

UJEDINJENE  
NACIJE



Međunarodni sud za krivično gonjenje  
lica odgovornih za teška kršenja  
međunarodnog humanitarnog prava  
počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije  
od 1991. godine

Predmet br. IT-03-69-T  
Datum: 30. maj 2013.  
Original: engleski

**PRED PRETRESNIM VEĆEM I**

**U sastavu:** sudija Alphons Orie, predsedavajući  
sudija Michèle Picard  
sudija Elizabeth Gwaunza

**Sekretar:** g. John Hocking

**Presuda od:** 30. maja 2013.

**TUŽILAC**

protiv

**JOVICE STANIŠIĆA  
FRANKA SIMATOVIĆA**

*JAVNO*

---

**PRESUDA**

**TOM II OD II**

---

**Tužilaštvo**

g. Dermot Groome  
gđa Maxine Marcus  
g. Travis Farr  
gđa Rachel Friedman  
gđa Grace Harbour  
g. Adam Weber

**Branioci Jovice Stanišića**

g. Wayne Jordash  
g. Scott Martin

**Branioci Franka Simatovića**

g. Mihajlo Bakrač  
g. Vladimir Petrović

## Sadržaj

Opšte skraćenice	7
1. Uvod	10
2. Pitanja u vezi s dokazima	12
3. Zločini	26
3.1 SAO Krajina	26
3.1.1 Ubistvo 56 civila nesrpske nacionalnosti kod Baćina 21. oktobra 1991. godine (Optužnica, par. 27)	26
3.1.2 Ubistvo seljana nesrpske nacionalnosti iz Saborskog, Poljanka i Lipovače u periodu od avgusta do novembra 1991. godine (Optužnica, par. 28)	34
3.1.3 Ubistvo devet civila u Vukovićima 7. novembra 1991. godine (Optužnica, par. 30)	39
3.1.4 Ubistvo najmanje 20 civila hrvatske nacionalnosti u Saborskom 12. novembra 1991. godine (Optužnica, par. 31)	42
3.1.5 Ubistvo najmanje 38 civila nesrpske nacionalnosti u Škabrnji 18. novembra 1991. godine (Optužnica, par. 32)	52
3.1.6 Ubistvo deset civila u Marinoviću, zaseoku sela Bruška, 21. decembra 1991. godine (Optužnica, par. 35)	65
3.1.7 Incidenti deportacije i prisilnog premeštanja	70
3.2 SAO SBZS	159
3.2.1 Ubistvo 11 zatočenika u zgradi policije u Dalju 21. septembra 1991. godine (Optužnica, par. 36)	159
3.2.2 Ubistvo 26 civila hrvatske nacionalnosti u zgradi policije u Dalju 4. oktobra 1991. godine (Optužnica, par. 37)	165
3.2.3 Ubistvo civila hrvatske nacionalnosti i mađarske narodnosti u Centru za obuku u Erdutu 9. novembra 1991. godine i posle tog datuma (Optužnica, par. 38)	172
3.2.4 Ubistvo civila nesrpske nacionalnosti u Centru za obuku u Erdutu 11. novembra 1991. godine (Optužnica, par. 39)	182
3.2.5 Ubistvo civila hrvatske nacionalnosti i mađarske narodnosti u Centru za obuku u Erdutu 26. decembra 1991. godine ili približno tog datuma (Optužnica, par. 42)	187
3.2.6 Incidenti deportacije i prisilnog premeštanja	191
3.3 Bijeljina	222

Prevod

3.3.1 Incidenti deportacije i prisilnog premeštanja	222
3.4 Bosanski Šamac	229
3.4.1 Ubistvo najmanje 16 civila nesrpske nacionalnosti u Crkvini 7. maja 1992. godine ili približno tog datuma (Optužnica, par. 50)	229
3.4.2 Incidenti deportovanja i prisilnog premeštanja	236
3.5 Doboj	365
3.5.1 Ubistvo oko 27 civila nesrpske nacionalnosti koji su 12. jula 1992. godine ili približno tog datuma korišćeni kao živi štit (Optužnica, par. 54)	365
3.5.2 Incidenti deportacije i prisilnog premeštanja	274
3.6 Sanski Most	304
3.6.1 Ubistvo jedanaest muškaraca nesrpske nacionalnosti u Trnovi 20. septembra 1995. godine ili približno tog datuma (Optužnica, par. 56)	304
3.6.2 Ubistvo 65 civila nesrpske nacionalnosti u Sasini 21. septembra 1995. godine ili približno tog datuma (Optužnica, par. 57)	309
3.6.3 Incidenti deportovanja i prisilnog premeštanja	316
3.7 Trnovo	339
3.7.1 Ubistvo šest muškaraca i dečaka, Muslimana, u Godinjskim Barama u julu 1995. godine (Optužnica, par. 61)	339
3.8 Zvornik	344
3.8.1 Ubistvo oko 20 civila nesrpske nacionalnosti u Zvorniku 8. aprila 1992. godine ili približno tog datuma (Optužnica, par. 62)	344
3.8.2 Incidenti deportacije i prisilnog premeštanja	348
4. Pravni zaključci o krivičnim delima	371
4.1 Kršenja zakona i običaja ratovanja: opšta obeležja i uslovi za postojanje nadležnosti	371
4.1.1 Merodavno pravo	371
4.1.2 Pravni zaključci	373
4.2 Zločini protiv čovečnosti: opšta obeležja i uslovi za postojanje nadležnosti	375
4.2.1 Merodavno pravo	375

4.2.2 Pravni zaključci	377
4.3 Ubistvo	379
4.3.1 Merodavno pravo	379
4.3.2 Pravni zaključci	379
4.4 Deportacija i prisilno premeštanje	386
4.4.1 Merodavno pravo	386
4.4.2 Pravni zaključci	387
4.5 Progon	428
4.5.1 Merodavno pravo	428
4.5.2 Pravni zaključci	430
5. Merodavno pravo za utvrđivanje odgovornosti	440
5.1 Udruženi zločinački poduhvat	440
5.2 Planiranje, naređivanje i pomaganje i podržavanje	443
6. Odgovornost optuženih	446
6.1 Uvod	446
6.2 Položaj i ovlašćenja optuženih	452
6.2.1 Jovica Stanišić	449
6.2.2 Franko Simatović	454
6.3 Jedinica	456
6.3.1 Uvod	459
6.3.2 Optuženi su organizovali formiranje Jedinice i rukovodili njime	456
6.3.3 Optuženi su rukovodili Jedinicom u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini; organizovali su, finansirali i podržavali učešće Jedinice u konkretnim dejstvima i u tu svrhu je snabdevali; i organizovali su finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Jedinici i rukovodili njima	612
6.3.4 Optuženi nisu uputili Jedinicu da se uzdrži od činjenja protivpravnih dela	612

6.4 Srpska dobrovoljačka garda	613
6.4.1 Uvod	613
6.4.2 Optuženi su organizovali formiranje Srpske dobrovoljačke garde i rukovodili njime	613
6.4.3 Optuženi su rukovodili Srpskom dobrovoljačkom gardom u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini	615
6.4.4 Optuženi su organizovali, finansirali i podržavali učešće Srpske dobrovoljačke garde u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i u tu svrhu je snabdevali	632
6.4.5 Optuženi su organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Srpskoj dobrovoljačkoj gardi i rukovodili njima	655
6.4.6 Optuženi nisu uputili Srpsku dobrovoljačku gardu da se uzdrži od činjenja protivpravnih dela	666
6.5 Škorpioni	668
6.5.1 Uvod	668
6.5.2 Optuženi su organizovali formiranje Škorpiona i rukovodili njime	669
6.5.3 Optuženi su organizovali učešće Škorpiona, SDG-a i JATD-a u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i rukovodili njime, kao i podržavali njihovo učešće u tim dejstvima i u tu svrhu ih snabdevali – u operaciji "Pauk" u periodu od novembra 1994. do jula 1995. godine, operaciji na Treskavici/u Trnovu u periodu od juna do jula 1995. godine i operacijama u SBZS 1995. godine	676
6.5.4 Optuženi su finansirali učešće Škorpiona, SDG-a i JATD-a u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini – u operaciji "Pauk" u periodu od novembra 1994. do jula 1995. godine, operaciji na Treskavici/u Trnovu u periodu od juna do jula 1995. godine i operacijama u SBZS 1995. godine	729
6.5.5 Optuženi su organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Škorpionima i rukovodili njima	739
6.5.6 Optuženi nisu uputili Škorpione da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela	742
6.6 PolICIJA SAO Krajine i TO SAO Krajine	743
6.6.1 Uvod	743
6.6.2 Optuženi su organizovali formiranje jedinica policije i TO-a SAO Krajine i rukovodili njime	743

6.6.3 Optuženi su organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške jedinicama policije i TO-a SAO Krajine i rukovodili njima	762
6.6.4 Optuženi nisu uputili policiju i TO SAO Krajine da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela	828
6.7 Druge srpske snage	828
6.7.1 Uvod	828
6.7.2 Optuženi su organizovali formiranje jedinica policije i TO-a SBZS i rukovodili njime	829
6.7.3 Optuženi su organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške jedinicama policije i TO-a SBZS i rukovodili njima	837
6.7.4 Optuženi nisu uputili jedinice policije i TO-a SBZS da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela	799
6.7.5 Optuženi su organizovali formiranje jedinica TO-a Zvornik i rukovodili njime	799
6.7.6 Optuženi su organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške jedinicama TO-a Zvornik i rukovodili njima	803
6.7.7 Optuženi nisu uputili jedinice TO-a Zvornik da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela	811
6.8 Kanali veze	809
6.9 Mens rea Jovice Stanišića	816
6.10 Mens rea Franka Simatovića	830
6.11 Drugi vidovi odgovornosti	836
7. Dispozitiv	840
8. Suprotno mišljenje sudije Michèle Picard	841
9. Izdvojeno mišljenje sudije Alphonsa Orijeja	857
Dodaci	
Dodatak A: Istorijat postupka	863
Dodatak B: Spisak predmeta i skraćenica	875
Dodatak C: Poverljivi dodatak	

## 5. Merodavno pravo za utvrđivanje odgovornosti

### 5.1 Udruženi zločinački poduhvat

1254. Optužnica obojicu optuženih tereti kao učesnike udruženog zločinačkog poduhvata, na osnovu člana 7(1) Statuta, za sva dela za koja su optuženi.<sup>2181</sup>

1255. U kontekstu sudske prakse Međunarodnog suda, doktrina UZP-a prvi put je detaljno obrađena u Drugostepenoj presudi u predmetu *Tadić*.<sup>2182</sup> Žalbena veće u predmetu *Tadić* generalno je utvrdilo da se lice koje je u sklopu ostvarivanja zajedničkog zločinačkog cilja doprinelo krivičnim delima koja je počinila grupa lica može, pod određenim uslovima, smatrati krivično odgovornim.<sup>2183</sup> Analizom međunarodnog običajnog prava koju je tom prilikom izvršilo Žalbena veće, utvrđena su i definisana tri oblika odgovornosti po osnovu UZP-a. U prvom obliku UZP-a,

svi saoptuženi, djelujući u skladu sa zajedničkim planom, posjeduju istu zločinačku namjeru; na primjer, formulisanje plana među saizvršiocima da se ubije, kada, sprovodeći u život taj zajednički plan (čak i ako svaki od saizvršilaca izvršava različitu ulogu u okviru plana), oni svi [...] imaju namjeru da ubiju.

Objektivni i subjektivni preduslovi za pripisivanje krivične odgovornosti učesniku koji nije, ili se ne može dokazati da je, izvršio ubistvo su sljedeći:

(i) optuženi mora dobrovoljno učestvovati u jednom aspektu zajedničkog plana (na primjer, izvršiti nefatalni nasilni čin nad žrtvom, ili pružiti presudnu pomoć saizvršiocima ili pomagati njihove aktivnosti); i

(ii) optuženi, čak i ako osobno ne izvrši ubistvo, mora ipak namjeravati taj rezultat.<sup>2184</sup>

1256. Za drugi oblik UZP-a, koji se opisuje kao podvrsta prvog oblika, konstatovano je da je primenjiv u situaciji kada se tereti za krivična dela za koja se navodi da su ih počinili pripadnici vojnih ili upravnih jedinica, poput onih koje deluju u koncentracionim logorima i sličnim "sistemima".<sup>2185</sup>

1257. Treći oblik UZP-a karakteriše zajednička zločinačka zamisao da se deluje na takav način da jedan počinitelj ili više saizvršilaca počine delo koje je, iako van okvira zajedničke

<sup>2181</sup> Optužnica, par. 6, 10, 12-17, 22, 25-26, 63-64, 66.

<sup>2182</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*, par. 172-185.

<sup>2183</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*, par. 190.

<sup>2184</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*, par. 196.

zamisli, prirodna i predvidiva posljedica sprovođenja te zamisli.<sup>2186</sup> Za taj oblik UZP-a postavljaju se dva dopunska uslova, jedan objektivni, a drugi subjektivni.<sup>2187</sup> Objektivni element nezavisan je od stanja svesti optuženog. Reč je o uslovu da je krivično delo koje je počinjeno bilo prirodna i predvidiva posledica izvršenja UZP-a. Taj element treba razlikovati od subjektivnog stanja svesti, odnosno uslova da je optuženo lice bilo svesno da je krivično delo koje je počinjeno bilo moguća posledica izvršenja UZP-a i da je u njemu učestvovalo sa svešću o tome.<sup>2188</sup>

1258. Ukratko, obeležja prvog i trećeg oblika udruženog zločinačkog poduhvata su sledeća:

(i) *Množina lica*. Udruženi zločinački poduhvat postoji onda kada više lica učestvuje u ostvarenju zajedničkog zločinačkog cilja.<sup>2189</sup> Nije potrebno da lica koja učestvuju u zločinačkom poduhvatu budu organizovana u neku vojnu, političku ili administrativnu strukturu.<sup>2190</sup> Ona se moraju konkretno identifikovati, na primer, imenom ili kategorijom, odnosno grupom kojoj pripadaju.<sup>2191</sup>

(ii) *Zajednički cilj koji predstavlja ili uključuje počinjenje krivičnog dela predviđenog Statutom*. Prvi oblik UZP-a postoji onda kada zajednički cilj predstavlja ili uključuje počinjenje krivičnog dela predviđenog Statutom. Tražena *mens rea* za prvi oblik UZP-a jeste ta da su učesnici UZP-a, uključujući i optuženo lice, imali isto stanje svesti, konkretno, da su imali nameru da se izvrše krivična dela predviđena Statutom putem kojih je trebalo da se ostvari zajednički cilj.<sup>2192</sup>

Da li postoji treći oblik UZP-a zavisi od toga da li je prirodno i predvidivo da izvršenje UZP-a u prvom obliku dovede do počinjenja jednog ili više drugih krivičnih dela predviđenih Statutom. Osim namere tražene za prvi oblik, za treći oblik mora se dokazati da je optuženo lice pristalo na rizik da bude počinjeno neko drugo krivično delo predviđeno Statutom koje

<sup>2185</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*, par. 202-203. Za pojam "sistema", v. Drugostepena presuda u predmetu *Krnjelac*, par. 89, i Drugostepena presuda u predmetu *Vasiljević*, par. 105.

<sup>2186</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*, par. 204; *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, Žalbeno veće, Odluka po podnesku tužilaštva kojim se ulaže žalba na odluku Pretresnog vijeća o UZP-u III – predvidivost, 25. jun 2009. godine, par. 18.

<sup>2187</sup> *Tužilac protiv Radoslava Brđanina i Momira Talića*, Pretresno veće, Odluka o formi dodatno izmijenjene optužnice i zahtjevu tužilaštva za izmjenu optužnice, 26. jun 2001. godine, par. 28-30; Prvostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*, par. 137.

<sup>2188</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 33; Prvostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*, par. 137.

<sup>2189</sup> Prvostepena presuda u predmetu *Kvočka i drugi*, par. 307; Prvostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*, par. 138.

<sup>2190</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*, par. 227.

<sup>2191</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Brđanin*, par. 430; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 156-157.

<sup>2192</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*, par. 227-228; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 200, 707.



nije deo zajedničkog zločinačkog cilja, ali ipak jeste prirodna i predvidiva posledica UZP-a.<sup>2193</sup>

Shodno stavu Žalbenog veća, nije potrebno da zajednički cilj bude unapred dogovoren ili formulisan.<sup>2194</sup> To znači da drugo obeležje UZP-a ne podrazumeva pripremno planiranje ili eksplicitni dogovor među učesnicima UZP-a ili između učesnika UZP-a i trećih lica.<sup>2195</sup>

Osim toga, UZP može postojati i onda kada niko od glavnih počinitelja krivičnih dela nije pripadnik UZP-a ili su to samo neki. Na primer, UZP može postojati i onda kada niko od glavnih počinitelja nije svestan postojanja UZP-a ili njegovog cilja, nego su ih jedan ili više pripadnika UZP-a iskoristili za počinjenje krivičnih dela koja doprinose realizaciji cilja UZP-a. Dakle, "kako bi se učesniku nekog UZP-a mogla pripisati odgovornost za zločine koje su počinile osobe koje nisu učesnici tog poduhvata, mora da se dokaže da se dotični zločin može pripisati jednom učesniku udruženog zločinačkog poduhvata i da je taj učesnik – kada se poslužio glavnim izvršiocem – postupao u skladu sa zajedničkim planom".<sup>2196</sup>

(iii) *Učešće optuženog lica u sprovođenju cilja.* To obeležje je ostvareno kad je optuženo lice počinilo krivično delo koje je deo zajedničkog cilja (i predviđeno je Statutom). Alternativno, i bez počinjenja nameravanog krivičnoga dela u svojstvu glavnog počinioca, postupci optuženih mogu ostvariti to obeležje ako uključuju pribavljanje ili pružanje pomoći u izvršenju krivičnog dela koje je deo zajedničkog cilja.<sup>2197</sup> Doprinos optuženih UZP-u ne mora, u pravnom smislu, biti nužan odnosno znatan, ali to mora biti barem značajan doprinos krivičnim delima za koja je optuženom utvrđena odgovornost.<sup>2198</sup>

1259. Što se tiče prva dva obeležja odgovornosti po osnovu UZP-a, zajednički cilj je ono što od množine lica čini grupu odnosno poduhvat, zbog toga što je upravo taj konkretan cilj ono što je zajedničko toj množini. Očigledno je, međutim, da sam zajednički cilj nije uvek dovoljan za definisanje grupe, zbog toga što se može dogoditi da različite i međusobno nezavisne grupe imaju istovetan cilj. Stoga je interakcija ili saradnja između lica – njihovo

<sup>2193</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*, par. 227-228; Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 33; Drugostepena presuda u predmetu *Martić*, par. 83; *Tužilac protiv Radoslava Brđanina i Momira Talića*, Pretresno veće, Odluka o formi dodatno izmijenjene optužnice i zahtjevu tužilaštva za izmjenu optužnice, 26. jun 2001. godine, par. 31; Prvostepena presuda u predmetu *Krstić*, par. 613; Prvostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*, par. 138. Iz toga i iz gorenavedenog sledi da se za prvi oblik UZP-a traži namera u smislu *dolus directus* i da nehat ili *dolus eventualis* nisu dovoljni.

<sup>2194</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*, par. 227.

<sup>2195</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka i drugi*, par. 115-119; Drugostepena presuda u predmetu *Brđanin*, par. 418, Prvostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*, par. 138.

<sup>2196</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Brđanin*, par. 413; Drugostepena presuda u predmetu *Martić*, par. 168; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 225-226, 235.

<sup>2197</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*, par. 227; *Tužilac protiv Milorada Krnojelca*, Pretresno veće, Odluka o formi druge izmijenjene optužnice, 11. maj 2000. godine, par. 15; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 215, 218, 695.

zajedničko delovanje – ono što, uz njihov zajednički cilj, od puke množine lica stvara grupu.<sup>2199</sup> Drugim rečima, da bi lica bila zajedno odgovorna za krivična dela počinjena u sklopu UZP-a, mora se dokazati da su ta lica u zločinačkom poduhvatu delovala zajedno na sprovođenju zajedničkog cilja ili da su bila u međusobnom dogovoru.<sup>2200</sup>

## 5.2 Planiranje, naređivanje i pomaganje i podržavanje

1260. U svakoj tački Optužnice, svaki od optuženih se, osim po osnovu učešća u UZP-u, dodatno tereti individualnom krivičnom odgovornošću po članu 7(1) Statuta, po osnovu vida odgovornosti – planiranja, naređivanja i/ili pomaganja i podržavanja planiranja, pripreme i/ili izvršenja krivičnih dela za koja su optuženi.<sup>2201</sup>

1261. Član 7(1) ujedno je odraz načela da se krivična odgovornost za krivična dela iz članova 2-5 Statuta može utvrditi ne samo licima koja su počinila krivično delo, nego obuhvata i lica koja su planirala, podsticala, naredila i/ili pomagala i podržavala krivična dela. Da bi se optuženom licu mogla utvrditi odgovornost za krivično delo po osnovu nekog od navedenih vidova, uslov je da to krivično delo bude stvarno izvršeno.<sup>2202</sup> Dalji uslov je da je delovanje optuženog lica dalo znatan doprinos izvršenju krivičnog dela.<sup>2203</sup> Odgovornost može proisteći i iz nečinjenja – onda kada postoji dužnost delovanja.<sup>2204</sup>

1262. *Planiranje.* Odgovornost može proizaći iz planiranja krivičnog dela koje potom počinu glavni počinitelac.<sup>2205</sup> Lice koje planira mora imati nameru da delo bude počinjeno ili nameru

<sup>2198</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka i drugi*, par. 97-98; Drugostepena presuda u predmetu *Brđanin*, par. 430; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 215, 662, 675, 695-696.

<sup>2199</sup> Prvostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 884; Prvostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*, par. 139.

<sup>2200</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Brđanin*, par. 410, 430; Prvostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*, par. 139.

<sup>2201</sup> Optužnica, par. 10, 16-17, 25, 63, 66.

<sup>2202</sup> Za planiranje, v. Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 26. Za podsticanje, v. Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 27. Za naređivanje, v. Drugostepena presuda u predmetu *Kamuhanda*, par. 75. Za pomaganje i podržavanje, v. Drugostepena presuda u predmetu *Simić i drugi*, par. 85.

<sup>2203</sup> Za planiranje, v. Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 26; Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i drugi*, par. 479; Drugostepena presuda u predmetu *Dragomir Milošević*, par. 268. Za podsticanje, v. Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 27; Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i drugi*, par. 480, 660. Za naređivanje, v. Drugostepena presuda u predmetu *Kayishema i Ruzindana*, par. 186; Drugostepena presuda u predmetu *Kamuhanda*, par. 75. Za pomaganje i podržavanje, v. Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*, par. 229; Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 352; Drugostepena presuda u predmetu *Vasiljević*, par. 102; Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 45-46, 48; Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka i drugi*, par. 89; Drugostepena presuda u predmetu *Simić i drugi*, par. 85; Drugostepena presuda u predmetu *Blagojević i Jokić*, par. 127; Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i drugi*, par. 482; Drugostepena presuda u predmetu *Orić*, par. 43; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 49, 81, 156; Drugostepena presuda u predmetu *Kalimanzira*, par. 74, 86.

<sup>2204</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 663; Drugostepena presuda u predmetu *Galić*, par. 175; Drugostepena presuda u predmetu *Brđanin*, par. 274; Drugostepena presuda u predmetu *Orić*, par. 41, 43; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 49, 134, 156, 200.

<sup>2205</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 26; Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i drugi*, par. 479; Drugostepena presuda u predmetu *Dragomir Milošević*, par. 268.

da plan bude izvršen, uz svest o znatnoj verovatnoći da će plan dovesti do počinjenja krivičnog dela.<sup>2206</sup>

1263. *Naređivanje*. Odgovornost može proizaći iz naređivanja glavnom počiniocu da počinji krivično delo ili da počne da se ponaša na način koji će imati za posledicu počinjenje krivičnog dela.<sup>2207</sup> Naredbodavac – u trenutku izdavanja naređenja – mora biti u položaju formalne ili neformalne vlasti nad licem koje čini krivično delo.<sup>2208</sup> Naredbodavac mora imati nameru da delo bude počinjeno ili mora biti svestan znatne verovatnoće da će posledica izvršenja naređenja biti počinjenje krivičnog dela.<sup>2209</sup>

1264. *Pomaganje i podržavanje*. Odgovornost može proizaći iz pomaganja u počinjenju krivičnog dela, odnosno hrabrenja ili davanja moralne podrške, ako ta podrška ima znatan uticaj na počinjenje krivičnog dela.<sup>2210</sup> Za pomaganje i podržavanje nečinjenjem potrebno je dokazati da je optuženo lice imalo mogućnost da ispuni svoju dužnost da deluje.<sup>2211</sup> Pomaganje i podržavanje može prethoditi počinjenju glavnog krivičnog dela, može biti istovremeno sa delom ili uslediti posle njega.<sup>2212</sup> Prilikom donošenja ocene o tome da li su dela pomagača i podržavaoca imala znatan uticaj na počinjenje krivičnog dela, pretresno veće mora utvrditi da su ona bila konkretno usmerena ka pomaganju u počinjenju tog krivičnog dela, odnosno hrabrenju ili davanju moralne podrške.<sup>2213</sup> Obeležje konkretne usmerenosti može se razmatrati eksplicitno ili implicitno, u okviru analize znatnog uticaja.<sup>2214</sup> Međutim, ako je lice udaljeno od krivičnih dela za čije pomaganje i podržavanje se tereti, analiza konkretne usmerenosti mora da bude eksplicitna.<sup>2215</sup> Faktori koji u tom smislu definišu

<sup>2206</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 29, 31; Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i drugi*, par. 479; Drugostepena presuda u predmetu *Dragomir Milošević*, par. 268.

<sup>2207</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 28; Drugostepena presuda u predmetu *Galić*, par. 176; Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i drugi*, par. 481.

<sup>2208</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 28; Drugostepena presuda u predmetu *Semanza*, par. 361; Drugostepena presuda u predmetu *Galić*, par. 176; Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i drugi*, par. 481; Drugostepena presuda u predmetu *Dragomir Milošević*, par. 290; Drugostepena presuda u predmetu *Boškovski i Tarčulovski*, par. 160, 164; Drugostepena presuda u predmetu *Kalimanzira*, par. 213.

<sup>2209</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 42; Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 29-30; Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i drugi*, par. 481.

<sup>2210</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*, par. 229; Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 352; Drugostepena presuda u predmetu *Vasiljević*, par. 102; Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 45-46, 48; Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka i drugi*, par. 89; Drugostepena presuda u predmetu *Simić i drugi*, par. 85; Drugostepena presuda u predmetu *Blagojević i Jokić*, par. 127; Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i drugi*, par. 482; Drugostepena presuda u predmetu *Orić*, par. 43; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 49, 81, 146, 159; Drugostepena presuda u predmetu *Kalimanzira*, par. 74, 86.

<sup>2211</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 49, 82, 154. Za šire tumačenje "dužnosti delovanja", v. takođe Prvostepena presuda u predmetu *Nyiramasohoko i drugi*, par. 5893.

<sup>2212</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 48; Drugostepena presuda u predmetu *Simić i drugi*, par. 85; Drugostepena presuda u predmetu *Blagojević i Jokić*, par. 127, 134; Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i drugi*, par. 482; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 81, 200.

<sup>2213</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*, par. 229; Drugostepena presuda u predmetu *Perišić*, par. 36, fusnota 97.

<sup>2214</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Blagojević i Jokić*, par. 189; Drugostepena presuda u predmetu *Perišić*, par. 36, fusnota 97.

<sup>2215</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Perišić*, par. 39.

udaljenost uključuju vremensku i prostornu udaljenost.<sup>2216</sup> Žalbeno veće je dalje zaključilo da samo pružanje opšte pomoći, koja bi se mogla iskoristiti i za legalne i za nelegalne radnje, u većini slučajeva neće biti dovoljno da bi se dokazalo da je ta pomoć bila konkretno usmerena ka krivičnim delima glavnih počinitelja.<sup>2217</sup> Za dokazivanje konkretne usmerenosti u takvim okolnostima potrebni su dokazi kojima se uspostavlja direktna veza između pomoći koju je pružio optuženi i relevantnih krivičnih dela glavnih počinitelja.<sup>2218</sup> Konkretna usmerenost se može odnositi i na pitanja tesno povezana s pitanjima u vezi s *mens rea* i dokazi koji se tiču nečijeg stanja svesti mogu poslužiti kao posredni dokazi o tome da je pomoć koju je to lice omogućilo bila konkretno usmerena ka krivičnim delima za koja se tereti.<sup>2219</sup> Pomagač i podržavalac mora biti svestan toga da njegova dela ili propusti pomažu glavnom počiniocu u počinjenju krivičnog dela.<sup>2220</sup> Pomagač i podržavalac takođe mora biti svestan kriminalnih radnji glavnog počinioca, ali ne i njihove pravne karakterizacije, kao i kriminalnog stanja svesti glavnog počinioca.<sup>2221</sup> To uključuje i posebnu nameru glavnog počinioca ako se za predmetno delo traži takva namera.<sup>2222</sup> Međutim, nije potrebno da pomagač i podržavalac zna ni koje se tačno delo nameravalo počinuti ni koje je delo stvarno i počinjeno; dovoljno je da zna da postoji verovatnoća da će neko od više krivičnih dela biti počinjeno, ako jedno od tih dela stvarno bude počinjeno.<sup>2223</sup>

---

<sup>2216</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Perišić*, par. 40.

<sup>2217</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Perišić*, par. 44.

<sup>2218</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Perišić*, par. 44.

<sup>2219</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Perišić*, par. 48.

<sup>2220</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Vasiljević*, par. 102; Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 45-46; Drugostepena presuda u predmetu *Simić i drugi*, par. 86; Drugostepena presuda u predmetu *Brđanin*, par. 484, 488; Drugostepena presuda u predmetu *Blagojević i Jokić*, par. 127; Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i drugi*, par. 482; Drugostepena presuda u predmetu *Orić*, par. 43; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 49, 146, 159; Drugostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*, par. 57-58; Drugostepena presuda u predmetu *Kalimanzira*, par. 86.

<sup>2221</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*, par. 162; Drugostepena presuda u predmetu *Simić i drugi*, par. 86; Drugostepena presuda u predmetu *Brđanin*, par. 484, 487-488; Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i drugi*, par. 482; Drugostepena presuda u predmetu *Orić*, par. 43; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 49, 146, 159; Drugostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*, par. 57-58.

<sup>2222</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Krnojelac*, par. 52; Drugostepena presuda u predmetu *Krstić*, par. 140; Drugostepena presuda u predmetu *Simić i drugi*, par. 86; Drugostepena presuda u predmetu *Blagojević i Jokić*, par. 127; Drugostepena presuda u predmetu *Kalimanzira*, par. 86.

<sup>2223</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 50; Drugostepena presuda u predmetu *Simić i drugi*, par. 86; Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i drugi*, par. 482; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 49, 159; Drugostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*, par. 57-58.

## 6. Odgovornost optuženih

### 6.1 Uvod

1265. U Optužnici se navodi da su optuženi učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu čiji je cilj bilo prisilno i trajno uklanjanje većine nesrba, prvenstveno Hrvata, bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata, s velikih područja u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.<sup>2224</sup> UZP je nastao najkasnije u aprilu 1991. i trajao barem do 31. decembra 1995. godine.<sup>2225</sup> Krivična dela za koja se optuženi terete u Optužnici (ubistvo, deportacija, prisilno premeštanje i progon) činila su deo cilja udruženog zločinačkog poduhvata.<sup>2226</sup> Optuženi su delili nameru da ostvare zajednički zločinački cilj prisilnog i trajnog uklanjanja većine nesrba s velikih područja u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini činjenjem krivičnih dela za koja se terete. Alternativno, zajednički zločinački cilj uključivao je samo deportaciju i prisilno premeštanje, pri čemu su optuženi razumno mogli da predvide da su krivična dela progona i ubistva moguća posledica izvršenja udruženog zločinačkog poduhvata.<sup>2227</sup>

1266. Tužilaštvo navodi da su optuženi učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu, između ostalog, putem interakcije s Jedinicom, SDG-om i Škorpionima. Pretresno veće će se time baviti u poglavljima 6.3, 6.4 i 6.5. U vezi s tim, Pretresno veće će oceniti da li su optuženi organizovali formiranje tih jedinica i rukovodili njime.<sup>2228</sup> Prema shvatanju Pretresnog veća, formulacija upotrebljena u Optužnici "organizovali i rukovodili formiranjem" odnosi se na osnivanje ili proces osnivanja tih jedinica. Pretresno veće će takođe razmotriti da li su optuženi rukovodili učešćem tih jedinica u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.<sup>2229</sup> S obzirom na to da tužilaštvo u svom Završnom pretresnom podnesku koristi termine "rukovođenje" i "komandovanje"<sup>2230</sup> i da su dejstva o kojima je reč (navedena u Završnom podnesku tužilaštva) bila vojnog karaktera, formulacija iz Optužnice "rukovodili [njihovim] učešćem" se, prema shvatanju Pretresnog veća, odnosi na naređivanje ili komandovanje jedinicama u vojnim dejstvima.<sup>2231</sup>

1267. Pretresno veće će takođe razmotriti da li su optuženi organizovali učešće gorenavedenih jedinica u konkretnim dejstvima i da li su te jedinice snabdevali, finansirali i

---

<sup>2224</sup> Optužnica, par. 13.

<sup>2225</sup> Optužnica, par. 11.

<sup>2226</sup> Optužnica, par. 13-14.

<sup>2227</sup> Optužnica, par. 14.

<sup>2228</sup> Optužnica, par. 15 (b).

<sup>2229</sup> Optužnica, par. 7.

<sup>2230</sup> V., na primer, Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 6, 342.

<sup>2231</sup> Pretresno veće napominje da se za mnoge termine kojima se u Optužnici opisuju dela optuženih može reći da su nejasni ili da se preklapaju.

podržavali za ta dejstva.<sup>2232</sup> S tim u vezi, formulacija iz Optužnice "organizovali [...] njihovo učešće", prema shvatanju Pretresnog veća, odnosi se prevashodno na angažovanje tih jedinica u konkretnim vojnim dejstvima (uključujući sve relevantne pripreme za to angažovanje), u kojima su te jedinice možda bile uključene u komandnu strukturu drugih vojnih snaga. Osim toga, Pretresno veće će oceniti da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške, i rukovodili njima, i van okvira konkretnih dejstava.<sup>2233</sup> Pod "finansiranjem" Pretresno veće podrazumeva slučajeve u kojima je optuženi bio jedini ili jedan od mnogih koji su obezbeđivali finansijska sredstva. Konačno, Pretresno veće će razmotriti navod da optuženi te jedinice nisu uputili da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela.<sup>2234</sup> Prema shvatanju Pretresnog veća, formulacija "neprekidno slali snage" iz paragrafa 15(c) Optužnice obuhvaćena je formulacijom "organizovali [...] njihovo učešće", te će je u tom kontekstu i razmatrati. Dalje, prema shvatanju Pretresnog veća, formulacije iz istog paragrafa da su optuženi jedinicama "tokom dužeg vremenskog perioda [...] neprekidno [...] pružali [...] podršku" i "nisu prestali s popunom snaga" odnose se na ulogu optuženih u pružanju logističke i druge podrške, te će ih u tom kontekstu i razmatrati.

1268. Prema Optužnici, optuženi su u udruženom zločinačkom poduhvatu učestvovali i putem interakcije s drugim srpskim snagama (definisanim u paragrafu 6 Optužnice). U vezi s tim, Pretresno veće će utvrditi da li su optuženi organizovali formiranje policije SAO Krajine, TO SAO Krajine i drugih srpskih snaga, i rukovodili njime.<sup>2235</sup> Osim toga, Pretresno veće će oceniti da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške drugim srpskim snagama i rukovodili njima.<sup>2236</sup> Naposljetku, Pretresno veće će razmotriti navod da optuženi te jedinice nisu uputili da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela.<sup>2237</sup>

1269. U Optužnici se takođe tvrdi da su optuženi učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu time što su obezbeđivali kanale veze među ključnim učesnicima udruženog zločinačkog poduhvata u Beogradu, na konkretnim područjima i na lokalnom nivou, i između njih, tokom čitavog perioda na koji se odnosi Optužnica.<sup>2238</sup> Pretresno veće će se tim pitanjem baviti u poglavlju 6.4 dole u tekstu.

---

<sup>2232</sup> Optužnica, par. 7.

<sup>2233</sup> Optužnica, par. 15 (c).

<sup>2234</sup> Optužnica, par. 15 (c).

<sup>2235</sup> Optužnica, par. 15 (b).

<sup>2236</sup> Optužnica, par. 15 (c).

<sup>2237</sup> Optužnica, par. 15 (c).

<sup>2238</sup> Optužnica, par. 15 (a).

1270. Na kraju, Pretresno veće će oceniti da li su optuženi delili nameru da putem ubistva, deportacije, prisilnog premeštanja i progona ostvare cilj navodnog udruženog zločinačkog poduhvata da se prisilno i trajno ukloni većina nesrba s velikih područja u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.<sup>2239</sup>

1271. Pretresno veće će, naposljetku, razmotriti druge vidove odgovornosti po kojima se optuženi terete u Optužnici, a to su planiranje, naređivanje i pomaganje i podržavanje.<sup>2240</sup>

---

<sup>2239</sup> Optužnica, par. 14.

<sup>2240</sup> Optužnica, par. 10.

## 6.2 Položaj i ovlašćenja optuženih

### 6.2.1 Jovica Stanišić

1272. Strane u postupku su se sporazumele o sledećim činjenicama koje se odnose na položaje na kojima se Jovica Stanišić nalazio tokom perioda na koji se odnosi Optužnica.<sup>2241</sup> Stanišić je u DB-u MUP-a Srbije počeo da radi 1975. godine. Tokom cele 1991. godine bio je zamenik načelnika DB-a, a od 31. decembra 1991. do 27. oktobra 1998. bio je načelnik DB-a.<sup>2242</sup> Pretresno veće je taj sporazum između strana u postupku razmotrilo u svetlu predloženih dokaza o položajima koje je zauzimao Jovica Stanišić.<sup>2243</sup> Ti predloženi dokazi se podudaraju s pomenutim činjenicama o kojima su se strane sporazumele. **Ljubomir Ristić**, pripadnik SDB-a Srbije od 1972. godine,<sup>2244</sup> i **Miloš Teodorović**, savetnik načelnika DB-a Srbije od maja 1992. do 31. decembra 1999. godine,<sup>2245</sup> dodali su da je Milan Tepavčević postao Stanišićev zamenik i da je Stanišić imao pet-šest pomoćnika.<sup>2246</sup>

1273. Pretresnom veću su takođe predloženi dokazi o strukturi MUP-a Republike Srbije i DB-a Srbije. **Svedok JF-038**, aktivni pripadnik jugoslovenskog saveznog SDB-a do oktobra 1992. godine,<sup>2247</sup> rekao je u svedočenju da su MUP Republike Srbije činile dve službe: Služba državne bezbednosti (SDB) i Služba javne bezbednosti (SJB).<sup>2248</sup> Zadatak SDB-a bio je da kroz obaveštajni rad štiti pravni i društveni poredak i ta služba bavila se političkim kriminalom, terorizmom i ekstremizmom, dok se SJB bavio kriminalom opšteg karaktera.<sup>2249</sup> U članu 3 Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Resora državne bezbednosti iz januara 1992. godine navodi se da u poslove Resora DB-a spadaju kontraobaveštajni i obaveštajni poslovi, poslovi suprotstavljanja ekstremizmu i terorizmu, kao i drugi poslovi bezbednosti Republike, uključujući pripreme za odbranu u slučaju neposredne ratne opasnosti i u ratu.<sup>2250</sup> Prema dokumentu koji se nalazi u prilogu navedenog Pravilnika, načelnik DB-a je, između ostalog, organizovao vršenje poslova iz delokruga DB-a, usmeravao i usklađivao rad svih organizacionih jedinica, odlučivao o primeni sredstava i metoda i davao predloge u vezi sa

<sup>2241</sup> V. poglavlje 2 za dodatno objašnjenje u vezi sa sporazumom o tim činjenicama.

<sup>2242</sup> Podnesak tužilaštva u vezi s činjenicama o kojima su se strane sporazumele, 15. jun 2007. godine, par. 9.

<sup>2243</sup> V., na primer, dokumentarni dokazi P2401, P2404, P2431-2436 i svedočenja Dejana Sliškovića, Ljubomira Ristića, Miloša Teodorovića i svedoka DST-035.

<sup>2244</sup> D227 (Ljubomir Ristić, izjava svedoka, 17. jun 2011. godine), str. 1, par. 1.

<sup>2245</sup> D258 (Miloš Teodorović, izjava svedoka, 23. maj 2011. godine), str. 1, par. 2, 9.

<sup>2246</sup> D227 (Ljubomir Ristić, izjava svedoka, 17. jun 2011. godine), par. 30, 47; Miloš Teodorović, T. 12004-12005.

<sup>2247</sup> P420 (Svedok JF-038, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 31. mart-4. april 2006. godine), str. 3021, 3023-3025, 3027, 3116.

<sup>2248</sup> P420 (Svedok JF-038, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 31. mart-4. april 2006. godine), str. 3029-3031, 3038. Prema shvatanju Pretresnog veća, za SDB je 1992. godine počeo da se koristi termin RDB.

<sup>2249</sup> P420 (Svedok JF-038, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 31. mart-4. april 2006. godine), str. 3030-3031.

<sup>2250</sup> D113 (Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Resora državne bezbednosti, januar 1992. godine), str. 3-4.



sistematizacijom radnih mesta. Načelnik DB-a je ujedno bio pomoćnik ministra unutrašnjih poslova.<sup>2251</sup>

1274. **Ljubomir Ristić** je u svedočenju rekao da se Osmu upravu DB-a bavila logistikom, što je obuhvatalo plate, kadrove i smeštaj zaposlenih. Do 1992. godine Druga i Osmu uprava nisu postojale, tako da je Treća uprava, koja se do tad zvala Treći sektor, imala šira zaduženja u aktivnostima na suzbijanju unutrašnjeg neprijatelja. Podaci koje bi prikupio DB Srbije dostavljali su se Petoj upravi, koja je bila "analitička uprava", a ona bi ih dalje prosleđivala u Prvu ili Treću upravu. Jedino odstupanje postojalo je u Drugoj upravi, jer su podaci koje bi ona prikupila ostajali u okviru te uprave. Prema svedokovim rečima, jedine osobe izvan Druge uprave koje su bile upoznate s njenim aktivnostima bile su Stanišić, Tepavčević i Dragiša Ristivojević. Načelnici uprava mogli su uputiti zahteve Osmoj upravi, a odobravao ih je zamenik načelnika DB-a Srbije. Prema svedokovim rečima, u periodu u kojem je Stanišić bio načelnik DB-a, zahtevi upućeni Osmoj upravi nikad nisu stizali do Stanišića.<sup>2252</sup> **Miloš Teodorović** je rekao da je Osmu upravu DB-a vodila evidenciju o rešenjima o imenovanju zaposlenih i spiskovima za isplatu dnevnica.<sup>2253</sup>

1275. Teodorović je dalje naveo da bi, kada bi neki centar DB poslao dokument, načelnik Prve ili načelnik Treće uprave napravio selekciju i odlučio šta se šalje višim nivoima.<sup>2254</sup> Po pravilu, dokumenti iz centara najpre bi išli načelniku neke uprave, zatim pomoćnicima načelnika RDB-a i tek na kraju zameniku načelnika, koji bi konačno odlučio šta ide načelniku.<sup>2255</sup> I načelnici centara i načelnici uprava mogli su kontaktirati direktno načelnika RDB-a, ako su smatrali da je to neophodno, što je moralo biti opravdano značajem dotičnog dokumenta.<sup>2256</sup> Prema svedokovim rečima, samo je jedan mali broj dokumenata stizao do načelnika.<sup>2257</sup> **Svedok DST-035**, bivši visoki funkcioner DB-a Srbije u Beogradu,<sup>2258</sup> rekao je u svom svedočenju da se u DB-u proces informisanja nadređenih smatrao okončanim kad bi

<sup>2251</sup> D115 (Opis sistematizovanih radnih mesta Resora državne bezbednosti, s priloženim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta RDB), str. 2.

<sup>2252</sup> D227 (Ljubomir Ristić, izjava svedoka, 17. jun 2011. godine), par. 5-6, 10-11, 20-25.

<sup>2253</sup> Miloš Teodorović, T. 12076; D269 (Tabela s dokaznim predmetima pokazanim Milošu Teodoroviću i njegovim komentarima, 22. jun 2011. godine), str. 4.

<sup>2254</sup> D258 (Miloš Teodorović, izjava svedoka, 23. maj 2011. godine), par. 50-52; Miloš Teodorović, T. 11979, 11981; D259 (Grafički prikaz raznih metoda izveštavanja unutar RDB, koji je izradio Miloš Teodorović, datum nepoznat).

<sup>2255</sup> D258 (Miloš Teodorović, izjava svedoka, 23. maj 2011. godine), par. 52, 55; Miloš Teodorović, T. 11982-11983; D259 (Grafički prikaz raznih metoda izveštavanja unutar RDB, koji je izradio Miloš Teodorović, datum nepoznat), str. 1.

<sup>2256</sup> D258 (Miloš Teodorović, izjava svedoka, 23. maj 2011. godine), par. 55; Miloš Teodorović, T. 11983, 11986, 11988-11989; D259 (Grafički prikaz raznih metoda izveštavanja unutar RDB, koji je izradio Miloš Teodorović, datum nepoznat), str. 1.

<sup>2257</sup> D258 (Miloš Teodorović, izjava svedoka, 23. maj 2011. godine), par. 53, 57-58.

<sup>2258</sup> D270 (Svedok DST-035, izjava svedoka, 27. jun 2011. godine), str. 1, par. 1-5.

informaciju primio načelnik, a za to je obično bilo dovoljno da se informacija pošalje zameniku načelnika.<sup>2259</sup>

1276. Pretresnom veću su predočeni i dokazi u vezi s komisijom DB-a osnovanom 1991. godine radi vođenja istrage o Stanišiću.

1277. **Milorad Leković**, načelnik SDB-a grada Beograda od novembra 1988. do avgusta 1992. i pomoćnik ministra unutrašnjih poslova Srbije od novembra 1988. do jula 1994. godine,<sup>2260</sup> rekao je da su mu ministar unutrašnjih poslova Radmilo Bogdanović i zamenik ministra unutrašnjih poslova Predrag Todorović rekli da je Stanišić, kad god je bilo moguće, "bio zaobilažen" od strane Zorana Janačkovića, načelnika SDB-a 1991. godine, koji je tražio da se sve informacije šalju njemu direktno i svakodnevno slao informacije Slobodanu Miloševiću.<sup>2261</sup> U drugoj polovini marta 1991. godine, Bogdanović je rekao Lekoviću da Janačković insistira na formiranju komisije radi istrage o odlivanju tajnih podataka iz SDB-a u listove koji su objavili članke koji diskredituju Slobodana Miloševića.<sup>2262</sup> Bogdanović je Lekoviću saopštio i to da je Janačković rekao da je Stanišić bio u kontaktu s urednicom jednog lista i da joj je dostavio neke podatke, a to je zaključio na osnovu jedne službene beleške koju je našao u arhivi.<sup>2263</sup>

1278. Dana 2. aprila 1991. godine, ministar Bogdanović je odlučio da formira komisiju, s Lekovićem kao predsednikom.<sup>2264</sup> Na prvom sastanku komisije, načelnik DB-a Janačković dao je nalog komisiji da o svom radu izveštava njega i ministra Bogdanovića i objasnio da je rad komisije strogo poverljiv i hitan.<sup>2265</sup> Od osnivanja komisije pa do početka oktobra 1991. godine, Janačković je marginalizovao Stanišića tako što mu nije davao nikakve konkretne zadatke i rekao mu je da ne dolazi na posao.<sup>2266</sup> Svedok je napomenuo da je Stanišić, budući da nije bilo pismenog rešenja, nastavio da dolazi na posao, ali je imao manja ovlašćenja i određene informacije mu nisu davane.<sup>2267</sup> Komisija je zaključila da MUP nije imao uticaja na objavljivanje članaka i da niko iz MUP-a nije odavao poverljive podatke tim listovima.<sup>2268</sup> Dana 23. maja 1991. godine komisija je prestala s radom.<sup>2269</sup> Dana 19. jula 1991. godine, na

<sup>2259</sup> D270 (Svedok DST-035, izjava svedoka, 27. jun 2011. godine), par. 13, 16.

<sup>2260</sup> D450 (Milorad Leković, izjava svedoka, 30. septembar 2011. godine), par. 5, 11.

<sup>2261</sup> D450 (Milorad Leković, izjava svedoka, 30. septembar 2011. godine), par. 12; Milorad Leković, T. 14265, 14327, 14352.

<sup>2262</sup> D450 (Milorad Leković, izjava svedoka, 30. septembar 2011. godine), par. 13; Milorad Leković, T. 14306.

<sup>2263</sup> D450 (Milorad Leković, izjava svedoka, 30. septembar 2011. godine), par. 18.

<sup>2264</sup> D450 (Milorad Leković, izjava svedoka, 30. septembar 2011. godine), par. 19, 21, 38.

<sup>2265</sup> D450 (Milorad Leković, izjava svedoka, 30. septembar 2011. godine), par. 25; Milorad Leković, T. 14307.

<sup>2266</sup> D450 (Milorad Leković, izjava svedoka, 30. septembar 2011. godine), par. 28; Milorad Leković, T. 14271-14272, 14275-14276, 14332.

<sup>2267</sup> D450 (Milorad Leković, izjava svedoka, 30. septembar 2011. godine), par. 28, 33; Milorad Leković, T. 14277.

<sup>2268</sup> D450 (Milorad Leković, izjava svedoka, 30. septembar 2011. godine), par. 35.

<sup>2269</sup> Milorad Leković, T. 14324.

Janačkovićev zahtev, Leković je sastavio službenu belešku, u kojoj je naveo da komisija još nije završila svoj rad i da bi trebalo formirati novu komisiju koja bi pripremila novi izveštaj. Prema Lekovićevim rečima, Janačković se pripremao da pređe u Savezno ministarstvo spoljnih poslova, jer je većina njegovih kolega bila nezadovoljna zbog njegovog pokušaja da politizuje SDB i insistiranja da protiv Stanišića budu preduzete mere. Svedok je smatrao da je Janačković u Stanišiću video potencijalnog rivala kojeg je trebalo eliminisati.<sup>2270</sup> Svedočenja **Miluna Miljkovića**, pripadnika SDB-a Srbije do 1999. godine,<sup>2271</sup> i **Ljubomira Ristića**, pripadnika SDB-a Srbije od 1972. godine,<sup>2272</sup> podudaraju se s ovim svedočenjem.<sup>2273</sup> Ristić je dodao da ga je Janačković obavestio da će Stanišić "uzeti godišnji odmor".<sup>2274</sup> Prema tome, Stanišić nije bio operativno aktivan barem od početka aprila 1991. do 25. jula 1991. godine, kad je komisija podnela svoj izveštaj ministru unutrašnjih poslova Zoranu Sokoloviću.<sup>2275</sup> Za to vreme Stanišić je povremeno dolazio na posao, da uzme platu i porazgovara s kolegama, ali nije bio ovlašćen da obavlja bilo kakav operativni rad.<sup>2276</sup> Miljković je naveo da se, na osnovu njegovog profesionalnog iskustva, svaki radnik SDB-a koji je bio pod istragom komisije "praktično" tretirao kao suspendovan s dužnosti, što znači da nije učestvovao u "značajnijim oblicima" rada SDB-a, nego samo u "formalnom i svakodnevnom radu".<sup>2277</sup>

1279. Na osnovu gorenavedenog, Pretresno veće zaključuje da je Jovica Stanišić tokom 1991. godine bio na položaju zamenika načelnika DB-a Srbije, a da je od 31. decembra 1991. godine do kraja perioda na koji se odnosi Optužnica bio na položaju načelnika DB-a Srbije. DB Srbije je bio organizovan u nekoliko uprava i centara. Osmo uprava je, između ostalog, bila zadužena za kadrovska pitanja i plate. Uprave DB-a su redovno izveštavale zamenika načelnika i načelnika. Stanišićeva odbrana tvrdi da je isplata dnevnica bila u nadležnosti zamenika načelnika Službe, načelnika Osme uprave, načelnika uprava i centara, kao i Službe za opšte i zajedničke poslove MUP-a Srbije. Stanišić je imao dužnost da obezbedi poštovanje pravila za korišćenje sredstava za specijalne izdatke, ali ne i da proverava svaku od više

<sup>2270</sup> D450 (Milorad Leković, izjava svedoka, 30. septembar 2011. godine), par. 39-40, 42-43; Milorad Leković, T. 14266, 14272.

<sup>2271</sup> D608 (Milun Miljković, izjava svedoka, 10. jul 2004. godine), str. 1.

<sup>2272</sup> D227 (Ljubomir Ristić, izjava svedoka, 17. jun 2011. godine), str. 1, par. 1.

<sup>2273</sup> D227 (Ljubomir Ristić, izjava svedoka, 17. jun 2011. godine), par. 37, 39-40; Ljubomir Ristić, T. 11687, 11707, 11884-11885, 11892-11893; D280 (Rešenje ministra unutrašnjih poslova Radmila Bogdanovića o obrazovanju Komisije, 2. april 1991. godine); D281 (Plan rada Komisije, radna verzija, 4. april 1991. godine); D282 (Plan rada Komisije, radna verzija, 4. april 1991. godine); D286 (Izveštaj Komisije od 22. maja 1991. godine, koji su potpisali svi članovi); D288 (Milorad Leković, predsednik Komisije, službena beleška upućena MUP-u Srbije, 19. jul 1991. godine); D608 (Milun Miljković, izjava svedoka, 10. jul 2004. godine), str. 1-3.

<sup>2274</sup> D227 (Ljubomir Ristić, izjava svedoka, 17. jun 2011. godine), par. 40.

<sup>2275</sup> D227 (Ljubomir Ristić, izjava svedoka, 17. jun 2011. godine), par. 37, 40, 42; Ljubomir Ristić, T. 11677-11678, 11683; D287 (Dopis predsednika Komisije Milorada Lekovića upućen ministru unutrašnjih poslova Radmilu Bogdanoviću, 23. maj 1991. godine).

<sup>2276</sup> D227 (Ljubomir Ristić, izjava svedoka, 17. jun 2011. godine), par. 37, 40, 42-43; Ljubomir Ristić, T. 11683.

hiljada isplata.<sup>2278</sup> Pretresno veće prihvata da Stanišić nije bio dužan da proverava svaku pojedinu isplatu koju izvrši DB ili da za nju zna. Ipak, na osnovu dokaznog predmeta D115, Pretresno veće zaključuje da je u dužnosti načelnika DB-a spadalo odlučivanje o primeni sredstava i metoda. To što su o isplatama odlučivali i drugi ili to što Stanišić nije znao za svaku konkretnu isplatu nije relevantno u ovom pogledu.

1280. Pozivajući se na svedočenje veštaka Milana Miloševića i relevantne dokumentarne dokaze (dokazni predmet D841), Stanišićeva odbrana dalje tvrdi da se godišnji budžet za specijalne izdatke temeljio na predlogu koji bi dostavio načelnik Druge uprave, kao i da načelniku Druge uprave nije bilo potrebno Stanišićevo odobrenje za isplatu dnevnica u iznosu do 50.000 dinara.<sup>2279</sup> U svakom slučaju, DB Srbije je tek 1996. godine uveo sistem za efikasnu kontrolu tačnosti spiskova koji su stizali s osnovnih organizacionih nivoa.<sup>2280</sup> U vezi s Milanom Miloševićem, Pretresno veće je u poglavlju 2 iznelo mišljenje da je njegovo svedočenje relevantno jedino za razumevanje načina na koji je, shodno predviđenoj organizaciji rada, MUP i DB trebalo da funkcionišu, ali da ima malu ili nikakvu dokaznu vrednost za ocenu toga kako su MUP i DB zaista funkcionisali. Prema tome, Pretresno veće se u ovom kontekstu neće oslanjati na to veštačenje. Osim toga, Pretresno veće napominje da je, prema Uputstvu SFRJ o načinu korišćenja sredstava za specijalne izdatke DB, na koje se poziva Stanišićeva odbrana, za korišćenje sredstava za svrhe kao što su operativne akcije bilo potrebno odobrenje načelnika DB-a Srbije, koji je *mogao* ovlastiti načelnike sektora da odobravaju isplate do iznosa od 50.000 dinara.<sup>2281</sup> Međutim, iz predloženih dokaza se ne vidi da li je i na koji način u relevantnom periodu ova odredba sprovedena u praksi.

1281. U vezi s istražnom komisijom formiranom 1991. godine, Pretresno veće zaključuje da Jovica Stanišić tokom istrage nije bio službeno suspendovan s dužnosti. Međutim, Pretresno veće smatra da postoji razumna mogućnost da je Janačković iz ličnih razloga, dok je 1991. godine bio načelnik DB-a, pokušao da marginalizuje Stanišića. Pretresnom veću su predložena svedočenja nekoliko svedoka iz kojih se vidi da Stanišić nije bio operativno aktivan dok je trajala istraga komisije. Međutim, dokazi o tome uglavnom su spekulativni i nejasno je na čemu se temelje. U svetlu drugih dokaza, koji pokazuju da je Stanišić u to vreme imao aktivnu ulogu, na primer, da se početkom 1991. sastao s Martićem, odnosno Miloševićem, da

<sup>2277</sup> D608 (Milun Miljković, izjava svedoka, 10. jul 2004. godine), str. 3-4.

<sup>2278</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 183.

<sup>2279</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 189, 192; Dodatak VII. Pretresno veće konstatuje da se Dodatak VII, po svemu sudeći, greškom naziva Dodatak VIII.

<sup>2280</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 190-191.

<sup>2281</sup> D841 (SFRJ, RDB, Uputstvo o načinu korišćenja i kontroli raspolaganja sredstvima za specijalne izdatke koji nastaju vršenjem osnovne delatnosti Službe državne bezbednosti, 21. april 1986. godine), str. 3-4.

je u aprilu 1991. bio u SAO Krajini, a u septembru 1991. godine u SAO SBZS (v. poglavlja 6.3.2, 6.6.2, 6.9), Pretresno veće zaključuje da Janačkovićeви pokušaji da marginalizuje Stanišića, uključujući i formiranje istražne komisije, nisu imali veći uticaj na položaj i ovlašćenja Jovice Stanišića u relevantnom periodu.

1282. Pretresno veće će se ulogom Jovice Stanišića u odnosu na Jedinicu i druge formacije baviti u poglavljima 6.3, 6.4, 6.5, 6.6 i 6.7.

### 6.2.2 Franko Simatović

1283. Prema Optužnici, Franko Simatović je radio u DB-u od 1978. do 2001. godine. Najpre je radio na kontraobaveštajnim poslovima, a zatim je prešao u novoosnovanu upravu za obaveštajne poslove (ili Drugu upravu) DB-a, gde je bio komandant Jedinice za specijalne operacije DB-a.<sup>2282</sup>

1284. Prema kadrovskoj dokumentaciji MUP-a Srbije, Franko Simatović je 28. juna 1979. položio stručni pripravnčki ispit i od 29. juna 1979. godine bio je operativni radnik MUP-a.<sup>2283</sup> Od 1. februara 1980. godine, Simatović je radio kao mlađi inspektor u Upravi SDB-a Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove Srbije.<sup>2284</sup> Dana 18. decembra 1989. godine, privremeno je upućen na ispomoć Socijalističkoj Autonomnoj Pokrajini Kosovo radi obavljanja poslova državne bezbednosti u trajanju do godinu dana.<sup>2285</sup> Godine 1990, Simatović je bio operativni radnik u Odeljenju SDB-a Peć.<sup>2286</sup> Najkasnije od 18. decembra 1990. godine, Simatović je vršio dužnost šefa odseka u Drugom odeljenju – AOS Uprave DB-a u Beogradu, gde je imao zvanje starijeg inspektora, a rešenjem od 8. januara 1991. zvanično je raspoređen na tu dužnost počevši od 15. decembra 1990. godine.<sup>2287</sup> Dana 29. aprila 1992. godine, Stanišić je rasporedio Simatovića na mesto zamenika načelnika Druge uprave DB-a, u zvanju starijeg inspektora, pri čemu je ta odluka stupala na snagu 1. maja 1992. godine.<sup>2288</sup> U skladu s pravilnikom o sistematizaciji radnih mesta, Druga uprava DB-a

<sup>2282</sup> Optužnica, par. 2.

<sup>2283</sup> P2430 (Predlog MUP-a za vanredno postavljenje Simatovića u čin kapetana, s potpisom Radomira Markovića, 30. decembar 1999. godine), str. 1; P2441 (Uprava za zajedničke poslove, uverenje o radu s potpisom Ružice Bajčetić, 5. februar 2002. godine). V. Podnesak tužilaštva u vezi s činjenicama o kojima su se strane sporazumele, 15. jun 2007. godine, par. 10.

<sup>2284</sup> P2384 (Upitnici za ocenjivanje radnika, 1980-1992. godina), str. 1-3, 9-11.

<sup>2285</sup> P2393 (Rešenje Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove o upućivanju više radnika na Kosovo, s potpisom Radmila Bogdanovića, 18. decembar 1989. godine).

<sup>2286</sup> P2384 (Upitnici za ocenjivanje radnika, 1980-1992. godina), str. 71-72.

<sup>2287</sup> P2398 (Rešenje Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove kojim se Simatoviću određuje zvanje starijeg inspektora, s potpisom Milojke Vukićević, 8. januar 1991. godine); D563 (Predlog za primenu mere tajne kontrole telefonskih razgovora na poslovnoj adresi Daniela Sneddena, s potpisom Franka Simatovića, 18. decembar 1990. godine); D564 (Predlog za primenu mere tajne kontrole telefonskih razgovora na privatnoj adresi Daniela Sneddena, s potpisom Franka Simatovića, 18. decembar 1990. godine).

<sup>2288</sup> P2384 (Upitnici za ocenjivanje radnika, 1980-1992. godina), str. 81-82; P2407 (Rešenje SDB u vezi sa Simatovićevom platom, s potpisom Milana Prođanića, 30. novembar 1992. godine); D833 (Pravilnik o sistematizaciji radnih mesta DB MUP-

je imala ukupno 95 zaposlenih.<sup>2289</sup> **Ljubomir Ristić**, pripadnik DB-a Srbije od 1972. godine,<sup>2290</sup> naveo je da se Druga uprava DB-a Srbije od januara 1992. godine bavila obaveštajnim radom koji je bio ograničen na delovanje van Srbije.<sup>2291</sup>

1285. Rešenjem od 12. maja 1993. godine, Jovica Stanišić je rasporedio Simatovića na mesto specijalnog savetnika u DB-u, u zvanju starijeg inspektora, sa stupanjem na snagu 1. maja 1993. godine.<sup>2292</sup> Pravilnikom o sistematizaciji radnih mesta DB-a za specijalne savetnike je bilo predviđeno ukupno šest mesta.<sup>2293</sup> Prema nekoliko kadrovskih dokumenata MUP-a, Simatović se penzionisao iz MUP-a 30. decembra 2001. godine.<sup>2294</sup> Pretresnom veću su predložena svedočenja svedoka koja se podudaraju s dokumentarnim dokazima čiji prikaz je dat gore u tekstu.<sup>2295</sup>

1286. Na osnovu prethodnog, Pretresno veće zaključuje da je Franko Simatović u periodu na koji se odnosi Optužnica bio zaposlen u Drugoj upravi DB-a Srbije i da je od 1. maja 1992. godine bio zamenik načelnika te uprave. Dana 1. maja 1993. godine, Simatović je imenovan za specijalnog savetnika u DB-u. S obzirom na te zaključke, Pretresno veće ne može samo na osnovu položaja koje je Simatović zauzimao izvesti zaključak da je on odgovoran za neka dela koja se generalno pripisuju DB-u Srbije. Međutim, Pretresno veće će se Simatovićevom ulogom u odnosu na Jedinicu i druge formacije baviti u poglavljima 6.3, 6.4, 6.5, 6.6 i 6.7.

---

a, s tabelanim pregledom sistematizacije radnih mesta u MUP-u koji je potpisao Zoran Sokolović, 8. april 1992. godine); D846 (Rešenje MUP-a kojim se Simatoviću određuje zvanje starijeg inspektora, s potpisom Jovice Stanišića, 29. april 1992. godine). V. takođe P471 (MUP, dokumenti u vezi s radnim odnosom Franka Simatovića).

<sup>2289</sup> D833 (Pravilnik o sistematizaciji radnih mesta DB MUP-a, s tabelanim pregledom sistematizacije radnih mesta u MUP-u koji je potpisao Zoran Sokolović, 8. april 1992. godine), str. 3.

<sup>2290</sup> D227 (Ljubomir Ristić, izjava svedoka, 17. jun 2011. godine), str. 1, par. 1.

<sup>2291</sup> D227 (Ljubomir Ristić, izjava svedoka, 17. jun 2011. godine), par. 4-5, 19-21; Ljubomir Ristić, T. 11837; P2981 (Interni izveštaj SDB s istorijskim osvrtom na aktivnosti ekstremista i paravojske u Bosni, 1. april 1995. godine); D229 (MUP Srbije, Programska orijentacija Službe državne bezbednosti u 1991. godini, januar 1991. godine); D237 (Tabelami pregled statističkih podataka za period od 1991. do 1995. godine u vezi sa resursima SDB/RDB upotrebljenim u aktivnostima i brojem aktivnosti protiv ekstremizma i terorizma); D238 (Pravilnik o izmenama i dopunama Pravilnika o sistematizaciji zadataka i poslova Službe državne bezbednosti u Republičkom sekretarijatu za unutrašnje poslove Socijalističke Republike Srbije, 26. jul 1990. godine); D239 (Pravila o radu Službe državne bezbednosti, izvod iz *Službenog lista SFRJ*, 27. jul 1990. godine); D240 (Pravilnik o sistematizaciji radnih mesta Resora državne bezbednosti u Ministarstvu unutrašnjih poslova, 1. april 1992. godine); D248 (MUP Srbije, Resor državne bezbednosti, Programska orijentacija u 1995. godini, januar 1995. godine).

<sup>2292</sup> P2409 (Rešenje SDB u vezi sa Simatovićevom platom, s potpisom Milana Prodanića, 12. maj 1993. godine); P2410 (Rešenje SDB kojim se Simatoviću određuje zvanje starijeg inspektora, s potpisom Jovice Stanišića, 12. maj 1993. godine); D833 (Pravilnik o sistematizaciji radnih mesta DB MUP-a, s tabelanim pregledom sistematizacije radnih mesta u MUP-u koji je potpisao Zoran Sokolović, 8. april 1992. godine), str. 3. V. takođe P471 (MUP, dokumenti u vezi s radnim odnosom Franka Simatovića).

<sup>2293</sup> D833 (Pravilnik o sistematizaciji radnih mesta DB MUP-a, s tabelanim pregledom sistematizacije radnih mesta u MUP-u koji je potpisao Zoran Sokolović, 8. april 1992. godine), str. 3.

<sup>2294</sup> P2440 (Rešenje SDB o prestanku Simatovićevog radnog odnosa, s potpisom Dušana Mihajlovića, 7. decembar 2001. godine); P2441 (Uprava za zajedničke poslove, uverenje o radu s potpisom Ružice Bajčetić, 5. februar 2002. godine); P2442 (Rešenje SDB o utvrđivanju iznosa otpremnine, s potpisom Andreje Savića, 7. februar 2002. godine). V. Podnesak tužilaštva u vezi s činjenicama o kojima su se strane sporazumele, 15. jun 2007. godine, par. 10.

<sup>2295</sup> V., na primer, Radivoje Mičić, T. 19797, 19826; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 41, 44; Dejan Slišković, T. 5109; P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 4; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14617; svedok JF-048, T. 5830-5831.

## 6.3 Jedinica

### 6.3.1 Uvod

1287. U ovom poglavlju Pretresno veće će dati prikaz dokaza koji se odnose na specijalnu jedinicu DB-a Srbije, poznatu i kao Jedinica za posebne namene MUP-a Srbije, JATD ili Crvene beretke. Kao što je objašnjeno dole u tekstu, Pretresno veće će tu jedinicu nazivati Jedinicom. Pretresno veće će se navodima tužilaštva baviti onako kako su oni izneti u Optužnici. Pretresno veće će najpre dati prikaz dokaza o formiranju Jedinice. U vezi s tim, baviće se centrima za obuku u Golubiću, na kninskoj tvrđavi i u Korenici, ranim dejstvima Jedinice i drugim dokazima o njenom formiranju. Pretresno veće će se zatim osvrnuti na ozvaničenje Jedinice kao JATD. Pretresno veće će potom razmotriti pitanje da li su optuženi rukovodili Jedinicom u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini; organizovali, finansirali i podržavali njeno učešće u tim dejstvima i u tu svrhu je snabdevali; i organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Jedinici, i rukovodili njima. U vezi s tim, Pretresno veće će se baviti centrima za obuku u Ležimiru, Tikvešu, na Pajzošu i u Brčkom, na Ozrenu i u Vili, na Tari, u Skelanima i Bratuncu, kao i operacijom "Pauk", centrima za obuku u Bilju i Sovi, dejstvima u SBZS, centrom za obuku na Pajzošu 1995. i 1996. godine i fondom "Kapetan Dragan". Na kraju, Pretresno veće će razmotriti navod da optuženi Jedinicu nisu uputili da se uzdrži od činjenja protivpravnih dela.<sup>2296</sup>

### 6.3.2 Optuženi su organizovali formiranje Jedinice i rukovodili njime

1288. Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi organizovali formiranje specijalne jedinice DB-a Srbije, poznate kao Jedinica za posebne namene MUP-a Srbije, JATD ili Crvene beretke, i rukovodili njime.<sup>2297</sup>

1289. U svom Završnom pretresnom podnesku tužilaštvo tvrdi da su optuženi 4. maja 1991. godine ili približno tog datuma osnovali Crvene beretke, tada nazivane frenkijevcima, borbenu jedinicu DB-a MUP-a Srbije, sačinjenu od najboljih instruktora i polaznika iz

---

<sup>2296</sup> Pošto je tužilaštvo za dela koja navodi u svom Završnom pretresnom podnesku koristilo različite termine, Pretresno veće podrazumeva da se radi o delima za koja se optuženi terete u Optužnici.

<sup>2297</sup> Optužnica, par. 4, 15(b).

Golubića.<sup>2298</sup> Tužilaštvo dodaje da Jedinica nije formirana nekog određenog dana i navodi da njeni pripadnici nisu odmah znali da su specijalna jedinica DB-a MUP-a Srbije.<sup>2299</sup>

1290. U tekstu koji sledi, Pretresno veće će se redom osvrnuti na sledeće: centar za obuku u Golubiću, koji je navodno funkcionisao od aprila do kraja avgusta 1991. godine; centre za obuku na kninskoj tvrđavi i u Korenici, koji su navodno funkcionisali od jula 1991. godine; i na navodno učešće Jedinice u ranim dejstvima u Lovincu, Glini i Strugi, na Plitvicama i u Kijevu od juna do kraja avgusta 1991. godine. Zatim će Pretresno veće razmotriti druge dokaze koji se tiču formiranja specijalne jedinice DB-a Srbije, poznate kao Jedinica za posebne namene MUP-a Srbije, JATD ili Crvene beretke, i izneti svoje zaključke s tim u vezi.

***Centar za obuku u Golubiću, april-avgust 1991. godine***

1291. Pretresno veće će se sad baviti centrom za obuku u Golubiću. Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške specijalnoj jedinici DB-a Srbije, poznatoj kao Jedinica za posebne namene MUP-a Srbije, JATD ili Crvene beretke, u centru za obuku u Golubiću, i rukovodili njima.<sup>2300</sup> Pretresno veće će takođe razmotriti da li su optuženi organizovali obuku drugih grupa u centru za obuku u Golubiću i rukovodili njome.

1292. U svom Završnom pretresnom podnesku tužilaštvo tvrdi da su od januara 1991. godine Stanišić i Simatović radili s Martićem na osnivanju centra za obuku u Golubiću, gde bi DB MUP-a Srbije držao borbenu obuku za pripadnike srpske policije, TO-a i drugih srpskih snaga.<sup>2301</sup> Kako tužilaštvo navodi, oni su angažovali Kapetana Dragana (poznatog i kao Daniel Snedden ili Dragan Vasiljković) i poslali ga u Golubić da vodi obuku.<sup>2302</sup> Među instruktorima su bili i Dragan Filipović (zvani Fića ili major Fića) i Milan Radonjić (zvani Meda), koji su bili podređeni Stanišiću i Simatoviću.<sup>2303</sup> Dragan Karna (koji je bio podređen Simatoviću i Martiću) i Goran Opačić komandovali su vodovima obučavanim u Golubiću.<sup>2304</sup> Tužilaštvo takođe tvrdi da su Stanišić i Simatović bili u Krajini kad je u aprilu 1991. godine počela obuka.<sup>2305</sup> Stanišić je Simatovića, Filipovića i Radonjića službeno uputio na Kosovo kako bi prikrio operacije u Krajini i njihovo finansiranje.<sup>2306</sup>

<sup>2298</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 196, 208; T. 20205-20206.

<sup>2299</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 208-209.

<sup>2300</sup> Optužnica, par. 3, 5, 15(c).

<sup>2301</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 200-207.

<sup>2302</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 201, 203, 205-207.

<sup>2303</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 201.

<sup>2304</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 204.

<sup>2305</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 201.

<sup>2306</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 202.



1293. Dole u tekstu, Pretresno veće će se najpre baviti periodom od avgusta 1990. do aprila 1991. godine. U vezi s tim periodom, Pretresno veće će se redom osvrnuti na sledeće: aktivnosti u objektu u Golubiću počevši od avgusta 1990. godine; Stanišićev sastanak s Martićem u Beogradu u januaru 1991. i renoviranje Golubića u februaru 1992. godine; nadziranje Kapetana Dragana od strane DB-a Srbije i kontakte između DB-a (uključujući Franka Simatovića) i Kapetana Dragana od kraja 1990. do kraja aprila 1991. godine. Pretresno veće će zatim dati prikaz događaja od aprila do avgusta 1991. godine. U vezi s tim periodom, Pretresno veće će se redom osvrnuti na sledeće: obuku u centru za obuku u Golubiću i ulogu koju su u tome, kako se tvrdi, pored ostalih, imali Kapetan Dragan, Milan Martić, Franko Simatović i Jovica Stanišić; vrstu obuke u Golubiću; grupe obučavane u Golubiću; i prestanak obuke u Golubiću.

1294. Pretresno veće će najpre razmotriti dokaze o aktivnostima u objektu u Golubiću od avgusta 1990. pa do dolaska Kapetana Dragana u aprilu 1991. godine, kao i o sastanku Jovice Stanišića i Milana Martića u avgustu 1990. godine.

1295. Pretresnom veću su predočena svedočenja svedoka Ace Drače<sup>2307</sup> i svedoka JF-041,<sup>2308</sup> koja ukazuju na to da je centar u Golubiću od avgusta 1990. godine služio kao centar za obuku pripadnika policije SAO Krajine i da je tim centrom upravljao Milan Martić. U vezi s tim, **Milan Babić**, koji je bio predsednik Vlade SAO Krajine,<sup>2309</sup> rekao je da je 17. avgusta 1990. godine omladinski centar u Golubiću služio kao štab onima koji su rukovodili podizanjem barikada u Kninu i učestvovali u pobuni koju je predvodio Milan Martić; Izvršni odbor SDS-a je neke dve-tri nedelje kasnije raspustio taj štab.<sup>2310</sup> Pretresnom veću su predočena i svedočenja svedoka JF-041<sup>2311</sup> i svedoka DST-043,<sup>2312</sup> koja ukazuju na to da je nešto pre 17. avgusta 1990. godine, u centru za obuku u Golubiću, Nenad Marić podelio oružje uzeto iz policijske stanice SAO Krajine. Pretresno veće je u poglavlju 6.6.2 takođe razmotrilo svedočenje svedoka JF-039 u vezi s podelom oružja od strane Milana Martića u omladinskom centru u Golubiću u avgustu 1990. godine. Pretresnom veću je osim toga

<sup>2307</sup> Aco Drača, T. 16711-16713, 17002.

<sup>2308</sup> P1548 (Svedok JF-041, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 23-25. maj 2006. godine), str. 4436-4437; svedok JF-041, T. 7901-7902, 7951, 8004.

<sup>2309</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12965; P1880 (Potvrda o smrti za Milana Babića).

<sup>2310</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1382; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12929.

<sup>2311</sup> P1546 (Svedok JF-041, izjava svedoka, 18. februar 2005. godine), par. 11, 34; P1548 (Svedok JF-041, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 23-25. maj 2006. godine), str. 4412-4413, 4536-4539, 4547; svedok JF-041, T. 7951-7592, 7594-7956.

<sup>2312</sup> D322 (Svedok DST-043, izjava svedoka, 29. jun 2011. godine), par. 42, 44; svedok DST-043, T. 12932-12933, 12940, 12943-12944, 12947-12948.

predočeno svedočenje **svedoka JF-031**, Srbina iz opštine Knin,<sup>2313</sup> koje ukazuje na to da je specijalna jedinica SUP-a Knin, pod komandom Dragana Karne, pre aprila 1991. godine bila smeštena u Golubiću.<sup>2314</sup> Svetočenje svedoka JF-031 s tim u vezi dodatno potkrepljuje svjedok DST-043.<sup>2315</sup>

1296. Simatovićeva odbrana tvrdi da je obuka u centru u Golubiću počela krajem 1990. godine, dakle, pre dolaska Simatovića i Kapetana Dragana u aprilu 1991. godine, kad je taj centar već bio osnovan, kompletno opremljen i bilo je obezbeđeno njegovo finansiranje.<sup>2316</sup> Kao što je navedeno gore u tekstu, ima dokaza koji ukazuju na to da su od avgusta 1990. godine, dakle, pre aprila 1991. godine, Milan Martić i drugi srpski policajci (među kojima i Dragan Karna) koristili objekte omladinskog centra u Golubiću za obuku, a najmanje jednom (u avgustu 1990. godine) i za raspodelu oružja. Premda dokazi o trajanju i obimu obuke u Golubiću pre aprila 1991. godine nisu jasni, uzimajući u obzir ostale dokaze izložene dole u tekstu, Pretresno veće smatra da tvrdnja da je centar u Golubiću bio osnovan, finansiran i da je u punoj meri počeo s radom pre aprila 1991. godine ne predstavlja razumno tumačenje dokaza.

1297. **Milan Babić** je u svetočenju naveo da ga je Martić upoznao s Jovicom Stanišićem u avgustu 1990. godine, u jednom kafiću nedaleko od Knina, ali Babić nije znao svrhu Stanišićeve posete.<sup>2317</sup> S obzirom na to da Pretresno veće ne raspolaže nikakvim drugim informacijama o tom susretu, ono ne može da utvrdi da li je kontakt Martića i Stanišića u avgustu 1990. bio povezan s osnivanjem centra za obuku u Golubiću u aprilu 1991. godine.

1298. Pretresno veće će sad dati prikaz dokaza koji ukazuju na to da su se Martić, Stanišić i Simatović u januaru 1991. sastali u Beogradu i da je u februaru 1991. godine počelo renoviranje Golubića.

1299. **Svedok JF-039**, Srbin iz Hrvatske,<sup>2318</sup> rekao je u svom svetočenju da je krajem januara 1991. godine Martić otišao u Beograd da se sastane sa Stanišićem.<sup>2319</sup> Cilj posete bilo je dobijanje opreme, novca i podrške za postavljanje dodatnih barikada radi zauzimanja što

<sup>2313</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 1-2.

<sup>2314</sup> Svedok JF-031, T. 7438-7440.

<sup>2315</sup> Svedok DST-043, T. 13014-13015.

<sup>2316</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 36, 38-50, 52, 228, 234, 297-301; T. 20319, 20329.

<sup>2317</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12932-12933.

<sup>2318</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), str. 1, par. 1, 5, 23; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1958-1959.

<sup>2319</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 34, 36; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1992; svjedok JF-039, T. 7356, 7358.

većeg broja policijskih stanica.<sup>2320</sup> U Beogradu, u hotelu "Hyatt", Martiću su se pridružili Simatović i još jedna osoba.<sup>2321</sup> Sledećeg jutra Simatović je odveo Martića u zgradu DB-a u Beogradu.<sup>2322</sup> Otišli su u kancelariju Radmila Bogdanovića.<sup>2323</sup> Stigao je čovek koji im je predstavljen kao Jovica Stanišić.<sup>2324</sup> Martić je otišao sa Stanišićem u njegovu kancelariju. Posle nekog vremena, Martić je otišao i sledećeg jutra se vratio u Knin.<sup>2325</sup>

1300. Prema svedokovim rečima, Martić je bio vrlo zadovoljan sastankom u Beogradu. Martić je rekao da je dobio uveravanja od Stanišića da će dobiti sve što mu je potrebno za "drugu fazu", a ona je, kako je svedok razumeo, podrazumevala formiranje novih policijskih stanica (za razliku od prve faze, u kojoj su postavljene barikade i podeljeno je oružje).<sup>2326</sup> Simatović je trebalo da obezbedi uniforme, plate i opremu za "specijalnu policiju" koja će se obučavati u Golubiću.<sup>2327</sup> Takođe se razgovaralo o instruktorima za centar za obuku, uključujući Marka zvanog Irac, Fiću Filipovića i osobu koju su zvali Medo (pravo ime mu je bilo Rade). Svedok JF-039 je rekao da je rad na centru u Golubiću počeo u februaru 1991. godine, po Martićevom naređenju. Ekipa koja je radila na održavanju obavila je neophodne popravke u centru za obuku u Golubiću.<sup>2328</sup> Centar je uređen za vojnu i policijsku obuku.<sup>2329</sup>

1301. **Svedok DST-043**, Srbin iz Knina,<sup>2330</sup> rekao je da su u februaru 1991. godine renoviranje centra u Golubiću i isplate plata pripadnicima policije Krajine finansirani, pod Martićevim nadzorom, iz humanitarne pomoći i drugih izvora, uključujući i izvore u Srbiji.<sup>2331</sup>

1302. Pretresno veće će sad preći na jedan broj dokumenata koji ukazuju na to da je, kao prvo, DB Srbije od kraja 1990. pratio aktivnosti Kapetana Dragana (poznatog i kao Daniel Snedden ili Dragan Vasiljković) u Beogradu, kao drugo, da se Kapetan Dragan u martu i/ili

<sup>2320</sup> Svedok JF-039, T. 7307.

<sup>2321</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 36; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1992, 1994.

<sup>2322</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 36; svedok JF-039, T. 7357-7358.

<sup>2323</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 36; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1994; svedok JF-039, T. 7309, 7357.

<sup>2324</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 36; svedok JF-039, T. 7309-7310, 7357.

<sup>2325</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 36; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1993-1994.

<sup>2326</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 37; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1994-1995; svedok JF-039, T. 7309, 7360.

<sup>2327</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 35, 37; svedok JF-039, T. 7360-7361.

<sup>2328</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 34-35; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1999-2000; svedok JF-039, T. 7236.

<sup>2329</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2002-2004; svedok JF-039, T. 7248-7249.

<sup>2330</sup> D322 (Svedok DST-043, izjava svedoka, 29. jun 2011. godine), par. 1-2; svedok DST-043, T. 12914-12919, 13027-13030, 13032; D321 (List sa pseudonimom svedoka).

<sup>2331</sup> D322 (Svedok DST-043, izjava svedoka, 29. jun 2011. godine), par. 47, 49; svedok DST-043, T. 12956, 12965-12969, 12982, 12985.

aprilu 1991. sastao s Frankom Simatovićem i, kao treće, da je DB Srbije generalno pre aprila 1991. godine bio u kontaktu s Kapetanom Draganom.

1303. Iz jednog rešenja koje je izdao ministar Radmilo Bogdanović vidi se da je DB Srbije u novembru 1990. godine počeo da prisluškuje telefonske razgovore Daniela Sneddena u Beogradu.<sup>2332</sup> Dana 18. decembra 1990. i 21. marta 1991. godine, Franko Simatović, Dragan Filipović i još dva službenika iz Druge uprave DB-a Srbije u Beogradu predložili su primenu mere tajne kontrole telefonskih razgovora Daniela Sneddena, zbog njegove subverzivne obavestajne delatnosti i obavestajno interesantnih veza.<sup>2333</sup> Dragan Filipović je od 25. decembra 1990. do 17. aprila 1991. godine podnosio izveštaje o kontroli telefonskih razgovora Daniela Sneddena.<sup>2334</sup> Filipović je izvestio da su, nešto posle 15. marta 1991. godine, Aleksandar Pavić i Snedden otputovali u Krajinu i da su svoj dolazak najavili predsedniku opštine Benkovac Zečeviću. Dana 18. marta 1991. godine, po povratku iz Kninske Krajine, Daniel Snedden je pokušao da stupi u telefonski kontakt s nekoliko političara na visokim položajima u Vladi Srbije, po mišljenju DB-a, radi dobijanja velikih količina oružja koje bi se prebacilo u Kninsku Krajinu. Snedden je kontaktirao Martina Lyncha i zatražio od njega da mu pošalje vojni priručnik za elementarnu pešadijsku obuku i topografsku kartu Kninske Krajine, uz napomenu da radi kao savetnik za nekakvu vojsku u formiranju.<sup>2335</sup> Izveštaji od 3. i 12. aprila 1991. godine ukazuju na to da je Dragan bio u kontaktu s načelnikom SUP-a Knin Martićem, predsednikom opštine Benkovac Zečevićem i državnim organima Srbije.<sup>2336</sup>

1304. Filipović je takođe izvestio da je 2. i 3. aprila 1991. godine Srba Milovanov iz SPO-a rekao Sneddenu da kroz nedelju dana on i Martin Lynch treba da odu u Kninsku Krajinu.

<sup>2332</sup> D569 (Republički SUP Srbije, rešenje sekretara Radmila Bogdanovića o prisluškivanju telefona Daniela Sneddena, 28. decembar 1990. godine).

<sup>2333</sup> D563 (SDB Beograd, predlog za primenu mere kontrole telefonskih razgovora Daniela Sneddena, 18. decembar 1990. godine); D568 (Republički SUP Beograd, rešenje Radmila Bogdanovića o prisluškivanju telefona Daniela Sneddena, 28. decembar 1990. godine); D576 (SDB Beograd, predlog za primenu mere kontrole telefonskih razgovora Daniela Sneddena, 21. mart 1991. godine); D581 (Republički SUP Beograd, rešenje Radmila Bogdanovića o prisluškivanju telefona Daniela Sneddena, 3. april 1991. godine).

<sup>2334</sup> D561 (SDB Beograd, izveštaj Dragana Filipovića o rezultatima primene mere kontrole telefonskih razgovora Daniela Sneddena, 16. januar 1991. godine); D566 (SDB Beograd, izveštaj Dragana Filipovića o rezultatima primene mere kontrole telefonskih razgovora Daniela Sneddena, 25. decembar 1990. godine); D578 (SDB Beograd, izveštaj Dragana Filipovića o rezultatima primene mere kontrole telefonskih razgovora Daniela Sneddena, 28. mart 1991. godine); D582 (SDB Beograd, izveštaj Dragana Filipovića o rezultatima primene mere kontrole telefonskih razgovora Daniela Sneddena, 3. april 1991. godine); D584 (SDB Beograd, izveštaj Dragana Filipovića o rezultatima primene mere kontrole telefonskih razgovora Daniela Sneddena, 17. april 1991. godine); P3057 (SDB Beograd, izveštaj Dragana Filipovića o rezultatima primene mere kontrole telefonskih razgovora Daniela Sneddena, 12. april 1991. godine).

<sup>2335</sup> D578 (SDB Beograd, izveštaj Dragana Filipovića o rezultatima primene mere kontrole telefonskih razgovora Daniela Sneddena, 28. mart 1991. godine), str. 4-5.

<sup>2336</sup> D582 (SDB Beograd, izveštaj Dragana Filipovića o rezultatima primene mere kontrole telefonskih razgovora Daniela Sneddena, 3. april 1991. godine), str. 1; P3057 (SDB Beograd, izveštaj Dragana Filipovića o rezultatima primene mere kontrole telefonskih razgovora Daniela Sneddena, 12. april 1991. godine), str. 1.

Snedden se 3. aprila 1991. godine sastao s ministrom Bogdanovićem u Republičkom SUP-u i razgovarao s ministrom Šainovićem telefonom.<sup>2337</sup> Dana 17. aprila 1991. godine, Dragan Filipović je u svom izveštaju naveo da se 10. aprila 1991. godine Kapetan Dragan upravo vratio s još jednog puta u Krajinu.<sup>2338</sup>

1305. Dana 25. februara 1991. godine, Veljko Golubović iz DB-a Srbije poslao je izveštaj s biografskim podacima o Danielu Sneddenu Drugoj upravi DB-a Srbije u Beogradu.<sup>2339</sup> Dana 3. aprila 1991. godine, Tomislav Zjalić iz Druge uprave DB-a u Beogradu izvestio je da je Daniel Snedden od decembra 1990. godine bio predmet intenzivnog izučavanja. Prema njegovom izveštaju, Snedden je sredinom decembra uspostavio kontakt s SPO-om, propagirajući terorizam i nudeći da organizuje nabavku i dopremanje veće količine oružja. Osim toga, Snedden je kontaktirao Martina Lyncha (iz oružanih snaga Velike Britanije) i u martu 1991. godine počeo da izučava političku situaciju u Kninskoj Krajini i preduzima konkretne aktivnosti na planu stvaranja i naoružavanja paravojnih formacija na terenu. Zjalić je zamolio DB da zatraži relevantna raspoloživa saznanja o Sneddenu.<sup>2340</sup>

1306. Pretresno veće sad prelazi na dokumente koji ukazuju na to da se Kapetan Dragan sastao s Frankom Simatovićem u martu i/ili aprilu 1991. godine.

1307. U jednom intervjuu prikazanom u dokumentarnom filmu "Jedinica", Dragan Vasiljković je rekao da je već u oktobru 1990. godine bio u Kninu i da je ponudio da obučava krajišku policiju. Krajem marta 1991. godine, Frenki ga je pozvao na razgovor u Beograd. Dragan je rekao da je ostavio dubok utisak "na njih" u tom razgovoru, da je predložio kratak kurs od 21 dana i da se tad "u neku ruku" sprijateljio s Frenkijem. Frenki je Draganu izdao instrukciju da čeka, pa da će, kad se bude "išlo dole", ići svi zajedno. Dragan je naveo da je 3. aprila 1991. godine pozvao Simatovića i rekao mu: "Frenki, ja više ne čekam, ja krećem dole, sa vama ili bez vas."<sup>2341</sup>

1308. Dana 13. aprila 1991. godine, Simatović je, kao operativni radnik DB-a Srbije u Beogradu, sastavio službenu belešku o tome da se tog dana sastao sa Danielom Sneddonom radi razgovora o mogućnostima njegovog daljeg angažovanja. Simatović je napisao da je Snedden profesionalni plaćenik povezan s izraelskom, nemačkom, engleskom i američkom

<sup>2337</sup> P3057 (SDB Beograd, izveštaj Dragana Filipovića o rezultatima primene mere kontrole telefonskih razgovora Daniela Sneddenu, 12. april 1991. godine), str. 2-3, 5.

<sup>2338</sup> D584 (SDB Beograd, izveštaj Dragana Filipovića o rezultatima primene mere kontrole telefonskih razgovora Daniela Sneddenu, 17. april 1991. godine), str. 3.

<sup>2339</sup> D573 (Izveštaj Veljka Golubovića o Danielu Sneddenu, podnet Drugoj upravi SDB Beograd, 25. februar 1991. godine).

<sup>2340</sup> D605 (SDB Beograd, izveštaj Tomislava Zjalića o Danielu Sneddenu, 3. april 1991. godine), str. 1.

<sup>2341</sup> P2976 (Dokumentarni film "Jedinica"), str. 2, 5-6.

obaveštajnom službom i da je od dolaska u Srbiju ostvario kontakte u Skupštini i ministarstvima Srbije, koji bi mogli biti interesantni DB-u. Simatović je predložio da se on tajno privede i ispita o aktivnostima i vezama kako bi se procenili cilj i svrsishodnost daljeg operativnog nastupa prema njemu.<sup>2342</sup>

1309. Pretresno veće sada prelazi na još dva dokumenta koja ukazuju na to da je DB Srbije bio u kontaktu s Kapetanom Draganom pre njegovog odlaska u SAO Krajinu u aprilu 1991. godine.

1310. Prema nedatiranoj belešci sa sastanka kojem su prisustvovali Dragan Vasiljković i ministar odbrane Srbije Tomislav Simović, Kapetan Dragan je u Srbiju došao na poziv DB-a i saradivao je s Radmilom Bogdanovićem i Stanišićem.<sup>2343</sup> Kapetan Dragan je imao zadatak da obuči dobrovoljce i da radi u saradnji sa Martićem i Babićem.<sup>2344</sup>

1311. Prema Informaciji od 28. avgusta 1991. godine, koju je pukovnik Milorad Bošković uputio generalu Kadijeviću, Kapetan Dragan je imao bliske veze s nekolicinom pripadnika MUP-a, među kojima su bili Franko "Stamatović" (zvani Frenki), Dragoljub Filipović (zvani Fičo) i inspektori SJB MUP-a. Bošković je naveo da je DB MUP-a Srbije Kapetana Dragana držao pod prismotrom otkako je stigao u Srbiju i da je s njim uspostavio operativni kontakt, nakon čega ga je preko Udruženja Srba iz Hrvatske uputio u SAO Krajinu kao vojnog instruktora.<sup>2345</sup>

1312. Pretresno veće sad prelazi na osnivanje centra za obuku u Golubiću, instruktore koji su tamo držali obuku i navodnu ulogu, između ostalih, Kapetana Dragana, Milana Martića, Franka Simatovića i Jovice Stanišića u periodu od aprila do kraja jula 1991. godine.

1313. Svedočenje Mileta Bosnića ukazuje na to da se u aprilu 1991. godine u SNV-u razgovaralo o osnivanju centra za obuku u Golubiću. **Mile Bosnić**, član Regionalnog odbora SDS-a i predsednik Odbora SDS-a za Kordun,<sup>2346</sup> rekao je da je odluku o osnivanju centra u Golubiću doneo u aprilu 1991. godine SNV, kojim je predsedavao Babić.<sup>2347</sup> Svedok je čuo da je Glavni odbor SDS-a odlučio da treba formirati specijalnu jedinicu kako bi se efikasno reagovalo na svaki eventualni budući napad hrvatskih specijalnih snaga i da je to bio razlog za

<sup>2342</sup> P3251 (Franko Simatović, Beograd, službena beleška u vezi s kontaktom s Danijelom Sneddenom, 13. april 1991. godine).

<sup>2343</sup> P1069 (Beleška o razgovoru Kapetana Dragana i Tomislava Simovića), str. 1-2. Pretresno veće napominje da se u dokaznom predmetu pominje "Radmila Bogdanović".

<sup>2344</sup> P1069 (Beleška o razgovoru Kapetana Dragana i Tomislava Simovića), str. 2.

<sup>2345</sup> P1062 (Informacija naslovljena "Neka saznanja o Danielu Sneddenu, državljanin Australije, alias 'Kapetan Dragan'", s potpisom Milorada Boškovića, 28. avgust 1991. godine), str. 1-3.

<sup>2346</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 2.

<sup>2347</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 40; Mile Bosnić, T. 12717.

osnivanje centra u Golubiću.<sup>2348</sup> Svedok je izjavio da je opština Knin bila vlasnik lokacije u Golubiću i da su tu lokaciju predložili Babić i Martić.<sup>2349</sup> Predloženo je da sredstva za Golubić daju opštine i Vlada SAO Krajine.<sup>2350</sup>

1314. Dana 1. aprila 1991. godine, predsednik Izvršnog veća SAO Krajine dr Milan Babić naredio je mobilizaciju jedinica TO i dobrovoljačkih jedinica radi odbrane SAO Krajine i uputio zahtev Vladi Republike Srbije da snage MUP-a Srbije pruže tehničku i kadrovsku pomoć SUP-u SAO Krajine.<sup>2351</sup>

1315. **Milan Babić**, koji je bio predsednik Vlade SAO Krajine,<sup>2352</sup> rekao je da su u aprilu 1991. godine Martić, Simatović, SUP Krajine, DB Srbije i Kapetan Dragan osnovali centar za obuku u Golubiću, gde se do avgusta 1991. godine održavala vojna obuka.<sup>2353</sup>

1316. Pretresno veće će sada dati prikaz svedočenja nekoliko svedoka i velikog broja dokumenata koji se odnose na dolazak Kapetana Dragana i drugih instruktora u Golubić u aprilu 1991. godine i na komandnu strukturu u tom centru.

1317. **Milan Babić** je rekao da je na čelu centra za obuku u Golubiću bio Franko Simatović, koji je njime upravljao zajedno s Martićem i Dušanom Orlovićem.<sup>2354</sup> Babić je u centru za obuku bio dva puta.<sup>2355</sup> Prvom prilikom, u aprilu 1991. godine, upoznali su ga s Draganom Vasiljkovićem zvanim Kapetan Dragan, instruktorom za obuku u centru za obuku u Golubiću, i rekli mu da će se tamo obučavati specijalne jedinice policije, takozvani specijalci.<sup>2356</sup> Drugi put je u Golubiću bio u maju 1991. godine, kad se sastao sa Simatovićem.<sup>2357</sup> Iako su mediji ljude koji su se tamo obučavali predstavljali kao pripadnike oružanih snaga Krajine, Babić je

<sup>2348</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 39, 42.

<sup>2349</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 40.

<sup>2350</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 45.

<sup>2351</sup> P1101 (Naredba Milana Babića za mobilizaciju, 1. april 1991. godine); Mile Bosnić, T. 12718-12719.

<sup>2352</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12965; P1880 (Potvrda o smrti za Milana Babića).

<sup>2353</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1382, 1539, 1546; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12929, 13106; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3377, 3380.

<sup>2354</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1514, 1542-1543; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12929-12930, 13106, 13121; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3377-3378.

<sup>2355</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1540; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3378.

<sup>2356</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1426, 1540-1541, 1543; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3378.

<sup>2357</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1542-1544; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12929-12930, 13121; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3378-3379.

naveo da su oni, u stvari, ostvarivali cilj koji je zacrtao DB Srbije.<sup>2358</sup> Kapetan Dragan je kasnije komandovao Knindžama, specijalnom jedinicom sastavljenom od ljudi obučeni u Golubiću.<sup>2359</sup> Prema Babićevim rečima, Dragan i Knindže su bili pod Simatovićevom komandom.<sup>2360</sup> Pretresno veće je u poglavljima 6.6.2 i 6.6.3 razmotrilo dalje relevantno svedočenje Milana Babića u vezi s prisustvom Jovice Stanišića i Franka Simatovića u Kninu u aprilu 1991. i prisustvom Simatovića u SAO Krajini od aprila do 8. avgusta 1991. godine.

1318. **Svedok JF-039** je u svedočenju rekao da je u januaru ili aprilu 1991. godine Simatović u centar za obuku doveo Kapetana Dragana, kojeg je predstavio kao milionera koji će "puno da uradi".<sup>2361</sup> Prva trojica instruktora stigla su u Golubić krajem februara ili početkom marta 1991. godine, svi iz DB-a Srbije. Prema svedokovim rečima, obuku u centru su vodili Kapetan Dragan i njegovi pomoćnici, među kojima su bili Mark Irac i čovek kojeg su zvali Fićo, a koji je za sebe rekao da je iz DB-a Srbije i da je "frenkijevac".<sup>2362</sup> Centar za obuku u Golubiću počeo je s radom u martu ili aprilu 1991. godine, ali su prvi polaznici počeli s obukom tek u maju 1991. godine.<sup>2363</sup> Svedok je rekao da je centrom za obuku u Golubiću komandovao Martić.<sup>2364</sup>

1319. Prema svedokovim rečima, Martić je u januaru 1991. godine za načelnika DB-a SAO Krajine postavio Dušana Orlovića i Orlović je radio u Golubiću.<sup>2365</sup> Martić je kasnije otkrio da Orlović svoje izveštaje šalje i direktno DB-u Srbije.<sup>2366</sup> Svedok je naveo da su i Martićevi najvažniji agenti DB-a informacije slali DB-u Srbije.<sup>2367</sup>

1320. **Svedok C-015**, Srbin iz Hrvatske,<sup>2368</sup> rekao je da je jednom prilikom video Stanišića u centru za obuku policije u Golubiću.<sup>2369</sup> Stanišić i Martić su razgovarali s policajcima

<sup>2358</sup> P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3381-3382.

<sup>2359</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1426-1427, 1543; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13123.

<sup>2360</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1427.

<sup>2361</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 34; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2100-2101; svedok JF-039, T. 7327.

<sup>2362</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 37; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2002, 2006; svedok JF-039, T. 7275, 7327, 7337-7339.

<sup>2363</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 40; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2000, 2133; svedok JF-039, T. 7237-7238, 7326.

<sup>2364</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2004; svedok JF-039, T. 7208.

<sup>2365</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 22, 49; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1978, 2106, 2144-2147, 2191.

<sup>2366</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 49; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2106, 2149, 2191; svedok JF-039, T. 7282.

<sup>2367</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 57; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1996.

<sup>2368</sup> P2 (Svedok C-015, izjava svedoka, 13. maj 1999. godine), str. 2; P3 (Svedok C-015, dopuna izjave svedoka, 24. januar 2001. godine), str. 1.

<sup>2369</sup> Svedok C-015, T. 1622, 1624-1625.



okupljenim u centru za obuku.<sup>2370</sup> Martić je prisutnima rekao da je Stanišić – zvani Ledeni – "njegov jedini i prvi komandant".<sup>2371</sup> I **svedok JF-038**, aktivni pripadnik jugoslovenskog saveznog DB-a do oktobra 1992. godine,<sup>2372</sup> svedočio je da je Stanišić u maju i junu 1991. godine u dva navrata bio na području Krajine – jednom ispred policijske stanice u Kninu, a drugi put u restoranu nedaleko od slapova Krke.<sup>2373</sup>

1321. **Mile Bosnić**, član Regionalnog odbora SDS-a i predsednik Odbora SDS-a za Kordun,<sup>2374</sup> rekao je da je jedan od instruktora prve grupe obučavane u Golubiću bio komandant Knindži Kapetan Dragan.<sup>2375</sup> Kad je obuka završena, deo prve grupe je ostao u Golubiću da obučava ostale i oni su kasnije postali specijalna jedinica policije poznata kao Knindže.<sup>2376</sup> U Knindžama je bilo tridesetak ljudi.<sup>2377</sup> Svedok je rekao da je neke pripadnike Knindži, uključujući Kapetana Dragana, Blagoja Gusku i Nikolu Simića (zvanog Cigo), video u Kninu i da su nosili crvene beretke i zelene vojne maskirne uniforme s oznakama na kojima su bili grb Srbije i četiri ocila.<sup>2378</sup> Svedok je rekao da su Knindže postojale do kraja 1991. godine, kad je deo njih prešao u redovne jedinice vojske i policije RSK.<sup>2379</sup>

1322. **Aco Drača**, koji je od kraja zime ili početka proleća 1991. bio načelnik SDB-a Benkovac, a od avgusta 1992. zamenik načelnika SDB-a Krajine,<sup>2380</sup> rekao je u svedočenju da se početkom aprila 1991. godine u Benkovcu sastao s Kapetanom Draganom, koji je bio s predsednikom opštine Zečevićem. Drača je prisustvovao još jednom sastanku s Kapetanom Draganom, Zečevićem i Martićem, u maju 1991. godine. Martić je Drači rekao da je SNV doneo odluku da Kapetan Dragan obezbedi pešadijski kurs u Golubiću kako bi policajci prošli osnovnu obuku za policiju.<sup>2381</sup> Drača je rekao da je Kapetan Dragan obuku u Golubiću držao od proleća 1991. godine i da je u centar za obuku u Golubiću doveo Irca Marka Lyncha.<sup>2382</sup>

1323. **Svedok JF-031**, Srbin iz opštine Knin,<sup>2383</sup> obučavao se u centru za obuku u Golubiću i o centru je svedočio iz ličnog iskustva. Rekao je da ga je lokalna policija mobilisala u aprilu

<sup>2370</sup> Svedok C-015, T. 1622-1623.

<sup>2371</sup> Svedok C-015, T. 1623-1624, 1684, 1721.

<sup>2372</sup> P420 (Svedok JF-038, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 31. mart-4. april 2006. godine), str. 3021, 3023-3025, 3027, 3116.

<sup>2373</sup> P420 (Svedok JF-038, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 31. mart-4. april 2006. godine), str. 3078-3079, 3142; P2988 (Spisak ljudi koje je svedok pomenuo tokom svedočenja u predmetu *Martić*); svedok JF-038, T. 4840-4841, 4929-4930, 4934-4935.

<sup>2374</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 2.

<sup>2375</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 58.

<sup>2376</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 56; Mile Bosnić, T. 12706.

<sup>2377</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 56; Mile Bosnić, T. 12723.

<sup>2378</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 59; Mile Bosnić, T. 12727, 12730, 12732-12733, 12836.

<sup>2379</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 60.

<sup>2380</sup> Aco Drača, T. 16692, 16742, 16776-16777.

<sup>2381</sup> Aco Drača, T. 16697-16698, 16711, 17002-17004.

<sup>2382</sup> Aco Drača, T. 16700, 16710, 16712-16713.

1991. godine.<sup>2384</sup> Kao i sve druge upravo mobilisane muškarce, svjedoka su poslali u centar za obuku u Golubiću.<sup>2385</sup> Svjedok je svjedočio o više lica koja su komandovala centrom u Golubiću. Prema rečima svjedoka JF-031, komandant centra za obuku u Golubiću bio je Dragan Karna.<sup>2386</sup> U komandnom lancu Karni su bili nadređeni Franko Simatović, Milan Martić i izvesni Prijčić.<sup>2387</sup> Iako je Martić na papiru bio nadređen Simatoviću, njih dvojica su se često dogovarala pre donošenja odluka.<sup>2388</sup> Martić je najmanje jednom nedeljno dolazio u centar u Golubiću, a ponekad i svaki drugi dan. Dok se svjedok nalazio u Golubiću, u Kninu je bio i Dragan Vasiljević ili Vasiljković, zvani Kapetan Dragan, kako u samom centru za obuku tako i na kninskoj tvrđavi.<sup>2389</sup> Imao je komandni položaj i bio je glavni instruktor u centru za obuku u Golubiću.<sup>2390</sup> Tokom 1991. godine, svjedok je viđao Kapetana Dragana i u društvu Simatovića i u društvu drugih pripadnika DB-a Srbije.<sup>2391</sup> Međutim, svjedok je rekao da je, po svemu sudeći, jedina osoba koja je u aprilu 1991. godine bila nadređena Kapetanu Draganu bio Milan Martić. Privatno je Kapetan Dragan tvrdio da nije "DB-ovac", već da je nezavisan.<sup>2392</sup> Kapetan Dragan je bio povezan s Knindžama, grupom koja je prošla obuku u Golubiću.<sup>2393</sup>

1324. Svjedok je naveo da su sledeća lica radila kao instruktori u Golubiću dok je on bio tamo: Zoran Rajić, dva čoveka s prezimenom Filipović, Ilija Vučković zvani Rambo, Saša Medaković, još jedan Vučković, zvani Boki, izvesni Andić, izvesni Olujić, Riki Subotić, Neven Laka, izvesni Goran, Živojin Ivanović zvani Žika Crnogorac ili Crnogorac, koji je pre rata bio pripadnik DB-a i bio je Simatovićeva "desna ruka", Rajo Božović, Boro Kovačević, Božo Božić, Rade Božić, čovek koga su zvali Komorac, Goran Starčević, koji je često vozio Simatovića i bio zadužen za logistiku, i Dušan Orlović zvani Dule.<sup>2394</sup> U to vreme se u Kninu

<sup>2383</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svjedoka, 1. jun 2001. godine), str. 1-2.

<sup>2384</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svjedoka, 1. jun 2001. godine), str. 2; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19170, 19261.

<sup>2385</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svjedoka, 1. jun 2001. godine), str. 2, 4; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19170, 19216; P1003 (Fotografija svjedoka JF-031 u centru za obuku u Golubiću, avgust 1991. godine).

<sup>2386</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19173, 19234-19235; svjedok JF-031, T. 7438-7439.

<sup>2387</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19173, 19235; svjedok JF-031, T. 7443.

<sup>2388</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19185.

<sup>2389</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svjedoka, 1. jun 2001. godine), str. 2-4; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19173, 19235-19236, 19239; svjedok JF-031, T. 7440, 7490.

<sup>2390</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svjedoka, 1. jun 2001. godine), str. 3; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19242.

<sup>2391</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19176, 19239.

<sup>2392</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svjedoka, 1. jun 2001. godine), str. 2-3.

<sup>2393</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svjedoka, 1. jun 2001. godine), str. 12. P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19176.

<sup>2394</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svjedoka, 1. jun 2001. godine), str. 4-5, 14; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19171-19172, 19213; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na

nalazio i izvesni Mark, koji je provodio puno vremena u društvu Kapetana Dragana i za kojeg svedok misli da je Irac i da je bio u Legiji stranaca. Mark je tamo bio samo mesec dana i u centru za obuku nije imao neku određenu ulogu.<sup>2395</sup> Dule Orlović i Zoran Rajić, obojica iz Krajine, takođe su radili kako za DB Krajine tako i za DB Srbije.<sup>2396</sup> Orlović je bio veza između Martića i DB-a Srbije.<sup>2397</sup> Svedok je najmanje deset puta bio prisutan kad je Simatović izdavao naređenja direktno Drači, Orloviću i Rajiću.<sup>2398</sup>

1325. **Dejan Slišковиć**, Srbin koji je u periodu od juna 1994. do maja 1995. godine bio pripadnik JATD,<sup>2399</sup> i **svedok JF-005**, Srbin iz Hrvatske koji je od aprila 1992. godine bio pripadnik JSN ili Jedinice za specijalne namene,<sup>2400</sup> nisu prošli obuku u centru u Golubiću, ali su o centru svedočili na osnovu onoga što su kasnije čuli od pripadnika JATD ili JSN.

1326. Slišковиć je rekao da su mu, dok se 1994. nalazio na obuci, pripadnici JATD Dragoje Zvizdić, Miroslav Mirković, Đorđe Kuburović, Desimir Butković i Dragutin Stanojević pričali o rezervnom/paravojnom delu JATD na osnovu svojih ličnih iskustava iz borbi u kojima su učestvovali 1991. godine.<sup>2401</sup> Taj deo JATD činili su ljudi koji su 1991. godine bili pripadnici paravojne jedinice Kapetana Dragana i koji su bili u centru za obuku kod Knina, uključujući Raju Božovića, Vasu Mijovića, Fiću Filipovića, Zorana Rajića, Žiku Ivanovića (zvanog Crnogorac), Dragana Pupovca i Zvezdana Jovanovića.<sup>2402</sup> Pripadnici JATD su rekli svedoku da su ti ljudi stekli poverenje Franka Simatovića.<sup>2403</sup>

1327. Svedok JF-005 je rekao da su mu u martu ili aprilu 1995. u centru za obuku na Fruškoj gori, u Srbiji, gde su se okupile Crvene beretke iz nekoliko centara za obuku, Božović, Vuk i

---

Fruškoj gori). Prema shvatanju Pretresnog veća, kad svedok u svom svedočenju govori o Duletu Orloviću, on misli na Dušana Orlovića.

<sup>2395</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 4.

<sup>2396</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19178, 19246-19247; svedok JF-031, T. 7443-7445; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 2-3; P2746 (Kratka biografija Zorana Raića, s potpisom Zorana Raića, oktobar 1992. godine); P2766 (Izveštaj o proveru u vezi sa Zoranom Rajićem, s potpisom Dušana Orlovića) P27.

<sup>2397</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 5; svedok JF-031, T. 7443-7445; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 2.

<sup>2398</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19284.

<sup>2399</sup> P440 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), str. 1, par. 3-4, 20; P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), str. 1, par. 13-14, 63.

<sup>2400</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), str. 1, par. 1, 3, 11; P136 (List sa pseudonimom svedoka); svedok JF-005, T. 2760, 2851, 2857.

<sup>2401</sup> P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 23; Dejan Slišковиć, T. 5099-5101.

<sup>2402</sup> P440 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 3; P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 23, 38, 41; Dejan Slišковиć, T. 5095, 5099-5101, 5103, 5252; P482 (MUP Srbije, Uprava za strance, pogranične i upravne poslove, izveštaj Mileta Puzovića o ponašanju radnika DB Vasilija Mijovića, 4. februar 1994. godine).

<sup>2403</sup> P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 23; Dejan Slišковиć, T. 5101.

Riki rekli da su 1991. godine obučavani u centru u Golubiću, u Krajini.<sup>2404</sup> Božović i Riki su svedoku kazali da je Stanišić poslao Kapetana Dragana u Knin.<sup>2405</sup>

1328. Pretresno veće takođe upućuje na predlog Kapetana Dragana da se osnuje novi centar za obuku<sup>2406</sup> i na naredbu potpisanu u ime "Frenkija",<sup>2407</sup> u spisu kao dokazni predmet P979, čiji prikaz je dalo dole u tekstu u vezi s centrima za obuku u Korenici i na kninskoj tvrđavi, kao i na argumente Simatovićeve odbrane u vezi s pomenutom naredbom izložene na istom mestu.

1329. Pretresno veće sad prelazi na dokumente koji se odnose na sastanke i izveštaje Kapetana Dragana u vezi s obukom u Golubiću u junu i julu 1991. godine. Prema kucanom zapisniku sa sastanka održanog 14. juna 1991. godine, Frenki, major Dragan Karna i Kapetan Dragan tom prilikom su razgovarali o daljem radu u Golubiću, određivanju jedinica za pokrivanje rubnih područja i obučenosti jedinica.<sup>2408</sup>

1330. U jednom izveštaju bez datuma upućenom Službi državne bezbednosti, Daniel Snedden je predložio da aktivni sastav instruktora iz Golubića počne s daljom obukom 23. juna. Prema tom izveštaju, prva grupa, koja je provela 21 dan na obuci, završila je obuku mnogo uspešnije od druge grupe, koja je na obuci provela svega sedam do 14 dana. Snedden je dodao da naoružane jedinice treba usmeriti parolama poput: cilj SAO Krajine je da postane deo Srbije, a svi koji žele u "četnike" neka se obrate za oružje Voji Šešelju. Snedden je napomenuo da glavni cilj treba da bude da se ljudi koji su završili obuku vrate kući i osnuju nove formacije, a kao primere za to naveo je jedinice iz Benkovca i Obrovca. Snedden je predložio da on, Milan Martić, Frenki i uticajni specijalci dolaze u obilaske, jer bi njihovo prisustvo podiglo moral i mogli bi savetovati o daljem razvoju jedinica na terenu.<sup>2409</sup>

1331. Dana 23. jula 1991. godine, načelnik Ratnog štaba opštine Dvor, u SAO Krajini, izvestio je da su radnom sastanku u Dvoru toga dana prisustvovali Kapetan Dragan, Milan Martić i predstavnici ratnih štabova iz Dvora, Gline i Kostajnice. Zaključak koji je Kapetan Dragan izneo na sastanku bio je da je uspostavljeno jedinstvo u rukovođenju svim akcijama

<sup>2404</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 4, 14; svedok JF-005, T. 2804, 2810-2811, 2841.

<sup>2405</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 43.

<sup>2406</sup> U spisu kao dokazni predmet P426.

<sup>2407</sup> U spisu kao dokazni predmet P979.

<sup>2408</sup> Svedok JF-031, T. 7430-7433; P1009 (Zapisnik sa sastanka kojem su prisustvovali Frenki, Kapetan Dragan i drugi, 14. jun 1991. godine).

<sup>2409</sup> P1179 (Dopis upućen Službi državne bezbednosti, s potpisom Danijela Sneddena), str. 1-2. Prema shvatanju Pretresnog veća, "filed rounds" i jedinice "at the filed" u engleskom prevodu dokaznog predmeta P1179 odnose na obilazak terena i jedinice na terenu.

na području Banije i usaglašena organizaciona šema komandnih funkcija i šema dostave izveštaja nadležnim organima SAO Krajine i Republike Srbije.<sup>2410</sup>

1332. Pretresno veće podseća na izveštaj Kapetana Dragana od 19. jula 1991. godine,<sup>2411</sup> čiji prikaz se daje u poglavlju 3.1.7 u vezi s Glinom i Strugom, u kojem je Kapetan Dragan iz Gline izvestio "Frenkija" i majora Fiću, između ostalih, da je u toku uspostavljanje štaba i upisivanje vojnika za obuku.

1333. Pretresno veće sad prelazi na finansiranje i opremanje centra za obuku u Golubiću.

1334. **Milan Babić** je u svedočenju rekao da je obuku i oružje u Golubiću finansirao MUP Srbije i da je lično od Stanišića čuo da je DB Srbije radi organizovanja obuke dao veću količinu novca Kapetanu Draganu.<sup>2412</sup>

1335. Prema rečima **svedoka JF-039**, Simatović je za centar za obuku nabavio gorivo, vozila i drugu opremu, uključujući sredstva veze.<sup>2413</sup> On je takođe isplaćivao plate svima koji su učestvovali u radu centra za obuku.<sup>2414</sup> Martić je rekao svedoku da je do juna 1991. godine Simatović u dva navrata doneo novac u centar.<sup>2415</sup> Martić je svedoku mnogo puta rekao i to da je "Beograd" odgovoran za nabavku svega što je potrebno za rad centra za obuku.<sup>2416</sup> Svedok je objasnio da je Martić pod "Beogradom" podrazumevao Jovicu Stanišića.<sup>2417</sup> Prema svedokovim rečima, bez pomoći MUP-a Srbije, MUP Knin i MUP SAO Krajine nisu mogli da obezbede potrebna vozila ili tehničku opremu za obuku u centru.<sup>2418</sup>

1336. **Svedok JF-031** je rekao da je za vreme njegovog boravka u centru za obuku u Golubiću dolazio Rajić i da se on bavio isključivo nabavkom, uključujući prevoz opreme.<sup>2419</sup> Prema rečima svedoka, generalno govoreći, oružje korišćeno u centru za obuku u Golubiću najpre je stizalo od policije i TO-a, a kasnije od vojske i, u manjem obimu, "nekim linijama

<sup>2410</sup> P1120 (Izveštaj Ratnog štaba opštine Dvor za 23. jul 1991, s potpisom Nikole Boljanića, 23. jul 1991. godine).

<sup>2411</sup> U spisu kao dokazni predmet P1186.

<sup>2412</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1459; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13134; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3380.

<sup>2413</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 40; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2003-2004; svedok JF-039, T. 7266, 7275, 7327-7328.

<sup>2414</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 40; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2004, 2209; svedok JF-039, T. 7266, 7328, 7364.

<sup>2415</sup> Svedok JF-039, T. 7365-7366.

<sup>2416</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 40; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2001.

<sup>2417</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 40.

<sup>2418</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2086.

<sup>2419</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 4; svedok JF-031, T. 7443-7445; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 2-3.

državne bezbednosti".<sup>2420</sup> U dve prilike svedok je video da u centar za obuku stižu automobili s beogradskim registarskim tablicama i da se potom dele uniforme.<sup>2421</sup>

1337. Suprotno svedočenjima jednog broja svedoka čiji prikaz je dat gore u tekstu, svedočenja Radivoja Mičića, Ace Drače, Mileta Bosnića, svedoka DFS-014 i Gorana Opačića upućuju na to da Simatović i DB Srbije nisu imali nikakvu ulogu u centru za obuku u Golubiću.

1338. **Radivoje Mičić**, bivši pripadnik AOS i Druge uprave DB-a Srbije,<sup>2422</sup> naveo je u svedočenju da je od Filipovića čuo da su Franko Simatović i on išli u Knin radi prikupljanja informacija i nadgledanja subjekata u vezi sa slučajem Daniela Sneddena, čije su se aktivnosti smatrale potencijalno bezbednosno opasnim.<sup>2423</sup>

1339. **Aco Drača** je u svedočenju naveo da je Simatović došao u Krajinu s još dva pripadnika DB-a Srbije, Milanom Radonjićem (zvanim Medo) i Draganom Filipovićem (zvanim Fićo).<sup>2424</sup> Drača je takođe rekao da Simatović nije rukovodio nikakvim vojnim dejstvima na teritoriji SAO Krajine 1991. godine niti je, bilo te godine bilo kasnije, upravljao centrom za obuku u Golubiću, već je glasinu da tim centrom upravljaju "ljudi iz Srbije" proširio narod, iz straha od napada i u nadi da će im iz Srbije stići pomoć.<sup>2425</sup> U stvari, Simatović je rekao Drači da je protiv toga da se Kapetan Dragan angažuje u Krajini i uputio ga da obrati pažnju na aktivnosti Kapetana Dragana koje izlaze iz okvira dogovorenog sa SNV-om i Martićem, konkretno, na njegove pokušaje da stane na čelo TO i da se politički angažuje u Krajini, ali ovo nije bliže objasnio.<sup>2426</sup> Svedok se takođe sećao da mu je Simatović rekao da DB Srbije nadgleda Kapetana Dragana. Drača je rekao da su Simatovića zanimala i osobe iz okruženja Kapetana Dragana, uključujući Marka Lyncha.<sup>2427</sup>

1340. **Mile Bosnić**, član Regionalnog odbora SDS-a i predsednik Odbora SDS-a za Kordun,<sup>2428</sup> rekao je u svedočenju da u Golubiću nije video Simatovića, iako je tamo bio

<sup>2420</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19174, 19243; svedok JF-031, T. 7472-7474.

<sup>2421</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19243; svedok JF-031, T. 7472-7474.

<sup>2422</sup> Radivoje Mičić, T. 19773-19774, 19812, 19824; P3166 (MUP Srbije, četiri dokumenta u vezi s Radivojem Mičićem, od kojih je jedan nepotpisan, a ostala tri su potpisali Jovica Stanišić, Milojka Vukičević, odnosno Radivoje Mičić, 10. juna 1994, 19. novembra 1990, 1995, odnosno 19. februara 1997. godine).

<sup>2423</sup> Radivoje Mičić, T. 19789-19791, 19862, 19874-19875, 19924, 19931-19933.

<sup>2424</sup> Aco Drača, T. 16708, 16909-16911.

<sup>2425</sup> Aco Drača, T. 16724-16725, 16998, 17008-17009.

<sup>2426</sup> Aco Drača, T. 16709-16710, 17003-17004.

<sup>2427</sup> Aco Drača, T. 16710-16711.

<sup>2428</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 2.

veoma često.<sup>2429</sup> Nikola Medaković, koji je bio u prvoj grupi koja se obučavala u Golubiću, rekao je svedoku da se čovek po imenu Frenki pojavio u Golubiću samo jednom i da nije učestvovao u obuci.<sup>2430</sup> Prema svedokovim rečima, u razgovorima koje je vodio s ljudima s Korduna obučavanim u Golubiću, DB Srbije nikad nije pominjan u vezi s obukom u tom centru.<sup>2431</sup>

1341. **Svedok DFS-014** rekao je u svedočenju da nikad nije čuo da Simatović učestvuje u organizovanju centra za obuku u Golubiću, odnosno u rukovođenju ili upravljanju tim centrom.<sup>2432</sup> Svedok je dodao da u periodu od maja do avgusta 1991. godine nije video Simatovića u Krajini i da u to vreme nije ni znao ko je on.<sup>2433</sup> Kao što je detaljnije objašnjeno u poglavlju 2, Pretresno veće se neće oslanjati na svedočenje svedoka DFS-014. Pretresno veće takođe napominje da je taj svedok rekao da je u Golubiću bio samo jednom, jednog dana u maju 1991. godine.<sup>2434</sup>

1342. **Goran Opačić** je u svedočenju rekao da je pre proslave u Kuli 1997. Simatovića video samo dva puta, nakratko, i da je to bilo u junu 1991. godine u Kninu.<sup>2435</sup> Kao što je detaljnije objašnjeno u poglavlju 2, Pretresno veće se neće oslanjati na svedočenje Gorana Opačića i neće ga dalje razmatrati u vezi s centrom za obuku u Golubiću.

1343. **Svedok JF-031** je u svedočenju rekao da od aprila do avgusta 1991. godine nijedna jedinica na području Knina nije bila povezana s DB-om Srbije.<sup>2436</sup> Svedok, koji se na obuci u Golubiću nalazio od aprila 1991. godine, prvi put je video Simatovića u Golubiću u junu ili julu 1991. godine.<sup>2437</sup> Simatović nije nosio uniformu i svedok nije znao ko je on i zašto je u Kninu, ali mu je bilo poznato da ima neke veze s DB-om.<sup>2438</sup> Svedok je naveo da jedinice koje su u to vreme obučavane u Golubiću nisu imale nikakve veze sa Simatovićem ili DB-om Srbije.<sup>2439</sup> Ulogu Simatovića i DB-a Srbije u centru za obuku u Golubiću Pretresno veće će dalje razmotriti dole u tekstu.

1344. Pretresno veće će sada dati prikaz činjenica o kojima je presuđeno i dokaza koji se tiču vrste obuke i grupa polaznika obučavanih u centru u Golubiću. Prema činjenicama o kojima je

<sup>2429</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 69.

<sup>2430</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 72.

<sup>2431</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 59.

<sup>2432</sup> Svedok DFS-014, T. 15822, 15921, 16019-16022, 16033.

<sup>2433</sup> Svedok DFS-014, T. 15822, 15842, 15923-15926, 15932-15934.

<sup>2434</sup> Svedok DFS-014, T. 15793, 15959.

<sup>2435</sup> Goran Opačić, T. 18218-18219, 18240-18242, 18306.

<sup>2436</sup> Svedok JF-031, T. 7442-7443.

<sup>2437</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 4; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19251-19252, 19307; svedok JF-031, T. 7441, 7490.

<sup>2438</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 4.

presuđeno, obuka u Golubiću obuhvatala je sledeće: strojevu obuku, obuku u postavljanju zaseda, ideološku obuku usmerenu ka lojalnosti državi a ne političkim strankama, obuku u naoružanju (uključujući artiljerijsku obuku, obuku u postavljanju mina, snajpersku obuku i obuku u gađanju bojevom municijom), fizičko vežbanje, obuku u obezbeđenju lica, samozaštiti i penjanju pomoću užeta. Obuka je u proseku trajala dvadesetak dana. Obuka u Golubiću je bila pretežno vojnog karaktera.<sup>2440</sup> Svedočenje svedoka JF-039<sup>2441</sup> podudara se s činjenicama o kojima je presuđeno u pogledu vrste i trajanja obuke u Golubiću. **Svedok JF-031** je dodao da su obukom bile obuhvaćene teme kao što su postupanje s ratnim zarobljenicima i postupanje s civilima u oružanom sukobu.<sup>2442</sup>

1345. Prema činjenicama o kojima je presuđeno, grupe ljudi obučavane u Golubiću su ponekad nazivane martićevcima ili Martićevom milicijom. Pripadnici Milicije Krajine obučavani su u Golubiću.<sup>2443</sup> Polaznici su nosili plave maskirne uniforme, koje su se razlikovale od običnih policijskih uniformi. Neki su na rukavima nosili polukružne oznake sa srpskom trobojkom i rečima "Milicija Krajine". Polaznici su obučavani u grupama od po 40 do 100. Oni koji su završili obuku u Golubiću dalje su u svojim opštinama osnivali jedinice i vršili obuku ljudstva.<sup>2444</sup> Svedočenja **Mileta Bosnića**,<sup>2445</sup> **svedoka JF-031**,<sup>2446</sup> **svedoka JF-038**,<sup>2447</sup> **svedoka DST-043**,<sup>2448</sup> **svedoka JF-006**<sup>2449</sup> i **svedoka JF-041**<sup>2450</sup> podudaraju se s činjenicama o kojima je presuđeno u pogledu obuke pripadnika policije SAO Krajine u Golubiću i njihovog kasnijeg angažovanja u SAO Krajini.

<sup>2439</sup> Svedok JF-031, T. 7445.

<sup>2440</sup> Činjenice o kojima je presuđeno III, činjenica br. 55.

<sup>2441</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 43; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2002; svedok JF-039, T. 7239, 7241, 7245.

<sup>2442</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19241; svedok JF-031, T. 7427.

<sup>2443</sup> Činjenice o kojima je presuđeno III, činjenica br. 58.

<sup>2444</sup> Činjenice o kojima je presuđeno III, činjenica br. 56.

<sup>2445</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 57; Mile Bosnić, T. 12705-12707, 12732.

<sup>2446</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19174-19176, 19217-19218, 19240, 19245; P1008 (Mapa koju je označio svedok JF-031).

<sup>2447</sup> P420 (Svedok JF-038, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 31. mart-4. april 2006. godine), str. 3049-3050.

<sup>2448</sup> D322 (Svedok DST-043, izjava svedoka, 29. jun 2011. godine), par. 50; svedok DST-043, T. 13028, 13094-13095, 13115-13116.

<sup>2449</sup> P104 (Svedok JF-006, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 15. oktobar 2002. godine), str. 11569-11570; P105 (Svedok JF-006, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 28. mart 2006. godine), str. 2749, 2808; svedok JF-006, T. 2443, 2447, 2451, 2466.

<sup>2450</sup> P1546 (Svedok JF-041, izjava svedoka, 18. februar 2005. godine), par. 20-21, 34; P1547 (Svedok JF-041, izjava svedoka, 12. oktobar 2010. godine), str. 1; P1548 (Svedok JF-041, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 23-25. maj 2006. godine), str. 4426, 4435-4437, 4439, 4499, 4539; svedok JF-041, T. 8004-8005, 8025, 8029-8030.



1346. **Milan Babić** je naveo da mu je Martićev pomoćnik u SUP-u Nikola Amanović rekao da su polaznici, po završenoj obuci u Golubiću, dobijali oružje i da su raspoređivani u specijalne jedinice policije Krajine po raznim opštinama.<sup>2451</sup>

1347. **Mile Bosnić** je u svedočenju rekao da su, krajem maja ili početkom juna 1991. godine, pripadnici srpskih seoskih straža s Korduna i Banije slati na obuku u Golubić i da je čuo da su bili u sklopu druge grupe koja se tamo obučavala.<sup>2452</sup> Bosnić je dodao da čeni da bi ukupan broj ljudi koji su prošli obuku u Golubiću mogao biti između 200 i 300, s obzirom na to da su ljudi dolazili s čitavog područja Krajine.<sup>2453</sup>

1348. **Svedok JF-039** je u svedočenju rekao da je Martić polaznike za centar za obuku birao među policajcima iz raznih policijskih stanica u celoj SAO Krajini.<sup>2454</sup> Prva grupa polaznika u Golubiću imala je između 150 i 200 ljudi.<sup>2455</sup> Po završenoj obuci neki su ostajali kao instruktori, a drugi su se vraćali u svoje policijske jedinice.<sup>2456</sup> Prva grupa je napustila Golubić u maju 1991. godine.<sup>2457</sup> Svedok misli da su, do trenutka kad je stigla druga grupa, u obuci počeli da učestvuju pripadnici redovnog sastava TO.<sup>2458</sup> Broj polaznika je uvek bio oko dve stotine.<sup>2459</sup> Svedok je dodao da je ukupno 200 do 250 ljudi prošlo obuku u Golubiću, a većinu njih (prema svedokovoj proceni, oko 200) činili su pripadnici redovnog sastava TO.<sup>2460</sup> Prema svedokovim rečima, pripadnici raznih policijskih stanica odabrani za obuku u Golubiću bili su postavljeni za komandante Martićevih posebnih jedinica milicije i oni su se posle obuke vratili u policijske stanice iz kojih su došli.<sup>2461</sup> Prvi komandiri vodova bili su Dragan Karna, Milorad Cvijanović, Milorad Čalić i Goran Opačić.<sup>2462</sup> Svedok se sećao da se Goran Opačić sa svoja dva brata vratio u Benkovac, gde je kasnije postao komandant posebne jedinice milicije.<sup>2463</sup>

<sup>2451</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1542-1543; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3381.

<sup>2452</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 35; D314 (Mile Bosnić, beleške s pripremnog razgovora, 8. jul 2011. godine), str. 3; Mile Bosnić, T. 12703.

<sup>2453</sup> Mile Bosnić, T. 12704.

<sup>2454</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 41; svedok JF-039, T. 7337-7339.

<sup>2455</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 43; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2195; svedok JF-039, T. 7240-7241.

<sup>2456</sup> Svedok JF-039, T. 7241.

<sup>2457</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 44.

<sup>2458</sup> Svedok JF-039, T. 7241, 7244-7245.

<sup>2459</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 43; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2101; svedok JF-039, T. 7238-7239.

<sup>2460</sup> Svedok JF-039, T. 7246-7247, 7250-7251.

<sup>2461</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 41, 43; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2006-2007, 2195-2196.

<sup>2462</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 44; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2005; P2739 (Rukom pisana kratka biografija G. Opačića, Tara, 21. januar 1997. godine).

<sup>2463</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 44; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2005; svedok JF-039, T. 7251.

1349. **Svedok JF-031** je u svedočenju rekao da je u svakom trenutku u centru za obuku u Golubiću bilo između 100 i 300 polaznika i da je ukupan broj onih koji su prošli kroz centar bio između 3.000 i 5.000. Obuka se vodila u grupama od po 20.<sup>2464</sup> Svedočenje svedoka JF-031 takođe ukazuje na to da su u Golubiću obučavani pripadnici TO SAO Krajine.<sup>2465</sup>

1350. Pretresnom veću su predočeni rukom pisani dokumenti i upitnici koji ukazuju na to da su se izvesna lica prijavila za centar u Golubiću i da im je tamo komandant Žika Crnogorac držao obuku od juna do avgusta 1991. godine. Među tim licima bili su Nikola Pilipović,<sup>2466</sup> Milenko Popović,<sup>2467</sup> Slobodan Majstorović,<sup>2468</sup> Dragan Olujić,<sup>2469</sup> Davor Subotić,<sup>2470</sup> Borjan Vučković,<sup>2471</sup> Jugoslav Kesić,<sup>2472</sup> Veljko Gaćeša,<sup>2473</sup> Jovan (od oca Milanka) Vejnović,<sup>2474</sup> Predrag Baklaić,<sup>2475</sup> Neven Laka<sup>2476</sup> i Miloš Opačić.<sup>2477</sup> Pretresnom veću je takođe predočen jedan broj prijava podnetih fondu "Kapetan Dragan", koje ukazuju na to da su Nedeljko (od oca Ilije) Orlić,<sup>2478</sup> Ratko (od oca Spose) Knežević,<sup>2479</sup> Dušan Mastikosa,<sup>2480</sup> Milorad Đudić<sup>2481</sup> i Nikola Mirčeta<sup>2482</sup> bili na obuci u Golubiću, s Kapetanom Draganom, Crnogorcem (odnosno, prema shvatanju Pretresnog veća, Živojinom Ivanovićem) i Ircem (odnosno, prema shvatanju Pretresnog veća, Martinom/Markom Lynchom).

<sup>2464</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19171.

<sup>2465</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 2-3; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19170, 19234-19235, 19239, 19242, 19261, 19263.

<sup>2466</sup> P3195 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Nikolom Pilipovićem), str. 13-14 (rukom pisana kratka biografija Nikole Pilipovića, Tara, 4. decembar 1993. godine).

<sup>2467</sup> P3179 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Milenom Popovićem), str. 11 (rukom pisana kratka biografija Milenka Popovića).

<sup>2468</sup> P3009 (Dopis Duška Maričića u vezi sa Slobodanom Majstorovićem, upućen načelniku Odeljenja SDB, i Majstorovićeva kratka biografija, 6. jul 2001. godine), str. 1.

<sup>2469</sup> P3178 (MUP, dokumenti u vezi s Draganom Olujićem), str. 5 (rukom pisana kratka biografija Dragana Olujića).

<sup>2470</sup> D457 (MUP Srbije, RDB/SDB, dokumenti u vezi s Davorom Subotićem), str. 8 (MUP Srbije, Jedinica za posebne namene, kratka biografija Davora Subotića, Ležimir, 23. februar 1992. godine), 9 (molba za prijem u aktivni sastav Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije, Ležimir, Davor Subotić, 14. februar 1992. godine).

<sup>2471</sup> P2984 (Dokumenti u vezi s Borjanom Vučkovićem), str. 1-2 (rukom pisana kratka biografija Borjana Vučkovića).

<sup>2472</sup> P2826 (Kratka biografija Jugoslava Kesića, Beograd, 26. oktobar 1991. godine); P2829 (Izveštaj o proveru u vezi s Jugoslavom Kesićem, s potpisom načelnika RDB-a RSK Ace Drače).

<sup>2473</sup> P2839 (Odred Poskok, formular s podacima o kandidatu, Veljko Gaćeša).

<sup>2474</sup> P569 (Dva dokumenta u vezi s Jovanom Vejnovićem), str. 1-3 (upitnik B1, Beograd, s potpisom Nade Krupe, 25. mart 1992. godine).

<sup>2475</sup> P3008 (Kratka biografija i molba za prijem u sastav Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije, Ilok, Predrag Baklaić, 20. april 1992. godine), str. 1-2; P1125 (Komanda 2. ličke brigade, dopis pukovnika Petra Trbovića upućen ministru SAO Krajine Milanu Martiću, 12. novembar 1991. godine).

<sup>2476</sup> P3177 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Nevenom Lakom), str. 6 (MUP Republike Srbije, Jedinica za posebne namene, dokument u vezi s Nevenom Lakom, Ležimir, 12. februar 1992. godine), str. 10 (MUP Republike Srbije, Jedinica za posebne namene, kratka biografija s potpisom Nevena Lake, Ležimir, 22. februar 1992. godine).

<sup>2477</sup> P2824 (Kratka biografija Miloša Opačića, kandidata za stan u Kuli, 23. mart 1998. godine).

<sup>2478</sup> P2652 (Prijava Nedeljka Orlića potpisana u ime Kapetana Dragana, 4. maj 1993. godine).

<sup>2479</sup> P2647 (Prijava Ratka Kneževića podneta fondu "Kapetan Dragan" i uverenje u vezi s Kneževićem potpisano u ime Milana Šuputa, 25. septembar 1995. godine), str. 5, 7-8.

<sup>2480</sup> P2649 (Prijava Dušana Mastikose i odluka da se Mastikosi isplati novčana pomoć, potpisana u ime Kapetana Dragana, 15. jun 1993. godine), str. 5.

<sup>2481</sup> P2650 (Prijava Milorada Đudića, s potpisom Nataše Počuče, 4. oktobar 1991. godine), str. 2.

<sup>2482</sup> P2657 (Prijava Nikole Mirčete i otpusna lista u vezi s Mirčetom, 25. decembar 1991. godine).

1351. Pretresno veće će sada dati prikaz dokaza koji ukazuju na to da je u julu ili avgustu 1991. godine u Golubiću prestala da se izvodi obuka, jer je između Martića, Babića, Simatovića i Kapetana Dragana došlo do sukoba.

1352. **Svedok JF-039** je u svedočenju rekao da su se Martić i Simatović sukobili mesec-dva nakon osnivanja Golubića.<sup>2483</sup> Martić je smatrao da Simatović ima preveliku kontrolu nad pripadnicima TO koji su se obučavali u Golubiću.<sup>2484</sup> U julu 1991. godine, Martić je bio veoma ljut na Simatovića zbog toga što se ovaj stalno razmetao novcem, bio okružen ljudima koji su mnogo pili i petljao se s lokalnim ženama.<sup>2485</sup> Lokalne političare u Kninu je sve više zabrinjavalo ponašanje polaznika iz centra u Golubiću, zbog toga što su bili arogantni, što su imali bolju opremu nego lokalna policija i što su pravili probleme lokalnoj policiji. Martić je u junu 1991. godine pozvao Stanišića i tražio da Simatović bude povučen iz centra za obuku i iz Krajine.<sup>2486</sup> U junu ili julu, Martić je prebacio celu komandu TO i komandu Kapetana Dragana na tvrđavu u Kninu i stavio pod jedinstvenu komandu TO i jedinicu Kapetana Dragana.<sup>2487</sup> Najpre je i Simatović bio na tvrđavi u Kninu, otprilike dve-tri nedelje.<sup>2488</sup> Simatović je potom pozvan u Beograd, ali se posle otprilike dve nedelje vratio u Krajinu.<sup>2489</sup> Martić je rekao svedoku da se Stanišić postarao za to da njegovo naređenje o premeštanju komande bude izvršeno i da je ispunio njegov zahtev za povlačenje Simatovića.<sup>2490</sup>

1353. Nakon preseljenja na tvrđavu u Kninu i u Korenicu, u Golubiću više nije bilo obuke (to se dogodilo tokom jula 1991. godine). U Kninu su ostala dva voda specijalne policije, 15-20 ljudi postavljeno je u Udbinu, a 15-20 njih otišlo je u novi centar u Korenici i u druge gradove u Krajini.<sup>2491</sup> Mnogi su se vratili u jedinice iz kojih su došli.<sup>2492</sup>

1354. **Mile Bosnić** je u svedočenju rekao da je Golubić zatvoren po završetku druge ture obuke, negde u junu ili julu 1991. godine, usled sukoba Babića i Kapetana Dragana.<sup>2493</sup> Kapetan Dragan je insistirao na tome da su Knindže deo policije i da su stoga pod Martićem.

<sup>2483</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 38; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2009, 2210; svedok JF-039, T. 7273.

<sup>2484</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 38, 48; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2009, 2192, 2210; svedok JF-039, T. 7242, 7254, 7256-7257, 7265-7266.

<sup>2485</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 48; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2106-2107, 2147; svedok JF-039, T. 7254, 7256.

<sup>2486</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 38, 49; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2106, 2146-2147; svedok JF-039, T. 7254, 7275, 7280, 7332.

<sup>2487</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 38, 49; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2008-2009, 2060; svedok JF-039, T. 7200-7201, 7209, 7242-7243, 7254, 7258, 7267, 7272-7273, 7278, 7329-7330.

<sup>2488</sup> Svedok JF-039, T. 7276, 7326, 7332.

<sup>2489</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 38, 49; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2009-2010; svedok JF-039, T. 7254-7255, 7257-7258, 7271, 7274-7276, 7326, 7332.

<sup>2490</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 38, 49; svedok JF-039, T. 7278-7279, 7328.

<sup>2491</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 51; svedok JF-039, T. 7201, 7209, 7246.

<sup>2492</sup> Svedok JF-039, T. 7246-7247.

Međutim, Babić je tražio da Knindže budu pod TO-om i Kapetan Dragan je napustio Krajinu.<sup>2494</sup>

1355. **Svedok JF-031**<sup>2495</sup> i **Aco Drača**<sup>2496</sup> su u svedočenju rekli da je Kapetan Dragan napustio Knin krajem avgusta 1991. godine zbog svađe s Milanom Babićem. To potkrepljuje i dopis Milorada Boškovića upućen generalu V. Kadijeviću, koji je u spisu kao dokazni predmet P1062.<sup>2497</sup> Pretresno veće takođe podseća na svedočenje svedoka DST-043, čiji prikaz se daje dole u tekstu u vezi s centrima za obuku u Korenici i na kninskoj tvrđavi, prema kojem je Kapetan Dragan napustio Krajinu nakon što se početkom avgusta 1991. godine posvađao s Milanom Babićem.

1356. U intervjuu koji je deo dokumentarnog filma "Jedinica", Dragan Vasiljković kaže da mu je rečeno da šef hoće da ga vidi u Beogradu i da mu je Jovica Stanišić lično rekao da više ne može da se vrati u Krajinu.<sup>2498</sup>

1357. U avgustu 1991. godine, DB MUP-a Srbije ponovo je doneo rešenje o kontrolisanju telefonskih razgovora Kapetana Dragana za vreme njegovog boravka u Beogradu.<sup>2499</sup> U jednom dokumentu SDB-a koji je potpisao Simatović navodi se da su telefonski razgovori Daniela Sneddena zvanog Kapetan Dragan tajno kontrolisani od 15. avgusta 1991. do novembra 1991. godine i predlaže da se ta mera ubuduće primenjuje kao stalna.<sup>2500</sup> Iz jednog dokumenta DB-a vidi se da je DB 18. jula 1992. godine i dalje kontrolisao telefonske razgovore Daniela Sneddena.<sup>2501</sup>

1358. Na proslavi u Kuli 1997. godine, Simatović je rekao da je u periodu od maja do septembra 1991. godine osnovano 26 centara za obuku posebnih jedinica milicije Republike bosanskih Srba i Srpske Krajine, uključujući i onaj u Golubiću.<sup>2502</sup> **Svedok JF-005** je, kad su mu u sudnici pokazani video-snimak i stop-fotografije jedne mape, rekao da je ona visila na

<sup>2493</sup> Mile Bosnić, T. 12699-12700, 12704.

<sup>2494</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 58; D314 (Mile Bosnić, beleške s pripremnog razgovora, 8. jul 2011. godine), str. 4.

<sup>2495</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19224, 19273.

<sup>2496</sup> Aco Drača, T. 16701-16702.

<sup>2497</sup> P1062 (Informacija naslovljena "Neka saznanja o Danielu Sneddenu, državljanin Australije, alias 'Kapetan Dragan'", s potpisom Milorada Boškovića, 28. avgust 1991. godine), str. 1-2.

<sup>2498</sup> P2976 (Dokumentarni film "Jedinica"), str. 15-16.

<sup>2499</sup> D183 (MUP Srbije, rešenje o prisluškivanju telefona Daniela Sneddena, s potpisom Zorana Sokolovića, 15. avgust 1991. godine); D585 (SDB Beograd, predlog za primenu mere kontrole telefonskih razgovora Daniela Sneddena, 5. avgust 1991. godine); D586 (Republički SUP Beograd, rešenje Zorana Sokolovića o prisluškivanju telefona Daniela Sneddena, 15. avgust 1991. godine).

<sup>2500</sup> D1290 (Predlog za tajnu kontrolu telefonskih razgovora, s potpisom Simatovića i Tomislava Zjalića, 6. novembar 1991. godine).

<sup>2501</sup> Radivoje Mičić, T. 19798; D1291 (Izveštaj o rezultatima primene mere kontrole telefonskih razgovora objekta "Farisej", s potpisom Radovoja Mičića, operativnog radnika Centra RDB Beograd, 18. jul 1992. godine).

<sup>2502</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 10-11.

zidu spomen-sobe centra u Kuli i opisao je mesta na kojima su se nalazili kampovi i centri za obuku Crvenih beretki, uključujući Golubić.<sup>2503</sup>

1359. Pretresno veće će se najpre osvrnuti na nekoliko argumenata odbrane koji se tiču centra za obuku u Golubiću. Stanišićeva odbrana i Simatovićeva odbrana osporavaju verodostojnost svedočenja svedoka JF-039. U prilog svom argumentu da je svedočenje svedoka JF-039 o ulozi Simatovića u SAO Krajini nepouzđano, Simatovićeva odbrana ukazuje na nedoslednosti u njegovom svedočenju i na indikacije da je možda bio umešan u šverc i navodi da je on zbog sopstvene umešanosti u takve aktivnosti možda izmislio svoju verziju događaja.<sup>2504</sup> Stanišićeva odbrana kaže da je svedočenje svedoka JF-039 nedosledno i konfuzno u pogledu Simatovićevog položaja i tvrdi da se njegovo svedočenje o sastanku sa Stanišićem u januaru 1991. godine ne podudara sa svedočenjem Milana Babića.<sup>2505</sup> Stanišićeva odbrana tvrdi da su i izjave Kapetana Dragana nepouzđane, navodeći da je on lagao u javnosti i bio ogorčen zbog toga što su ga u avgustu 1991. godine povukli iz Knina.<sup>2506</sup>

1360. Suprotno tvrdnjama odbrane, Pretresno veće smatra da u svedočenju svedoka JF-039 u vezi s centrom za obuku u Golubiću 1991. godine, generalno gledajući, nema nedoslednosti. Ukoliko i ima nekih manjih nedoslednosti,<sup>2507</sup> one nisu takve da utiču na opštu pouzđanost njegovog svedočenja. Osim toga, njegovo svedočenje se generalno podudara sa svedočenjem Milana Babića o ulozi Stanišića i Simatovića u centru za obuku u Golubiću. Svedočenje svedoka JF-039 i izjave Kapetana Dragana u dokumentarnom filmu "Jedinica"<sup>2508</sup> potkrepljeni su svedočenjem svedoka JF-031 i izveštajima Kapetana Dragana i Franka Simatovića iz tog perioda.<sup>2509</sup> Pošto je takođe imalo priliku da posmatra svedokovo držanje u sudnici, Pretresno veće zaključuje da je svedočenje svedoka JF-039 u vezi s centrom za obuku u Golubiću 1991. godine pouzđano i smatra pouzđanim izjave Kapetana Dragana o Golubiću date u dokumentarnom filmu "Jedinica". Pretresno veće upućuje i na svoju diskusiju o

---

<sup>2503</sup> Svedok JF-005, T. 2817-2818, 2836-2840, 2844-2845; P162 (Video-snimak spomen-sobe u centru u Kuli, datum nepoznat), insert br. 1, 00:06-01:03; P163 (Stop-fotografije iz video-snimka spomen-sobe u centru u Kuli, P162, datum nepoznat), str. 2-6.

<sup>2504</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14 decembar 2012. godine (poverljivo), par. 213-219.

<sup>2505</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 304-307; T. 20274-20275, 20278.

<sup>2506</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 291-294.

<sup>2507</sup> Na primer, u vezi s tim kojeg datuma 1991. godine su Kapetan Dragan i drugi instruktori stigli u centar za obuku u Golubiću.

<sup>2508</sup> U spisu kao dokazni predmet P2976.

<sup>2509</sup> Uključujući one koji su uvršteni u spis kao dokazni predmeti P1009, P1179, P1186 i P3251.

centrima za obuku u Korenici i na kninskoj tvrđavi dole u tekstu, vezano za naredbu o povlačenju naoružanja iz kninske tvrđave,<sup>2510</sup> za koju je utvrdilo da je autentična.

1361. Stanišićeva odbrana i Simatovićeva odbrana takođe tvrde da je Simatović otišao u SAO Krajinu da bi prikupio obaveštajne podatke i pratio i nadzirao aktivnosti Kapetana Dragana u okviru obaveštajne operacije koja je bila u toku.<sup>2511</sup> Pretresno veće smatra da izveštaji DB-a Srbije koji se nalaze u spisu jasno pokazuju da su operativni radnici DB-a Srbije Franko Simatović i Dragan Filipović nadzirali aktivnosti Kapetana Dragana u Beogradu od kraja 1990. pa sve do njegovog odlaska u SAO Krajinu u aprilu 1991. i da je DB Srbije Kapetana Dragana nastavio da nadzire po njegovom povratku u Beograd u avgustu 1991. godine.

1362. Odbrana tvrdi da u prilog njenom tumačenju dokaza ide svedočenje Radivoja Mičića. Mičić je 1991. godine bio Simatovićev kolega u DB-u Srbije. Međutim, Pretresno veće smatra da je taj svedok izbegavao da odgovori na izvesna pitanja. Osim toga, svedok je priznao da nije neposredno radio na slučaju Kapetana Dragana i da su operativni radnici DB-a bili upućivani u neki slučaj samo ako je to bilo neophodno. Takođe, kako je i sam priznao, Mičić je bio na relativno niskom položaju u DB-u Srbije i tokom relevantnog perioda nije odlazio u Krajinu.<sup>2512</sup>

1363. Odbrana tvrdi da u prilog njenom tumačenju dokaza ide i svedočenje Ace Drače. Pretresno veće uzima u obzir da je Aco Drača bio načelnik srpskog DB-a u Benkovcu i da je (prema sopstvenom svedočenju) 1991. godine sarađivao s Frankom Simatovićem.<sup>2513</sup> Pretresno veće napominje da je smatralo da Dračino svedočenje u vezi s centrima za obuku u Korenici i na kninskoj tvrđavi nije pouzdano, što je izloženo dole u tekstu. U svetlu ukupnih dokaza, kao što je detaljnije izloženo dole u tekstu, Pretresno veće smatra da Dračino svedočenje nije pouzdano ni u vezi s aktivnostima Franka Simatovića u SAO Krajni 1991. godine.

1364. Pretresno veće takođe smatra da iskazi Mileta Bosnića i svedoka JF-031 da oni u centru za obuku u Golubiću Simatovića nisu videli nikad, ili gotovo nikad, ne idu nužno u prilog tumačenju koje je dala odbrana. U zaključku, i kao što je detaljnije izloženo dole u

<sup>2510</sup> U spisu kao dokazni predmet P979.

<sup>2511</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14 decembar 2012. godine (poverljivo), par. 185-192, 227-229, 336; Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 298, 301, 314.

<sup>2512</sup> Radivoje Mičić, T. 19874, 19875, 19877-19878.

<sup>2513</sup> Aco Drača, T. 16706-16711, 16898-16902. V. takođe P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19177-19178, 19246.

tekstu, Pretresno veće ne smatra razumnim tumačenje dokaza prema kojem su se Simatovićeve aktivnosti u Kninu svodile samo na nadziranje Kapetana Dragana.

1365. Uzimajući u obzir ukupne dokaze koji su mu predloženi,<sup>2514</sup> Pretresno veće zaključuje da se u januaru 1991. godine Milan Martić sastao s Frankom Simatovićem i Jovicom Stanišićem u Beogradu. Martić i Stanišić su razgovarali o upućivanju instruktora u centar za obuku u Golubiću, među kojima su bili makar Dragan Filipović (zvani Fic/Fiće/Fića) i Milan Radonjić (zvani Medo). Martić i Stanišić su se dogovorili da će Simatović obezbediti uniforme, plate i opremu za obuku u Golubiću. U martu i/ili aprilu 1991. godine, Franko Simatović se sastao s Kapetanom Draganom u Beogradu radi razgovora o njegovom angažovanju kao instruktora za obuku.

1366. Uzimajući posebno u obzir svedočenja Babića, svedoka JF-039, svedoka JF-031, svedoka C-015, kao i nekoliko dokumenata,<sup>2515</sup> Pretresno veće zaključuje da su od kraja aprila ili početka maja pa do jula 1991. godine Milan Martić, Franko Simatović, Dušan Orlović i Kapetan Dragan saradivali na uspostavljanju i funkcionisanju centra za obuku u Golubiću. Tokom tog perioda, Stanišić i Simatović su finansirali obuku u centru za obuku u Golubiću. Simatović je za centar takođe obezbeđivao gorivo, vozila, potrepštine i opremu.

1367. Pre svega na osnovu svedočenja nekoliko svedoka,<sup>2516</sup> kao i dokumentarnih dokaza o kojima je bilo reči gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da je Kapetan Dragan držao obuku u centru u Golubiću, u čemu su mu pomagali Martin/Mark Lynch (zvani Irac), komandant Živojin Ivanović (zvani Žika ili Crnogorac) i instruktori Dragan Filipović (zvani Fico/Fiće/Fića), Davor Subotić (zvani Riki), Rajo Božović i Zoran Raić. Drugi instruktori bili su Ilija Vučković, Borjan Vučković (zvani Boki), Dragan Olujić, Saša Medaković, Neven Laka, Slobodan Majstorović, Milan Andić, Boro Kovačević, Božo Božić i Rade Božić. Milan Radonjić se nalazio u SAO Krajini, uključujući Knin, približno od aprila do kraja avgusta 1991. godine.

1368. Uzimajući u obzir dokaze koji su mu predloženi,<sup>2517</sup> Pretresno veće smatra da postoji razumna mogućnost da je Kapetan Dragan krajem 1990. i početkom 1991. godine uspostavio kontakt s političkim vođama SAO Krajine i razgovarao s njima o obuci nezavisno od DB-a

<sup>2514</sup> Konkretno, svedočenje svedoka JF-039, dokumentarni film "Jedinica" (P2976) i službenu belešku koju je sačinio Simatović (P3251).

<sup>2515</sup> Uključujući P1179, P1009 i P3251.

<sup>2516</sup> Uključujući Babića, svedoka JF-039, Bosnića, svedoka JF-031, svedoka JF-005, Sliškovića i Draču.

<sup>2517</sup> Konkretno, SDB-ove izveštaje o nadziranju i Dračino svedočenje.

Srbije, kao što tvrdi Simatovićeve odbrana.<sup>2518</sup> Dokazi<sup>2519</sup> takođe ukazuju na to da je Kapetan Dragan početkom 1991. godine bio u kontaktu s članovima SPO i ministrima Bogdanovićem i Šainovićem. Pretresno veće smatra da postoji razumna mogućnost i da je policija SAO Krajine obezbeđivala opremu, naoružanje i finansijska sredstva za centar za obuku u Golubiću, kao što tvrdi Simatovićeve odbrana.<sup>2520</sup> Međutim, dokazi o ranim kontaktima Kapetana Dragana u Beogradu i SAO Krajini i dokazi o alternativnim izvorima opreme, naoružanja i finansijskih sredstava za centar za obuku u Golubiću nemaju uticaja na zaključke Pretresnog veća u vezi sa sastancima, razgovorima i saradnji Stanišića i Simatovića s Kapetanom Draganom i u vezi s finansiranjem i opremanjem centra za obuku u Golubiću od marta ili aprila 1991. do jula 1991. godine, kao što je precizirano gore u tekstu.

1369. Na osnovu nepobijenih činjenica o kojima je presuđeno i predočenih dokaza, Pretresno veće zaključuje da je obuka u Golubiću bila vojnog karaktera i da je obuhvatala obuku u rukovanju oružjem i postavljanju zaseda, kao i postupanje s ratnim zarobljenicima i civilima u oružanom sukobu. Obuka je u proseku trajala dvadesetak dana. Polaznici su obučavani u grupama od po 40 do 100. Ukupan broj pripadnika policije SAO Krajine i TO SAO Krajine koji su prošli obuku u Golubiću od aprila do avgusta 1991. godine iznosio je između 350 i 700.<sup>2521</sup> Oni koji su završili obuku u Golubiću osnivali bi nove jedinice i obučavali druge u SAO Krajini. Sledeća lica su prošla obuku u Golubiću: Nikola Pilipović, Milenko Popović, Predrag Baklajić, Dragan Karna, Goran Opačić, Miloš Opačić, Jugoslav Kesić i Veljko Gaćeša. Od maja do avgusta 1991. godine, Kapetan Dragan je komandovao jedinicom koja se sastojala od tridesetak lica obučanih u Golubiću, među kojima su bili i Blagoje Guska i Nikola Simić (zvani Cigo), i oni su bili poznati na tom području kao Knindže.

1370. Od jula 1991. godine, nakon jedne razmirice s Martićem, Simatović više nije učestvovao u radu centra u Golubiću, koji je zatvoren u julu ili avgustu 1991. godine. Kapetan Dragan je u avgustu 1991. godine napustio SAO Krajinu.

1371. Pretresnom veću su predočeni dokumenti koji ukazuju na to da su Milan Radonjić (koji se u Krajini nalazio približno od aprila do avgusta 1991. godine)<sup>2522</sup> i instruktor u Golubiću

<sup>2518</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 276-287.

<sup>2519</sup> Konkretno, SDB-ove izveštaje o nadziranju.

<sup>2520</sup> T. 20327-20328.

<sup>2521</sup> Pretresno veće taj zaključak zasniva na činjenicama o kojima je presuđeno i svedočenjima Mileta Bosnića i svedoka JF-039, kao i na komentarima Dragana Vasiljkovića u dokumentarnom filmu "Jedinica", izloženim u vezi s centrima za obuku u Korenici i na kninskoj tvrđavi. Pretresno veće ne smatra pouzdanom ocenu svedoka JF-031 da je broj polaznika iznosio između 3.000 i 5.000.

<sup>2522</sup> P2730 (MUP, SDB, upitnik za ocenjivanje rada zaposlenih ispunjen za zamenika komandanta JATD Milana Radonjića, s potpisom radnika i rukovodioca organizacione jedinice); P2732 (Socijalistička Republika Srbija, Skupština opštine Rakovica, radna knjižica Milana Radonjića); P2742 (Republika Srbija, Republički sekretarijat za unutrašnje poslove, Beograd, Uprava



Dragan Filipović<sup>2523</sup> 1991. godine bili pripadnici DB-a Srbije. Dana 18. marta 1992. godine, Stanišić je potpisao rešenja kojima je Franka Simatovića (tada šefa odseka u Drugom odeljenju Uprave DB-a u Beogradu) i operativne radnike DB-a Srbije Dragana Filipovića i Milana Radonjića retroaktivno uputio na vršenje službene dužnosti u SUP Autonomne Pokrajine Kosovo i Metohija tokom perioda od aprila i maja 1991. do oktobra i novembra 1991. godine.<sup>2524</sup> Na osnovu toga, Pretresno veće zaključuje da su Milan Radonjić i instruktor u Golubiću Dragan Filipović bili pripadnici DB-a Srbije. Dana 18. marta 1992. godine, Stanišić je njih i Simatovića retroaktivno uputio na Kosovo tokom perioda od aprila i maja 1991. do oktobra i novembra 1991. godine, dok su oni u tom periodu zapravo bili aktivni u SAO Krajini.

1372. Što se tiče instruktora u Golubiću Živojina Ivanovića, Pretresno veće uzima u obzir da je 27. oktobra 1997. Dragoslav Krsmanović potpisao potvrdu MUP-a Srbije kojom se potvrđuje da je Živojin Ivanović zvan Žika bio pripadnik rezervnog sastava MUP-a Srbije, angažovan na izvršavanju određenih poslova i zadataka od 1. juna 1991. godine.<sup>2525</sup> Na osnovu te potvrde i svedočenja svedoka JF-031, Pretresno veće zaključuje da je Živojin Ivanović (zvan Žika ili Crnogorac) od juna 1991. godine radio za DB Srbije.

### ***Centri za obuku na kninskoj tvrđavi i u Korenici, jul 1991. godine***

1373. Tužilaštvo tvrdi da je Simatović od jula 1991. godine radio na osnivanju centra na kninskoj tvrđavi, koji je vodio Kapetan Dragan i u kojem su se obučavali pripadnici snaga poznatih kao Knindže, kao i centra u Korenici, koji su vodili Dragan Filipović, Ilija Vučković i Saša Medaković.<sup>2526</sup>

1374. Pretresnom veću su dokazi u vezi s centrima za obuku na kninskoj tvrđavi i u Korenici predloženi putem svedočenja nekoliko svedoka, kao i putem jednog broja dokaznih predmeta.

---

za kadrove i radne odnose, rešenje o raspoređivanju Milana Radonjića na radno mesto, Milojka Vukičević, 23. januar 1991. godine); P2744 (Uverenje MUP-a izdato za potrebe utvrđivanja penzijskog staža za Milana Radonjića, 30. mart 2001. godine).

<sup>2523</sup> P474 (MUP, dokumenti u vezi s Draganom Filipovićem), str. 2-3 (rešenje MUP-a Srbije u vezi s određivanjem zvanja, s potpisom Milojke Vukičević, 19. novembar 1990. godine).

<sup>2524</sup> P2403 (Rešenje SDB o upućivanju Simatovića na Kosovo i Metohiju, s potpisom Jovice Stanišića, 18. mart 1992. godine); P2723 (Rešenje o upućivanju Milana Radonjića na vršenje dužnosti u drugoj službi, s potpisom Jovice Stanišića, 18. mart 1992. godine); P2487 (Rešenja SDB MUP-a Republike Srbije u vezi s Draganom Filipovićem), str. 1-2 (rešenje o upućivanju Dragana Filipovića na vršenje dužnosti u drugoj službi, s potpisom Jovice Stanišića, 18. mart 1992. godine).

<sup>2525</sup> P478 (Potvrda MUP-a u vezi sa Živojinom Ivanovićem, s potpisom Dragoslava Krsmanovića, 27. oktobar 1997. godine).

<sup>2526</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 210-211; T. 20206.

1375. Pretresno veće će se prvo osvrnuti na svedočenje **svedoka JF-038** i dva izveštaja Kapetana Dragana (dokazni predmeti P425 i P426) koji ukazuju na to da je on od maja 1991. godine bio na kninskoj tvrđavi.

1376. **Svedok JF-038**, aktivni pripadnik jugoslovenskog saveznog DB-a do oktobra 1992. godine,<sup>2527</sup> rekao je u svedočenju da je 21. maja 1991. godine s admiralom Zecom otputovao u Knin helikopterom.<sup>2528</sup> Helikopter je kružio iznad kninske tvrđave i admiral je pokazao na tvrđavu, na kojoj je svedok video mnogo ljudi.<sup>2529</sup> Kad je helikopter sleteo kod kasarne u Kninu, admiral je svedoku rekao da su ljudi na tvrđavi srpski dobrovoljci iz paravojskih jedinica koje obučava Kapetan Dragan, uključujući tzv. Knindže i policiju Krajine.<sup>2530</sup>

1377. Pretresno veće je u poglavlju 3.1.7, u delu u kom se govori o Kninu, takođe dalo prikaz izveštaja Kapetana Dragana u vezi s držanjem zatvorenika na kninskoj tvrđavi.

1378. Dana 27. maja 1991. godine, nepotpisani izveštaj s imenom Kapetana Dragana, pored kojeg je drugom vrstom slova dopisano prezime "Vasiljković", poslat je predsedniku Skupštine opštine, sekretaru za unutrašnje poslove, Službi bezbednosti i komandantu TO. U izveštaju se predlaže osnivanje novog centra za obuku i prebacivanje Glavnog štaba TO na tvrđavu u Kninu.<sup>2531</sup> U izveštaju se napominje da bi pripadnici specijalne jedinice boravili na tvrđavi, obezbeđivali štab i tvrđavu i vršili obuku komandnog kadra i novih jedinica u Golubiću. Raspoređivanjem jednog dela jedinica na položaje na tvrđavi takođe bi se povećao nivo bezbednosti centra za obuku u Golubiću.<sup>2532</sup>

1379. Pretresno veće će sad preći na dokaze o prisustvu Kapetana Dragana na kninskoj tvrđavi od juna do kraja avgusta 1991. godine. Pretresno veće najpre podseća i upućuje na relevantan deo gorenavedenog svedočenja svedoka JF-039 o centru za obuku u Golubiću, u kom se govori o prelasku Kapetana Dragana iz Golubića na kninsku tvrđavu u junu ili julu 1991. godine, kao i o Simatovićem prisustvu na tvrđavi tokom otprilike dve ili tri nedelje u približno isto to vreme.

---

<sup>2527</sup> P420 (Svedok JF-038, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 31. mart-4. april 2006. godine), str. 3021, 3023-3025, 3027, 3116.

<sup>2528</sup> P420 (Svedok JF-038, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 31. mart-4. april 2006. godine), str. 3040, 3060; svedok JF-038, T. 4818-4819, 4921-4922.

<sup>2529</sup> P420 (Svedok JF-038, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 31. mart-4. april 2006. godine), str. 3060-3061, 3163; svedok JF-038, T. 4818.

<sup>2530</sup> P420 (Svedok JF-038, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 31. mart-4. april 2006. godine), str. 3061, 3161-3163; svedok JF-038, T. 4819, 4921-4923, 4939-4941.

<sup>2531</sup> P426 (Predlog za otvaranje novog punkta za obuku i premeštanje Glavnog štaba TO u prostor kninske tvrđave, koji nosi ime Kapetana Dragana, 27. maj 1991. godine); svedok JF-038, T. 4824.

<sup>2532</sup> P426 (Predlog za otvaranje novog punkta za obuku i premeštanje Glavnog štaba TO u prostor kninske tvrđave, koji nosi ime Kapetana Dragana, 27. maj 1991. godine).

1380. U intervjuu koji je deo dokumentarnog filma "Jedinica", Dragan Vasiljković je naveo da je posle prve ture obuke izabrao 63 potencijalna instruktora od 750 vojnika koji su prošli obuku i premestio ih na tvrđavu kako bi od njih napravio instruktore koji će obučavati sve oružane snage.<sup>2533</sup>

1381. **Svedok DST-043**, Srbin iz Knina,<sup>2534</sup> rekao je u svedočenju da je čuo da je Milan Babić 2. avgusta 1991. godine tražio da se na kninskoj tvrđavi istakne zastava TO, ali je Kapetan Dragan to sprečio, zbog čega je došlo do svađe između Kapetana Dragana i Milana Babića i odlaska Kapetana Dragana iz Krajine.<sup>2535</sup>

1382. **Radoslav Maksić**, Srbin, član Štaba TO Krajine od septembra do decembra 1991. godine,<sup>2536</sup> rekao je u svedočenju da mu je, po dolasku u SAO Krajinu u oktobru 1991. godine, komandant Opštinskog štaba TO u Kninu rekao da je Dragan Vasiljković zvani Kapetan Dragan ranije koristio neke od objekata kninske tvrđave i centra za obuku u Golubiću, ali da on više nije u Kninu.<sup>2537</sup>

1383. Pretresno veće je gore u tekstu dalo prikaz drugih relevantnih delova svedočenja svedoka JF-031 o centru za obuku u Golubiću, koji ukazuju na prisustvo Kapetana Dragana na kninskoj tvrđavi.

1384. Pretresno veće će sada razmotriti niz dokumenata vezanih za Nikolu Pilipovića, Milenka Popovića, Borislava Kovačevića, Borjana Vučkovića i Zdravka Narančića, koji daju dalje informacije u vezi s njihovim preseljenjem iz Golubića na kninsku tvrđavu. U svojim rukom pisanim kratkim biografijama, Milenko Popović i Borjan Vučković naveli su da su u maju i početkom jula 1991. godine, nakon obuke u Golubiću, otišli na kninsku tvrđavu.<sup>2538</sup> U molbi za prijem u sastav Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije, sačinjenoj 13. februara 1992. u Ležimiru, Borislav Kovačević je napisao da se jedinici priključio 22. jula 1991. godine na kninskoj tvrđavi.<sup>2539</sup> U kratkoj biografiji pisanoj u Ležimiru 25. februara 1992. za Jedinicu za posebne namene MUP-a Srbije, kao i u kratkoj biografiji napisanoj rukom na Tari

<sup>2533</sup> P2976 (Dokumentarni film "Jedinica"), str. 8.

<sup>2534</sup> D322 (Svedok DST-043, izjava svedoka, 29. jun 2011. godine), par. 1-2; svedok DST-043, T. 12914-12919, 13027-13030, 13032; D321 (List sa pseudonimom svedoka).

<sup>2535</sup> Svedok DST-043, T. 12949, 13016-13017, 13073.

<sup>2536</sup> P951 (Radoslav Maksić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. februar 2006. godine), str. 1134-1136, 1139-1140, 1155-1156, 1220, 1230, 1239, 1260; Radoslav Maksić, T. 6866, 6869; P952 (Naređenje za upućivanje 16 lica u garnizone TO SAO Krajine, s potpisom Gojka Krstića, 20. septembar 1991. godine), str. 1-2; P956 (Naređenje u vezi s organizacijom Štaba TO SAO Krajine, s potpisom Đure Pekića, 3. oktobar 1991. godine), str. 1.

<sup>2537</sup> Radoslav Maksić, T. 6844-6845.

<sup>2538</sup> P2984 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Borjanom Vučkovićem), str. 2 (rukom pisana kratka biografija Borjana Vučkovića); P3179 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Milenom Popovićem), str. 11 (rukom pisana kratka biografija Milenka Popovića).

4. decembra 1993. godine, Nikola Pilipović je naveo da je, nakon obuke u Golubiću u junu 1991. godine, prešao na tvrđavu i da je, pre kraja 1991. godine, s jedinicom bio u Korenici.<sup>2540</sup> U molbi Zdravka Narančića za dodelu finansijske pomoći zbog ranjavanja, od 24. decembra 1991. godine, navodi se da se Narančić Jedinici za posebne namene SUP-a Krajine pod komandom Živojina Ivanovića priključio na kninskoj tvrđavi 4. avgusta 1991. godine.<sup>2541</sup>

1385. Suprotno gorenavedenim dokazima, **Aco Drača** je u svedočenju naveo da se Srpsko nacionalno veće sastajalo na tvrđavi na brdu iznad Knina, ali da tamo, osim 15-20 vojnika ili policajaca koji su čuvali Nacionalno veće, nikad nisu bile stacionirane nikakve jedinice policije, vojske ili neke druge jedinice.<sup>2542</sup>

1386. Pretresno veće će se sada osvrnuti na jednu naredbu potpisanu u ime "Frenkija", koja nosi datum 16. jun 1991. godine i u zaglavlju ima sledeći tekst: Republika Srbija, SAO Krajina, Centar za obuku, Golubić.<sup>2543</sup> U toj naredbi je navedeno da sve oružje i naoružanje, osim formacijskog, treba da se povlači s tvrđave u Golubić dana 17. juna 1991. godine.<sup>2544</sup> Simatovićeva odbrana tvrdi da ta naredba nije autentična i pouzdana.<sup>2545</sup> Ona ističe da je dokument očigledna krivotvorina, tvrdeći da se potpis razlikuje od onog na drugim dokumentima koje je potpisao Simatović.<sup>2546</sup> Simatovićeva odbrana s podozrivošću napominje da je dokument dobijen direktno od predsednika Hrvatske Stjepana Mesića.<sup>2547</sup> Simatovićeva odbrana dalje navodi da u tekstu naredbe ima gramatičkih grešaka i da Simatović taj tekst nikada ne bi tako napisao.<sup>2548</sup> Stanišićeva odbrana takođe tvrdi da je naredba očigledna krivotvorina, napravljena zato da bi se u priču uvukao Simatović, i tvrdi da bi bilo nelogično premeštati se s tvrđave u centar za obuku u Golubiću u junu 1991. godine.<sup>2549</sup> Dole u tekstu Pretresno veće će dalje razmotriti ovaj dokument.

1387. Pretresno veće sad prelazi na svedočenja svedoka JF-031, Milana Babića i svedoka JF-039 u vezi s centrom za obuku u Korenici.

<sup>2539</sup> P3176 (MUP Republike Srbije, dokumenti u vezi s Borislavom Kovačevićem), str. 13 (molba za prijem u sastav Jedinice za posebne namene MUP-a Republike Srbije, Ležimir, Borislav Kovačević, 13. februar 1992. godine).

<sup>2540</sup> P3195 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Nikolom Pilipovićem), str. 13-14 (rukom pisana kratka biografija Nikole Pilipovića, Tara, 4. decembar 1993. godine), str. 27 (MUP Srbije, Jedinica za posebne namene, kratki rezime Nikole Pilipovića, Ležimir, 25. februar 1992. godine).

<sup>2541</sup> P2655 (Prijava Zdravka Narančića, s potpisom Ane Đorđević, 24. decembar 1991. godine).

<sup>2542</sup> Aco Drača, T. 16702-16703.

<sup>2543</sup> P979 (Naredba za povlačenje oružja i naoružanja s tvrđave u Golubić, s Frenkijevim potpisom, 16. jun 1991. godine).

<sup>2544</sup> P979 (Naredba za povlačenje oružja i naoružanja s tvrđave u Golubić, s Frenkijevim potpisom, 16. jun 1991. godine).

<sup>2545</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 220.

<sup>2546</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 220.

<sup>2547</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 220. V. takođe T. 7210.

<sup>2548</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 221.

<sup>2549</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 318.

1388. **Svedok JF-031**, Srbin iz opštine Knin,<sup>2550</sup> rekao je u svedočenju da je Simatović krajem avgusta 1991. godine, po povratku jedinice s Plitvica, rekao da će njih 28 iz Golubića da ide za Korenicu, udaljenu 120 km u pravcu severa.<sup>2551</sup> To su sve bili mladi ljudi – imali su između 20 i 25 godina – i pre toga su bili povezani s MUP-om Krajine, TO-om Krajine ili JNA.<sup>2552</sup> Nijedan od njih pre toga nije bio povezan s DB-om Srbije.<sup>2553</sup> Živojin Ivanović je učestvovao u procesu selekcije.<sup>2554</sup> Nedelju ili dve nakon akcije na Plitvicama, svedok se, zajedno sa Simatovićem, Goranom Starčevićem i čovekom kojeg su zvali Boki, odvezao u Korenicu.<sup>2555</sup> Centrom za obuku u Korenici komandovali su major Filipović zvani Fića ili major Fičo, koji je bio podređen Simatoviću ili je bio njegov zamenik, kao i pripadnik DB-a Srbije Saša Medaković, te Vučković zvani Rambo.<sup>2556</sup>

1389. **Milan Babić**, koji je bio predsednik Vlade SAO Krajine,<sup>2557</sup> rekao je u svedočenju da je posle avgusta 1991. godine Simatović uspostavio bazu u Korenici i da su mnogi pripadnici DB-a Srbije bili na tom području.<sup>2558</sup> Babić je rekao da se pre avgusta 1991. godine sastao s Frenkijem u Korenici.<sup>2559</sup>

1390. **Svedok JF-039** je u svedočenju rekao da se Martić u julu 1991. godine dogovorio s Boškom Bozanićem, predsednikom opštine Korenica, da se Kapetanu Draganu i Simatoviću dozvoli osnivanje novog centra za obuku u Korenici.<sup>2560</sup> Krajem jula ili u avgustu 1991. godine, Kapetan Dragan i Simatović osnovali su centar za obuku u Korenici.<sup>2561</sup>

1391. Svedočenje Radoslava Maksića ukazuje na to da su Simatović i Stanišić bili na tvrđavi u Kninu i u Korenici od oktobra do decembra 1991. godine. **Radoslav Maksić**, Srbin, član

<sup>2550</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 1-2.

<sup>2551</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 5; svedok JF-031, T. 7451.

<sup>2552</sup> Svedok JF-031, T. 7444-7445, 7451.

<sup>2553</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19213; svedok JF-031, T. 7444-7445.

<sup>2554</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 14; svedok JF-031, T. 7443-7445; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 1.

<sup>2555</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 5-6; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19191-19192, 19218; svedok JF-031, T. 7443-7445, 7450, 7465-7466; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 3; P1008 (Mapa koju je označio svedok JF-031), oznaka G.

<sup>2556</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19191-19192, 19213-19214; svedok JF-031, T. 7443-7445; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 1-3.

<sup>2557</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12965; P1880 (Potvrda o smrti za Milana Babića).

<sup>2558</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1431-1432; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13397.

<sup>2559</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13397.

<sup>2560</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 38, 50, 62; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2009-2010; svedok JF-039, T. 7254, 7257-7258, 7271, 7274, 7276, 7326, 7328, 7332.

<sup>2561</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 62; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2010; svedok JF-039, T. 7255, 7258-7259, 7331.

Štaba TO Krajine od septembra do decembra 1991. godine,<sup>2562</sup> rekao je u svedočenju da je nekoliko dana po dolasku u Knin u oktobru 1991. godine otišao na kninsku tvrđavu na sastanak kojem su prisustvovali Đujić, Arsa i Kasum.<sup>2563</sup> Među prisutnima su bili i Martić i čovek s nadimkom Frenki, kojeg svedok nije poznao.<sup>2564</sup> Neposredno pre početka sastanka Đujić je rekao svedoku, Arsi i Kasumu da njihovo prisustvo nije neophodno, tako da su oni otišli.<sup>2565</sup> Njegov drugi susret s Frenkijem bio je u Korenici.<sup>2566</sup> Frenki je tad nosio civilno odelo.<sup>2567</sup> Maksić je u svedočenju rekao da se dvaput sreo s Jovicom Stanišićem u SAO Krajini, jednom na tvrđavi u Kninu, a jednom u hotelu "Korenica".<sup>2568</sup>

1392. Konačno, Pretresno veće podseća na izveštaj Kapetana Dragana od 19. jula 1991. godine,<sup>2569</sup> čiji prikaz je dalo u poglavlju 3.1.7 u vezi s Glinom i Strugom, u kojem Kapetan Dragan iz Gline, između ostalih, izveštava "Frenkija" i majora Fiću da se počelo sa uspostavljanjem štaba i upisivanjem vojnika za obuku.

1393. Pretresno veće će se najpre osvrnuti na kninsku tvrđavu. Pretresno veće smatra da je svedočenje svedoka JF-039 o osnivanju centra za obuku na kninskoj tvrđavi od strane Kapetana Dragana potkrepljeno svedočenjima svedoka JF-038, svedoka DST-043 i Radoslava Maksića, kao i predlogom Kapetana Dragana iz maja 1991. da se osnuje novi centar za obuku i izveštajem SDB Smederevo iz marta 1992. godine.<sup>2570</sup> Svetočenje svedoka JF-039 podudara se i s dokumentarnim dokazima,<sup>2571</sup> koji potvrđuju postojanje centra za obuku na kninskoj tvrđavi. U vezi s naredbom za povlačenje oružja,<sup>2572</sup> Pretresno veće podseća da je prilikom prihvatanja ovog dokumenta formalno primilo na znanje njegovu autentičnost na osnovu pravila 94(B) Pravilnika.<sup>2573</sup> Pretresno veće takođe smatra da se dokazi čiji prikaz je dat gore

<sup>2562</sup> P951 (Radoslav Maksić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. februar 2006. godine), str. 1134-1136, 1139-1140, 1155-1156, 1220, 1230, 1239, 1260; Radoslav Maksić, T. 6866, 6869; P952 (Naređenje za upućivanje 16 lica u garnizone TO SAO Krajine, s potpisom Gojka Krstića, 20. septembar 1991. godine), str. 1-2; P956 (Naređenje u vezi s organizacijom Štaba TO SAO Krajine, s potpisom Đure Pekića, 3. oktobar 1991. godine), str. 1.

<sup>2563</sup> P951 (Radoslav Maksić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. februar 2006. godine), str. 1179; Radoslav Maksić, T. 6847.

<sup>2564</sup> P951 (Radoslav Maksić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. februar 2006. godine), str. 1179-1180; Radoslav Maksić, T. 6940-6941.

<sup>2565</sup> P951 (Radoslav Maksić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. februar 2006. godine), str. 1179; Radoslav Maksić, T. 6847-6848.

<sup>2566</sup> P951 (Radoslav Maksić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. februar 2006. godine), str. 1180; Radoslav Maksić, T. 6849-6850, 6940-6941.

<sup>2567</sup> Radoslav Maksić, T. 6941-6942.

<sup>2568</sup> P951 (Radoslav Maksić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. februar 2006. godine), str. 1179-1180; Radoslav Maksić, T. 6849-6852, 6915.

<sup>2569</sup> U spisu kao dokazni predmet P1186.

<sup>2570</sup> U spisu kao dokazni predmeti P426 i P3198.

<sup>2571</sup> U vezi s Borjanom Vučkovićem, Nikolom Pilipovićem, Milenom Popovićem, Borislavom Kovačevićem i Zdravkom Narančićem (u spisu kao dokazni predmeti P2655, P2984, P3176, P3179 i P3195).

<sup>2572</sup> U spisu kao dokazni predmet P979.

<sup>2573</sup> Odluka o prihvatanju predloženog izvještaja veštaka Reynauda Theunensa i o prihvatanju dokumenata vezanih za Theunensa, 1. april 2011. godine, par. 29.

u tekstu i u delu koji se odnosi na centar za obuku u Golubiću podudaraju sa sadržajem te naredbe. Pošto je razmotrilo argumente strana u postupku u vezi s potpisom na tom dokumentu i poreklom dokumenta, Pretresno veće zaključuje da je dokument autentičan. S obzirom na taj dokaz, Pretresno veće smatra nepouzdanim svedočenje Ace Drače da na kninskoj tvrđavi nikad nisu bili stacionirani pripadnici policije, vojske ili bilo koje druge jedinice (ako se izuzme 15-20 ljudi koji su čuvali Nacionalno veće). Na osnovu prethodno navedenog, Pretresno veće zaključuje da je Kapetan Dragan u periodu od maja do jula 1991. godine osnovao centar za obuku na kninskoj tvrđavi, gde je obučavao snage poznate kao Knindže. Na osnovu gorenavedenih dokumenata, Pretresno veće zaključuje da su Živojin Ivanović (Crnogorac), Borjan Vučković, Nikola Pilipović, Milenko Popović, Borislav Kovačević i Zdravko Narančić bili prisutni u tom centru u različitim periodima tokom maja i jula 1991. godine.

1394. Pretresno veće će se sada osvrnuti na centar za obuku u Korenici. Pretresno veće smatra da svedočenje svedoka JF-031 u vezi s osnivanjem centra za obuku u Korenici potkrepljuju svedočenja Milana Babića, svedoka JF-039 i Radoslava Maksića, kao i dokument Nikole Pilipovića (dokazni predmet P3195). Na osnovu prethodno navedenog, Pretresno veće zaključuje da su u avgustu 1991. godine Franko Simatović i Živojin Ivanović (zvani Crnogorac) odveli grupu od približno 28 ljudi iz Golubića (uključujući svedoka JF-031, Borjana Vučkovića (zvanog Boki) i Nikolu Pilipovića) i s njima osnovali centar za obuku u Korenici. Na osnovu svedočenja svedoka JF-031, Pretresno veće takođe zaključuje da su centrom za obuku u Korenici komandovali Dragan Filipović (zvani Fića ili major Fićo), Saša Medaković i Ilija Vučković (zvani Rambo).

1395. Na osnovu svedočenja Radoslava Maksića, Pretresno veće zaključuje da se Franko Simatović sastao s Martićem na kninskoj tvrđavi u oktobru 1991. i da je Jovica Stanišić u periodu od oktobra do decembra 1991. godine najmanje jednom bio u gradu Korenici i najmanje jednom na kninskoj tvrđavi. Pretresno veće će svoje zaključke u vezi s centrima za obuku na kninskoj tvrđavi i u Korenici dalje razmotriti dole u tekstu.

***Rana dejstva: Lovinac, Glina i Struga, Plitvice i Kijevo, jul-avgust 1991. godine***

1396. Pretresno veće sad prelazi na dejstva u Lovincu, Glini i Strugi, na Plitvicama i u Kijevu u julu i avgustu 1991. godine. Kako tvrdi tužilaštvo, Crvene beretke obučene u

Golubiću učestvovala su u napadima na Glinu i Strugu pod komandom Kapetana Dragana u julu 1991. i u napadima na Lovinac, Plitvice i Kijevo u leto i jesen 1991. godine.<sup>2574</sup>

*Lovinac, jun 1991. godine*

1397. Pretresno veće podseća na svoje zaključke iz poglavlja 3.1.7 u vezi s Lovincem da su pripadnici policije SAO Krajine, uključujući Milana Martića, u junu 1991. godine izvršili napad na Lovinac. Pre napada, Franko Simatović, Milan Babić i Dušan Orlović (zvani Dule) razgovarali su o cilju napada na Lovinac. Simatović, Nikola Pilipović i jedan broj pripadnika specijalne policije obučenih u Golubiću učestvovali su u napadu na Lovinac. Pretresno veće će ta dejstva dalje razmotriti dole u tekstu.

*Glina i Struga, jul 1991. godine*

1398. Pretresno veće podseća na svoje zaključke iz poglavlja 3.1.7 u vezi s Glinom i Strugom da su srpske snage pod komandom Kapetana Dragana (Vasiljkovića) i Ratnog štaba Glina, uključujući "Jedinicu za posebne namjene, SAO Krajina, Republika Srbija", 25. ili 26. jula 1991. izvršile napad na Strugu, selo s većinskim hrvatskim stanovništvom, i da je "Jedinica za posebne namjene, SAO Krajina, Republika Srbija" pod komandom Kapetana Dragana 26. jula 1991. godine izvršila napad na selo Glinu. U toj jedinici bili su Borjan Vučković, Milan Andić, Nikola Pupovac, Nikola Simić, Dragan Oluić, Damir Vladić i Saša Medaković, kao i komandiri odeljenja Ilija Vučković i Živojin Ivanović (zvani Crnogorac). U napadu na Glinu učestvovali su i Milenko Popović, Davor Subotić i Nikola Pilipović. Pretresno veće podseća na svedočenje svedoka JF-039, čiji prikaz se daje u poglavlju 3.1.7 u vezi s Glinom i Strugom, koji je rekao da se za ljude koji su napali Glinu pričalo da su pod komandom Frenkija i Kapetana Dragana i da su kasnije prozvani Knindžama. Pretresno veće podseća i na to da je 19. jula 1991. Kapetan Dragan iz Gline poslao izveštaj o situaciji, između ostalih, "Frenkiju" i da je približno 28. jula 1991. godine Franko Simatović potpisao izveštaj u kojem je naveo da se deo specijalne jedinice vratio iz Gline.<sup>2575</sup> Pretresno veće će ova dejstva dalje razmotriti dole u tekstu.

*Plitvice, avgust 1991. godine*

1399. U vezi s dejstvima na Plitvicama u avgustu 1991. godine, Pretresnom veću su predloženi dokazi putem svedočenja svedoka JF-031, kao i putem tri kratke biografije iz grupe

<sup>2574</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 212-217.

<sup>2575</sup> Ti izveštaji su u spisu kao dokazni predmeti P1186 i P2577.



dokumenata DB-a MUP-a Srbije (u spisu kao dokazni predmeti P3178, P3179 i P3195) i video-snimka proslave u Kuli (u spisu kao dokazni predmet P61).<sup>2576</sup>

1400. Pretresno veće će se najpre osvrnuti na svedočenje svedoka JF-031. **Svedok JF-031**, Srbin iz opštine Knin,<sup>2577</sup> rekao je u svedočenju da je oko 25. avgusta 1991. godine Simatović odveo jednu jedinicu iz Golubića, u kojoj su bili svedok i oko 24-25 drugih polaznika, u mesto Plitvice.<sup>2578</sup> Tamo je kninski TO bezuspešno pokušao da povрати lokaciju koju je svedok u svojoj izjavi opisao kao grupu hotela koje je zauzela hrvatska policija, a u svom svedočenju je potvrdio da se tamo nalazila hrvatska policijska stanica.<sup>2579</sup> I JNA je bila prisutna i služila je kao tampon zona.<sup>2580</sup> Pomenuta jedinica, kojom je komandovao Žika Crnogorac, uspela je da povрати kontrolu nad tom lokacijom za nekih dvadeset minuta.<sup>2581</sup> Desetak Hrvata se predalo i oni su prilikom povlačenja svedokove jedinice predati JNA.<sup>2582</sup> U tim neprijateljstvima ranjena su dva pripadnika TO SAO Krajine.<sup>2583</sup> Svedok je rekao da su u planiranju akcije dva-tri minuta pre početka napada učestvovali Simatović, Žika Crnogorac i čovek kog su zvali Raja.<sup>2584</sup> Svedok je rekao da je njegova jedinica na Plitvicama provela ukupno oko sat ili dva, računajući od trenutka kad je stigla, preko planiranja i izvođenja napada, pa do predavanja kontrole JNA.<sup>2585</sup>

1401. Pretresno veće sad prelazi na dokumentarne dokaze koji su mu predočeni. U kratkoj biografiji pisanoj rukom na Tari 4. decembra 1993. godine, Nikola Pilipović je naveo da je, posle obuke u Golubiću i na tvrđavi u junu 1991. godine, učestvovao u svim akcijama jedinice, uključujući Plitvice.<sup>2586</sup> U svojoj rukom pisanoj kratkoj biografiji, Milenko Popović je naveo da je, posle obuke u Golubiću i vremena provedenog na tvrđavi, u periodu od jula do septembra učestvovao u svim akcijama specijalne jedinice na teritoriji Krajine, uključujući

<sup>2576</sup> Pretresnom veću su predočeni izvesni dokazi o jednom ranijem napadu na Plitvice u martu 1991. godine. S obzirom na rani datum toga napada, Pretresno veće ga dalje neće razmatrati.

<sup>2577</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 1-2.

<sup>2578</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 5; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19188; svedok JF-031, T. 7445.

<sup>2579</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 5; svedok JF-031, T. 7446.

<sup>2580</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19188; svedok JF-031, T. 7446.

<sup>2581</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 5; svedok JF-031, T. 7447; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 1.

<sup>2582</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 5; svedok JF-031, T. 7446-7447.

<sup>2583</sup> Svedok JF-031, T. 7447-7448.

<sup>2584</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 5; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19188-19189; svedok JF-031, T. 7449-7450.

<sup>2585</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 5; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19189; svedok JF-031, T. 7447.

<sup>2586</sup> P3195 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Nikolom Pilipovićem), str. 13-14 (rukopis pisana kratka biografija Nikole Pilipovića, Tara, 4. decembar 1993. godine).

Plitvice.<sup>2587</sup> Dragan Oluić je u svojoj rukom pisanoj kratkoj biografiji naveo da je, posle obuke u Golubiću, učestvovao u bici na Plitvicama kao pripadnik "Jedinic[e] za posebne namene MUP-a Republike Srpska Krajina".<sup>2588</sup>

1402. Na proslavi u Kuli 1997. godine, Simatović je rekao da je od 12. oktobra 1991. godine u borbama s hrvatskim oružanim policijskim snagama jedinica pružala važnu podršku u oslobađanju RSK, uključujući Plitvice.<sup>2589</sup>

1403. Veće smatra da je svedočenje svedoka JF-031 u vezi s napadom na Plitvice zasnovano na njegovim ličnim zapažanjima i iskustvima i da se podudara s rukom pisanim dokumentima Milenka Popovića, Nikole Pilipovića i Dragana Oluića.<sup>2590</sup> Shodno tome, Pretresno veće se na svedočenje svedoka JF-031 oslanja u pogledu sledećeg. Na osnovu gorenavedenih izvora, Pretresno veće zaključuje da je Franko Simatović negde 25. avgusta 1991. godine oko 25 osoba odveo iz Golubića na Plitvice (uključujući svedoka JF-031, Milenka Popovića, Nikolu Pilipovića i Dragana Oluića). Pod komandom Žike Crnogorca, te osobe su tamo izvršile napad na zgradu koju je držala hrvatska policija i, u roku od nekih dvadeset minuta, preuzele kontrolu nad njom. Na osnovu svedočenja svedoka JF-031, Pretresno veće zaključuje da su Simatović, Žika Crnogorac i čovek koga su zvali Raja o napadu razgovarali dva ili tri minuta pre njegovog početka. Pretresno veće će ova dejstva dalje razmotriti dole u tekstu.

*Kijevo, avgust 1991. godine*

1404. Pretresno veće podseća na svoje zaključke iz poglavlja 3.1.7 u vezi s Kijevom da su 26. avgusta 1991. godine jedinice 9. korpusa JNA, policije SAO Krajine i lokalnog TO-a izvršile napad na hrvatsko selo Kijevo i da je Borjan Vučković učestvovao u tom napadu. Pretresno veće će ova dejstva dalje razmotriti dole u tekstu.

*Drugi dokazi o formiranju jedinice u SAO Krajini 1991. godine*

1405. Pretresno veće sad prelazi na druge dokaze koji su mu predočeni u vezi s formiranjem specijalne jedinice DB-a Srbije, poznate kao Crvene beretke, u SAO Krajini u maju 1991. godine. Pretresno veće će se prvo osvrnuti na svedočenja svedoka JF-005 i svedoka JF-031 u vezi s proslavom u Kuli 1997. godine, izjave Franka Simatovića i Živojina Ivanovića (zvanog Žika ili Crnogorac) na proslavi u Kuli, kao i izjave Kapetana Dragana u dokumentarnom filmu "Jedinica".

<sup>2587</sup> P3179 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Milenom Popovićem), str. 11 (rukopisna kratka biografija Milenka Popovića).

<sup>2588</sup> P3178 (MUP, dokumenti u vezi s Draganom Olujićem), str. 5 (rukopisna kratka biografija Dragana Oluića).

<sup>2589</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 10.

1406. **Svedok JF-031**, Srbin iz opštine Knin,<sup>2591</sup> rekao je da je proslava u čast Crvenih beretki održana u maju 1996. ili 1997. godine na Dan policije i specijalnih snaga.<sup>2592</sup> Do tad su Crvene beretke već postale Jedinica za specijalne operacije (JSO) – koja je zvanično osnovana 1996. godine – i bile su u sklopu DB-a.<sup>2593</sup> Premda je jedinica imala drugačiji naziv i nije više nosila crvene beretke, svedok je rekao da su neki njeni pripadnici bili isti.<sup>2594</sup> Proslava je održana u centru za obuku u Kuli, nedaleko od Novog Sada, i počela je oko podne.<sup>2595</sup>

1407. Isto tako, **svedok JF-005**, Srbin iz Hrvatske koji je od aprila 1992. godine bio pripadnik JSN ili Jedinice za specijalne namene,<sup>2596</sup> rekao je u svedočenju da je centar za obuku u Kuli bio komandni centar jedinice za specijalne operacije, koja je u maju 1997. godine bila poznata i kao JSO i pripadala je DB-u.<sup>2597</sup> Svedok je prisustvovao proslavi u Kuli 1997. godine kao pripadnik JSO i pomogao je u njenom organizovanju, ali nije prisustvovao delu proslave koji je održan unutra.<sup>2598</sup>

1408. Obraćajući se Miloševiću na proslavi u Kuli 1997. godine, Franko Simatović je rekao da se proslavom obeležava godišnjica osnivanja Jedinice za specijalne operacije DB-a Srbije. Simatović je rekao da je ta jedinica osnovana 4. maja 1991. godine. U vreme kad je osnovana, njeno jezgro su činili pripadnici DB-a Srbije, pripadnici milicije RSK i dobrovoljci iz Srbije. Od svog nastanka, ta jedinica je neprestano delovala u funkciji zaštite nacionalne bezbednosti u uslovima direktne egzistencijalne ugroženosti srpskog naroda na njegovom celokupnom etničkom prostoru. Simatović je dodao da su zbog međunarodnih okolnosti bili primorani da rade potpuno tajno.<sup>2599</sup> Pretresno veće dalje podseća na to da je Simatović u Kuli rekao da je jedinica od 12. oktobra 1991. godine pružala važnu podršku u oslobađanju svih oblasti RSK, uključujući zonu Plitvica i Gline, kao što je navedeno u vezi s ranim dejstvima gore u tekstu, kao i na to da je Simatović pomenuo Golubić kao jedan od 26 formiranih centara za obuku, kao što je navedeno gore u tekstu u vezi s centrom za obuku u Golubiću.

<sup>2590</sup> U spisu kao dokazni predmeti P3178, P3179 i P3195.

<sup>2591</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 1-2.

<sup>2592</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 16; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19206.

<sup>2593</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 17; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19249.

<sup>2594</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19249-19250.

<sup>2595</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 16.

<sup>2596</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), str. 1, par. 1, 3, 11; P136 (List sa pseudonimom svedoka); svedok JF-005, T. 2760, 2851, 2857.

<sup>2597</sup> Svedok JF-005, T. 2796-2797, 2979.

<sup>2598</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 31; svedok JF-005, T. 2796, 2979-2982.

<sup>2599</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 9-10.

1409. Na početku proslave u Kuli, pukovnik Žika Ivanović je raportirao Jovici Stanišiću i predsjedniku Slobodanu Miloševiću da su veterani Jedinice za specijalne operacije DB-a Republike Srbije postrojani za smotru.<sup>2600</sup> Ivanović je zatim Miloševiću predstavio oficire veterane iz jedinice, među kojima su bili pukovnik Radojica Božović, pukovnik Dušan Orlović, pukovnik Goran Opačić, major Nikola Filipović,<sup>2601</sup> major Davor Subotić i kapetan Dragan Oluić.<sup>2602</sup> Na kraju proslave u Kuli, Jovica Stanišić je uručio priznanja za hrabrost Draganu Vasiljkoviću, Nikoli Filipoviću, Draganu Oluiću, Nikoli Pupovcu i Goranu Opačiću, a Zoranu Raiću je uručio sat.<sup>2603</sup>

1410. **Svedok JF-031** nije prisustvovao proslavi u Kuli. Na dan proslave otputovao je u Kulu s grupom ljudi koji su, kao i on, bili pripadnici te jedinice od njenih najranijih dana i koji su se osetili uvređenim što nisu pozvani na proslavu, a među njima su bili Boro Kovačević, Ilija Vučković (zvani Rambo), Božo Božić i Rade Božić.<sup>2604</sup> Na ulazu u centar za obuku u Kuli, tražili su od stražara da vide Frenkija ili Jovicu Stanišića. Posle pet ili deset minuta umesto njih su na kapiju došli Živojin Ivanović i Raja Božović, koji su se pozdravili s njima i rekli im da se Frenki i Jovica izvinjavaju, ali da ne mogu da ih puste unutra jer Slobodan Milošević treba da stigne i ne žele nikakvu smetnju.<sup>2605</sup> Ivanović i Božović su rekli ljudima u toj grupi da mogu kasnije da uđu u zgradu i prime poklone. Grupa je otišla ne uzevši poklone.<sup>2606</sup>

1411. U intervjuu koji je deo dokumentarnog filma "Jedinica", Dragan Vasiljković je rekao da je Stanišić poverio formiranje Jedinice Frenkiju, ali da Jedinica nije smela da ima formalnu vezu s Beogradom sve dok je Jugoslavija i dalje postojala. Frenki zato nije mogao da računa na pripadnike MUP-a Srbije, nego je morao da nađe i regrutuje nove ljude.<sup>2607</sup> Kapetan Dragan je dalje rekao da je Jedinica uvek postojala, formalno ili neformalno, da je u njoj bilo između 15 i 300 ljudi i da su njeni pripadnici počeli da nose crvene beretke posle bitke za Glinu. Prema rečima Kapetana Dragana, Jedinicom je u nekim periodima komandovao on, a u drugim Frenki ili Legija.<sup>2608</sup>

<sup>2600</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 1, 3.

<sup>2601</sup> Prema shvatanju Pretresnog veća, to se odnosi na Nikolu Pilipovića.

<sup>2602</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 4-8.

<sup>2603</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 26-27.

<sup>2604</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 16-17; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19207-19209; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 3; svedok JF-031, T. 7463.

<sup>2605</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 17; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19208-19209; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 1.

<sup>2606</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 17; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19208-19209.

<sup>2607</sup> P2976 (Dokumentarni film "Jedinica"), str. 5.

<sup>2608</sup> P2976 (Dokumentarni film "Jedinica"), str. 17.

1412. Pretresno veće sad prelazi na svedočenja svedoka JF-039, svedoka JF-005 i svedoka JF-031, koji su govorili o formiranju i nazivima jedinice.

1413. **Svedok JF-031**, Srbin iz opštine Knin,<sup>2609</sup> rekao je u svedočenju da je Simatović u svom govoru na proslavi u Kuli izneo jedan netačan podatak u vezi s Crvenim beretkama.<sup>2610</sup> Prema svedokovim rečima, Simatovićeve izjava da su Crvene beretke formirane u maju 1991. nije tačna, jer se jedinica, iako je postojala od aprila 1991. godine, nije se zvala Crvene beretke.<sup>2611</sup> Pretresno veće je u poglavlju 3.3, u vezi s centrom za obuku u Ležimiru, razmotrilo dalje predočeno svedočenje svedoka JF-031, koje ukazuje na to da je jedinica dobila crvene beretke otprilike u januaru 1992. godine i da se od tada nazivala Crvenim beretkama.

1414. Za razliku od svedoka JF-031, **svedok JF-039** je rekao da je do promene u nazivu došlo s prelaskom Kapetana Dragana, Franka Simatovića i njihovih ljudi u Korenicu krajem jula ili početkom avgusta 1991. godine i da su se oni od tad, umesto martićevcima (kako su ih zvali u Golubiću) ili Knindžama (kako su ih zvali na kninskoj tvrđavi), nazivali Crvenim beretkama.<sup>2612</sup> Ostali su pod Martićevom komandom.<sup>2613</sup> Neki od ljudi iz Korenice kasnije su prebačeni u Ilok da tamo budu instruktori.<sup>2614</sup>

1415. **Svedok JF-005**, Srbin iz Hrvatske koji je od aprila 1992. godine bio pripadnik JSN ili Jedinice za specijalne namene,<sup>2615</sup> rekao je u svedočenju da je tek 1995. godine saznao da je jedinica koja je obučavala njegovu jedinicu imala korene u DB-u Srbije, kad mu je to u Beogradu ispričao Rajo Božović.<sup>2616</sup> U martu ili aprilu 1995. godine, u centru za obuku na Fruškoj gori, u Srbiji, gde su se okupile Crvene beretke iz nekoliko centara za obuku, Božović i Riki su kazali svedoku da je Kapetan Dragan podelio crvene beretke prvim ljudima obučanim u Krajini i da otud i potiče naziv jedinice.<sup>2617</sup> Takođe su rekli svedoku da je jedinicu osnovao Frenki Simatović i da je on od tada bio zadužen za nju, iako nije bio fizički

<sup>2609</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 1-2.

<sup>2610</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19211.

<sup>2611</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 16; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19211, 19242, 19251, 19281; svedok JF-031, T. 7489.

<sup>2612</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 50, 62; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2023-2024, 2195; svedok JF-039, T. 7275, 7330-7331.

<sup>2613</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2024.

<sup>2614</sup> Svedok JF-039, T. 7392.

<sup>2615</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), str. 1, par. 1, 3, 11; P136 (List sa pseudonimom svedoka); svedok JF-005, T. 2760, 2851, 2857.

<sup>2616</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 9; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 14; svedok JF-005, T. 2920, 2950-2951.

<sup>2617</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 43.

prisutan na toj teritoriji.<sup>2618</sup> Takođe su mu rekli da je 21 instruktor iz Krajine, u Hrvatskoj, poslat u Bosnu i Hercegovinu radi osnivanja novih centara za obuku.<sup>2619</sup>

1416. Pretresnom veću su predočeni dokumentarni dokazi koji ukazuju na to da se jedan broj osoba priključio specijalnoj jedinici MUP-a Srbije u periodu od maja do jula 1991. godine. U naredbi od 19. decembra 1991. godine, komandir Specijalne jedinice milicije MUP-a Srbije u Ležimiru naveo je da je Borjan Vučković pristupio jedinici kao dobrovoljac 15. maja 1991. godine.<sup>2620</sup> Dana 15. septembra 1994. godine, Dragoslav Krsmanović je potpisao potvrdu MUP-a Srbije kojom se potvrđuje da je Ilija Vučković bio pripadnik rezervnog sastava MUP-a Srbije, angažovan na izvršavanju određenih poslova i zadataka u periodu od 5. maja 1991. do 1. novembra 1992. godine.<sup>2621</sup> Dana 6. jula 2001. godine, komandant JSO MUP-a Srbije Maričić poslao je dopis iz Beograda, u kom je naveo da je Slobodan Majstorović bio angažovan na određenim poslovima i zadacima u Jedinici za specijalne operacije u periodu od 4. maja 1991. do 30. maja 2001. godine.<sup>2622</sup> Prema ličnom kartonu i upitniku Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije za Nikolu Pilipovića, on je u Knin u jedinicu stigao u junu ili julu 1991. godine.<sup>2623</sup>

1417. Dana 21. aprila 1992. godine, u Iloku, u molbi za prijem u aktivni sastav Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije, Dragan Olujić i Radomir Rašković naveli su da su u jedinici od 20, odnosno 28. maja 1991. godine.<sup>2624</sup> U rukom pisanoj kratkoj biografiji, Dragan Olujić je dodao da je, posle obuke u Golubiću, primljen u Jedinicu za posebne namene MUP-a RSK.<sup>2625</sup> U kratkoj biografiji za Jedinicu za posebne namene MUP-a Republike Srbije u Ležimiru, napisanoj 22. februara 1992. godine, Neven Laka je naveo da se u jedinici nalazi otkako se 28. maja 1991. godine prijavio za Golubić.<sup>2626</sup> U molbi za prijem u aktivni sastav Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije, koju je napisao u Iloku 21. aprila 1992. godine,

<sup>2618</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 14; svedok JF-005, T. 2814-2815.

<sup>2619</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 14.

<sup>2620</sup> P2984 (Dokumenti u vezi s Borjanom Vučkovićem), str. 1 (rukopis pisana kratka biografija Borjana Vučkovića), str. 3 (naredba komandira Specijalne jedinice milicije MUP-a Srbije da se od pripadnika Specijalne jedinice formira odbor, Ležimir, 23. februar 1992. godine).

<sup>2621</sup> P3038 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Ilijom Vučkovićem), str. 15 (potvrda MUP-a u vezi s Ilijom Vučkovićem, s potpisom Dragoslava Krsmanovića, 15. septembar 1994. godine).

<sup>2622</sup> P3009 (Dopis Duška Maričića u vezi sa Slobodanom Majstorovićem, upućen načelniku Odeljenja SDB, i Majstorovićeve kratka biografija, 6. jul 2001. godine), str. 2.

<sup>2623</sup> P3195 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Nikolom Pilipovićem), str. 7 (MUP Srbije, Jedinica za posebne namene, lični karton Nikole Pilipovića, 1993. godina), str. 8-10 (upitnik u vezi s Nikolom Pilipovićem).

<sup>2624</sup> P3178 (MUP, dokumenti u vezi s Draganom Olujićem), str. 11 (molba za prijem u aktivni sastav Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije, Ilok, Dragan Olujić, 21. april 1992. godine); P3197 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Radomirom Raškovićem), str. 9 (molba za prijem u aktivni sastav Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije, Ilok, Radomir Rašković, 21. april 1992. godine).

<sup>2625</sup> P3178 (MUP, dokumenti u vezi s Draganom Olujićem), str. 5 (rukopis pisana kratka biografija Dragana Olujića).

<sup>2626</sup> P3177 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Nevenom Lakom), str. 6 (MUP Republike Srbije, Jedinica za posebne namene, dokument u vezi s Nevenom Lakom, Ležimir, 12. februar 1992. godine), str. 10 (MUP Republike Srbije, Jedinica za posebne namene, kratka biografija s potpisom Nevena Lake, Ležimir, 22. februar 1992. godine).

Nikola Pupovac navodi da je u jedinici od 28. maja 1991. godine.<sup>2627</sup> U molbama za prijem u aktivni sastav Jedinice za posebne namene koje su napisali u Ležimiru 23. februara 1992. godine, Milenko Popović i Damir Vladić (zvani Glina) navode da se u Jedinici za posebne namene nalaze od 2. juna, odnosno 2. jula 1991. godine.<sup>2628</sup>

1418. Pretresnom veću su predloženi i dokumentarni dokazi koji ukazuju na postojanje specijalne jedinice DB-a Srbije od 1991. godine. Prema dva obaveštajna izveštaja bez potpisa i datuma,<sup>2629</sup> za koje je vojni veštak Reynaud Theunens,<sup>2630</sup> na osnovu njihovog sadržaja i porekla, zaključio da ih je sastavio organ bezbednosti VJ nakon maja 1996. godine, Crvene beretke su bile pod komandom Žike Ivanovića (zvanog Crnogorac) i od početka rata bile su angažovane u RSK i Republici bosanskih Srba kao formacija MUP-a Srbije.<sup>2631</sup> U jednom od tih izveštaja dodaje se da će RDB i MUP Srbije 4. maja 1996. godine, prilikom polaganja venca na spomenik Radoslavu Kostiću u Kuli, dodeliti razna priznanja i odlikovanja, između ostalih, Jovici Stanišiću, Franku Simatoviću (zvanom Frenki), Milanu Radonjiću (zvanom Meda), Draganu Filipoviću (zvanom Major), Draganu Vasiljkoviću (zvanom Kep), Živojinu Ivanoviću (zvanom Crnogorac), Zoranu Raiću (zvanom Gavran), Radoici Božoviću (zvanom Kobac), Draganu Olujiću, Davoru Subotiću, Milošu Opačiću, Goranu Opačiću, Nikoli Pupovcu i Dušanu Orloviću.<sup>2632</sup>

1419. Dana 18. aprila 1998. godine, pukovnik Radojica Božović iz JSO DB-a MUP-a Srbije predložio je na Tari da se povodom dana jedinice 4. maja dodele nagrade petorici pripadnika jedinice, pošto su bili pripadnici rezervnog sastava MUP-a od samog osnivanja jedinice 1991. godine.<sup>2633</sup> I formular s podacima o kandidatu Vasiliju Mijoviću ukazuje na to da je JATD postojao od 1991. godine.<sup>2634</sup>

1420. Pretresno veće će se najpre baviti pitanjem da li je Franko Simatović formirao jedinicu DB-a Srbije u SAO Krajini 1991. godine. U vezi s tim, Stanišićeva odbrana navodi da je

<sup>2627</sup> P3021 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Nikolom Pupovcem), str. 9 (molba za prijem u aktivni sastav Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije, Ilok, Nikola Pupovac, 21. april 1992. godine).

<sup>2628</sup> P3179 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Milenom Popovićem), str. 1-2 (MUP Srbije, Jedinica za posebne namene, kratki rezime Milenka Popovića, Ležimir, 23. februar 1992. godine), 3 (molba za prijem u aktivni sastav Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije, Ležimir, Milenko Popović, 23. februar 1992. godine); P3184 (Molba i kratka biografija Damira Vladića, Ležimir, 23. februar 1992. godine).

<sup>2629</sup> U spisu kao dokazni predmeti P1061 i P1075.

<sup>2630</sup> Reynaud Theunens, T. 8049-8057; P1574 (Kratka biografija Reynauda Theunensa).

<sup>2631</sup> Reynaud Theunens, T. 8201-8217; P1575 (Reynaud Theunens, izveštaj veštaka, 30. jun 2007. godine), str. 109, 130; P1061 (Informacija o paravojnim jedinicama, nepotpisano, bez datuma), str. 2. Reynaud Theunens, T. 8081-8083, 8233-8237; P1575 (Reynaud Theunens, izveštaj veštaka, 30. jun 2007. godine), str. 124; P1075 (Informacija o formiranju JSO RDB Srbije, nepotpisano, bez datuma), str. 2.

<sup>2632</sup> P1075 (Informacija o formiranju JSO RDB Srbije, nepotpisano, bez datuma), str. 5, 8-11.

<sup>2633</sup> P1655 (Dokumenti u vezi s Radojicom Božovićem), str. 62 (MUP Srbije, SDB, JSO, predlog Radojice Božovića za dodeljivanje nagrada petorici pripadnika, 18. april 1998. godine).

Simatovićev govor na proslavi u Kuli 1997. godine bio puka retorika tipična za svečanosti dodele priznanja.<sup>2635</sup> Pretresno veće smatra da se Simatovićeve izjave na proslavi u Kuli u vezi s formiranjem specijalne jedinice DB-a Srbije 4. maja 1991. godine podudaraju s drugim dokazima koji su mu predloženi o tom pitanju.<sup>2636</sup> Pored toga, uprkos tome što se datum koji je pomenuo Simatović (oktobar 1991. godine) i datumi kad su izvedena dejstva u Glini i na Plitvicama (jun i avgust 1991. godine) ne podudaraju, Simatović je, prema shvatanju Pretresnog veća, u svom obraćanju u Kuli govorio upravo o tim dejstvima, čiji prikaz je Pretresno veće dalo gore u tekstu govoreći o ranim dejstvima.

1421. Na osnovu dokaza čiji prikaz se daje gore u tekstu<sup>2637</sup> i dokaza u vezi s centrima za obuku u Golubiću, Korenici i na kninskoj tvrđavi, kao i ranim dejstvima, o kojima je bilo reči gore u tekstu i u poglavlju 6.2.2, Pretresno veće zaključuje da je Franko Simatović u periodu od maja do avgusta 1991. godine formirao jedinicu DB-a MUP-a Srbije u kojoj je bilo oko 25-30 osoba. Simatović je tu jedinicu formirao kroz proces obuke, selekcije i operativnih aktivnosti, a ne samo osnivačkim aktom. Obuka u Golubiću počela je u maju 1991. godine u saradnji s Milanom Martićem i Dušanom Orlovićem. Nakon sastanaka u Beogradu između Martića i Stanišića, kao i između Simatovića i Kapetana Dragana, instruktori Kapetan Dragan i Dragan Filipović držali su obuku u Golubiću, zajedno s (između ostalih) Živojinom Ivanovićem. Po završenoj obuci, neki od polaznika u Golubiću i sami su postali instruktori i otišli su u centar za obuku koji je u periodu od maja do jula 1991. godine Kapetan Dragan osnovao na kninskoj tvrđavi i/ili su ih Simatović i Ivanović odabrali za prelazak u centar za obuku u Korenici u avgustu 1991. godine. Oni su takođe učestvovali u dejstvima u SAO Krajini u periodu od juna do avgusta 1991. godine, zajedno sa Simatovićem, Kapetanom Draganom i Ivanovićem.

1422. Pretresno veće će se sada baviti pitanjem da li je Jovica Stanišić učestvovao u formiranju jedinice DB-a Srbije u SAO Krajini 1991. godine. Kao što je razmotreno gore, Kapetan Dragan je u dokumentarnom filmu "Jedinica" rekao da je Stanišić formiranje jedinice

<sup>2634</sup> P1585 (Dokumenti u vezi s Vasilijem Mijovićem) (dokument s potpisom Vasilija Mijovića naslovljen "Podaci o kandidatu", 11. decembar 1995. godine), str. 22-26.

<sup>2635</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 94.

<sup>2636</sup> Uključujući svedočenje svedoka JF-031, dokaze iz druge ruke dobijene putem svedoka JF-005, dokumentarne dokaze u vezi s licima koja su se priključila specijalnoj jedinici MUP-a Srbije u periodu od maja do jula 1991. godine, obaveštajne izveštaje koji se vode kao dokazni predmeti P1061 i P1075 i predlog Radojice Božovića (koji je u spisu kao deo dokaznog predmeta P1655).

<sup>2637</sup> Konkretno, na osnovu dokaza u vezi s proslavom u Kuli (dokazni predmet P61), intervju Kapetana Dragana koji je deo dokumentarnog filma "Jedinica" (dokazni predmet P2976), svedočenja svedoka JF-039, svedoka JF-005 i svedoka JF-031, dokumenata koji se odnose na Borjana Vučkovića, Ilju Vučkovića, Slobodana Majstorovića, Nikolu Pilipovića, Dragana Olujčića, Radomira Raškovića, Nevena Laku, Milenka Popovića i Damira Vladića (čiji se prikaz daje gore u tekstu), obaveštajnih izveštaja (dokazni predmeti P1061 i P1075) i predloga Radojice Božovića (koji je u spisu kao deo dokaznog predmeta P1655).



poverio Frenkiju. Pretresno veće podseća na svoje zaključke o razgovoru u kom je Jovica Stanišić govorio o upućivanju instruktora u centar za obuku i finansiranju obuke u Golubiću.<sup>2638</sup> Gorenavedeni dokazi takođe ukazuju na to da je na proslavi u Kuli 1997. godine Stanišić delio priznanja pripadnicima jedinice koji su bili aktivni u SAO Krajini. Pretresno veće smatra da se Jovica Stanišić u DB-u MUP-a Srbije u relevantno vreme nalazio na višem položaju od drugih pripadnika DB-a aktivnih u SAO Krajini (uključujući Simatovića i Filipovića). S obzirom na ukupne dokaze koji su mu predočeni, Pretresno veće zaključuje da je Stanišić imao udela u formiranju jedinice koje je izvršio Simatović.

1423. Kao što je gore navedeno, optuženi su jedinicu formirali bez zvanične odluke DB-a Srbije. Iz zvanične dokumentacije DB-a Srbije iz 1991. godine ne vidi se da je ta jedinica postojala. Prema shvatanju Pretresnog veća, optuženi su jedinicu namerno formirali na taj način, kako bi ona mogla da deluje u tajnosti.<sup>2639</sup> U procesu formiranja, jedinica je bila poznata pod različitim nazivima, kao što su, u julu i avgustu 1991. godine, jedinica za "posebne namene" ili "specijalne operacije" "SAO Krajine Republike Srbije" ili "MUP-a RSK", a od avgusta 1991. godine kao "Crvene beretke". Pretresno veće će je odsad u tekstu nazivati Jedinicom.

1424. Jedinicom je komandovao Živojin Ivanović (zvani Žika Crnogorac) i među njenim pripadnicima bili su Dragan Filipović (pripadnik DB-a Srbije), Dušan Orlović (zvani Dule, koji je 1991. bio načelnik DB-a SAO Krajine) i Zoran Raić (zvani Gavran, pripadnik DB-a SAO Krajine 1991. godine). U Jedinici su takođe bili Radojica Božović (zvani Kobac), Davor Subotić (zvani Riki), Borjan Vučković (zvani Boki), Ilija Vučković (zvani Rambo), Dragan Olujić, Nikola Simić (zvani Cigo), Nikola Pupovac, Slobodan Majstorović, Nikola Pilipović, Radomir Rašković, Neven Laka, Milenko Popović, Damir Vladić (zvani Glina), Goran Opačić, Miloš Opačić, svedok JF-031, Rade i Božo Božić, Boro Kovačević, Saša Medaković i Milan Andić. Stanišićeva odbrana u vezi s jednim brojem gorenavedenih osoba tvrdi da njihove molbe iz februara 1992. da budu primljeni u aktivni sastav jedinice DB-a,<sup>2640</sup> kao i njihove molbe iz 1993. da se priključe JATD-u,<sup>2641</sup> predstavljaju dokaze koji ukazuju na to da oni 1991. godine uopšte nisu bili pripadnici neke jedinice DB-a ili na to da su bili samo

<sup>2638</sup> U poglavlju 6.3.2, u vezi s centrom za obuku u Golubiću Pretresno veće je zaključilo da se Jovica Stanišić u januaru 1991. sastao s Milanom Martićem kako bi razgovarali o centru za obuku u Golubiću i da je od kraja aprila ili početka maja pa do jula 1991. godine finansirao obuku u tom centru.

<sup>2639</sup> U vezi s tim, Pretresno veće podseća na svoje zaključke da je 18. marta 1992. godine Stanišić retroaktivno uputio Simatovića i Filipovića na Kosovo tokom perioda od aprila do novembra 1991. godine, a to je period u kojem su oni zapravo delovali s jedinicom u SAO Krajini.

<sup>2640</sup> Pretresno veće je te dokaze razmotrilo u poglavlju 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Ležimiru.

<sup>2641</sup> Pretresno veće je te dokaze razmotrilo u poglavlju 6.3.2 u vezi s ozvaničenjem Jedinice.

pripadnici rezervnog sastava koje je DB *mogao* pozvati.<sup>2642</sup> Stanišićeva odbrana dalje skreće pažnju na to da nema dokaza da su molbe iz 1992. godine ikad bile službeno obrađene.<sup>2643</sup> Međutim, u svjetlu svojih zaključaka o procesu formiranja Jedinice i njenom tajnom karakteru, iznetih gore u tekstu, Pretresno veće smatra da ti dokazi u vezi sa zvaničnim molbama DB-u nisu u suprotnosti s njegovim zaključcima o sastavu Jedinice. Dole u tekstu, Pretresno veće će se detaljnije baviti ozvaničenjem Jedinice kao JATD i pitanjem da li su njeni pripadnici imali status pripadnika aktivnog ili rezervnog sastava.

1425. Pretresno veće će sada razmotriti status Kapetana Dragana. U periodu od maja do kraja avgusta 1991. godine Kapetan Dragan je komandovao pripadnicima Jedinice u centrima za obuku u Golubiću i na kninskoj tvrđavi, kao i tokom dejstava u Glini i Strugi. Na osnovu dokaza se takođe može utvrditi da je Kapetan Dragan prisustvovao proslavi u Kuli 1997. godine, kojom prilikom mu je Jovica Stanišić uručio priznanje za hrabrost. Pošto je uzelo u obzir svedočenje svedoka JF-031 u vezi s izjavama Kapetana Dragana da nije DB-ovac, već je nezavisan, Pretresno veće, na osnovu ukupnih dokaza izloženih gore u tekstu, ipak zaključuje da je Kapetan Dragan igrao istaknutu ulogu u Jedinici od njenog formiranja pa najmanje do avgusta 1991. godine i da je pritom tesno sarađivao sa Simatovićem i odgovarao direktno njemu. Po svemu sudeći, on je u svom delovanju imao veću samostalnost od drugih pripadnika Jedinice.

1426. Pretresno veće će sada razmotriti pitanje da li su optuženi organizovali, finansirali i podržavali učešće Jedinice u konkretnim dejstvima u SAO Krajini, i u tu svrhu je snabdevali, i da li su rukovodili tim učešćem; da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Jedinici u SAO Krajini, i rukovodili njima; i, na kraju, da li su optuženi organizovali obuku drugih grupa u SAO Krajini i rukovodili njome.<sup>2644</sup> Pretresno veće podseća da je gore u tekstu zaključilo da su pripadnici Jedinice bili prisutni u centrima za obuku u Golubiću i na kninskoj tvrđavi, gde su u periodu od aprila do kraja avgusta 1991. godine držali obuku kao instruktori i bili obučavani kao polaznici, kao i da su učestvovali u dejstvima u Lovincu u junu, u Glini i Strugi u julu, i na Plitvicama u avgustu 1991. godine. S obzirom na te svoje zaključke, Pretresno veće zaključuje da je Simatović rukovodio Jedinicom za vreme dejstava u Lovincu u junu i na Plitvicama u avgustu 1991. godine. Pored toga, s obzirom na to da je zaključilo da su optuženi Jedinicu formirali u

<sup>2642</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 40-41, 49, 53, 60, 70, 73, 81, 88-89.

<sup>2643</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 40-41, 49, 53, 60, 88.

<sup>2644</sup> Optužnica, par. 3, 5, 7, 15(c).

periodu od maja do jula 1991. godine, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali i učestvovali u dejstvima u Glini i Strugi u julu 1991. godine. Dalje, uzimajući u obzir svoje zaključke u vezi s centrom za obuku u Golubiću i centrima za obuku na kninskoj tvrđavi i u Korenici, Pretresno veće zaključuje da su optuženi u periodu od aprila do avgusta 1991. godine u centrima za obuku u Golubiću i na kninskoj tvrđavi organizovali obuku za pripadnike Jedinice, 350-700 pripadnika policije SAO Krajine i TO-a SAO Krajine, kao i za pripadnike jedinice poznate kao Knindže. U vezi s Kijevom, Pretresno veće podseća na svoj zaključak da je pripadnik Jedinice Borjan Vučković (zvani Boki) učestvovao u napadu na Kijevo 26. avgusta 1991. godine. Međutim, na osnovu dokaza se ne može s dovoljnom sigurnošću utvrditi da li je ijedan drugi pripadnik Jedinice učestvovao u tom napadu. S obzirom na to, Pretresno veće smatra da postoji razumna mogućnost da Borjan Vučković (zvani Boki) u napadu na Kijevo nije učestvovao u svojstvu pripadnika Jedinice, već nezavisno od Jedinice.

*Ozvaničenje Jedinice kao JATD, avgust 1993. godine*

1427. Pretresno veće će sada razmotriti kako je Jedinica ozvaničena kao JATD DB-a MUP-a Srbije. Pretresno veće će takođe razmotriti da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške ovoj jedinici, i rukovodili njima, u centrima za obuku na Tari, u Lipovičkoj šumi, na aerodromu u Surčinu i u centru bezbednosti na Banjici.

1428. U Završnom pretresnom podnesku tužilaštvo navodi da je Stanišić oko 4. avgusta 1993. godine ozvaničio Crvene beretke kao JATD.<sup>2645</sup>

1429. **Radivoje Mičić**, bivši pripadnik AOS i Druge uprave DB-a,<sup>2646</sup> rekao je u svedočenju da je 1993. godine Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije osnovalo JATD kao jedinicu u okviru DB-a Srbije, namenjenu za antiteroristička dejstva. U to vreme JATD je imao bazu u Lipovici i kancelariju na istom spratu kao i Druga uprava Centra DB-a u Beogradu. Kancelariju su koristili izvesni Milenko i, vrlo retko, Radonjić i Dragoslav Krsmanović.<sup>2647</sup>

1430. Pretresnom veću nije predložen zvaničan dokument DB-a Srbije o osnivanju JATD u okviru DB-a. **Svedok JF-095**, specijalni savetnik BIA-e, od novembra 2006. zadužen za

<sup>2645</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 270-278; T. 20200.

<sup>2646</sup> Radivoje Mičić, T. 19773-19774, 19812, 19824; P3166 (MUP Srbije, četiri dokumenta u vezi s Radivojem Mičićem, od kojih je jedan nepotpisan, a ostala tri su potpisali Jovica Stanišić, Milojka Vukičević, odnosno Radivoje Mičić, 10. juna 1994, 19. novembra 1990, 1995, odnosno 19. februara 1997. godine).

<sup>2647</sup> Radivoje Mičić, T. 19842, 19852.

koordinaciju zahteva za pomoć Međunarodnog suda,<sup>2648</sup> svedočio je o navodnom postojanju rešenja DB-a Srbije od 4. avgusta 1993. godine o osnivanju JATD u okviru DB-a. Svedok je bio član komisije koja je istraživala navodno postojanje dokumenata zatraženih zahtevom za pomoć koji je tužilaštvo uputilo 2009. godine, uključujući i navodno rešenje od 4. avgusta 1993. godine da se u okviru DB-a osnuje JATD.<sup>2649</sup> Komisija je u svom izveštaju navela da dokument nije pronašla, ali je iznela zaključak da on verovatno jeste postojao i da ima razumnih osnova za zaključak da su takvi dokumenti uništeni.<sup>2650</sup> Komisija je takođe zaključila da je JATD bio prva jedinica koju je DB Srbije osnovao *ad hoc* i svedok je rekao da je ona postojala od avgusta 1993. do aprila 1996. godine.<sup>2651</sup> Komisija je u januaru i februaru 2009. godine obavila razgovor s nekoliko osoba.<sup>2652</sup> Pretresno veće je identitet tih osoba navelo u poverljivom Dodatku C. Prema beleškama s ovih razgovora, Izvor A je izjavio da je znao za navodno rešenje da se osnuje JATD dok su oni radili u DB-u, ali da ga nikad nije video.<sup>2653</sup>

1431. Izvor B je rekao da je bio zadužen za izradu rešenja o prijemu lica u sastav JATD.<sup>2654</sup> U sklopu svog posla, ta osoba je dobila tabelarni pregled radnih mesta JATD, u koji je unosila imena primljenih lica.<sup>2655</sup> U tabelarnom pregledu radnih mesta JATD popunjenom rukom, za koji je svedok JF-095 rekao da se nalazio u jednom od ličnih kartona u dokumentaciji MUP-a, Milan Radonjić je naveden kao zamenik komandanta, Zoran Raić i Dragoslav Krsmanović navedeni su kao pomoćnici komandanta, Zvezdan Jovanović, Janko Kereš, Draško Suvara, Saša Jovanović i Dragan Leštarić kao komandiri sekcije, Nikola Lončar i Dragutin Stanojević kao pripadnici jedinice, Miomir Popović kao vozač-kurir, Milenko Milovanović kao rukovodilac grupe za administrativne poslove, a Slađana Milivojević kao administrator.<sup>2656</sup>

<sup>2648</sup> Svedok JF-095, T. 7007-7008.

<sup>2649</sup> Svedok JF-095, T. 7013-7014, 7031-7032; P972 (Izveštaj Komisije BIA u vezi s dokumentacijom zatraženom Zahtevom za pomoć br. 1691, 26. februar 2009. godine), str. 3-7; P973 (Komisija BIA, službene beleške o informativnim razgovorima, 28. januar-20. februar 2009. godine).

<sup>2650</sup> P972 (Izveštaj Komisije BIA u vezi s dokumentacijom zatraženom Zahtevom za pomoć br. 1691, 26. februar 2009. godine), str. 24-25, 31.

<sup>2651</sup> Svedok JF-095, T. 7113, 7119, 7124.

<sup>2652</sup> Svedok JF-095, T. 7013-7014, 7031-7032; P972 (Izveštaj Komisije BIA u vezi s dokumentacijom zatraženom Zahtevom za pomoć br. 1691, 26. februar 2009. godine), str. 3-7; P973 (Komisija BIA, službene beleške o informativnim razgovorima, 28. januar-20. februar 2009. godine).

<sup>2653</sup> P973 (Komisija BIA, službene beleške o informativnim razgovorima obavljenim od 28. januara do 20. februara 2009. godine), str. 1 službene beleške o razgovoru sa izvorom A, 9. februar 2009. godine.

<sup>2654</sup> P973 (Komisija BIA, službene beleške o informativnim razgovorima obavljenim od 28. januara do 20. februara 2009. godine), str. 1 službene beleške o razgovoru, 20. februar 2009. godine, str. 2 službene beleške o razgovoru sa izvorom B, 9. februar 2009. godine.

<sup>2655</sup> P973 (Komisija BIA, službene beleške o informativnim razgovorima obavljenim od 28. januara do 20. februara 2009. godine), str. 1-2 službene beleške o razgovoru sa izvorom B, 20. februar 2009. godine.

<sup>2656</sup> Svedok JF-095, T. 7037; P974 (Rukom pisani tabelarni pregled radnih mesta u JATD i ljudi na tim mestima).

1432. U razgovoru koji je **svedok JF-094**, službenik MUP-a Srbije,<sup>2657</sup> obavio s Izvorom C (čiji identitet je naveden u poverljivom Dodatku C), Izvor C mu je rekao da je Obrad Stevanović, dok je bio angažovan u Bajinoj Bašti 1993. godine, u nekoliko navrata odlazio u kancelariju koju je koristio Simatović radi razgovora o organizacionim aktima koja su se pripremala u svrhu osnivanja nove jedinice DB-a, koja je kasnije postala JATD.<sup>2658</sup> Prema rečima svedoka JF-094, Stevanović je bio pravnik s iskustvom u pravnim aspektima osnivanja jedinica i on je Simatoviću pomagao u sastavljanju dokumenata, u zamenu za obuku pripadnika PJP-a.<sup>2659</sup>

1433. Pretresnom veću je predočen jedan broj dokumenata MUP-a Srbije koji se tiču prijema osoba u sastav JATD. Dana 16. i 19. avgusta 1993. godine, komandant Centra Dragoslav Krsmanović iz MUP-a Srbije u Beogradu zatražio je od Osme uprave da za potrebe Jedinice za antiteroristička i diverzantska dejstva izvrši operativnu proveru za 38 lica koja su bila kandidati za aktivni i rezervni sastav te jedinice.<sup>2660</sup> Među kandidatima su bili Davor Subotić, Radojica Božović, Dragan Oluić, Zoran Raić, Njegoslav Kušić, Slobodan Majstorović, Radomir Rašković, Nikola Pupovac, Zvezdan Jovanović i Đurica Banjac.<sup>2661</sup>

1434. U jednom dokumentu DB-a MUP-a Srbije, koji nema datuma, zamenik komandanta JATD Milan Radonjić predlaže da se Radojica Božović primi u radni odnos na neodređeno vreme u JATD, u skladu s rešenjem od 4. avgusta 1993. godine.<sup>2662</sup> Dana 28. marta 1994. godine, JATD DB-a MUP-a Srbije je izvršio proveru, u skladu sa zahtevom od 16. avgusta 1993. godine, i dao odobrenje za Radojicu Božovića.<sup>2663</sup>

1435. Dana 12. januara 1994. godine, Stanišić je doneo rešenje da se Radonjić, zaposlen u MUP-u, s 1. decembrom 1993. godine raspoređuje na radno mesto predviđeno Rešenjem o obrazovanju JATD DB-a Srbije, u zvanju inspektora.<sup>2664</sup> Istog dana, Stanišić je doneo rešenje kojim se Janko Kereš s 1. decembrom 1993. godine prima u radni odnos na neodređeno vreme

<sup>2657</sup> Svedok JF-094, T. 7058.

<sup>2658</sup> Svedok JF-094, T. 7062-7065, 7067-7068, 7151-7153; P973 (Komisija BIA, službene beleške o informativnim razgovorima, 28. januar-20. februar 2009. godine), str. 2 službene beleške o razgovoru sa izvorom C, 19. februar 2009. godine.

<sup>2659</sup> Svedok JF-094, T. 7062-7063, 7068.

<sup>2660</sup> P2854 (MUP Srbije, JATD, zahtev Dragoslava Krsmanovića za operativnu proveru, 16. avgust 1993. godine); P3021 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Nikolom Pupovcem), str. 10 (MUP Srbije, JATD, zahtev Dragoslava Krsmanovića za operativnu proveru, 19. avgust 1993. godine).

<sup>2661</sup> P2854 (MUP Srbije, JATD, zahtev Dragoslava Krsmanovića za operativnu proveru, 16. avgust 1993. godine); P3021 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Nikolom Pupovcem), str. 10 (MUP Srbije, JATD, zahtev Dragoslava Krsmanovića za operativnu proveru, 19. avgust 1993. godine).

<sup>2662</sup> P1655 (Dokumenti u vezi s Radojicom Božovićem) (predlog Milana Radonjića za primanje Radojice Božovića u radni odnos), str. 6-7.

<sup>2663</sup> P1655 (Dokumenti u vezi s Radojicom Božovićem) (JATD, rezultati provere s potpisom Milenka Milovanovića, 28. mart 1994. godine), str. 59-60.

u JATD DB-a MUP-a Srbije, u zvanju mlađeg referenta.<sup>2665</sup> Dana 25. decembra 1993, zamenik komandanta JATD MUP-a Srbije Milan Radonjić izdao je potvrdu da je Dragutin Stanojević pripadnik JATD, a 4. februara 1994. godine izdao je potvrdu da je Stanojević pripadnik rezervnog sastava MUP-a Srbije.<sup>2666</sup> Dana 11. maja 1994. godine, Radonjić je predložio da se Zoran Raić primi u radni odnos na neodređeno vreme u JATD.<sup>2667</sup>

1436. Pretresnom veću su predočena svedočenja svedoka Dejana Sliškovića i svedoka JF-048 u vezi s JATD-om. **Dejan Slišković**, Srbin koji je u periodu od juna 1994. do maja 1995. godine bio pripadnik JATD,<sup>2668</sup> rekao je u svedočenju da se 30. maja 1994. godine javio u JATD, u sedištu DB-a Srbije u Beogradu, s oko 20-30 drugih regruta.<sup>2669</sup> Milenko Milovanović je regrutima uručio pismena rešenja koja je potpisao Jovica Stanišić i u kojima je stajalo da su oni pripadnici DB-a Srbije.<sup>2670</sup> Jedan pripadnik rezervnog sastava JATD je prevezao regrute od zgrade DB-a do centra za obuku u Lipovičkoj šumi, kod Barajeva.<sup>2671</sup> U centru za obuku Krsmanović je regrute grupisao u pešadiju i artiljeriju.<sup>2672</sup> Regruti artiljerici prebačeni su u centar za obuku na Tari.<sup>2673</sup> Svedok je bio među regrutima pešadijcima, kao i Dragutin Stanojević.<sup>2674</sup> Svedok je prošao pešadijsku i artiljerijsku obuku, kao i obuku za vozača.<sup>2675</sup> Regruti su bili smešteni u centru za obuku u Lipovičkoj šumi, odakle su odlazili na pešadijsku obuku na surčinski aerodrom i streljačku obuku u centar bezbednosti na Banjici.<sup>2676</sup> U centru za obuku u Lipovici nalazile su se i kancelarije JATD, koje su koristili Dragan Krsmanović, koji je tu često boravio, kao i Milan Radonjić, major Filipović i Zoran

<sup>2664</sup> P2724 (Rešenje o utvrđivanju iznosa plate, s potpisom Milana Prodanića, 12. januar 1994. godine); P2725 (Rešenje kojim se Milanu Radonjiću određuje zvanje inspektora, s potpisom Jovice Stanišića, 12. januar 1994. godine), str. 1.

<sup>2665</sup> P475 (MUP Srbije, rešenje DB-a u vezi s radnim odnosom Janka Kereša, s potpisom Jovice Stanišića, 12. januar 1994. godine).

<sup>2666</sup> P479 (Dokumenti u vezi s Dragutinom Stanojevićem), str. 1 (MUP Srbije, DB, JATD, potvrda o korišćenju odmora u vezi s Dragutinom Stanojevićem, s potpisom Milana Radonjića, 25. decembar 1993. godine), str. 2 (MUP Srbije, JATD, potvrda s potpisom Milana Radonjića, 4. februar 1994. godine).

<sup>2667</sup> P2750 (Predlog zamenika komandanta JATD da se Zoran Raić primi u radni odnos u JATD, s potpisom Milana Radonjića, 11. maj 1994. godine).

<sup>2668</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), str. 1, par. 3-4, 20; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), str. 1, par. 13-14, 63.

<sup>2669</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 3; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 13-14.

<sup>2670</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 3, 5; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 14; Dejan Slišković, T. 5090-5091; P442 (Dokumenti u vezi s Dejanom Sliškovićem), str. 1-2 (rešenje DB MUP-a Srbije o primanju Dejana Sliškovića u radni odnos, s potpisom Jovice Stanišića, 23. maj 1994. godine).

<sup>2671</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 3; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 15, 17.

<sup>2672</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 15; Dejan Slišković, T. 5097, 5099.

<sup>2673</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 15.

<sup>2674</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 15; P480 (MUP Srbije, DB, službena beleška o razgovoru s Miroslavom Mirkovićem, 20. mart 1997. godine).

<sup>2675</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 3; Dejan Slišković, T. 5175-5176.

<sup>2676</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 3; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 17; Dejan Slišković, T. 5175.

Raić, koji su često svraćali.<sup>2677</sup> Krsmanović i Filipović su dolazili i na obuku regruta na surčinskom aerodromu. Na surčinskom aerodromu se nalazila kancelarija Dragana Leštarića.<sup>2678</sup> Instruktori koji su svedoku držali obuku imali su legitimacije na kojima je pisalo da su pripadnici DB-a.<sup>2679</sup>

1437. Nekoliko instruktora jedinice bili su bivši pripadnici Specijalne antiterorističke jedinice MUP-a Srbije (poznate kao SAJ), koja je bila pod komandom Radovana Stojičića zvanog Badža iz Resora javne bezbednosti MUP-a Srbije (prema shvatanju Pretresnog veća, taj resor je bio odvojen od DB-a).<sup>2680</sup> Među instruktorima koji su iz SAJ-a prešli u JATD bili su Dragan Leštarić, Draško Suvara, Slobodan Stakić, Janko Kereš, Saša Jovanović, Dragan Jovanović (zvani Bata) i Miroslav Kurak.<sup>2681</sup>

1438. Nekoliko dana po dolasku u centar za obuku, regruti su dobili po tri kompleta uniformi i crvene beretke.<sup>2682</sup> Zajedno s uniformama i beretkama, svedok i drugi regruti dobili su i oznake, koje su stavili na svoje crvene beretke.<sup>2683</sup> Prva uniforma bila je plavo-crna maskirna (koju su imale i specijalne jedinice policije) i nju su pripadnici JATD nosili tokom obuke; druga je bila potpuno crna i nju su nosili na zadacima obezbeđenja i specijalnim zadacima; treća uniforma je bila NATO-ova smeđe-zelena maskirna i nju su koristili na terenu u zapadnoj Bosni.<sup>2684</sup>

1439. JATD je bio poznatiji pod imenom Crvene beretke, pošto su im crvene beretke bile deo uniforme.<sup>2685</sup> Zamenici komandanta JATD bili su Milan Radonjić zvani Meda (prvi iza Simatovića), Filipović zvani Fića (drugi iza Simatovića), Dragan Krsmanović (zadužen za logistiku na terenu) i Zoran Raić.<sup>2686</sup> Među komandantima redovnih jedinica JATD bili su Dragan Leštarić (koji je takođe bio zadužen za nabavku uniformi i opreme), Saša Jovanović, Janko Kereš i Draško Suvara.<sup>2687</sup> Dragutin Stanojević je bio pripadnik redovnih jedinica

<sup>2677</sup> P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 18; Dejan Slišковиć, T. 5093-5094.

<sup>2678</sup> P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 19.

<sup>2679</sup> P440 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 3.

<sup>2680</sup> P440 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 3; P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 16, 19-20; Dejan Slišковиć, T. 5097.

<sup>2681</sup> P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 16, 20; Dejan Slišковиć, T. 5098, 5182-5184.

<sup>2682</sup> P440 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 3; P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 22; Dejan Slišковиć, T. 5094-5096, 5155, 5158, 5162; P443 (Crvena beretka Dejane Slišковиća).

<sup>2683</sup> Dejan Slišковиć, T. 5157, 5161.

<sup>2684</sup> P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 22; Dejan Slišковиć, T. 5094-5095, 5130-5131, 5155; P484 (Fotografija Dejane Slišковиća i Đorđa Kuborovića, s plavo-crnom uniformom u donjem levom uglu).

<sup>2685</sup> P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 22, 38; Dejan Slišковиć, T. 5097.

<sup>2686</sup> P440 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 11; P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 41; Dejan Slišковиć, T. 5090, 5110-5111, 5198-5199.

<sup>2687</sup> P440 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 4; P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 16, 41; Dejan Slišковиć, T. 5112, 5182.

JATD.<sup>2688</sup> Prema svedokovim rečima, za razliku od pripadnika redovnog sastava JATD, pripadnici rezervnog/paravojnog sastava jedinice nisu dobijali zvanična rešenja o prijemu koja je potpisivao Stanišić.<sup>2689</sup> Rezervni/paravojni sastav JATD imao je brojne pripadnike.<sup>2690</sup> Neki od pripadnika rezervnog/paravojnog sastava JATD nosili su iste oznake kao i redovni sastav, dok su drugi nosili sopstvena obeležja, uključujući orla (Zvezdan Jovanović) i vuka na bakarnom štitu, koji je ličio na oznaku koju su kasnije nosile specijalne jedinice policije.<sup>2691</sup> Božović je bio komandant celog rezervnog/paravojnog sastava JATD.<sup>2692</sup> Božović je bio podređen i odgovarao je Stanišiću i Simatoviću.<sup>2693</sup> Božović je takođe bio podređen Radonjiću, Krsmanoviću, Filipoviću i Raiću.<sup>2694</sup> Vaso Mijović, Žika Crnogorac i "Dragan" Pupovac takođe su imali komandne položaje u rezervnim/paravojnim formacijama JATD.<sup>2695</sup>

1440. Nasuprot gorenavedenom, **svedok JF-048**, bivši pripadnik Crvenih beretki,<sup>2696</sup> rekao je u svedočenju da su Crvene beretke bile zvanično priznate i preimenovane u JATD u jesen 1995. ili početkom 1996. godine.<sup>2697</sup> Zvanično priznanje dato je na službenom otvaranju centra za obuku u Kuli, kojem su prisustvovali visoki funkcioneri DB-a, kao i pripadnici SJB-a i vojske, uključujući Stanišića, Simatovića, Kapetana Dragana, Milana Martića, Miodraga Repiju i Krsmanovića.<sup>2698</sup> Stanišić, kojeg je svedok tad video prvi put, obratio se Crvenim beretkama i rekao im da će se oni sada zvanično smatrati delom MUP-a.<sup>2699</sup> Nakon što su Crvene beretke priznate, njihovi pripadnici počeli su da primaju plate u plavoj koverti na kojoj je bilo zaglavlje MUP-a, sa spiskom za isplatu.<sup>2700</sup> Pretresno veće smatra da svedočenju svedoka JF-048 o zvaničnom priznavanju Crvenih beretki i njihovom preimenovanju u JATD 1995. ili 1996. godine protivreče dosledni dokazi koji potiču iz

<sup>2688</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 41, 72.

<sup>2689</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 14, 23.

<sup>2690</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 25; Dejan Slišković, T. 5109.

<sup>2691</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 39; Dejan Slišković, T. 5256.

<sup>2692</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 30, 40; Dejan Slišković, T. 5109, 5112, 5186.

<sup>2693</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 40, 44.

<sup>2694</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 44.

<sup>2695</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 23, 41; Dejan Slišković, T. 5112. Pretresno veće iz konteksta shvata da tamo gde Slišković pominje "Dragana" Pupovca, on zapravo misli na Nikolu Pupovca.

<sup>2696</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 1-2, 5; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14576.

<sup>2697</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 4-5, 13; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14590; svedok JF-048, T. 5779-5780.

<sup>2698</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 13; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14578-14579, 14589-14590, 14623; svedok JF-048, T. 5716; P539 (Stop-fotografije iz video-snimka centra u Kuli (P61), s komentarima svedoka JF-048, 14. jun 2010. godine), (stop-fotografija proslave s pripadajućim komentarima, vreme na snimku: 00' 58"), str. 1.

<sup>2699</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 13; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14623.

<sup>2700</sup> P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14623-14624; svedok JF-048, T. 5739-5740, 5841-5842.



brojnih gorenavedenih izvora (uključujući i zvaničnu dokumentaciju MUP-a). Pretresno veće se u ovom pogledu neće osloniti na svedočenje svedoka JF-048.

1441. Pretresnom veću je takođe predočeno svedočenje Dragoslava Krsmanovića u vezi s JATD-om. Međutim, kao što je objašnjeno u poglavlju 2, Pretresno veće se neće oslanjati na svedočenje tog svedoka.

1442. Pretresno veće na kraju podseća na dokaze razmotrene u vezi s centrima za obuku u Golubiću, Ležimiru i Brčkom, prema kojima je pukovnik Žika Ivanović na proslavi u Kuli 1997. godine kao oficire veterane Jedinice za specijalne operacije DB-a Srbije (između ostalog) predstavio sledeće osobe: pukovnika Radojicu Božovića, pukovnika Dušana Orlovića, pukovnika Gorana Opačića, majora Nikolu Filipovića, majora Davora Subotića, kapetana Dragana Oluića, pukovnika Vasilija Mijovića, kapetana Dragišu Grujića, kapetana Nikolu Lončara i kapetana Đuricu Banjca. Ivanović je kao jednog od veterana predstavio i potpukovnika Zvezdana Jovanovića.<sup>2701</sup>

1443. Svedočenja svedoka Radivoja Mičića i svedoka JF-095 podudaraju se više-manje u pogledu osnivanja JATD u avgustu 1993. godine, a u tom pogledu ih potkrepljuje i jedan broj zvaničnih dokumenata MUP-a Srbije, pre svega zahtevi Dragoslava Krsmanovića za operativnu proveru i predlog za primanje Radojice Božovića u radni odnos.<sup>2702</sup> Na osnovu toga, Pretresno veće zaključuje da je u avgustu 1993. godine Jovica Stanišić organizovao formiranje jedinice DB-a Srbije poznate kao JATD. Simatovićeve odbrana tvrdi da je formiranje organizacionih jedinica u okviru MUP-a Srbije bilo u nadležnosti ministra Sokolovića.<sup>2703</sup> Pretresno veće smatra da postoji razumna mogućnost da je Stanišić, iako je odluka o formiranju JATD zapravo bila njegova, saradivao s ministrom Sokolovićem kako bi obezbedio odluku o zvaničnom osnivanju JATD kao jedinice u okviru MUP-a Srbije.

1444. Svedočenje Dejana Sliškovića o sastavu JATD podudara se s beleškama sa razgovora koji je komisija BIA-e obavila s jednim od izvora (v. poverljivi Dodatak C), tabelarnim pregledom radnih mesta u JATD,<sup>2704</sup> izvesnim brojem zvaničnih dokumenata MUP-a Srbije o prijemu lica u sastav JATD, kao i s dokazima koji se tiču proslave u Kuli 1997. godine, o kojima je bilo reči gore u tekstu. Pretresno veće zaključuje da su među pripadnicima JATD bili sledeći pripadnici Jedinice: Živojin Ivanović (zvani Žika ili Crnogorac), Radojica Božović, Dragan Filipović (zvani major Filipović ili Fića), Milan Radonjić (zvani Meda),

<sup>2701</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 4-8.

<sup>2702</sup> Ti dokumenti su u spisu kao dokazni predmeti P2854, P3021 i P1655.

<sup>2703</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 978-981, 994.

Zoran Raić, Vaso Mijović, Nikola Lončar, Davor Subotić, Dragan Oluić, Njegoslav Kušić, Slobodan Majstorović, Radomir Rašković, Nikola Pupovac,<sup>2705</sup> Đurica Banjac, Milenko Milovanović, Zvezdan Jovanović i Miomir Popović.<sup>2706</sup> U JATD-u su takođe bili Dragoslav Krsmanović, Dragutin Stanojević i Dejan Slišković. U okviru JATD-a postojao je aktivni i rezervni sastav. Radojica Božović, Živojin Ivanović, Milan Radonjić, Dragan Filipović, Zoran Raić, Nikola Pupovac, Dragoslav Krsmanović, Vaso Mijović i Zvezdan Jovanović (između ostalih) bili su na komandnim položajima u JATD.

1445. S obzirom na to da su pripadnici i komandanti JATD i Jedinice u velikoj meri bile iste osobe, prema shvatanju Pretresnog veća, Stanišić je, u suštini, Jedinicu ozvaničio kao JATD u okviru zvanične strukture DB-a. Shodno tome, i s obzirom na činjenicu da je Stanišić potpisivao rešenja o prijemu lica u JATD, optuženi su, prema shvatanju Pretresnog veća, nastavili da komanduju Jedinicom onako kako je opisano u vezi s centrom za obuku u Ležimiru i nakon što je ona ozvaničena kao JATD. U zaključcima u vezi s periodom nakon avgusta 1993. godine, koje će izneti u tekstu koji sledi, Pretresno veće će Jedinicu zvati JATD.

1446. Najkasnije od maja 1994. godine, instruktori JATD držali su pešadijsku i artiljerijsku obuku regrutima JATD, uključujući Dejana Sliškovića, u centrima za obuku na Tari, u Lipovičkoj šumi, na aerodromu u Surčinu i u centru bezbednosti na Banjici. Instruktori Specijalne antiterorističke jedinice Resora javne bezbednosti MUP-a Srbije, pod komandom Radovana Stojčića (zvanog Badža), takođe su držali obuku regrutima JATD i kasnije su postali pripadnici JATD. Među njima su bili Janko Kereš, Dragan Leštarić, Saša Jovanović i Draško Suvara. S obzirom na to da su za vreme obuke novih regruta bili prisutni Milan Radonjić, major Filipović i Zoran Raić, Pretresno veće se uverilo da su optuženi najkasnije od maja 1994. godine organizovali obuku za pripadnike JATD u centrima za obuku na Tari, u Lipovičkoj šumi, na aerodromu u Surčinu i u centru bezbednosti na Banjici.

1447. Pretresno veće će sada preći na pitanje da li su optuženi organizovali finansiranje JATD od avgusta 1993. do 1995. godine i rukovodili njime.

1448. U svom Završnom pretresnom podnesku tužilaštvo navodi da je DB Srbije nakon ozvaničenja JATD isplaćivao redovne dnevnice pripadnicima aktivnog i rezervnog sastava

<sup>2704</sup> Ti dokumenti su u spisu kao dokazni predmeti P973 i P974.

<sup>2705</sup> Prema shvatanju Pretresnog veća, svedočenje Dejana Sliškovića u vezi s Draganom Pupovcem (zvanim Pupe) odnosi se na pripadnika Jedinice Nikolu Pupovca (takođe zvanog Pupe).

<sup>2706</sup> V. poglavlja 6.3.2 i 6.3.2 u vezi s Ležimirom, Brčkom, Tarom i Dobojem za zaključke Pretresnog veća o pripadnosti tih lica Jedinici.

JATD, o čemu svedoče spiskovi isplata.<sup>2707</sup> Pretresnom veću su dokazi koji se tiču finansiranja predloženi putem dokumentarnih dokaza i svedočenja Dejana Sliškovića i svedoka JF-048.

1449. Pretresno veće je prihvatilo dokaze u vidu brojnih spiskova isplaćenih dnevnica koji pokrivaju period od 21. avgusta do 31. decembra, s tim da ni na jednom od tih dokumenata nema godine. Na svim tim spiskovima, kao primaoci se pojavljuju pripadnici JATD Radojica Božović, Davor Subotić, Nikola Pupovac, Radomir Rašković, Milenko Milovanović i Zvezdan Jovanović. Pripadnici JATD Slobodan Majstorović, Dragan Oluić, Dragoslav Krsmanović, Mimir Popović i Dragutin Stanojević pojavljuju se na većini spiskova.<sup>2708</sup> Neki od tih spiskova potpisani su od strane pripadnika JATD Dragoslava Krsmanovića kao "komandanta Centra",<sup>2709</sup> neki su potpisani od strane ili u ime zamenika komandanta JATD Milana Radonjića,<sup>2710</sup> dok su neki naslovljeni na Jedinicu za posebne namene ili imaju pečat "Jedinice za posebne namene" ili "MUP-a Republike Srbije".<sup>2711</sup>

1450. Pretresno veće je prihvatilo i druge spiskove isplata, koji pokrivaju period od 17. januara do 15. maja, na kojima su navedeni mesec i dan, ali ne i godina. Na svim tim serijama spiskova isplata nalazi se potpis zamenika komandanta JATD Milana Radonjića, a među primaocima se nalaze pripadnici JATD Radomir Rašković, Nikola Pupovac, Zvezdan Jovanović i Dragutin Stanojević. Većina spiskova takođe sadrži imena Zorana Raića, Radojice Božovića, Davora Subotića i Dragana Oluića, kao primalaca.<sup>2712</sup>

<sup>2707</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 279, 281.

<sup>2708</sup> P157 (Pregled dnevnica isplaćenih pripadnicima Jedinice za posebne namene za period od 21. avgusta do 10. septembra); P1485 (Spisak pripadnika JATD za isplatu akontacije); P1490 (Pregled dnevnica isplaćenih pripadnicima Jedinice za ATBD za period od 26. avgusta do 10. septembra); P1491 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 9. do 30. septembra, s potpisom komandanta Centra Dragoslava Krsmanovića); P1493 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 11. do 30. septembra, s pečatom Jedinice za posebne namene); P1494 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 23. do 30. septembra); P1496 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 1/5. do 20. oktobra); P1497 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 12. do 20. oktobra, s pečatom MUP-a Republike Srbije); P1498 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 21. oktobra do 1. novembra, potpisan u ime zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P1501 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 16. do 30. novembra, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P1503 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 1. do 31. decembra, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića).

<sup>2709</sup> P1491 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 9. do 30. septembra, s potpisom komandanta Centra Dragoslava Krsmanovića).

<sup>2710</sup> P1498 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 21. oktobra do 1. novembra, potpisan u ime zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P1501 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 16. do 30. novembra, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P1503 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 1. do 31. decembra, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića).

<sup>2711</sup> P157 (Pregled dnevnica isplaćenih pripadnicima Jedinice za posebne namene za period od 21. avgusta do 10. septembra); P1493 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 11. do 30. septembra, s pečatom Jedinice za posebne namene); P1497 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 12. do 20. oktobra, s pečatom MUP-a Republike Srbije).

<sup>2712</sup> P161 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 17. do 31. januara, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P1507 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 24. do 31. januara, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P1508 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 1. do 28. februara, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P1509 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 16. do 31. marta, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P1510 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 1. do 15. marta, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P1511 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 16. do 30. aprila, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P1512 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 1. do 15. aprila,

1451. Pretresno veće je prihvatilo i spiskove isplaćenih dnevnica za periode od 1. do 16. januara 1994, od 16. do 31. maja 1994, od 15. do 30. juna 1994, od 1. do 15. jula 1994. i od 1. do 15. novembra 1995. godine i na svima njima javljaju se imena barem sledećih osoba: Milana Radonjića, Nikole Lončara, Slobodana Majstorovića, Milenka Milovanovića, Zvezdana Jovanovića, Dragoslava Krsmanovića i Dragutina Stanojevića.<sup>2713</sup> Na svim spiskovima, osim na onom za period od 1. do 15. novembra 1995. godine, takođe se javljaju imena Dragana Oluića, Radomira Raškovića i Nikole Pupovca.<sup>2714</sup> Na naslovnoj strani tri serije tih spiskova nalazi se pečat JATD DB-a MUP-a Republike Srbije i navedeni su broj i datum, kao i adresa: Ulica kneza Miloša br. 103 u Beogradu.<sup>2715</sup> Na naslovnoj strani serije spiskova isplata za period od 1. do 15. novembra 1995. godine nalazi se isti pečat, a od adrese piše jedino "Beograd".<sup>2716</sup>

1452. **Dejan Slišković**, Srbin koji je u periodu od juna 1994. do maja 1995. godine bio pripadnik JATD,<sup>2717</sup> rekao je u svedočenju da su od juna 1994. godine, dok je trajala obuka, on i drugi regruti primali isplate koje su se sastojale od plate i odvojenih dnevnica. Te isplate regrutima je donosio Dragan Krsmanović, a neko bi potpisao spisak ili listu isplata kao potvrdu da su regruti primili isplatu. Regruti su isplate primali u gotovini, u belim kovertama s plavim slovima.<sup>2718</sup> Isplate su bile u srpskim dinarima.<sup>2719</sup> U julu 1994. godine, svedok i drugi pripadnici JATD-a primili su dnevnicu od svog komandanta u centru za obuku u Lipovičkoj šumi.<sup>2720</sup> U julu i avgustu 1994. godine, izvesni Veljko Garić često je odlazio po novac u centralnu kancelariju i donosio ga pripadnicima JATD u centar za obuku u Lipovičkoj šumi.<sup>2721</sup> Dejan Slišković je rekao da su dnevnicu porasle od sredine septembra

---

s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P1513 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 1. do 15. maja, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića).

<sup>2713</sup> P159 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 1. do 16. januara 1994. godine, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P1514 (Spisak pripadnika JATD za isplatu za period od 16. do 30. maja 1994. godine, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P444 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 15. do 30. juna 1994. godine); P445 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. jula 1994. godine); P544 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. novembra 1995. godine).

<sup>2714</sup> P159 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 1. do 16. januara 1994. godine, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P1514 (Spisak pripadnika JATD za isplatu za period od 16. do 30. maja 1994. godine, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P444 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 15. do 30. juna 1994. godine); P445 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. jula 1994. godine).

<sup>2715</sup> P1514 (Spisak pripadnika JATD za isplatu za period od 16. do 30. maja 1994. godine, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića); P444 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 15. do 30. juna 1994. godine); P445 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. jula 1994. godine).

<sup>2716</sup> P544 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. novembra 1995. godine).

<sup>2717</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), str. 1, par. 3-4, 20; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), str. 1, par. 13-14, 63.

<sup>2718</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 24; Dejan Slišković, T. 5136-5137.

<sup>2719</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 24.

<sup>2720</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 75.

<sup>2721</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 78-79.

1994. godine, kad je njegova jedinica završila s obukom i otišla na teren.<sup>2722</sup> Svedok je i dalje isplaćivan u srpskim dinarima, ali ih je, dok se jedinica nalazila na terenu, menjao za nemačke marke u kancelariji Stanišićeve i Simatovićeve sekretarice Slađane.<sup>2723</sup> Ponekad su pripadnici JATD lično potpisivali spiskove, a ponekad bi jedan od njih potpisao za sve i doneo im novac.<sup>2724</sup> Pripadnici JATD su dokumenta overavali potpisom ili parafom.<sup>2725</sup>

1453. Svedok je prepoznao pečat koji su koristili saradnik Jovice Stanišića Milenko Milovanović i sekretarica Slađana, udaren iznad otkucanih spiskova dnevnica isplaćenih pripadnicima JATD za period od 15. do 30. juna 1994. godine.<sup>2726</sup> Takođe, na nekoliko JATD-ovih spiskova isplaćenih dnevnica svedok je prepoznao pečat JATD Srbije, koji se koristio jedino za dokumenta i naredbe koji su se ticali JATD i čuvao se u kancelarijama sekretarica.<sup>2727</sup> Svedok je potvrdio autentičnost potpisa Dragana Krsmanovića, Milana Radonjića, Dragutina Stanojevića, Zvezdana Jovanovića, kao i sopstvenog potpisa, na spiskovima isplata JATD za period od 15. juna 1994. do 15. jula 1995. godine.<sup>2728</sup>

<sup>2722</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 24, 82-83; P449 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. septembra 1994. godine); P450 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. oktobra 1994. godine).

<sup>2723</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 24, 71.

<sup>2724</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 24.

<sup>2725</sup> Dejan Slišković, T. 5115-5116.

<sup>2726</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 71; P444 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 15. do 30. juna 1994. godine), str. 1.

<sup>2727</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 77, 84, 100, 107; P445 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. jula 1994. godine), str. 2; P451 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. oktobra 1994. godine), str. 2; P460 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 28. februara 1995. godine), str. 18; P467 (JATD, spisak pripadnika za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. juna 1995. godine), str. 27.

<sup>2728</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 72-73, 76-88, 91, 95, 97-108; P444 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 15. do 30. juna 1994. godine), str. 2, 13; P445 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. jula 1994. godine), str. 2, 12; P446 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. jula 1994. godine), str. 2, 5; P447 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 31. avgusta 1994. godine), str. 2, 13; P448 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. septembra 1994. godine), str. 2, 6; P449 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. septembra 1994. godine), str. 2; P450 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. oktobra 1994. godine), str. 2; P451 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. oktobra 1994. godine), str. 14; P452 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. novembra 1994. godine), str. 4; P453 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. novembra 1994. godine), str. 9, 11, 13; P454 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. decembra 1994. godine), str. 3-4, 15, 21; P455 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. decembra 1994. godine), str. 7, 12, 16; P457 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. januara 1995. godine), str. 4-5, 7, 21; P458 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. februara 1995. godine), str. 7, 15, 19, 21; P459 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. marta 1995. godine), str. 7-8; P460 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 28. februara 1995. godine), str. 6-7, 11, 17; P461 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. marta 1995. godine), str. 8-10, 16; P462 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. aprila 1995. godine), str. 2, 8, 18; P463 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. aprila 1995. godine), str. 2, 8, 17; P464 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. maja 1995. godine), str. 9, 20, 22; P465 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. maja 1995. godine), str. 21, 25; P466 (JATD, spisak pripadnika za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. juna 1995. godine), str. 10, 12, 24; P467 (JATD, spisak pripadnika za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. juna 1995. godine), str. 2, 19, 27; P468 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. jula 1995. godine), str. 14, 18-19, 21.

1454. **Svedok JF-048**, bivši pripadnik Crvenih beretki,<sup>2729</sup> prepoznao je na spiskovima za isplatu pripadnika JATD pečat JATD s vukom s oznake Crvenih beretki.<sup>2730</sup> Do zvanične proslave u Kuli u januaru 1996. godine svedok nikad nije video nijedno rešenje koje se ticalo njegove nadoknade i Crvene beretke su u to vreme primale platu u gotovini.<sup>2731</sup> Platu im je u dinarima isplaćivao jedan od instruktora i ona je bila relativno visoka za lokalne standarde.<sup>2732</sup> Pored toga, Crvene beretke su dobijale i bonuse.<sup>2733</sup>

1455. Pretresno veće podseća na svoj zaključak u vezi s ozvaničenjem Jedinice da je u avgustu 1993. godine Stanišić Jedinicu ozvaničio kao JATD DB-a Srbije i podredio je sebi i Franku Simatoviću. Pretresno veće takođe podseća na svoj zaključak iz tog istog poglavlja da su pripadnici JATD, između ostalih, bili Živojin Ivanović (zvani Žika Crnogorac), Radojica Božović, Dragan Filipović (zvani Major Filipović ili Fića), Milan Radonjić (zvani Meda), Zoran Raić, Vasilije (ili Vaso) Mijović, Nikola Lončar, Davor Subotić, Dragan Oluić, Njegoslav Kušić, Slobodan Majstorović, Radomir Rašković, Nikola Pupovac,<sup>2734</sup> Đurica Banjac, Milenko Milovanović, Zvezdan Jovanović i Miomir Popović.<sup>2735</sup> U JATD su takođe bili Dragoslav Krsmanović, Dragutin Stanojević i Dejan Slišković.<sup>2736</sup>

1456. Pretresno veće takođe podseća na svoje zaključke iznete u poglavlju 6.5.4 i u vezi s centrima za obuku u Bilju, Sovi i na Pajzošu da su optuženi finansirali učešće JATD u operaciji "Pauk" u periodu od novembra 1994. do jula 1995. godine, organizovali finansiranje jedinice JATD stacionirane u Bilju 1995. godine, finansirali učešće JATD u operacijama u SBZS 1995. godine, organizovali finansiranje odreda Poskok u periodu od sredine avgusta do oktobra 1995. godine, stacioniranog u centru za obuku Sova kod Knina, kao i finansiranje JATD na Pajzošu, u Žirištu i Lipovici 1995. godine. Pretresno veće će sada preći na finansiranje JATD u periodima između tih konkretnih dejstava, o čemu je već iznelo zaključke.

<sup>2729</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 1-2, 5; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14576.

<sup>2730</sup> P536 (Tabelarni pregled u vezi s potvrdom autentičnosti spiskova za isplatu, s komentarima svedoka JF-048) (komentari u vezi s dokaznim predmetom P544), str. 14; P544 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. novembra 1995. godine), str. 74.

<sup>2731</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 13-14; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14589, 14623; svedok JF-048, T. 5718, 5739, 5786, 5810, 5821, 5850-5851.

<sup>2732</sup> Svedok JF-048, T. 5740, 5841.

<sup>2733</sup> Svedok JF-048, T. 5740.

<sup>2734</sup> Prema shvatanju Pretresnog veća, svedočenje Dejana Sliškovića u vezi s Draganom Pupovcem (zvanim Pupe) odnosi se na pripadnika Jedinice Nikolu Pupovca (takođe zvanog Pupe).

<sup>2735</sup> V. poglavlje 6.3.2.

<sup>2736</sup> V. poglavlje 6.3.2.

1457. Pretresno veće će se najpre osvrnuti na redosled relevantnih spiskova isplata. Pretresno veće je prihvatilo brojne spiskove dnevnica s datumima između 21. avgusta i 31. decembra ali bez godine, kao i dokazni predmet P159 s datumom 1-16. januar 1994. godine. Prihvaćeni spiskovi isplata na kojima nije navedena godina zatim se nastavljaju od 17. januara do 15. maja, a na spisku isplata koji je u spisu kao dokazni predmet P1514 kao datum se navodi 16-31. maj 1994. godine. Pretresno veće smatra da se spiskovi isplata bez godine logično uklapaju u redosled od ozvaničenja JATD u avgustu 1993. godine do spiskova isplata na kojima godina jeste navedena (tj. dokaznih predmeta P159 i P1514). U tom pogledu Pretresno veće je takođe razmotrilo sličnosti u isplaćenim iznosima i format spiskova isplata. Pretresno veće zaključuje da ti spiskovi isplata potiču iz 1993. i 1994. godine. Činjenica da se nekoliko pripadnika JATD pojavljuje na svim ili na većini spiskova, zajedno s činjenicom da se na nekima pojavljuje potpis zamenika komandanta JATD Milana Radonjića, pokazuje da su to bile isplate JATD svojim pripadnicima. Na osnovu toga i svedočenja Dejana Sliškovića i svedoka JF-048 razmotrenih gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali finansiranje JATD najmanje od 21. avgusta 1993. do 15. novembra 1995. godine.<sup>2737</sup>

*6.3.3 Optuženi su rukovodili Jedinicom u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini; organizovali su, finansirali i podržavali učešće Jedinice u konkretnim dejstvima i u tu svrhu je snabdevali; i organizovali su finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Jedinici i rukovodili njima*

*Centar za obuku u Ležimiru i dejstva u SBZS, septembar 1991-početak 1992. godine*

1458. Pretresno veće sad prelazi na centar za obuku u Ležimiru na Fruškoj gori, u Srbiji, i s njim povezana dejstva. Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi rukovodili učešćem Jedinice u konkretnim dejstvima u SBZS.<sup>2738</sup> Pretresno veće će takođe razmotriti da li su optuženi organizovali, finansirali i podržavali učešće Jedinice u tim konkretnim dejstvima i u tu svrhu je snabdevali.<sup>2739</sup> Pretresno veće će se takođe baviti time da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške

<sup>2737</sup> Pretresno veće ima u vidu da u spisu nema spiska za isplatu za period od 1. do 14. juna 1994. godine, međutim, s obzirom na broj i redosled spiskova isplaćenih dnevnica koji su uvršteni u spis, Pretresno veće ne smatra da to ukazuje na prekid u isplatama. Iz razloga izloženih u poglavlju 2, Pretresno veće se neće oslanjati na svedočenje Dragoslava Krsmanova u vezi sa spiskovima za isplatu dnevnica.

<sup>2738</sup> Optužnica, par. 7.

<sup>2739</sup> Optužnica, par. 7.

Jedinici u Ležimiru i rukovodili njima.<sup>2740</sup> Naposljetku, Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi organizovali obuku drugih grupa u Ležimiru i rukovodili njome.

1459. Tužilaštvo je u Završnom pretresnom podnesku navelo da je Simatović u septembru 1991. godine održao brifing pripadnicima Crvenih beretki u Beogradu i dao im zadatak da osnuju centar za obuku na Fruškoj gori.<sup>2741</sup> Stanišić je svratio u prostoriju u kojoj je držan brifing.<sup>2742</sup> U jesen 1991. godine, Stanišić i Simatović su osnovali centar za obuku u Ležimiru na Fruškoj gori, kojim je komandovao Živojin Ivanović (zvani Crnogorac) i u kojem su Crvene beretke, uključujući Božovića, Subotića, Pupovca, Raića, Dragana Đorđevića (zvanog Crni), Nikolu Lončara, Đuricu Banjca, Filipovića, Iliju Vučkovića, Medakovića, Budimira Zečevića i Jovana Kujundžića, obučavale ljude iz Srbije i Bosne i Hercegovine, među kojima su bili i Srećko Radovanović (zvani Debeli) i Slobodan Miljković (zvani Lugar), koji su postali pripadnici Crvenih beretki pod komandom Dragana Đorđevića (zvanog Crni).<sup>2743</sup> Stanišić i Simatović su obišli centar za obuku na Fruškoj gori i obavestili Crvene beretke da jedino oni mogu izdavati naredjenja Crvenim beretkama.<sup>2744</sup> Iz centra za obuku u Ležimiru na Fruškoj gori Crvene beretke su izvodile dejstva u SBZS, uključujući Vukovar i Ilok, pod komandom Stanišića i Simatovića.<sup>2745</sup>

1460. Pretresnom veću su dokazi predočeni, pre svega, putem svedočenja svedoka JF-031, kao i putem svedočenja svedoka JF-033 i svedoka JF-047, a predočen mu je i jedan broj dokumenata u vezi s centrom za obuku u Ležimiru. Pretresno veće će najpre dati prikaz dokaza koji se odnose na osnivanje centra za obuku.

1461. **Svedok JF-031**, Srbin iz opštine Knin,<sup>2746</sup> rekao je u svedočenju da je krajem avgusta ili početkom septembra 1991. godine s jednom grupom iz centra za obuku u Korenici<sup>2747</sup> iz Korenice otišao do poletno-sletne staze u Udbini, gde su ih čekala dva aviona za prevoz padobranaca.<sup>2748</sup> Piloti su bili pripadnici DB-a Srbije.<sup>2749</sup> Avioni su ih prebacili na civilnu poletno-sletnu stazu u Smederevu, šezdesetak kilometara južno od Beograda. Odatle su ih u pet belih kombija DB-a s policijskim registarskim tablicama prevezli u sedište DB-a Srbije.

<sup>2740</sup> Optužnica, par. 3, 5, 15(c).

<sup>2741</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 219.

<sup>2742</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 219.

<sup>2743</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 220-226; T. 20209.

<sup>2744</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 221.

<sup>2745</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 223.

<sup>2746</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 1-2.

<sup>2747</sup> V. zaključke o centru za obuku u Korenici u poglavlju 6.3.2.

<sup>2748</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 6; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19192, 19218; P1008 (Mapa koju je označio svedok JF-031), oznaka F.

<sup>2749</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 6; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19182.



Svedok je rekao da mu je do dolaska u Beograd postalo jasno da mu je Simatović šef i da je mislio da njegova jedinica potpada pod DB Srbije.<sup>2750</sup> Svedok je za Simatovića rekao da je "preuz[eo] komandu" nad jedinicom i naveo je da je ona od avgusta bila "nerazdvojna" od Simatovića.<sup>2751</sup> Međutim, svedok nije smatrao da radi za DB.<sup>2752</sup> Tog dana Simatović je održao briefing pripadnicima jedinice i rekao im da će oni osnovati centar za obuku na Fruškoj gori. Takođe im je rekao da će oni biti antiteroristički vod i da će "čuvat[i] Srbiju" tako što će raditi kao instruktori u centrima za obuku i da neće biti angažovani u borbenim dejstvima.<sup>2753</sup> Svedok je rekao da je tog dana u sali za sastanke u zgradi DB-a u Ulici kneza Miloša prvi put video Stanišića, koji se tu kratko zadržao i gledao ih ne rekavši im ništa.<sup>2754</sup>

1462. Sutradan, krajem avgusta ili početkom septembra 1991. godine, jedinicu su odvezli na Frušku goru, nekih 40 kilometara od Novog Sada, na granicu između Srbije i Hrvatske.<sup>2755</sup> S njima su išla i dva plava kamiona s policijskim registarskim tablicama, puna opreme.<sup>2756</sup> Svedok je rekao da je na Fruškoj gori, u Ležimiru, postojao centar za obuku i da su svi koji su bili tamo bili pripadnici jedinice.<sup>2757</sup>

1463. Nekoliko dana po dolasku jedinice, u septembru 1991. godine, u centar za obuku je stigao Simatović i predstavio ih je svom šefu Jovici Stanišiću.<sup>2758</sup> Stanišić je došao džipom, sa sinom.<sup>2759</sup> Simatović je bio u civilu, ali je svedok rekao da je inače nosio maskirnu uniformu.<sup>2760</sup> Stanišić i Simatović su se obratili jedinici, rekli im da su "najbolji" i da će ih angažovati u antiterorističkim operacijama u Srbiji, kao telohranitelje važnih ličnosti (uključujući visoke političare), kao obezbeđenje za objekte ili kao instruktore, te da neće učestvovati u dejstvima.<sup>2761</sup> Stanišić je svakom od njih dao po jednu kanadsku pancir jaknu.<sup>2762</sup> Svedok je rekao da je Stanišićev sinčić imao kod sebe strip "Knindže" i da je

<sup>2750</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 6; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19192.

<sup>2751</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19281, 19307.

<sup>2752</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19239-19240.

<sup>2753</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 6; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19194.

<sup>2754</sup> Svedok JF-031, T. 7467-7468.

<sup>2755</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 6; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19182, 19194; svedok JF-031, T. 7452.

<sup>2756</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 6.

<sup>2757</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19194, 19218; svedok JF-031, T. 7452; P1008 (Mapa koju je označio svedok JF-031), oznaka J.

<sup>2758</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 6; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19195-19196, 19266; svedok JF-031, T. 7471.

<sup>2759</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19195-19196; svedok JF-031, T. 7470, 7492.

<sup>2760</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19195.

<sup>2761</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 6-7; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19196, 19306; svedok JF-031, T. 7452, 7468-7469.

<sup>2762</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 7; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19197.

Prevod

Stanišić, pokazavši na jedinicu, rekao sinu da su to te Knindže o kojima je čitao.<sup>2763</sup> U načelu, za vreme svojih poseta centru za obuku na Fruškoj gori, Stanišić je vodio neformalne razgovore s ljudima, pitao ih kako su i da li im treba nešto.<sup>2764</sup> Jednom prilikom Simatović i Stanišić su svakom pripadniku jedinice dali pištolj.<sup>2765</sup> Svedokov pištolj bio je marke "Para", kalibra 9mm, napravljen u "Zastavi", i uručen mu je u kutiji s potpisom Simatovića i Stanišića.<sup>2766</sup>

1464. Pretresnom veću su predočeni i dokumentarni dokazi u vezi s osnivanjem centra za obuku u Ležimiru, na Fruškoj gori. U intervjuu u dokumentarnom filmu "Jedinica", Dragan Vasiljković (zvani Kapetan Dragan) rekao je da je Simatović poveo petnaestak momaka na Frušku goru da osnuju centar za obuku.<sup>2767</sup> Takođe je rekao da su pripadnici Jedinice u Ležimiru bili preteča JSO-a, koji je bio Frenkijeva ideja, za koju je on dugo lobirao i borio se da mu to bude odobreno. Kapetan Dragan je rekao i to da je Žika zvani Crnogorac postavljen za komandanta Jedinice u Ležimiru. U istom intervjuu, Kapetan Dragan je takođe naveo da mu je na Fruškoj gori ponuđeno da preuzme komandu nad budućim JSO-om (Jedinica za specijalne operacije).<sup>2768</sup>

1465. Na proslavi u Kuli 1997. godine, Simatović je rekao da je u septembru 1991. godine deo jedinice prebačen u Srbiju, gde je izvršeno njeno restrukturiranje i organizovana kvalitetna profesionalna obuka.<sup>2769</sup> Takođe je rekao da je formirano 26 centara za obuku posebnih jedinica milicije Republike bosanskih Srba i RSK, uključujući i onaj u Ležimiru.<sup>2770</sup>

1466. Pretresno veće sad prelazi na dokaze koji su mu predočeni o dejstvima izvedenim iz centra za obuku u Ležimiru približno u septembru 1991. godine.

1467. **Svedok JF-031** je rekao da je jedinica s Fruške gore aktivno učestvovala u jednoj akciji u istočnoj Slavoniji.<sup>2771</sup> To je bilo u septembru 1991. godine, u Bapskoj, Iloku ili Šaregradu, a u svim tim mestima jedinica je pre toga izvršila izviđanje i o svojim saznanjima

---

<sup>2763</sup> Svedok JF-031, T. 7470, 7490-7492.

<sup>2764</sup> Svedok JF-031, T. 7470.

<sup>2765</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 8; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19197, 19217; svedok JF-031, T. 7470, 7443-7445; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 2; P1006 (Fotografija svedoka JF-031 u uniformi, novembar 1991. godine).

<sup>2766</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 8.

<sup>2767</sup> P2976 (Dokumentarni film "Jedinica"), str. 19.

<sup>2768</sup> P2976 (Dokumentarni film "Jedinica"), str. 20.

<sup>2769</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 10-11.

<sup>2770</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 11.

<sup>2771</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 9; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19203, 19284; svedok JF-031, T. 7455.

obavestila Simatovića.<sup>2772</sup> Zadatak jedinice u toj akciji bio je da istera hrvatske snage iz njihovog uporišta u crkvi u gradu. Jedinica je trebalo da saraduje s vojskom.<sup>2773</sup> Dan pre akcije, Simatović je objasnio pripadnicima jedinice da se sastao s vojnim čelnicima, koji su već obavili izviđanje. Svedok je u svom svedočenju prvobitno rekao da je Simatović onda rekao jedinici će vojska preseći hrvatske snage ako pokušaju da napadnu jedinicu s boka dok se ona nalazi u gradu.<sup>2774</sup> U kasnijem svedočenju svedok je ispričao da se o akciji diskutovalo unutar same jedinice.<sup>2775</sup>

1468. Kad je jedinica stigla u grad, u njemu više nije bilo civila, pošto su svi već bili otišli zbog granatiranja od strane JNA ili TO.<sup>2776</sup> Kad su hrvatske snage napale jedinicu s boka, vojska nije intervenisala kao što je bilo planirano i jedan pripadnik jedinice je ranjen.<sup>2777</sup> Jedinica je radio-vezom obavestila vojsku o tome šta se dogodilo, ali vojska im je jednostavno rekla da napuste grad.<sup>2778</sup> Svedok je smatrao da ovaj incident dobro ilustruje dublje tenzije koje su u to vreme postojale između JNA i DB-a Srbije.<sup>2779</sup>

1469. Tri-četiri dana nakon tog incidenta, general JNA Života Panić došao je u centar za obuku na Fruškoj gori zajedno sa Stanišićem.<sup>2780</sup> Rekao je nešto u smislu da bi vojska želela da jedinica pređe k njoj.<sup>2781</sup> Kad su pripadnici jedinice objasnili šta se dogodilo za vreme akcije u istočnoj Slavoniji, Panić je rekao da će zajedno s njihovim šefom ispitati stvar, a svedok je shvatio da pod šefom podrazumeva Stanišića.<sup>2782</sup> Kasnije, u oktobru 1991. godine, Simatović je u prisustvu Stanišića rekao jedinici da više neće imati ništa s vojskom i da jedinici niko osim njega i Stanišića neće izdavati naređenja.<sup>2783</sup> Stanišić je za pripadnike jedinice rekao da "nemaju cenu", da "nisu na prodaju" i da neće biti pripojeni vojsci, već da "ostaju s [njim]".<sup>2784</sup> Kako je svedok razumeo stvari, i u to vreme i kasnije jedinica je bila pod

<sup>2772</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 9; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19203, 19218, 19284-19285, 19306; P1008 (Mapa koju je označio svedok JF-031).

<sup>2773</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 9-10; svedok JF-031, T. 7456.

<sup>2774</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 9-10; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19287.

<sup>2775</sup> Svedok JF-031, T. 7456-7457.

<sup>2776</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 9; svedok JF-031, T. 7456.

<sup>2777</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 10; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19285-19286; svedok JF-031, T. 7457.

<sup>2778</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 10; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19286.

<sup>2779</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19286-19287.

<sup>2780</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 10; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19197, 19287.

<sup>2781</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 10; svedok JF-031, T. 7468-7469.

<sup>2782</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19288.

<sup>2783</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 10; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19196-19197, 19287; svedok JF-031, T. 7424-7425, 7469.

<sup>2784</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 10; svedok JF-031, T. 7468-7469.

komandom DB-a Srbije i predvodili su je Simatović i Stanišić.<sup>2785</sup> Svedok je smatrao da niko drugi nije bio ovlašćen da izdaje naređenja jedinici: ni načelnik Generalštaba, ni ministar unutrašnjih poslova, ni JNA, ni vojska RSK, ni vojska Republike bosanskih Srba.<sup>2786</sup> U praksi, dok je svedok bio u jedinici, jedini koji su jedinici izdavali naređenja bili su Stanišić i Simatović.<sup>2787</sup>

1470. **Svedok JF-033**, pripadnik VJ 1992. i 1993. godine,<sup>2788</sup> rekao je u svedočenju da je krajem 1991. ili početkom 1992. godine jednom video pripadnike jedinice specijalne policije, za koje mu je rečeno da su frenkijevci, kako se odmaraju nedaleko od Vukovara. Svedok je dodao da su uniforme te jedinice bile drugačije i bolje od uniformi drugih formacija.<sup>2789</sup>

1471. Pretresnom veću su takođe predočeni dokumentarni dokazi o vojnim operacijama u SBZS u jesen 1991. godine. U svojoj kratkoj biografiji od 22. februara 1992. godine, Neven Laka je napisao da je učestvovao u akcijama u SBZS, odnosno u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu.<sup>2790</sup> Davor Subotić je u svojoj kratkoj biografiji naveo da je bio na daljnjoj obuci u centru u Ležimiru na Fruškoj gori, u Srbiji, i da je potom išao u borbe u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu, uključujući Bapsku.<sup>2791</sup> U svojoj rukom pisanoj kratkoj biografiji, Milenko Popović je napisao da je jedinica od prelaska na Letenku u septembru 1991. godine izvodila samo borbena izviđanja i da nije bilo akcija osim "zauzimanja Pajzoša".<sup>2792</sup>

1472. Prema kratkoj nedatiranoj biografiji Dragana Oluića, Oluić je kao pripadnik "Jedinice za posebne namene MUP-a Republike Srpske Krajine" učestvovao u zauzimanju Bapske i Šarengrada, odnosno Pajzoša, u septembru 1991. godine.<sup>2793</sup> Prema kratkoj nedatiranoj biografiji Slobodana Majstorovića, Majstorović je po priključivanju "Jedinici za posebne namene MUP-a Krajine" učestvovao u borbama za odbranu SBZS, odnosno u borbama u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu.<sup>2794</sup> U ličnom kartonu pripadnika Jedinice za posebne

<sup>2785</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 8, 10; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19203.

<sup>2786</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 8; svedok JF-031, T. 7486.

<sup>2787</sup> Svedok JF-031, T. 7486.

<sup>2788</sup> P431 (Svedok JF-033, transkript ranijeg iskaza, 2-3. septembar 2003. godine), str. 11-12, 15; P432 (Svedok JF-033, list sa pseudonimom u ranijem predmetu).

<sup>2789</sup> Svedok JF-033, T. 4994-4996; P431 (Svedok JF-033, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 2-3. septembar 2003. godine), str. 25906-25910.

<sup>2790</sup> P3177 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Nevenom Lakom), str. 10 (kratka biografija Nevena Lake, Ležimir, 22. februar 1992. godine).

<sup>2791</sup> D457 (MUP Srbije, RDB/SDB, dokumenti u vezi s Davorom Subotićem), str. 6 (kratka biografija s potpisom Davora Subotića); D423 (Kratka biografija s potpisom Davora Subotića).

<sup>2792</sup> P3179 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Milenom Popovićem), str. 11 (rukopisana kratka biografija Milenka Popovića).

<sup>2793</sup> P3178 (MUP, dokumenti u vezi s Draganom Oluićem), str. 5 (rukopisana kratka biografija Dragana Oluića).

<sup>2794</sup> P3009 (Dopis Duška Maričića u vezi sa Slobodanom Majstorovićem, upućen načelniku Odeljenja SDB, i Majstorovićeva kratka biografija, 6. jul 2001. godine), str. 1.

namene, Dragan Đorđević (zvani Crni) kao ratno iskustvo naveo je "jednu akciju u Bapskoj".<sup>2795</sup>

1473. Pretresno veće će sad dati prikaz drugih dokaza u vezi s centrom za obuku u Ležimiru, koji se odnose na period od novembra 1991. godine nadalje. **Svedok JF-031** je rekao da su u novembru 1991. godine na Frušku goru stigli major Fićo, kao i Ilija Vučković i Saša Medaković, koji su bili instruktori u Golubiću.<sup>2796</sup> Kako je svedok rekao, oni spadaju u "prvih 28" pripadnika jedinice koji su bili na Fruškoj gori kad i on.<sup>2797</sup> Među pripadnicima jedinice takođe su bili izvesni Andić, Rade i Božo Božić, Rajo Božović, major Fićo, Živojin Ivanović zvani Crnogorac, Boro Kovačević, Neven Laka, čovek koga su zvali Komorac, čovek po imenu Goran, Saša Medaković, izvesni Olujčić, Dule Orlović, izvesni Pilipović zvani Pilip, izvesni Pupavac zvani Pupe, izvesni Rašković, Zoran Raić, Goran Starčević (u centru za obuku bio je zadužen za logistiku, nastavio je da vozi Simatovića), Riki Subotić, izvesni Vučković zvani Boki i Ilija Vučković zvani Rambo.<sup>2798</sup> Svedok je ispričao da je Kapetan Dragan u dva navrata izrazio želju da dođe u centar za obuku na Fruškoj gori, ali mu Simatović to nije dozvolio i rekao je jedinici da ga ne primi.<sup>2799</sup>

1474. Otprilike u decembru 1991. godine, pripadnike jedinice na Fruškoj gori pitali su koje boje bi hteli da im budu beretke.<sup>2800</sup> Tražili su crne, ali oko januara 1992. godine umesto crnih beretki stigle su im crvene.<sup>2801</sup> Dok je bio aktivan pripadnik jedinice, svedok je imao beretku sa značkom na kojoj je bila zastava Srbije.<sup>2802</sup> Od tog trenutka, jedinica je postala poznata pod nazivom Crvene beretke.<sup>2803</sup> Prema svedokovim rečima, niko u tom kraju ko nije prošao obuku za Crvene beretke ne bi se usudio da nosi crvenu beretku i to je bilo tako barem do februara 1992. godine.<sup>2804</sup> Međutim, svedok je znao da je 63. padobranska brigada, koja je bila stacionirana u Nišu i nije imala nikakve veze sa Simatovićem, takođe imala crvene

<sup>2795</sup> P179 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Draganom Đorđevićem), str. 6 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Dragan Đorđević).

<sup>2796</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 11, 14; svedok JF-031, T. 7443-7445; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 1-3.

<sup>2797</sup> Svedok JF-031, T. 7443-7445; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 1.

<sup>2798</sup> Svedok JF-031, T. 7443-7445; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori).

<sup>2799</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19273.

<sup>2800</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 7; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19279-19280, 19307.

<sup>2801</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 7; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19194, 19251, 19307.

<sup>2802</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19200; svedok JF-031, T. 7495.

<sup>2803</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 7; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19194-19195, 19307.

<sup>2804</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 8; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19314-19315.

beretke.<sup>2805</sup> Svedok je naveo da su amblem ili oznaku sa sivim vukom nosili samo oni pripadnici Crvenih beretki koji su duže vreme bili pod komandom DB-a.<sup>2806</sup> Na toj oznaci je na crnoj pozadini bio nacrtan vuk boje kafe, a iznad njega je bila srpska zastava.<sup>2807</sup> Tu oznaku pripadnici Crvenih beretki počeli su da nose sredinom 1992. godine.<sup>2808</sup>

1475. Tokom boravka na Fruškoj gori svedok nije imao pristup novinama ili drugim medijima.<sup>2809</sup> Svedok je rekao da je jedinica od prelaska u Srbiju krajem avgusta počela delovati u mnogo većoj tajnosti, za razliku od prethodnog perioda, kad je bila javna.<sup>2810</sup> Svedok je takođe rekao da niko osim Stanišića i Simatovića nije znao za centar za obuku i da je jedinica bila zadužena za njegovu bezbednost i čuvanje straže.<sup>2811</sup> Jedinica je tamo imala malo ili nimalo kontakata sa spoljnim svetom.<sup>2812</sup>

1476. Jedinica je na Fruškoj gori plaćana neredovno i svedok je tokom svog boravka u centru za obuku u periodu od septembra 1991. do početka 1992. godine primio dva puta po 2.000-4.000 DEM.<sup>2813</sup> DB-ov vozač bi došao u centar za obuku s vrećom novoodštampanih dinara.<sup>2814</sup> Opremu koja se koristila na Fruškoj gori isporučivali su vozači iz DB-a Srbije.<sup>2815</sup> Ona je uključivala automatske pištolje MP3 i MP5 Heckler i Koch, do kojih drugi nisu mogli doći zbog sankcija, kao i škorpione i snajperske puške s prigušivačem i optičkim nišanom.<sup>2816</sup>

1477. Prema formularima koji sadrže podatke o zaduženju lične opreme i naoružanja, u periodu od 28. decembra 1991. do 27. februara 1992. godine Đurici Banjcu, Iliji Vučkoviću, Ljubomiru Obradoviću, Zoranu Raiću, Davoru Subotiću, Branku Pavloviću i Milenku Milovanoviću izdate su uniforme i beretke, kao i druge stvari i oprema.<sup>2817</sup> Prema tim

<sup>2805</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 7.

<sup>2806</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 15; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19198.

<sup>2807</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 16.

<sup>2808</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 15.

<sup>2809</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 7.

<sup>2810</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19252-19253.

<sup>2811</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19195; svedok JF-031, T. 7494.

<sup>2812</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19212; svedok JF-031, T. 7466.

<sup>2813</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 12-13; P999 (Svedok JF-031, ispravke izjave svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 2; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19200.

<sup>2814</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 12; P999 (Svedok JF-031, ispravke izjave svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 2; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19200.

<sup>2815</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 15; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19200.

<sup>2816</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 15.

<sup>2817</sup> D1623 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Đuricom Banjcem), str. 23 (formular s podacima o zaduženju lične opreme i naoružanja za Đuricu Banjca, 28. decembar 1991. godine), str. 24 (formular s podacima o zaduženju lične opreme i naoružanja za Đuricu Banjca, 19. januar 1992. godine); P3038 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Ilijom Vučkovićem), str. 6 (formular s podacima o zaduženju lične opreme i naoružanja za Iliju Vučkovića), str. 12 (formular s podacima o zaduženju

formularima, Đurica Banjac, Ljubomir Obradović, Davor Subotić, Branko Pavlović i Milenko Milovanović takođe su dobili puške i noževe.<sup>2818</sup>

1478. Pretresno veće će sad preći na dokaze o obuci u centru za obuku u Ležimiru i licima prisutnim u tom centru. **Svedok JF-031** je rekao da su pripadnici jedinice na Fruškoj gori u prvom redu angažovani kao instruktori za obuku ljudi iz Srbije i Bosne i Hercegovine.<sup>2819</sup>

Tokom prvih mesec i po dana u centru za obuku redovno je boravilo samo onih 28 prvobitnih pripadnika jedinice.<sup>2820</sup> Svedok je rekao da su ostali stigli kasnije i da su obučavani u Ležimiru.<sup>2821</sup> Tu su stigli automobilima koje su vozili vozači DB-a Srbije.<sup>2822</sup> Dobili su zelene maskirne uniforme i crvene beretke, ali ne i oružje.<sup>2823</sup> Prema svedokovim rečima, dok je on bio tamo, niko nije otišao iz centra za obuku.<sup>2824</sup>

1479. Svedok je napustio Crvene beretke početkom 1992. godine.<sup>2825</sup> Svedoku je kasnije rečeno da je, nakon njegovog odlaska iz centra za obuku, negde od maja 1992. godine, na obuku počelo da stiže više polaznika.<sup>2826</sup> Obuka je trajala dvadesetak dana. Po završenoj obuci, ljudi su se vraćali u svoja mesta, gde su komandovali grupama od po 30-40 ljudi i obučavali druge.<sup>2827</sup> Odlazili su bez oružja, ali sa crvenim beretkama i zelenim maskirnim uniformama, i po povratku su sebe nazivali Crvenim beretkama.<sup>2828</sup> U svojim selima su

---

lične opreme i naoružanja za Iliju Vučkovića, 12. januar 1992. godine); P3153 (Formular s podacima o zaduženju lične opreme i naoružanja za Ljubomira Obradovića, 27. januar 1992. godine), str. 1; P2745 (Formular s podacima o zaduženju lične opreme i naoružanja za Zorana Raića, 27. januar 1992. godine); D457 (MUP Srbije, RDB/SDB, dokumenti u vezi s Davorom Subotićem), str. 11 (formular s podacima o zaduženju lične opreme i naoružanja za Davora Subotića, 12. februar 1992. godine); P3142 (Dokumentu u vezi s Brankom Pavlovićem), str. 20 (formular s podacima o zaduženju lične opreme i naoružanja za Branka Pavlovića, 12. februar 1992. godine); P2771 (Formular s podacima o zaduženju lične opreme i naoružanja za Milenka Milovanovića, 27. februar 1992. godine).

<sup>2818</sup> D1623 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Đuricom Banjcem), str. 23 (formular s podacima o zaduženju lične opreme i naoružanja za Đuricu Banjca, 28. decembar 1991. godine), str. 24 (formular s podacima o zaduženju lične opreme i naoružanja za Đuricu Banjca, 19. januar 1992. godine); P3153 (Formular s podacima o zaduženju lične opreme i naoružanja za Ljubomira Obradovića, 27. januar 1992. godine); D457 (MUP Srbije, RDB/SDB, dokumenti u vezi s Davorom Subotićem), str. 11 (formular s podacima o zaduženju lične opreme i naoružanja za Davora Subotića, 12. februar 1992. godine); P3142 (Dokumentu u vezi s Brankom Pavlovićem), str. 20 (formular s podacima o zaduženju lične opreme i naoružanja za Branka Pavlovića, 12. februar 1992. godine); P2771 (Formular s podacima o zaduženju lične opreme i naoružanja za Milenka Milovanovića, 27. februar 1992. godine).

<sup>2819</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 7.

<sup>2820</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19274.

<sup>2821</sup> P999 (Svedok JF-031, ispravke izjave svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 1-2; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19274; svedok JF-031, T. 7452-7453.

<sup>2822</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19195.

<sup>2823</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 9; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19311-19312.

<sup>2824</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19200, 19311; svedok JF-031, T. 7453.

<sup>2825</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 18; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19206, 19227, 19243; svedok JF-031, T. 7459.

<sup>2826</sup> P999 (Svedok JF-031, ispravke izjave svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 2; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19311.

<sup>2827</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 7-9; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19200-19201, 19311-19312.

<sup>2828</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 9; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19200, 19311-19312.

dobijali naoružanje koje je u tajnosti deljeno iz skladišta TO, policije i vojske.<sup>2829</sup> Međutim, svedok nije znao ko je komandovao tim ljudima, kome su odgovarali niti da li su nakon odlaska ostali u kontaktu sa Simatovićem.<sup>2830</sup>

1480. Svedok je rekao da je Crvenim beretkama ispravno nazivati samo one koji su imali oznake sivih vukova i koji su bili direktno podređeni Simatoviću i Stanišiću.<sup>2831</sup> Svedok je smatrao da se, od oko 5.000 ljudi poznatih kao Crvene beretke u Bosni i Hercegovini, za najviše 200 njih može reći da su bili "prav[e]" ili "izvorn[e]" Crvene beretke.<sup>2832</sup> Prema svedokovim rečima, ostali su bili samo pod Simatovićevom i Stanišićevom "indirektnom komandom", ali je moguće da su primali naređenja i od kriznog štaba ili lokalnih opštinskih vođa.<sup>2833</sup> Pošto je video da su ljudi u Bosni i Slavoniji u "vreme koridora" u junu ili julu 1992. godine nosili crvene beretke, svedok je rekao da neke jedinice "Crvenih beretki" koje su bile pod komandom lokalnih vlasti nisu uopšte imale veze s "prav[im]" Crvenim beretkama.<sup>2834</sup>

1481. Prema "Izveštaju komandira jedinice" od 19. decembra 1991. godine, koji je kao komandir Jedinice za posebne namene potpisao Živojin Ivanović (zvani Crnogorac), stalna baza jedinice nalazila se u hotelu "Fruška gora" u selu Ležimir.<sup>2835</sup> U izveštaju je takođe navedeno da se u Ležimiru nalazi deo jedinice, kao i mlađi instruktori, koji imaju zadatak da prihvate nove dobrovoljce u jedinicu.<sup>2836</sup> Ivanović je takođe pomenuo instruktora Damira Vladića iz Ležimira, koji je bio zadužen za obuku nišandžija na ručnim bacačima.<sup>2837</sup>

1482. Neven Laka u svojoj kratkoj biografiji od 22. februara 1992. navodi da je u septembru 1991. godine otišao u Srbiju, gde je aktivno učestvovao u obuci vojnika.<sup>2838</sup>

1483. Na osnovu dokumentarnih dokaza se može utvrditi i da su u centru za obuku u Ležimiru od septembra 1991. do marta 1992. godine bila prisutna sledeća lica: Živojin

<sup>2829</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 9; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19312.

<sup>2830</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 7-8.

<sup>2831</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19201, 19212.

<sup>2832</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19201; svedok JF-031, T. 7495.

<sup>2833</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 8; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19201-19202, 19211-19212, 19312.

<sup>2834</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19245; svedok JF-031, T. 7463, 7495-7496.

<sup>2835</sup> P2984 (Dokumenti u vezi s Borjanom Vučkovićem), str. 14, 16, 19 (izveštaj komandira jedinice, Pajzoš, 19. decembar 1991. godine); v. takođe P2984 (Dokumenti u vezi s Borjanom Vučkovićem), str. 10-11 (izveštaj komandira Specijalne jedinice, Pajzoš, 21. decembar 1991. godine) za dodatne dokaze koji ukazuju na to da je centrom u Ležimiru komandovao Živojin Ivanović.

<sup>2836</sup> P2984 (Dokumenti u vezi s Borjanom Vučkovićem), str. 16 (izveštaj komandira jedinice, Pajzoš, 19. decembar 1991. godine).

<sup>2837</sup> P2984 (Dokumenti u vezi s Borjanom Vučkovićem), str. 17 (Republički SUP Srbije, izveštaj komandira Jedinice za posebne namene, Pajzoš, 19. decembar 1991. godine).



Ivanović (zvani Crnogorac), Davor Subotić (zvani Riki), Zoran Raić iz SDB-a Krajine, Neven Laka, Ilija Vučković, Milenko Popović, Damir Vladić (zvani Glina), Nikola Pilipović, Radojica Božović, Nikola Pupovac, Nikola Simić, Radomir Rašković, Borjan Vučković i Dragan Olujić.<sup>2839</sup>

1484. Dokumentarni dokazi takođe pokazuju da su u centru za obuku u Ležimiru najmanje od početka novembra 1991. do kraja februara 1992. godine bile prisutne sledeće osobe: Nikola Lončar, Dragan Đorđević (zvani Crni), Jovan Kujundžić, Đurica Banjac, Borislav Kovačević, Budimir Zečević, Darko Torbica, Milan Dimić, Branko Pavlović, Milenko Milovanović, Aleksandar Vuković, Dragiša Grujić, Predrag Spasojević, Željko Torbica, Perica Zbućinović, Nenad Bojandić, Mile Majstorović i Dimitrije Lazić.<sup>2840</sup> Jedan broj

<sup>2838</sup> P3177 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Nevenom Lakom), str. 10 (kratka biografija Nevena Lake, Ležimir, 22. februar 1992. godine).

<sup>2839</sup> D464 (MUP Srbije, DB, dokumenti u vezi sa Živojinom Ivanovićem), str. 6 (molba za prijem u aktivni sastav, Živojin Ivanović, Ležimir, 6. mart 1992. godine); D457 (MUP Srbije, RDB/SDB, dokumenti u vezi s Davorom Subotićem), str. 6. (kratka biografija s potpisom Davora Subotića), str. 9 (kratka biografija Davora Subotića, Ležimir, 23. februar 1992. godine), str. 10 (kratka biografija Davora Subotića, Ležimir, 14. februar 1992. godine), str. 8 (molba za prijem u aktivni sastav, Davor Subotić, Ležimir, 23. februar 1992. godine); P2746 (Kratka biografija Zorana Raića, s potpisom Zorana Raića, oktobar 1992. godine); P2749 (MUP RSK, izveštaj o proveru u vezi sa Zoranom Rajićem za potrebe zapošljavanja, 16. mart 1994. godine), str. 1; P3177 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Nevenom Lakom), str. 9 (molba za prijem u aktivni sastav, Neven Laka, Ležimir, 22. februar 1992. godine), str. 10 (kratka biografija Nevena Lake, Ležimir, 22. februar 1992. godine); P3038 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Ilijom Vučkovićem), str. 1 (izveštaj komandanta jedinice Ilije Vučkovića, Ležimir, 18. februar 1992. godine), str. 14 (molba za prijem u aktivni sastav, Ilija Vučković, Ležimir, 6. mart 1992. godine); P3179 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Milenom Popovićem), str. 1-2 (kratka biografija Milenka Popovića, Ležimir, 23. februar 1992. godine), str. 3 (molba za prijem u aktivni sastav, Milenko Popović, Ležimir, 23. februar 1992. godine), str. 11 (rukom pisana kratka biografija Milenka Popovića); P3184 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Damirom Vladićem), str. 1 (molba za prijem u aktivni sastav, Ležimir, 23. februar 1992. godine); P3195 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Nikolom Pilipovićem), str. 3 (kratka biografija Nikole Pilipovića, Ležimir, 13. januar 1992. godine), str. 2 (kratka biografija Nikole Pilipovića, Ležimir, 14. februar 1992. godine); P2984 (Dokument u vezi s Borjanom Vučkovićem), str. 3 (naredba za formiranje odbora radi pratnje posmrtnih ostataka Borjana Vučkovića, Ležimir, 19. decembar 1991. godine), str. 16 (izveštaj komandira jedinice, Pajzoš, 19. decembar 1991. godine); P3178 (MUP, dokumenti u vezi s Draganom Olujićem), str. 5 (rukom pisana kratka biografija Dragana Olujića).

<sup>2840</sup> P2984 (Dokument u vezi s Borjanom Vučkovićem), str. 11 (Republički SUP Srbije, izveštaj komandira Specijalne jedinice, Pajzoš, 21. decembar 1991. godine); P179 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Draganom Đorđevićem), str. 13 (kratka biografija Dragana Đorđevića, Ležimir, 14. februar 1992. godine), str. 15 (dokument, Dragan Đorđević, Ležimir, 14. februar 1992. godine), str. 16 (kratka biografija Dragana Đorđevića, Ležimir, 23. februar 1992. godine); P3041 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Jovanom Kujundžićem), str. 4-5 (kratka biografija Jovana Kujundžića, Ležimir, 23. februar 1992. godine), str. 6 (molba za prijem u aktivni sastav, Jovan Kujundžić, Ležimir, 23. februar 1992. godine); D1623 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Đuricom Banjcem), str. 15 (molba za prijem u aktivni sastav, Đurica Banjac, Ležimir, 23. februar 1992. godine), str. 16 (kratka biografija Đurice Banjca, Ležimir, 23. februar 1992. godine); P3176 (Dokument u vezi s Borislavom Kovačevićem), str. 13 (dokument u vezi s Borislavom Kovačevićem, Ležimir, 13. februar 1992. godine); P3199 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Budimirom Zečevićem), str. 5 (molba za prijem u aktivni sastav, Budimir Zečević, Ležimir, 23. februar 1992. godine); P3198 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Darkom Torbicom), str. 2 (MUP Srbije, Jedinica za posebne namene, kratka biografija, Ležimir, 21. februar 1992. godine), str. 6 (Centar SDB Smederevo, izveštaj o proveru, 9. mart 1992. godine), str. 16 (Mirko Maksimović, službena beleška o razgovoru s Darkom Torbicom, Smederevska Palanka, 5. novembar 1993. godine); P3191 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Milanom Dimićem), str. 8 (kratka biografija Milana Dimića, Ležimir, 22. februar 1992. godine), str. 9 (molba za prijem u aktivni sastav, Milan Dimić, Ležimir, 22. februar 1992. godine), str. 10 (dokument u vezi s Milanom Dimićem, Ležimir, 12. februar 1992. godine), str. 26 (kratka biografija Milana Dimića, Ležimir, 12. februar 1992. godine); P3142 (Dokument u vezi s Brankom Pavlovićem), str. 11 (molba za prijem u rezervni sastav, Branko Pavlović, Ležimir, 23. februar 1992. godine), str. 12 (kratka biografija Branka Pavlovića, Ležimir, 23. februar 1992. godine), str. 17 (kratka biografija Branka Pavlovića, Ležimir, 14. februar 1992. godine); P2769 (Kratka biografija Milenka Milovanovića, Ležimir, 22. februar 1992. godine); P2777 (Kratka biografija Milenka Milovanovića, Ležimir); P3185 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Aleksandrom Vukovićem), str. 3 (dokument u vezi s Aleksandrom Vukovićem, Ležimir, 14. februar 1992. godine); P3174 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Dragišom Grujićem), str. 6 (kratka biografija Dragiše Grujića, Ležimir, 14. februar 1992. godine), str. 13 (dokument u vezi s Dragišom Grujićem, Ležimir, 14. februar 1992. godine); P3181 (Dokument u vezi s Predragom Spasojevićem), str. 8 (kratka biografija

dokumenata sastavljenih u Ležimiru čine molbe za prijem u "aktivni sastav" (javljaju se i drugačije formulacije) Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije, kao i molbe za prijem u "rezervni sastav Jedinice za posebne namene MUP-a Republike Srbije".<sup>2841</sup> Prema jednom nenaslovljenom dokumentu koji predstavlja kratku biografiju Ljubomira Obradovića, Obradović se kao rezervista priključio Jedinici za posebne namene MUP-a Republike Srbije 26. decembra 1991. godine.<sup>2842</sup> Drugi dokumentarni dokazi ukazuju na to da je Jovica Stanišić 28. februara 1992. godine u ime "Specijalne jedinice MUP Srbije" potpisao zahteve za operativnu proveru za nekoliko lica koja su konkurisala za prijem u aktivni sastav specijalne jedinice, među kojima su bili Davor Subotić, Radojica Božović, Budimir Zečević, Dragan Đorđević (zvani Crni) i Aleksandar Vuković.<sup>2843</sup>

1485. Prema jednom nepotpisanom i nedatiranom obaveštajnom izveštaju,<sup>2844</sup> RDB i MUP Srbije su planirali da, prilikom polaganja venca na spomenik Radoslavu Kostiću u Kuli, dodele razna priznanja i odlikovanja, između ostalih, Dimitriju Laziću, Nikoli Lončaru, Dragiši Grujiću, Milenku Milovanoviću, Darku Torbici i Budimiru Zečeviću.<sup>2845</sup>

---

Predraga Spasojevića, Ležimir, 12. februar 1992. godine), str. 5 (dokument u vezi s Predragom Spasojevićem, Ležimir, 12. februar 1992. godine); P3183 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi sa Željkom Torbicom), str. 8 (molba za prijem u aktivni sastav, Željko Torbica, Ležimir, 22. februar 1992. godine), str. 10 (kratka biografija Željka Torbice, Ležimir, 22. februar 1992. godine), str. 16 (kratka biografija Željka Torbice, Ležimir, 12. februar 1992. godine), str. 18 (dokument u vezi sa Željkom Torbicom, Ležimir, 12. februar 1992. godine); P3186 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Pericom Zbućinovićem), str. 20 (molba za prijem u aktivni sastav, Ležimir, 23. januar 1992. godine); P3171 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Nenadom Bojandićem), str. 5 (kratka biografija Nenada Bojandića, Ležimir, 23. februar 1992. godine); P3193 (Dokumenti u vezi s Miletom Majstorovićem), str. 2 (molba za prijem u rezervni sastav Jedinice za posebne namene MUP-a Republike Srbije, Ležimir, 22. februar 1992. godine), str. 3 (kratka biografija Mileta Majstorovića, Ležimir, 22. februar 1992. godine), str. 5 (rukopis pisana izjava Mileta Majstorovića, Ležimir, 7. mart 1992. godine); P2784 (Dokumenti u vezi s Dimitrijem Lazićem), str. 1 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Dimitrije Lazić).

<sup>2841</sup> P3041 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Jovanom Kujundžićem), str. 6 (molba za prijem u aktivni sastav, Jovan Kujundžić, Ležimir, 23. februar 1992. godine); D1623 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Đuricom Banjcem), str. 15 (molba za prijem u aktivni sastav, Đurica Banjac, Ležimir, 23. februar 1992. godine); P3176 (Dokumenti u vezi s Borislavom Kovačevićem), str. 13 (dokument u vezi s Borislavom Kovačevićem, Ležimir, 13. februar 1992. godine); P3199 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Budimirom Zečevićem), str. 5 (molba za prijem u aktivni sastav, Budimir Zečević, Ležimir, 23. februar 1992. godine); P3191 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Milanom Dimićem), str. 9 (molba za prijem u aktivni sastav, Milan Dimić, Ležimir, 22. februar 1992. godine); P3142 (Dokumenti u vezi s Brankom Pavlovićem), str. 11 (molba za prijem u rezervni sastav, Branko Pavlović, Ležimir, 23. februar 1992. godine); P3183 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi sa Željkom Torbicom), str. 8 (molba za prijem u aktivni sastav, Željko Torbica, Ležimir, 22. februar 1992. godine); P3186 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Pericom Zbućinovićem), str. 20 (molba za prijem u aktivni sastav, Ležimir, 23. januar 1992. godine); (Dokumenti u vezi s Miletom Majstorovićem), str. 2 (molba za prijem u rezervni sastav Jedinice za posebne namene MUP-a Republike Srbije, Ležimir, 22. februar 1992. godine).

<sup>2842</sup> P3040 (Dokumenti u vezi s Ljubomirom Obradovićem), str. 1.

<sup>2843</sup> D457 (MUP Srbije, RDB/SDB, dokumenti u vezi s Davorom Subotićem), str. 7 (zahtev za operativnu proveru u vezi s Davorom Subotićem, s potpisom Jovice Stanišića, 28. februar 1992. godine); P473 (Zahtev za operativnu proveru u vezi s Radojicom Božovićem, s potpisom Jovice Stanišića, 28. februar 1992. godine), str. 1-2; P3199 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Budimirom Zečevićem), str. 13-14 (zahtev za operativnu proveru u vezi s Budimirom Zečevićem, s potpisom Jovice Stanišića, 28. februar 1992. godine); P179 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Draganom Đorđevićem), str. 1 (zahtev za operativnu proveru u vezi s Draganom Đorđevićem, s potpisom Jovice Stanišića, 28. februar 1992. godine); P3185 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Aleksandrom Vukovićem), str. 7 (zahtev za operativnu proveru u vezi s Aleksandrom Vukovićem, s potpisom Jovice Stanišića, 28. februar 1992. godine).

<sup>2844</sup> U spisu kao dokazni predmet P1075. Veštak za vojna pitanja Reynaud Theunens je, na osnovu sadržaja i porekla dokaznog predmeta, zaključio da je taj dokument sastavljen od strane organa bezbednosti VJ posle maja 1996. godine. V. Reynaud Theunens, T. 8081-8083, 8233-8237; P1575 (Reynaud Theunens, izveštaj veštaka, 30. jun 2007. godine), str. 124.

<sup>2845</sup> P1075 (Informacija o formiranju JSO RDB Srbije, nepotpisano, bez datuma), str. 5, 8-9, 11-12.

1486. Na proslavi u Kuli 1997. godine, pukovnik Žika Ivanović predstavio je Miloševiću oficire veterane iz jedinice, među kojima i kapetana Dragišu Grujića, kapetana Nikolu Lončara i kapetana Đuricu Banjca.<sup>2846</sup> Na kraju proslave, Jovica Stanišić je uručio priznanja za hrabrost Dragiši Grujiću i Đurici Banjcu, a Dimitriju Laziću ručni sat.<sup>2847</sup>

1487. **Svedok JF-047**, Srbin koji je bio pripadnik raznih paravojskih jedinica, uključujući i jedinicu koju naziva Crvenim beretkama,<sup>2848</sup> rekao je u svedočenju da je negde sredinom marta 1992. godine Debeli obavestio njegovu grupu da će ići u Ležimir, u blizini Sremske Mitrovice, u Vojvodini, i da će tamo 3-4 dana imati fizičku obuku, koju će voditi šest instruktora, pripadnika srpske policije, radi pripreme za operativne zadatke u Bosni i Hercegovini.<sup>2849</sup> Pretresno veće je prikaz drugih relevantnih dokaza o toj grupi dalo u vezi s centrom za obuku na Pajzošu.

1488. Pretresno veće će se najpre osvrnuti na osnivanje centra za obuku u Ležimiru. Pretresno veće smatra da svedočenje svedoka JF-031 u vezi s osnivanjem centra za obuku Jedinice u Ležimiru na Fruškoj gori i ulogom koju su optuženi imali u tome ima potkrepu u Simatovićevom govoru u Kuli 1997. godine, izjavama Kapetana Dragana u dokumentarnom filmu "Jedinica",<sup>2850</sup> kao i u velikom broju dokumenata koji dokazuju prisustvo pripadnika Jedinice u centru za obuku. Na osnovu prethodnog, Pretresno veće zaključuje da su pripadnici Jedinice u septembru 1991. godine iz centra za obuku u Korenici otputovali u Beograd, u zgradu DB-a, gde im je Franko Simatović rekao da će raditi kao instruktori u centrima za obuku i da treba da osnuju centar za obuku na Fruškoj gori. Jovica Stanišić je nakratko svratio na ovaj sastanak. Posle sastanka, 15-30 pripadnika Jedinice osnovalo je centar za obuku u Ležimiru na Fruškoj gori, nedaleko od Novog Sada, sa srpske strane granice između Srbije i Hrvatske. U tom centru za obuku Jedinicom je komandovao Živojin Ivanović (zvani Žika Crnogorac). U periodu od septembra 1991. do marta 1992. godine, u centru za obuku u Ležimiru bili su prisutni sledeći pripadnici Jedinice:<sup>2851</sup> Dragan Filipović (zvani major Fićo), Dušan Orlović (zvani Dule), Zoran Raić, svedok JF-031, Saša Medaković, Milan Andić, Radojica Božović, Davor Subotić (zvani Riki), Borjan Vučković (zvani Boki), Ilija Vučković (zvani Rambo), Dragan Olujić, Nikola Simić (zvani Cigo), Nikola Pupavac, Nikola Pilipović, Radomir Rašković, Neven Laka, Milenko Popović i Damir Vladić (zvani Glina). U Ležimiru,

<sup>2846</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 1-3, 7-8.

<sup>2847</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 26-27.

<sup>2848</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), str. 1, par. 9, 25, 48.

<sup>2849</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 29; svedok JF-047, T. 7621, 7669.

<sup>2850</sup> U spisu kao dokazni predmet P61, odnosno P2976.

<sup>2851</sup> Pretresno veće podseća na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 u vezi s centrom za obuku u Golubiću, gde je utvrdilo da su ta lica bila pripadnici Jedinice.

pripadnici Jedinice su nosili crvene beretke, a najkasnije od sredine 1992. godine i ambleme sivih vukova, sa smeđim vukom na crnoj pozadini i srpskom zastavom.

1489. Stanišić i Simatović su centar za obuku obišli najmanje dva puta, u septembru i oktobru 1991. godine, i rekli pripadnicima Jedinice da će raditi kao instruktori ili treneri i da će izvoditi antiteroristička dejstva (a ne vojna). Simatović je rekao pripadnicima Jedinice da im naređenja ne može izdavati niko osim njega ili Stanišića, a Stanišić im je rekao da Jedinica neće preći kod vojske, već da ostaje s njim. S obzirom na te izjave, i podsećajući na svoje ranije zaključke da su optuženi organizovali formiranje Jedinice i rukovodili njime,<sup>2852</sup> kao i na druge dokaze čiji prikaz se daje gore u tekstu,<sup>2853</sup> Pretresno veće zaključuje da su optuženi barem od septembra 1991. godine komandovali Jedinicom i imali kontrolu nad njenim angažovanjem i obukom preko najvažnijih pripadnika Jedinice, poput Ivanovića, koji su delovali u ime optuženih i bili su im direktno podređeni.

1490. Pretresno veće će se sad osvrnuti na dejstva koja je Jedinica izvodila iz Ležimira. Pretresno veće na osnovu dokaza koji su mu predloženi<sup>2854</sup> zaključuje da su u septembru ili oko septembra 1991. godine pripadnici Jedinice iz Ležimira vršili izviđanja u SBZS na području Bapske, Iloka i Šarengrada i potom referisali Simatoviću. Pripadnici Jedinice su učestvovali i u jednoj akciji na istom području, u septembru ili oko septembra 1991. godine, koju je svedok JF-031 smatrao "aktivnom" i tokom koje su na njih hrvatske snage otvorile vatru. Simatović je pre te akcije pripadnike Jedinice informisao da će saradivati s JNA. Prema tome, s obzirom na gore navedeno, Pretresno veće se uverilo da je Simatović rukovodio učešćem Jedinice i da su optuženi organizovali učešće Jedinice u pomenutim dejstvima u SBZS. Pretresno veće je takođe dalo prikaz svedočenja svedoka JF-033 u vezi s prisustvom jedne jedinice za koju je svedoku rečeno da su frenkijevci u blizini Vukovara krajem 1991. ili početkom 1992. godine. Na osnovu dokaza koji su mu predloženi, Pretresno veće ne može da utvrdi da su pripadnici Jedinice učestvovali u zauzimanju grada Vukovara u novembru 1991. godine.<sup>2855</sup>

---

<sup>2852</sup> V. poglavlje 6.3.2.

<sup>2853</sup> Na svedočenje svedoka JF-031, kao i zahteve za operativnu proveru koje je potpisao Stanišić (koji su u spisu kao deo dokaznih predmeta D457, P473, P3199, P179 i P3185).

<sup>2854</sup> Konkretno, na osnovu svedočenja svedoka JF-031 i svedoka JF-033, kao i dokaznih predmeta D457, P179, P3177-3179, P3009.

<sup>2855</sup> Za zaključke Pretresnog veća o zauzimanju grada Vukovara, v. poglavlje 3.2.6.

1491. Pretresno veće će se sada osvrnuti na obuku pripadnika Jedinice u centru za obuku u Ležimiru. Na osnovu dokaza koji su mu predloženi,<sup>2856</sup> Pretresno veće zaključuje da su na Fruškoj gori pripadnici Jedinice obučavali regrute, uključujući osobe koje im je iz Beograda slao DB. Po završenoj obuci, ti regruti su postajali pripadnici Jedinice. Delimično na osnovu dokumentarnih dokaza koji su mu predloženi,<sup>2857</sup> Pretresno veće zaključuje da su se na Fruškoj gori Jedinici priključila sledeća lica: Dragan Đorđević (zvani Crni), Nikola Lončar, Đurica Banjac, Jovan Kujundžić, Borislav Kovačević, Budimir Zečević, Darko Torbica, Milan Dimić, Branko Pavlović, Milenko Milovanović, Aleksandar Vuković, Dragiša Grujić, Predrag Spasojević, Željko Torbica, Perica Zbućinović, Nenad Bojandić, Mile Majstorović, Dimitrije Lazić, Ljubomir Obradović i Goran Starčević.

1492. Pretresno veće sad prelazi na snabdevanje, finansiranje, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći. Na osnovu svedočenja svedoka JF-031, Pretresno veće zaključuje da su Stanišić i Simatović u Ležimiru u periodu od septembra 1991. do početka 1992. godine Jedinici podelili kanadske pancirne prsluke i pištolje. Svedok JF-031 je takođe naveo da je jedinica, dok je putovala iz sedišta DB-a u Beogradu u Ležimir, imala pratnju dva kamiona (s policijskim registarskim tablicama) puna opreme i da su vozači DB-a Srbije isporučivali naoružanje i opremu centru za obuku u Ležimiru. Dokumentarni dokazi čiji prikaz se daje gore u tekstu<sup>2858</sup> potkrepljeni su svedočenjem svedoka JF-031 u vezi s tim da je Jedinica u Ležimiru dobijala opremu. Svedok JF-031 je u svedočenju takođe rekao da su u Ležimiru vozači DB-a pripadnicima Jedinice donosili neredovne plate u sveže odštampanim dinarima i da je on primio dva puta po 2.000-4.000 DEM. Uzimajući dalje u obzir svoje gorenavedene zaključke o vezi između Jedinice i optuženih, Pretresno veće zaključuje da su optuženi u periodu od septembra 1991. do početka 1992. godine finansirali i podržavali učešće Jedinice u pomenutim dejstvima u SBZS i da su je u tu svrhu snabdevali, kao i da su organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći Jedinici u centru za obuku u Ležimiru i rukovodili njima.

1493. Pretresno veće će sad, na kraju, razmotriti pitanje obuke drugih snaga od strane pripadnika Jedinice u Ležimiru. Na osnovu svedočenja svedoka JF-031 i svedoka JF-047,<sup>2859</sup>

<sup>2856</sup> Konkretno, na osnovu svedočenja svedoka JF-031, Simatovićevog govora na proslavi u Kuli 1997, koji je u spisu kao deo dokaznog predmeta P61, i izveštaja komandira jedinice Živojina Ivanovića od 19. decembra 1991. godine, koji je u spisu kao deo dokaznog predmeta P2984.

<sup>2857</sup> Uključujući dokazne predmete D1623, P179, P2769, P2984, P3041, P3142, P3171, P3174, P3176, P3181, P3183, P3185, P3191, P3198-3199.

<sup>2858</sup> Posebno Izveštaj komandira jedinice Živojina Ivanovića (u spisu kao dokazni predmet P2984) i dokazni predmeti D457, D1623, P2745, P2771, P3038, P3142 i P3153.

<sup>2859</sup> U vezi s pouzdanošću svedočenja svedoka JF-047, Pretresno veće podseća na svoju diskusiju iz poglavlja 3.4.1.

kao i dokaznih predmeta P2984 i P3177, Pretresno veće zaključuje da su od maja 1992. godine pripadnici Jedinice u Ležimiru obučavali jedan broj lica, uključujući grupu iz MUP-a SBZS u kojoj se nalazio svedok JF-047 (i koja je bila podređena Debelom). Premda su neki od tih ljudi, po odlasku iz centra i povratku na svoja područja, nosili crvene beretke i bili nazivani Crvenim beretkama, svedočenje svedoka JF-031 ukazuje na to da oni nisu bili pripadnici Jedinice. S obzirom na ukupne dokaze koji su mu predočeni, shvatanje Pretresnog veća je da su različite grupe u različita vremena nazivane Crvenim beretkama i da mnogi ljudi koje su instruktori Jedinice obučavali nisu postali pripadnici Jedinice, već su se priključili drugim oružanim jedinicama ili vratili u svoje matične jedinice. S obzirom na gorenavedeno, Pretresno veće zaključuje da su optuženi u Ležimiru organizovali obuku pripadnika grupe iz MUP-a SBZS kojoj je pripadao svedok JF-047. Pretresno veće je razmotrilo argumente Stanišićeve odbrane o tome da je Stanišić u avgustu ili septembru 1991. godine jedino nameravao da oformi antiterorističku jedinicu koja bi dejstvovala unutar Republike Srbije.<sup>2860</sup> Međutim, s obzirom na dokaze o dejstvima Jedinice u SBZS i obuci drugih grupa u Ležimiru, Pretresno veće smatra da to tumačenje dokaza nije razumno.

1494. Stanišićeva odbrana takođe tvrdi da su planovi za tu antiterorističku jedinicu početkom marta 1992. godine stavljeni *ad acta*.<sup>2861</sup> Međutim, Stanišićeva odbrana se u prilog svom argumentu nije pozvala na neke jasne dokaze. Pretresno veće je razmotrilo dokaze o tome da je Jedinica nastavila da postoji i dejstvuje izvan Republike Srbije u periodu neposredno nakon početka marta 1992. godine i njihov prikaz će dati dole u tekstu u vezi s centrima za obuku u Brčkom i Doboju.

*Centar za obuku u Tikvešu, avgust 1991. do sredine 1992. godine*

1495. Pretresno veće sad prelazi na centar za obuku u Tikvešu. Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi rukovodili učešćem Jedinice u konkretnim dejstvima u Tikvešu i njegovoj okolini.<sup>2862</sup> Pretresno veće će takođe razmotriti da li su optuženi organizovali, finansirali i podržavali učešće Jedinice u tim konkretnim dejstvima i u tu svrhu je snabdevali.<sup>2863</sup> Pretresno veće će osim toga razmotriti da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Jedinici u Tikvešu i da li su

<sup>2860</sup> V. Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 497-504.

<sup>2861</sup> V. Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 497, 505-508.

<sup>2862</sup> Optužnica, par. 7.

<sup>2863</sup> Optužnica, par. 7.

rukovodili njima.<sup>2864</sup> Naposljetku, Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi organizovali obuku drugih grupa u Tikvešu i rukovodili njome.

1496. U Završnom pretresnom podnesku tužilaštvo navodi da su, negde početkom avgusta 1991. godine, Crvene beretke, uključujući Kapetana Dragana, osnovale centar za obuku u Tikvešu, u jednom od Titovih dvoraca u SAO SBZS, kojim je upravljao Vasilije Mijović (zvani Vaso), koji je aktivnosti centra koordinirao s Kostićem iz DB-a MUP-a Srbije.<sup>2865</sup> Centar za obuku u Tikvešu snabdevao je centar za obuku u Iloku.<sup>2866</sup>

1497. Pretresnom veću su dokazi u vezi s centrom za obuku u Tikvešu predloženi putem svedočenja svedoka JF-036, svedoka C-015 i svedoka JF-031, kao i putem nekoliko dokumenata. **Svedok JF-036**, Srbin, službenik DB-a u SAO SBZS,<sup>2867</sup> rekao je u svedočenju da je krajem jula ili početkom avgusta 1991. godine Kapetan Dragan preuzeo Titov dvorac u Tikvešu i tu osnovao centar za obuku svoje jedinice.<sup>2868</sup> Sredinom oktobra 1991. godine, srpski TO iz Vojvodine formirao je štab u Titovom dvorcu i tamo je ostao neka dva meseca.<sup>2869</sup>

1498. U januaru ili februaru 1992. godine, svedok je shvatio da pripadnici neke specijalne jedinice izvode dejstva u Baranji. Nakon što su razoružali jednog njegovog bivšeg kolegu, svedok je saznao da je ta jedinica stacionirana u Titovom dvorcu.<sup>2870</sup> Kroz razgovore i kasniji rad svedok je saznao da se jedinica zove JATD i da odgovara DB-u Srbije.<sup>2871</sup> Radoslav Kostić je neke od pripadnika jedinice (smeštene u zgradi SUP-a u Belom Manastiru) predstavio pomenutom svedokovom kolegi, posle čega je svedok bio uveren da su pripadnici jedinice predstavnici DB-a Srbije.<sup>2872</sup> Svedok je imao izvesnih neformalnih kontakata s pripadnicima jedinice, ali im nije znao imena niti ime komandanta jedinice. Nosili su zelene maskirne uniforme s drugačijom šarom od one koju je imala JNA, imali su automatske puške, kao i crvene beretke, po kojima je jedinica i dobila ime.<sup>2873</sup> Ostali su na tom području do leta 1992. godine.<sup>2874</sup> Prema rečima svedoka, krajem 1991. ili početkom 1992. godine, Crvene

<sup>2864</sup> Optužnica, par. 3, 5, 15(c).

<sup>2865</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 218.

<sup>2866</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 218.

<sup>2867</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 1-2.

<sup>2868</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 13; svedok JF-036, T. 4190; P343 (Mapa istočne Hrvatske, uključujući Tikveš, koju je označio svedok JF-036).

<sup>2869</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 13.

<sup>2870</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 13; svedok JF-036, T. 4278.

<sup>2871</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 13.

<sup>2872</sup> Svedok JF-036, T. 4189, 4279.

<sup>2873</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 13; svedok JF-036, T. 4189.

<sup>2874</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 13.

beretke su uvele izvesnu dozu reda i mira na tom području, pošto su se borile protiv kriminalaca u Belom Manastiru.<sup>2875</sup>

1499. **Svedok C-015**, Srbin iz Hrvatske,<sup>2876</sup> rekao je u svedočenju da su Crvene beretke na području Erduta imale dva centra za obuku - jedan u Tikvešu i jedan na Pajzošu - i da je te centre za obuku organizovao DB Srbije. Svedok C-015 je to saznao od Boška Vukomanovića, koji je na početku rata pozvan na obuku u Srbiji, zajedno s Radenkom Panićem. Vukomanović je bio u bliskom kontaktu s pripadnikom Crvenih beretki Živojinom Ivanovićem zvanim Crnogorac.<sup>2877</sup>

1500. Pretresnom veću su predočeni dokumentarni dokazi koji ukazuju na to da je jedan pripadnik Jedinice<sup>2878</sup> bio u Tikvešu. U svojoj nedatiranoj kratkoj biografiji, Davor Subotić je napisao da je, posle obuke u centru za obuku u Ležimiru na Fruškoj gori, učestvovao u borbama u SBZS, uključujući Tikveš.<sup>2879</sup>

1501. Pretresnom veću su takođe predočeni dokumentarni dokazi koji ukazuju na povezanost jedinica u Tikvešu i Iloku sredinom 1992. godine. U jednom dokumentu Jedinice za posebne namene MUP-a Krajine u Tikvešu od 3. juna 1992. godine, potvrđuje se da je u Tikvešu za potrebe jedinice u Iloku izdata jedna benzinska cisterna od 3.000 litara.<sup>2880</sup> Pretresno veće je u vezi s centrom za obuku u Brčkom pregledalo beleške s dve sednice Vrhovnog saveta odbrane SRJ, koje ukazuju na to da je sredinom 1992. godine Živojin Ivanović potpisao dokumente kojima se dvadesetorici uniformisanih lica odobrava putovanje iz Tikveša i Iloka.

1502. Pretresno veće sad prelazi na dokaze koji su mu predočeni u vezi sa statusom Radoslava Kostića, koji je, kako je navedeno gore u tekstu, prema rečima svedoka JF-036, svedokovom kolegi predstavio neke od pripadnika specijalne jedinice koji su bili smešteni u zgradi SUP-a u Belom Manastiru. **Svedok JF-036** je u svedočenju rekao da je beogradski DB odredio Radoslava Kostića za lice nadležno za SAO SBZS i da je on odgovarao direktno Beogradu.<sup>2881</sup> Pripadnici osječkog DB-a bili su podređeni Kostiću. On je takođe bio odgovoran za komandni lanac između DB-a Beli Manastir i DB-a Sombor.<sup>2882</sup> Svedok je Kostića video nekoliko puta u Baranji 1991. godine, kad je ovaj dolazio u posetu osobi koja je

<sup>2875</sup> Svedok JF-036, T. 4280, 4307.

<sup>2876</sup> P2 (Svedok C-015, izjava svedoka, 13. maj 1999. godine), str. 2; P3 (Svedok C-015, dopuna izjave svedoka, 24. januar 2001. godine), str. 1.

<sup>2877</sup> P3 (Svedok C-015, dopuna izjave svedoka, 24. januar 2001. godine), str. 4.

<sup>2878</sup> Za zaključke o pripadnosti Davora Subotića Jedinici, v. poglavlje 6.3.2.

<sup>2879</sup> D457 (MUP Srbije, RDB/SDB, dokumenti u vezi s Davorom Subotićem), str. 5 (kratka biografija Davora Subotića, bez datuma).

<sup>2880</sup> D33 (MUP Krajine, potvrda Jedinice za posebne namene Tikveš, 3. jun 1992. godine).

<sup>2881</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 7.



radila u istoj kancelariji kao i svedok.<sup>2883</sup> Prema svedokovim rečima, Kostićeva uloga u DB-u bila je da prikuplja obaveštajna saznanja.<sup>2884</sup>

1503. **Svedok JF-031**, Srbin iz opštine Knin,<sup>2885</sup> rekao je da je u nekom trenutku 1991. godine upoznao Radoslava Kostića na Fruškoj gori. Kostić je prethodno bio šef policije u Dardi i svedok je mislio da je on pukovnik u DB-u. Kad se predstavio svedoku, Kostić je bio u društvu Simatovića i Stanišića i nosio je istu maskirnu uniformu kao i pripadnici jedinice.<sup>2886</sup>

1504. Prema jednom obaveštajnom izveštaju bez potpisa i datuma,<sup>2887</sup> DB i MUP Srbije su planirali da 4. maja 1996. godine, prilikom polaganja venca na spomenik Radoslavu Kostiću u Kuli, dodele razna priznanja i odlikovanja, između ostalog, i Radoslavu Kostiću.<sup>2888</sup>

1505. Na početku proslave u Kuli 1997. godine, Stanišić je položio venac na grob s natpisom: Radoslav Kostić, 1948-1994.<sup>2889</sup> Na proslavi u Kuli, Simatović je rekao da centar za obuku u Kuli nosi ime preminulog Radoslava Kostića, istaknutog pripadnika jedinice.<sup>2890</sup>

1506. Pretresno veće će najpre razmotriti da li je Kapetan Dragan bio u Tikvešu. Pretresno veće smatra da svedok JF-036 nije naveo na osnovu čega je u svom svedočenju rekao da je Kapetan Dragan krajem jula ili početkom avgusta 1991. godine bio u Tikvešu. Pretresno veće podseća na dokaze čiji prikaz je dalo u poglavlju 6.3.2 da je Kapetan Dragan bio u SAO Krajini (u centrima za obuku u Golubiću i na kninskoj tvrđavi) do avgusta 1991. godine. Tužilaštvo nije navelo druge dokaze koji pokazuju da je Kapetan Dragan bio u Tikvešu 1991. godine. S obzirom na to, Pretresno veće nije u mogućnosti da utvrdi da li je Kapetan Dragan bio u Tikvešu krajem jula ili početkom avgusta 1991. godine.

1507. Pretresno veće sad prelazi na prisustvo specijalne jedinice u Tikvešu. Dokazi ukazuju na to da je specijalna jedinica poznata kao Crvene beretke bila stacionirana u Titovom dvorcu u Tikvešu od januara ili februara 1992. do sredine 1992. godine. Ta jedinica se takođe nazivala "Jedinica za posebne namene MUP-a Krajine" i JATD i, po svemu sudeći, sredinom 1992. godine je (u izvesnoj meri) sarađivala s pripadnikom Jedinice Živojinom Ivanovićem

<sup>2882</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 7.

<sup>2883</sup> Svedok JF-036, T. 4192.

<sup>2884</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 7; svedok JF-032, T. 4271-4275, 4192-4193.

<sup>2885</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 1-2.

<sup>2886</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 12.

<sup>2887</sup> Dokazni predmet P1075 (Informacija o formiranju JSO RDB Srbije, nepotpisano, bez datuma), za koji je veštak za vojna pitanja Reynaud Theunens, na osnovu njegovog sadržaja i porekla, zaključio da je sastavljen od strane organa bezbednosti VJ posle maja 1996. godine. V. Reynaud Theunens, T. 8081-8083, 8233-8237; P1575 (Reynaud Theunens, izveštaj veštaka, 30. jun 2007. godine), str. 124.

<sup>2888</sup> P1075 (Informacija o formiranju JSO RDB Srbije, nepotpisano, bez datuma), str. 5, 8-11.

<sup>2889</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 3.

(zvanim Žika i Crnogorac),<sup>2891</sup> operativnim radnikom DB-a Srbije Radoslavom Kostićem i jedinicom u Iloku. Pretresno veće podseća na svoje zaključke da je Jedinica nazivana i Crvenim beretkama i "Jedinicom za posebne namene MUP-a Republike Srpske Krajine", da je imala centar za obuku u Iloku 1992. i da je ozvaničena kao JATD 1993. godine.<sup>2892</sup> Kumulativno, ovi dokazi ukazuju na to da je specijalna jedinica prisutna u bazi u Titovom dvorcu u Tikvešu od početka do sredine 1992. godine bila blisko povezana s Jedinicom i DB-om Srbije. Međutim, na osnovu dokaza se ne može sa sigurnošću utvrditi da su iz baze u Titovom dvorcu u Tikvešu izvođene akcije niti da je tamo bilo neke obuke. U vezi s ovim poslednjim, Pretresno veće uzima u obzir da, nabrajajući centre za obuku Jedinice na proslavi u Kuli 1997. godine, Simatović nije pomenuo Tikveš.<sup>2893</sup> Dokazi ukazuju samo na to da se pripadnik Jedinice Davor Subotić<sup>2894</sup> u nekom trenutku nakon boravka na Fruškoj gori borio u Tikvešu.<sup>2895</sup> Osim toga, na osnovu dokaza se ne može utvrditi da li su u vezi s bazom u Tikvešu bili obezbeđeni finansiranje, obuka, logistička podrška i druge vrste znatne pomoći i podrške. S obzirom na to, Pretresno veće bazu u Tikvešu neće dalje razmatrati.

*Centar za obuku na Pajzošu, u Iloku, i dejstva u Bosanskom Šamcu, kraj 1991-maj 1992. godine*

1508. Pretresno veće sad prelazi na centar za obuku na Pajzošu, nedaleko od Iloka, i na dejstva u Bosanskom Šamcu. Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi rukovodili učešćem Jedinice u konkretnim dejstvima u Bosanskom Šamcu.<sup>2896</sup> Pretresno veće će takođe razmotriti da li su optuženi organizovali, finansirali i podržavali učešće Jedinice u tim konkretnim dejstvima i u tu svrhu je snabdevali.<sup>2897</sup> Pretresno veće će razmotriti i da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Jedinici na Pajzošu i rukovodili njima.<sup>2898</sup> Konačno, Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi na Pajzošu organizovali obuku drugih grupa i rukovodili njome.

1509. U Završnom pretresnom podnesku tužilaštvo navodi da su Crvene beretke krajem 1991. godine osnovale centar za obuku na Pajzošu, nedaleko od Iloka, kojim su komandovali Božović, Baklaić i Kujundžić. Tamo su bili stacionirani i drugi pripadnici DB-a Srbije i oni su

<sup>2890</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 12.

<sup>2891</sup> Za zaključke Pretresnog veća o pripadnosti Živojina Ivanovića Jedinici, v. poglavlje 6.3.2.

<sup>2892</sup> V. zaključke iz poglavlja 6.3.2 i 6.3.3 u vezi s centrom za obuku na Pajzošu.

<sup>2893</sup> V. dokazni predmet P61.

<sup>2894</sup> V. poglavlje 6.3.2.

<sup>2895</sup> V. poglavlje 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Ležimiru.

<sup>2896</sup> Optužnica, par. 7.

<sup>2897</sup> Optužnica, par. 7.

<sup>2898</sup> Optužnica, par. 3, 5, 15(c).

obučavali Srbe iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije.<sup>2899</sup> Simatović je u više navrata posetio centar za obuku na Pajzošu, a i Stanišić je dolazio na to područje.<sup>2900</sup> Nakon obuke na Pajzošu u martu 1992. godine, Simatović je pripadnicima Crvenih beretki naredio da učestvuju u zauzimanju Bosanskog Šamca.<sup>2901</sup> MUP Srbije je isplaćivao plate Crvenim beretkama iz Bosanskog Šamca.<sup>2902</sup>

1510. Pretresnom veću su predočena svedočenja svedoka JF-047, svedoka JF-031, Dušana Kneževića, Stevana Todorovića i Borislava Bogunovića, kao i dokumentarni materijal.

1511. Pretresno veće će najpre dati prikaz činjenica o kojima je presuđeno i dokaza koji su povezani s obukom ljudi u centru na Pajzošu pre zauzimanja Bosanskog Šamca.

1512. Prema činjenicama o kojima je presuđeno, sredinom marta 1992. godine ili otprilike u to vreme, grupa lokalnih Srba iz Bosanskog Šamca poslata je na obuku u centar za obuku kod Iloka, u zapadnoj Slavoniji, oblasti blizu granice sa Srbijom koja je geografski pripadala Hrvatskoj, ali se nalazila pod kontrolom Srbije.<sup>2903</sup> U skladu s naređenjem 1. bataljona 17. taktičke grupe JNA, opštinski odsek Ministarstva odbrane (Sekretarijata za narodnu odbranu), na čelu s Milošem Bogdanovićem, učestvovao je, zajedno sa članom Komande 1. odreda Stevanom Todorovićem, u upućivanju mladića na vojnu obuku u Ilok sredinom marta 1992. godine.<sup>2904</sup> Polaznike obuke u Iloku obučavali su izuzetno stručni ljudi u maskirnim uniformama, pripadnici specijalnih jedinica, koje su oni znali samo po nadimcima.<sup>2905</sup>

1513. **Borislav Bogunović**, Srbin iz Vukovara,<sup>2906</sup> prešao je iz Šida u Ilok krajem novembra 1991. godine.<sup>2907</sup> U svedočenju je rekao da su pripadnici Crvenih beretki stigli u Ilok početkom decembra.<sup>2908</sup> Bili su stacionirani i u zgradi u Iloku poznatoj kao "bela kuća" i u vinariji koja se zvala "Pajdoš", na brdu iznad grada.<sup>2909</sup> Svedok nije znao iz kog razloga su tamo, ali je od pripadnika te grupe čuo da im je komandant Franko Simatović i da je on taj koji im obično izdaje naređenja.<sup>2910</sup> Međutim, tu tvrdnju svedok nije mogao da proveri

<sup>2899</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 227-237.

<sup>2900</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 229.

<sup>2901</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 239-240; T. 20199, 20209-20211.

<sup>2902</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 239-240.

<sup>2903</sup> Činjenice o kojima je presuđeno I, činjenica br. 294.

<sup>2904</sup> Činjenice o kojima je presuđeno I, činjenica br. 295.

<sup>2905</sup> Činjenice o kojima je presuđeno I, činjenica br. 296.

<sup>2906</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), str. 1.

<sup>2907</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 21.

<sup>2908</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 24; Borislav Bogunović, T. 5998; P569 (Potvrda u vezi s ranjavanjem pripadnika Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije u Iloku, 18-19. decembar 1991. godine).

<sup>2909</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 24; Borislav Bogunović, T. 6074.

<sup>2910</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 24; P554 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 8. februar 2007. godine), par. 7; Borislav Bogunović, T. 6001.

nezavisno.<sup>2911</sup> Svedok Simatovića nikad nije video ni u Iloku ni drugde u SAO SBZS.<sup>2912</sup> Iako nikad nije bio formalno predstavljen pripadnicima Crvenih beretki u Iloku, svedok je rekao da bi mu oni svaki put kad ih je pitao ko im je komandant u Iloku rekli da je to Frenki.<sup>2913</sup> Crvene beretke u Iloku nisu saradivale s policijom ili vlastima: na primer, kontrolisale su kontrolne punktove i vršile pretrese po sopstvenom nahodaenju i izgradile su benzinsku pumpu na placu vinarije bez odgovarajućih dozvola.<sup>2914</sup> U više prilika došlo je do sukoba između policije u Iloku i Crvenih beretki, pa je tražena pomoć vojske.<sup>2915</sup> Svedok je takođe dobijao pritužbe da su naoružani pripadnici Crvenih beretki ulazili u kuće lokalnih civila (Srba, Slovaka ili Hrvata) i oduzimali vozila, koja su onda koristili za sopstvene potrebe i nikad ih nisu vraćali zakonitim vlasnicima.<sup>2916</sup> Međutim, svedoku nije bilo poznato da je bilo pritužbi u vezi s fizičkim zlostavljanjem i u svedočenju je rekao da Crvene beretke tokom svog boravka u Iloku, koliko je njemu poznato, nisu učestvovalе u borbenim dejstvima.<sup>2917</sup> Kasnije, 1992. godine, Crvene beretke su počele da saraduju s policijom i dobile su zadatak da kontrolišu vozila i putnike u Sremu i Baranji.<sup>2918</sup>

1514. **Dušan Knežević**, komandir srpske policije u Iloku u periodu od novembra 1991. do juna 1992. godine,<sup>2919</sup> rekao je u svedočenju da je za Crvene beretke prvi put čuo u novembru 1991. godine, kad su ga neki njihovi pripadnici obavestili da su stacionirani u Iloku.<sup>2920</sup> Pošto je bio zadužen za kontrolu nad tim područjem, bio je u nezvaničnom kontaktu s njima.<sup>2921</sup> Svedok je nekoliko puta odlazio na Pajzoš i sastajao se s Radojicom Božovićem, Ivanovićem, Pricom i izvesnim Vučkovićem, koji su svi bili pripadnici DB-a Srbije.<sup>2922</sup> Nosili su vojne maskirne uniforme i svi su imali crvene beretke.<sup>2923</sup> Sticao se utisak da tu grupu predvodi Božović.<sup>2924</sup> Božović je rekao svedoku da je DB-ovac.<sup>2925</sup> Na jednom brifingu komande grada, jedan pukovnik je potvrdio da se na tom području nalazi jedna jedinica i rekao svedoku

<sup>2911</sup> Borislav Bogunović, T. 6077-6078.

<sup>2912</sup> P554 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 8. februar 2007. godine), par. 7; Borislav Bogunović, T. 6077.

<sup>2913</sup> P554 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 8. februar 2007. godine), par. 7; Borislav Bogunović, T. 6001, 6089.

<sup>2914</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 9, 24, 29; Borislav Bogunović, T. 6001.

<sup>2915</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 9; P554 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 8. februar 2007. godine), par. 8; Borislav Bogunović, T. 5998.

<sup>2916</sup> P554 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 8. februar 2007. godine), par. 8; Borislav Bogunović, T. 5999-6000.

<sup>2917</sup> Borislav Bogunović, T. 6074, 6076.

<sup>2918</sup> Borislav Bogunović, T. 6080-6081, 6088; D77 (Izveštaj Jedinice za posebne namene MUP-a RSK, 18. jun 1992. godine).

<sup>2919</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), str. 1, par. 1, 28, 32; Dušan Knežević, T. 13378,

13504; D377 (Informacija u vezi sa situacijom u pakračkoj dolini, sa zahtevom da se obezbedi municija za lokalno stanovništvo, koju je Dušan Knežević dostavio pomoćniku načelnika SJB Bucalu, 23. april 1991. godine), str. 1.

<sup>2920</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 62; Dušan Knežević, T. 13455.

<sup>2921</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 56, 58, 62.

<sup>2922</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 56; Dušan Knežević, T. 13453-13456, 13536-

13538; D372 (Tabela s dokaznim predmetima i potencijalnim dokaznim predmetima koju je označio Dušan Knežević), str. 2; D386 (Mapa područja Srema koju je označio Dušan Knežević).

<sup>2923</sup> Dušan Knežević, T. 13524-13525.

<sup>2924</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 56-57; Dušan Knežević, T. 13454-13455.

da ih pusti da na miru rade svoj posao.<sup>2926</sup> Pomenuta grupa rekla je svedoku da čuva centar veze.<sup>2927</sup> On se raspitivao kod Badže ko su ti ljudi i ovaj mu je rekao da su oni na Pajzošu radi elektronskog praćenja.<sup>2928</sup>

1515. **Svedok JF-047**, Srbin koji je bio pripadnik raznih paravojnih jedinica, uključujući i jedinicu koju naziva Crvenim beretkama,<sup>2929</sup> rekao je u svedočenju da se u januaru 1992. godine priključio TO-u SBZS u Koprivni kao dobrovoljac SRS-a.<sup>2930</sup> Krajem januara ili početkom februara 1992. godine, u Koprivnu je stigao Debeli sa svojom grupom.<sup>2931</sup> Prema rečima svedoka, u sklopu MUP-a SBZS bila je, između ostalih, grupa od tridesetak ljudi kojima je komandovao Debeli.<sup>2932</sup> Nosili su plave maskirne uniforme s plavim beretkama.<sup>2933</sup> Na levom rukavu imali su jedan okrugli amblem sa srpskom zastavom i jedan amblem na kojem je pisalo "Milicija". Na desnom rukavu imali su još jedan amblem na kojem je pisalo "Milicija".<sup>2934</sup> Glavnokomandujući u policiji SBZS bio je Radivoje Stojičić zvani Badža.<sup>2935</sup> Svedok je prihvatio ponudu Debelog da im se priključi.<sup>2936</sup> Od tog trenutka, svedok sebe više nije nazivao dobrovoljcem SRS-a.<sup>2937</sup> Tokom otprilike dve-tri nedelje, ta grupa je u Koprivni obavljala uobičajene policijske patrolne dužnosti, uključujući noćne patrole, kad su kontrolisali rovove.<sup>2938</sup> Svedok je bio policajac u Koprivni od početka februara do sredine marta 1992. godine.<sup>2939</sup>

1516. Po završenoj obuci u Ležimiru (v. centar za obuku u Ležimiru), krajem marta 1992. godine, grupa je dovedena na Pajzoš, nedaleko od Iloka, gde su im izdate standardne automatske puške, a umesto plavih policijskih uniformi koje su imali dobili su nove maskirne uniforme, koje su na levom rukavu imale amblem sivog ili smeđeg vuka i četiri ocila.<sup>2940</sup> Amblem sa smeđim vukom na uniformi su obično imali instruktori i iskusniji pripadnici, dok su novopridošli pripadnici imali amblem sa sivim vukom.<sup>2941</sup> Prema rečima svedoka, kad bi

---

<sup>2925</sup> Dušan Knežević, T. 13456.

<sup>2926</sup> Dušan Knežević, T. 13455.

<sup>2927</sup> Dušan Knežević, T. 13406-13407.

<sup>2928</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 58.

<sup>2929</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), str. 1, par. 9, 25, 48.

<sup>2930</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 24-25; svedok JF-047, T. 7668-7669.

<sup>2931</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 25; svedok JF-047, T. 7668-7669.

<sup>2932</sup> Svedok JF-047, T. 7619.

<sup>2933</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 27; svedok JF-047, T. 7669.

<sup>2934</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 27.

<sup>2935</sup> Svedok JF-047, T. 7619-7620.

<sup>2936</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 25.

<sup>2937</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 27.

<sup>2938</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 28.

<sup>2939</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 27; svedok JF-047, T. 7668-7670.

<sup>2940</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 30; svedok JF-047, T. 7679.

<sup>2941</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 30; svedok JF-047, T. 7804.

Simatović obišao centar za obuku imao bi iste oznake i istu vrstu amblema s vukom, samo što je njegov vuk bio siv, dok je vuk na svedokovoj uniformi bio smeđ.<sup>2942</sup>

1517. Zbog nestašice uniformi, boje vuka, siva ili smeđa, su se razlikovale, ali bilo je više amblema sa smeđim nego sa sivim vukom.<sup>2943</sup> Pošto je ponestalo crvenih beretki, grupa je dobila maskirne kape.<sup>2944</sup> Obučavali su ih neki od instruktora iz Ležimira i neki novi instruktori za koje su takođe mislili da su iz srpske policije, koji su svi nosili maskirne uniforme s ambliemom smeđeg vuka i crvene beretke.<sup>2945</sup> Debeli im je rekao da su oni od sad pripadnici brigade za posebne namene MUP-a Srbije.<sup>2946</sup> Sva vozila su imala registarske tablice MUP-a Srbije.<sup>2947</sup> Svedok je tokom operacije u Bosanskom Šamcu za svoju grupu mislio da su Crvene beretke, brigada za posebne namene MUP-a Srbije, koja je uglavnom bila angažovana u vojnim akcijama, ali je formacijski bila policijska jedinica. Kao pripadnik jedinice za posebne namene MUP-a Srbije, svedok je bio podređen i Draganu Đorđeviću zvanom Crni i Živoradu Ivanoviću zvanom Žika Crnogorac.<sup>2948</sup>

1518. Svedok je rekao da je krajem marta ili početkom aprila 1992. godine, posle dvonedeljne obuke na Pajzošu s Crvenim beretkama, na poligon došao Franko Simatović i saopštio im da će biti angažovani u Bosanskom Šamcu.<sup>2949</sup> Rekao je Crvenim beretkama da je njihov zadatak da obezbede Bosanski Šamac i okolna srpska sela, što će biti težak zadatak, i da su im, ako ne uspeju, šanse da se vrate živi prilično male.<sup>2950</sup> Svedok JF-047 je Simatovićeva uputstva shvatio u smislu da treba da idu u Bosanski Šamac da pomognu ugroženom srpskom narodu tako što će braniti njihova sela, ali da nikoga neće morati da napadaju.<sup>2951</sup> Tom brifingu prisustvovali su Debeli, Crni i čitava svedokova jedinica, kao i par ljudi iz Bosanskog Šamca, ukupno oko 40-50 osoba.<sup>2952</sup> Svedok je mislio da je brifingu prisustvovao i Stevan Todorović.<sup>2953</sup> Svedok je video Franka Simatovića najmanje dva puta pre brifinga na Pajzošu.<sup>2954</sup> U svim tim prilikama, Franko Simatović je nosio maskirnu uniformu i crvenu beretku.<sup>2955</sup>

<sup>2942</sup> Svedok JF-047, T. 7625.

<sup>2943</sup> Svedok JF-047, T. 7679, 7802-7803.

<sup>2944</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 31; svedok JF-047, T. 7625.

<sup>2945</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 30; svedok JF-047, T. 7622-7623.

<sup>2946</sup> Svedok JF-047, T. 7621-7622, 7671.

<sup>2947</sup> Svedok JF-047, T. 7622.

<sup>2948</sup> Svedok JF-047, T. 10891-10892.

<sup>2949</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 32.

<sup>2950</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 21-22. april 2004. godine), par. 32; svedok JF-047, T. 7626.

<sup>2951</sup> Svedok JF-047, T. 7681.

<sup>2952</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 32-34; svedok JF-047, T. 7624.

<sup>2953</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 33; svedok JF-047, T. 7624.

<sup>2954</sup> Svedok JF-047, T. 7623, 7684.

<sup>2955</sup> Svedok JF-047, T. 7623, 7625.

1519. U kratkoj biografiji za Jedinicu za posebne namene MUP-a RSK, svedok JF-047 je napisao da je, kao komandir odeljenja u Jedinici za specijalne namene Milicije SBZS, krajem marta 1992. godine prebačen u centar za obuku u Ležimiru na pripreme za odlazak u Bosnu. Nakon odlaska u Bosnu, svedok je bio komandir odeljenja u Jedinici za posebne namene MUP-a Krajine u borbenoj grupi Bosanski Šamac.<sup>2956</sup>

1520. U prijavi podnetoj fondu "Kapetan Dragan", Miloš Savić je naveo da se specijalnoj jedinici MUP-a Srbije priključio u martu i da je bio na obuci na Pajzošu. Dana 25. maja 1992. godine, ranjen je u Bosanskom Šamcu.<sup>2957</sup> Ovo je pismeno potvrdio Srećko Radovanović.<sup>2958</sup>

1521. Pretresno veće podseća na belešku iz Mladićevih dnevnika o 18 ljudi obučavanih u Iloku koji su prevezeni u Bosanski Šamac u aprilu 1992. godine, zajedno s Đorđevićem i Aleksandrom Vukovićem (pripadnicima MUP-a Srbije), vidi poglavlje 3.4.2.

1522. Dana 25. novembra 1992. godine, Dragan Đorđević zvani Crni rekao je sudiji Vojnog suda u Banjaluci da je bio instruktor u centru za obuku na Pajzošu, nedaleko od Iloka, kad je grupa pripadnika SRS i grupa ljudi iz Šamca došla u centar na obuku. Po završenoj obuci, ti ljudi su se, zajedno s Đorđevićem i tridesetoricom ljudi iz Srbije, vratili u Šamac kao dobrovoljci, a zatim su po odobrenju potpukovnika Stevana Nikolića pripojeni Taktičkoj grupi 17. Dana 17. aprila 1992. godine, ušli su u Šamac pod komandom VRS. Đorđević je takođe objasnio da je ta jedinica pod Taktičkom grupom 17 bila sačinjena od pripadnika SRS iz Srbije, meštana obučenih u Iloku i drugih. Po oslobađanju Šamca, on je postao komandant 2. posavske brigade osnovane po Nikolićevom naređenju. Otprilike u to vreme, oficiri JNA su otišli. Druga posavska brigada je nastavila probijanje koridora.<sup>2959</sup> Slobodan Miljković (zvani Lugar) rekao je 25. novembra 1992. godine sudiji Vojnog suda u Banjaluci da je, nakon što je bio zamenik komandira stanice policije u istočnoj Slavoniji, otišao na obuku na Pajzoš i u Ležimir. Po završenoj obuci, Miljković i drugi prebačeni su u selo Batkušu, u Bosanskoj Posavini, odakle je Miljković, kao komandir jedinice za specijalne namene, učestvovao u oslobađanju grada Bosanskog Šamca i čišćenju selā u okolini grada.<sup>2960</sup>

1523. Dana 14. decembra 1992. godine, tokom krivičnog postupka vođenog protiv Dragana Đorđevića pred sudijom Vojnog suda u Banjaluci, predsednik Ratnog predsedništva opštine Šamac Blagoje Simić rekao je da je 10. aprila 1992. godine u Batkušu stigao Crni s jednom

<sup>2956</sup> P2126 (Dva dokumenta u vezi sa svedokom JF-047), str. 2 (kratka biografija svedoka JF-047).

<sup>2957</sup> P1517 (FKD, prijava Miloša Savića), str. 2.

<sup>2958</sup> P1517 (FKD, prijava Miloša Savića), str. 6.

<sup>2959</sup> P1417 (Zapisnik o ispitivanju okrivljenog Đorđevića, s potpisom Nikole Tomaševića, 25. novembar 1992. godine), str. 1-3.

udarnom grupom iz Srbije koju je poslao MUP Srbije, zajedno s 18 meštana koji su prethodno pohađali obuku na Pajzošu. Crni i dobrovoljci stavili su se pod komandu Taktičke grupe 17 pukovnika Stevana Nikolića i učestvovali su u oslobađanju Šamca i okolnih sela. Po oslobađanju i uspostavljanju koridora do Brčkog, Crni je imenovan za komandanta 2. posavske brigade, a Srećko Radovanović (zvani Debeli) imenovan je za načelnika štaba.<sup>2961</sup>

1524. Dana 21. aprila 1992. godine, Nikola Pupovac je podneo molbu za prijem u aktivni sastav Jedinice u Iloku.<sup>2962</sup> **Svedok JF-031**, Srbin iz opštine Knin,<sup>2963</sup> rekao je u svedočenju da je Pupovac bio poznat i kao Pupe.<sup>2964</sup> Prema informativnom razgovoru s Milanom Lukićem, Pupovac je njega obučavao u Iloku u aprilu ili maju 1992. godine.<sup>2965</sup>

1525. Prema dva izveštaja Živojina Ivanovića, komandira Specijalne jedinice SUP-a Republike Srbije, dana 18. decembra 1991. godine, Božović je bio komandir Isturenog komandnog mesta Pajzoš i Ivanovićev zamenik.<sup>2966</sup> Božović je bio i komandir izviđačko-interventnog voda Jedinice.<sup>2967</sup> Ivanović je u izveštaju naveo da je Borjan Vučković poginuo usled jednog nesrećnog događaja u Iloku u decembru 1991. godine.<sup>2968</sup> Prema tom izveštaju, Dragan Đorđević, Milenko Popović, Nikola Lončar, Budimir Zečević, Zoran Raić, Đurica Banjac, Dragiša Grujić, Borislav Kovačević i Goran Starčević bili su prisutni u Iloku nedugo nakon tog incidenta.<sup>2969</sup> Posle tog incidenta, instruktori Damir Vladić, Nikola Pupovac i Nikola Pilipović stigli su u Ilok iz Ležimira.<sup>2970</sup> Davor Subotić je, prema svojoj kratkoj biografiji, bio Božovićev zamenik na Pajzošu 14. februara 1992. godine.<sup>2971</sup> Prema izveštaju o proveru koji je potpisao Dušan Orlović, Zoran Raić je od septembra 1991. do 1. marta 1992. godine bio angažovan u jedinici za posebne namene MUP-a stacioniranoj u Iloku.<sup>2972</sup>

<sup>2960</sup> P1428 (Zapisnik o ispitivanju Miljkovića, s potpisom Nikole Tomaševića, 25. novembar 1992. godine), str. 1-4.

<sup>2961</sup> P1429 (Zapisnik o ispitivanju Blagoja Simića, s potpisom Nikole Tomaševića, 14. decembar 1992. godine), str. 1-2.

<sup>2962</sup> P3021 (MUP Srbije, dokumenti u vezi s Nikolom Pupovcem), str. 9 (molba za prijem u aktivni sastav, Ilok, 21. april 1992. godine).

<sup>2963</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 1-2.

<sup>2964</sup> P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 2.

<sup>2965</sup> P2448 (Službena beleška o informativnom razgovoru s Milanom Lukićem, s potpisom Radenka Novakovića, 2. novembar 1992. godine), str. 2; Radenko Novaković, T. 13983.

<sup>2966</sup> P2984 (Dokumenti iz ličnog kartona Borjana Vučkovića, s potpisom Živojina Ivanovića, decembar 1991. godine), str. 10-11, 14, 16, 19.

<sup>2967</sup> P2984 (Dokumenti iz ličnog kartona Borjana Vučkovića, s potpisom Živojina Ivanovića, decembar 1991. godine), str. 16.

<sup>2968</sup> P2984 (Dokumenti iz ličnog kartona Borjana Vučkovića, s potpisom Živojina Ivanovića, decembar 1991. godine), str. 10-19.

<sup>2969</sup> P2984 (Dokumenti iz ličnog kartona Borjana Vučkovića, s potpisom Živojina Ivanovića, decembar 1991. godine), str. 10-11, 15, 18.

<sup>2970</sup> P2984 (Dokumenti iz ličnog kartona Borjana Vučkovića, s potpisom Živojina Ivanovića, decembar 1991. godine), str. 17-18.

<sup>2971</sup> D457 (MUP Srbije, RDB/SDB, dokumenti u vezi s Davorom Subotićem), str. 10 (kratka biografija Davora Subotića, Ležimir, 14. februar 1992. godine).

<sup>2972</sup> P2766 (Izveštaj o proveru u vezi sa Zoranom Rajićem, s potpisom Dušana Orlovića).



1526. **Stevan Todorović**, Srbin koji je bio načelnik policije u Bosanskom Šamcu od aprila 1992. pa najmanje do decembra 1993. godine,<sup>2973</sup> rekao je da je prilikom posete centru za obuku na Pajzošu među tamošnjim instruktorima prepoznao Dragana Đorđevića zvanog Crni i Aleksandra Vukovića zvanog Vuk.<sup>2974</sup>

1527. Pretresnom veću su predočeni i drugi dokazi o događajima nakon zauzimanja Bosanskog Šamca. **Svedok JF-047** je u svedočenju rekao da je, po zauzimanju Bosanskog Šamca, komandant Istočnobosanskog korpusa pukovnik Nikola Denčić imenovao Crnog za komandanta Posavske brigade, a Debelog za načelnika štaba.<sup>2975</sup> Prema naređenju od 7. maja 1992. godine, pukovnik Nikolić, komandant Taktičke grupe 17 naredio je "koloni Lugar" i "koloni Crni" da pomognu u dejstvima radi zauzimanja grada Modriče planiranim za 10. maj 1992. godine.<sup>2976</sup>

1528. Prema jednom izveštaju, Jedinica je na Pajzošu obučavala pripadnike TO Skelani.<sup>2977</sup> Među njima je bio Milenko Trifunović, kojeg je TO Skelani 25. maja 1992. godine uputio na Pajzoš, gde je pohađao diverzantsko-terorističku obuku.<sup>2978</sup> Jedinica je tokom 1991. i 1992. godine obučavala i Srbe iz Bosne i Hercegovine.<sup>2979</sup>

1529. U dopisu upućenom DB-u Kragujevac, Slobodan Miljković (zvani Lugar) napisao je da je 1992. godine s jednom jedinicom išao u Ležimir i na Pajzoš na fizičko specijalističku obuku. Posle te obuke, Miljković je prebačen u Batkušu kod Bosanskog Šamca kao komandir voda, sa zadatkom da napadne grad Bosanski Šamac. Prema Miljkovićevim rečima, operacija zauzimanja grada izvedena je brzo, a potom su on i drugi očistili grad i okolna mesta.<sup>2980</sup>

1530. U poverljivom Dodatku C Pretresno veće je dalo prikaz jednog relevantnog dokaznog predmeta koji sadrži informacije u vezi s dobrovoljcima SRS koji su se obučavali pod

<sup>2973</sup> P1576 (Stevan Todorović, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 30. jun-1. jul 2003. godine), str. 23490; P1578 (Stevan Todorović, Sporazum o izjašnjavaњу u krivici između tužioca i Stevana Todorovića u predmetu *Simić i drugi*, 29. novembar 2000. godine), Dodatak, str. 2.

<sup>2974</sup> P1576 (Stevan Todorović, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 30. jun-1. jul 2003. godine), str. 23437-23438; P1579 (Stevan Todorović, spisak termina i imena korišćenih tokom svedočenja u predmetu *Slobodan Milošević*, 31. avgust 2010. godine).

<sup>2975</sup> Svedok JF-047, 7651-7652; P1416 (MUP Republike bosanskih Srba, informacija o stanju u SJB Bosanski Šamac, hapšenju načelnika SJB od strane vojnih organa i zatvaranju koridora Krajina-SRJ, 19. novembar 1992. godine), str. 2; P1418 (Informacija u vezi sa stanjem morala, s potpisom 13 članova Komande 2. posavske pešadijske brigade Bosanski Šamac, 1. decembar 1992. godine), str. 2.

<sup>2976</sup> P1413 (Zapovest Stevana Nikolića, 7. maj 1992. godine).

<sup>2977</sup> P399 (Izveštaj Samostalnog bataljona Skelani o formiranju jedinica specijalne namene u Skelanima, podnet Komandi Drinskog korpusa, nepotpisano, 15. maj 1993. godine).

<sup>2978</sup> P3138 (Lični karton Milenka Trifunovića, nepotpisano, 30. maj 1993. godine).

<sup>2979</sup> P3179 (Dokumenti iz ličnog kartona Milenka Popovića, nepotpisano, bez datuma), str. 11; P2803 (Upitnik u vezi s Miroslavom Mirkovićem, nepotpisano, bez datuma), str. 2.

<sup>2980</sup> P1425 (Lugarov dopis upućen Službi organa državne bezbednosti, Odeljenju Kragujevac, nepotpisano, bez datuma), str. 1.

nadzorom DB-a MUP-a Srbije, radom dobrovoljaca koji je koordinirao "Zvezdan Božović" iz DB-a i jednim dobrovoljcem koji je primao platu od MUP-a Srbije.

1531. U svom izveštaju od 1. februara 1994. godine, Dragoslav Krsmanović iz JATD DB-a MUP-a napisao je da je, nakon probijanja koridora 1992. godine, jedinica MUP-a Republike Srbije koja se nalazila na području Iloka praktično rasformirana. Tokom 1992. godine, Jedinicu su napustili gotovo svi njeni pripadnici ili su iz nje bili isključeni iz različitih razloga. Ostao je samo jedan mali broj ljudi, pod vođstvom Ilije Vučkovića (zvanog Rambo), sa zadatkom da čuva Pajzoš i belu kuću. Oni koji su ostali u Iloku izdavali su se za Crvene beretke i obavljali prljave poslove noseći uniforme i oznake Crvenih beretki.<sup>2981</sup>

1532. Na proslavi u Kuli 1997. godine, Simatović je centar za obuku u Iloku pomenuo među 26 centara za obuku osnovanih za posebne jedinice milicije Republike bosanskih Srba i RSK.<sup>2982</sup>

1533. Pretresno veće će se najpre osvrnuti na osnivanje centra za obuku u Iloku. Na osnovu dokaza čiji prikaz je dat gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da su pripadnici Jedinice Radojica Božović i Živojin Ivanović (zvani Žika Crnogorac) osnovali centar za obuku na Pajzošu/u Iloku u novembru ili decembru 1991. godine. U tom centru za obuku, Božović, Ivanović i pripadnik Jedinice Dragan Đorđević (zvani Crni) bili su komandanti, a od početka 1992. godine pripadnik Jedinice Davor Subotić bio je Božović zamenik, dok su pripadnici Jedinice Nikola Pupovac i Aleksandar Vuković zvani Vuk radili kao instruktori. Pripadnici Jedinice Borjan Vučković, Milenko Popović, Nikola Lončar, Budimir Zečević, Goran Starčević, Đurica Banjac, Dragiša Grujić, Borislav Kovačević i Zoran Raić bili su u centru za obuku krajem 1991. i početkom 1992. godine.<sup>2983</sup> Dokazi takođe ukazuju na to da je i izvesni Prica bio prisutan u centru za obuku. Na osnovu dokaza koji su mu predočeni, Pretresno veće zaključuje i to da se Miloš Savić priključio Jedinici u martu 1992. godine na Pajzošu.

1534. Pretresno veće sad prelazi na dokaze u vezi sa Srećkom Radovanovićem (zvanim Debeli) i njegovom grupom dobrovoljaca, među kojima su bili Lugar i svedok JF-047. Na osnovu dokaza koji su mu predočeni i čiji prikaz je dalo gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da je grupa dobrovoljaca predvođena Debelim stigla na Pajzoš u martu 1992. godine, nakon što je prošla obuku u centru za obuku u Ležimiru. Grupa je prvobitno bila sačinjena od dobrovoljaca SRS-a koji su neko kratko vreme početkom 1992. godine radili kao

<sup>2981</sup> P3042 (Izveštaj JATD-a o aktivnostima u Iloku, s potpisom Dragoslava Krsmanovića, 1. februar 1994. godine), str. 2.

<sup>2982</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 10-11.

policajci MUP-a SBZS, podređeni Radovanu Stojičiću (zvanom Badža). Na Pajzošu su pripadnici te grupe obučavani od strane instruktora iz Ležimira, podjeljeni su im amblemi s vukom kakve su nosili njihovi nadređeni, Simatović i pripadnici Jedinice u centru za obuku u Ležimiru<sup>2984</sup> i Debeli im je rekao da su oni sad pripadnici brigade za posebne namene MUP-a Srbije. U tom centru za obuku grupa je bila podređena, između ostalog, pripadnicima Jedinice Dorđeviću, Božoviću i Subotiću. Na tom osnovu, Pretresno veće zaključuje da su Debeli i njegova grupa dobrovoljaca postali pripadnici Jedinice u centru za obuku na Pajzošu. Pretresno veće smatra da dokazi da su ta lica i dalje bila pripadnici SRS-a nisu u suprotnosti s njegovim zaključcima u ovom pogledu, pošto je mišljenja da se pripadnost Jedinici i pripadnost SRS-u nisu međusobno isključivale. Podsećajući na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 i u vezi s centrom za obuku u Ležimiru gore u tekstu, Pretresno veće, prema tome, zaključuje da su optuženi organizovali obuku pripadnika Jedinice u centru za obuku na Pajzošu 1992. godine. Pretresnom veću su takođe predloženi dokazi koji ukazuju na to da su Dorđević i Debeli postali pripadnici VRS-a posle dejstava u Bosanskom Šamcu, ali ono smatra da to nema uticaja na njegove zaključke u ovom odeljku.

1535. Pretresno veće podseća na svoje zaključke iz poglavlja 3.4.2 da su pripadnici Jedinice stigli u opštinu Bosanski Šamac 11. aprila 1992. i učestvovali u zauzimanju grada Bosanskog Šamca 17. aprila 1992. godine.

1536. Što se tiče organizovanja učešća Jedinice u dejstvima u Bosanskom Šamcu, Pretresno veće zaključuje da je krajem marta ili početkom aprila 1992. godine Simatović održao sastanak u centru za obuku na Pajzošu i obavestio Jedinicu da će biti angažovana u Bosanskom Šamcu. Simatović je rekao da je zadatak Jedinice da obezbedi Bosanski Šamac i okolna srpska sela. S obzirom na to, i podsećajući na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 i u vezi s centrom za obuku u Ležimiru gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali učešće Jedinice u dejstvima u Bosanskom Šamcu u aprilu 1992. godine. Pretresno veće je razmotrilo alternativnu teoriju Stanišićeve odbrane, zasnovanu na svedočenju svedoka JF-030, prema kojoj je kontrolu nad Jedinicom na Pajzošu imao Badža,<sup>2985</sup> ali zaključuje, posebno s obzirom na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 i u vezi s centrom za obuku u Ležimiru gore u tekstu, kao i s obzirom na činjenicu da je svedok JF-030

<sup>2983</sup> Za zaključke Pretresnog veća o tome da li su ta lica bila pripadnici Jedinice, v. poglavlja 6.3.2 i 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Ležimiru.

<sup>2984</sup> V. poglavlje 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Ležimiru.

<sup>2985</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 571, 616-625.

prvobitno rekao da je kontrolu nad Jedinicom na Pajzošu imao Simatović,<sup>2986</sup> da to tumačenje dokaza nije razumno.

1537. U vezi s rukovođenjem učešćem Jedinice u dejstvima u Bosanskom Šamcu, Pretresno veće podseća na svoje zaključke da je Jedinica za vreme zauzimanja tog grada bila podređena JNA (v. poglavlje 3.4.2). Pretresnom veću nisu predloženi dovoljni dokazi za zaključak da su optuženi rukovodili Jedinicom za vreme dejstava u Bosanskom Šamcu.

1538. Što se tiče finansiranja, Pretresno veće je proučilo dokument iz poverljivog Dodatka C u vezi s platama koje je u toku borbenih dejstava isplaćivao MUP Srbije i svedočenje svedoka JF-047, koji je rekao da je jedinica u Bosanskom Šamcu jednom dobila plate od kurira koji je stigao vojnim helikopterom iz Beograda. Podsećajući dalje na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 i u vezi s centrom za obuku u Ležimiru gore u tekstu, Pretresno veće se uverilo da su optuženi takođe finansirali Jedinicu na Pajzošu i za vreme dejstava u Bosanskom Šamcu.

1539. Što se tiče obuke drugih grupa u centru za obuku na Pajzošu, Pretresno veće na osnovu činjenica o kojima je presuđeno i dokaznih predmeta P399, P3179, P2803 i P2448 zaključuje da je Jedinica na Pajzošu 1992. godine obučavala neke pripadnike TO Skelani, kao i druge Srbe, među kojima je bio i Milan Lukić. Podsećajući na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 i u vezi s centrom za obuku u Ležimiru gore u tekstu, Pretresno veće stoga zaključuje da su optuženi organizovali obuku pripadnika TO Skelani i drugih Srba na Pajzošu 1992. godine.

*Centar za obuku u Brčkom, februar 1992. godine*

1540. Pretresno veće sad prelazi na centar za obuku u Brčkom i dejstva u Brčkom. Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi rukovodili učešćem Jedinice u konkretnim dejstvima u Brčkom i njegovoj okolini.<sup>2987</sup> Pretresno veće će takođe razmotriti da li su optuženi organizovali, finansirali i podržavali učešće Jedinice u tim konkretnim dejstvima i u tu svrhu je snabdevali.<sup>2988</sup> Pretresno veće će se baviti i pitanjem da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći i podrške Jedinici u Brčkom i rukovodili njima.<sup>2989</sup> Naposljetku, Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi organizovali obuku drugih grupa u Brčkom i rukovodili njome.

<sup>2986</sup> P2093 (Svedok JF-030, beleške s pripremnog razgovora, 15. februar 2008. godine), par. 12; v. takođe odluku Pretresnog veća da ovaj dokument uvrsti u spis zbog istinitosti njegovog sadržaja, T. 13133-13137.

<sup>2987</sup> Optužnica, par. 7.

<sup>2988</sup> Optužnica, par. 7.

<sup>2989</sup> Optužnica, par. 3, 5, 15(c).

1541. U Završnom pretresnom podnesku tužilaštvo navodi da je u februaru 1992. godine DB MUP-a Srbije osnovao centar za obuku u Brčkom, gde je obučavao lokalne Srbe i osnovao specijalnu jedinicu koja je učestvovala u zauzimanju Brčkog.<sup>2990</sup>

1542. Pretresno veće će najpre izložiti dokaze koji ukazuju na prisustvo Bože i Radeta Božića u opštini Brčko, s grupom koja je nazivana Crvenim beretkama i dovođena u vezu s Kapetanom Draganom, u periodu od kraja 1991. do avgusta 1992. godine. **Svedok JF-031**, Srbin iz opštine Knin,<sup>2991</sup> rekao je u svedočenju da su Božo Božić i Rade Božić bili među prvim instruktorima u Golubiću i da su posle Fruške gore otišli u Brčko.<sup>2992</sup> Svedok je rekao da su oni Crvene beretke napustili u maju 1992. godine.<sup>2993</sup> Svedok je obišao centar Crvenih beretki u Brčkom.<sup>2994</sup> Svedok je dodao da su najmanje dva pripadnika Crvenih beretki prisutnih u Brčkom bila u direktnom kontaktu s Frenkijem.<sup>2995</sup>

1543. **Svedok JF-025**, Srbin iz Hrvatske,<sup>2996</sup> rekao je u svedočenju da je u maju 1992. godine kao pripadnik Mauzerovih Pantera poslat u opštinu Brčko, gde su bile i Crvene beretke na čelu s Kapetanom Draganom.<sup>2997</sup> Svedok je rekao da je znao da razne vojne formacije stižu u Brčko da pomognu u ostvarivanju ratnih ciljeva i da su među tim srpskim snagama koje su stizale u Brčko, a s kojima se susreo ili ih je tamo video bili Srpska nacionalna garda, pod Mauzerovom komandom, i radikali, pod komandom Mirka Blagojevića.<sup>2998</sup> Mauzerovi Panteri bili su stacionirani u prigradskim naseljima Brčkog i svedok bi viđao Crvene beretke kad bi s jedinicom odlazio u centar grada.<sup>2999</sup> Crvene beretke su nosile maskirne uniforme i imale isto oružje kao i Panteri, tj. automatske puške "Zastavine" proizvodnje.<sup>3000</sup>

1544. U jednom pregledu događaja bez datuma, Ratno predsedništvo Brčkog izveštava da je u opštini Brčko rat počeo kad su mostovi na Savi dignuti u vazduh, tj. 30. aprila 1992. godine. Dana 2. maja 1992. godine, srpske snage su probile barikade protivničkih snaga i preuzele kontrolu nad gradom Brčko. Nekih četiri do šest meseci pre nego što je rat počeo, stigla je grupa instruktora Kapetana Dragana (Rade, Simo, Saša, Božo, Serđo), koja je osnovala i obučavala specijalnu jedinicu sastavljenu od sedamdesetak stanovnika Brčkog. Ta jedinica je

<sup>2990</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 241-244.

<sup>2991</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 1-2.

<sup>2992</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 8; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 1.

<sup>2993</sup> P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 1.

<sup>2994</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19294-19295.

<sup>2995</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19313-19314.

<sup>2996</sup> P612 (Svedok JF-025, raniji iskaz, 2003. godina), str. 18019, 18054; P611 (Svedok JF-025, drugi list sa pseudonimom);

P613 (Svedok JF-025, prvi list sa pseudonimom).

<sup>2997</sup> P612 (Svedok JF-025, raniji iskaz, 2003. godina), str. 18052, 18099, 18110; svedok JF-025, T. 6248.

<sup>2998</sup> Svedok JF-025, T. 6275-6276; D83 (Ratno predsedništvo opštine Brčko, pregled događaja i stanja u opštini Brčko).

<sup>2999</sup> Svedok JF-025, T. 6248.

<sup>3000</sup> Svedok JF-025, T. 6249.

trebalo da bude pod komandom potpukovnika Pavla Milinkovića iz brčanskog garnizona VRS, ali je vremenom (iako je u početku doprinela borbenim dejstvima u Brčkom) počela da se osamostaljuje i izbegava komandu. U izveštaju se navodi da je ta specijalna jedinica za svoje sedište uzela jedan objekat carinske zone. Kako je vreme odmicalo, jedinice prisutne u Brčkom sve manje su poštovale liniju komandovanja, počele su da pljačkaju i čine druge zločine, posebno one pod komandom Ljubiše Savića (zvanog Mauzer), Mirka Blagojevića, Saše i Peje (Arkanovih dobrovoljaca) i instruktora Kapetana Dragana (specijalna jedinica).<sup>3001</sup>

1545. Na 4. sednici Vrhovnog saveta odbrane održanoj 31. jula 1992. godine, kojoj su prisustvovali Slobodan Milošević, načelnik Generalštaba JNA Života Panić i savezni ministar unutrašnjih poslova Pavle Bulatović, Bulatović je rekao da je u februaru pet pripadnika jedinice Kapetana Dragana stiglo u Brčko u funkciji instruktora radi obuke rezervista bivše JNA.<sup>3002</sup> Trojica od tih instruktora počela su da terorihu srpsko stanovništvo na tom području.<sup>3003</sup>

1546. Prema dokumentaciji podnetoj fondu "Kapetan Dragan", Miodrag Obradović je ranjen u napadu na jednu "ustašku" kuću 24. maja 1992. godine, dok je služio u specijalnoj jedinici kapetana Božića. Ovo potvrđuju i potvrde koje je potpisao kapetan Božić kao starešina "jedinice" u Brčkom.<sup>3004</sup> Dana 26. maja 1992. godine, komandant garnizona Brčko izdao je Miodragu Obradoviću dozvolu za izlazak iz zone ratišta i iz opštine Brčko.<sup>3005</sup>

1547. U izveštaju o ostvarenom uvidu u stanje u SJB-u Brčko, inspektori MUP-a Sarajevo Srpske Republike BiH naveli su da 29. maja 1992. godine SJB i Kriminalistička služba u Brčkom nisu propisno obavljali poslove iz svoje nadležnosti. Pored toga, paravojne formacije Kapetana Dragana i četnici s područja Bijeljine i Ugljevika vršili su pritisak na SJB Brčko i u dva navrata pokušali da na njega izvrše oružani napad. Na primer, pripadnik paravojne formacije Kapetana Dragana, izvesni Božo, s još 40 pripadnika svoje jedinice izvršio je napad na jednu radnu organizaciju i pokušao da otuđi jedan automobil.<sup>3006</sup>

1548. U svom izveštaju od 8. avgusta 1992. godine, Milorad Davidović iz Saveznog MUP-a u Beogradu pisao je o problemima (uključujući maltretiranje, krađe i silovanja) na području Bijeljine, Zvornika i Brčkog, na kojem su paravojne formacije (konkretno, pripadnici SDG,

<sup>3001</sup> D83 (Ratno predseđništvo opštine Brčko, pregled događaja u opštini Brčko), str. 2-6.

<sup>3002</sup> P2356 (Magnetofonske beleške sa 4. sednice Vrhovnog saveta odbrane, 31. jul 1992. godine), str. 1, 15.

<sup>3003</sup> P2356 (Magnetofonske beleške sa 4. sednice Vrhovnog saveta odbrane, 31. jul 1992. godine), str. 15.

<sup>3004</sup> D202 (Dokumenti vezani za upitnik koji je Miodrag Obradović ispunio za fond "Kapetan Dragan" i potvrda da je Obradović bio na izvršenju vojne obaveze, 26. maj 1992. godine), str. 2, 4-5.

<sup>3005</sup> D202 (Dokumenti vezani za upitnik koji je Miodrag Obradović ispunio za fond "Kapetan Dragan" i potvrda da je Obradović bio na izvršenju vojne obaveze, 26. maj 1992. godine), str. 6.

Crvenih beretki Kapetana Dragana i SRS) uspostavljali svoju paralelnu vlast. U izveštaju je takođe navedeno da je grupa Crvenih beretki Kapetana Dragana bila aktivna na području Brčkog (među njima su bili Rade i Božo Božić, Saša Vukojević, Simo Radovanović i Goran Petković). Te Crvene beretke su upale u stanicu policije i tu držale kao taoce predsednika opštine i načelnika štaba 1. posavske brigade. Ta grupa je upala u policijsku stanicu i odnela oružje, sredstva veze i opremu za vođenje istraga i odvezla je policijske automobile. Pretresno veće napominje da je Davidović Crvene beretke Kapetana Dragana pomenuo odvojeno od Ivanovićeve grupe, kojom se Pretresno veće bavi dole u tekstu.<sup>3007</sup>

1549. Dana 21. juna 1992. godine, Saša Vukojević, kao kapetan iz Specijalne jedinice VRS iz Brčkog, zatražio je opremu od Ratnog predsedništva opštine Brčko.<sup>3008</sup>

1550. Pretresno veće će sad preći na dokaze koji ukazuju na to da je Živojin Ivanović, zajedno s jedinicom za posebne namene poznatom i kao Crvene beretke, bio prisutan u opštini Brčko u periodu od kraja maja ili početka juna do septembra 1992. godine. **Svedok JF-047**, Srbin koji je bio pripadnik raznih paravojnih jedinica, uključujući i jedinicu koju naziva Crvenim beretkama,<sup>3009</sup> rekao je u svedočenju da je krajem maja ili početkom juna 1992. godine poslat u Brčko da služi u novopristigloj grupi Crvenih beretki od četrdesetak ljudi pod komandom "Živorada" Ivanovića, koji je imao više nadimaka, npr. Žika i Žika Crnogorac.<sup>3010</sup> Žika je bio komandant jedinice za posebne namene MUP-a Srbije u Brčkom i bio je direktno podređen komandi u Beogradu, tj., u to vreme, Simatoviću.<sup>3011</sup> Jedan od pripadnika te grupe, Vaso Mijović, često je putovao u Beograd po naoružanje, municiju i gorivo, kojima je snabdevao jedinicu, a i VRS, ako je bilo viška zaliha.<sup>3012</sup> Mijović je prevezao otprilike 4-6 kamiona s oružjem i municijom.<sup>3013</sup> Centar veze u Brčkom bio je u vezi s Banjalukom, Ilokom, Beogradom i jednim gradom u Krajini.<sup>3014</sup>

1551. **Goran Stoparić**, bivši pripadnik Škorpiona,<sup>3015</sup> rekao je u svedočenju da je, nakon što se on priključio VRS-u kao dobrovoljac za borbe u Brčkom 1992. godine, Žika Crnogorac došao na to područje i napravio odabir ljudi koji je trebalo da se priključe novoj

<sup>3006</sup> P1406 (Izveštaj MUP-a o izvršenom nadzoru i ostvarenom uvidu u stanje SJB Brčko, 17. jun 1992. godine), str. 1, 3.

<sup>3007</sup> P3017 (Savezni MUP, Beograd, izveštaj Milorada Davidovića, 8. avgust 1992. godine), str. 1-3, 7-8, 12.

<sup>3008</sup> D175 (Tri zahteva Specijalne jedinice Brčko, odnosno Jedinice za posebne namene Brčko, 18-27. jun 1992. godine), str. 1.

<sup>3009</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), str. 1, par. 9, 25, 48.

<sup>3010</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 47-48; svedok JF-047, T. 7649, 7820.

<sup>3011</sup> Svedok JF-047, T. 7649, 7746; P1085 (Potvrda Jedinice za posebne namene, s potpisom Živojina Ivanovića, 9. jul 1992. godine).

<sup>3012</sup> P1516 (Svedok JF-047, izjava svedoka, 22. april 2004. godine), par. 48; svedok JF-047, T. 7649-7650.

<sup>3013</sup> Svedok JF-047, T. 7650.

<sup>3014</sup> Svedok JF-047, T. 7820; P2126 (Lični karton svedoka JF-047, 4. februar 1992. godine), str. 2.

<sup>3015</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 68, 77; Goran Stoparić, T. 10327.

dobrovoljačkoj specijalnoj jedinici VRS.<sup>3016</sup> Prema svedokovim rečima, odabrani ljudi upućeni su na obuku kod Crvenih beretki i po povratku su nosili crvene beretke i uniforme koje su mogli dobiti jedino od Crvenih beretki.<sup>3017</sup>

1552. **Petar Đukić**, glavni inspektor policije RSK od 15. marta 1993. do 1. jula 1996. godine,<sup>3018</sup> rekao je u svedočenju da je u garnizonu Brčko video čoveka za kojeg mu je kapetan Mitrić rekao da ga zovu Žika Crnogorac (a kasnije je saznao da su tako zvali Žiku Ivanovića).<sup>3019</sup> Kasnije je kapetan Mitrić rekao Đukiću da je Ivanović bio u Ratnom predsedništvu Srpske opštine Brčko s još dva-tri elitna pripadnika, da se u sekretarijatu nešto bavio konfiskovanjem opljačkane imovine i da je stigao nakon zauzimanja Brčkog i odlaska Savića (zvanog Mauzer).<sup>3020</sup> Svedokov rođak i dvojica kolega rekli su mu da je Žika vodio istragu o pljački luksuznih vozila iz sekretarijata.<sup>3021</sup>

1553. Na proslavi u Kuli 1997. godine, Simatović je rekao da je osnovano 26 centara za obuku posebnih jedinica milicije Republike bosanskih Srba i RSK, uključujući i onaj u Brčkom.<sup>3022</sup> Na početku proslave u Kuli 1997. godine, pukovnik Žika Ivanović predstavio je veterane Jedinice za specijalne operacije DB-a Republike Srbije, među kojima i Vasu Mijovića.<sup>3023</sup>

1554. Pretresno veće sad prelazi na druge dokumentarne dokaze na osnovu kojih se može utvrditi da su Živojin Ivanović i drugi pripadnici Jedinice bili u Brčkom sredinom 1992. godine. Na 4. sednici Vrhovnog saveta odbrane održanoj 31. jula 1992. godine, Bulatović se žalio na uniformisana lica s legitimacijama MUP-a Krajine i pomenuo da su izvesni komandanti jedinica za posebne namene potpisali potvrde za prolazak 20 uniformisanih ljudi iz Tikveša i Iloka preko Pljevalja.<sup>3024</sup> Dana 7. avgusta 1992. godine, na 5. sednici Vrhovnog saveta odbrane, Pavle Bulatović je rekao da je Živojin Ivanović, kao komandant jedinice za

<sup>3016</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 59-61, 65-66; Goran Stoparić, T. 10404, 10407-10408; P1707 (Vojna knjižica Gorana Stoparića), str. 27.

<sup>3017</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 61; Goran Stoparić, T. 10407-10408, 10449-10450.

<sup>3018</sup> Petar Đukić, T. 17910, 17913, 17918-17920, 17971, 18003-18004, 18059, 18062, 18065; D759 (Pismo zahvalnosti generala Waltera Fallmanna, komesara Civilne policije, UNTAES, 22. avgust 1996. godine); D760 (Zahvalnica UNTAES-a u vezi s izborima u SBZS održanim 13. i 14. aprila 1997. godine); D761 (Dopis Jacques Paul Kleina, prelaznog upravnika UNTAES-a, u vezi s imenovanjem, 2. jun 1996. godine).

<sup>3019</sup> Petar Đukić, T. 17961-17963, 18107-18108.

<sup>3020</sup> Petar Đukić, T. 17963-17964, 18170.

<sup>3021</sup> Petar Đukić, T. 17964-17966, 18170-18171.

<sup>3022</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 11.

<sup>3023</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 4-8.

<sup>3024</sup> P2356 (Magnetofonske beleške sa 4. sednice Vrhovnog saveta odbrane, 31. jul 1992. godine), str. 15.



posebne namene, potpisao i pečatirao dokumente (u kojima se pominju Tikveš i Ilok) kojima se dozvoljava prolazak 20 lica preko teritorije Srbije i Pljevalja.<sup>3025</sup>

1555. U kratkoj biografiji koju je napisao na Tari 4. decembra 1993. godine, Nikola Pilipović je naveo da je sredinom juna 1992. godine otišao s jedinicom u Bosnu radi proboja i proširenja koridora Brčko-Doboj.<sup>3026</sup>

1556. Prema jednoj nedatiranoj belešci, Željko Torbica, instruktor i od 24. septembra 1991. godine komandir odeljenja Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije, poginuo je u borbama nedaleko od Brčkog 22. juna 1992. godine. Prema toj belešci, plata pripadnika rezervnog sastava i dnevnice isplaćene su njegovom ocu.<sup>3027</sup> U dokumentu JSO DB-a MUP-a Srbije u Beogradu od 10. maja 1996. godine navedeno je da će idućeg dana Željku Torbici posthumno biti dodeljeno priznanje.<sup>3028</sup>

1557. Dana 9. jula 1992. godine, Živojin Ivanović je kao komandant Jedinice za posebne namene Brčko, SAO Semberija i Majevice, potpisao potvrdu kojom se potvrđuje da je Joco Stevanović pripadnik te jedinice u Brčkom od 20. juna 1992. godine. U tom dokumentu Ivanović je pomenuo saradnju MUP-a Krajine s jedinicama SAO Semberije i Majevice.<sup>3029</sup>

1558. Dana 27. juna 1992. godine, komandant Jedinice za posebne namene MUP-a Krajine izvestio je da je zatražio sredstva od Predsedništva opštine Brčko radi kupovine sredstava veze.<sup>3030</sup>

1559. U izveštaju od 28. jula 1992. godine, pukovnik VRS Zdravko Tolimir izvestio je da u Brčkom postoji paravojna formacija, sastava 45 ljudi, na čijem čelu je Živojin Ivanović. Ivanović se nije stavio pod komandu brčanske brigade i navodno je bio poslat iz Republičkog SUP-a Srbije. U tom izveštaju kritikuju se paravojne formacije u Republici bosanskih Srba, uz napomenu da mnoge od njih učestvuju u pljački i ratnom profiterstvu.<sup>3031</sup>

1560. U izveštaju od 8. avgusta 1992. godine, Milorad Davidović iz Saveznog MUP-a u Beogradu izvestio je da se pripadnici grupe od 40 ljudi koje predvodi Živojin Ivanović predstavljaju kao službena lica MUP-a Srbije, služeći se službenim legitimacijama MUP-a

<sup>3025</sup> P2357 (Stenografske beleške sa 5. sednice Vrhovnog saveta odbrane, 7. avgust 1992. godine), str. 1, 18-19.

<sup>3026</sup> P3195 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Nikolom Pilipovićem), str. 13-14 (rukopis pisana kratka biografija Nikole Pilipovića, Tara, 4. decembar 1993. godine).

<sup>3027</sup> P3183 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi sa Željkom Torbicom), str. 3 (obaveštenje o sahrani Željka Torbice 24. juna 1992. godine), str. 19 (kratka biografija Željka Torbice).

<sup>3028</sup> P3183 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi sa Željkom Torbicom), str. 4-5 (MUP Srbije, DB, JSO, dokument u vezi s dodelom priznanja povodom Dana bezbednosti, 10. maj 1996. godine).

<sup>3029</sup> P1085 (Potvrda Jedinice za posebne namene, s potpisom Živojina Ivanovića, 9. jul 1992. godine).

<sup>3030</sup> D175 (Tri zahteva Specijalne jedinice Brčko, odnosno Jedinice za posebne namene Brčko, 18-27. jun 1992. godine), str. 3.

Srbije i pečatom MUP-a Krajine. Ta grupa je takođe iz stanice policije pod pretnjom uzela 22 službene legitimacije MUP-a Republike bosanskih Srba i počela s isleđivanjem ratnih zločinaca, pretresom stanova i oduzimanjem automobila i oružja. Ta grupa je osim toga tukla, šikanirala i maltretirala pripadnike policije, vojne starešine, vojnike i lokalno civilno stanovništvo, krala imovinu i prebacivala je u SFRJ. Prema tom izveštaju, Živojin Ivanović je u jednom operativnom razgovoru pokazao legitimaciju MUP-a Srbije i tvrdio da su ga poslali ljudi po imenu Tepa i Frenki iz SDB-a MUP-a Srbije i da su im oni dali oružje, opremu i automobile iz stanice.<sup>3032</sup>

1561. U izveštaju Glavnom štabu VRS od 29. septembra 1992. godine, kapetan Čuturić je napisao da je Žika Ivanović (zvani Crnogorac) pripremio i obradio dokumentaciju koja se nalazi u stanici policije Brčko u vezi s pljačkama, silovanjima i ubistvima počinjenim od strane slabo organizovanih "patriotski" orijentisanih boraca u gradu Brčkom i njegovoj okolini na početku rata i u junu 1992. godine.<sup>3033</sup>

1562. Pretresno veće će na kraju dati prikaz jednog broja dokumenata koji ukazuju na status Vasilija Mijovića 1992. godine. Prema formularu s podacima o kandidatu koji je 11. decembra 1995. u Bilju potpisao Vasilije Mijović, Mijović je služio u JATD od 1991. do najmanje decembra 1995. godine.<sup>3034</sup> U izveštaju od 15. decembra 1996. godine, vodnici Ilić i Marić iz MUP-a Srbije u Beogradu naveli su da je Vasilije Mijović službenik SDB-a MUP-a Srbije, da mu je nadređeni Jovica Stanišić i da mu je službena legitimacija MUP-a Srbije izdata 21. jula 1992. godine.<sup>3035</sup>

1563. Prema jednom nepotpisanom i nedatiranom obaveštajnom izveštaju,<sup>3036</sup> RDB i MUP Srbije su planirali da, prilikom polaganja venca na spomenik Radoslavu Kostiću u Kuli 4. maja 1996. godine, dodele razna priznanja i odlikovanja, između ostalih, i Vasiliju Mijoviću.<sup>3037</sup>

<sup>3031</sup> P383 (Glavni štab VRS, Zdravko Tolimir, informacija o paravojnim formacijama, 28. jul 1992. godine), str. 1-2, 10-11.

<sup>3032</sup> P3017 (Savezni MUP, Beograd, izveštaj Milorada Davidovića, 8. avgust 1992. godine), str. 7-8, 10.

<sup>3033</sup> P1432 (Izveštaj kapetana Simeuna Čuturića o prikupljenim obaveštajnim podacima, podnet Glavnom štabu VRS, 29. septembar 1992. godine), str. 1, 3.

<sup>3034</sup> P1585 (Dokumenti u vezi s Vasilijem Mijovićem) (dokument s potpisom Vasilija Mijovića naslovljen "Podaci o kandidatu", 11. decembar 1995. godine), str. 22-26.

<sup>3035</sup> P1585 (Dokumenti u vezi s Vasilijem Mijovićem) (MUP Srbije, Beograd, izveštaj u vezi s pucnjavom, 15. decembar 1996. godine), str. 19-20.

<sup>3036</sup> Dokazni predmet P1075 (Informacija o formiranju JSO RDB Srbije, nepotpisano, bez datuma), za koji je veštak za vojna pitanja Reynaud Theunens, na osnovu njegovog sadržaja i porekla, zaključio da je sastavljen od strane organa bezbednosti VJ posle maja 1996. godine. V. Reynaud Theunens, T. 8081-8083, 8233-8237; P1575 (Reynaud Theunens, izveštaj veštaka, 30. jun 2007. godine), str. 124.

<sup>3037</sup> P1075 (Informacija o formiranju JSO RDB Srbije, nepotpisano, bez datuma), str. 5, 8-11.

1564. Pretresno veće će se najpre osvrnuti na prisustvo Radeta i Bože Božića u Brčkom. Svedočenja svedoka JF-031 i svedoka JF-025, kao i nekoliko dokumenata,<sup>3038</sup> ukazuju na to da su Rade i Božo Božić otišli iz centra za obuku u Ležimiru<sup>3039</sup> u opštinu Brčko pre zauzimanja grada Brčkog 2. maja 1992. godine. U Brčkom su Radeta i Božu Božića zvali instruktorima Kapetana Dragana. Oni su osnovali i obučavali jedinicu od približno 70 stanovnika Brčkog, koja je nazivana "Crvenim beretkama Kapetana Dragana". Dokumentarni dokazi<sup>3040</sup> upućuju na to da je ta jedinica učestvovala u borbenim dejstvima u opštini Brčko u maju i junu 1992. godine.

1565. Pretresno veće podseća na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 da su Rade i Božo Božić i Kapetan Dragan bili pripadnici Jedinice. Međutim, svedok JF-031 rekao je u svedočenju da su Rade i Božo Božić napustili Jedinicu (koju je on nazivao Crvenim beretkama) u maju 1992. godine. Osim toga, u Davidovićevom izveštaju,<sup>3041</sup> "Crvene beretke Kapetana Dragana" u Brčkom pominju se nezavisno od jedinice pod komandom Živojina Ivanovića (zvanog Crnogorac), takođe prisutne u Brčkom, što upućuje na to da se radi o dve različite grupe. Na osnovu dokaza se ne može utvrditi da li je jedinica Radeta i Bože Božića (poznata kao "Crvene beretke Kapetana Dragana") saradivala s Ivanovićevom jedinicom u Brčkom. Zapravo, dokumentarni dokazi<sup>3042</sup> upućuju na to da je jedinica Radeta i Bože Božića bila podređena garnizonu Brčko VRS.

1566. Na osnovu dokaza se ne može utvrditi da li je Kapetan Dragan bio lično prisutan u Brčkom 1992. godine ili na neki drugi način povezan s jedinicom nazivanom "Crvene beretke Kapetana Dragana". Ipak, Pretresno veće u vezi s Kapetanom Draganom napominje da dokazi<sup>3043</sup> čiji prikaz je dat u poglavlju 6.3.2 ukazuju na to da je on napustio Golubić u julu ili avgustu 1991. godine i da se vratio u Beograd, gde je DB Srbije nastavio da nadzire njegove aktivnosti. U nekom trenutku po svom povratku u Beograd, on je ponudio svoje usluge

---

<sup>3038</sup> Konkretno, izveštaj Ratnog predsedništva, u spisu kao dokazni predmet D83, magnetofonske beleške s 4. sednice Vrhovnog saveta odbrane, u spisu kao dokazni predmet P2356, dokumenti fonda "Kapetan Dragan", u spisu kao dokazni predmet D202, izveštaj MUP-a o SJB Brčko, u spisu kao dokazni predmet P1406, i Davidovićev izveštaj, u spisu kao dokazni predmet P3017.

<sup>3039</sup> V. poglavlje 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Ležimiru.

<sup>3040</sup> Konkretno, pregled događaja Ratnog predsedništva opštine Brčko, u spisu kao dokazni predmet D83, i dokumenti fonda "Kapetan Dragan", u spisu kao dokazni predmet D202.

<sup>3041</sup> U spisu kao dokazni predmet P3017.

<sup>3042</sup> Konkretno, pregled događaja Ratnog predsedništva opštine Brčko, u spisu kao dokazni predmet D83, i dokumenti fonda "Kapetan Dragan", u spisu kao dokazni predmet D202.

<sup>3043</sup> Konkretno, dokumenti MUP-a Srbije o nadziranju, u spisu kao dokazni predmeti D183, D585, D586, D1290 i D1291, i zapisnik sa sastanka Kapetana Dragana i Tomislava Simovića, u spisu kao dokazni predmet P1069. Pretresno veće je imalo u vidu dokaze koji ukazuju na to da su pripadnici Jedinice bili u nekom kontaktu s Kapetanom Draganom posle avgusta 1991, što je uključivalo i konsultacije u vezi s minskim poljima obavljene s njim u decembru 1991. godine u jednom od centara za obuku Jedinice, v. P2984 (Dokumenti u vezi s Borjanom Vučkovićem), str. 10-11 (izveštaj komandira Specijalne jedinice, Pajzoš, 21. decembar 1991. godine).

ministru Simoviću iz Ministarstva odbrane Srbije. Pretresno veće takođe uzima u obzir svedočenje svedoka JF-031, čiji prikaz je dat gore u tekstu u vezi s centrom za obuku u Ležimiru, da je Franko Simatović naložio Jedinici da ne primi Kapetana Dragana u centar za obuku u Ležimiru.

1567. Ovi dokazi upućuju na to da je Kapetan Dragan prestao da bude pripadnik Jedinice posle avgusta 1991. godine. S obzirom na prethodno, Pretresno veće smatra da postoji razumna mogućnost da su Rade i Božo Božić i jedinica nazivana "Crvenim beretkama Kapetana Dragana" u Brčkom bili odvojeni od Jedinice, DB-a Srbije i optuženih i da su delovali nezavisno od njih.

1568. Pretresno veće će se sad osvrnuti na prisustvo Živojina Ivanovića u Brčkom. Stanišićeva odbrana osporava pouzdanost svedočenja svedoka JF-047 i Gorana Stoparića i ukazuje na delove njihovih svedočenja o tome da je Vaso Mijović snabdevao jedinicu u Brčkom, a Ivanović u Brčkom držao obuku, koje smatra nedoslednim.<sup>3044</sup> Suprotno argumentima Stanišićeve odbrane, Pretresno veće smatra da su svedočenja svedoka JF-047 i Gorana Stoparića više-manje dosledna. Njihova svedočenja u vezi s prisustvom Živojina Ivanovića u Brčkom dodatno su potkrepljena svedočenjem Petra Đukića i jednim brojem dokaznih predmeta.<sup>3045</sup> Na osnovu prethodnog, Pretresno veće zaključuje da su pripadnici Jedinice Živojin Ivanović, Nikola Pilipović<sup>3046</sup> i Željko Torbica<sup>3047</sup> bili u Brčkom od kraja maja ili početka juna 1992. godine. Dalje, na osnovu svedočenja svedoka JF-047 i nekoliko dokaznih predmeta,<sup>3048</sup> Pretresno veće zaključuje da se Vasilije Mijović priključio Jedinici u nekom trenutku 1991. i da je i on bio u Brčkom od kraja maja ili početka juna 1992. godine.

1569. Dokumentarni dokazi ukazuju na to da su pripadnici Jedinice Željko Torbica i Nikola Pilipović učestvovali u vojnoj operaciji u koridoru kod Brčkog u junu 1992. godine s formacijom koju je Pilipović nazivao jedinicom. Ti dokazi takođe ukazuju na to da je Torbica u toj operaciji poginuo, nakon čega je njegova porodica dobila finansijsku pomoć, a 1996. godine DB Srbije mu je posthumno dodelio priznanje. Na osnovu tih dokaza, Pretresno veće

<sup>3044</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 662-664, poverljivi Dodatak III, str. 596-597.

<sup>3045</sup> Konkretno, video-snimkom proslave u Kuli, u spisu kao dokazni predmet P61, magnetofonskim beleškama s 4. sednice Vrhovnog saveta odbrane, u spisu kao dokazni predmet P2356, dokumentima MUP-a Srbije u vezi s Nikolom Pilipovićem i Željkom Torbicom, u spisu kao dokazni predmeti P3195 i P3183, potvrdom koja je u spisu kao dokazni predmet P1085, izveštajima VRS, u spisu kao dokazni predmeti P383 i P1432, i Davidovićeve izveštajem, u spisu kao dokazni predmet P3017.

<sup>3046</sup> Za zaključke Pretresnog veća u vezi s tim da li su ta lica bila pripadnici Jedinice, v. poglavlje 6.3.2.

<sup>3047</sup> Za zaključke Pretresnog veća u vezi s tim da li su ta lica bila pripadnici Jedinice, v. poglavlje 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Ležimiru.

<sup>3048</sup> Video-snimak proslave u Kuli, u spisu kao dokazni predmet P61; formular s podacima o kandidatu i izveštaj MUP-a Srbije u Beogradu, u spisu kao deo dokaznog predmeta P1585; i obaveštajni izveštaj, u spisu kao dokazni predmet P1075.

zaključuje da je Jedinica učestvovala najmanje u jednoj vojnoj operaciji u Brčkom u junu 1992. godine. Na osnovu dokaza se ne može utvrditi da li su optuženi tokom te operacije rukovodili Jedinicom. Podsećajući na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 i zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali učešće Jedinice u vojnoj operaciji u Brčkom u junu 1992. godine.

1570. Na osnovu svedočenja svedoka JF-047, Pretresno veće zaključuje da je pripadnik Jedinice Vaso Mijović snabdevao Jedinicu u Brčkom naoružanjem, municijom i gorivom iz Beograda. Podsećajući na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 i zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške (u vidu naoružanja, municije i goriva) Jedinici u Brčkom.

1571. Konačno, na osnovu svedočenja Gorana Stoparića i dokaza o proslavi u Kuli,<sup>3049</sup> Pretresno veće zaključuje da su pripadnici Jedinice obučavali pripadnike VRS u Brčkom. Podsećajući na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 i zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali obuku pripadnika VRS u Brčkom.

1572. Pretresnom veću su predočeni dokazi koji ukazuju na to da je Srećko Radovanović (zvani Debeli) učestvovao u dejstvima u Brčkom. Dana 13. maja 1993. godine, predsednik SČP Vojislav Šešelj proglasio je Srećka Radovanovića srpskim četničkim vojvodom zbog uspešnog učešća u ratnim dejstvima u Brčkom.<sup>3050</sup> U vezi s tim, Pretresno veće podseća na svoj zaključak koji se odnosi na centar za obuku na Pajzošu da je Srećko Radovanović (zvani Debeli) bio jedan od pripadnika Jedinice regrutovanih i obučenih u centru u Iloku, kao i na zaključak iz poglavlja 3.4.2 da je on bio među pripadnicima Jedinice koji su učestvovali u dejstvima u Bosanskom Šamcu u aprilu 1992. godine. Međutim, na osnovu dokaza o Radovanovićevim aktivnostima u Brčkom ne može se utvrditi kojim oružanim snagama je on pripadao kad je učestvovao u tim dejstvima. U tom kontekstu, Pretresno veće podseća na dokaze čiji prikaz je dalo u vezi s centrom za obuku na Pajzošu i u poglavlju 3.4.2, prema kojima je Radovanović, po zauzimanju Bosanskog Šamca, postavljen na položaj u VRS-u. Na osnovu dokaza se ne može utvrditi ni to u kojim je operacijama u Brčkom učestvovao Srećko Radovanović. U tom kontekstu, Pretresno veće napominje da su u Brčkom pre maja 1993. godine izvedene barem dve relevantne operacije: operacija za zauzimanje grada Brčkog,

---

<sup>3049</sup> V. dokazni predmet P61.

izvedena od 30. aprila do 2. maja 1992. godine, i operacija u koridoru kod Brčkog, izvedena u junu 1992. godine. S obzirom na to, Pretresno veće neće dalje razmatrati dokaze koji se tiču Radovanovićevog učešća u dejstvima u Brčkom.

*Centri za obuku na Ozrenu i u Vili i dejstva u Doboju, april-jul 1992. godine*

1573. Pretresno veće će sad preći na centre za obuku na Ozrenu i u Vili i dejstva u Doboju. Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi rukovodili učešćem Jedinice u konkretnim dejstvima oko Doboja 1992. godine.<sup>3051</sup> Pretresno veće će takođe razmotriti da li su optuženi organizovali, finansirali i podržavali učešće Jedinice u tim konkretnim dejstvima i u tu svrhu je snabdevali.<sup>3052</sup> Pretresno veće će razmotriti i da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Jedinici u centrima za obuku na Ozrenu i u Vili i rukovodili njima.<sup>3053</sup> Naposljetku, Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi organizovali obuku drugih grupa u centrima za obuku na Ozrenu i u Vili i rukovodili njome.

1574. U Završnom pretresnom podnesku tužilaštvo navodi da su pripadnici Crvenih beretki, među kojima i Božović i Subotić, do aprila 1992. godine osnovali centre za obuku na Ozrenu i u Vili, u opštini Doboj, gde su regrutovali i obučavali lokalne Srbe.<sup>3054</sup> Simatović je nekoliko puta posetio centar za obuku na Ozrenu.<sup>3055</sup> Tužilaštvo tvrdi da su pripadnici Crvenih beretki, pod komandom Božovića i direktnom kontrolom Simatovića, učestvovali u zauzimanju Doboja 3. maja 1992. godine.<sup>3056</sup>

1575. Pretresnom veću su predočena svedočenja svedoka JF-005, svedoka JF-031, svedoka JF-008, svedoka JF-035 i Manojla Milovanovića, kao i dokumentarni dokazi u vezi s centrima za obuku na Ozrenu i u Vili i dejstvima u Doboju.

1576. **Svedok JF-005**, Srbin iz Hrvatske koji je od aprila 1992. godine bio pripadnik JSN ili Jedinice za specijalne namene,<sup>3057</sup> rekao je u svedočenju da je zvanični naziv njegove jedinice bio JSN, ali da je ona među civilnim stanovništvom bila poznata kao Crvene beretke.<sup>3058</sup> Iako

<sup>3050</sup> P3199 (SČP, naredba Vojislava Šešelja o proglašavanju srpskih četničkih vojvoda zbog izvanrednih zasluga, 13. maj 1993. godine), str. 1, 5-6.

<sup>3051</sup> Optužnica, par. 7.

<sup>3052</sup> Optužnica, par. 7.

<sup>3053</sup> Optužnica, par. 3, 5, 15(c).

<sup>3054</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 245-252.

<sup>3055</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 245.

<sup>3056</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 251-252; T. 20199, 20211-20213.

<sup>3057</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), str. 1, par. 1, 3, 11; P136 (List sa pseudonimom svedoka); svedok JF-005, T. 2760, 2851, 2857.

<sup>3058</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 3; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 3; svedok JF-005, T. 2850-2852.

je jedinica često menjala ime, u njenom sastavu ostajale su iste osobe.<sup>3059</sup> Prema svedokovim rečima, stanovnici Doboja su i za pripadnike specijalne policije iz Petrova govorili da su Crvene beretke.<sup>3060</sup> Svedok je smatrao da termin Crvene beretke označava grupu ljudi u kojoj su, između ostalih, bili Božović, Vuk, Riki i Njegoš, koji su došli iz Srbije da obuču lokalno stanovništvo za odbranu u slučaju napada muslimanskih snaga na Doboju.<sup>3061</sup> U svedokovoj jedinici bilo je šezdesetak ljudi, a komandant je bio Dragan Lukić, direktno podređen Božoviću.<sup>3062</sup> Dragan Lukić je bio podređen i Taktičkoj grupi Ozren, koja je posle operacije u Doboju stavljena pod komandu Milovana Stankovića i u čijem su sastavu bile četiri brigade VRS.<sup>3063</sup> Svedokova specijalna jedinica delovala je nezavisno od tih brigada VRS.<sup>3064</sup>

1577. Dana 20. aprila 1992. godine, svedok je počeo s obukom za specijalne jedinice DB-a Srbije, poznate i kao Crvene beretke. Milan Ninković, predsednik Opštinskog odbora SDS-a u Doboju, regrutovao je ljude, uključujući svedoka, koje je na Ozrenu 1992. godine obučavao Božović.<sup>3065</sup> Svedoku je najpre rečeno da se radi o specijalnoj jedinici JNA, ali su od maja 1992. godine do njega počele stizati glasine da su oni zapravo u sklopu DB-a Srbije.<sup>3066</sup> Regruti su nosili uniforme sivomaslinaste boje.<sup>3067</sup> Obuka se odvijala u Čaćinovcu, nadomak manastira na Kraljici na Ozrenu, u opštini Doboju.<sup>3068</sup> Svedok je bio u grupi od 20 ljudi odabranih za obuku.<sup>3069</sup> Svedokova grupa je bila druga grupa koja je obučena u centru na Ozrenu. Od kraja aprila do početka maja 1992. godine u centru za obuku je bilo 30-40 ljudi.<sup>3070</sup> Prema svedokovim rečima, na Ozrenu su obučene razne policijske jedinice iz Doboja, jedinice JNA i dobrovoljačke jedinice, a ukupan broj lica s područja Doboja (uključujući i jedan broj pripadnika 4. odeljenja specijalne policije) koji je tamo obučen u periodu od marta do jula 1992. godine iznosio je 200-250.<sup>3071</sup>

<sup>3059</sup> P139 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 14. januar 2010. godine), str. 1.

<sup>3060</sup> Svedok JF-005, T. 2854.

<sup>3061</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 5; svedok JF-005, T. 2846-2849.

<sup>3062</sup> Svedok JF-005, T. 2851, 2857-2858, 2901.

<sup>3063</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 13; svedok JF-005, T. 2857-2858, 2901.

<sup>3064</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 13.

<sup>3065</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 3; svedok JF-005, T. 2778, 2858-2859, 2868, 3006.

<sup>3066</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 9; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 13-14; svedok JF-005, T. 2778.

<sup>3067</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 6; svedok JF-005, T. 2881.

<sup>3068</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 3; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 3; svedok JF-005, T. 2779, 2840; P154 (Mapa područja Doboja na kojoj je svedok JF-005 označio lokaciju logora na Ozrenu); P162 (Video-snimak spomen-sobe u centru u Kuli, datum nepoznat), insert br. 1, 00:26-00:32; P163 (Stop-fotografije iz video-snimka spomen-sobe u centru u Kuli, P162, datum nepoznat), str. 4.

<sup>3069</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 4.

<sup>3070</sup> Svedok JF-005, T. 2849.

<sup>3071</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 7, 10; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 8; P139 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 14. januar 2010. godine), str. 3; svedok JF-005, T. 2852-2853, 2868-2869.

1578. Za obuku na Ozrenu bili su zaduženi komandant Radojica Božović (zvani Rajo), koji je imao čin pukovnika u Crvenim beretkama, i instruktori Vuk (Vukmirović), Riki i Njegoš.<sup>3072</sup> Svedok je u svedočenju rekao da su Njegoša Kušića, pripadnika Crvenih beretki iz Srbije, kad je stigao na Ozren, Vuk i Riki dočekali kao starog prijatelja.<sup>3073</sup> Božović i Vukmirović su bili iz Crne Gore.<sup>3074</sup> Čovek kojem je svedok znao samo prezime, izvesni Lončar, takođe je bio pripadnik njegove jedinice Crvenih beretki u Doboju 1992. godine.<sup>3075</sup> Uz nekoliko drugih, imena Njegoša Kušića, Radojice Božovića i Nikole Lončara pojavljuju se na potpisanoj i pečatiranoj spisku Centra službi bezbednosti Doboju MUP-a Republike bosanskih Srba za isplatu akontacije za april 1992. godine Specijalnoj grupi Doboju. Na spisku su takođe Davor Subotić, Đurica Banjac i Milenko Popović.<sup>3076</sup> Svedoku su pokazana dva spiska isplata i on je prepoznao Božovića kao tadašnjeg pripadnika Crvenih beretki, mada je smatrao da su navedeni iznosi vrlo visoki.<sup>3077</sup> Na spiskovima su se takođe nalazili Njegoš Kušić, Nikola Lončar, Davor Subotić, Đurica Banjac i Milenko Popović.<sup>3078</sup>

1579. Božović je na početku obuke svedoku i drugim regrutima rekao da će se boriti za srpski narod i da Muslimani žele da poubijaju sve Srbe. Polaznici su imali pešadijsku i taktičku obuku, a obučavali su se i u topografiji, borbenim veštinama i korišćenju raznog vatrenog oružja i eksploziva.<sup>3079</sup> Svedok je na obuci takođe učio kako da u borbenim dejstvima na liniji fronta koristi živi štit.<sup>3080</sup> Obuka je trajala petnaestak dana, ali je prekinuta 3. maja 1992. godine zbog informacije da se Muslimani spremaju da preuzmu kontrolu nad Dobojem, tako da su morali tamo da stignu pre njih.<sup>3081</sup> Prema svedokovim rečima, centar za obuku na Ozrenu zvanično je zatvoren u avgustu 1992. godine, ali je 2004. godine i dalje *de facto* služio kao centar za obuku.<sup>3082</sup>

<sup>3072</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 5; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 4; svedok JF-005, T. 2778-2779, 2846, 2848.

<sup>3073</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 42; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 32.

<sup>3074</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 5; svedok JF-005, T. 2779.

<sup>3075</sup> Svedok JF-005, T. 2834-2835; P159 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 1. do 16. januara 1994. godine, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića), str. 3-4; P161 (Pregled isplaćenih dnevnica za period od 17. do 31. januara, s potpisom zamenika komandanta JATD Milana Radonjića), str. 2-3.

<sup>3076</sup> P142 (MUP Republike bosanskih Srba, Centar službi bezbednosti Doboju, spisak za isplatu akontacije ličnog dohotka za april 1992. godine), str. 1.

<sup>3077</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 34; P89 (Spisak imena s potpisima načelnika stanice Obrena Petrovića i Nedeljka Kovača); P143 (Spisak radnika za isplatu ličnog dohotka za mesec maj 1992. godine, Odeljenje za materijalno-finansijske i tehničke poslove, 19. jun 1992. godine).

<sup>3078</sup> P89 (Spisak imena s potpisima načelnika stanice Obrena Petrovića i Nedeljka Kovača); P143 (Spisak radnika za isplatu ličnog dohotka za mesec maj 1992. godine, Odeljenje za materijalno-finansijske i tehničke poslove, 19. jun 1992. godine).

<sup>3079</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 6; svedok JF-005, T. 2932, 2934-2935.

<sup>3080</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 42.

<sup>3081</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 6, 11; svedok JF-005, T. 2937-2938.

<sup>3082</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 10; P139 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 14. januar 2010. godine), str. 1.



1580. U početku svedok i drugi pripadnici Crvenih beretki nisu nosili nikakva obeležja osim crvene trake i crvene beretke.<sup>3083</sup> Po završetku obuke na Ozrenu, drugi regruti su dobili maskirne uniforme i crvene beretke s oznakama JSN.<sup>3084</sup> Pripadnici Crvenih beretki imali su instrukcije da u borbenim dejstvima skinu svoje crvene beretke.<sup>3085</sup> Svedok je crvenu beretku dobio negde između 10. i 14. maja 1992. godine.<sup>3086</sup> Prema svedokovim rečima, crvena beretka koju je dobio imala je oznaku sa slovima JSN i slikom smeđeg vuka u crvenom plamenu na smeđoj pozadini.<sup>3087</sup> Svedok je prepoznao amblem sivog vuka koji je 1992. godine koristila njegova jedinica u Doboju, na kojem je iznad dve zlatne grane lovora bio sivi vuk okružen bojama srpske zastave.<sup>3088</sup> Svedok je rekao da je amblem Crvenih beretki postojao u tri boje: plavoj za regrute, crvenoj za pripadnike s ratnim iskustvom i smeđoj za oficire.<sup>3089</sup> Međutim, oznake jedinica Crvenih beretki često su se menjale, a ponekad Crvene beretke i nisu nosile nikakve oznake.<sup>3090</sup>

1581. U vreme operacije u Doboju u maju 1992. godine, svedokova jedinica je dobijala od Božovića samo džeparac za cigarete i slično.<sup>3091</sup> Nakon operacije u Doboju, svedok je dobio komandu nad šestoricom mlađih ljudi i crveni amblem Crvenih beretki.<sup>3092</sup> Pošto su bili mladi, svedok i šestorica njegovih podređenih dobijali su lakše zadatke nego stariji pripadnici jedinice.<sup>3093</sup> Regruti na početku nisu imali nikakve legitimacije, ali je srpska policija u Doboju sredinom maja 1992. godine svakom od njih dodelila šestocifreni broj, koji su zadržali tokom cele karijere.<sup>3094</sup> Svedok je kasnije od privremenog načelnika MUP-a Doboj dobio privremenu legitimaciju MUP-a.<sup>3095</sup> Na toj legitimaciji bili su svedokova slika i njegovo ime i pisalo je "Centar javne bezbednosti Doboj".<sup>3096</sup> Sve dok se u Tesliću, u Bosni i Hercegovini, nisu javili problemi, štab specijalne jedinice nalazio se u delu grada Doboja koji se zvao Vila,

<sup>3083</sup> P139 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 14. januar 2010. godine), str. 1.

<sup>3084</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 7; svedok JF-005, T. 2881, 2944.

<sup>3085</sup> P139 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 14. januar 2010. godine), str. 1.

<sup>3086</sup> Svedok JF-005, T. 2941-2942, 2944-2945.

<sup>3087</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 7; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 3.

<sup>3088</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 36; P141 (Oznaka sa sivim vukom koju su koristile Crvene beretke); svedok JF-005, T. 2780.

<sup>3089</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 7.

<sup>3090</sup> P139 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 14. januar 2010. godine), str. 1.

<sup>3091</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 5.

<sup>3092</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 6-7; svedok JF-005, T. 2873, 2940-2941.

<sup>3093</sup> Svedok JF-005, T. 2874.

<sup>3094</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 7; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 6; svedok JF-005, T. 2946.

<sup>3095</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 7; svedok JF-005, T. 2860-2861, 2863, 2933-2934, 2944-2945.

<sup>3096</sup> Svedok JF-005, T. 2945.

odnosno Plane.<sup>3097</sup> Specijalne jedinice DB-a u Doboju organizovao je Božović, koji je njima i komandovao, a ispod njega bili su Vuk i Riki, koji su bili komandanti nekoliko manjih grupa.<sup>3098</sup> Neki regruti u svedokovoj jedinici dobili su automobile čije su registarske tablice bile iste kao njihov šestocifreni broj. Ti automobili su držani u centru Crvenih beretki u Vili.<sup>3099</sup> Godine 1992. u Doboju svedok je često čuo Raju (Radojicu) Božovića kako telefonom razgovara s Beogradom, obraćajući se sagovornicima s "Vi".<sup>3100</sup> Svedok je video kad je Božović u policijskoj stanici u Doboju birao telefonske brojeve s pozivnim brojem za Beograd.<sup>3101</sup> U maju ili junu 1992. godine, svedok je video da se Kapetan Dragan (Vasiljković) često sastaje s Božovićem u Doboju, a rečeno mu je da su se sastajali i u Banjaluci.<sup>3102</sup>

1582. Svedok je u četiri upitnika za koja je mislio da se odnose na fond "Kapetan Dragan" prepoznao četiri osobe koje je poznao.<sup>3103</sup> Upitnici su bili deo molbe za finansijsku pomoć i odnosili su se na lica koja su bila ranjena ili su poginula na dužnosti u periodu od maja 1992. do maja 1993. godine.<sup>3104</sup> Prema tim upitnicima, Goran Đurić, Milomir Todić i Slobodan Katanić su se u aprilu i maju 1992. godine priključili jedinici pod Božovićevom komandom (koja je u upitnicima različito nazivana: Crvene beretke – Bataljon za posebne namene u Bosanskom Petrovom Selu; srpska milicija – Crvene beretke; milicija Petrovo – Crne beretke – Jedinica za posebne namene u Doboju).<sup>3105</sup> Prema upitniku za Mladena Makrića, Makrić se priključio 2. ozrenskoj diverzantskoj grupi Crvenih beretki 30. maja 1992. godine na Ozrenu.<sup>3106</sup> Svedok je u petom upitniku prepoznao prezime podnosioca molbe, Duška

<sup>3097</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 18, 29; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 3; svedok JF-005, T. 2840.

<sup>3098</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 12; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 4; svedok JF-005, T. 2898.

<sup>3099</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 7; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 6; svedok JF-005, T. 2946-2947.

<sup>3100</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 41; P139 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 14. januar 2010. godine), str. 2; svedok JF-005, T. 2936-2937.

<sup>3101</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 41; svedok JF-005, T. 2936-2937.

<sup>3102</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 42; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 26.

<sup>3103</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 35; P144 (Upitnik B1, Slobodan Katanić, 31. maj 1993. godine); P145 (Upitnik B1, Goran (Ratka) Đurić, 25. februar 1993. godine); P146 (Upitnik B1, Mladen Makrić, 22. jul 1993. godine); P147 (Upitnik B2, Milomir Todić, 15. septembar 1992. godine).

<sup>3104</sup> P144 (Upitnik B1, Slobodan Katanić, 31. maj 1993. godine); P145 (Upitnik B1, Goran (Ratka) Đurić, 25. februar 1993. godine); P146 (Upitnik B1, Mladen Makrić, 22. jul 1993. godine).

<sup>3105</sup> Svedok JF-005, T. 2912; P144 (Upitnik B1, Slobodan Katanić, 31. maj 1993. godine), str. 3, 5; P145 (Upitnik B1, Goran (Ratka) Đurić, 25. februar 1993. godine), str. 5; P147 (Upitnik B2, Milomir Todić, 15. septembar 1992. godine).

<sup>3106</sup> P146 (Upitnik B1, Mladen Makrić, 22. jul 1993. godine), str. 5.

Dobrića.<sup>3107</sup> Prema tom upitniku, Dobrić se priključio MUP-u Srbije 12. aprila 1992. godine kao instruktor, pod komandom Božovića i Frenkija.<sup>3108</sup>

1583. Svedok JF-005 je u svedočenju rekao da je, dok se nalazio na jednom kontrolnom punktu, otprilike u maju ili junu 1992. godine, video kako su oficiri iz Srbije džipom došli u štab specijalne jedinice u Čaćinovcu i u centar u Vili, ali svedoku i drugima nije bilo dozvoljeno da se upoznaju s njima.<sup>3109</sup> Jedan od tih oficira ličio je na Simatovića.<sup>3110</sup> Božović je rekao svedoku da će doći šef i svedok je pretpostavio da je mislio na Frenkija Simatovića, komandanta specijalnih jedinica DB Srbije.<sup>3111</sup> U maju ili junu 1992. godine, u Doboju, Božović je svedoku i drugim pripadnicima Crvenih beretki pokazao sliku Frenkija Simatovića i rekao im da tog čoveka propuste kroz kapiju bez provere ličnih isprava. Pored Božovića, Vuka i Rikija, Frenki Simatović je bio jedina osoba za koju je svedok znao da se propuštala bez provere ličnih isprava. Otprilike u to vreme, svedok je video Frenkija Simatovića u poseti centru za obuku na Ozrenu, u opštini Doboj.<sup>3112</sup>

1584. Svedok JF-005 je rekao da je u maju ili junu 1992. godine u nekoliko navrata video kako se Božović vratio iz Beograda u štab taktičke grupe na Ozrenu i predao nekakvu kovertu Stankoviću.<sup>3113</sup> Svedok je u maju ili junu 1992. godine video dokumente sa Stanišićevim imenom i, kako se činilo, njegovim potpisom.<sup>3114</sup> Kasnije je svedok saznao da je naoružanje moglo preći preko granice samo uz Stanišićevo odobrenje.<sup>3115</sup>

1585. Krajem juna 1992. godine, u Tesliću, svedok i dvanaestorica drugih pobrkani su s Karaginom jedinicom i uhapšeni od strane vojne policije, predati MUP-u i odvedeni u vojni logor u Banjaluci, gde su držani sve dok Božović nije organizovao njihovo puštanje, za šta je uslov bio da Božović napusti Republiku bosanskih Srba čim se "oslobodi" Posavski koridor.<sup>3116</sup> Nakon oslobađanja svedoka i otvaranja koridora u julu 1992. godine, jedan deo svedokove jedinice priključio se ozrenskoj gardi, a drugi vojnoj policiji VRS-a pod

<sup>3107</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 35; P148 (Upitnik B1, Duško Drobić, 17. maj 1992. godine).

<sup>3108</sup> P147 (Upitnik B2, Milomir Todić, 15. septembar 1992. godine), str. 3.

<sup>3109</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 18; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 12; svedok JF-005, T. 2950.

<sup>3110</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 12; svedok JF-005, T. 2950, 2952.

<sup>3111</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 18.

<sup>3112</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 12; svedok JF-005, T. 2780-2781.

<sup>3113</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 11; P139 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 14. januar 2010. godine), str. 2-3.

<sup>3114</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 11, 13; svedok JF-005, T. 2920-2921.

<sup>3115</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 13.

<sup>3116</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 32; svedok JF-005, T. 2903, 2959-2961, 3013.

komandom Đure Martića.<sup>3117</sup> Svedokova jedinica Crvenih beretki u Doboju prestala je da postoji kao takva.<sup>3118</sup> Milovan Stanković je naredio svedoku da se priključi vojnoj policiji.<sup>3119</sup> Nakon oslobađanja Posavskog koridora, u julu ili avgustu 1992. godine, Božović je s Vukom, Rikijem i Njegošem otišao iz Republike bosanskih Srba u Srbiju i tamo osnovao centar za obuku Crvenih beretki na reci Tari, blizu Crne Gore.<sup>3120</sup> Međutim, Božović, Riki i Vuk i dalje su redovno dolazili u Doboj i ponekad i dalje izdavali naređenja svedoku i drugima, koji bi se onda odvajali od svojih jedinica da bi obavili zadatke.<sup>3121</sup>

1586. **Svedok JF-031**, Srbin iz opštine Knin,<sup>3122</sup> rekao je u svedočenju da je u Doboju postojao logor ili centar za obuku Crvenih beretki i da je u njemu video oko 300 ljudi s crvenim beretkama bez ikakvih oznaka.<sup>3123</sup> Oni su mu rekli da su im komandanti Raja Božović i Riki Subotić; Subotić je bio prisutan u centru za obuku.<sup>3124</sup> Prema svedokovim rečima, Rajo Božović i Riki Subotić su u Doboj otišli posle Fruške gore.<sup>3125</sup> Svedok je rekao da su u Doboju od "pravih" Crvenih beretki bili samo Božović i Subotić i da je Simatović preko njih mogao da izdaje naređenja drugima.<sup>3126</sup>

1587. **Svedok JF-008**, Hrvat iz pretežno hrvatskog sela Dragalovci u opštini Doboj,<sup>3127</sup> rekao je u svedočenju da su Crvene beretke bile deo MUP-a Srbije i da su po dolasku u Republiku bosanskih Srba zvanično bile deo njenog MUP-a, a u Doboju deo CSB-a Doboj. Dodao je da Crvene beretke zapravo nisu bile ni pod čijom kontrolom. Štab Crvenih beretki nalazio se u zgradi SUP-a u Doboju, nekadašnjem domu penzionera.<sup>3128</sup> Svedok je izjavio da su njihovi komandanti bili izvesni Božović i izvesni Riki.<sup>3129</sup> Svedok JF-008 je video da su Crvene beretke nosile posebne ambleme, na kojima je bila slika nalik dvoglavom orlu na grbu Nemanjića.<sup>3130</sup> Svedok JF-008 je rekao da je kasnije na televiziji gledao snimak o Crvenim

<sup>3117</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 33; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 18; svedok JF-005, T. 2877, 2897, 2961-2962.

<sup>3118</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 18.

<sup>3119</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 33, 37; svedok JF-005, T. 2877, 2897.

<sup>3120</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 36; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 22; svedok JF-005, T. 2846.

<sup>3121</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 33, 36; svedok JF-005, T. 2904-2905.

<sup>3122</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 1-2.

<sup>3123</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 15; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19202, 19244, 19294-19295; svedok JF-031, T. 7428.

<sup>3124</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 15; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19202-19203, 19245; svedok JF-031, T. 7443-7445, 7461, 7482; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 3.

<sup>3125</sup> Svedok JF-031, T. 7443-7445; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori).

<sup>3126</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19202-19203.

<sup>3127</sup> P257 (Svedok JF-008, izjava svedoka, 15. april 2009. godine), str. 1, par. 5.

<sup>3128</sup> P257 (Svedok JF-008, izjava svedoka, 15. april 2009. godine), par. 27; svedok JF-008, T. 3572, 3594, 3652-3653.

<sup>3129</sup> P257 (Svedok JF-008, izjava svedoka, 15. april 2009. godine), par. 27, 32, 34; svedok JF-008, T. 3586.

<sup>3130</sup> P257 (Svedok JF-008, izjava svedoka, 15. april 2009. godine), par. 29; svedok JF-008, T. 3621.

beretkama.<sup>3131</sup> Svedok je takođe rekao da je u ono vreme zapazio da pripadnici Crvenih beretki imaju posebnu vrstu oružja, takozvane heklere, koje JNA nije koristila. Svedok je rekao da mu nije poznato da je ijedna druga jedinica, izuzev Crvenih beretki, imala heklere. Lokalna policija je koristila automatske puške "Zastavine" proizvodnje.<sup>3132</sup> Osim toga, za razliku od Crvenih beretki koje su nosile jedino crvene kape, lokalna redovna policija nosila je sivoplavičaste beretke, vojna policija crne beretke, dok je vojska imala maskirne ili obične kape.<sup>3133</sup>

1588. **Svedok JF-035**, Srbin iz Bosne i Hercegovine,<sup>3134</sup> rekao je u svedočenju da je, dok je u julu i avgustu 1992. godine bio stacioniran u jednom selu nadomak Doboja, sreo dve grupe vojnika koji su rekli da su završili obuku kod Crvenih beretki na Ozrenu i koji su ponašali kao profesionalno obučeni vojnici.<sup>3135</sup> Obuku su im držali izvesni Riki i Crnogorac, za koje svedok misli da su bili instruktori Crvenih beretki u bazi u Iloku.<sup>3136</sup> Dok je bio stacioniran u blizini Doboja, svedok JF-035 nikad nije lično sreo nekog pripadnika Crvenih beretki.<sup>3137</sup>

1589. U svojoj rukom pisanoj kratkoj biografiji Milenko Popović je naveo da je, negde između proleća 1992. i jula 1992. godine, u grupi s Radojicom Božovićem otišao iz Baranje na Ozren, gde je učestvovao u akcijama (uključujući zauzimanje Doboja, čišćenje i utvrđivanje linije na Ozrenu, zauzimanje Teslića i čišćenje okolnih sela, te probijanje koridora). Na Ozrenu su Popović i drugi obučili oko 2.000 ljudi s područja Ozrena, Doboja i Teslića. Popović je s Ozrena otišao u julu 1992. godine.<sup>3138</sup> U svojoj rukom pisanoj kratkoj biografiji Davor Subotić je naveo da su ga, posle obuke u Ležimiru i borbi na nekoliko lokacija, nakon što je probijen koridor, angažovali s grupom ljudi na Ozrenu i da je aktivno učestvovao u borbama za Dobj.<sup>3139</sup>

1590. Pretresno veće takođe podseća na svedočenje **svedoka JF-005** u vezi s obukom Karagine jedinice i grupe Miće na Ozrenu, o kojem je bilo reči u poglavlju 3.5.2. Pretresno

<sup>3131</sup> P257 (Svedok JF-008, izjava svedoka, 15. april 2009. godine), par. 29; svedok JF-008, T. 3664-3665.

<sup>3132</sup> Svedok JF-008, T. 3578.

<sup>3133</sup> Svedok JF-008, T. 3585.

<sup>3134</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 2; P495 (Svedok JF-035, dopuna izjave svedoka, 6. maj 2001. godine), str. 1; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12231.

<sup>3135</sup> P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12184-12185; svedok JF-035, T. 5410, 5465-5467.

<sup>3136</sup> Svedok JF-035, T. 5410, 5465-5467. V. P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 17.

<sup>3137</sup> Svedok JF-035, T. 5410, 5465-5466.

<sup>3138</sup> P3179 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Milenom Popovićem), str. 11 (rukom pisana kratka biografija Milenka Popovića).

<sup>3139</sup> D457 (MUP Srbije, RDB/SDB, dokumenti u vezi s Davorom Subotićem), str. 6 (kratka biografija s potpisom Davora Subotića).

veće podseća i na svedočenja svedoka B-1115 i svedoka JF-008 u vezi s obukom u Doboju, o kojima je bilo reči u poglavlju 3.5.2.

1591. Na sastanku održanom 6. februara 1993. godine, Mladić je u svoj dnevnik zabeležio da Slavko Lazarević zvani Amerika ima odobrenje od "Stanišića" da formira Crvene beretke na Ozrenu, u opštini Doboj.<sup>3140</sup> **Manojlo Milovanović**, načelnik Glavnog štaba VRS od maja 1992. do 1996. godine,<sup>3141</sup> rekao je u svedočenju da misli da je reč o Mići Stanišiću, ministru unutrašnjih poslova Republike bosanskih Srba, pošto dalje u toj belešci stoji da je "Mićo" napisao naredbu za formiranje "specijalne jedinice" u Doboju, a Jovica Stanišić, prema svedokovom mišljenju, nije bio ovlašćen za izdavanje takvih naređenja.<sup>3142</sup>

1592. Na proslavi u Kuli 1997. godine, Simatović je rekao da je početkom rata osnovano 26 centara za obuku posebnih jedinica milicije Republike bosanskih Srba i Srpske Krajine, među kojima je bio i centar u Doboju.<sup>3143</sup> **Svedoku JF-005** je tokom svedočenja pušten video-snimak te proslave i on je rekao da su se u prostoriji centra za obuku u Kuli prikazanoj na snimku nalazile zastave koje je jedinica osvojila u borbi, slike poginulih pripadnika jedinice i karta koja prikazuje lokacije centara za obuku.<sup>3144</sup> Svedok je i na jednom drugom video-snimku prepoznao tu kartu s označenim lokacijama kampova, odnosno centara za obuku Crvenih beretki (uključujući Doboj i Ozren), koja je visila na zidu spomen-sobe centra za obuku u Kuli.<sup>3145</sup> Zvezdan Jovanović je prisustvovao proslavi u Kuli 1997. godine.<sup>3146</sup>

1593. Pretresno veće podseća na činjenicu br. 202, Činjenice o kojima je presuđeno I, u vezi s naoružavanjem paravojnih formacija od strane JNA 1991. i 1992. godine, navedenu u poglavlju 6.4.4.

1594. Pretresno veće će najpre oceniti pouzdanost svedočenja svedoka JF-005. Odbrana navodi da je svedokovo svedočenje nedosledno, da se činjenica da se svedok ne seća pojedinosti u vezi s osuđujućim presudama koje su mu ranije izrečene odražava na njegovu pouzdanost, kao i da je njegovo svedočenje o tome da je radio za DB Srbije krajnje sumnjivo

<sup>3140</sup> P392 (Izvod iz Mladićevih dnevnika pod naslovom "Sastanak sa političkim strukturama u Doboju", 6. februar 1993. godine), str. 37.

<sup>3141</sup> P375 (Kratka biografija svedoka Manojla Milovanovića), str. 2.

<sup>3142</sup> Manojlo Milovanović, T. 4432-4433, 4473-4475; P392 (Izvod iz Mladićevih dnevnika pod naslovom "Sastanak sa političkim strukturama u Doboju", 6. februar 1993. godine), str. 37.

<sup>3143</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 10-11.

<sup>3144</sup> Svedok JF-005, T. 2817-2818.

<sup>3145</sup> Svedok JF-005, T. 2836-2840, 2844-2845; P162 (Video-snimak spomen-sobe u centru u Kuli, datum nepoznat), insert br. 1, 00:06-01:03; P163 (Stop-fotografije iz video-snimka spomen-sobe u centru u Kuli, P162, datum nepoznat), str. 2-6.

<sup>3146</sup> V. P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 5.

s obzirom na druge dokaze.<sup>3147</sup> Simatovićeve odbrana takođe ističe da je malo verovatno da je svedok imao zadatke koje je naveo, budući da je u to vreme bio mlad i neiskusn.<sup>3148</sup> Pretresno veće smatra da je svedok možda prikrivao sopstveno učešće u nezakonitim radnjama. Ovo bi moglo objasniti i način na koji je svedočio o svojim prethodnim osudama. Pretresno veće takođe ima u vidu neke nedoslednosti u svedokovom svedočenju, ali ne smatra da su one takve prirode da značajno umanjuju njegovu pouzdanost. Pretresno veće smatra da je svedok, između ostalog zbog svoje mladosti, imao manje-više marginalnu ulogu u događajima u Doboju 1992. godine. S tim u vezi, Pretresno veće ne smatra da je pitanje da li je sam svedok bio podređen Božoviću od primarnog značaja. Značajnije je to da li njegovo svedočenje o onome što je video odgovara drugim predloženim dokazima. U vezi s tim, svedočenje ovog svedoka potkrepljuju drugi dokazi i ono se podudara s dokazima na kojima je Pretresno veće zasnovalo svoj zaključak u vezi s formiranjem Jedinice 1991. godine. Shodno tome, iako neki delovi svedokovog svedočenja nisu uverljivi, Pretresno veće, sve u svemu, smatra da je svedok JF-005 načelno pouzdan.

1595. Pretresno veće podseća na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 da su Božović i Subotić bili pripadnici Jedinice sredinom 1991. godine. Takođe, na osnovu dokaza navedenih u tom poglavlju može se ustanoviti da su obojica prisustvovala proslavi u Kuli 1997. godine. U svom Završnom pretresnom podnesku, Stanišićeva odbrana tvrdi da su Božović, Subotić i drugi 1992. godine bili samo kandidati za prijem u Jedinicu i da nema dokaza da su njihove molbe ikad obrađene.<sup>3149</sup> Osim toga, ona navodi da molbe tih lica za prijem u JATD iz 1993. godine upućuju na to da ona pre toga nisu bila pripadnici Jedinice.<sup>3150</sup> Pretresno veće je te argumente razmotrilo u poglavlju 6.3.2. U skladu s tim, i na osnovu ukupnih dokaza koji su mu o tome predloženi, Pretresno veće zaključuje da su Božović i Subotić bili povezani s Jedinicom i tokom čitave 1992. godine.

1596. Stanišićeva odbrana navodi da dokazi pokazuju da je centre za obuku u Doboju verovatno osnovao Mićo Stanišić.<sup>3151</sup> Pretresno veće smatra da se taj argument temelji na belešci u Mladićevim dnevnicima (P392) iz februara 1993. godine. Pretresno veće se nije uverilo da je taj dokaz, jedini koji upućuje na drugačiji zaključak, dovoljno pouzdan da kod Veća pobudi razumnu sumnju. S tim u vezi, Pretresno veće je takođe uzelo u obzir da vreme

<sup>3147</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 682-685, Dodatak III-A; Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 1109, 1123.

<sup>3148</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 1110.

<sup>3149</sup> V. Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 694, 699-706.

<sup>3150</sup> *Ibid.*

<sup>3151</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 711.

kad je beleška nastala može ukazivati na to da se ona odnosi na jedan drugi period, a ne na onaj o kojem je reč u ovom potpoglavlju.

1597. Na osnovu dokaza koji su mu predloženi,<sup>3152</sup> i podsećajući na svoje prethodne zaključke, Pretresno veće zaključuje da su pripadnici Jedinice Radojica Božović, Davor Subotić (zvani Riki), Milenko Popović,<sup>3153</sup> Nikola Lončar, Aleksandar Vuković<sup>3154</sup> i Đurica Banjac<sup>3155</sup> bili u centrima za obuku na Ozrenu i u Vili, u opštini Doboj, u periodu od aprila do jula 1992. godine. Pored toga, na osnovu svedočenja svedoka JF-005 i svedoka JF-031, kao i dokaznog predmeta P61, Pretresno veće zaključuje da su Njegoš Kušić i Zvezdan Jovanović bili pripadnici Jedinice, kao i da su bili u centrima za obuku u Doboju u periodu od aprila do jula 1992. godine.

1598. Pretresno veće sad prelazi na obuku svedoka JF-005 i drugih polaznika u Doboju, kao i na dejstva u Doboju.

1599. Pretresno veće podseća na svoje zaključke iz poglavlja 3.5.2 da je Jedinica učestvovala u zauzimanju grada Doboja i okolnih sela, kao i u dejstvima u Bukovačkim Čivčijama, Johovcu i Kotorskom u maju i junu 1992. godine.

1600. Na osnovu dokaza koje je izložilo, zaključak Pretresnog veća je da su za vreme dejstava u Doboju ljude u centrima za obuku na Ozrenu i u Vili obučavali pripadnici Jedinice Božović i Subotić, kao i da su ti ljudi bili pod njihovom komandom. Osim opšte borbene obuke, imali su i obuku o korišćenju živih štitova. Po završenoj obuci, neki su dobili uniforme i crvene beretke s oznakama JSN. Pretresno veće zaključuje da su Srbi obučavani u centrima u Doboju (među kojima i svedok JF-005) delovali kao pripadnici Jedinice u periodu od aprila do jula 1992. godine. S obzirom na to, i podsećajući na svoj zaključak da je Jedinica bila jedinica DB-a Srbije podređena optuženima (v. poglavlje 6.3.2 i zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru gore u tekstu), Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali obuku tih pripadnika Jedinice i rukovodili njome.

1601. Podsećajući na svoj zaključak o ulozi optuženih u odnosu na Jedinicu (v. poglavlje 6.3.2 i zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru gore u tekstu), Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali i učešće Jedinice u dejstvima u Doboju.

---

<sup>3152</sup> Konkretno, na osnovu svedočenja svedoka JF-005 (delimično potkrepljenog dokaznim predmetima P89, P142, P143), svedoka JF-031, svedoka JF-008 i svedoka JF-035, kao i rukom pisane kratke biografije Milenka Popovića (u spisu kao deo dokaznog predmeta P3179) i dokaza u vezi s proslavom u Kuli (P61).

<sup>3153</sup> Za zaključke Pretresnog veća da je Milenko Popović bio pripadnik Jedinice, v. poglavlje 6.3.2.

<sup>3154</sup> Za zaključke Pretresnog veća da je Aleksandar Vuković zvani Vuk bio pripadnik Jedinice, v. poglavlje 6.3.3 u vezi s centrom za obuku na Pajzošu.



1602. Pretresno veće ima u vidu dokaze o tome da je jedan broj pripadnika Jedinice, dok se nalazio u Doboju 1992. godine, primao plate od Centra službi bezbednosti Doboju MUP-a Republike bosanskih Srba. Svedok JF-005 je u svedočenju rekao da mu je pripadnik Jedinice Božović isplaćivao manje iznose u gotovini. Pretresnom veću nisu predloženi drugi konkretni dokazi o finansiranju, snabdevanju ili podržavanju Jedinice u centrima za obuku u Doboju tokom 1992. godine ili tokom dejstava u Doboju. Bez obzira na to, u svetlu svojih zaključaka iz poglavlja 6.3.2, zaključaka u vezi s centrom za obuku u Ležimiru gore u tekstu, kao i zaključaka (uključujući one koji se odnose na centre za obuku u Ležimiru i na Pajzošu gore u tekstu) da su optuženi finansirali Jedinicu u drugim centrima za obuku, Pretresno veće se uverilo da su optuženi finansirali Jedinicu u centrima za obuku u Doboju 1992. godine i tokom dejstava u Doboju.

1603. Pretresno veće smatra da su dokazi o Simatovićevim posetama Doboju nejasni, te na osnovu njih ne može da zaključi da je Simatović izdavao konkretna naređenja u vezi s dejstvima u Doboju. Na osnovu dokaza koji su mu predloženi, Pretresno veće ne može da zaključi da su optuženi rukovodili Jedinicom tokom dejstava u Doboju. Svedočenje svedoka JF-005 čak upućuje na to da su, osim Božovića, Jedinicom rukovodili i Taktička grupa Ozren i Milovan Stanković.

1604. Pretresno veće će se sad osvrnuti na obuku koja je u centrima za obuku Jedinice u Doboju držana grupama koje, po završenoj obuci, nisu ušle u sastav Jedinice. Na osnovu predloženih dokaza, Pretresno veće zaključuje da su Karagini ljudi, pripadnici grupe Miće, policijske jedinice i jedinice JNA obučavani u centrima u Doboju od strane pripadnika Jedinice. Podsećajući na svoje zaključke o ulozi koju su optuženi imali u odnosu na Jedinicu (v. poglavlje 6.3.2 i zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru gore u tekstu), Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali obuku tih ljudi i rukovodili njome.

1605. Pretresno veće će sad razmotriti da li su pripadnici Jedinice obučavali i Predine vukove u centrima za obuku u Doboju. Pretresno veće napominje da je dokaz na koji se tužilaštvo u vezi s tim poziva jedan izveštaj SFOR-a o Milanu Ninkoviću.<sup>3156</sup> U tom izveštaju navedeno je da je jedan od Ninkovićevih poznatih saradnika bio Predrag "Kujundić",<sup>3157</sup> komandant jedinice od približno 100 ljudi, koja se možda zvala Vukovi sa Ozrena ili Beli vukovi. Prema tom izveštaju, "Kujundića" i/ili njegovu jedinicu obučavale su "srpske Crvene beretke" i

<sup>3155</sup> Za zaključke Pretresnog veća da su Nikola Lončar i Đurica Banjac bili pripadnici Jedinice, v. poglavlje 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Ležimiru.

<sup>3156</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva (poverljivo), 14. decembar 2012. godine, par. 249, 886. V. dokazni predmet P164.

<sup>3157</sup> Prema shvatanju Pretresnog veća, ovo se odnosi na Predraga Kujundžića (zvanog Predo).

Prevod

"ver[ovalo] se" da su oni nedaleko od Johovca ubili 50-60 bosanskih Muslimana. U izveštaju se takođe navodi da je "srpskim Crvenim beretkama" komandovao Slobodan Karagić.<sup>3158</sup> Prema shvatanju Pretresnog veća, ovaj izveštaj se odnosi na Predine vukove (pod komandom Predraga Kujundžića) i, kad je reč o ubijanju nedaleko od Johovca, na period oko maja ili juna 1992. godine.<sup>3159</sup> U izveštaju se ne pominje činjenični osnov za u njemu iznete zaključke o obuci Kujundžića i/ili njegove jedinice i o njihovom učešću u ubistvima kod Johovca. U izveštaju se kaže da su obuku držale "srpske Crvene beretke", pod komandom Slobodana Karagića. U izveštaju se ne precizira na kom mestu se ta obuka odvijala. S obzirom na dokaze da su Crvenim beretkama u različita vremena nazivane različite grupe<sup>3160</sup> i da je Slobodan Karagić u drugoj polovini maja 1992. godine osnovao sopstvenu jedinicu (poznatu kao Karagini ljudi), koja je bila odvojena od Jedinice,<sup>3161</sup> Pretresno veće smatra da iz izveštaja nije jasno da li su pripadnici Jedinice bili ti koji su držali obuku.

1606. Pretresnom veću nisu predloženi drugi dokazi o obuci Predinih vukova. Prema svedočenju svedoka JF-008 (čiji je prikaz dat u poglavlju 3.5.1), Predini vukovi su imali pozadinski štab u Suvom Polju, kod Doboja, na Ozrenu, a neki od njihovih pripadnika bili su stacionirani u zgradi SUP-a Dobj. Dalje, svedočenje svedoka JF-005 (čiji je prikaz dat u poglavlju 3.5.2) ukazuje na to da je u maju ili junu 1992. godine zgrada SUP-a bila pod kontrolom pripadnika Božoviće Jedinice. Svedočenja ta dva svedoka ukazuju na to da su Predini vukovi i pripadnici Jedinice delovali u velikoj međusobnoj blizini i da je moguće da su saradivali u dejstvima u Doboju u maju i junu 1992. godine. Međutim, na osnovu predloženih dokaza, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može van razumne sumnje utvrditi da su pripadnike Predinih vukova u centrima u Doboju obučavali pripadnici Jedinice.

*Centri za obuku na Tari i u Bajinoj Bašti, kraj 1992-početak 1993. godine*

1607. Pretresno veće sad prelazi na centar za obuku na Tari. Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi za Jedicu u centru za obuku na Tari organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške, i rukovodili njima.<sup>3162</sup> Pretresno veće će takođe razmotriti da li su optuženi u centru za obuku na Tari organizovali obuku drugih grupa i rukovodili njome.

<sup>3158</sup> P164 (SFOR, kratka biografija Milana Ninkovića, 7. novembar 2002. godine), str. 4.

<sup>3159</sup> Pretresno veće upućuje na svoje zaključke iz poglavlja 3.5.2.

<sup>3160</sup> Pretresno veće upućuje na svedočenje svedoka JF-031, čiji je prikaz dat u poglavlju 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Ležimiru.

<sup>3161</sup> Pretresno veće upućuje na svedočenje svedoka JF-005, čiji je prikaz dat u poglavlju 3.5.2.

<sup>3162</sup> Optužnica, par. 3, 5, 15(c).

1608. U svom Završnom pretresnom podnesku tužilaštvo navodi da su krajem 1992. ili početkom 1993. godine pripadnici Crvenih beretki kojima je komandovao Simatović osnovali komandu u Podrinju, s centrom za obuku na Tari i bazom u Bajinoj Bašti, gde su obučavali lokalne Srbe, uključujući pripadnike PJM.<sup>3163</sup>

1609. Dole u tekstu izloženi su dokazi predloženi Pretresnom veću koji ukazuju na to da su specijalne jedinice početkom 1993. godine bile u centru na Tari gde se održavala obuka. Međutim, Stanišićeva odbrana tvrdi da su srpske jedinice za posebne namene na Tari bile jedinice MUP-a Srbije, a ne DB-a Srbije.<sup>3164</sup> Prema tvrdnji Simatovićeve odbrane, centar za obuku na Tari osnovao je Radovan Stojičić, načelnik Resora javne bezbednosti, radi obuke jedinica PJP.<sup>3165</sup> Da bi razmotrilo te tvrdnje odbrane, Pretresno veće će najpre dati prikaz dokaza koji se odnose na osnivanje štaba PJP u Bajinoj Bašti u januaru 1993. godine, a zatim analizirati dokaze o obuci u centru na Tari.

1610. **Svedok JF-053**, bivši pripadnik i komandir voda PJM MUP-a Srbije,<sup>3166</sup> rekao je u svedočenju da ga je u aprilu 1992. godine kontaktirao Jovica Milačić, zamenik komandanta u Komandi Štaba SUP-a Priština, radi razgovora o formiranju specijalne jedinice policije za "hitne intervencije i potencijalne borbene operacije".<sup>3167</sup> Resor javne bezbednosti MUP-a Srbije u Beogradu odlučio je da formira tu jedinicu negde u martu ili aprilu 1992. godine i blisko je saradivao s DB-om.<sup>3168</sup> Prema rečima svedoka, odluka o tome potekla je od ministra unutrašnjih poslova Srbije, a doneta je preko Radovana Stojičića (zvanog Badža), i svedok je video kopiju te odluke prilikom sastanka s Milačićem.<sup>3169</sup>

1611. **Risto Šeovac**, komandir policijske stanice u Bajinoj Bašti za kontrolu graničnog prelaza između Srbije i Bosne i Hercegovine od oktobra 1992. godine,<sup>3170</sup> rekao je u svedočenju da je policijska stanica u Bajinoj Bašti bila u sklopu SJB-a MUP-a Srbije.<sup>3171</sup> U Bajinoj Bašti bio je i jedan odred Državne bezbednosti MUP-a Srbije.<sup>3172</sup> Dana 16. januara 1993. godine, na teritoriju Skelana, uključujući put za Bajinu Baštu, izvršen je napad iz Bosne i Hercegovine, u kojem je poginulo oko 60 i ranjeno preko 100 civila i pripadnika VRS.<sup>3173</sup>

<sup>3163</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 259-262.

<sup>3164</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 799-803.

<sup>3165</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 1040-1046, 1053.

<sup>3166</sup> Svedok JF-053, T. 10814.

<sup>3167</sup> P2108 (Svedok JF-053, izjava svedoka, 15. februar 2008. godine), par. 3; svedok JF-053, T. 10778, 10799.

<sup>3168</sup> P2108 (Svedok JF-053, izjava svedoka, 15. februar 2008. godine), par. 4.

<sup>3169</sup> Svedok JF-053, T. 10799.

<sup>3170</sup> Risto Šeovac, T. 17538-17540.

<sup>3171</sup> Risto Šeovac, T. 17539-17540.

<sup>3172</sup> Risto Šeovac, T. 17556-17557.

<sup>3173</sup> Risto Šeovac, T. 17544-17546, 17553, 17578-1779.

Sutradan su u Bajinu Baštu stigli Radovan Stojičić i Obrad Stevanović i osnovali štab PJP, sa Stevanovićem kao komandantom.<sup>3174</sup>

1612. **Dejan Plahuta** zvani Švabo, bivši pripadnik JATD i JSO,<sup>3175</sup> rekao je u svedočenju da je 18. januara 1993. godine, dva dana nakon što je Naser Orić izvršio napad na Skelane, u policijskoj stanici u Bajinoj Bašti uspostavljen štab MUP-a.<sup>3176</sup> Štab se sastojao od velikog broja ljudi i zadatak mu je bio da obezbeđuje granicu, da spreči aktivnosti paravojsnih grupa duž granice sa Srbijom i da dejstvuje u slučaju proširenja sukoba iz Bosne na Srbiju.<sup>3177</sup> Nakon što se Obrad Stevanović, načelnik tog štaba i komandant PJM, obratio svom nadređenom, Radovanu Stojičiću zvanom Badža, ovaj mu je odobrio osnivanje centra za obuku PJP na Tari.<sup>3178</sup> Svedok je takođe rekao da je u martu 1993. godine video Simatovića u uniformi na terasi hotela "Drina" u Bajinoj Bašti. Jedan kolega mu je rekao da je Simatović SDB-ovac koji uspostavlja sistem za elektronsko izviđanje.<sup>3179</sup>

1613. Pretresno veće sad prelazi na dokaze u vezi s centrom za obuku na Tari. U razgovoru sa **svedokom JF-094**, službenikom MUP-a Srbije,<sup>3180</sup> Izvor C (čiji identitet je naveden u poverljivom Dodatku C) rekao je da je Obrad Stevanović prvi put došao u kontakt s pripadnicima DB-a u januaru 1993. godine, dok je bio angažovan u rejonu Bajine Bašte u sklopu odreda PJM Užice, koji je štitio granicu prema Bosni i Hercegovini.<sup>3181</sup> Otprilike u to vreme, Stevanović je došao u kontakt s Frankom Simatovićem, Vasom Mijovićem i drugima koji su držali centar za obuku na Tari i ubedio ih je da pošalju pripadnike svojih jedinica da obučavaju po jednog ili dva pripadnika PJP iz svakog SUP-a, pošto je čuo da je Simatović na čelu grupe koja se predstavlja kao grupa s ratnim iskustvom.<sup>3182</sup> Pretresno veće je razmotrilo ostatak svedočenja svedoka JF-094, izloženog u poglavlju 6.3.2, koji ukazuje na to da je Simatović imao kancelariju u Bajinoj Bašti i da je Stevanović bio pravnik s iskustvom u pravnim aspektima osnivanja jedinica, te da je, u zamenu za obuku pripadnika PJP na Tari, Simatoviću pružao pravnu pomoć u sastavljanju relevantnih dokumenata.

<sup>3174</sup> Risto Šeovac, T. 17547-17548.

<sup>3175</sup> Dejan Plahuta, T. 19303-19305, 19307.

<sup>3176</sup> Dejan Plahuta, T. 19311, 19340, 19407, 19409.

<sup>3177</sup> Dejan Plahuta, T. 19407-19410, 19417.

<sup>3178</sup> Dejan Plahuta, T. 19340-19341, 19408-19410.

<sup>3179</sup> Dejan Plahuta, T. 19339-19340.

<sup>3180</sup> Svedok JF-094, T. 7058.

<sup>3181</sup> Svedok JF-094, T. 7062, 7156; P973 (Komisija BIA, službene beleške o informativnim razgovorima, 28. januar-20. februar 2009. godine), str. 1 službene beleške o razgovoru sa izvorom C, 19. februar 2009. godine.

<sup>3182</sup> Svedok JF-094, T. 7064-7065, 7067-7069, 7158-7159, 7161, 7171-7172; P973 (Komisija BIA, službene beleške o informativnim razgovorima, 28. januar-20. februar 2009. godine), str. 2 službene beleške o razgovoru sa izvorom C, 19. februar 2009. godine.

1614. Dana 13. februara 1993. godine, Radovan Stojičić, pomoćnik ministra unutrašnjih poslova Srbije i načelnik Resora javne bezbednosti, uputio je SUP-u, Štabu PJM-a i Štabu MUP-a u Bajinoj Bašti dopis u kojem navodi da će obuka pripadnika PJM na Tari, u opštini Bajina Bašta, početi 20. februara 1993. godine. Stojičić je naredio da se za instruktore odrede starešine koje ispunjavaju određene uslove i koje, po mogućnosti, dolaze iz PJM, kao i da će obuka trajati do 30 dana. Takođe je naredio da se 20. februara 1993. godine iz svakog SUP-a radi obuke na Taru uputi po jedan starešina i izdao instrukcije za prevoz starešina. Starešine je trebalo da budu u uniformi PJM i da sa sobom ponesu određeno oružje, municiju i ličnu opremu.<sup>3183</sup>

1615. Pretresno veće sad prelazi na svedočenje svedoka JF-053 u vezi s obukom pripadnika PJM u centru za obuku na Tari. **Svedok JF-053**, bivši pripadnik i komandir voda PJM,<sup>3184</sup> rekao je u svedočenju da je u februaru 1993. godine s još osam komandira odeljenja minobacačkog voda otišao na obuku na Taru, u centar koji su koristili instruktori Crvenih beretki DB-a Srbije.<sup>3185</sup> Pre nego što su stigli u centar za obuku, Milačić im je rekao da idu na Taru na obuku iz skijanja. Po dolasku na Taru, komandant PJM Obrad Stevanović obavestio ih je da će imati obuku iz rukovanja minobacačem, kao i da će možda biti razmešteni na granicu s Bosnom i Hercegovinom.<sup>3186</sup> Pored toga, svedok je od Stevanovića saznao da će tu obuku voditi pukovnik Rajo Božović iz Jedinice za posebne namene.<sup>3187</sup> Stevanović nije izričito upotrebio reči "frenkijevci" ili "Frenkijeva jedinica" i svedok se nije mogao setiti da li je pomenuo Franka Simatovića.<sup>3188</sup> Međutim, prema rečima svedoka, za njega je naziv Jedinica za posebne namene bio sinonim za Frenkijevu Jedinicu za posebne namene, odnosno frenkijevce. Osim toga, dok je bio na Tari, svedok je od mladića iz Jedinice za posebne namene čuo da je Simatović komandant te jedinice.<sup>3189</sup> Svedok se na Tari obučavao desetak dana, negde do 1. ili 2. marta 1993. godine.<sup>3190</sup> Za to vreme, podoficiri iz VJ držali su svedokovom odredu minobacačku obuku.<sup>3191</sup> Svedok je u svedočenju rekao da na Tari nije video ni Stanišića ni Simatovića, niti bilo koga iz DB-a.<sup>3192</sup>

<sup>3183</sup> D415 (Dopis Radovana Stojičića u vezi s obukom pripadnika PJM, 13. februar 1993. godine).

<sup>3184</sup> Svedok JF-053, T. 10814.

<sup>3185</sup> P2108 (Svedok JF-053, izjava svedoka, 15. februar 2008. godine), par. 5-6; svedok JF-053, T. 10762, 10768, 10803.

<sup>3186</sup> P2108 (Svedok JF-053, izjava svedoka, 15. februar 2008. godine), par. 7, 9; svedok JF-053, T. 10763, 10769-10770, 10781, 10795.

<sup>3187</sup> P2108 (Svedok JF-053, izjava svedoka, 15. februar 2008. godine), par. 5, 7, 9; svedok JF-053, T. 10769-10770, 10803.

<sup>3188</sup> P2108 (Svedok JF-053, izjava svedoka, 15. februar 2008. godine), par. 9; svedok JF-053, T. 10770-10772.

<sup>3189</sup> Svedok JF-053, T. 10771-10774.

<sup>3190</sup> P2108 (Svedok JF-053, izjava svedoka, 15. februar 2008. godine), par. 10; svedok JF-053, T. 10780.

<sup>3191</sup> P2108 (Svedok JF-053, izjava svedoka, 15. februar 2008. godine), par. 5, 10; svedok JF-053, T. 10780-10782, 10801.

<sup>3192</sup> Svedok JF-053, T. 10782, 10801-10803.

1616. Pretresnom veću je predloženo i svjedočenje Dragoslava Krsmanovića u vezi s obukom odreda PJM na Tari. Međutim, kao što je objasnio u poglavlju 2, Pretresno veće se neće oslanjati na svjedočenje tog svjedoka.

1617. Pretresnom veću su predložena svjedočenja jednog broja svjedoka u vezi s centrom za obuku na Tari i njegovom navodnom povezanošću s Jedinicom.

1618. Kao što je navedeno u vezi s centrom za obuku u Skelanima dole u tekstu, **svjedok JF-030**, bivši pripadnik MUP-a Srbije<sup>3193</sup> i učesnik dejstava na Drini u martu 1993. godine, rekao je u svjedočenju da je jedinica Crvenih beretki na Tari bila pod komandom Raje Božovića.<sup>3194</sup>

1619. **Svjedok JF-048**, bivši pripadnik Crvenih beretki,<sup>3195</sup> rekao je u svjedočenju da je objekat na Tari blizu Bajine Bašte, u Srbiji, bio vojni objekat dok ga nije preuzeo MUP i da je dugo vremena bio centar za obuku Crvenih beretki, koji je nastavio s radom 1995. godine.<sup>3196</sup>

1620. **Svjedok JF-031**, Srbin iz opštine Knin,<sup>3197</sup> rekao je u svjedočenju da su mu bivše kolege iz Crvenih beretki rekly za centar za obuku u Bajinoj Bašti, gde su se Crvene beretke obučavale 1992. i 1993. godine. Prema svjedokovim rečima, Simatović je često dolazio u taj centar za obuku.<sup>3198</sup> Svjedok je takođe rekao da su izvesni Pupovac zvani Pupe i izvesni Rašković bili pripadnici Crvenih beretki koji su otišli u centar za obuku na Tari.<sup>3199</sup>

1621. **Miroslav Deronjić**, srpski opštinski rukovodilac iz Bratunca,<sup>3200</sup> rekao je da je saznao da se komanda Crvenih beretki za područje srednjeg Podrinja i Podrinja nalazi u hotelu "Omorika" na Tari, gde je Frenki često viđan, kao i da je znao da Crvene beretke često odsedaju u hotelu "Evropa" u Bajinoj Bašti.<sup>3201</sup>

<sup>3193</sup> P2091 (Svjedok JF-030, izjava svjedoka, 21. avgust 2003. godine), str. 1, par. 4, 37.

<sup>3194</sup> P2093 (Svjedok JF-030, izjava svjedoka, 15. februar 2008. godine), par. 42.

<sup>3195</sup> P523 (Svjedok JF-048, izjava svjedoka, 6. maj 2000. godine), str. 1-2, 5; P524 (Svjedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14576.

<sup>3196</sup> P523 (Svjedok JF-048, izjava svjedoka, 6. maj 2000. godine), str. 6.

<sup>3197</sup> P998 (Svjedok JF-031, izjava svjedoka, 1. jun 2001. godine), str. 1-2.

<sup>3198</sup> P998 (Svjedok JF-031, izjava svjedoka, 1. jun 2001. godine), str. 13.

<sup>3199</sup> Svjedok JF-031, T. 7443-7445; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori).

<sup>3200</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svjedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 1-3, 46, 215, 231, str. 1; P2509 (Miroslav Deronjić, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 26-27. novembar 2003. godine), str. 29617, 29935, 29939, 29966; P2510 (Miroslav Deronjić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 12-13, 16, 18-19. februar 2004. godine), str. 856, 858-859, 862-865, 867-868, 873, 909, 923, 1126, 1223.

<sup>3201</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svjedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 150.

1622. Pretresno veće će sada razmotriti dokumentarne dokaze koji ukazuju na prisustvo pripadnika Jedinice Milenka Popovića, Zvezdana Jovanovića, Radojice Božovića i Nikole Pupovca (zvanog Pupe) na Tari.<sup>3202</sup>

1623. U svojoj nedatiranoj rukom pisanoj kratkoj biografiji Milenko Popović je naveo da je u januaru 1993. godine otišao na Taru, gde je učestvovao u borbama na području Srebrenice sve do kraja aprila.<sup>3203</sup>

1624. Dana 11. avgusta 1999. godine, Miomir Popović, službenik MUP-a Srbije, dao je izjavu u prostorijama Odeljenja za kontraobaveštajne, obaveštajne i bezbednosne poslove JSO u Beogradu, u kojoj je naveo da je početkom aprila 1993. godine, kao pripadnik rezervnog sastava Jedinice za posebne namene DB-a MUP-a Srbije, od komandanta Mijovića dobio naređenje da preveze jedno uhapšeno lice u njihov centar u hotelu "Tara" na Tari.<sup>3204</sup> Popović je naveo da su tada komandanti tog centra na Tari bili pripadnici rezervnog sastava Zvezdan Jovanović i Radojica Božović.<sup>3205</sup>

1625. Pretresno veće je dole u tekstu, u vezi s centrom za obuku u Skelanima, dalo prikaz intervjua s Branislavom Vakićem, koji ukazuje na to da su 28. maja 1993. godine ili posle tog datuma čovek po imenu "Frenki Stamatović" i komandant centra za obuku koga su zvali Pupe predložili Vakiću da se na Tari organizuje dodatna obuka za fizički najspremnije dobrovoljce.<sup>3206</sup>

1626. Pored toga, Pretresno veće je dole u tekstu, u vezi sa centrom za obuku u Skelanima, dalo prikaz rukom pisane kratke biografije Ranka Lačevića, u kojoj je on naveo da se, nakon priključivanja Jedinici za posebne namene MUP-a Srbije u januaru 1993. godine i učešća u ratnim dejstvima u Bratuncu, u avgustu vratio na Taru.

1627. Pretresno veće je dole u tekstu, u vezi s centrom za obuku u Skelanima, dalo prikaz izveštaja od 15. maja 1993. o formiranju Crvenih beretki u Skelanima, koji ukazuje na to da je

---

<sup>3202</sup> Za zaključke Pretresnog veća o pripadnosti ovih lica Jedinici, v. poglavlja 6.3.2 i 6.3.3 u vezi s centrima za obuku na Ozrenu i u Vili.

<sup>3203</sup> P3179 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Milenom Popovićem), str. 11 (rukom pisana kratka biografija Milenka Popovića).

<sup>3204</sup> P3196 (Dokumenti u vezi s Miomirom Popovićem), str. 17-18 (izjava Miomira Popovića data JSO-u MUP-a Srbije, 11. avgust 1999. godine), str. 17; P3199 (Dokumenti u vezi s Budimirom Zečevićem), str. 1-2 (izjava Miomira Popovića data JSO-u MUP-a Republike Srbije, 11. avgust 1999. godine), str. 2.

<sup>3205</sup> P3196 (Dokumenti u vezi s Miomirom Popovićem), str. 17-18 (izjava Miomira Popovića data JSO-u MUP-a Srbije, 11. avgust 1999. godine), str. 18; P3199 (Dokumenti u vezi s Budimirom Zečevićem), str. 1-2 (izjava Miomira Popovića data JSO-u MUP-a Republike Srbije, 11. avgust 1999. godine), str. 2.

<sup>3206</sup> Dokazni predmet P1053.

jedinica Crvenih beretki iz Skelana otišla na obuku na Taru u nekom trenutku posle napada na Skelane 16. januara 1993. i da je tamo ostala do februara 1993. godine.<sup>3207</sup>

1628. Pretresno veće će sad preći na dodatne predočene dokaze, koji se odnose na jedinicu Vukovi sa Drine.

1629. Pretresno veće je razmotrilo svedočenja Manojla Milovanovića, Dejana Plahute i svedoka JF-027, kao i izveštaj VRS-a od 9. oktobra 1995. godine, koji ukazuju na to da je jedinica Vukovi sa Drine bila u sastavu VRS-a.<sup>3208</sup> **Svedok JF-052**, pripadnik JNA koji se priključio jednoj brigadi ratnog vazduhoplovstva u svojstvu tehničara,<sup>3209</sup> rekao je u svedočenju da je u zimu i proleće 1993. godine u više navrata upućivan u Bajinu Baštu, u Srbiji, gde je video jedinicu VJ, policijske jedinice Republike Srbije i Republike bosanskih Srba, kao i Vukove sa Drine, koje je prepoznao po njihovim oznakama.<sup>3210</sup> Svedok je rekao da su policijske jedinice iz Republike bosanskih Srba i Vukovi sa Drine bili podređeni Franku Simatoviću i da ih je video kako mu salutiraju u Bajinoj Bašti, u Srbiji.<sup>3211</sup> Svedok je čuo Simatovića kako izdaje naređenja tim jedinicama.<sup>3212</sup> Jednom je u Bajinoj Bašti jedan pripadnik Vukova sa Drine iz tog kraja s nadimkom Max izdao uputstva svedokovoj jedinici.<sup>3213</sup> Max i njegov pomoćnik Neđo rekli su svedoku da je Simatović njihov nadređeni i svedok je video kako Max salutira Simatoviću i od njega prima naređenja.<sup>3214</sup> Max i Neđo su rekli svedoku i to da se njihova grupa pre toga zvala Knindže.<sup>3215</sup> U toj jedinici bili su i Rajo Božović, kojeg je svedok redovno viđao u Bajinoj Bašti, i izvesni Njegoš, koji je predvodio jedinicu stacioniranu u hotelu na Tari.<sup>3216</sup> Vukove sa Drine sačinjavali su policajci iz Srbije i meštani s područja Bajine Bašte i Skelana.<sup>3217</sup> Vukovi sa Drine su imali plave maskirne uniforme. Neki od njih imali su i crne, a neki zelene maskirne uniforme.<sup>3218</sup> Osim hotela u kojem su bili smešteni pripadnici raznih jedinica, u centru Bajine Bašte bila je jedna kuća koja je služila kao komandni centar.<sup>3219</sup> U tom komandnom centru, u kojem je bio više puta,

<sup>3207</sup> Dokazni predmet P399.

<sup>3208</sup> Manojlo Milovanović, T. 4490; Dejan Plahuta, T. 19525; P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 38-40; svedok JF-027, T. 8951; D82 (Obaveštajna informacija Duška Vukotića, 9. oktobar 1995. godine), str. 1.

<sup>3209</sup> P1587 (Svedok JF-052, raniji iskaz, 2003. godina), str. 3-4; svedok JF-052, T. 8851; P1588 (Rezime osnovnih podataka o svedoku).

<sup>3210</sup> P1587 (Svedok JF-052, raniji iskaz, 2003. godina), str. 5, 7-8, 10, 12, 15-17; P1590 (Fotografija oznake Vukova sa Drine).

<sup>3211</sup> P1587 (Svedok JF-052, raniji iskaz, 2003. godina), str. 15-17.

<sup>3212</sup> P1587 (Svedok JF-052, raniji iskaz, 2003. godina), str. 17.

<sup>3213</sup> P1587 (Svedok JF-052, raniji iskaz, 2003. godina), str. 18.

<sup>3214</sup> P1587 (Svedok JF-052, raniji iskaz, 2003. godina), str. 18-19, 23.

<sup>3215</sup> P1587 (Svedok JF-052, raniji iskaz, 2003. godina), str. 23-24, 82.

<sup>3216</sup> P1587 (Svedok JF-052, raniji iskaz, 2003. godina), str. 24, 26-28; svedok JF-052, T. 8798.

<sup>3217</sup> P1587 (Svedok JF-052, raniji iskaz, 2003. godina), str. 82-83.

<sup>3218</sup> P1587 (Svedok JF-052, raniji iskaz, 2003. godina), str. 84.

<sup>3219</sup> P1587 (Svedok JF-052, raniji iskaz, 2003. godina), str. 7, 13-14; svedok JF-052, T. 8794.



Prevod

svedok je naišao na Frenkijevu sekretaricu, koja je tu imala kancelariju. Svedok je za komandni centar rekao da je to bila jedna velika kancelarija s kartama i sredstvima veze.<sup>3220</sup>

1630. U svojoj rukom pisanoj kratkoj biografiji od 10. decembra 1993. godine, Dragutin Stanojević je naveo da je, posle februara, s 20 drugova otišao u centar na Tari na specijalnu obuku.<sup>3221</sup> Prema izveštaju o proveru u vezi s Dragutinom Stanojevićem, koji je 8. marta 1994. godine sačinio Dragan Kijac, rukovodilac DB-a MUP-a Republike bosanskih Srba, Stanojević se formaciji Drinski vukovi priključio nakon izbijanja rata u Bratuncu.<sup>3222</sup> Prema tom izveštaju, Stanojević je bio pripadnik Jedinice za posebne namene MUP-a Republike bosanskih Srba od 21. februara do 26. jula 1993. godine i borio se zajedno s VRS-om.<sup>3223</sup> Pretresno veće je u poglavlju 6.3.2 dalo prikaz dokaza koji ukazuju na to da je Dragutin Stanojević bio pripadnik JATD DB-a MUP-a Srbije od decembra 1993. godine.

1631. Dana 13. septembra 1995. godine, Sreten Petrović je izvestio Komandu Lake pešadijske brigade da je jedinica "Crvene beretke", formirana 14. jula 1992. u Bratuncu, u periodu od 29. oktobra do 19. decembra 1994. godine dejstvovala u sastavu Vukova sa Drine na području Bihaća.<sup>3224</sup>

1632. Prema jednom nepotpisanom obaveštajnom izveštaju bez datuma, specijalna jedinica RDB-a poznata kao Vukovi bila je pod neposrednom komandom Simatovića i od početka rata bila je angažovana u RSK i Republici bosanskih Srba.<sup>3225</sup>

1633. Pretresno veće će naposljetku razmotriti dokaze koji su mu predloženi u vezi s prisustvom optuženih na području Bajine Bašte početkom 1993. godine.

1634. **Risto Šeovac**, komandir policijske stanice u Bajinoj Bašti za kontrolu graničnog prelaza između Srbije i Bosne i Hercegovine od oktobra 1992. godine,<sup>3226</sup> rekao je u svedočenju da je 16. februara 1993. godine u Bajinu Baštu stigao predsednik Vlade Nikola Šainović, zajedno sa Stanišićem, Simatovićem i drugima.<sup>3227</sup>

<sup>3220</sup> P1587 (Svedok JF-052, raniji iskaz, 2003. godina), str. 7, 13-14.

<sup>3221</sup> P2816 (Rukom pisana beleška Dragutina Stanojevića, 10. decembar 1993. godine).

<sup>3222</sup> P479 (Dokumenti u vezi s Dragutinom Stanojevićem), str. 3 (MUP Republike bosanskih Srba, DB, izveštaj o proveru u vezi s Dragutinom Stanojevićem, s potpisom Dragana Kijca, 8. mart 1994. godine).

<sup>3223</sup> P479 (Dokumenti u vezi s Dragutinom Stanojevićem), str. 3 (MUP Republike bosanskih Srba, DB, izveštaj o proveru u vezi s Dragutinom Stanojevićem, s potpisom Dragana Kijca, 8. mart 1994. godine).

<sup>3224</sup> D866 (Ratni put izviđačkog voda Crvene beretke, Bratunac, 13. septembar 1995. godine).

<sup>3225</sup> P1075 (Informacija o formiranju JSO RDB Srbije, nepotpisano, bez datuma), str. 1. Veštak za vojna pitanja Reynaud Theunens je, na osnovu sadržaja i porekla tog izveštaja, zaključio da je on sastavljen od strane organa bezbednosti VJ. V. Reynaud Theunens, T. 8081-8083, 8233-8237; P1575 (Reynaud Theunens, izveštaj veštaka, 30. jun 2007. godine), str. 124.

<sup>3226</sup> Risto Šeovac, T. 17538-17540.

<sup>3227</sup> Risto Šeovac, T. 17547, 17550, 17557-17558, 17577-17578.

1635. U reportaži jedne ekipe srpskih novinara navedeno je da su mesec dana nakon napada na Bajinu Baštu, koji je izvršen 16. januara, predsednik Vlade Srbije Nikola Šainović i ministar unutrašnjih poslova Zoran Sokolović obišli jedinicu MUP-a za posebna dejstva u rejonu Drine i granični prelaz između Skelana i Bajine Bašte, gde su se sastali s Ristom Šeovcem. Takođe su bili u Bajinoj Bašti, gde su se sastali s predsednikom opštine Milošem Mandićem. Franko Simatović je bio prisutan tokom te posete.<sup>3228</sup>

1636. **Manojlo Milovanović**, načelnik Glavnog štaba VRS od maja 1992. do 1996. godine,<sup>3229</sup> rekao je u svedočenju da se 23. januara 1993. godine u hotelu "Omorika" na Tari, u Srbiji, sastao s generalom Panićem, Jovicom Stanišićem i Radovanom Stojičićem zvanim Badža.<sup>3230</sup> Tema razgovora bila je kako pomoći RSK.<sup>3231</sup> Svedok je rekao da se tad prvi put sastao sa Stanišićem i da je Stanišić bio jako dobro upućen u situaciju u raznim delovima Bosne i Hercegovine, uključujući i to u kojim se selima vode borbe, ko su komandanti i koje grupe se bore.<sup>3232</sup> Svedok je rekao da je Badža nosio vojnu uniformu, a da je Stanišić bio u civilu.<sup>3233</sup> Badža je rekao svedoku da je na Taru došao "sa šefom", ali nije rekao ko je taj "šef"; svedok je rekao da je znao da su specijalne jedinice MUP-a Srbije pod Badžinom komandom ili u njegovoj nadležnosti.<sup>3234</sup>

1637. Pretresno veće je dole u tekstu, u vezi sa centrom za obuku u Skelanima, dalo prikaz jednog odlomka iz Mladićevih dnevnika naslovljenog "Planiranje dejstava u sklopu operacije 'Udar'", koji ukazuje na to da je Franko Simatović 28. februara 1993. godine prisustvovao sastanku na Tari na kojem je planirana operacija "Udar".<sup>3235</sup>

1638. Pretresno veće će se sad osvrnuti na prisustvo Jedinice na Tari. Na osnovu dokaza koji su mu predloženi,<sup>3236</sup> Pretresno veće zaključuje da su od početka 1993. godine pripadnici Jedinice, među kojima i Radojica Božović,<sup>3237</sup> Nikola Pupovac (zvani Pupe), Radomir

<sup>3228</sup> P1592 (Insert iz video-snimka reportaže o Šainovićevoj i Sokolovićevoj poseti Bajinoj Bašti); D744 (Stop-fotografije); Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 1068; Manojlo Milovanović, T. 4618; P398 (Insert iz televizijske emisije o Skelanima).

<sup>3229</sup> P375 (Kratka biografija svedoka Manojla Milovanovića), str. 2.

<sup>3230</sup> Manojlo Milovanović, T. 4383-4384, 4386; P2976 (Dokumentarni film "Jedinica"), str. 24.

<sup>3231</sup> Manojlo Milovanović, T. 4504.

<sup>3232</sup> Manojlo Milovanović, T. 4383, 4385, 4503, 4505; P376 (Insert iz dokumentarnog filma "Jedinica"), str. 2.

<sup>3233</sup> Manojlo Milovanović, T. 4383; P376 (Insert iz dokumentarnog filma "Jedinica"), str. 2.

<sup>3234</sup> Manojlo Milovanović, T. 4385-4386, 4531-4533.

<sup>3235</sup> Dokazni predmet P392.

<sup>3236</sup> Konkretno, na osnovu svedočenja svedoka JF-053, službene beleške s informativnog razgovora sa Stevanovićem (u spisu kao dokazni predmet P973) zajedno sa svedočenjem svedoka JF-094, intervjua s Branislavom Vakićem (u spisu kao dokazni predmet P1053), svedok JF-030, svedok JF-052, kao i jednog broja dokumenata MUP-a Srbije (u spisu kao dokazni predmeti P3179, P3172 i P3196), koje dodatno potpore dokazi iz druge ruke dobijeni putem svedoka JF-048 i svedoka JF-031.

<sup>3237</sup> Prema shvatanju Pretresnog veća, tamo gde se u dokazima izloženim gore u tekstu pominje Radojica Božović misli se na Radojicu Božovića.

Rašković, Milenko Popović, Vaso Mijović, Zvezdan Jovanović i Njegoslav Kušić (zvani Njegoš), bili prisutni u centru za obuku na Tari.<sup>3238</sup>

1639. Pretresno veće će sad preći na obuku grupa na Tari i najpre dati ocenu o obuci jedinice iz Skelana. Podsećajući na svoje doleavedene zaključke u vezi s centrom za obuku u Skelanima da su pripadnici Jedinice bili prisutni u tom centru, i na osnovu izveštaja od 15. maja 1993. o osnivanju Crvenih beretki u Skelanima,<sup>3239</sup> Pretresno veće zaključuje da su u januaru 1993. godine pripadnici Jedinice stacionirani u centru za obuku na Tari (uključujući Radojicu Božovića) obučavali druge pripadnike Jedinice, stacionirane u Skelanima, među kojima i meštane regrutovane u Jedinicu u Skelanima. S obzirom na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 i zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da su optuženi na Tari organizovali obuku pripadnika Jedinice iz Skelana i rukovodili tom obukom.

1640. Pretresno veće će sad dati ocenu o obuci pripadnika PJP. Na osnovu dokaza koji su mu predloženi,<sup>3240</sup> Pretresno veće zaključuje da su u januaru 1993. godine Radovan Stojičić (zvani Badža) i Obrad Stevanović u Bajinoj Bašti osnovali štab PJP Resora javne bezbednosti MUP-a Srbije. Otprilike u januaru 1993. godine, Stevanović je ubedio Simatovića i Mijovića da pripadnici Jedinice počnu da drže obuku pripadnicima PJP, u zamenu za pomoć u sastavljanju dokumenata. Dana 13. februara 1993. godine, Stojičić je izdao naređenje da se pripadnici PJP obučavaju na Tari. Otprilike od sredine februara do početka marta 1993. godine, jedna jedinica PJP je na Tari obučavana u rukovanju minobacačem. Međutim, na osnovu dokaza se ne može sa sigurnošću utvrditi ko je držao obuku toj jedinici PJP na Tari. Svedok JF-053 je u svedočenju rekao da su tu jedinicu obučavali podoficiri VJ. Pored toga, u Stojičićevom naređenju iz februara 1993. godine precizira se da obuku pripadnicima PJP na Tari, po mogućnosti, treba da drže instruktori PJP. S obzirom na nepostojanje drugih dokaza o tome ko je držao obuku pripadnicima PJP na Tari, Pretresno veće ne može s dovoljnom sigurnošću da utvrdi da li su i u kojoj meri u tome učestvovali pripadnici Jedinice. Pretresnom veću su predloženi i dokazi o prisustvu optuženih na Tari i u Bajinoj Bašti u januaru i februaru 1993. godine.<sup>3241</sup> Međutim, na osnovu tih dokaza se ne može sa sigurnošću utvrditi da su

<sup>3238</sup> Za zaključke Pretresnog veća o pripadnosti tih lica Jedinici, v. poglavlja 6.3.2 i 6.3.3 u vezi s centrima za obuku u Brčkom, na Ozrenu i u Vili.

<sup>3239</sup> U spisu kao dokazni predmet P399.

<sup>3240</sup> Konkretno, na osnovu svedočenja Dejana Plahute, Riste Šeovca i svedoka JF-053, službene beleške s informativnog razgovora (u spisu kao dokazni predmet P973) i dopisa Radovana Stojičića o obuci pripadnika PJP na Tari (u spisu kao dokazni predmet D415).

<sup>3241</sup> U vezi sa Stanišićem, v. svedočenja Riste Šeovca i Manojla Milovanovića, kao i reportažu ekipe srpskih novinara (u spisu kao dokazni predmet P1592). U vezi sa Simatovićem, v. svedočenja svedoka JF-052, Riste Šeovca, svedoka JF-031, Dejana

optuženi tokom svog boravka na tom području preduzeli ikakve radnje u cilju obuke pripadnika PJP na Tari. Prema tome, Pretresno veće ne može da zaključi da su optuženi organizovali obuku pripadnika PJP na Tari.

1641. Pretresno veće će sad preći na obuku jedinice Vukovi sa Drine. Dokazi<sup>3242</sup> ukazuju na to da je jedinica koja se u njima naziva Vukovima sa Drine/Drinskim vukovima posle februara 1993. godine bila stacionirana na Tari. U svom ranijem iskazu,<sup>3243</sup> svedok JF-052 je rekao da su Vukovi sa Drine bili podređeni Franku Simatoviću. Međutim, svedok taj konkretni deo svog ranijeg iskaza nije potvrdio kad je svedočio u ovom predmetu.<sup>3244</sup> Pretresno veće podseća na to da je prilikom prihvatanja ranijeg iskaza ovog svedoka navelo da će krajnje oprezno pristupiti određivanju težine koju mu treba pridati i da će eventualno uzeti u obzir i to da li ima potkrepljujućih dokaza.<sup>3245</sup> Pretresnom veću nisu predočeni drugi dokazi koji ukazuju na to da su Vukovi sa Drine u centru za obuku na Tari bili podređeni Simatoviću. U vezi s tim, Pretresno veće smatra da je nejasno da li su "Vukovi" iz obaveštajnog izveštaja koji je u spisu kao dokazni predmet P1075 i Vukovi sa Drine ista jedinica. Na osnovu ostalih dokaza koji se tiču statusa Vukova sa Drine (čiji pripadnik je, po svemu sudeći, bio Dragutin Stanojević), njihov status početkom 1993. godine ne može se sa sigurnošću utvrditi.<sup>3246</sup> Pošto nema dokaza na osnovu kojih se jasno može utvrditi da li su Vukovi sa Drine prošli obuku na Tari ili učestvovali u dejstvima relevantnim za ovaj predmet, Pretresno veće dalje neće izvoditi zaključke u vezi s njima.

1642. U Završnom pretresnom podnesku, Stanišićeva odbrana tvrdi da je obuku u centru na Tari koordinirao Zajednički štab na Tari, koji su činili VRS, VJ, MUP Republike bosanskih Srba i MUP Srbije.<sup>3247</sup> Nakon što je ocenilo dokaze koji su mu predočeni, Pretresno veće zaključuje da u njima nema pokazatelja da je obuku u centru na Tari koordinirao Zajednički štab. O ostalim navodima u vezi sa Zajedničkim štabom na Tari biće reči u poglavlju koje sledi, kad će se govoriti o dejstvima u Skelanima.

---

Plahute, Miroslava Deronjića, službena beleška s informativnog razgovora (u spisu kao dokazni predmet P973) zajedno sa svedočenjem svedoka JF-094, izvod iz Mladićevih dnevnika naslovljen "Planiranje dejstava u sklopu oper. 'Udar'" (u spisu kao dokazni predmet P392), intervju s Branislavom Vakićem (u spisu kao dokazni predmet P1053) i reportaža ekipe srpskih novinara (u spisu kao dokazni predmet P1592).

<sup>3242</sup> Konkretno, svedočenje svedoka JF-052, rukom pisana beleška Dragutina Stanojevića (u spisu kao dokazni predmet P2816) i izveštaj o proveri Dragutina Stanojevića (u spisu kao str. 3 dokaznog predmeta P479).

<sup>3243</sup> U spisu kao dokazni predmet P1587.

<sup>3244</sup> Svedok JF-052, T. 8793, 8795.

<sup>3245</sup> Odluka o uvrštavanju u spis ranijeg svedočenja svedoka JF-052, njegove izjave i povezanih dokumenata, 28. januar 2011. godine, par. 11.

<sup>3246</sup> Jedini nedvosmislen dokaz o pripadnosti Dragutina Stanojevića odnosi se na njegovu pripadnost Jedinici posle njenog ozvaničenja kao JATD u avgustu 1993. godine.

<sup>3247</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 783, 791-792, 798.

1643. Pretresnom veću nisu predloženi dokazi o finansiranju ili logističkoj ili drugoj znatnoj podršci koju je Jedinica možda dobijala u centru za obuku na Tari u periodu koji je obrađen u ovom odeljku. Pretresno veće stoga neće dalje razmatrati ovo pitanje.

*Centar za obuku u Skelanima i dejstva u Skelanima, jun 1992-1993. godina*

1644. Pretresno veće sad prelazi na centar za obuku u Skelanima i dejstva u Skelanima. Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi rukovodili učešćem Jedinice u konkretnim dejstvima u Skelanima i okolini.<sup>3248</sup> Takođe će razmotriti da li su optuženi organizovali, finansirali i podržavali učešće Jedinice u tim konkretnim dejstvima i u tu svrhu je snabdevali.<sup>3249</sup> Baviće se i pitanjem da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Jedinici u centru za obuku u Skelanima i rukovodili njima.<sup>3250</sup> Konačno, Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi organizovali obuku drugih grupa u centru za obuku u Skelanima i rukovodili njome.

1645. U svom Završnom pretresnom podnesku, tužilaštvo navodi da se u junu ili julu 1992. godine Simatović sastao sa srpskim opštinskim rukovodiocima u istočnoj Bosni i Hercegovini i rekao im da će u opštinama biti osnovani centri za obuku koje će voditi jedinice specijalne policije Srbije.<sup>3251</sup> U skladu sa Simatovićevim instrukcijama, Crvene beretke (u kojima je bio i Nikola Pupovac) osnovale su 8. juna 1992. godine centar za obuku u Skelanima. Crvene beretke su takođe osnovale jedinicu Crvenih beretki u Skelanima (u kojoj je bio i Milenko Trifunović), pod komandom Simatovića, koji ju je i finansirao. Jedinica Crvenih beretki iz Skelana obučavala je lokalne Srbe.<sup>3252</sup> Crvene beretke iz Skelana, pod komandom Božovića i Jovanovića, učestvovala su u borbenim dejstvima u istočnoj Bosni i Hercegovini i kontrolisale most između Skelana i Bajine Bašte.<sup>3253</sup>

1646. Pretresnom veću su predložena svedočenja Miroslava Deronjića i svedoka JF-033, kao i dokumentarni dokazi u vezi s centrom za obuku u Skelanima i dejstvima u Skelanima. Pretresno veće će najpre razmotriti dokaze koji se odnose na sastanak Franka Simatovića i tamošnjeg opštinskog rukovodstva, kao i na prisustvo pripadnika Jedinice Nikole Pupovca i Predraga Spasojevića<sup>3254</sup> u centru za obuku u Skelanima u junu ili julu 1992. godine.

<sup>3248</sup> Optužnica, par. 7.

<sup>3249</sup> Optužnica, par. 7.

<sup>3250</sup> Optužnica, par. 3, 5, 15(c).

<sup>3251</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 254.

<sup>3252</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 255-256, 258.

<sup>3253</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 257-258.

<sup>3254</sup> Za zaključke Pretresnog veća o pripadnosti Nikole Pupovca i Predraga Spasojevića Jedinici, v. poglavlja 6.3.2, odnosno 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Ležimiru.

1647. **Miroslav Deronjić**, srpski opštinski rukovodilac iz Bratunca,<sup>3255</sup> rekao je da je u aprilu 1992. godine u Bratunac došao izvesni Predrag Spasojević. Predstavio se kao radnik SDB-a i svedoku pokazao svoju legitimaciju. Kasnije je svedok saznao da je on pripadnik Crvenih beretki.<sup>3256</sup> U junu ili julu 1992. godine, Dragan Trišić, načelnik TO Bajina Bašta, pozvao je svedoka na sastanak TO koji je održan u prostorijama TO, u Jelićevoj kancelariji. Svedok je rekao da je sastanku prisustvovao i Franko Simatović. Svedok je tad prvi put video Simatovića.<sup>3257</sup> Među prisutnima bili su i delegacija iz Skelana, delegacija iz Zvornika, koju su činili Brano Grujić i Marko Pavlović, i komandant Višegradske brigade Vinko Pandurević.<sup>3258</sup> Simatović je rekao da prisutni na sastanku imaju zajednički zadatak da osnuju centre za obuku u Skelanima, Zvorniku i Višegradu. Simatović je rekao da će instruktori i komandanti doći iz Srbije, odnosno iz jedinica specijalne policije MUP-a Srbije.<sup>3259</sup> Objasnio je da će te trupe biti posebna struktura kojom će on komandovati, a da će svaki centar imati svog komandanta. Rekao je i to da je prirodno da će one saradivati s VRS-om, ali da komande nižeg nivoa neće imati ovlašćenja nad tim jedinicama.<sup>3260</sup> Rekao je da je taj zadatak dogovoren u najvišim vojnim, političkim i državnim krugovima Republike bosanskih Srba i Srbije.<sup>3261</sup> Svedok se nije sećao da li je Simatović pominjao Crvene beretke, ali je kasnije shvatio da te jedinice zapravo jesu bile Crvene beretke.<sup>3262</sup> Simatović je takođe rekao da se od predstavnika opština prisutnih na sastanku očekuje da obezbede logističku pomoć tim jedinicama, kao što su obezbeđenje objekata gde će se održavati obuka, regrutovanje na opštinskom nivou 20-30 najboljih mladića za obuku i obezbeđenje pomoći u vidu vozila i goriva. Simatović je istakao da je od suštinskog značaja pronaći pogodne objekte za obuku.<sup>3263</sup> Prema svedokovim rečima, glavni cilj sastanka bio je da se opštine upoznaju s obukom i da se od njih zatraži pomoć.<sup>3264</sup>

1648. U junu 1992. godine, u Skelanima je uspostavljen centar za obuku Crvenih beretki i svedok je tamo često viđao Predraga Spasojevića, koji je bio instruktor u centru.<sup>3265</sup> Dragan

<sup>3255</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 1-3, 46, 215, 231, str. 1; P2509 (Miroslav Deronjić, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 26-27. novembar 2003. godine), str. 29617, 29935, 29939, 29966; P2510 (Miroslav Deronjić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 12-13, 16, 18-19. februar 2004. godine), str. 856, 858-859, 862-865, 867-868, 873, 909, 923, 1126, 1223.

<sup>3256</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 131.

<sup>3257</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 134.

<sup>3258</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 135.

<sup>3259</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 136, 138.

<sup>3260</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 137.

<sup>3261</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 136; P2509 (Miroslav Deronjić, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 26-27. novembar 2003. godine), str. 29634.

<sup>3262</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 136.

<sup>3263</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 137.

<sup>3264</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 138.

<sup>3265</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 132.

Spasojević je svedoku rekao da će oni regrutovati 20-30 mladića iz Bratunca, koji će se obučavati u Skelanima.<sup>3266</sup> Predrag Spasojević i Perica Mitrović obavestili su svedoka da su već napravili selekciju i da su se odabrani ljudi složili da pohađaju obuku u centru.<sup>3267</sup>

1649. Pretresno veće će sad dati prikaz jednog broja vojnih izveštaja u vezi s centrom za obuku u Skelanima i prisustvom pripadnika Jedinice Nikole Pupovca u Skelanima.<sup>3268</sup> U izveštaju od 28. jula 1992. godine o paravojnim formacijama na području Republike bosanskih Srba, koji je potpisao pukovnik Zdravko Tolimir, konstatuje se da je u Srpskoj opštini Skelani osnovan centar za obuku tzv. Crvenih beretki, na čijem čelu je Nikola Pupovac, jedan od učenika Kapetana Dragana.<sup>3269</sup>

1650. Prema izveštaju od 3. avgusta 1992. godine o delovanju Crvenih beretki u redovima VRS, podnetom Komandi Istočnobosanskog korpusa, u Srpskoj opštini Skelani je početkom juna 1992. godine organizovan centar za obuku pripadnika srpske vojske iz nekoliko opština regije Birač. Prema tom izveštaju, centrom za obuku je rukovodio "izvjesni Pupovac" iz grupe Kapetana Dragana. Obuka je obuhvatala vežbe za jačanje kondicije i izdržljivosti, nekoliko vežbi gađanja i taktičke vežbe. Po završenoj obuci, grupe su se vratile u svoje opštine. Sredinom jula 1992. godine, u Bratunac je stigla grupa od 20 vojnika kojima je komandovao Boško Nešković, a pomagao mu je Predrag Spasojević, za kojeg se u izveštaju navodi da je kriminalac koji se predstavlja kao radnik Saveznog DB-a.<sup>3270</sup>

1651. U izveštaju od 15. maja 1993. godine o formiranju Crvenih beretki u Skelanima navedeno je da su Crvene beretke "jedinica specijalne namjene" MUP-a Srbije u Skelanima. Prema tom izveštaju, jedinica je osnovana 8. juna 1992. godine, s 20 vojnih obveznika i tri instruktora koja su ih obučavala. Od septembra 1992. godine, u Crvene beretke su upućivana lica koja nisu regulisala vojni rok kako bi prošla osnovnu vojnu obuku.<sup>3271</sup>

1652. Dana 25. februara 1993. godine, komandant Samostalnog bataljona Skelani major Nebojša Ilić izvestio je Komandu Drinskog korpusa da je u Skelanima stacionirana jedinica MUP-a Srbije (Crvene beretke) i da gotovo svi regruti bataljona odlaze na obuku u "taj centar" na period od jednog do tri meseca. Ilić je dodao da u trenutku pisanja izveštaja

<sup>3266</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 139.

<sup>3267</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 133, 138-140.

<sup>3268</sup> Za zaključke Pretresnog veća da je Nikola Pupovac bio pripadnik Jedinice, v. poglavlje 6.3.2.

<sup>3269</sup> P383 (Informacija o paravojnim formacijama na području Srpske Republike Bosne i Hercegovine, s potpisom pukovnika Zdravka Tolimira, 28. jul 1993. godine), str. 1, 5, 11.

<sup>3270</sup> P2104 (Izveštaj referenta o delovanju Crvenih beretki u redovima Vojske Republike Srpske, podnet Komandi Istočnobosanskog korpusa, s potpisom starijeg vodnika prve klase Drage Nikolića, 3. avgust 1992. godine).

<sup>3271</sup> P399 (Izveštaj Samostalnog bataljona Skelani o formiranju jedinica specijalne namene MUP-a Srbije (Crvenih beretki) u Skelanima, podnet Drinskom korpusu, 15. maj 1993. godine), str. 1.

bataljon broji oko 800 vojnika, uključujući dve dobrovoljačke jedinice (60 radikala i 80 Crvenih beretki) pod komandom bataljona.<sup>3272</sup>

1653. Pretresno veće sad prelazi na dokumentarne dokaze u vezi s tim ko je bio prisutan u centru za obuku u Skelanima. U dokumentima naslovljenim "Lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene MUP-a Republike Srbije" piše da se više lica iz Skelana i Bajine Bašte priključilo jedinici u periodu od maja 1992. do aprila 1993. godine.<sup>3273</sup> Dvanaest od tih lica<sup>3274</sup> navedeno je i u izveštaju o formiranju Crvenih beretki u Skelanima od 15. maja 1993. godine.<sup>3275</sup> Pored toga, prema jednom izveštaju o proveru, pripadnica rezervnog sastava Jedinice za specijalne operacije DB-a MUP-a Republike Srbije Gorgina Todorović radila je kao sekretarica u centru za obuku Jedinice za posebne namene u Skelanima od 1992. do septembra 1993. godine.<sup>3276</sup>

1654. U prilogu izveštaja o formiranju Crvenih beretki u Skelanima od 15. maja 1993. bio je spisak od 9. aprila 1993. godine, na kojem je bilo navedeno pedesetak lica iz opštine

<sup>3272</sup> P3119 (Izveštaj Samostalnog bataljona Skelani s analizom prošlogodišnjih aktivnosti, podnet Komandi Drinskog korpusa, 25. februar 1993. godine), str. 2.

<sup>3273</sup> P3138 (Dokumenti u vezi s Milenom Trifunovićem), str. 1 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Milenko Trifunović), 3 (rukopisana kratka biografija Milenka Trifunovića); P3129 (Dokument u vezi s Veliborom Maksimovićem); P3130 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Mikom Milićem), str. 3 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Miko Milić); P3131 (Dokument u vezi s Milanom Rankićem); P3132 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Predragom Jovanovićem), str. 2 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Predrag Jovanović), str. 14 (rukopisana izjava Predraga Jovanovića); P3134 (Dokumenti u vezi s Radišom Maksimovićem), str. 5 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Radiša Maksimović); P3135 (Dokumenti u vezi s Mirkom Milanovićem), str. 3 (kratka biografija Mirka Milanovića); str. 1 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Mirko Milanović, 30. maj 1993. godine); P3136 (Dokumenti u vezi sa Zoranom Obrenovićem), str. 18 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Zoran Obrenović, 30. mart 1993. godine); P3139 (Dokumenti u vezi s Mirkom Trifunovićem), str. 3 (rukopisana kratka biografija Mirka Trifunovića); str. 1 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Mirko Trifunović); P3140 (Dokumenti u vezi sa Zdravkom Živanovićem) str. 5 (rukopisana kratka biografija Zdravka Živanovića); P3127 (Dokumenti u vezi s Draganom Markovićem), str. 3 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Dragan Marković); P3133 (Dokumenti u vezi s Nebojšom Jankovićem), str. 1 (nenaslovljeni formular, 3. avgust 1993. godine), str. 3 (rukopisana kratka biografija Nebojše Jankovića).

<sup>3274</sup> To su bili: Milenko Trifunović, Velibor Maksimović, Miko Milić, Milan Rankić, Predrag Jovanović, Radiša Maksimović, Mirko Milanović, Zoran Obrenović, Mirko Trifunović, Zdravko Živanović, Nebojša Janković i Dragan Marković.

<sup>3275</sup> P399 (Izveštaj Samostalnog bataljona Skelani o formiranju jedinica specijalne namene MUP-a Srbije (Crvenih beretki) u Skelanima, podnet Drinskom korpusu, 15. maj 1993. godine), str. 3-5; P3138 (Dokumenti u vezi s Milenom Trifunovićem), str. 1 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Milenko Trifunović), str. 3 (rukopisana kratka biografija Milenka Trifunovića); P3129 (Dokument u vezi s Veliborom Maksimovićem); P3130 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Mikom Milićem), str. 3 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Miko Milić); P3131 (Dokument u vezi s Milanom Rankićem); P3132 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Predragom Jovanovićem), str. 2 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Predrag Jovanović), str. 14 (rukopisana izjava Predraga Jovanovića); P3134 (Dokumenti u vezi s Radišom Maksimovićem), str. 5 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Radiša Maksimović); P3135 (Dokumenti u vezi s Mirkom Milanovićem), str. 3 (kratka biografija Mirka Milanovića); str. 1 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Mirko Milanović, 30. maj 1993. godine); P3136 (Dokumenti u vezi sa Zoranom Obrenovićem), str. 36 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Zoran Obrenović); P3139 (Dokumenti u vezi s Mirkom Trifunovićem), str. 3 (rukopisana kratka biografija Mirka Trifunovića); str. 1 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Mirko Trifunović); P3140 (Dokumenti u vezi sa Zdravkom Živanovićem) str. 5 (rukopisana kratka biografija Zdravka Živanovića); P3133 (Dokumenti u vezi s Nebojšom Jankovićem), str. 1 (nenaslovljeni formular, 3. avgust 1993. godine), str. 3 (rukopisana kratka biografija Nebojše Jankovića); P3127 (Dokumenti u vezi s Draganom Markovićem), str. 1 (nenaslovljeni formular, 27. maj 1992. godine); str. 3 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Dragan Marković).

<sup>3276</sup> P3182 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Gorginom Todorović), str. 4-5.



Skelani<sup>3277</sup> koja su bila pripadnici Crvenih beretki.<sup>3278</sup> Pretresno veće je razmotrilo više spiskova za isplatu jedinica DB-a Srbije navedenih kao "JPN" i "JATD" za period od avgusta do decembra 1993. godine. Trideset devet lica koja su navedena i u izveštaju od 15. maja 1993. godine kao lica iz Skelana koja su u sastavu Crvenih beretki<sup>3279</sup> pojavljuje se među primaocima na tim spiskovima.<sup>3280</sup>

1655. Pretresno veće sad prelazi na dokaze koji su mu predloženi u vezi s prisustvom pripadnika Jedinice Radojice Božovića<sup>3281</sup> i učesćem Jedinice u dejstvima u Skelanima i oko Skelana od januara 1993. godine. U vezi s tim, Pretresno veće će razmotriti više vojnih izveštaja.

1656. U izveštaju o formiranju Crvenih beretki u Skelanima od 15. maja 1993. navedeno je da je jedinica, posle napada na Skelane 16. januara 1993. godine, otišla na Taru na dalju obuku i da se u Skelane vratila u februaru 1993. godine. Tokom tog perioda, jedinicom je komandovao izvesni Božović i u njenom sastavu bilo je 150 vojnika, od kojih su 52 bila iz Skelana. Ta grupa je vršila kontrolu mosta u Skelanima. Takođe je učestvovala u borbenim dejstvima na Kragivode i u "čišćenju" područja Rađenovica, gde su poginula dva borca te jedinice. Prema tom izveštaju, svi pokušaji da se borci te jedinice vrate u Samostalni bataljon Skelani bili su bezuspešni. Jedinica je često odlazila na odmor na Taru. Dana 14. maja 1993.

<sup>3277</sup> Među njima su bili Milenko Trifunović, Velibor Maksimović, Miko Milić, Milan Rankić, Predrag Jovanović, Radiša Maksimović, Mirko Milanović, Zoran Obrenović, Mirko Trifunović, Zdravko Živanović, Dragan Marković, Aleksandar Radovanović, Rade Jovanović, Nebojša Janković, Radivoje Živanović, Petar Mitrović, Radan Sekulić, Branislav Medan, Jelko Ivanović, Milenko Savić, Staniša Stanojević, Dragiša Živanović, Dragan Sarić, Ratko Obrenović, Milija Blagojević, Nenad Vasić, Obradin Balčaković, Novak Marjanović, Milija Jovanović, Goran Matić, Jovan Mijatović, Dane Ivanović, Novica Petković, Milomir Ilić, Stojan Vasić, Dragoljub Simić, Radenko Mijatović, Dragutin Jakovljević, Radoje Živanović, Zoran Rakić, Miroslav Maksimović i Vladimir Ivanović.

<sup>3278</sup> P399 (Izveštaj Samostalnog bataljona Skelani o formiranju jedinica specijalne namene MUP-a Srbije (Crvenih beretki) u Skelanima, podnet Drinskom korpusu, 15. maj 1993. godine), str. 3-5.

<sup>3279</sup> Milenko Trifunović, Aleksandar Radovanović, Predrag Jovanović, Rade Jovanović, Nebojša Janković, Radivoje Živanović, Petar Mitrović, Radan Sekulić, Branislav Medan, Jelko Ivanović, Milenko Savić, Staniša Stanojević, Dragiša Živanović, Miko Milić, Dragan Sarić, Mirko Trifunović, Ratko Obrenović, Milija Blagojević, Nenad Vasić, Obradin Balčaković, Novak Marjanović, Milija Jovanović, Zoran Obrenović, Radiša Maksimović, Goran Matić, Jovan Mijatović, Dane Ivanović, Novica Petković, Milomir Ilić, Stojan Vasić, Dragoljub Simić, Radenko Mijatović, Dragutin Jakovljević, Radoje Živanović, Mirko Milanović, Zoran Rakić, Miroslav Maksimović, Vladimir Ivanović i Zdravko Živanović.

<sup>3280</sup> P157 (Spisak pripadnika JPN za isplatu dnevnica za period od 21. avgusta do 10. septembra 1993. godine), str. 5-6; P1484 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za nedefinisan period, verovatno krajem 1993. godine), str. 4-5; P1485 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za nedefinisan period, verovatno septembar 1993. godine), str. 13-14; P1490 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 26. avgusta do 10. septembra 1993. godine), str. 9-10; P1491 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 9. do 30. septembra 1993. godine), str. 8-9; P1493 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 11. do 30. septembra 1993. godine), str. 1-2; P1494 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 23. do 30. septembra 1993. godine), str. 9-10; P1498 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 21. oktobra do 10. novembra 1993. godine), str. 10-11; P1499 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 21. oktobra do 1. novembra 1993. godine), str. 5, 8; P1500 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 28. oktobra do 10. novembra 1993. godine), str. 11-12; P1501 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. novembra 1993. godine), str. 6; P1502 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 27. do 30. novembra 1993. godine), str. 8-9; P1503 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 31. decembra 1993. godine), str. 9-10; P1504 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 7. do 31. decembra 1993. godine), str. 3, 5; P1505 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 19. do 26. decembra 1993. godine), str. 9-10; P1506 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 27. do 31. decembra 1993. godine), str. 5-7.

<sup>3281</sup> Za zaključak Pretresnog veća da je Radojica Božović bio pripadnik Jedinice, v. poglavlje 6.3.2.

godine, nakon boravka u okolini Višegrada, jedinica se vratila u Skelane i odbila je da se stavi pod komandu Samostalnog bataljona Skelani, tvrdeći da njima može da komanduje jedino MUP Srbije.<sup>3282</sup>

1657. U izjavi datoj Jedinici za posebne namene DB-a MUP-a Srbije, koja nema datum, ali se odnosi na događaje od 9. aprila 1993. godine, i koju su potpisali Radojica Božović, kao komandant jedinice, i Zvezdan Jovanović, kao zamenik komandanta jedinice u Skelanima, navedeno je da je od majora Ilića, komandanta Samostalnog bataljona/TO Skelani, stiglo obaveštenje da im je probijena linija odbrane u Karačićima. Jovanović je zatim sa još deset momaka krenuo u "čišćenje" tog terena i, u sadejstvu s grupom koju je doveo Božović, uspeli su da potisnu "muslimane" iz tog rejona. U izjavi je dalje navedeno da su tokom te akcije pronađena izmasakrirana tela Žarka Teofanovića i Ljubomira Obradovića.<sup>3283</sup> U jednom nepotpisanom i nedatiranom obaveštajnom izveštaju o osnivanju JSO DB-a Srbije,<sup>3284</sup> imena Žarka Teofanovića i Ljubomira Obradovića pojavljuju se na spisku poginulih pripadnika jedinice.<sup>3285</sup> U dve izjave bez naslova i datuma navodi se da su Muslimani ubili Žarka Teofanovića i Ljubomira Obradovića na borbenoj liniji 9. aprila 1993. godine.<sup>3286</sup> U tim dokumentima dalje se navodi da se na ime Teofanovićeve supruge Stojanke Teofanović i Obradovićeve supruge Tine Obradović isplaćuju plata pripadnika rezervnog sastava i dnevnice.<sup>3287</sup> Pretresno veće je razmotrilo više spiskova isplata DB-a Srbije (JATD) za period od 16. jula 1994. do 31. decembra 1995. godine; Stojanka Teofanović i Tina Obradović pojavljuju se na tim spiskovima kao primaoci.<sup>3288</sup>

<sup>3282</sup> P399 (Izveštaj Samostalnog bataljona Skelani o formiranju jedinica specijalne namene MUP-a Srbije (Crvenih beretki) u Skelanima, podnet Drinskom korpusu, 15. maj 1993. godine), str. 1-2.

<sup>3283</sup> P3040 (Dokumenti u vezi s Ljubomirom Obradovićem), str. 2.

<sup>3284</sup> Veštak za vojna pitanja Reynaud Theunens je, na osnovu sadržaja i porekla dokaznog predmeta P1075, zaključio da je on sastavljen od strane organa bezbednosti VJ posle maja 1996. godine. V. Reynaud Theunens, T. 8049-8057; P1574 (Kratka biografija Reynauda Theunensa).

<sup>3285</sup> P1075 (Informacija o formiranju JSO RDB Srbije, nepotpisano, bez datuma), str. 13.

<sup>3286</sup> P3122 (Dokumenti u vezi sa Žarkom Teofanovićem), str. 1 (nenaslovljeni dokument u vezi sa Žarkom Teofanovićem);

P3040 (Dokumenti u vezi s Ljubomirom Obradovićem), str. 2.

<sup>3287</sup> P3122 (Dokumenti u vezi sa Žarkom Teofanovićem), str. 1 (nenaslovljeni dokument u vezi sa Žarkom Teofanovićem);

P3040 (Dokumenti u vezi s Ljubomirom Obradovićem), str. 1.

<sup>3288</sup> P446 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. jula 1994. godine), str. 10; P447 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 31. avgusta 1994. godine), str. 5; P448 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. septembra 1994. godine), str. 11; P449 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. septembra 1994. godine), str. 12; P450 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. oktobra 1994. godine), str. 7; P451 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. oktobra 1994. godine), str. 9; P452 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. novembra 1994. godine), str. 3; P453 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. decembra 1994. godine), str. 7; P454 (Spisak pripadnika jedinice za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. decembra 1994. godine), str. 7; P455 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. decembra 1994. godine), str. 15; P456 (Spisak pripadnika jedinice za isplatu dnevnica za period od 23. do 31. januara 1995. godine), str. 5; P457 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. januara 1995. godine), str. 11; P458 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. februara 1995. godine), str. 18; P459 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. marta 1995. godine), str. 6; P460 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 28. februara 1995. godine), str. 15; P561 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. marta 1995. godine), str. 11; P462 (Spisak pripadnika JATD za

1658. U svojoj kratkoj biografiji rukom pisanoj 4. decembra 1993. na Tari, Nikola Pilipović je naveo da je bio u Skelanima od početka februara do jula 1993. godine.<sup>3289</sup> U rukom pisanoj belešci bez datuma, Ranko Lačević je naveo da je, priključivši se Jedinici za posebne namene MUP-a Srbije u januaru 1993. godine, učestvovao u dejstvima u Podrinju, uključujući Skelane, Osmače, Srebrenicu, Bratunac i Zvornik, zaključno s avgustom 1993. godine.<sup>3290</sup> Pretresno veće takođe podseća na dokumentarne dokaze čiji prikaz je dalo u vezi s centrom za obuku na Tari, koji ukazuju na to da je Milenko Popović iz centra na Tari učestvovao u borbama na području Srebrenice zaključno s krajem aprila.

1659. Dana 6. maja 1993. godine, komandant Taktičke grupe 1 Vukoja Vuković izvestio je komandanta Drinskog korpusa da u centru za obuku u Skelanima navodno postoji neka interventna jedinica i da se tamo nalazi 57 vojnika iz Skelana, koji nose crvene beretke i kojima komanduju Frenki i Božović. Vuković je u izveštaju naveo da su svi oni vojni obveznici skelanskog bataljona, premda u njemu nisu proveli nijedan dan, i predložio da se oni prebace u njegov bataljon.<sup>3291</sup>

1660. Dana 14. maja 1993. godine, pukovnik Milenko Živanović iz Komande Drinskog korpusa izvestio je Glavni štab Republike bosanskih Srba o problemima u odnosima s jedinicama za posebne namene MUP-a Srbije. Živanović je naveo da su starešine i instruktori jedinice za posebne namene formirane u Skelanima pripadnici MUP-a Republike Srbije. Instruktori MUP-a Srbije obučili su 57 vojnih obveznika s teritorije Skelana. Jedinicom u Skelanima komandovala je komanda posebnih jedinica MUP-a Republike Srbije i njeni

---

isplatu dnevica za period od 16. do 30. aprila 1995. godine), str. 6; P463 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 1. do 15. aprila 1995. godine), str. 7; P464 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 1. do maja 1995. godine), str. 7; P465 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 16. do 31. maja 1995. godine), str. 20; P466 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 1. do 15. juna 1995. godine), str. 22; P467 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 16. do 30. juna 1995. godine), str. 21; P468 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 1. do 15. jula 1995. godine), str. 13; P540 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 16. do 31. jula 1995. godine), str. 14; P541 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 16. do 31. avgusta 1995. godine), str. 9; P542 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 1. do 15. avgusta 1995. godine), str. 9; P347 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 16. do 30. septembra 1995. godine), str. 19; P543 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 1. do 15. septembra 1995. godine), str. 28; P348 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 1. do 15. oktobra 1995. godine), str. 40; P349 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 16. do 31. oktobra 1995. godine), str. 12; P544 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 1. do 15. novembra 1995. godine), str. 6; P545 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 16. do 30. novembra 1995. godine), str. 69; P546 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 1. do 15. decembra 1995. godine), str. 19; P547 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevica za period od 16. do 31. decembra 1995. godine), str. 26.

<sup>3289</sup> P3195 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Nikolom Pilipovićem), str. 13-14 (rukom pisana kratka biografija Nikole Pilipovića, Tara, 4. decembar 1993. godine).

<sup>3290</sup> P3172 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Rankom Lačevićem), str. 1 (rukom pisana izjava Ranka Lačevića).

<sup>3291</sup> P1441 (Izveštaj s potpisom komandanta Vukoje Vukovića, podnet komandantu Drinskog korpusa, 6. maj 1993. godine), str. 2; P1438 (Obrazloženje u vezi s pogibijom pukovnika Stevilovića), str. 2.

Prevod

pripadnici primali su mnogo veće plate od drugih vojnih obveznika. Jedinica u Skelanima odbijala je da se potčini komandi taktičke grupe, odnosno bataljona ili da s njima saraduje.<sup>3292</sup>

1661. U izveštaju o stanju borbene gotovosti skelanskog bataljona VRS od 17. juna 1993. godine, pukovnik Rade Rodić je naveo da je "KVO (bivših)" bataljona lociran u osnovnoj školi u Skelanima kao paravojska "RS", tzv. Crvene beretke. Rodić nije znao pod čijom su komandom te Crvene beretke, jer su one odbijale naređenja komandanta skelanskog bataljona a, prema informacijama kojima je raspolagao, finansirao ih je "Frenki". Rodić je u izveštaju naveo da je 57 Crvenih beretki pristalo da se priključi odeljenju bezbednosti pod određenim uslovima, uključujući taj da im se dozvoli da nastave da "obezbeđuju" prelaz na mostu, za koji se u izveštaju kaže da im je "izvor prihoda". Rodić je zatražio da se 57 vojnih obveznika stavi pod komandu komandanta skelanskog bataljona i da MUP "RS" razreši pitanje njihovog finansiranja, jer "[ih je] do sada finansirao Frenki". Pored toga, Rodić je zatražio da naredbom "određena služba" (npr. vojna policija, policija opštine ili carina) bude zadužena za obezbeđivanje mosta i da vojni obveznici starijih godišta iz sastava Samostalnog bataljona Skelani obezbeđuju aerodrom, tako da se aerodrom koristi jedino za borbena dejstva, kurirske, sanitetske i transportne zadatke i da ne bude "ničija zadužbina (Frenkijeva)".<sup>3293</sup>

1662. Prema jednom izveštaju o borbenoj gotovosti koji je potpisao pukovnik Rajko Balać iz Komande Samostalnog bataljona Skelani, nije bilo novih pokušaja "Frenkijevih specijalaca" da prenesu robu preko mosta, ali je zbog toga, po izričitom naređenju "gospodina Franka" (šefa), političkom i vojnom rukovodstvu opštine Skelani i SB Skelani zabranjen ulazak preko mosta u SRJ.<sup>3294</sup>

1663. Stanišićeva odbrana navodi da su Franko Simatović i Radojica Božović, dok su bili u opštini Skelani, bili podređeni Obradu Stevanoviću i Radovanu Stojičiću iz MUP-a Srbije i Zajedničkom štabu VRS-a, VJ-a, MUP-a Srbije i MUP-a Republike bosanskih Srba na Tari.<sup>3295</sup> Prema tvrdnji Stanišićeve odbrane, Božović je tokom tog perioda mogao biti podređen i skelanskom bataljonu VRS-a.<sup>3296</sup> Da bi ovaj argument razmotrilo u potpunosti, Pretresno veće na kraju prelazi na dokaze koji su mu predloženi u vezi sa Zajedničkim štabom na Tari, operacijom "Udar" i Taktičkom grupom 1.

<sup>3292</sup> P2683 (Izveštaj Milenka Živanovića u vezi s Jedinicom za posebne namene MUP-a Srbije, podnet Glavnom štabu, 14. maj 1993. godine), str. 2.

<sup>3293</sup> P387 (Borbeni izveštaj Samostalnog bataljona Skelani, VRS, podnet Glavnom štabu VRS i Komandi Drinskog korpusa, 17. jun 1993. godine), str. 2.

<sup>3294</sup> P3120 (Izveštaj o stanju borbene gotovosti, s potpisom pukovnika Rajka Balaća iz Komande Samostalnog bataljona Skelani).

<sup>3295</sup> Stanišićev završni pretresni podnesak, 17. decembar 2013. godine, par. 791-793, 798, 804, 815, 827-834.

<sup>3296</sup> Stanišićev završni pretresni podnesak, 17. decembar 2013. godine, par. 898-906.

Prevod

1664. Dana 28. februara 1993. godine, Mladić, načelnik Generalštaba VJ Panić, komandant Užičkog korpusa Ojdanić, Franko Simatović i dva neidentifikovana pripadnika MUP-a prisustvovali su sastanku na Tari na kojem je planirana operacija "Udar".<sup>3297</sup> Mladić u svojim beleškama navodi da pripadnici MUP-a treba da uđu u TG-1, koji je bio podređen Mrkšiću.<sup>3298</sup> Pretresno veće upućuje na dalje dokaze u vezi s operacijom "Udar", čiji prikaz se daje u poglavlju 6.9, prema kojima je operacija "Udar" trajala od 14. februara do 25. aprila 1993. godine i dovela do "oslobađanja" srpskih teritorija na području srednjeg Podrinja.

1665. Dana 25. maja 1993. godine, ovlašćeno lice Jedinice za posebne namene (JPN) MUP-a Republike Srbije izdalo je potvrdu kojom se odobrava odnošenje iz Skelana nekoliko stvari preuzetih kao "ratni plen". Potvrda je izdata na osnovu naredbe komandanta Taktičke grupe generala Mileta Mrkšića od 12. marta 1993. godine.<sup>3299</sup>

1666. **Svedok JF-030**, bivši pripadnik MUP-a Srbije,<sup>3300</sup> rekao je u svedočenju da su početkom marta 1993. godine general Mrkšić i pukovnik Milorad Stupar obavestili komandante iz 72. brigade da 3.000-4.000 pripadnika Armije BiH deluje u opštini Srebrenica i njenoj okolini i ima nekakav štab na području Osmaća i Poznanovića. Mrkšić i Stupar su im rekli da VRS "djeluje pokušavajući neutralizirati" teritoriju i da mu je potrebna njihova podrška.<sup>3301</sup> Dana 7. marta 1993. godine, svedok je sa svojim bataljonom otišao u Fackoviće, na bosanskoj strani Drine. Na granici između Srbije i Bosne, kod Bačevca, stavili su oznake VRS-a.<sup>3302</sup> Svedok je rekao da mu je Stupar saopštio da će jedinice PJM Srbije i Crvene beretke Raje Božovića s područja Bajine Bašte pružati minobacačku podršku operaciji VJ.<sup>3303</sup> Dana 10. marta 1993. godine, svedok je video Stupara, Mrkšića, Mladića i pukovnika Lisicu iz VRS-a na sastanku u Fackovićima, gde su mu saopšteni planovi o započinjanju ofanzive na području Osmaća i Poznanovića. Svedoku i drugima je saopšteno da će u toj operaciji učestvovati specijalne jedinice VJ (63. brigada, 68. brigada i 72. brigada), VRS i MUP Srbije (PJM i Crvene beretke).<sup>3304</sup> Svedok je rekao da je za vreme napada na Osmaće 11. marta 1993. i na Poznanoviće 20. marta 1993. godine prešao na bosansku stranu iz Bajine Bašte i da

<sup>3297</sup> Manojlo Milovanović, T. 4434, 4436-4438; P392 (Izvod iz Mladićevih dnevnika pod naslovom "Planiranje dejstava u sklopu oper. 'Udar'", 28. februar 1993. godine), str. 3; P393 (Izvod iz dokaznog predmeta P392, u kojem je svedok Milovanović označio reč "Udar").

<sup>3298</sup> P392 (Izvod iz Mladićevih dnevnika pod naslovom "Planiranje dejstava u sklopu oper. 'Udar'", 28. februar 1993. godine), str. 4; P433 (Grafički prikaz strukture Korpusa specijalnih jedinica VJ i njegovog učešća u napadu na Skelane 1993. godine).

<sup>3299</sup> P1442 (Potvrda kojom se odobrava odnošenje ratnog plena iz Skelana, 25. maj 1993. godine).

<sup>3300</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), str. 1, par. 4, 37.

<sup>3301</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), par. 44.

<sup>3302</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), par. 47.

<sup>3303</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), par. 48-49, 51; svedok JF-030, T. 10696-10697; svedok JF-030, T. 10696-10697, 10740.

<sup>3304</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), par. 51, 57.

je tamo video Božovićeovu jedinicu Crvenih beretki, u borbenim uniformama i s crvenim beretkama, kao i vojnike VRS.<sup>3305</sup>

1667. **Svedok JF-053**, bivši pripadnik i komandir voda PJM,<sup>3306</sup> rekao je da su na kraju obuke na Tari, negde 1-2. marta 1993. godine, komandant bataljona PJM Užice Branko Prljević i neko iz VJ izdali naređenje o razmeštanju svedoka i njegove jedinice u Bosnu i Hercegovinu.<sup>3307</sup> U operaciji su učestvovala jedinice VJ i PJM.<sup>3308</sup> Prema rečima svedoka, u jedinici PJM angažovanoj u toj operaciji bilo je pripadnika Crvenih beretki.<sup>3309</sup> Svedok je cenio da je duž granice bilo razmešteno tridesetak pripadnika Crvenih beretki.<sup>3310</sup>

1668. **Svedok JF-033**, pripadnik VJ 1992. i 1993. godine,<sup>3311</sup> rekao je da je u januaru 1993. godine 72. brigada stigla u Kremnu.<sup>3312</sup> Sutradan su im Mrkšić, Stupar i Ojdanić, komandant Užičkog korpusa, saopštili da imaju zadatak da oslobode jedno selo u istočnoj Bosni.<sup>3313</sup> Mrkšić je održao govor u kojem je rekao da su bosanski Muslimani zauzeli mesto Skelane i da se to područje mora očistiti od Muslimana, jer je Srbija u opasnosti, a Ojdanić je rekao da će Uzički korpus obezbediti artiljerijsku podršku, hranu i municiju iz Srbije.<sup>3314</sup> Nakon što su prešli Drinu, svedok i njegova jedinica su u Bosni i Hercegovini skinuli svoje kape i ambleme VJ i stavili oznake VRS-a. Po njihovom dolasku u Bosnu i Hercegovinu, približno 200 vojnika dočekaio je vodič, bosanski Srbin, a onda su pešice otišli u Skelane, gde ih je čekala 63. padobranska brigada.<sup>3315</sup> Svedok je takođe rekao da tokom dejstava u istočnoj Bosni nikad nije video nikakve jedinice Državne bezbednosti.<sup>3316</sup>

1669. Pretresnom veću su takođe predočeni dokumentarni dokazi u vezi s učešćem Šešeljevih dobrovoljaca u dejstvima u Skelanima i oko Skelana, u saradnji sa Stevanovićem, Mrkšićem i Frenkijem "Stamatovićem" (prema shvatanju Pretresnog veća, radi se o Simatoviću).

1670. U intervjuu objavljenom u *Velikoj Srbiji*, Branislav Vakić je rekao da je Šešelj 13. januara 1993. godine od njega zatražio da okupi 50 "četnika" dobrovoljaca koji bi bili poslani

<sup>3305</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), par. 60.

<sup>3306</sup> Svedok JF-053, T. 10814.

<sup>3307</sup> P2108 (Svedok JF-053, izjava svedoka, 15. februar 2008. godine), par. 10-11.

<sup>3308</sup> P2108 (Svedok JF-053, izjava svedoka, 15. februar 2008. godine), par. 12; svedok JF-053, T. 10763-10764, 10774-10775, 10781.

<sup>3309</sup> Svedok JF-053, T. 10763-10764, 10774-10775, 10781.

<sup>3310</sup> Svedok JF-053, T. 10775.

<sup>3311</sup> P431 (Svedok JF-033, transkript ranijeg iskaza, 2-3. septembar 2003. godine), str. 11-12, 15; P432 (Svedok JF-033, list sa pseudonimom u ranijem predmetu).

<sup>3312</sup> P431 (Svedok JF-033, transkript ranijeg iskaza, 2-3. septembar 2003. godine), str. 18-19.

<sup>3313</sup> P431 (Svedok JF-033, transkript ranijeg iskaza, 2-3. septembar 2003. godine), str. 19-20; svedok JF-033, T. 5009-5010.

<sup>3314</sup> P431 (Svedok JF-033, transkript ranijeg iskaza, 2-3. septembar 2003. godine), str. 20, 98-99.

<sup>3315</sup> P431 (Svedok JF-033, transkript ranijeg iskaza, 2-3. septembar 2003. godine), str. 20-21; svedok JF-033, T. 5011, 5015.

u Skelane. Ljubiša Petković je u Beogradu upozorio Vakića da će on na frontu u Skelanima biti pod komandom MUP-a Srbije. Vakić je stigao u Bajinu Baštu 17. januara 1993. godine. Tamo je komandant specijalnih snaga MUP-a Radojica Božović zatražio od Vakića da stavi jedan broj svojih dobrovoljaca pod njegovu komandu, što je Vakić odbio. Vakić je otišao u Skelane i priključio se TO-u, na čijem je čelu bio major Ilić. U Skelanima mu se priključilo oko 150 dobrovoljaca iz Srbije. Često je odlazio u štab specijalnih snaga MUP-a Srbije, gde se sastajao s komandantom Obradom Stevanovićem i njegovim zamenikom Frenkijem "Stamatovićem". Jednom prilikom Vakić se autobusom MUP-a Srbije odveo u Bajinu Baštu i tu se sastao sa Stevanovićem, "Stamatovićem" i članovima ratnog štaba specijalnih snaga MUP-a Srbije radi razgovora o napadu u pravcu Srebrenice. Na tom sastanku "Stamatović" je upozorio Vakića da je on pod njegovom komandom i rekao mu da povede svojih 500 ljudi u napad u pravcu Srebrenice uz artiljerijsku podršku JNA. Major Mile Mrkšić imenovan je za komandanta zajedničkih snaga TO i MUP-a Srbije u Skelanima. Ministar Sokolović je Vakićeve "četnike" snabdeo naoružanjem, zimskom odećom, municijom i predajnikom za radio-vezu sa štabom MUP-a i artiljerijom na Tari. Posle napada u pravcu Srebrenice, Vakić je polovinu svojih boraca poslao kući autobusima koje je obezbedio MUP Srbije, koji im je dodelio i zahvalnice. Na sastanku održanom nakon njegovog odlaska iz Srebrenice 25. maja 1993. godine, "Stamatović" i komandant centra za obuku koga su zvali Pupe predložili su Vakiću da samo fizički najspremniji dobrovoljci nose policijske uniforme i idu na dalju obuku u centar za obuku na Tari, kod Užica, u Srbiji, nakon čega će biti poslani na ratište.<sup>3317</sup>

1671. Dana 11. novembra 1993. godine, Šešelj je na konferenciji za štampu pokazao zahvalnicu koju je pripadnik i komandant SRS Branislav Vakić primio od Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije, potpisanu od strane Franka Simatovića 25. maja 1993. godine. Zahvalnica je Vakiću dodeljena za saradnju i uspeh u borbi za slobodu srpskog naroda u Republici bosanskih Srba, a izdata je nakon bitke kod Skelana.<sup>3318</sup>

1672. Pretresno veće će se najpre osvrnuti na osnivanje centra za obuku u Skelanima. Pretresno veće smatra da je svedočenje Miroslava Deronjića o osnivanju centra za obuku u Skelanima potkrepljeno dokumentarnim dokazima.<sup>3319</sup> Na osnovu prethodno navedenog,

<sup>3316</sup> Svedok JF-033, T. 5022, 5064.

<sup>3317</sup> P1053 (Intervju Nikole Dinića i Dragoljuba Stamenkovića s Branislavom Vakićem), str. 13-18.

<sup>3318</sup> P1443 (Transkript Šešeljeve konferencije za štampu, 11. novembar 1993. godine), str. 5.

<sup>3319</sup> Informacija Zdravka Tolimira o paravojnim formacijama, u spisu kao dokazni predmet P383, izveštaj od 15. maja 1993. o formiranju Crvenih beretki u Skelanima, u spisu kao dokazni predmet P399, intervju s Vakićem, u spisu kao dokazni predmet P1053, i izveštaj od 3. avgusta 1992. godine o delovanju Crvenih beretki u redovima Vojske Republike Srpske, u spisu kao dokazni predmet P2104.

Pretno veće zaključuje da se Franko Simatović u junu 1992. godine sastao s lokalnim opštinskim rukovodiocima u Bajinoj Bašti radi razgovora o osnivanju centara za obuku, uključujući i centar u Skelanima. U tim centrima instruktori MUP-a Srbije trebalo je da obučavaju lokalne srpske regrute i komanduju njima. Simatović je naveo da će ti vojnici biti posebna struktura pod njegovom komandom. Ti vojnici je trebalo da sarađuju s VRS-om i komandni kadar na nižem nivou nije trebalo da ima ovlašćenja nad tim jedinicama. Simatović je dodao da je osnivanje centara za obuku dogovoreno u najvišim političkim, vojnim i državnim krugovima Republike bosanskih Srba i Srbije. Posle tog sastanka, pripadnici Jedinice Nikola Pupovac i Predrag Spasojević osnovali su centar za obuku u Skelanima.<sup>3320</sup>

1673. Stanišićeva odbrana tvrdi da Nikola Pupovac nije bio jasno povezan s DB-om Srbije od marta 1992. do avgusta 1993. godine i da je možda, dok je bio u Skelanima, delovao u ime Kapetana Dragana.<sup>3321</sup> Stanišićeva odbrana takođe tvrdi da je Predrag Spasojević u Skelanima delovao u svoje ime.<sup>3322</sup> U vezi s tim, Pretno veće ima u vidu da se u izveštajima VRS iz jula i avgusta 1992. godine<sup>3323</sup> za Nikolu Pupovca kaže da je učenik Kapetana Dragana i da pripada njegovoj grupi. Međutim, nema dokaza na osnovu kojih se može utvrditi da su Nikola Pupovac i Predrag Spasojević prestali da budu pripadnici Jedinice početkom ili sredinom 1992. godine. Štaviše, svedočenje Miroslava Deronjića jasno pokazuje da se Spasojević predstavljao kao radnik DB-a Srbije s legitimacijom DB-a Srbije. Ostali dokazi čiji prikaz je dat gore u tekstu ne ukazuju na to da je Kapetan Dragan bio u centru za obuku u Skelanima 1992. godine ili da je na neki drugi način učestvovao u njegovom radu. Konačno, na osnovu sastanka održanog u junu 1992. godine jasno se može utvrditi da je centar za obuku u Skelanima osnovan prema Simatovićevim instrukcijama. Ovo potkrepljuju i dokumenti u kojima se za jedinicu u Skelanima navodi da pripada DB-u ili MUP-u Srbije.<sup>3324</sup> S obzirom na gorenavedeno, Pretno veće zaključuje da su obojica nastavila da budu aktivna kao pripadnici Jedinice u Skelanima od juna 1992. godine.

<sup>3320</sup> Za zaključke Pretnog veća o pripadnosti Nikole Pupovca i Predraga Spasojevića Jedinici, v. poglavlje 6.3.2, odnosno 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Ležimiru.

<sup>3321</sup> Završni pretni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 884-887.

<sup>3322</sup> Završni pretni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 891-897.

<sup>3323</sup> Informacija Zdravka Tolimira o paravojnim formacijama, u spisu kao dokazni predmet P383, i izveštaj od 3. avgusta 1992. godine o delovanju Crvenih beretki u redovima Vojske Republike Srpske, u spisu kao dokazni predmet P2104.

<sup>3324</sup> Posebno tamo gde se pominje "Jedinica specijalne namjene (Crvene beretke) MUP-a Srbije", izveštaj od 15. maja 1993. o formiranju Crvenih beretki u Skelanima, u spisu kao dokazni predmet P399; "jedinica MUP-a Srbije – Crvene beretke", izveštaj Samostalnog bataljona Skelani, u spisu kao dokazni predmet P3119; "Jedinica za posebne namene DB-a MUP-a Srbije", izjava u vezi sa smrću Žarka Teofanovića i Ljubomira Obradovića, u spisu kao dokazni predmet P3040; i "Jedinica posebne namene MUP-a RS", izveštaj Komande Drinskog korpusa od 14. maja 1993. godine, u spisu kao dokazni predmet P2683.



1674. Pretresno veće će se sad osvrnuti na obuku jedinica nazvanih Crvenim beretkama u centru za obuku u Skelanima. U svjetlu dokaza čiji prikaz je dat gore u tekstu,<sup>3325</sup> Pretresno veće zaključuje da su pripadnici Jedinice u centru za obuku u Skelanima obučavali nove lokalne regrute, uključujući ljude iz Skelana, Bajine Bašte i drugih mesta iz regije Birač. Po završenoj obuci, neki lokalni regruti (uključujući Milenka Trifunovića) delovali su kao pripadnici Jedinice u Skelanima najmanje od juna 1992. do sredine 1993. godine. Na osnovu dokaza se ne može jasno utvrditi da li je Jedinica u Skelanima 1992. godine bila formalno podređena VRS-u. Činjenica da je Simatović izdavao instrukcije na sastanku iz juna 1992. godine Pretresnom veću govori da su optuženi u tom trenutku i dalje komandovali Jedinicom, kao što je objašnjeno u vezi s centrom za obuku u Ležimiru. Prema tome, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali obuku pripadnika Jedinice u centru za obuku u Skelanima od juna 1992. do kraja 1992. godine.

1675. Pretresno veće sad prelazi na dejstva u Skelanima 1993. godine. Na osnovu svedočenja svedoka JF-030, kao i nekoliko dokaznih predmeta,<sup>3326</sup> Pretresno veće zaključuje da su u periodu od februara do maja 1993. godine pripadnici Jedinice Radojica Božović (zvani Rajo) i Zvezdan Jovanović<sup>3327</sup> komandovali Jedinicom u Skelanima. Na osnovu njihovih kratkih biografija,<sup>3328</sup> Pretresno veće zaključuje da je pripadnik Jedinice Nikola Pilipović bio u Skelanima od februara do jula 1993. i da je pripadnik Jedinice Milenko Popović učestvovao u borbama na području Srebrenice od januara do aprila 1993. godine.<sup>3329</sup> Na osnovu dokaza koji su mu predočeni,<sup>3330</sup> Pretresno veće zaključuje da je Jedinica učestvovala u borbenim dejstvima na području Skelana pod komandom pripadnika Jedinice Božovića u martu i aprilu 1993. godine.<sup>3331</sup>

<sup>3325</sup> V., konkretno, svedočenje Miroslava Deronjića i izveštaj Samostalnog bataljona Skelani, u spisu kao dokazni predmet P3119, gde se pominje "jedinica MUP-a Srbije – Crvene beretke", izveštaj od 3. avgusta 1992. o delovanju Crvenih beretki u redovima Vojske Republike Srpske, u spisu kao dokazni predmet P2104, izveštaj od 15. maja 1993. godine o formiranju Crvenih beretki u Skelanima, u spisu kao dokazni predmet P399, i dokumenti (uključujući lične kartone pripadnika Jedinice za posebne namene) o kojima je bilo reči gore u tekstu u vezi s brojem ljudi iz Skelana i Bajine Bašte.

<sup>3326</sup> Na osnovu izveštaja od 15. maja 1993. o formiranju Crvenih beretki u Skelanima, u spisu kao dokazni predmet P399, intervjua s Vakićem, u spisu kao dokazni predmet P1053, izveštaja komandanta Taktičke grupe 1 Vukoje Vukovića od 6. maja 1993. godine, u spisu kao dokazni predmet P1441, i izjave u vezi sa smrću Žarka Teofanovića i Ljubomira Obradovića, u spisu kao dokazni predmet P3040.

<sup>3327</sup> Za zaključke Pretresnog veća o pripadnosti Zvezdana Jovanovića Jedinici, v. poglavlje 6.3.3 u vezi s centrima za obuku na Ozrenu i u Vili.

<sup>3328</sup> U spisu kao deo dokaznih predmeta P3195 i P3179, čiji je prikaz dat u poglavlju 6.3.3 u vezi s centrom za obuku na Tari.

<sup>3329</sup> Za zaključke Pretresnog veća o pripadnosti Nikole Pilipovića i Milenka Popovića Jedinici, v. poglavlje 6.3.2.

<sup>3330</sup> V., konkretno, svedočenja svedoka JF-030 i svedoka JF-053, kao i izveštaj od 15. maja 1993. godine o formiranju Crvenih beretki u Skelanima, u spisu kao dokazni predmet P399, intervjua s Vakićem, u spisu kao dokazni predmet P1053, rukom pisane izjave u vezi s Milenkom Popovićem i Rankom Lačevićem, u spisu kao dokazni predmeti P3172 i P3179, i izjava u vezi sa smrću Žarka Teofanovića i Ljubomira Obradovića, u spisu kao dokazni predmet P3040.

<sup>3331</sup> Pretresno veće je razmotrilo argumente Simatovićeve odbrane kojima ona osporava pouzdanost svedočenja svedoka JF-030. V. Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 1060-1062. Međutim, Pretresno veće smatra da se svedočenje svedoka JF-030 u vezi s učešćem Jedinice u operacijama u Skelanima podudara s drugim dokazima koje je razmotrilo. Pretresno veće je takođe razmotrilo svedočenje svedoka JF-033 da on nije video nijednu

1676. Pretresno veće će sada razmotriti da li su optuženi rukovodili Jedinicom u tim dejstvima. Stanišićeva odbrana tvrdi da su za vreme tih dejstava Božović i jedinica kojom je on komandovao bili podređeni generalu Mrkšiću i Zajedničkom štabu na Tari.<sup>3332</sup> Odlomci iz Mladićevih dnevnika (u spisu kao dokazni predmeti P392 i P393) o kojima je bilo reči gore u tekstu ukazuju na to da su se u februaru 1993. godine generali Mladić i Panić sastali sa Simatovićem i drugima na Tari radi planiranja operacije "Udar". Kontekst dejstava (uključujući njihovo vreme, mesto i učesnike), Pretresnom veću govori da su dejstva Jedinice izvedena 1993. godine u Skelanima bila deo operacije "Udar". Odlomci dnevnika, kao i intervju s Vakićem i potvrda u kojoj se poziva na jednu naredbu komandanta Taktičke grupe generala Mrkšića,<sup>3333</sup> upućuju na to da je Jedinica u Skelanima za vreme dejstava u Skelanima bila deo Taktičke grupe 1, pod komandom generala Mrkšića. U odsustvu drugih pokazatelja učešća optuženih u dejstvima u Skelanima, Pretresno veće nije u mogućnosti da zaključi da su optuženi rukovodili Jedinicom tokom dejstava u Skelanima.

1677. Pretresno veće će sad razmotriti da li su optuženi organizovali učešće Jedinice u dejstvima u Skelanima. Dokumentarni dokazi čiji prikaz je dat gore u tekstu ukazuju na to da je Jedinica u Skelanima 1993. godine bila formalno podređena Samostalnom bataljonu Skelani i da su njeni pripadnici zvanično smatrani vojnim obveznicima tog bataljona. Međutim, isti dokazi ukazuju na to da su pripadnici Jedinice u stvarnosti odbijali da izvršavaju naređenja bataljona. Dokazi<sup>3334</sup> takođe ukazuju na to da je za vreme dejstava u Skelanima Jedinica u Skelanima saradivala s pripadnicima Šešeljevih dobrovoljačkih četničkih jedinica (u kojima je bio i Branislav Vakić), VRS-om, VJ-om i jedinicama PJM Srbije pod komandom Obrada Stevanovića. Nakon što je razmotrilo dokaze koji ukazuju na to da je Jedinica delovala pod Mrkšićevom komandom i/ili komandom Zajedničkog štaba na Tari, da je bila formalno podređena Samostalnom bataljonu Skelani i da je blisko saradivala s drugim snagama, Pretresno veće, na osnovu dokumentarnih dokaza čiji prikaz je dalo gore<sup>3335</sup> i shodno Simatovićevoj izjavi na sastanku iz juna 1992. godine, zaključuje da su optuženi i

---

jedinicu DB-a Srbije dok je 1993. godine učestvovao u nekoliko operacija u istočnoj Bosni. Međutim, Pretresno veće se u tom pogledu neće oslanjati na svedočenje svedoka JF-033, s obzirom na dokaze koji jasno pokazuju da Jedinica jeste učestvovala u tim operacijama.

<sup>3332</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, par. 791-793, 798, 804, 815, 827-834.

<sup>3333</sup> U spisu kao dokazni predmet P1053, odnosno P1442.

<sup>3334</sup> V., konkretno, svedočenja Miroslava Deronjića, svedoka JF-030 i svedoka JF-053, izvod iz Mladićevih dnevnika, u spisu kao dokazni predmet P392, intervju s Vakićem, u spisu kao dokazni predmet P1053, transkript Šešeljeve konferencije za štampu, u spisu kao dokazni predmet P1443, i izjava u vezi sa smrću Žarka Teofanovića i Ljubomira Obradovića, u spisu kao dokazni predmet P3040.

<sup>3335</sup> Na osnovu izveštaja o stanju borbene gotovosti, u spisu kao dokazni predmet P3120, intervju s Vakićem, u spisu kao dokazni predmet P1053, izveštaja od 15. maja 1993. o formiranju Crvenih beretki u Skelanima, u spisu kao dokazni predmet P399, izveštaja komandanta Taktičke grupe 1 Vukoje Vukovića od 6. maja 1993. godine, u spisu kao dokazni predmet P1441, i Živanovićevog izveštaja, u spisu kao P2683.

dalje komandovali Jedinicom u Skelanima, što je detaljnije izložilo u zaključcima gore u tekstu u vezi s centrom za obuku u Ležimiru. Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali učešće Jedinice u dejstvima u Skelanima u martu i aprilu 1993. godine.

1678. Pretresno veće sad prelazi na podršku koju je Jedinica dobijala za ta konkretna dejstva. Nakon što je razmotrilo relevantne dokumentarne dokaze<sup>3336</sup> i jedan broj spiskova za isplatu JATD,<sup>3337</sup> Pretresno veće zaključuje da je DB Srbije u periodu od jula 1994. do decembra 1995. godine redovno isplaćivao novac suprugama pripadnika Jedinice Žarka Teofanovića i Ljubomira Obradovića, koji su poginuli u dejstvima Jedinice u Skelanima u aprilu 1993. godine. Podsećajući i na svoje zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da su optuženi podržavali dejstva Jedinice u Skelanima u aprilu 1993. godine svojom finansijskom podrškom rođacima njenih preminulih pripadnika.

1679. Pretresno veće će se sad osvrnuti na pitanje da li su optuženi organizovali finansiranje i logističku podršku Jedinici u Skelanima. Deronjić je u svedočenju rekao da je na sastanku u junu 1992. godine Simatović rekao lokalnim opštinskim rukovodiocima da obezbede objekte za centre za obuku i pruže podršku u vidu vozila i goriva. Pukovnik VRS Rade Rodić je u jednom izveštaju naveo<sup>3338</sup> da je "Frenki" u junu 1993. godine finansirao Jedinicu u Skelanima (mada nije jasno odakle je Rodić dobio tu informaciju). U svetlu tih dokaza, i podsećajući na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 i zaključke u vezi s centrom u Ležimiru gore u tekstu, kao i na svoje zaključke (uključujući i one u vezi s centrima za obuku u Ležimiru i na Pajzošu) da su optuženi finansirali Jedinicu u drugim centrima za obuku, Pretresno veće se uverilo da su optuženi organizovali finansiranje i logističku podršku Jedinici u Skelanima u periodu od juna 1992. do sredine 1993. godine, u saradnji s lokalnim opštinskim rukovodiocima.

1680. Pretresno veće će se naposletku osvrnuti na obuku drugih snaga u centru za obuku u Skelanima. Uzimajući u obzir izveštaje VRS,<sup>3339</sup> Pretresno veće zaključuje da su pripadnici Jedinice obučavali pripadnike VRS, uključujući pripadnike skelanskog bataljona, u centru za obuku u Skelanima. Obuka je obuhvatala vežbe za jačanje kondicije i izdržljivosti, vežbe gađanja i taktičke vežbe i trajala je od jednog do tri meseca. Podsećajući, dalje, na svoje zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali obuku pripadnika VRS u periodu od juna 1992. do početka 1993. godine.

<sup>3336</sup> Obaveštajni izveštaj, u spisu kao dokazni predmet P1075, izjava u vezi sa smrću Žarka Teofanovića i Ljubomira Obradovića, u spisu kao dokazni predmeti P3040 i P3119.

<sup>3337</sup> Spiskovi za isplatu JATD, u spisu kao dokazni predmeti P347-P349, P446-P468 i P540-P547.

<sup>3338</sup> V., konkretno, borbeni izveštaj, u spisu kao dokazni predmet P387.

*Centar za obuku u Bratuncu i dejstva u Bratuncu, početak 1993. godine*

1681. Pretresno veće sad prelazi na centar za obuku u Bratuncu i dejstva u Bratuncu. Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi rukovodili učešćem Jedinice u konkretnim dejstvima u Bratuncu i njegovoj okolini.<sup>3340</sup> Pretresno veće će takođe razmotriti da li su optuženi organizovali, finansirali i podržavali učešće Jedinice u tim konkretnim dejstvima i u tu svrhu je snabdevali.<sup>3341</sup> Pretresno veće će razmotriti i da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Jedinici u centru za obuku u Bratuncu i rukovodili njima.<sup>3342</sup> Konačno, Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi organizovali obuku drugih grupa u centru za obuku u Bratuncu i rukovodili njome.

1682. U Završnom pretresnom podnesku tužilaštvo tvrdi da je od početka 1993. godine DB MUP-a Srbije slao pripadnike Crvenih beretki da osnuju centar u Bratuncu, gde su oni obučavali lokalne Srbe.<sup>3343</sup> MUP Srbije je finansirao Crvene beretke u Bratuncu.<sup>3344</sup>

1683. Pretresno veće će sad razmotriti pitanje prisustva pripadnika Jedinice u Bratuncu od početka 1993. godine, uključujući Vasilija Mijovića.<sup>3345</sup> **Miroslav Deronjić**, srpski opštinski rukovodilac iz Bratunca,<sup>3346</sup> rekao je da je centar za obuku Crvenih beretki u Bratuncu osnovan početkom 1993. godine. Civilne vlasti u Bratuncu nisu bile obavestene o njegovom osnivanju, ali im je rečeno da dođu na sastanak s Vuksićem (komandantom Bratunačke brigade), Vasilijem Mijovićem (majorom iz DB-a Srbije) i izvesnim Njegošem. Ta trojica ljudi su im objasnila da je izdato naređenje za osnivanje centra za obuku Crvenih beretki u Bratuncu. Svedok je video da su u centar za obuku iz Srbije dopremljeni vozila, municija i specijalno naoružanje i da je ubrzo posle toga stiglo četiri-pet instruktora. Kad je centar otvoren, broj instruktora se popeo na sedam ili osam. Stotinak muškaraca iz Bratunca regrutovano je za centar, prošlo je obuku i učestvovalo u svim borbenim operacijama u okolini Kravice, u opštini Bratunac, kao i u manjim operacijama, negde u proleće 1993. godine. U to vreme, veliki deo teritorije Bratunca bio je u rukama muslimanskih snaga.

<sup>3339</sup> U spisu kao dokazni predmeti P2104 i P3119.

<sup>3340</sup> Optužnica, par. 7.

<sup>3341</sup> Optužnica, par. 7.

<sup>3342</sup> Optužnica, par. 3, 5, 15(c).

<sup>3343</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 263-269; T. 20199.

<sup>3344</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 263.

<sup>3345</sup> Za zaključke Pretresnog veća o pripadnosti Jedinici Vasilija Mijovića zvanog Vaso, v. poglavlje 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Brčkom.

<sup>3346</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 1-3, 46, 215, 231, str. 1; P2509 (Miroslav Deronjić, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 26-27. novembar 2003. godine), str. 29617, 29935, 29939, 29966; P2510 (Miroslav Deronjić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 12-13, 16, 18-19. februar 2004. godine), str. 856, 858-859, 862-865, 867-868, 873, 909, 923, 1126, 1223.

Svedok je od lokalnih pripadnika jedinice Crvenih beretki u Bratuncu saznao da ih je sve vreme boravka na tom području plaćao MUP Srbije. Svedok je u svedočenju rekao i to da su pripadnici jedinice Crvenih beretki na dan kad su stigli u Bratunac prebili jednog lokalnog policajca, kao i da je Mijoviću sve bilo dopušteno, pa i to da jednom prilikom prebije komandanta Bratunačke brigade. Svedok je od Tome Kovača saznao da iza svih aktivnosti te grupe stoje "policija" i Mladić. Pripadnici te jedinice učestvovali su i u pljačkanju imovine, kao i u hapšenju i mučenju Srba. Doneta je odluka da se jedinica protera iz opštine, ali je Mladić sprečio da se ona sprovede. Svedok je saznao da se njihova komanda za područje srednjeg Podrinja i Podrinja nalazi na Tari, u hotelu "Omorika", gde je Frenki bio čest gost.<sup>3347</sup>

1684. **Svedok JF-026**, bosanski Srbin iz Zvornika,<sup>3348</sup> rekao je u svedočenju da je MUP Republike bosanskih Srba, nakon nekakvog "obračuna" s lokalnim vlastima u Bratuncu, tamo poslao Vasu Mijovića kao instruktora u centru za obuku.<sup>3349</sup> Prema svedokovim rečima, u Bratuncu je vladao "veliki haos" pre nego što je Mijović poslat da osnuje jedinicu i pre nego što je on navodno zaveo red, koji lokalna policija nije bila u stanju da zavede. Svedok JF-026 je takođe rekao da je Mijović "šamarao" predsednika opštine i predsednika Izvršnog odbora.<sup>3350</sup>

1685. Dana 13. i 15. maja 1993. godine, general Ratko Mladić, pukovnik Milutin Skočajić iz Komande Drinskog korpusa i pukovnik Cvijetin Vuksić iz Komande Bratunačke brigade ponaosob su izdali instrukciju da se Jedinica za posebne namene MUP-a pod Mijovićevom komandom prepotčini 1. bratunačkoj lakoj pešadijskoj brigadi i tretira kao izviđačko-diverzantski odred.<sup>3351</sup>

1686. Dana 14. maja 1993. godine, pukovnik Milenko Živanović iz Komande Drinskog korpusa podneo je izveštaj Glavnom štabu Republike bosanskih Srba o problemima u odnosima sa jedinicama za posebne namene MUP-a Republike Srbije u zoni odgovornosti Drinskog korpusa.<sup>3352</sup> Živanović navodi da su starešine i instruktori jedinice za posebne namene formirane u Bratuncu pripadnici MUP-a Republike Srbije. Instruktori MUP-a Srbije

<sup>3347</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 145-151.

<sup>3348</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 1; P1654 (Svedok JF-026, list sa pseudonimom); P2507 (Rezime osnovnih podataka o svedoku JF-026).

<sup>3349</sup> Svedok JF-026, T. 9834-9835.

<sup>3350</sup> Svedok JF-026, T. 9835.

<sup>3351</sup> P3123 (Naređenje VRS za prepotčinjavanje specijalne jedinice MUP-a Srbije, s potpisom generala Ratka Mladića, 13. maj 1993. godine); P1081 (Naredba Bratunačke lake brigade za prepotčinjavanje Jedinice za posebnu namenu MUP-a pod komandom Vasilija Mijovića, 15. maj 1993. godine); D178 (Izveštaj Komande Drinskog korpusa o prepotčinjavanju Jedinice za posebnu namenu MUP-a, s potpisom pukovnika Milutina Skočajića, 13. maj 1993. godine).

<sup>3352</sup> P2683 (Komanda Drinskog korpusa, izveštaj pukovnika Milenka Živanovića, 14. maj 1993. godine).

obučili su 70 vojnih obveznika iz Bratunca.<sup>3353</sup> Jedinicom je rukovodio i komandovao MUP Republike Srbije i bila je pod direktnom komandom Vasilija Mijovića. U izveštaju se dalje navodi da Mijović, kao komandant jedinice u Bratuncu, saraduje s komandantom brigade, ali da je "poveo mali 'rat' s predstavnicima lokalne vlasti".<sup>3354</sup> Živanović je predložio da Ministarstvo odbrane nađe rešenje da se jedinice policije prepotčine komandama brigada, kao i da se spreči dalje formiranje jedinica i prelazak vojnih obveznika iz vojske u druge strukture.<sup>3355</sup>

1687. Prema hitnom naređenju Komande Drinskog korpusa od 5. juna 1993. godine, koje je izdao pukovnik Milutin Skočajić, 20 vojnika protivdiverzantskog odreda 1. bratunačke lake pešadijske brigade, pod Mijovićevom komandom, trebalo je da se javi potpukovniku Ceroviću 6. juna 1993. godine.<sup>3356</sup> Pretresnom veću su predočeni i drugi dokumentarni dokazi, koji ukazuju na to da je Bratunačka laka pešadijska brigada bila potčinjena Komandi Drinskog korpusa, koji je pak bio potčinjen Glavnom štabu VRS.<sup>3357</sup>

1688. Naredbom koju je 18. juna 1993. godine potpisao Vasilije Mijović, kao komandant Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije, Momir Filipović je raspoređen u Jedinicu za posebne namene u Bratuncu.<sup>3358</sup> Komandir vojne policije Komande 1. bratunačke lake pešadijske brigade Miloš Mitrović naveo je u svom izveštaju da su 22. februara 1993. godine pripadnici vojne policije ispod 35 godina starosti upućeni u specijalnu jedinicu pod komandom majora Vasilija Mijovića radi obuke.<sup>3359</sup>

1689. U službenoj belešci Centra DB u Valjevu od 8. januara 1997. godine navodi se da je Vaso Mijović radnik Druge uprave RDB-a MUP-a Srbije.<sup>3360</sup> U tom dokumentu takođe se navodi da je Mijovića u Bratunac poslao DB i da je Mijović jedan od glavnih u DB-u.<sup>3361</sup> Pretresnom veću su predočene kopije tri različite službene legitimacije izdate Mijoviću, i to:

<sup>3353</sup> P2683 (Izveštaj Milenka Živanovića u vezi s Jedinicom za posebne namene MUP-a Srbije, podnet Glavnom štabu, 14. maj 1993. godine), str. 2.

<sup>3354</sup> P2683 (Komanda Drinskog korpusa, izveštaj pukovnika Milenka Živanovića, 14. maj 1993. godine), str. 2.

<sup>3355</sup> P2683 (Komanda Drinskog korpusa, izveštaj pukovnika Milenka Živanovića, 14. maj 1993. godine), str. 3.

<sup>3356</sup> D963 (Naređenje Komande Drinskog korpusa da se 20 pripadnika protivdiverzantskog odreda 1. bratunačke lake pešadijske brigade javi potpukovniku Ceroviću, s potpisom pukovnika Milutina Skočajića, 5. jun 1993. godine). Pretresno veće napominje da naređenje nosi datum 5. jun 1992. godine, ali iz konteksta shvata da je u pitanju greška.

<sup>3357</sup> P385 (Hitna direktiva za naredna dejstva VRS, s potpisom generala Ratka Mladića, 19. novembar 1992. godine); D179 (Izveštaj Komande Bratunačke lake pešadijske brigade podnet Komandi Drinskog korpusa, s potpisom Borivoja Tešića, 25. novembar 1992. godine); D181 (Hitan izveštaj Komande Bratunačke lake pešadijske brigade podnet Komandi Drinskog korpusa, s potpisom Borivoja Tešića, 27. novembar 1992. godine); P276 (Hitan izveštaj Komande Bratunačke lake pešadijske brigade, podnet Glavnom štabu VRS i Komandi Drinskog korpusa, s potpisom Miladina Prstojevića, 25. januar 1993. godine).

<sup>3358</sup> P3239 (Naredba komandanta Jedinice za posebne namene Bratunac, Vasilija Mijovića, 18. jun 1993. godine).

<sup>3359</sup> P277 (Dnevni izveštaj Vojne policije Bratunac, 23. februar 1993. godine), str. 1.

<sup>3360</sup> P1585 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Vasilijem Mijovićem), str. 14 (SDB, službena beleška u vezi s Vasom Mijovićem).

legitimacije MUP-a Srbije, izdate 21. marta 1978, legitimacije DB-a RSK, izdate 2. aprila 1992, i legitimacije MUP-a Bosne i Hercegovine, izdate 20. januara 1992. godine.<sup>3362</sup>

1690. Pretresno veće sad prelazi na dokumentarne dokaze u vezi s prisustvom drugih pripadnika Jedinice u Bratuncu, uključujući Budimira Zečevića.<sup>3363</sup> Prema potpisanoj izjavi Miomira Popovića, pripadnik rezervnog sastava jedinice Budimir Zečević bio je u centru za obuku u Bratuncu u proleće 1993. godine.<sup>3364</sup> Prema rukom pisanim naređenjima Vasilija Mijovića, komandanta Specijalne jedinice "Republike Srpske", Budimir Zečević je 24. februara 1993. godine išao na službeni put s izvesnim Njegošem.<sup>3365</sup> U istim naređenjima Milenko Prodanović naveden je kao dežurni u centru za obuku u februaru 1993. godine.<sup>3366</sup> Imena Mijovića i nekoliko pripadnika njegove jedinice (uključujući Budimira Zečevića) koja se pominju u tim rukom pisanim naređenjima pojavljuju se i na spiskovima za isplatu JATD iz avgusta i septembra 1993, kao i iz perioda maj-oktobar 1995. godine.<sup>3367</sup>

1691. Pored dokaza koji su mu predloženi u vezi s gorenavedenim pripadnicima Jedinice, Pretresnom veću su predloženi dokazi u vezi s prisustvom Miomira Popovića i Ranka Lačevića u Bratuncu. Prema ličnom kartonu pripadnika Jedinice za posebne namene Miomira Popovića, Popović se Jedinici priključio 2. novembra 1991. godine.<sup>3368</sup> Dana 11. avgusta 1999. godine, Miomir Popović, službenik MUP-a Srbije, dao je izjavu u prostorijama Odeljenja za kontraobaveštajne, obaveštajne i bezbednosne poslove JSO u Beogradu. U izjavi je naveo da je od februara do avgusta 1993. godine, kao pripadnik rezervnog sastava Jedinice

<sup>3361</sup> P1585 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Vasilijem Mijovićem), str. 14 (SDB, službena beleška s podacima u vezi s Vasom Mijovićem).

<sup>3362</sup> P488 (Tri skenirane originalne policijske legitimacije Vasilija Mijovića), str. 1-7.

<sup>3363</sup> Za zaključke Pretresnog veća o pripadnosti Miomira Popovića i Budimira Zečevića Jedinici, v. poglavlje 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Ležimiru.

<sup>3364</sup> P3199 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Budimirom Zečevićem), str. 1 (druga izjava o ratnom profiterstvu u Bratuncu, s potpisom Miomira Popovića).

<sup>3365</sup> D1224 (Izveštaj s dve dnevne zapovesti komandanta Specijalne jedinice Republike Srpske, 25. februar 1993. i 6. mart 1993. godine).

<sup>3366</sup> D1224 (Izveštaj s dve dnevne zapovesti komandanta Specijalne jedinice Republike Srpske, 25. februar 1993. i 6. mart 1993. godine), str. 2.

<sup>3367</sup> P157 (Spisak pripadnika JPN za isplatu dnevnica za period od 21. avgusta do 10. septembra 1993. godine), str. 8; P1490 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za avgust i septembar 1993. godine), str. 5; P465 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. maja 1995. godine), str. 24; P466 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. juna 1995. godine), str. 6; P467 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. juna 1995. godine), str. 15; 468 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. jula 1995. godine), str. 6; P540 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. jula 1995. godine), str. 7-8; P541 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. avgusta 1995. godine), str. 16-17; P542 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. avgusta 1995. godine), str. 20-21; P543 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. septembra 1995. godine), str. 5-7; P347 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. septembra 1995. godine), str. 43, 45-46; i P349 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. oktobra 1995. godine), str. 45-48.

<sup>3368</sup> P3196 (Dokumentu u vezi s Miomirom Popovićem), str. 7 (lični karton pripadnika Jedinice za posebne namene, Miomir Popović).

za posebne namene DB-a MUP-a Srbije, bio na zadacima u Bratuncu.<sup>3369</sup> Bio je pripadnik borbenog sastava te jedinice, kojim je tada komandovao pukovnik Vasilije Mijović.<sup>3370</sup> Pretresno veće takođe napominje da je na kraju proslave u Kuli 1997. godine Jovica Stanišić Miomiru Popoviću dodelio priznanje za hrabrost.<sup>3371</sup>

1692. Prema svojoj rukom pisanoj kratkoj biografiji, Ranko Lačević je bio pripadnik Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije od januara 1993. godine i učestvovao je u ratnim dejstvima u Bratuncu, da bi se u avgustu vratio na Taru.<sup>3372</sup> Takođe, prema potvrdi Komande 1. bratunačke lake pešadijske brigade od 27. maja 1993. godine, Ranko Lačević je bio pripadnik Jedinice za posebne namene MUP-a Srbije i od 15. februara nadalje učestvovao je u dejstvima na području Bratunca i Skelana, gde je obavljao dužnost instruktora specijalne jedinice VRS.<sup>3373</sup>

1693. U vezi s borbenim dejstvima na području Bratunca početkom 1993. godine, Pretresno veće takođe podseća na dokaze čiji prikaz je dalo u vezi s centrom za obuku u Skelanima, a koji se odnose na Zajednički štab na Tari, operaciju "Udar" i Taktičku grupu 1.

1694. Pretresno veće sad prelazi na prisustvo Boška Neškovića i jedinica koje su nazivane Crvenim beretkama, povezanih s Neškovićem, u Bratuncu od jula 1992. do oktobra 1994. godine.

1695. Dana 3. avgusta 1992. godine, Drago Nikolić je izvestio Komandu Istočnobosanskog korpusa o delovanju jedinica "Crvene beretke" u redovima VRS. Nikolić je naveo da je u julu 1992. godine u Bratunac stigla grupa od približno 20 vojnika, koji su obuku pohađali u maskirnim uniformama i s crvenim beretkama na glavi, bili naoružani isključivo automatskim puškama i drugim savremenim lakim naoružanjem i kojima je komandovao Boško Nešković.<sup>3374</sup> Prema tom izveštaju, Nešković je po njihovom dolasku zatražio da mu se omogući formiranje centra za obuku novih pripadnika, što mu nije dozvoljeno, pa je on

---

<sup>3369</sup> P3196 (Dokumenti u vezi s Miomirom Popovićem), str. 17-18 (izjava Miomira Popovića data JSO-u MUP-a Srbije, 11. avgust 1999. godine), str. 17; P3199 (Dokumenti u vezi s Budimirom Zečevićem), str. 1-2 (izjava Miomira Popovića data JSO-u MUP-a Republike Srbije, 11. avgust 1999. godine), str. 1.

<sup>3370</sup> P3196 (Dokumenti u vezi s Miomirom Popovićem), str. 17-18 (izjava Miomira Popovića data JSO-u MUP-a Srbije, 11. avgust 1999. godine), str. 17; P3199 (Dokumenti u vezi s Budimirom Zečevićem), str. 1-2 (izjava Miomira Popovića data JSO-u MUP-a Republike Srbije, 11. avgust 1999. godine), str. 1.

<sup>3371</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 27.

<sup>3372</sup> P3172 (MUP Srbije, SDB, dokumenti u vezi s Rankom Lačevićem), str. 1 (rukom pisana izjava Ranka Lačevića).

<sup>3373</sup> P3238 (Potvrda Komande 1. bratunačke lake pešadijske brigade, 27. maj 1993. godine).

<sup>3374</sup> P2104 (Izveštaj referenta za obaveštajno-bezbednosne poslove o delovanju Crvenih beretki u redovima VRS, podnet Komandi Istočnobosanskog korpusa, s potpisom starijeg vodnika prve klase Drage Nikolića, 3. avgust 1992. godine), str. 1.



samoinicijativno uspeo da privuče određeni broj omladinaca u grupu tako da se broj njenih pripadnika povećao na oko 60.<sup>3375</sup>

1696. U izveštaju naslovljenom "Ratni put izviđačkog voda 'Crvene beretke'", komandant 3. pešadijskog bataljona Sreten Petrović napisao je da je jedinica Crvenih beretki formirana 14. jula 1992. u Bratuncu i da je do 1993. godine bila aktivna na tom području.<sup>3376</sup>

1697. Prema izveštaju o borbenoj gotovosti Bratunačke brigade od 26. septembra 1994. godine, Neškovićev vod Crvenih beretki smatran je "vanformacijskom jedinicom".<sup>3377</sup> Dana 27. oktobra 1994. godine, 1. bratunačka laka pešadijska brigada izdala je naređenje Bošku Neškoviću, komandiru voda Crvenih beretki, da pripremi jedinicu za borbu.<sup>3378</sup> U zahtevu MUP-u Banjaluka od 5. aprila 1995. godine, komandant Specijalne brigade policije u Bijeljini Goran Sarić naveo je Neškovića kao pripadnika Crvenih beretki koji je poginuo u borbenim dejstvima.<sup>3379</sup>

1698. Na kraju, Pretresno veće prelazi na prisustvo Milenka Prodanovića i jedinice nazivane Mungosi, povezane s Prodanovićem, u Bratuncu. U izveštaju koji je SJB Zvornik uputio MUP-u Bijeljina 9. maja 1994, navedeno je da je u septembru 1993. godine, "raspadom specijalne jedinice" MUP-a Srbije, Milenko Prodanović (zvani Mungo) osnovao diverzantsko-izviđački vod od 30 pripadnika, nazvan Mungosi, i da su neki od njegovih pripadnika prethodno bili u jedinici Vasilija Mijovića.<sup>3380</sup> Imena Milenka Prodanovića i jednog od pripadnika njegove jedinice, koja se pominju u izveštaju SJB-a Zvornik MUP-u Bijeljina od 9. maja 1994. o problemima s Mungosima na području Bratunca (u spisu kao dokazni predmet P1082), pojavljuju se i na spiskovima za isplatu JATD iz avgusta i septembra 1993, kao i iz perioda maj-oktobar 1995. godine.<sup>3381</sup>

<sup>3375</sup> P2104 (Izveštaj referenta za obaveštajno-bezbednosne poslove o delovanju Crvenih beretki u redovima VRS, podnet Komandi Istočnobosanskog korpusa, s potpisom starijeg vodnika prve klase Drage Nikolića, 3. avgust 1992. godine), str. 1.

<sup>3376</sup> D866 (Ratni put izviđačkog voda Crvene beretke, Bratunac, 13. septembar 1995. godine).

<sup>3377</sup> D868 (Referat o borbenoj gotovosti u Bratunačkoj brigadi, 26. septembar 1994. godine), str. 3.

<sup>3378</sup> D861 (Naređenje u vezi s angažovanjem Crvenih beretki, 27. oktobar 1994. godine).

<sup>3379</sup> D867 (Zahtev upućen MUP-u Banjaluka, 5. april 1995. godine).

<sup>3380</sup> P1082 (Izveštaj SJB Zvornik o problemima s Mungosima, s potpisom načelnika SJB Dragomira Vasića, 9. maj 1994. godine).

<sup>3381</sup> P157 (Spisak pripadnika JPN za isplatu dnevnica za period od 21. avgusta do 10. septembra 1993. godine), str. 8; P1490 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za avgust i septembar 1993. godine), str. 5; P465 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. maja 1995. godine), str. 24; P466 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. juna 1995. godine), str. 6; P467 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. juna 1995. godine), str. 15; 468 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. jula 1995. godine), str. 6; P540 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. jula 1995. godine), str. 7; P541 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. avgusta 1995. godine), str. 17; P542 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. avgusta 1995. godine), str. 21; P543 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. septembra 1995. godine), str. 5; P347 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. septembra 1995. godine), str. 46; i P349 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. oktobra 1995. godine), str. 47.

1699. Pretresno veće će se najpre osvrnuti na osnivanje centra za obuku u Bratuncu. Na osnovu svedočenja Miroslava Deronjića i svedoka JF-026, kao i dokumentarnih dokaza čiji prikaz je dat gore u tekstu,<sup>3382</sup> Pretresno veće zaključuje da su početkom 1993. godine pripadnici Jedinice Vasilije Mijović (zvani Vaso) i Njegoš Kušić<sup>3383</sup> osnovali centar za obuku u Bratuncu. Na osnovu dokumentarnih dokaza u vezi s Miomirom Popovićem i Budimirom Zečevićem, čiji prikaz je dat gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da se Miomir Popović priključio Jedinici 1991. i da se početkom 1993. godine nalazio u centru za obuku u Bratuncu s pripadnikom Jedinice Budimirom Zečevićem.<sup>3384</sup>

1700. Stanišićeva odbrana navodi da je Mijović bio povezan s mnogim pojedincima i institucijama (uključujući MUP i DB Republike bosanskih Srba) i tvrdi da ukupni dokazi upućuju na to da je koristio lične veze da formira svoju jedinicu policije u Bratuncu.<sup>3385</sup> Prema tvrdnjama Stanišićeve odbrane, bila je to jedna nova jedinica, koja nije imala veze s onih navodnih 28 elitnih instruktora o kojima govori tužilaštvo.<sup>3386</sup> Simatovićeva odbrana tvrdi da su u Bratuncu "Crvene beretke" i Vaso Mijović bili deo VRS.<sup>3387</sup> Tužilaštvo odgovara da to što su specijalne jedinice DB-a Srbije učestvovala u koordiniranim zajedničkim operacijama s drugim vojnim strukturama ili strukturama MUP-a ili to što su im privremeno bile prepotčinjene (npr. Mijovićevo učešće u dejstvima u Podrinju 1993. godine u borbenim formacijama VRS) ne znači da su one i službeno bile u sklopu tih drugih struktura niti umanjuje njihovu povezanost s DB-om Srbije i optuženima.<sup>3388</sup>

1701. U vezi s tim argumentima, Pretresno veće je uzelo u obzir svedočenje svedoka JF-026 o tome da je Mijovića u Bratunac poslao MUP Republike bosanskih Srba, kao i dokumentarne dokaze koji ukazuju na to da je 1992. Mijović imao službene legitimacije MUP-a Srbije, DB-a RSK i MUP-a Bosne i Hercegovine i da je u maju 1993. godine bio zvanično prepotčinjen 1. bratunačkoj lakoj pešadijskoj brigadi VRS. Međutim, s obzirom na svedočenje Miroslava Deronjića, koje potkrepljuju Mijovićeva naredba iz juna 1993. godine i službena beleška SDB-a,<sup>3389</sup> kao i na prisustvo drugih pripadnika Jedinice u centru za obuku u

<sup>3382</sup> Konkretno, na osnovu dnevnog izveštaja komandanta 1. bratunačke Ipbr Miloša Mitrovića, u spisu kao dokazni predmet P277, izveštaja Komande Drinskog korpusa, u spisu kao dokazni predmet P2683, izjava Miomira Popovića o ratnom profiterstvu, u spisu kao dokazni predmeti P3196 i P3199, i Mijovićeve naredbe iz juna 1993. godine, u spisu kao dokazni predmet P3239.

<sup>3383</sup> Za zaključke Pretresnog veća da su Vasilije Mijović i Njegoš Kušić bili pripadnici Jedinice, v. poglavlje 6.3.3 u vezi s centrima za obuku u Brčkom, odnosno na Ozrenu i u Vili.

<sup>3384</sup> Za zaključke Pretresnog veća da je Budimir Zečević bio pripadnik Jedinice, v. poglavlje 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Ležimiru.

<sup>3385</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 867-870.

<sup>3386</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 806-808, 841-843.

<sup>3387</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2013. godine, par. 1252, 1257, 1278.

<sup>3388</sup> Završna reč tužilaštva, T. 20199-20200.

<sup>3389</sup> U spisu kao dokazni predmeti P3239 i P1585.

Bratuncu, Pretresno veće se uverilo da je Mijović otišao u Bratunac kao pripadnik Jedinice koji je delovao u ime optuženih. Pretresno veće je takođe uzelo u obzir svoje zaključke<sup>3390</sup> da je Jedinica tokom svog angažovanja na drugim područjima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini dejstvovala pod različitim nazivima i saradivala i s drugim strukturama, a ne samo s DB-om MUP-a Srbije, i da je ponekad tim strukturama bila i zvanično potčinjena. S obzirom na to, Pretresno veće smatra da činjenica da je Mijović imao službene legitimacije DB-a RSK i MUP-a Bosne i Hercegovine ili njegova zvanična prepotčinjenost VRS-u ne znače da on nije bio pripadnik Jedinice.

1702. Pretresno veće smatra da je svedočenje Miroslava Deronjića u vezi s obukom u centru u Bratuncu potkrepljeno svedočenjem svedoka JF-026, kao i dokumentarnim dokazima.<sup>3391</sup> Na osnovu gorenavedenog, Pretresno veće zaključuje da su pripadnici Jedinice početkom 1993. godine regrutovali i u centru u Bratuncu obučili između 70 i 100 meštana. Više ljudi koji su prošli obuku u centru u Bratuncu bili su aktivni kao pripadnici Jedinice u Bratuncu od početka 1993. do sredine 1993. godine. Na osnovu gorenavedenog, i uzimajući u obzir svoje zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali obuku pripadnika Jedinice u centru za obuku u Bratuncu od početka 1993. do sredine 1993. godine.

1703. Pretresno veće će se sada osvrnuti na dejstva koja su izvedena iz centra za obuku u Bratuncu. Na osnovu dokaza koji su mu predloženi,<sup>3392</sup> Pretresno veće zaključuje da je Jedinica u Bratuncu učestvovala u borbenim dejstvima u Bratuncu i njegovoj okolini negde od februara 1993. i tokom proleća 1993. godine. Podsećajući na svoju analizu dokaza u vezi s centrom za obuku u Skelanima, Pretresno veće je mišljenja da su dejstva Jedinice u Bratuncu tokom 1993. godine bila deo operacije "Udar", tokom koje je Jedinica u Bratuncu možda dejstvovala u sklopu Taktičke grupe 1 pod komandom generala Mrkšića. Gorenavedeni dokazi takođe ukazuju na to da je od maja 1993. godine Jedinica u Bratuncu bila prepotčinjena VRS-u. S obzirom na dokaze koji su mu predloženi, Pretresno veće nije u mogućnosti da utvrdi da li su optuženi u tim dejstvima rukovodili učešćem Jedinice u Bratuncu. Međutim, s obzirom na svoje zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru, Pretresno veće zaključuje da optuženi jesu organizovali učešće Jedinice u tim dejstvima.

<sup>3390</sup> Iz poglavlja 6.3.2 i 6.3.3 u vezi s centrima za obuku na Ozrenu, u Vili i u Skelanima.

<sup>3391</sup> Ti dokumenti su dnevni izveštaj vojne policije Bratunac, u spisu kao dokazni predmet P277, izveštaj Komande Drinskog korpusa, u spisu kao dokazni predmet P2683, i potvrda Bratunačke lake pešadijske brigade, u spisu kao dokazni predmet P3238.

<sup>3392</sup> Pošto je uzelo u obzir, konkretno, svedočenje Miroslava Deronjića, potvrdu za Ranka Lačevića i njegovu izjavu (u spisu kao dokazni predmet P3238, odnosno P3172), kao i izjavu Miomira Popovića o ratnom profiterstvu (u spisu kao dokazni predmet P3196).

1704. Pretresno veće sad prelazi na snabdevanje, finansiranje i podršku obezbeđene za centar za obuku i dejstva u Bratuncu. Na osnovu svedočenja Miroslava Deronjića da je lokalne pripadnike Jedinice u Bratuncu plaćao MUP Srbije i da su vozila, municija i specijalno naoružanje stigli iz Srbije, kao i s obzirom na svoje zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali finansiranje, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Jedinici u centru za obuku u Bratuncu i tokom dejstava u Bratuncu. Ovom zaključku idu u prilog i spiskovi za isplatu JATD od avgusta i septembra 1993. godine, na kojima se pojavljuju imena Mijovića, Zečevića i drugih pripadnika Jedinice u Bratuncu.

1705. Pretresno veće sad prelazi na obuku drugih grupa u centru u Bratuncu. Na osnovu dnevnog izveštaja i potvrde za Ranka Lačevića,<sup>3393</sup> Pretresno veće zaključuje da su pripadnici Jedinice 1993. godine obučavali pripadnike vojne policije VRS i specijalnih jedinica VRS u centru za obuku u Bratuncu. S obzirom na svoje zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali obuku pripadnika VRS u centru za obuku u Bratuncu 1993. godine.

1706. Nakon što je razmotrilo gorenavedene dokaze u vezi s jedinicom kojom je komandovao Boško Nešković u rejonu Bratunca (poznatom kao Crvene beretke), Pretresno veće zaključuje da mu nisu predočeni dovoljni dokazi da bi moglo da utvrdi da je između te jedinice, s jedne strane, i Jedinice, DB-a Srbije ili optuženih, s druge strane, postojala značajna povezanost. U vezi s jedinicom kojom je komandovao Milenko Prodanović (poznatom kao Mungosi), Pretresno veće napominje da je, prema izveštaju SJB Zvornik, Prodanović tu jedinicu formirao u septembru 1993. godine, s "raspadom specijalne jedinice" MUP-a Srbije. Spiskovi za isplatu JATD ukazuju na to da je DB Srbije u avgustu i septembru 1993, kao i u periodu od maja do oktobra 1995. godine, plaćao Milenka Prodanovića i druge pripadnike te jedinice. Na osnovu dokaza se ne može utvrditi da li su jedinica Mungosi, s jedne strane, i Jedinica, DB Srbije ili optuženi, s druge strane, bili povezani na još neki način. Pretresno veće te grupe zato neće dalje razmatrati.

*Operacija "Pauk", novembar 1994-avgust 1995. godine*

1707. Pretresno veće se ulogom optuženih u organizovanju učešća JATD u operaciji "Pauk" i rukovođenju njime, kao i u podržavanju i snabdevanju JATD u toj operaciji, bavi u poglavljima 6.5.4 i 6.5.5.

---

<sup>3393</sup> U spisu kao dokazni predmeti P277 i P3238.

*Centar za obuku u Bilju, april 1995. godine*

1708. Pretresno veće sad prelazi na centar za obuku u Bilju 1995. godine. Pretresno veće će se baviti pitanjem da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške JATD-u u centru za obuku u Bilju 1995. godine i rukovodili njima. Pretresno veće će takođe razmotriti da li su optuženi organizovali obuku drugih grupa u tom centru i rukovodili njome.

1709. U svom Završnom pretresnom podnesku tužilaštvo tvrdi da su Crvene beretke od aprila 1995. godine, pod Mijovićevom komandom, obučavale regrute i pripadnike SVK u centru za obuku u Bilju, u Baranji.<sup>3394</sup> Simatović je odobravao materijalno-tehnička sredstva, plate i dnevnice za centar u Bilju.<sup>3395</sup>

1710. **Svedok JF-036**, Srbin, službenik DB-a u SAO SBZS,<sup>3396</sup> rekao je u svedočenju da je Vasilije Mijović u Baranju stigao sredinom 1995. godine.<sup>3397</sup> Mijović je komandovao JATD-om, koji je imao centre za obuku u toj oblasti i štab u Bilju.<sup>3398</sup> Pretresno veće napominje da je u poglavlju 6.5.3 razmotrilo svedočenje svedoka JF-036 da je DB u Beogradu poslao Vasilija Mijovića u Baranju da tu oblast stavi pod kontrolu DB-a. Svedok je napravio grafički prikaz veza između MUP-a Srbije i RSK u periodu od 1993. do 1996. godine, iz kojeg se vidi da su JATD u Bilju i njegov komandant Vasilije Mijović bili neposredno podređeni DB-u Srbije i Jovici Stanišiću.<sup>3399</sup> Prema svedokovim rečima, JATD je u Baranju upućen radi obuke i regrutacije ljudi za vojnu službu, kao i radi toga da spreči lokalno stanovništvo da napusti to područje nakon hrvatske operacije "Oluja".<sup>3400</sup> Na svečanosti za regrute koji su uspešno završili obuku, svedok se lično upoznao s Vasilijem Mijovićem, koji je na toj svečanosti održao govor.<sup>3401</sup> U jednom televizijskom intervjuu, Mijović je rekao da je zadužen za obuku vojnika, nakon koje će se oni priključiti Specijalnoj brigadi policije RSK i biti spremni za borbena dejstva.<sup>3402</sup> Svedok JF-036 je, na osnovu topografskih karakteristika terena koji se vidi na insertu iz video-snimka intervjuja s Mijovićem, zaključio da je intervju

<sup>3394</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 367.

<sup>3395</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 367.

<sup>3396</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 1-2.

<sup>3397</sup> Svedok JF-036, T. 4194.

<sup>3398</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 15; svedok JF-036, T. 4195; P341 (Svedok JF-036, list sa pseudonimom), str. 1.

<sup>3399</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 16-17, 21.

<sup>3400</sup> Svedok JF-036, T. 4194-4195.

<sup>3401</sup> Svedok JF-036, T. 4196.

<sup>3402</sup> P355 (Transkript inserta iz video-snimka obuke, bez datuma), str. 2-3.

snimljen u Baranji, najverovatnije u Bilju ili njegovoj okolini.<sup>3403</sup> Svedok je bio mišljenja da su pripadnici Mijovićeve jedinice delovali nezavisno od lokalne policije u Baranji.<sup>3404</sup>

1711. Izveštaj o radu JATD u Baranji, čiji je prikaz dat u poglavlju 6.5.3, pokazuje da je 25. oktobra 1995. godine komandant JATD MUP-a Srbije u Bilju Vasilije Mijović izvestio Radonjića da su mladi vojnici koje su obučili instruktori JATD stavljeni pod komandu Baranjske divizije. Mijović je takođe izvestio Radonjića da se 50 pripadnika JATD nalazi na prvoj liniji odbrane prema Bilju, s izviđačkom grupom koja osmatra neprijateljske linije u neposrednoj blizini centra za obuku. Mijović se u izveštaju takođe žalio Radonjiću na disciplinski sistem koji je u njegovoj jedinici uveo Božović po dolasku na područje Bilja.<sup>3405</sup>

1712. U jednom novinskom članku o zloupotrebi ovlašćenja i korupciji među specijalnim snagama Srpske Krajine u Belom Manastiru u leto 1995. godine, navedeno je da Mijović rukovodi SUP-om Beli Manastir kao ispostavom DB-a Srbije u Baranji, tvrdeći da su ga poslali Slobodan Milošević i Jovica Stanišić. Prema tom članku, Baranjski te tvrdnje nisu ozbiljno shvatali, kao ni u tvrdnju da Mijovićeve ljude štiti "Frenki Stamatović".<sup>3406</sup> Mijović je, kao komandant JATD, potpisao dokument sačinjen 29. jula 1995. godine, u kojem su popisani predmeti privremeno oduzeti tokom kriminalističke obrade u Belom Manastiru.<sup>3407</sup> Prema jednom dopisu o švercu, preprodaji i odvoženju automobila iz Baranje u SRJ, komandant JATD pukovnik Mijović bio je umešan u te aktivnosti.<sup>3408</sup> Prema tom istom dopisu, najskuplje automobile uzimali su pripadnici DB-a, pre svega Stanišić.<sup>3409</sup> Jedan dokument sačinjen 29. jula 1995. godine sadrži inventar stvari iz zgrade SUP-a u Belom Manastiru u kojoj je bio smešten JATD.<sup>3410</sup>

1713. Iz izveštaja o stanju na teritoriji i u vojsci RSK, čiji prikaz se daje u poglavlju 6.5.3, sledi da se na čelu DB-a u Baranji nalazio "Slavko" Mijović.<sup>3411</sup>

1714. Pretresno veće je takođe razmotrilo dokazni predmet P1061, čiji prikaz se daje u poglavlju 6.5.3, prema kojem je jedinica pod komandom Vasilija Mijovića bila aktivna u SAO SBZS i zvanično je bila specijalna jedinica MUP-a, direktno povezana s DB-om MUP-a Srbije.

<sup>3403</sup> Svedok JF-036, T. 4237-4238.

<sup>3404</sup> Svedok JF-036, T. 4196-4197.

<sup>3405</sup> D1623 (Dokumenti u vezi s Đuricom Banjcem), str. 12 (izveštaj o radu JATD u Baranji, 25. oktobar 1995. godine).

<sup>3406</sup> P346 (Članak objavljen u listu *Naša borba*, 31. jul 1995. godine), str. 4-5.

<sup>3407</sup> D35 (Zapisnik u vezi sa Željkom Milisavljevićem, 29. jul 1995. godine), str. 1-2.

<sup>3408</sup> P345 (Izveštaj o zloupotrebi položaja od strane pripadnika SUP-a u Baranji), str. 1-2.

<sup>3409</sup> P345 (Izveštaj o zloupotrebi položaja od strane pripadnika SUP-a u Baranji), str. 1.

<sup>3410</sup> D36 (Zapisnik o inventuri prostorija u zgradi SUP-a Beli Manastir, 29. jul 1995. godine), str. 1-2.

<sup>3411</sup> Pretresno veće smatra da je lice koje se pominje kao "Slavko" Mijović verovatno Vasilije Mijović.

1715. Pretresno veće je u poglavlju 6.5.4 dalo prikaz dokaza u vezi sa spiskovima za isplatu JATD iz 1995. godine, na kojima se među primaocima često javlja ime Vase Mijovića. Osim na spiskovima čiji prikaz se daje u tom poglavlju, Mijovićevo ime se javlja i na spisku za isplatu JATD za period od 1. do 15. avgusta 1995. godine.<sup>3412</sup>

1716. Dana 24. oktobra 1995. godine, Gojko Kranjčević je izvestio Radonju Radonjića (zvanog Medo)<sup>3413</sup> iz JATD MUP-a Srbije da je 18. oktobra 1995. godine bio u zgradi MUP-a u Beogradu kako bi podneo zahtev za prebacivanje opreme i automobila iz Beograda u jedinicu u Bilju. U Beogradu je Kranjčević o tom pitanju razgovarao sa sekretaricom "F"-a Slađom, koja mu je rekla da će zatražiti odobrenje od "F"-a.<sup>3414</sup> Slađa je sutradan rekla Kranjčeviću da od vozila nema ništa, ali da su druge stvari odobrene i da će im to dovesti Milenko kasnije te nedelje, kad bude doneo plate i dnevnice.<sup>3415</sup>

1717. S obzirom na svedočenje svedoka JF-036, Mijovićeve izjave u televizijskom intervjuu<sup>3416</sup> i Mijovićev izveštaj iz Bilja upućen Milanu Radonjiću i JATD-u MUP-a Srbije, u kojem se pominje Božovićev dolazak na to područje,<sup>3417</sup> Pretresno veće zaključuje da je pripadnik JATD Vasilije Mijović<sup>3418</sup> stigao u Baranju sredinom 1995. godine i da je tamo komandovao JATD-om, koji je imao štab u Bilju.

1718. Pretresno veće sad prelazi na pitanje da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku ili neku drugu vrstu znatne pomoći JATD-u u Bilju 1995. godine i rukovodili njima. Pretresno veće uzima u obzir da se Mijovićevo ime pojavljuje na nekoliko spiskova za isplatu JATD-a, sačinjenih polovinom 1995. godine, kao i u izveštaju o prebacivanju plata i materijalno-tehničkih sredstava iz Beograda JATD-u u Bilju,<sup>3419</sup> o čemu je bilo reči gore u tekstu. Na osnovu gorenavedenog, i podsećajući na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali finansiranje JATD-a u Bilju 1995. godine i pružali druge vrste znatne pomoći u vidu snabdevanja i obezbeđivanja opreme za tu jedinicu.

<sup>3412</sup> P542 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. avgusta 1995. godine), str. 21.

<sup>3413</sup> Pretresno veće smatra da se ime "Radonja Radonjić" odnosi na zamenika komandanta JATD, Milana Radonjića.

<sup>3414</sup> D1623 (Dokumenti u vezi s Đuricom Banjcem), str. 17 (izjava Gojka Kranjčevića za Radonju Radonjića, 25. oktobar 1995. godine). S obzirom na okolnosti gorenavedenog događaja i ime dotične sekretarice, Pretresno veće smatra da se "F" odnosi na Franka Simatovića.

<sup>3415</sup> D1623 (Dokumenti u vezi s Đuricom Banjcem), str. 17 (izjava Gojka Kranjčevića za Radonju Radonjića, 25. oktobar 1995. godine).

<sup>3416</sup> U spisu kao dokazni predmet P355.

<sup>3417</sup> U spisu kao deo dokaznog predmeta D1623.

<sup>3418</sup> Pretresno veće podseća na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Brčkom da je Vasilije Mijović bio pripadnik Jedinice, i to i nakon što je ona, kao što je objašnjeno u poglavlju 6.3.2, ozvaničena kao JATD.

<sup>3419</sup> U spisu kao deo dokaznog predmeta D1623.

1719. Pretresno veće sad prelazi na obuku drugih grupa u Bilju 1995. godine. Pretresno veće uzima u obzir svedočenje svedoka JF-036 da je JATD u Baranji imao zadatak da obučava i regrutuje ljude za vojnu službu i da je imao nekoliko centara za obuku na području Baranje. U Mijovićevom izveštaju o JATD-u<sup>3420</sup> navodi se da su vojnici koji su prošli obuku kod JATD-a stavljeni pod komandu Baranjske divizije. Naposljetku, u svom intervjuu za televiziju<sup>3421</sup> Mijović je rekao da je on zadužen za borbenu obuku vojnika, nakon koje će se oni priključiti Specijalnoj brigadi policije RSK. Na osnovu prethodnog, Pretresno veće zaključuje da je JATD pod komandom Vasilija Mijovića držao vojnu obuku jednom broju lica koja su zatim služila u Baranjskoj diviziji SVK. Podsećajući na zaključke iz poglavlja 6.3.2, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali vojnu obuku za lica koja su zatim služila u Baranjskoj diviziji SVK i rukovodili tom obukom.

*Centar za obuku Sova i odred Poskok, jun 1995. godine*

1720. Pretresno veće sad prelazi na centar za obuku Sova 1995. godine. Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi 1995. godine organizovali finansiranje i obuku JATD u centru za obuku Sova i rukovodili njima.

1721. U svom Završnom pretresnom podnesku tužilaštvo tvrdi da su, približno u junu 1995. godine, u centru za obuku Sova DB-a MUP-a Srbije, nedaleko od Knina, pripadnici Crvenih beretki okupili i obučavali pripadnike odreda Poskok.<sup>3422</sup> Početkom avgusta 1995. godine, odred Poskok je prešao na Pajzoš.<sup>3423</sup>

1722. **Svedok JF-048**, bivši pripadnik Crvenih beretki,<sup>3424</sup> rekao je u svedočenju da je jedinica Poskok bila specijalna jedinica s bazom u Krajini i da ju je predvodio Miloš Opačić zvani Čiroki.<sup>3425</sup> Brat Miloša Opačića takođe je bio pripadnik jedinice Poskok.<sup>3426</sup> Braća Opačić su navodno bila telohranitelji Milana Martića.<sup>3427</sup> Svedok je ime Mladena Opačića iz jedinice Poskok prepoznao na spisku za isplatu pripadnika JATD za period od 16. do 31. avgusta 1995. godine.<sup>3428</sup> Imena Nenada Šarea, Miloša Opačića i Gorana Opačića se sva

<sup>3420</sup> U spisu kao dokazni predmet D1623, čiji prikaz se daje u poglavlju 6.5.3.

<sup>3421</sup> U spisu kao dokazni predmet P355.

<sup>3422</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 284-286, 367.

<sup>3423</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 367.

<sup>3424</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 1-2, 5; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14576.

<sup>3425</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 6, 12; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14589.

<sup>3426</sup> Svedok JF-048, T. 5758-5761.

<sup>3427</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 12.

<sup>3428</sup> P536 (Tabelarni pregled u vezi s potvrdom autentičnosti spiskova za isplatu, s komentarima svedoka JF-048), str. 3 (komentari u vezi s dokaznim predmetom P541); P541 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnic za period od 16. do 31. avgusta 1995. godine), str. 5.



pojavljaju na nekoliko spiskova za isplatu JATD za period od sredine avgusta do kraja oktobra 1995. godine.<sup>3429</sup>

1723. Pretresnom veću su takođe predloženi dokumentarni dokazi o licima koja su se u centru Sova obučavala kao pripadnici odreda Poskok. Prema rukom pisanim dokumentima Nenada Šarea i pozitivnom rešenju koje je za Šarea doneo načelnik RDB MUP-a RSK Aco Drača, Šare je 18. juna 1995. godine iz rezervnog sastava MUP-a RSK premešten u odred Poskok, u centar za obuku Sova, a odatle je kasnije otišao na dalje zadatke u Lipovicu.<sup>3430</sup> Prema biografskim podacima koje je Nenad Šare naveo za JSO, centar za obuku Sova je radio pod pokroviteljstvom RDB MUP-a Srbije.<sup>3431</sup> Prema ličnim kartonima JSO, formularima s podacima o kandidatima za odred Poskok i drugim dokumentima koji sadrže biografske podatke, među pripadnicima odreda Poskok bila su sledeća lica: Zoran Berić, Željko Mandić, Milorad Marinković, Veljko Gaćeša, Jugoslav Kesić, Jovo Mirković i Nikica Miljević.<sup>3432</sup> Ti dokumenti ukazuju na to da su se pripadnici odreda Poskok od sredine juna 1995. godine okupljali i obučavali u centru za obuku Sova, nedaleko od Knina.<sup>3433</sup> U kratkoj biografiji Milorada Marinkovića iz JSO Republike Srbije, kao i u kratkoj biografiji Jugoslava Kesića za JSO iz 1999. godine, za odred Poskok kaže se da pripada JATD-u MUP-a Srbije.<sup>3434</sup> Nakon ulaska hrvatskih snaga u RSK početkom avgusta 1995. godine, odred Poskok je prešao u Ilok.<sup>3435</sup> U dokumentarnim dokazima se takođe pominje da je Miloš Opačić bio pripadnik odreda Poskok negde 1995. godine.<sup>3436</sup>

<sup>3429</sup> P347 (Spisak lica kojima se isplaćuju dnevnice, s potpisom komandanta JATD Milana Radonjića, 29. septembar 1995. godine), str. 33-34; P348 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. oktobra 1995. godine), str. 2-3; P349 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. oktobra 1995. godine), str. 15-16; P541 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. avgusta 1995. godine), str. 12-13; P543 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. avgusta do 15. septembra 1995. godine), str. 2-3.

<sup>3430</sup> P2810 (Rukom pisane karakteristike za pripadnika odreda Poskok, Šare Nenada, Lipovica, 12. jul 1996. godine); P2814 (Kratka biografija koju je podneo Nenad Šare, Ilok, 6. decembar 1995. godine); P2820 (Rukom pisana kratka biografija Nenada Šare, Kula, 15. april 1997. godine); P2825 (SDB, JSO, rukom pisana kratka biografija Nenada Šare, 24. decembar 1998. godine); P2847 (Odred Poskok, formular s podacima o kandidatu koji je potpisao Nenad Šare), str. 2.

<sup>3431</sup> P2825 (SDB, JSO, rukom pisana kratka biografija Nenada Šare, 24. decembar 1998. godine).

<sup>3432</sup> P2811 (Kratka biografija Milorada Marinkovića); P2812 (Kratka biografija Jove Mirkovića, 6. decembar 1995. godine); P2813 (Kratka biografija Nikice Miljevića, 6. decembar 1995. godine); P2815 (Izveštaj o proveri u vezi s Jovom Mirkovićem, podnet RDB-u MUP-a Srbije, 7. januar 1997. godine), str. 1; P2817 (Karakteristika za Zorana Berića, 12. jul 1996. godine); P2826 (Kratka biografija Jugoslava Kesića, Beograd, 26. oktobar 1991. godine); P2831 (Formular s podacima o Jugoslavu Kesiću); P2832 (Kratka biografija Željka Mandića, 26. januar 2000. godine), str. 2; P2833 (Kratka biografija Željka Mandića), str. 1; P2839 (Odred Poskok, formular s podacima o kandidatu, Veljko Gaćeša); P3103 (RDB, JSO, službena beleška u vezi sa Zoranom Raićem, 15. mart 1999. godine), str. 1.

<sup>3433</sup> P2811 (Kratka biografija Milorada Marinkovića); P2826 (Kratka biografija Jugoslava Kesića, Beograd, 26. oktobar 1991. godine); P2831 (Formular s podacima o Jugoslavu Kesiću); P2832 (Kratka biografija Željka Mandića, 26. januar 2000. godine), str. 2; P2833 (Kratka biografija Željka Mandića), str. 1; P2839 (Odred Poskok, formular s podacima o kandidatu, Veljko Gaćeša).

<sup>3434</sup> P2811 (Kratka biografija Milorada Marinkovića); P2826 (Kratka biografija Jugoslava Kesića, Beograd, 26. oktobar 1991. godine).

<sup>3435</sup> Taj zaključak donet je na osnovu mesta i datuma u zaglavlju sledećih dokumenata: P2812 (Kratka biografija Jove Mirkovića, 6. decembar 1995. godine); P2813 (Kratka biografija Nikice Miljevića, 6. decembar 1995. godine).

<sup>3436</sup> P2823 (SDB, JSO, Odeljenje za kontraobaveštajne, obaveštajne i bezbednosne poslove, službena beleška s potpisom Voje Sovilja, 20. mart 1997. godine); P2824 (Kratka biografija Miloša Opačića, kandidata za stan u Kuli, 23. mart 1998.

1724. Dokumentarni dokazi ukazuju na to da su pripadnici odreda Poskok 1996. godine obučavani u objektu JATD-a u Lipovici i da je pomoćnik komandanta JATD Zoran Raić izdavao naređenja pripadnicima odreda Poskok i slao predloge Franku Simatoviću i Milanu Radonjiću u vezi sa zadacima Miloša Opačića i Gorana Opačića u tom odredu.<sup>3437</sup>

1725. Pretresno veće je u poglavlju 6.3.2 dalo prikaz dokaza prema kojima su Jugoslav Kesić i Veljko Gaćeša bili na obuci u centru za obuku u Golubiću sredinom 1991. godine. Pretresno veće takođe podseća na dokaze, čiji prikaz se daje u poglavlju 6.3.2, da je pukovnik Žika Ivanović na početku proslave u Kuli 1997. godine predstavio pukovnika Gorana Opačića kao jednog od oficira veterana jedinice i da je Jovica Stanišić na kraju proslave u Kuli Goranu Opačiću dodelio odlikovanje za hrabrost.

1726. Prema depeši MUP-a Srbije u Novom Sadu od 7. januara 1996. godine, posle pada RSK, odred Poskok, uključujući Jovu Markovića, angažovan je na odbrani Sremsko-baranjske oblasti.<sup>3438</sup>

1727. Na osnovu gorenavedenih dokaza,<sup>3439</sup> Pretresno veće zaključuje da je u junu 1995. godine odred Poskok (uključujući bivše pripadnike Jedinice Miloša i Gorana Opačića<sup>3440</sup> i barem još dve osobe koje su bile na obuci u Golubiću 1991. godine) okupljen i da je prošao obuku u centru Sova kod Knina. U to vreme, odred Poskok bio je u sklopu JATD DB-a MUP-a Srbije. Na osnovu prethodnog, i podsećajući na svoj zaključak iz poglavlja 6.3.2, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali obuku odreda Poskok u centru za obuku Sova.

1728. Pretresno veće smatra da je odred Poskok u avgustu 1995. godine prešao iz Knina u Ilok, a odatle u Lipovicu, gde su pripadnici odreda nastavili s obukom, kao što je dole u tekstu utvrđeno u vezi s centrom za obuku na Pajzošu 1995-1996. godine. Na osnovu spiskova za isplatu JATD za period od sredine avgusta do oktobra 1995. godine, na kojima se među

---

godine); P2845 (Spisak lične opreme i naoružanja koje je zadužio Miloš Opačić); P2846 (Odred Poskok, potpisana izjava kandidata Miloša Opačića).

<sup>3437</sup> P2757 (DB, Centar JATD, službena beleška dostavljena zameniku komandanta M. Radonjiću, s potpisom Aleksandra Nikića, 12. mart 1996. godine); P3108 (Predlog o uspostavi komandnog kadra u odredu Poskok, s potpisom pomoćnika komandanta JATD Zorana Raića, 11. mart 1996. godine). Što se tiče objekta JATD u Lipovici, v. i poglavlje 6.3.3 u vezi s centrom za obuku na Pajzošu 1995. godine.

<sup>3438</sup> P2815 (MUP Srbije, Novi Sad, depeša s potpisom načelnika Centra Milovana Popivode, 7. januar 1997. godine).

<sup>3439</sup> Da je odred Poskok bio u sastavu JATD-a vidi se iz sledećih dokumentarnih dokaza: P2757 (DB, Centar JATD, službena beleška dostavljena zameniku komandanta M. Radonjiću, s potpisom Aleksandra Nikića, 12. mart 1996. godine); P2811 (Kratka biografija Milorada Marinkovića); P2825 (SDB, JSO, rukom pisana kratka biografija Nenada Šare, 24. decembar 1998. godine); P2826 (Kratka biografija Jugoslava Kesića, Beograd, 26. oktobar 1991. godine); P3108 (Predlog o uspostavi komandnog kadra u odredu Poskok, s potpisom pomoćnika komandanta JATD Zorana Raića, 11. mart 1996. godine).

<sup>3440</sup> Pretresno veće podseća na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 da su Goran i Miloš Opačić sredinom 1991. godine bili pripadnici Jedinice u SAO Krajini. Pretresnom veću su predočeni dokazi, čiji je prikaz dat u poglavljima 6.3.2 i 3.1.7, koji

primaocima pojavljuju imena pripadnika odreda Poskok, i podsećajući na svoj zaključak iz poglavlja 6.3.2, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali finansiranje odreda Poskok od sredine avgusta do oktobra 1995. godine.

1729. Pretresno veće je razmotrilo dokaze koji ukazuju na to da je odred Poskok bio angažovan na odbrani Sremsko-baranjske oblasti, ali smatra da ne može da zaključi u kojoj meri je odred Poskok učestvovao u dejstvima u SBZS 1995. godine razmotrenim u poglavlju 6.5.3.

*Dejstva u SBZS, 1995. godina*

1730. Pretresno veće se ulogom koju su optuženi imali u organizovanju učešća JATD u dejstvima u SBZS i rukovođenju tim učešćem, kao i u podržavanju i snabdevanju JATD u tim dejstvima, bavi u poglavljima 6.5.3 i 6.5.4.

*Centar za obuku na Pajzošu, maj 1995-1996. godina*

1731. Pretresno veće sad prelazi na centar za obuku na Pajzošu u maju 1995. godine. Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi u maju 1995. godine organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške JATD-u u centru za obuku na Pajzošu i rukovodili njima.<sup>3441</sup>

1732. U svom Završnom pretresnom podnesku tužilaštvo tvrdi da su Crvene beretke od maja 1995. godine na Pajzošu obučavale ljude koji su završili policijsku akademiju i da je Simatović obišao centar na Pajzošu tokom tog perioda.<sup>3442</sup> U vezi s tim, Pretresno veće je razmotrilo dokaze navedene dole u tekstu.

1733. Pretresnom veću su predočena svedočenja svedoka JF-048, svedoka JF-031, Radeta Vujovića i Dejana Plahute u vezi s centrom za obuku na Pajzošu 1995. godine. Pretresno veće je uzelo u obzir i dokumentarne dokaze, kao i dokaze čiji je prikaz dalo u drugim delovima Presude.

1734. **Svedok JF-048**, bivši pripadnik Crvenih beretki,<sup>3443</sup> rekao je u svedočenju da je u aprilu 1995. godine prisustvovao sastanku s predstavnicima "specijalnih snaga" policije u svojoj policijskoj akademiji, na kojem se razgovaralo o regrutaciji. Pomenuti predstavnici bili su u uniformama, nosili su crvene beretke i svedok je čuo da pripadaju Crvenim

---

ukazuju na to da su Goran i Miloš Opačić prestali da budu pripadnici Jedinice kad je ona u julu ili avgustu 1991. godine napustila Krajinu.

<sup>3441</sup> Optužnica, par. 3, 5, 15(c).

<sup>3442</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 367.

beretkama.<sup>3444</sup> Dragoslav Krsmanović, jedan od predstavnika Crvenih beretki, rekao je na tom sastanku da su oni iz jedne relativno nove jedinice DB-a koja rešava najteže situacije.<sup>3445</sup> Svedok i drugi iz Bosne i Hercegovine dobrovoljno su se javili da pristupe jedinici kad maturiraju.<sup>3446</sup> Nakon završetka škole, oni bi najpre dobijali pripravnički status, a u redovnu službu MUP-a stupali bi tek po položenom državnom ispitu.<sup>3447</sup> Javnost nije znala za postojanje i aktivnosti Crvenih beretki.<sup>3448</sup> Instruktori Crvenih beretki su na dnevnoj obuci ponavljali polaznicima da je jedinica tajna i važna.<sup>3449</sup> Svedok nije dobio nijedan dokument koji je potvrđivao da je on pripadnik specijalne jedinice policije.<sup>3450</sup>

1735. Svedok JF-048 je u svedočenju rekao da se krajem maja ili početkom juna 1995. godine, u skladu s Krsmanovićevim instrukcijama, javio u MUP u Beogradu.<sup>3451</sup> Svedok i tridesetak novoregrutovanih pripadnika Crvenih beretki prevezeni su autobusom na Pajzoš, u istočnoj Slavoniji.<sup>3452</sup> Među regrutima su bili mladići koji su završili policijsku akademiju, policajci, kao i civili koji su ranije bili pripadnici antiverzantskih jedinica JNA/VJ i 63. padobranske brigade.<sup>3453</sup> Centar je redovno dobijao oružje i municiju, koji su uglavnom stizali kamionom s registarskom tablicom M602, što je, po svedokovom mišljenju, bila tablica DB-a.<sup>3454</sup> U vezi s tim, Pretresno veće napominje da je i **Dejan Slišković** u svedočenju rekao da su vozila DB-a imala službene registarske tablice MUP-a, koje su bile plave boje i počinjale s M601 ili M602.<sup>3455</sup> **Svedok JF-048** je u svedočenju takođe rekao da je u centru za obuku postojao centar veze, s pozivnim brojem 0210, koji je služio za kontakt s

<sup>3443</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 1-2, 5; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14576.

<sup>3444</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 3-4; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14576-14577; svedok JF-048, T. 5715, 5780, 5790.

<sup>3445</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 4; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14577; svedok JF-048, T. 5715, 5752, 5770, 5775-5776, 5782.

<sup>3446</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 4; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14577; svedok JF-048, T. 5714, 5770.

<sup>3447</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 19; svedok JF-048, T. 5809-5810.

<sup>3448</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 5; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14610-14613; svedok JF-048, T. 5780.

<sup>3449</sup> P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14580, 14610-14613; svedok JF-048, T. 5717, 5719-5720, 5731, 5780, 5788.

<sup>3450</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 4, 14; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14589.

<sup>3451</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 4; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14581; svedok JF-048, T. 5774, 5790.

<sup>3452</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 6-7; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14581-14582, 14618.

<sup>3453</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 6-7; svedok JF-048, T. 5763, 5794-5795; P525 (Svedok JF-048, beleške s pripremnog razgovora, 13. jun 2010. godine).

<sup>3454</sup> P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14585; svedok JF-048, T. 5790.

<sup>3455</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 53.

Beogradom.<sup>3456</sup> Nekadašnju Titovu vilu u blizini baze, prilikom svojih poseta centru za obuku, koristili su Krsmanović, Simatović, Božović i general koji je bio na čelu SVK-a.<sup>3457</sup> Na Pajzošu, nova jedinica je dobila uniforme, pištolje, noževe, puške, pancirne prsluke, crne fantomke i maskirne kape NATO-a.<sup>3458</sup> Uniforme koje su im date ličile su na uniforme američke vojske i NATO-a. Dragoslav Krsmanović i Zvezdan (zvani Zveki) rukovodili su centrom za obuku i jedinicom na Pajzošu.<sup>3459</sup> Tokom obuke na Pajzošu korišćeni su bojeva municija i ručne bombe, a obuka je obuhvatala rukovanje domaćim i stranim naoružanjem, pištoljima, snajperskim puškama, noževima i uređajima za noćno osmatranje.<sup>3460</sup>

1736. Svedok je rekao da je u periodu od juna do avgusta 1995. godine Franko Simatović dolazio na Pajzoš helikopterom.<sup>3461</sup> Simatović je dolazio s Božovićem.<sup>3462</sup> Krajem septembra ili početkom oktobra 1995. godine, Crvenim beretkama je naređeno da pređu u centar za obuku u šumi u Žirištu, nedaleko od sela Nijemci (opština Vinkovci), gde su ostali oko 45 do 60 dana i nastavili s obukom.<sup>3463</sup> Tu je bila i većina instruktora s Pajzoša, uključujući Krsmanovića, Zvizdića, Milosavljevića, Dukića, Trifkovića i Jovanovića.<sup>3464</sup> Krajem decembra 1995. ili početkom januara 1996. godine, jedinica je prešla u centar za obuku u Lipovici, gde je imala osnovnu fizičku obuku.<sup>3465</sup> U nekom trenutku, u Lipovicu je stigla jedinica Poskok s Milošem Opačićem i neki njeni pripadnici su na kraju postali instruktori Crvenih beretki.<sup>3466</sup> Krajem 1995. godine, na sastanku s Crvenim beretkama u Lipovici, među kojima su bili i svedok, Krsmanović i Božović, Simatović, koga su pozdravili kao glavnokomandujućeg, rekao je da Crvene beretke moraju biti u stanju da izvrše svako

<sup>3456</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 7; svedok JF-048, T. 5788; P531 (Skica centra za obuku na Pajzošu).

<sup>3457</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 7; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14582-14583.

<sup>3458</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 7; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14583; svedok JF-048, T. 5722.

<sup>3459</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 7; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14582; P536 (Tabelarni pregled u vezi s potvrdom autentičnosti spiskova za isplatu, s komentarima svedoka JF-048), (komentari u vezi s dokaznim predmetom P541), str. 3; P539 (Stop-fotografije iz video-snimka centra u Kuli (P61), s komentarima svedoka JF-048), (stop-fotografije Zvekija s pripadajućim komentarima, vreme na snimku: 01' 28", 10' 14"), str. 1, 3.

<sup>3460</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 8.

<sup>3461</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 9; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14585, 14619-14620; svedok JF-048, T. 5830, 5836-5837.

<sup>3462</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 9; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14585.

<sup>3463</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 11-12; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14587-14588.

<sup>3464</sup> Svedok JF-048, T. 5724-5725; P536 (Tabelarni pregled u vezi s potvrdom autentičnosti spiskova za isplatu, s komentarima svedoka JF-048), (komentari u vezi s dokaznim predmetom P541), str. 3.

<sup>3465</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 12-13; svedok JF-048, T. 5726-5727.

<sup>3466</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 6, 12; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14589; P539 (Stop-fotografije iz video-snimka centra u Kuli (P61), s komentarima svedoka JF-048), (stop-fotografija brata Miloša Opačića i Zvezdana Jovanovića s pripadajućim komentarima, vreme na snimku: 09' 59"), str. 2; svedok JF-048, T. 5726, 5729, 5757-5761.

naređenje i da rade u interesu Srbije.<sup>3467</sup> Reкао je da će dobiti sve što im je potrebno da urade svoj posao. Takođe je rekao da su njemu predsednikova vrata uvek otvorena.<sup>3468</sup>

1737. Svedok JF-048 je među imenima na spiskovima za isplatu JATD za period od 1. do 15. jula i od 1. avgusta do 31. decembra 1995. godine prepoznao nekoliko regruta s kojima se školovao i bio na obuci na raznim mestima, kao i instruktore Miloša Dukića, Dragoslava Krsmanovića, Dragoja Zvizdića, Milana Milosavljevića, Gorana Trifkovića i Jovanovića.<sup>3469</sup>

1738. **Svedok JF-031**, Srbin iz opštine Knin,<sup>3470</sup> rekao je u svedočenju da se krajem avgusta 1995. godine sastao s majorom Fićom (Filipovićem) i Rajom Božovićem u Iloku.<sup>3471</sup> Odveli su ga do Titove vile nedaleko od Iloka, gde je bilo stacionirano još 50 Crvenih beretki, uključujući Pilipovića i Subotića.<sup>3472</sup> Major Fićo i Božović su ga pozvali da ostane i da se ponovo priključi Crvenim beretkama, ali on je to odbio i sledećeg jutra se vratio u Beograd.<sup>3473</sup>

1739. **Dejan Plahuta** zvani Švabo, bivši pripadnik JATD i JSO,<sup>3474</sup> rekao je u svedočenju da su ga početkom avgusta 1995. godine iz Lipovice poslali na Pajzoš, s još oko jedanaest pripadnika JATD, među kojima je bio i Dragoslav Krsmanović.<sup>3475</sup> Na Pajzošu je tada bilo do 20 pripadnika JATD i oni su se uglavnom bavili čuvanjem objekata na Pajzošu.<sup>3476</sup> Prioritet je bio čuvanje Titove vile, pošto se u njoj nalazila elektronska oprema za izviđanje, praćenje i

<sup>3467</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 5, 10; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14672-14673.

<sup>3468</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 5-6; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14580; svedok JF-048, T. 5791.

<sup>3469</sup> P536 (Tabelarni pregled u vezi s potvrdom autentičnosti spiskova za isplatu, s komentarima svedoka JF-048) (komentari u vezi s dokaznim predmetom P347), (komentari u vezi s dokaznim predmetom P348), (komentari u vezi s dokaznim predmetom P349), (komentari u vezi s dokaznim predmetom P468), (komentari u vezi s dokaznim predmetom P540), (komentari u vezi s dokaznim predmetom P541), (komentari u vezi s dokaznim predmetom P542), (komentari u vezi s dokaznim predmetom P543), (komentari u vezi s dokaznim predmetom P544), (komentari u vezi s dokaznim predmetom P545), (komentari u vezi s dokaznim predmetom P546), (komentari u vezi s dokaznim predmetom P547), str. 1-6, 8, 10, 12, 14, 16, 18-20; P347 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. septembra 1995. godine), str. 14; P348 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. oktobra 1995. godine); P349 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. oktobra 1995. godine), str. 2-3; P468 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. jula 1995. godine); P540 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. jula 1995. godine), str. 2; P541 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. avgusta 1995. godine), str. 3; P542 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. avgusta 1995. godine), str. 3; P543 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. avgusta do 15. septembra 1995. godine), str. 36; P544 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. novembra 1995. godine), str. 41; P545 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. novembra 1995. godine), str. 10; P546 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. decembra 1995. godine), str. 2-4; P547 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. decembra 1995. godine), str. 2-4.

<sup>3470</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 1-2.

<sup>3471</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 21; svedok JF-031, T. 7443-7445; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 1.

<sup>3472</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 21; P1001 (Spisak ljudi koji su bili na Fruškoj gori), str. 1-2.

<sup>3473</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 21-22; P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19321.

<sup>3474</sup> Dejan Plahuta, T. 19303.

<sup>3475</sup> Dejan Plahuta, T. 19364.

skremblovanje.<sup>3477</sup> Svedok je na Pajzošu dva-tri puta video Simatovića. Simatović je, kad bi došao, odlazio pravo u vilu, gde je ostajao do dva dana.<sup>3478</sup>

1740. **Rade Vujović**, inženjer i bivši načelnik odeljenja bezbednosti MUP-a Srbije,<sup>3479</sup> rekao je da se 1993. i 1994. godine Sedmo odeljenje angažovalo na Pajzošu.<sup>3480</sup> Pajzoš je izabran kao strateška lokacija za presretanje komunikacija s velikog dela istočne Slavonije.<sup>3481</sup> Dok se svedok nalazio na Pajzošu, rečeno mu je da je za opremu i operatere potrebno obezbediti fizičku zaštitu i zaštitu poverljivosti, kao i da će za obezbeđenje u svakoj smeni biti zaduženo po 10-12 pripadnika JATD.<sup>3482</sup> Svedok je rekao da je na Pajzošu imao dva radna sastanka s Frankom Simatovićem.<sup>3483</sup>

1741. Pretresnom veću je predloženo svedočenje Dragoslava Krsmanovića u vezi s centrom za obuku na Pajzošu 1995. godine. S obzirom na opštu ocenu koju je o svedokovoj pouzdanosti dalo u poglavlju 2, Pretresno veće se na njegovo svedočenje neće oslanjati.

1742. U obaveštajnom izveštaju o razgovoru s Predragom Milisavljevićem čiji prikaz je dat u poglavlju 6.5.3, navedeno je da se u oktobru 1995. godine rukovodstvo DB-a, uključujući Stanišića, Simatovića, Krsmanovića i Filipovića, nalazilo na Pajzošu, odakle je komandovalo vojskom u Krajini, kao i da je Rajo Božović imenovan za koordinatora između MUP-a i vojske.<sup>3484</sup>

1743. U informativnom razgovoru koji je JSO obavio sa Sašom Anđelovićem 16. novembra 1996. godine, Anđelović je naveo da je u maju 1995. godine pristupio jedinici pod komandom Zvezdana Jovanovića. Najpre je s jedinicom boravio na Pajzošu.<sup>3485</sup> Pretresno veće takođe uzima u obzir dokumentarne dokaze čiji prikaz je dalo u poglavlju 6.5.3, a koji ukazuju na to da je Zvezdan Jovanović predložio da se Nikola Pilipović razduži kao pripadnik jedinice u centru za obuku na Pajzošu, gde je komandovao obukom.<sup>3486</sup>

1744. U obaveštajnom izveštaju VJ o sastanku održanom 7. septembra 1995. godine, čiji prikaz je dat u poglavlju 6.5.3, navodi se da je DB Srbije oko 100 svojih ljudi smestio na

---

<sup>3476</sup> Dejan Plahuta, T. 19365.

<sup>3477</sup> Dejan Plahuta, T. 19352, 19365.

<sup>3478</sup> Dejan Plahuta, T. 19370.

<sup>3479</sup> Rade Vujović, T. 19562-19565.

<sup>3480</sup> Rade Vujović, T. 19596, 19598, 19608-19609, 19664.

<sup>3481</sup> Rade Vujović, T. 19598.

<sup>3482</sup> Rade Vujović, T. 19601, 19608-19609, 19665-19666, 19710.

<sup>3483</sup> Rade Vujović, T. 19600.

<sup>3484</sup> V. dokazni predmet P2360.

<sup>3485</sup> P2898 (Službena beleška o informativnom razgovoru sa Sašom Anđelovićem, 16. novembar 1996. godine), str. 2.

<sup>3486</sup> V. dokazni predmet P3195.

Pajzoš, nedaleko od Iloka. U izveštaju se kaže da njih predvodi izvesni "Fića", zamenik Frenkija, i da je na terenu prisutan Rajo Božović.<sup>3487</sup>

1745. U poglavlju 6.5.4, Pretresno veće je dalo prikaz spiskova za isplatu JATD tokom dejstava u SBZS 1995. godine, na kojima se kao primaoci pojavljuju, između ostalih, Zvezdan Jovanović, Dragan Filipović zvani Fića i Radojica Božović.

1746. Na osnovu dokaza koji su mu predočeni,<sup>3488</sup> Pretresno veće zaključuje da su, krajem maja ili početkom juna 1995. godine, u centru za obuku na Pajzošu novi pripadnici JATD koji su poslani iz Beograda obučavani za učešće u borbenim dejstvima. Među instruktorima su bili pripadnici JATD Dragoslav Krsmanović, Zvezdan Jovanović i Nikola Pilipović. Svedok JF-048 je bio jedan od regruta. U junu i avgustu 1995. godine, Franko Simatović i pripadnici JATD Radojica Božović i Dragan Filipović (zvani major Fićo) posetili su centar za obuku. Na osnovu svedočenja svedoka JF-048, Pretresno veće zaključuje da su kamioni DB-a Srbije 1995. godine dopremali oružje i opremu u centar za obuku na Pajzošu. Na osnovu svedočenja svedoka JF-048, i imajući u vidu svoje zaključke o odredu Poskok u vezi s centrom za obuku Sova, Pretresno veće zaključuje da su krajem septembra ili početkom oktobra 1995. godine pripadnici JATD držali dalju obuku nedavno regrutovanim pripadnicima JATD. Ta obuka se odvijala u šumi u Žirištu, nedaleko od sela Nijemci. Zatim se, krajem decembra 1995. ili početkom januara 1996. godine, obuka nastavila u centru za obuku u Lipovici. Božović i Simatović su posetili centar za obuku u Lipovici, gde je Simatović pripadnicima JATD rekao da će dobiti sve što im je potrebno da urade svoj posao.

1747. Pretresno veće je razmotrilo tvrdnje Stanišićeve odbrane da su aktivnosti na Pajzošu u jesen 1995. godine bile čisto odbrambenog karaktera i da su imale za cilj da se sačuva oprema za praćenje koja se nalazila u Titovoj vili.<sup>3489</sup> Svedočenja Dejana Plahute i Radeta Vujovića potkrepljuju tvrdnju da se na Pajzošu nalazila oprema za elektronsko izviđanje, koju je čuvao JATD. Međutim, Pretresno veće smatra da, iako je Pajzoš možda korišćen u obaveštajne svrhe, ta svedočenja nisu u suprotnosti sa gorenavedenim dokazima da je na Pajzošu držana i obuka i da ne dovode u pitanje zaključke Pretresnog veća o takvoj obuci.

1748. Na osnovu spiskova za isplatu JATD za period od jula do decembra 1995. godine i svedočenja svedoka JF-048 koji je naveo imena instruktora i regruta koja je prepoznao na tim

<sup>3487</sup> Dokazni predmet P1080.

<sup>3488</sup> Konkretno, na osnovu svedočenja svedoka JF-048, koje potkrepljuju svedočenje svedoka JF-031, obaveštajni izveštaj, čiji prikaz se daje u poglavlju 6.5.3 (u spisu kao dokazni predmet P2360), informativni razgovor koji je JSO obavio sa Sašom Anđelovićem (u spisu kao dokazni predmet P2898) i predlog za razduženje Nikole Pilipovića (u spisu kao dokazni predmet P3195).



spiskovima, Pretresno veće zaključuje da je DB finansirao JATD na Pajzošu, u Žirištu i u Lipovici 1995. godine.

1749. Na osnovu gorenavedenog, i podsećajući na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali obuku, finansiranje, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške JATD-u u centrima za obuku na Pajzošu, u Žirištu i u Lipovici u periodu od kraja maja ili početka juna 1995. do početka 1996. godine, i rukovodili njima.

*Fond "Kapetan Dragan" (FKD)*

1750. Pretresno veće će se sad osvrnuti na pitanje da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Jedinici, i rukovodili njima, preko fonda "Kapetan Dragan".

1751. U svom Završnom pretresnom podnesku tužilaštvo tvrdi da je Kapetan Dragan osnovao FKD u jesen 1991. godine kako bi obezbedio finansijsku pomoć pripadnicima specijalnih jedinica, uključujući Jedinicu za posebne namene DB-a Srbije pod komandom Simatovića i/ili Radojice Božovića, Živojina Ivanovića (zvanog Žika Crnogorac) i Ilije Vučkovića, kao i pripadnicima SDG pod Arkanovom komandom i pripadnicima drugih naoružanih grupa, koji su u borbenim dejstvima ranjeni ili su poginuli.<sup>3490</sup>

1752. Prema belešci o jednom sastanku na kojoj se ne navodi datum, Dragan Vasiljković zvani Kapetan Dragan i ministar Tomislav Simović razgovarali su o radu FKD. FKD je osnovan radi obezbeđivanja finansijske pomoći porodicama lica poginulih ili ranjenih na frontu, bez obzira na to da li se radilo o pripadnicima JNA, TO ili dobrovoljačkih jedinica. Dobrovoljci su mogli davati priloge za fond.<sup>3491</sup>

1753. Na proslavi u Kuli 1997. godine, Simatović je rekao da je jedna od humanitarnih aktivnosti Jedinice promovisanje FKD-a, koji zapošljava preko 150 ranjenih lica, stara se za preko 2.500 dece poginulih vojnika i posreduje u zapošljavanju oko 6.000 socijalno ugroženih lica.<sup>3492</sup>

1754. Pretresno veće je uvrstilo u spis velik broj prijava podnetih FKD-u. U periodu od oktobra 1991. do septembra 1995. godine, pripadnici raznih specijalnih jedinica, uključujući jedinicu poznatu kao Crvene beretke pod Božovićevom komandom, podnosili su FKD-u

<sup>3489</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 919-923.

<sup>3490</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 287-288.

<sup>3491</sup> P1069 (Beleška o razgovoru Kapetana Dragana i Tomislava Simovića), str. 1-2.

<sup>3492</sup> P61 (Video-snimak dodele priznanja u Kuli, s transkriptom), str. 11.

prijave radi dobijanja naknade.<sup>3493</sup> Tokom istog perioda, Ministarstvo odbrane RSK je najmanje jednom ranjenom pripadniku izdalo potvrdu u svrhu podnošenja prijave tom fondu.<sup>3494</sup> Takve potvrde izdavali su i MUP Republike bosanskih Srba, MUP Srbije i MUP RSK.<sup>3495</sup> Godine 1993, odluke o odobravanju prijava podnetih fondu donošene su u ime Kapetana Dragana u Beogradu.<sup>3496</sup>

1755. Na osnovu dokaza čiji prikaz je dalo gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da je negde u jesen 1991. godine Kapetan Dragan osnovao FKD radi obezbeđivanja finansijske pomoći ranjenim vojnicima i njihovim porodicama. Moguće je da se jedan broj pripadnika Jedinice i pripadnika SDG prijavio i dobio finansijsku pomoć od FKD. Osim toga, moguće je da su pripadnici Jedinice i DB Srbije uz takve prijave priložili potvrde. Međutim, tužilaštvo nije tvrdilo da su optuženi finansirali FKD ili upravljali njime, ili da su igrali neku drugu ulogu u njegovom radu, niti se pozvalo na dokaze koji to jasno pokazuju. Premda je Simatović na proslavi u Kuli pomenuo da Jedinica promovise FKD, Pretresno veće ne može da utvrdi u čemu se to promovisanje eventualno sastojalo. U datim okolnostima, Pretresno

<sup>3493</sup> P144 (Upitnik B1, Slobodan Katanić, 31. maj 1993. godine); P145 (Upitnik B1, Goran (Ratka) Đurić, 25. februar 1993. godine); P146 (Upitnik B1, Mladen Makrić, 22. jul 1993. godine); P147 (Upitnik B2, Milomir Todić, 15. septembar 1992. godine); P148 (Upitnik B1, Duško Drobić, 17. maj 1992. godine); P323 (Prijava Slobodana Vasiljevića, s relevantnom dokumentacijom u vezi s Vasiljevićem, uključujući potvrdu koju je potpisao Radovan Stojčić); P337 (Prijava Nenada Markovića i potvrde u vezi s Markovićem koje je potpisao Željko Ražnatović, 9. novembar i 4. decembar 1991. godine); P569 (Dva dokumenta u vezi s Jovanom Vejnovićem), str. 1-3 (upitnik B1, Beograd, s potpisom Nade Krupe, 25. mart 1992. godine); P2610 (Dokumenti u vezi sa Sinišom Čalićem, uključujući uverenje o ranjavanju s potpisom Radeta Božića, 18. mart 1993. godine); P2646 (Prijava Vukana Šubarića i potvrda s potpisom Željka Ražnatovića kojom se potvrđuje da je Šubarić pripadnik Centra za specijalnu obuku TO SO Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema, 18. oktobar 1991. godine); P2647 (Prijava Ratka Kneževića podneta fondu "Kapetan Dragan" i uverenje u vezi s Kneževićem potpisano u ime Milana Šuputa, 25. septembar 1995. godine); P2648 (Prijava Momira Ilića i uverenje u vezi s Ilićem koje je potpisao Milisav Stojanović, 22. januar 1994. godine); P2649 (Prijava Dušana Mastikose i odluka da se Mastikosi isplati novčana pomoć, potpisana u ime Kapetana Dragana, 15. jun 1993. godine); P2650 (Prijava Milorada Đudića, s potpisom Nataše Počuče, 4. oktobar 1991. godine); P2652 (Prijava Nedeljka Orlića potpisana u ime Kapetana Dragana, 4. maj 1993. godine); P2653 (Prijava Aleksandra Uglješića i potvrda u vezi s Uglješićem koju je potpisao Ilija Vučković, 10. jul 1992. godine); P2654 (Prijava Miodraga Todorovića i odluka da se Todoroviću isplati novčana pomoć, potpisana u ime Kapetana Dragana, 1. jul 1993. godine); P2655 (Prijava Zdravka Narančića, s potpisom Ane Đorđević, 24. decembar 1991. godine); P2656 (Prijava Milisava Jovića, s potpisom Darinke Mamule, 28. maj 1992. godine); P2657 (Prijava Nikole Mirčete i otpusna lista u vezi s Mirčetom, 25. decembar 1991. godine); P2996 (Prijava Dušana Momčilovića i uverenje u vezi s Momčilovićem koje je potpisao Đuro Ljiljak, 3. avgust 1992. godine); D202 (Dokumenti vezani za upitnik koji je Miodrag Obradović ispunio za fond "Kapetan Dragan" i potvrda da je Obradović bio na izvršenju vojne obaveze, 26. maj 1992. godine); D1686 (Prijava i medicinska dokumentacija Zdravka Narančića, 14. avgust 1991-24. decembar 1991. godine); D1687 (Prijava Riste Savića i potvrda u vezi sa Savićem koju je potpisao Srećko Radovanović, 5. jul 1992. godine); D1688 (Prijava Nenada Mitića i potvrda u vezi s Mitićem koju je potpisao Mile Beronja, 17. april 1994. godine); D1689 (Prijava Radiše Lazarevića i odluka u vezi s Lazarevićem potpisana u ime Kapetana Dragana, 27. jul 1993. godine).

<sup>3494</sup> P2647 (Prijava Ratka Kneževića podneta fondu "Kapetan Dragan" i uverenje u vezi s Kneževićem potpisano u ime Milana Šuputa, 25. septembar 1995. godine), str. 7.

<sup>3495</sup> Na primer, P144 (Upitnik B1, Slobodan Katanić, 31. maj 1993. godine); P569 (Dva dokumenta u vezi s Jovanom Vejnovićem), str. 1-3 (upitnik B1, Beograd, s potpisom Nade Krupe, 25. mart 1992. godine); P2653 (Prijava Aleksandra Uglješića i potvrda u vezi s Uglješićem koju je potpisao Ilija Vučković, 10. jul 1992. godine); P2996 (Prijava Dušana Momčilovića i uverenje u vezi s Momčilovićem koje je potpisao Đuro Ljiljak, 3. avgust 1992. godine).

<sup>3496</sup> P146 (Upitnik B1, Mladen Makrić, 22. jul 1993. godine); P2649 (Prijava Dušana Mastikose i odluka da se Mastikosi isplati novčana pomoć, potpisana u ime Kapetana Dragana, 15. jun 1993. godine), str. 8; P2652 (Prijava Nedeljka Orlića i odluka da se Orliću isplati novčana pomoć, potpisana u ime Kapetana Dragana, 4. maj 1993. godine), str. 7; P2654 (Prijava Miodraga Todorovića i odluka da se Todoroviću isplati novčana pomoć, potpisana u ime Kapetana Dragana, 1. jul 1993. godine), str. 8; D1689 (Prijava Radiše Lazarevića i odluka u vezi s Lazarevićem potpisana u ime Kapetana Dragana, 27. jul 1993. godine).

veće neće dalje razmatrati da li su optuženi putem FKD-a obezbedili znatnu pomoć ili podršku Jedinici.

*6.3.4 Optuženi nisu uputili Jedinicu da se uzdrži od činjenja*

*protivpravnih dela*

1756. U Optužnici se navodi da optuženi nisu uputili pripadnike Jedinice/JATD da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela.<sup>3497</sup> Pretresnom veću nisu predloženi nikakvi neposredni dokazi u vezi s tim. Pretresno veće upućuje na zaključke koje je gore iznelo o delima i ponašanju optuženih u odnosu na Jedinicu.

---

<sup>3497</sup> Optužnica, par. 5, 15(c).

## 6.4 Srpska dobrovoljačka garda

### 6.4.1 Uvod

1757. U ovom poglavlju, Pretresno veće će razmotriti dokaze koji se odnose na jedinicu poznatu kao SDG. Pretresno veće će se osvrnuti na navode tužilaštva izložene u Optužnici. U vezi s tim, ono će najpre dati prikaz dokaza koji se odnose na formiranje SDG. Drugo, ispitaće da li su optuženi rukovodili SDG-om u konkretnim dejstvima. Treće, razmotriće da li su optuženi organizovali, finansirali i podržavali učešće SDG-a u konkretnim dejstvima i u tu svrhu ga snabdevali. Četvrto, Pretresno veće će se osvrnuti na navode da su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške SDG-u i rukovodili njima. Najzad, razmotriće navode o tome da optuženi nisu uputili pripadnike SDG-a da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela.<sup>3498</sup>

### 6.4.2 Optuženi su organizovali formiranje Srpske dobrovoljačke garde i rukovodili njime

1758. Prema Optužnici, optuženi su organizovali formiranje SDG-a i rukovodili njime.<sup>3499</sup> U Završnom pretresnom podnesku tužilaštva navodi se da je SDG osnovan 11. oktobra 1990. godine u Srbiji.<sup>3500</sup> Kada je reč o formiranju SDG-a, Pretresnom veću su relevantni dokazi predloženi, konkretno, putem svedočenja Jovana Dimitrijevića, Borislava Pelevića i svedokinje JF-057, kao i putem dokumentarnih dokaza. Pretresno veće će uzeti u obzir dokaze i argumente strana u postupku koji se odnose na dalju podršku pruženu SDG-u i razmotriće ih dole u tekstu, u relevantnim odeljcima ovog poglavlja.

1759. **Jovan Dimitrijević**, bivši pripadnik SDG-a,<sup>3501</sup> rekao je u svedočenju da su se Radmilo Bogdanović i Arkan prijateljski 1991. godine, kada je Bogdanović bio počasni predsednik i član Upravnog odbora fudbalskog kluba "Crvena zvezda" iz Beograda, dok je Arkan bio vođa navijača tog kluba.<sup>3502</sup> Svedok je dalje rekao da su navijači "Crvene zvezde" iz Beograda bili osnovna ćelija iz koje se razvio SDG.<sup>3503</sup> Prema rečima **Borislava Pelevića**, pripadnika SDG-a od 10. januara 1992. godine,<sup>3504</sup> Željko Ražnatović zvani Arkan je Radmilu

<sup>3498</sup> S obzirom na to da je tužilaštvo u Završnom pretresnom podnesku koristilo različite termine u vezi s ovim navodnim delima optuženih, Pretresno veće to tumači tako da te drugačije formulacije odražavaju optužbe navedene u Optužnici.

<sup>3499</sup> Optužnica, par. 4, 15(b).

<sup>3500</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 311.

<sup>3501</sup> Jovan Dimitrijević, T. 16055.

<sup>3502</sup> Jovan Dimitrijević, T. 16167-16168.

<sup>3503</sup> Jovan Dimitrijević, T. 16168.

<sup>3504</sup> Borislav Pelević, T. 16319, 16321-16322, 16515.

Bogdanoviću, ministru unutrašnjih poslova SFRJ, rekao da je odlučio da osnuje SDG.<sup>3505</sup> U vezi s okolnostima formiranja SDG-a, **svedokinja JF-057**, Srпкиnja iz Srbije,<sup>3506</sup> rekla je u svedočenju da je SDG osnovan 11. oktobra 1990. godine u Pokajnici, manastiru kod Beograda, i da je svake godine 11. oktobra proslavljao godišnjicu osnivanja jedinice.<sup>3507</sup> Svedokinja je rekla da je prvobitno, kada je SDG osnovan, 10-15 ljudi položilo zakletvu i precizirala da su neki od osnivača bili Željko Ražnatović zvan Arkan, Nebojša Đorđević zvan Šuca, Saša Pavlović zvan Crvko, Nenad Marković zvan Šicko i Dragan Petrović zvan Kajman.<sup>3508</sup> U jednom intervjuu bez datuma, Arkan je rekao da je SDG osnovan 11. oktobra 1990. godine i da se naoružavao i organizovao za borbu protiv "ustaške" vojske. Arkan je rekao da je otišao u Knin da se sastane s predstavnicima tamošnjih vlasti i ponudi im pomoć. Prema Arkanovim rečima, on je osnovao SDG kako bi okupio sve dobrovoljce koji su želeli da brane Srbiju i spasu Srbe, uključujući borce iz različitih političkih stranaka, kao što su Šešeljevi radikali i članovi SPO-a.<sup>3509</sup>

1760. Pretresnom veću su predloženi dokazi o formiranju Srpske garde, jedne druge grupe, koja se razlikovala od SDG-a i koju je, prema rečima **Milana Babića**, predsednika Vlade SAO Krajine,<sup>3510</sup> osnovao "Srpski pokret obnove".<sup>3511</sup> Prema shvatanju Pretresnog veća, **svedok JF-030**, bivši pripadnik MUP-a Srbije,<sup>3512</sup> mislio je na Srpsku gardu kada je u svedočenju rekao da je Giška Božović u proleće 1991. godine osnovao SDG.<sup>3513</sup> Njegovo svedočenje se ne podudara sa svedočenjima svedoka koji su bili tesno povezani s Arkanom i sa SDG-om, kao ni s dokazima u vidu izjava samog Arkana u vezi s formiranjem SDG-a. Shodno tome, Pretresno veće se nije oslonilo na svedočenje svedoka JF-030 u vezi s ovim.

1761. Pretresno veće smatra da se predloženi dokazi u vezi s formiranjem SDG-a uglavnom podudaraju. Iako primećuje da je u završnim pretresnim podnescima Simatovićeve odbrane i Stanišićeve odbrane kritikovana verodostojnost i pouzdanost svedokinje JF-057,<sup>3514</sup> Pretresno

<sup>3505</sup> Borislav Pelević, T. 16330.

<sup>3506</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 1-2.

<sup>3507</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 4; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19419.

<sup>3508</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 4; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19419-19421; svedokinja JF-057, T. 9405; P1620 (Tabela s dokaznim predmetima i komentarima svedokinje JF-057, 22. novembar 2010. godine), str. 2.

<sup>3509</sup> P2924 (Intervju sa Željkom Ražnatovićem objavljen u listu *On*), str. 1-2.

<sup>3510</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12965; P1880 (Potvrda o smrti za Milana Babića).

<sup>3511</sup> P1051 (Tanjugov članak u kojem Jokić paravojne grupe naziva ilegalnim, 25. jul 1991. godine); P1054 (Odgovor MUP-a Republike Srbije na Šešeljevo pitanje u vezi s paravojnim grupama, 22. oktobar 1991. godine); P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1574-1576.

<sup>3512</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), str. 1, par. 4, 37.

<sup>3513</sup> P2093 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 15. februar 2008. godine), par. 27.

<sup>3514</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 645-703; Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, poverljivi Dodatak III, odeljak C.

veće se uverilo da informacije, relevantne za ovaj odeljak, koje je pružila ta svedokinja nisu sporne među stranama u postupku.

1762. Na osnovu gorenavedenih dokaza, Pretresno veće zaključuje da je SDG nastao od jezgra navijača fudbalskog kluba "Crvena zvezda" iz Beograda, kao i da su ga 11. oktobra 1990. godine u Pokajnici kod Beograda formirali Arkan i drugi, uključujući Nebojšu Dorđevića, Sašu Pavlovića, Nenada Markovića i Dragana Petrovića. Pretresno veće zaključuje da, bez daljih dokaza, sama činjenica da su optuženi u kasnijoj fazi imali veze sa SDG-om ne utiče na taj zaključak. Shodno tome, Pretresno veće ne može da zaključi da su optuženi organizovali formiranje SDG-a ili rukovodili njime.

#### *6.4.3 Optuženi su rukovodili Srpskom dobrovoljačkom gardom u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini*

1763. Prema Optužnici, optuženi su rukovodili učešćem SDG-a u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.<sup>3515</sup> U ovom potpoglavlju, Pretresno veće će se usredsrediti samo na navode tužilaštva da su optuženi rukovodili ili komandovali učešćem SDG-a u konkretnim dejstvima. O aspektima kao što su snabdevanje, organizovanje, finansiranje i podržavanje SDG-a u tim dejstvima govori se zasebno u drugim potpoglavljima.<sup>3516</sup> Pretresnom veću su predloženi dokazi o navodnom učešću SDG-a u šest akcija: u akciji u SAO SBZS 1991. godine, u akcijama u Bosni i Hercegovini tokom 1992. godine (Bijeljina i Zvornik), u operaciji "Pauk", u akcijama na Treskavici/u Trnovu u junu-julu 1995. godine, u akcijama na području Banjaluke 1995. godine i u akcijama u SAO SBZS tokom 1995. godine. U ovom potpoglavlju, Pretresno veće će se osvrnuti na navode tužilaštva u vezi s (a) akcijom u SAO SBZS tokom 1991. godine, (b) akcijama u Bosni i Hercegovini u aprilu 1992. godine i (c) akcijama u Banjaluci tokom 1995. godine. Pretresno veće će se u poglavlju 6.5.3 osvrnuti na ulogu optuženih u rukovođenju učešćem SDG-a u operaciji "Pauk" i u dejstvima u Trnovu/na Treskavici i u SAO SBZS 1995. godine.

1764. Međutim, pre nego što pređe na dokaze o tim akcijama, Pretresno veće će dati prikaz dokaza koji su mu predloženi u vezi s opštom strukturom SDG-a i komandovanjem SDG-om.

#### *Opšta struktura SDG-a i komandovanje SDG-om*

<sup>3515</sup> Optužnica, par. 4, 7.

<sup>3516</sup> Poglavlja 6.4.3 i 6.4.4.

1765. Pretresnom veću su dokazi u vezi s opštom strukturom SDG-a i komandovanjem SDG-om predočeni putem svedočenja Borivoja Savića, Borislava Pelevića, svedoka JF-029, Petra Đukića i svedoka C-015, kao i putem dokumentarnih dokaza.

1766. **Borivoje Savić**, Srbin iz Vinkovaca, u opštini Vukovar, Hrvatska,<sup>3517</sup> rekao je u svedočenju da je 16. maja 1991. godine prvi put sreo Arkana, u kafiću "Trozubac" u Nušićevoj ulici u Beogradu. Svedok ga je direktno pitao ko mu je šef i Arkan je odgovorio da je to Jovica Stanišić.<sup>3518</sup>

1767. Prema jednom nepotpisanom obaveštajnom izveštaju bez datuma (dokazni predmet P1075), na osnovu čijeg sadržaja i porekla je veštak za vojna pitanja **Reynaud Theunens**<sup>3519</sup> zaključio da ga je sačinio organ bezbednosti VJ posle maja 1996. godine, SDG je bio jedna od paravojskih jedinica angažovanih na teritoriji RSK i Republike bosanskih Srba od početka rata 1991. godine, koje su bile i ostale u neposrednoj vezi s DB-om i MUP-om Srbije ili su angažovane pod maskom specijalnih jedinica DB-a, odnosno MUP-a.<sup>3520</sup> U vreme izrade tog izveštaja, pripadnici SDG-a su prebačeni na teritoriju Republike Srbije ili je njihovo prebacivanje bilo u toku i nije trebalo da uđu u sastav JSO-a, već je trebalo da budu angažovani na specijalnim zadacima izvan DB-a i MUP-a.<sup>3521</sup>

1768. Prema rečima **Borislava Pelevića**, pripadnika SDG-a od 10. januara 1992. godine,<sup>3522</sup> kada je osnovan SVK, SDG je došao pod komandu Mileta Novakovića i Bogdana Sladojevića, a kasnije Dušana Lončara, kao deo 11. korpusa SVK. U okviru SVK, pripadnici SDG-a učestvovali su u raznim dejstvima zajedno s jedinicama VRS i MUP-a Republike bosanskih Srba. Kada je 1992. godine sproveden Vanceov plan, SDG je transformisan u deo policije RSK, na osnovu naredbe iz SVK. Kao deo policije RSK, Arkan je praktično bio podređen Iliji Kojiću, iako se to nije videlo iz svakodnevnog komandovanja. Posle Vanceovog plana, pripadnici SDG-a najpre su nosili plave beretke, a kasnije tamnocrvene beretke. SDG je delovao u sastavu policije RSK sve do napada na Maslenicu, u opštini Obrovac, krajem januara 1993. godine. Krajem januara 1993. godine, nakon zločina koje su počinili Hrvati u Maslenici, svedok i Arkan su se priključili SDG-u u Erdutu i u konvoju su krenuli prema Kninskoj Krajini. Da bi mogli da putuju između zapadne RSK (uključujući Erdut) i istočne RSK a da ne prelaze policijski pogranični punkt, pripadnici SDG-a su, umesto

<sup>3517</sup> Borivoje Savić, T. 1739.

<sup>3518</sup> Borivoje Savić, T. 1810-1811.

<sup>3519</sup> Reynaud Theunens, T. 8049-8057; P1574 (Kratka biografija Reynauda Theunensa).

<sup>3520</sup> Reynaud Theunens, T. 8081-8083, 8233-8237; P1575 (Reynaud Theunens, izveštaj veštaka, 30. jun 2007. godine), str. 124; P1075 (Informacija o formiranju JSO RDB Srbije, nepotpisano, bez datuma), str. 2.

<sup>3521</sup> P1075 (Informacija o formiranju JSO RDB Srbije, nepotpisano, bez datuma), str. 2.

preko zvaničnih graničnih prelaza, putovali u vojnim kamionima improvizovanim vojnim maršrutama na osnovu dogovora s ministrom odbrane Srbije Tomislavom Simovićem. Pripadnicima SDG-a nije bilo dozvoljeno da putuju u uniformama ili da nose oružje ni u jednom pravcu kako bi izbegli kontrole MUP-a Srbije. SDG je takođe slao pošiljke uniformi iz Novog Sada i s Kosova u Erdut, zaobilazeći kontrole MUP-a i DB-a Srbije, budući da bi im policija zaplenila te uniforme.<sup>3523</sup>

1769. **Svedok JF-029**, koji je u periodu od 1991. do aprila 1996. godine bio visoki funkcioner u SAO SBZS i Ministarstvu odbrane RSK,<sup>3524</sup> rekao je u svedočenju da je Arkanova jedinica od aprila 1992. godine bila podređena posebnim jedinicama milicije (PJM) zvanim "Plave brigade". Posebne jedinice milicije bile su pod komandom MUP-a RSK. Arkan je bio direktno podređen komandantu Vukovarske brigade posebnih jedinica milicije Božidaru Košutiću, koji je pak bio direktno podređen pomoćniku ministra unutrašnjih poslova RSK Iliji Kojiću.<sup>3525</sup> Košutić je takođe bio pukovnik u VJ.<sup>3526</sup> Tokom tog perioda, pripadnici Arkanove jedinice nosili su plave policijske uniforme. Između Arkana i Košutića, kao i Arkana i Kojića, stalno je bilo sukoba.<sup>3527</sup> Kojić je povremeno direktno s Arkanom rešavao probleme, ali bi se s vremena na vreme umešao Hadžić, pa je Kojić tražio pomoć od svedoka.<sup>3528</sup> Od 1993. godine, kada je osnovan SVK, do 1996. godine, Arkanova jedinica je bila pod komandom Vukovarskog korpusa.<sup>3529</sup> Godine 1993. ili 1994, Arkan se sukobio s predsednikom RSK Martićem, posle čega je napustio ovo područje.<sup>3530</sup>

1770. **Petar Đukić**, glavni inspektor policije RSK od 15. marta 1993. do 1. jula 1996. godine,<sup>3531</sup> rekao je da je 16. februara 1993. godine Arkan, u saradnji sa snagama RSK pod

<sup>3522</sup> Borislav Pelević, T. 16319, 16321-16322, 16515.

<sup>3523</sup> Borislav Pelević, T. 16369, 16372-16375, 16410, 16415, 16441, 16465-16466, 16470, 16488-16489, 16524-16525, 16528, 16546-16547.

<sup>3524</sup> Svedok JF-029, T. 10004-10007, 10083, 10089, 10156; P1665 (Svedok JF-029, list sa pseudonimom); P1668 (Tabela s dokumentima koje je pregledao svedok JF-029 i njegovim komentarima, 7. decembar 2010. godine), str. 5, 8-9, 11; P1678 (Naredba o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost u Ministarstvu odbrane, koju je u ime Ilije Kojića potpisao Goran Hadžić, 19. decembar 1991. godine); P1685 (Rešenje Ministarstva odbrane RSK o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost, s potpisom ministra, pukovnika Stojana Španovića, 1. februar 1993. godine); P1689 (Odluka Vlade RSK o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost, s potpisom predsednika Vlade Borislava Mikelića, 6. jul 1994. godine); P1692 (Rešenje VJ o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost u Ministarstvu odbrane RSK, s potpisom nadležnog starešine Steve Medakovića, 30. oktobar 1995. godine); D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 4, 15-16, 43.

<sup>3525</sup> Svedok JF-029, T. 10035-10036, 10110-10112, 10180, 10224; P1666 (Tabele s imenima ljudi koje pominje svedok JF-029 i važnim sastancima kojima je prisustvovao, 7. decembar 2010. godine), str. 3.

<sup>3526</sup> Svedok JF-029, T. 10036; P1666 (Tabele s imenima ljudi koje pominje svedok JF-029 i važnim sastancima kojima je prisustvovao, 7. decembar 2010. godine), str. 3.

<sup>3527</sup> Svedok JF-029, T. 10110-10111, 10114, 10226.

<sup>3528</sup> Svedok JF-029, T. 10111.

<sup>3529</sup> Svedok JF-029, T. 10034.

<sup>3530</sup> Svedok JF-029, T. 10180; P1666 (Tabele s imenima ljudi koje pominje svedok JF-029 i važnim sastancima kojima je prisustvovao, 7. decembar 2010. godine), str. 3.

<sup>3531</sup> Petar Đukić, T. 17910, 17913, 17918-17920, 17971, 18003-18004, 18059, 18062, 18065; D759 (Pismo zahvalnosti generala Waltera Fallmanna, komesara Civilne policije, UNTAES, 22. avgust 1996. godine); D760 (Zahvalnica UNTAES-a u



komandom Miroljuba Vujovića, sekretara vukovarskog odeljenja Ministarstva odbrane, i s Vujovićevim starešinom, pomoćnikom ministra odbrane Milanom Milanovićem zvanim Mrgud, zauzeo zgradu MUP-a RSK i pokušao da ukloni rukovodioce MUP-a jer se sumnjalo da oni saraduju sa DB-om Srbije.<sup>3532</sup> Dana 15. marta 1993. godine, komandu nad Arkanovom jedinicom imao je Lončar.<sup>3533</sup> U aprilu 1993. godine, Martić je saopštio da je "Arkanu i još trojici aktivnih inspektora [MUP-a] [...] Srbije" iz SJB zabranjen ulazak na teritoriju Republike bosanskih Srba.<sup>3534</sup>

1771. U dva navrata tokom 1992. i 1993. godine, **svedok C-015**, Srbin iz Hrvatske,<sup>3535</sup> zatražio je od Mrguda obezbeđenje kako bi mogao da izvrši svoje dužnosti dok je radio za vlasti SAO SBZS, pa su mu dodeljeni Legija i jedan broj Arkanovih vojnika.<sup>3536</sup> Kada je svedok naišao na određene probleme u izvršavanju svojih dužnosti, vezane za pograničnu policiju Jugoslavije, Arkana je o tim problemima obavestio jedan od njegovih ljudi. Ubrzo posle toga, Arkan je stigao, razoružao jugoslovensku pograničnu policiju i pomogao svedoku da obavi svoje zadatke.<sup>3537</sup>

1772. Pretresno veće će sada dati prikaz dokaza o konkretnim dejstvima.

*SAO SBZS 1991. godine*

1773. Pretresnom veću su dokazi u vezi s navodima tužilaštva da su optuženi rukovodili angažovanjem SDG-a u SAO SBZS tokom 1991. godine, što je uključivalo jedan broj vojnih akcija izloženih u poglavlju 3.2.6, predloženi putem dokumentarnih dokaza i putem svedočenja Borislava Bogunovića, svedoka JF-030, svedoka C-1118, Borislava Pelevića, svedoka C-015, svedoka JF-029, Dušana Kneževića, Gvozdena Gagića i svedoka JF-035.

1774. Veliki deo predloženih dokaza ukazuje na postojanje veza između SDG-a i TO-a SAO SBZS, kao i između SDG-a i JNA.

1775. U insertu iz jednog video-snimka bez datuma, Arkan je licu koje ga je intervjuisalo rekao da je njegova jedinica pod komandom TO-a SAO SBZS, a da je TO pod komandom

---

vezi s izborima u SBZS održanim 13. i 14. aprila 1997. godine); D761 (Dopis Jacques Paul Kleina, prelaznog upravnika UNTAES-a, u vezi s imenovanjem, 2. jun 1996. godine).

<sup>3532</sup> Petar Đukić, T. 17978-17979, 18015-18020, 18025-18027.

<sup>3533</sup> Petar Đukić, T. 17997, 17999, 18011-18013, 18117, 18121.

<sup>3534</sup> Petar Đukić, T. 17997-17998, 18028.

<sup>3535</sup> P2 (Svedok C-015, izjava svedoka, 13. maj 1999. godine), str. 2; P3 (Svedok C-015, dopuna izjave svedoka, 24. januar 2001. godine), str. 1.

<sup>3536</sup> P2 (Svedok C-015, izjava svedoka, 13. maj 1999. godine), str. 7; P3 (Svedok C-015, dopuna izjave svedoka, 24. januar 2001. godine), str. 1; svedok C-015, T. 1702-1703.

<sup>3537</sup> P2 (Svedok C-015, izjava svedoka, 13. maj 1999. godine), str. 7-8.

oružanih snaga JNA.<sup>3538</sup> Prema naredbi od 21. septembra 1991. godine, Hadžić je Arkan imenovao za komandanta Centra TO-a u Erdutu počev od tog istog datuma.<sup>3539</sup>

1776. Prema rečima **Borislava Pelevića**, SDG je na početku bio pod komandom TO-a SAO SBZS.<sup>3540</sup> Shodno tome, Arkan je bio podređen komandantu TO-a SAO SBZS Radovanu Stojičiću Badži, koji je veoma često obilazio centar za obuku u Erdutu i koga je svedok lično video u nekoliko navrata u centru.<sup>3541</sup> Arkan i general Biorčević su rekli Peleviću da je SDG krajem 1991. godine izveo nekoliko vojnih akcija u sadejstvu s JNA.<sup>3542</sup> SDG je u to vreme dobijao naređenja od komandanta korpusa JNA, generala Bratića, koga je kasnije zamenio general Biorčević.<sup>3543</sup>

1777. **Svedok C-015**, Srbin iz Hrvatske,<sup>3544</sup> rekao je da je 1991. godine Arkan pristao da nosi oznake srpskog TO-a i da je učestvovao u vojnim akcijama na vukovarskom frontu pod operativnom komandom JNA. Svedok C-015 takođe je rekao da je "na papiru" Arkan bio podređen TO-u, ali da zapravo nije bio ni pod čijom kontrolom. Svedok je rekao da je Arkan izvršavao naređenja komandanta 12. novosadskog korpusa, generala Andrije Biorčevića, ali, kada je Biorčević otišao, Arkan "više nije slušao [komandu]".<sup>3545</sup>

1778. **Svedok JF-029**, koji je u periodu od 1991. do aprila 1996. godine bio visoki funkcioner u SAO SBZS i Ministarstvu odbrane RSK,<sup>3546</sup> rekao je da je 1991. godine Arkanova jedinica bila pod komandom TO-a.<sup>3547</sup> Tokom celog tog perioda, TO je bio podređen JNA.<sup>3548</sup> Prema tome, Arkanova jedinica je dejstvovala u zoni odgovornosti Novosadskog korpusa JNA, severno od reke Vuke, i bila mu je podređena.<sup>3549</sup> Arkan je bio podređen komandantu TO-a, a tu dužnost je obavljao najpre Kojić, zatim Stojičić, od

<sup>3538</sup> D196 (Video-snimak razgovora s Arkanom).

<sup>3539</sup> D339 (Hadžićeva naredba za imenovanje, 21. septembar 1991. godine).

<sup>3540</sup> Borislav Pelević, T. 16374, 16524; P3067 (MUP Republike Srbije, Uprava kriminalističke policije, Služba za otkrivanje ratnih zločina, izveštaj u vezi s Borislavom Pelevićem, 17. februar 2010. godine), str. 2-3.

<sup>3541</sup> Borislav Pelević, T. 16337, 16339, 16497-16498, 16500, 16524, 16623-16624.

<sup>3542</sup> Borislav Pelević, T. 16336, 16516-16517, 16520.

<sup>3543</sup> Borislav Pelević, T. 16336.

<sup>3544</sup> P2 (Svedok C-015, izjava svedoka, 13. maj 1999. godine), str. 2; P3 (Svedok C-015, dopuna izjave svedoka, 24. januar 2001. godine), str. 1.

<sup>3545</sup> Svedok C-015, T. 1663-1665, 1714.

<sup>3546</sup> Svedok JF-029, T. 10004-10007, 10083, 10089, 10156; P1665 (Svedok JF-029, list sa pseudonimom); P1668 (Tabela s dokumentima koje je pregledao svedok JF-029 i njegovim komentarima, 7. decembar 2010. godine), str. 5, 8-9, 11; P1678 (Naredba o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost u Ministarstvu odbrane, koju je u ime Ilije Kojića potpisao Goran Hadžić, 19. decembar 1991. godine); P1685 (Rešenje Ministarstva odbrane RSK o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost, s potpisom ministra, pukovnika Stojana Španovića, 1. februar 1993. godine); P1689 (Odluka Vlade RSK o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost, s potpisom predsednika Vlade Borislava Mikelića, 6. jul 1994. godine); P1692 (Rešenje VJ o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost u Ministarstvu odbrane RSK, s potpisom nadležnog starešine Steve Medakovića, 30. oktobar 1995. godine); D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 4, 15-16, 43.

<sup>3547</sup> Svedok JF-029, T. 10034, 10178-10179.

<sup>3548</sup> Svedok JF-029, T. 10093-10094, 10179; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 9-10, 18.

septembra 1991. godine, i Trajković, od novembra 1991. godine.<sup>3550</sup> Dok je Stojičić bio na ovom području, Arkan je s njim sarađivao i pridržavao se svih njegovih naređenja.<sup>3551</sup>

1779. **Dušan Knežević**, komandir srpske policije u Iloku u periodu od novembra 1991. do juna 1992. godine,<sup>3552</sup> rekao je u svedočenju da je Badža formalno bio Arkanov nadređeni budući da je Arkan predvodio svoju grupu dobrovoljaca u okviru TO-a.<sup>3553</sup> Badža je svoje aktivnosti povezane s funkcijom komandanta koordinirao s Biorčevićem i imao je običaj da sebe naziva vrhovnim komandantom TO-a.<sup>3554</sup> Svedok je rekao da je Arkan učestvovao u vojnim aktivnostima s vojskom i da nije imao direktne veze s policijom.<sup>3555</sup>

1780. **Gvozden Gagić**, službenik MUP-a Srbije početkom devedesetih godina,<sup>3556</sup> rekao je u svedočenju da je Badža bio glavni komandant Štaba TO-a, dok je Arkan bio komandant jedne od jedinica u okviru tog Štaba, ali da su njih dvojica bili u bliskim odnosima. Prema rečima svedoka, Arkanovi odnosi s Komandom Novosadskog korpusa i nižim oficirima tog korpusa bili su profesionalni i on se ponašao kao podređeni. Svedok je rekao da je SDG takođe bio podređen Badži, ali da su zadatke izvršavali direktno na osnovu naređenja Komande Novosadskog korpusa.<sup>3557</sup>

1781. Dva svedoka su svedočila o drugim vezama između SDG-a i vlasti SAO SBZS. **Svedok JF-035**, Srbin iz Bosne i Hercegovine,<sup>3558</sup> u svedočenju je rekao da su posle pada Vukovara arkanovci postali regularna vojna formacija "SAO Krajine" zadužena za bezbednost tog područja.<sup>3559</sup> Svedok je takođe rekao da su nekim ljudima, iako su bili pripadnici Arkanovih Tigrova, bile izdate legitimacije SNB-a, a to su bili sledeći: Mile Ulemek, za koga je svedok rekao da je bio načelnik bezbednosti Arkanovih Tigrova; Milorad Stričević zvani Puki, koji je najpre bio pripadnik TO-a, a zatim Arkanovih Tigrova, i koji je dobio čin pukovnika; jedan čovek čije je ime bilo Goran, koji je "radio [...] kao telohranitelj Milorada

<sup>3549</sup> Svedok JF-029, T. 10179.

<sup>3550</sup> Svedok JF-029, T. 10034, 10093, 10178-10179; P1666 (Tabele s imenima ljudi koje pominje svedok JF-029 i važnim sastancima kojima je prisustvovao, 7. decembar 2010. godine), str. 3-5.

<sup>3551</sup> Svedok JF-029, T. 10108-10109.

<sup>3552</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), str. 1, par. 1, 28, 32; Dušan Knežević, T. 13378, 13504; D377 (Informacija u vezi sa situacijom u pakračkoj dolini, sa zahtevom da se obezbedi municija za lokalno stanovništvo, koju je Dušan Knežević dostavio pomoćniku načelnika SJB Bucalu, 23. april 1991. godine), str. 1.

<sup>3553</sup> Dušan Knežević, T. 13490-13491.

<sup>3554</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 19.

<sup>3555</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 22; D373 (Mapa područja Srema s lokacijama relevantnim za svedočenje Dušana Kneževića).

<sup>3556</sup> Gvozden Gagić, T. 17101-17102.

<sup>3557</sup> Gvozden Gagić, T. 17134, 17141, 17276.

<sup>3558</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 2; P495 (Svedok JF-035, dopuna izjave svedoka, 6. maj 2001. godine), str. 1; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12231.

<sup>3559</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 6. Pretresno veće shvata da se, u kontekstu svedočenja svedoka, kada se govori o padu Vukovara, misli na 18. novembar 1991. godine.

Stričevića, pre toga je bio vozač pukovnika Jovanovića ili Ivanovića"; čovek koji se zvao Nebojša, nadimak Šuco; i čovek čiji je nadimak bio Kaljavi.<sup>3560</sup> Tim ljudima, koji su bili zaduženi za obezbeđenje u Arkanovom štabu, Stevo Bogić je izdavao takve legitimacije kako bi oni mogli da se slobodno kreću po celom tom području (iako svedok JF-035 misli da su arkanovci mogli da se kreću po tom celom području i bez legitimacija SNB-a).<sup>3561</sup>

1782. **Borislav Bogunović** se prvi put sreo s Arkanom pre kraja avgusta 1991. godine, dok je bio stacioniran u Dalju.<sup>3562</sup> Svedok je znao da je Arkan bio zadužen za centar za obuku u Erdutu i da je u Erdut stigao iz Srbije, potpuno opremljen oružjem.<sup>3563</sup> Svedok je rekao da je s Arkanom u Erdutu bilo 200-300 njegovih ljudi. Arkan nije bio član Vlade, ali je ponekad prisustvovao sednicama pošto je bio stacioniran veoma blizu zgrade Vlade u Erdutu. Svedok je imao utisak da je Arkan prisustvovao sednicama kako bi "kontrolisao" neke ministre u Vladi ili se "mešao", posebno u slučaju Ilije Kojića, ministra odbrane.<sup>3564</sup> Svedok je takođe rekao da je Arkan bio vrlo blizak s Hadžićem i da su njih dvojica provodila dosta vremena zajedno i često bila u kontaktu.<sup>3565</sup> Uopšteno govoreći, Arkan je vrlo malo govorio tokom sednica Vlade i nije izdavao naređenja, ali bi posle sednica odlazio s Hadžićem na dalje razgovore.<sup>3566</sup> Svedok je takođe rekao da je u jednom trenutku Arkan tražio da ga Hadžić izveštava o svim tekućim događajima ako bi odsustvovao sa sednica.<sup>3567</sup> Prema Bogunovićevim rečima, Arkan je u određenoj meri kontrolisao Hadžića.<sup>3568</sup> Kada bi Vlada išla iz Erduta u Vukovar, obezbeđenje su pružali Arkanovi vojnici.<sup>3569</sup>

1783. Nekoliko svedoka je svedočilo o mogućim vezama između SDG-a i DB-a Srbije tokom akcija u SAO SBZS 1991/1992. godine. **Borislav Bogunović** je rekao da Arkan nije podnosio izveštaje Vladi SAO SBZS i da je delovao nezavisno, bez ikakvog uticaja Vlade.<sup>3570</sup> Ni Ilija Kojić, kao ministar odbrane, ni JNA nisu imali nikakvu vlast nad njim. Svedok je rekao da je Arkan bio podređen MUP-u Srbije i Stanišiću, a ne JNA ili Vladi SAO SBZS.

<sup>3560</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 5.

<sup>3561</sup> Svedok JF-035, T. 5409, 5462.

<sup>3562</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 21, 27, 59, 62; Borislav Bogunović, T. 6082-6083; P556 (Snimak skladišta "Veleprometa"); P555 (Foto-panel br. SWK-01 i spisak br. 2, novembar 1991. godine); D78 (Video-snimak Vukovara, 20. novembar 1991. godine).

<sup>3563</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 27, 80.

<sup>3564</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 45, 79; Borislav Bogunović, T. 6027-6028.

<sup>3565</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 27, 45, 81; Borislav Bogunović, T. 5988.

<sup>3566</sup> Borislav Bogunović, T. 5988, 6026.

<sup>3567</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 79.

<sup>3568</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 81.

<sup>3569</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 34.

<sup>3570</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 29, 79.

Iako Arkan nikada nije iznosio nikakve direktne pretnje, Bogunović je rekao da je vladao opšti utisak da bi posledice suprotstavljanja Arkanu mogle biti nasilne.<sup>3571</sup>

1784. **Svedok JF-030**, bivši pripadnik MUP-a Srbije,<sup>3572</sup> rekao je da je nekoliko dana posle napada na Dalj otišao s Jankom Milakovićem u Borovo Selo, gde je ispred škole video Arkana s nekoliko njegovih ljudi. Arkan i još dvojica pripadnika DB-a Srbije pokazali su legitimacije MUP-a i rekli da su iz DB-a Srbije.<sup>3573</sup> Svedok je zaključio da su iz DB-a i po njihovoj borbenoj opremi i aparatima za vezu u vozilima u kojima su stigli. Dalje, svedok je rekao da niko drugi osim pripadnika vojske ili policije nije mogao da s municijom dođe iz Srbije u Hrvatsku bez odobrenja DB-a.<sup>3574</sup>

1785. **Svedok C-1118**, Hrvat iz opštine Osijek,<sup>3575</sup> rekao je da je 20. novembra 1991. godine oko 10:00 časova odveden kod Stričevića na saslušanje koje je trajalo otprilike jedan sat.<sup>3576</sup> Dok je bio zatočen u centru za obuku u Erdutu, načuo je razgovor između Arkana i jednog od vojnika, ili Stričevića, u kojem je Arkan rekao da čekaju "naređenje iz Beograda".<sup>3577</sup>

1786. U Završnom pretresnom podnesku, tužilaštvo zasniva svoj argument da je Stanišić rukovodio angažovanjem SDG-a u SAO SBZS 1991-1992. godine na jednoj ključnoj pretpostavci: da je između Stanišića i Arkana postojao odnos u kojem je Stanišić imao kontrolu nad Arkanom.<sup>3578</sup> U vezi sa Simatovićevom ulogom u akcijama SDG-a 1991. godine, tužilaštvo navodi da je on u više navrata u jesen 1991. godine odlazio u Erdut i da se sastajao s Arkanom, Badžom, Vaskovićem i drugima radi razgovora. Dalje, tužilaštvo navodi da se početkom novembra 1991. godine, pre pada Vukovara, Simatović vratio u Erdut na sastanak s pripadnicima i komandantima JNA.<sup>3579</sup> Međutim, Pretresno veće napominje da je jedina osnova za taj argument svedočenje Milomira Kovačevića. Stanišićeva odbrana osporava verodostojnost Milomira Kovačevića u vezi s određenim delovima njegovog svedočenja, ali se u drugim aspektima oslanja na njega.<sup>3580</sup> Pretresno veće je svedočenje ovog

<sup>3571</sup> P554 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 8. februar 2007. godine), par. 22; Borislav Bogunović, T. 6028-6029.

<sup>3572</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), str. 1, par. 4, 37.

<sup>3573</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), par. 15; P2092 (Svedok JF-030, beleške s pripremnog razgovora, 14. septembar 2009. godine), str. 1; svedok JF-030, T. 10676-10678.

<sup>3574</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), par. 15.

<sup>3575</sup> Svedok C-1118, T. 1950, 1968-1969; P23 (Svedok C-1118, izjava svedoka, 4. jun 1999. godine), str. 1-2; P24 (Svedok C-1118, izjava svedoka, 12. jun 1999. godine), str. 1; P25 (Svedok C-1118, izjava svedoka, 25. april 2007. godine), str. 1.

<sup>3576</sup> P23 (Svedok C-1118, izjava svedoka, 4. jun 1999. godine), str. 6.

<sup>3577</sup> Svedok C-1118, T. 1999-2000; P25 (Svedok C-1118, izjava svedoka, 25. april 2007. godine), par. 9. V. dalje poglavlje 3.2.6.

<sup>3578</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 655.

<sup>3579</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 318.

<sup>3580</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 440, 442.

svedoka ocenilo u poglavlju 2 i zaključilo da je ono nepouzđano.<sup>3581</sup> Pretresno veće stoga ne pridaje nikakvu težinu svedočenju ovog svedoka i neće ga dalje razmatrati.

1787. Osim toga, tužilaštvo se poziva i na svedočenje svedoka JF-030.<sup>3582</sup> Pretresno veće podseća na svoju odluku da u spis uvrsti ranije nepodudarne izjave tog svedoka o pitanjima relevantnim za ovaj predmet zbog istinitosti njihovog sadržaja.<sup>3583</sup> Dalje, Pretresno veće podseća da je tada u vezi s tim izjavama naglasilo da će oprezno ocenjivati njihovu dokaznu vrednost, imajući u vidu svedočenje u celini.<sup>3584</sup> Taj svedok je često davao uopštene izjave, ne navodeći nikakve činjenične osnove. U slučajevima kada jeste navodio činjenični osnov za svoje tvrdnje, na primer, kada je zaključke da je neko pripadao DB-u izvodio na osnovu određenog naoružanja ili činjenice da je ta osoba prelazila granicu, Pretresno veće je smatralo da su ti zaključci neubedljivi. U vezi s tim, imajući u vidu ukupne dokaze, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, zaključuje da ne može da prida veliku težinu svedočenju ovog svedoka o pitanjima koja se odnose na veze između Arkana i DB-a Srbije.

1788. U Završnom pretresnom podnesku, Stanišićeva odbrana tvrdi da je postojala tesna saradnja između Arkana i JNA i Badže, ali ne i saradnja sa Stanišićem.<sup>3585</sup> Stanišićeva odbrana navodi da su Arkana oružjem, opremom i potrepštinama snabdevali JNA i MUP Srbije, a ne DB Srbije.<sup>3586</sup> Prema navodima Stanišićeve odbrane, Arkan i Badžin TO kontrolisali su ulazak i kretanje po SAO SBZS, pa je neosnovan zaključak tužilaštva da su arkanovci, zbog toga što su mogli slobodno da se kreću i nabavljaju uniforme i oružje, morali biti pod kontrolom DB-a Srbije.<sup>3587</sup>

1789. Pretresno veće će sada analizirati dokaze koji ukazuju na to da je između SDG-a i DB-a Srbije u odnosu na SAO SBZS tokom 1991. godine postojala veza u pogledu rukovođenja. Prvo, Borivoje Savić je u svedočenju rekao da mu je u maju 1991. godine, dok je bio u Beogradu, Arkan rekao da je Stanišić njegov šef. Pretresno veće zaključuje da je ta izjava suštinski uopštena, da nije jasno povezana s dejstvima u SAO SBZS 1991. godine i da sama po sebi ne pokazuje da je Stanišić rukovodio angažovanjem Arkana i SDG-a u SAO SBZS. Drugo, Borislav Bogunović je rekao, između ostalog, da je Arkan bio podređen MUP-u Srbije i Stanišiću, a ne JNA ili Vladi SAO SBZS. Nije jasno koji je osnov za saznanja ovog svedoka u vezi s tom pretpostavkom, pa Pretresno veće stoga ne pridaje težinu toj izjavi.

---

<sup>3581</sup> V. poglavlje 2.

<sup>3582</sup> V. poglavlje 2.

<sup>3583</sup> V. T. 13136.

<sup>3584</sup> T. 13137.

<sup>3585</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 443-445.

<sup>3586</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 442, 445.

Treće, svedok C-1118 je rekao da je, dok je bio zatočen u centru za obuku u Erdutu u novembru 1991. godine, načuo razgovor u kojem je Arkan rekao da čeka na naređenja iz Beograda. Pretresno veće smatra da je ta izjava neodređena i da sama po sebi ne pokazuje da su optuženi rukovodili angažovanjem Arkana ili SDG-a u SAO SBZS 1991. godine. Četvrto, dokazni predmet P1075 je nepotpisani dokument bez datuma, u kojem se navodi da je SDG paravojna jedinica koja je u neposrednoj vezi s DB-om i MUP-om Srbije ili koja je angažovana pod maskom specijalnih jedinica DB-a ili MUP-a. Međutim, uprkos svedočenju Reynauda Theunensa, Pretresno veće konstatuje da je taj izveštaj, bez dalje potkrepe, suviše uopšten tako da ne može da zaključi da su optuženi rukovodili angažovanjem SDG-a u SAO SBZS. Većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, zaključuje da dokazi, ni sami po sebi ni kumulativno, ne dosežu stepen dovoljan da se utvrdi da su DB Srbije ili Stanišić rukovodili angažovanjem SDG-a u SAO SBZS 1991. godine. Pretresno veće zaključuje da, bez daljih dokaza, sama činjenica da su optuženi u kasnijoj fazi imali veze sa SDG-om ne utiče na taj zaključak.

1790. Bez obzira na to u kojoj su meri komandanti TO-a Kojić i Badža možda imali veze s DB-om Srbije, Pretresno veće ipak ne može da zaključi da takva veza, šta god da je ona značila u dotično vreme, predstavlja dokaz da su optuženi rukovodili angažovanjem SDG-a u SAO SBZS. Ti zaključci, ograničeni samo na rukovođenje, takođe se podudaraju s dokazima o opštoj strukturi SDG-a i komandovanju njime, koji ukazuju na to da je SDG za vreme rata bio podređen organima RSK.

1791. U vezi sa Simatovićem, Pretresno veće napominje da tužilaštvo u svom Završnom pretresnom podnesku ne tvrdi da je on rukovodio angažovanjem Arkana ili SDG-a u SAO SBZS u periodu od 1991. do 1992. godine, osim što navodi da je u dva navrata bio prisutan u Erdutu. Podsećajući na svoj zaključak da se ne može osloniti na svedočenje Milomira Kovačevića, kako je gore navedeno, i uzimajući u obzir da se tvrdnja tužilaštva u vezi sa Simatovićem zasniva isključivo na svedočenju tog svedoka, Pretresno veće smatra da to što je Simatović u dva navrata bio prisutan u Erdutu nema dovoljnu dokaznu vrednost da bi ono moglo da zaključi da je Simatović rukovodio Arkanom ili SDG-om. Pretresno veće stoga zaključuje da Simatović nije rukovodio učešćem SDG-a u dejstvima u SAO SBZS 1991. godine. Pretresno veće zaključuje da, bez daljih dokaza, sama činjenica da su optuženi u kasnijoj fazi imali veze sa SDG-om ne utiče na taj zaključak.

*Bosna i Hercegovina 1992. godine (Bijeljina i Zvornik)*

---

<sup>3587</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 441-442.

1792. Pretresnom veću su dokazi u vezi s navodom tužilaštva da su optuženi rukovodili angažovanjem SDG-a u Bosni i Hercegovini 1992. godine predočeni putem svedoka JF-025, svedokinje JF-057, Jovana Dimitrijevića i svedoka JF-026. U Završnom pretresnom podnesku, tužilaštvo tvrdi da je DB Srbije izdavao naređenja u vezi s akcijama koje su izvođene u Bijeljini i Zvorniku.<sup>3588</sup> Stanišićeva odbrana u svom Završnom pretresnom podnesku navodi da Stanišić i DB Srbije nisu imali nikakvu ulogu u napadima na Zvornik i tvrdi da je za zauzimanje Zvornika bila odgovorna JNA.<sup>3589</sup> Simatovićeva odbrana u svom Završnom pretresnom podnesku navodi da su Arkan i SDG prilikom oslobađanja Zvornika delovali pod komandom generala JNA Save Jankovića i da Simatović ni na koji način nije bio povezan s aktivnostima koje je Arkan preduzimao na toj teritoriji.<sup>3590</sup>

1793. **Svedok JF-025**, Srbin iz Hrvatske,<sup>3591</sup> u svedočenju je rekao da su, dok su Arkanovi Tigrovi bili u Bijeljini, pripadnici TO-a imali zaduženje da drže granice grada.<sup>3592</sup> Svedok je rekao da je SDG bio u Bijeljini kako bi pružio podršku lokalnoj srpskoj policiji i da je pomagao u uspostavljanju reda i mira u gradu.<sup>3593</sup> Dalje, svedok je rekao da u napadu na Bijeljini nisu učestvovali ni JNA ni policija Republike Srbije.<sup>3594</sup>

1794. **Svedokinja JF-057** je u svedočenju rekla da je Arkan izjavio da su on i major Mauzer rukovodili akcijom u Bijeljini.<sup>3595</sup>

1795. **Jovan Dimitrijević**, bivši pripadnik SDG-a,<sup>3596</sup> u svedočenju je rekao da mu je, kada je bio u Bijeljini, Arkan rekao da će vojnici nastaviti do Tuzle, ali da su ga onda Biljana Plavšić, vladika Kačavenda i general Praščević ubedili da je Tuzla bezbedna i da stoga nema potrebe da vojnici idu tamo.<sup>3597</sup>

1796. **Svedok JF-026**, bosanski Srbin iz Zvornika,<sup>3598</sup> u svedočenju je rekao da je tokom perioda otežane komunikacije s Kriznim štabom na republičkom nivou, koji je trajao od izbivanja sukoba u Zvorniku do 20. aprila 1992. godine, Biljana Plavšić, koja je tada bila član

<sup>3588</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 658.

<sup>3589</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 720.

<sup>3590</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 530, 548-549.

<sup>3591</sup> P612 (Svedok JF-025, raniji iskaz, 2003. godina), str. 18019, 18054; P611 (Svedok JF-025, drugi list sa pseudonimom); P613 (Svedok JF-025, prvi list sa pseudonimom).

<sup>3592</sup> Svedok JF-025, T. 6267-6268.

<sup>3593</sup> P612 (Svedok JF-025, raniji iskaz, 2003. godina), str. 18095; P607 (CSB Bijeljina, informacija dostavljena Predsedništvu Republike bosanskih Srba, 29. jul 1992. godine).

<sup>3594</sup> P612 (Svedok JF-025, raniji iskaz, 2003. godina), str. 18072.

<sup>3595</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 9, P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19425.

<sup>3596</sup> Jovan Dimitrijević, T. 16055.

<sup>3597</sup> Jovan Dimitrijević, T. 16108.

<sup>3598</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 1; P1654 (Svedok JF-026, list sa pseudonimom); P2507 (Rezime osnovnih podataka o svedoku JF-026).



Prevod

Predsjedništva Bosne i Hercegovine, u dva navrata tokom aprila 1992. godine došla u prostorije Kriznog štaba u fabrici "Alhos": dan-dva pre izbijanja sukoba, 7. ili 8. aprila 1992. godine, i dva-tri dana nakon preuzimanja vlasti u Zvorniku.<sup>3599</sup> Nju je posebno interesovalo kakva je situacija u Zvorniku, da li se sprovede uputstva za opštine sa srpskom manjinom i koliko su Srbi organizovani.<sup>3600</sup> U oba navrata, Biljana Plavšić je imala sastanak s određenim članovima Kriznog štaba i Markom Pejićem, Arkanovim zamenikom u Zvorniku.<sup>3601</sup>

1797. Svedok je rekao da je Arkan naredio Kriznom štabu Zvornik da se spremi za napad na Zvornik.<sup>3602</sup> Odluka da se napadne Zvornik doneta je 7. aprila 1992. godine i Arkan i Marko Pejić zvani Peja, njegov zamenik u Zvorniku, naredili su Kriznom štabu da započne akciju.<sup>3603</sup> Posle te odluke, povećao se broj dobrovoljaca koji su dolazili u Zvornik, pa je stiglo ukupno više od 100 dobrovoljaca.<sup>3604</sup> Većina njih je bila iz susednih opština u Srbiji, konkretno, iz Malog Zvornika, Loznice i Ljubovije.<sup>3605</sup>

1798. Svedok je rekao da je neposredno pre sukoba u Zvorniku 8. aprila 1992. godine, u hotelu "Jezero" u Malom Zvorniku održan sastanak o vojnom zauzimanju Zvornika, na kojem su učestvovali Marko Pavlović, general Savo Janković iz Tuzlanskog korpusa i pukovnik Tačić. JNA, konkretno, bataljon 336. motorizovane brigade pod komandom Dragana Obrenovića koji je takođe učestvovao u zauzimanju grada, obezbedili su arkanovcima tenkove, artiljeriju i minobacače.<sup>3606</sup> U dnevnom izveštaju Generalštaba oružanih snaga o aktivnostima u borbi od 12. aprila 1992. godine, u odeljku vezanom za aktivnosti u borbi u 1. vojnoj oblasti, navodi se da su poginula tri arkanovca.<sup>3607</sup> Svedok JF-026 je potvrdio da je

<sup>3599</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 60-61; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21192, 21209, 21875-21876, 21908; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelji*, 12-13. januar 2010. godine), str. 15023-15024; svedok JF-026, T. 9681, 9746.

<sup>3600</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 60-61; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21192-21193, 21876, 21908; svedok JF-026, T. 9688-9689.

<sup>3601</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 60-61; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21192, 21211; svedok JF-026, T. 9744-9745.

<sup>3602</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 57; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21865.

<sup>3603</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 58; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21199, 21870; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelji*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14935-14936.

<sup>3604</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 58; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21200, 21868; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelji*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14937.

<sup>3605</sup> P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21200, 21868; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelji*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14936-14937; svedok JF-026, T. 9786.

<sup>3606</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 59; svedok JF-026, T. 9827-9830, 9847.

<sup>3607</sup> D158 (Dnevni izveštaj Dragoljuba Ilića o borbenim i drugim aktivnostima u 1, 2, 3. i 4. vojnoj oblasti, 12. april 1992. godine), str. 1

Prevod

Arkanova grupa delovala u okviru snaga JNA 1992. godine.<sup>3608</sup> Ipak, kada bi Arkan ili njegov zamenik Pejić ulazili u prostoriju ili izlazili iz nje, kapetan Obrenović i drugi vojni oficiri, kao i članovi Kriznog štaba, stajali bi u stavu mirno, a neke od njih bi Arkan i šamarao tokom svojih poseta.<sup>3609</sup> Međutim, pritužbe vojnih oficira na Arkanovo arogantno ponašanje dovele su do intervencije u Generalštabu i do toga da pukovnik Tačić naredi Arkanu da napusti Zvornik, što je Arkan odmah i učinio.<sup>3610</sup>

1799. Dana 10. aprila 1992. godine, komandant pri Komandi 17. korpusa general-major Savo Janković zatražio je od Komande 2. vojne oblasti da 11. aprila 1992. godine u 09:00 časova dejstvuje lovcima bombarderima po Kuli u Zvorniku, kako bi se neutralisali napadi na jedinice koje brane mostove na reci Drini.<sup>3611</sup>

1800. Pretresno veće podseća na svoj zaključak iz poglavlja 3.3.1 da su arkanovci, jedna lokalna paravojna grupa koja je delovala pod komandom Mirka Blagojevića, TO i bijeljinski SDS preuzeli kontrolu nad gradom Bijeljinom 4. aprila 1992. godine, kao i na zaključak iz poglavlja 3.8.2 da su 8. aprila 1992. godine združene srpske snage – policija, TO, JNA i SDG – napale grad Zvornik. Na osnovu svedočenja svedoka JF-025, Jovana Dimitrijevića, svedoka JF-026 i svedokinje JF-057, koja su gore razmotrena, kao i dokaza iz poglavlja 3.3.1 i 3.8.2, Pretresno veće zaključuje da se, iako su Arkan i SDG tokom zauzimanja Bijeljine i Zvornika delovali u dogovoru s drugim snagama, na osnovu dokaza ne može sa sigurnošću utvrditi kome je operativno bio podređen SDG. Pretresnom veću su predloženi dokazi koji pokazuju da je Biljana Plavšić možda bila umešana u davanje uputstava za preuzimanje vlasti u Zvorniku i, eventualno, Bijeljini, ali ono smatra da su ti dokazi suviše neodređeni, pa stoga ne omogućavaju definitivne zaključke. Isto tako, iako je pukovnik Tačić naredio Arkanu da napusti to područje posle zauzimanja Zvornika, Pretresno veće ne može samo na osnovu toga da zaključi da je JNA rukovodila SDG-om. Pretresnom veću nisu predloženi dokazi da su optuženi rukovodili angažovanjem SDG-a u Bosni i Hercegovini 1992. godine. Pretresno veće zaključuje da, bez daljih dokaza, sama činjenica da su optuženi u kasnijoj fazi imali veze sa SDG-om ne utiče na taj zaključak.

### *Banjaluka 1995. godine*

<sup>3608</sup> Svedok JF-026, T. 9751-9752; D158 (Dnevni izveštaj Dragoljuba Ilića o borbenim i drugim aktivnostima u 1, 2, 3. i 4. vojnoj oblasti, 12. april 1992. godine), str. 1.

<sup>3609</sup> P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21204-21205, 21865-21866; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14997-14998; svedok JF-026, T. 9833, 9849-9850.

<sup>3610</sup> Svedok JF-026, T. 9833, 9849; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14999.

1801. Kada se dole u zaključku bude govorilo o dejstvima u Banjaluci, Pretresno veće će se oslanjati na prikaz događaja na širem području Banjaluke u jesen 1995. godine, koji je dalo tužilaštvo. Tužilaštvo u svom Pretpretresnom podnesku definiše operaciju u Banjaluci kao usaglašenu operaciju MUP-a Srbije, SDG-a, VRS-a i MUP-a Republike bosanskih Srba s ciljem da se spreči "pad" Banjaluke i da se obezbedi koridor između Republike bosanskih Srba i Srbije.<sup>3612</sup>

1802. Prema Optužnici, optuženi su rukovodili učešćem SDG-a u dejstvima u Banjaluci.<sup>3613</sup> U Završnom pretresnom podnesku, tužilaštvo navodi da je tokom septembra i oktobra 1995. godine SDG učestvovao s 300-400 ljudi u akcijama na području Banjaluke, Mrkonjić Grada, Ključa i Prijedora, u nastojanju da se ojača linija fronta. Tužilaštvo se prevashodno oslanja na svedočenje svedokinje JF-057 kako bi pokazalo da su optuženi rukovodili SDG-om u Banjaluci, upućujući na njen iskaz da je Arkan preko telefona dobijao naređenja od MUP-a Srbije. Tužilaštvo upućuje i na to da je svedokinja rekla da se Arkan tokom akcija u Banjaluci gotovo svakodnevno sastajao sa Simatovićem, kada nije bio u Bosni i Hercegovini.<sup>3614</sup> Simatovićeva odbrana u svom Završnom pretresnom podnesku navodi da su učešćem SDG-a u akcijama u Banjaluci rukovodili general Momir Talić i Tomislav Kovač.<sup>3615</sup> U Završnom pretresnom podnesku, Stanišićeva odbrana tvrdi da je SDG tokom akcija u Banjaluci bio podređen MUP-u Republike bosanskih Srba, negirajući sve dokaze koji pokazuju da je postojala saradnja sa MUP-om Srbije ili podređenost njemu.<sup>3616</sup>

1803. U ovom potpoglavlju Pretresno veće će se usredsrediti samo na navode tužilaštva da su optuženi rukovodili učešćem SDG-a u dejstvima u Banjaluci 1995. godine.<sup>3617</sup> U vezi s tim, Pretresnom veću su dokazi predočeni putem svedoka JF-010, Borislava Pelevića, svedoka JF-027, Srđana Grekulovića i svedokinje JF-057, kao i putem dokumentarnih dokaza. Pretresno veće je takođe uzelo u obzir relevantne dokaze izložene u poglavlju 6.4.4.

1804. Pretresno veće je razmotrilo jedan broj naređenja iz septembra i oktobra 1995. godine koja se odnose na učešće SDG-a u akcijama u Banjaluci. Dana 20. septembra 1995. godine, zamenik ministra Tomislav Kovač uputio je dopis SJB-u Doboj i SJB-u Prijedor, nakon

<sup>3611</sup> D177 (Telegram general-majora Save Jankovića sa zahtevom za dejstva avijacije u opštini Zvornik, 10. april 1992. godine).

<sup>3612</sup> Pretpretresni podnesak tužilaštva, 2. april 2007. godine, par. 168.

<sup>3613</sup> Optužnica, par. 7. U Optužnici se navodi da su optuženi rukovodili učešćem specijalnih jedinica DB-a Republike Srbije u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.

<sup>3614</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 333.

<sup>3615</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 614-615.

<sup>3616</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 1220-1227.

<sup>3617</sup> Aspekti kao što su snabdevanje, organizovanje, finansiranje i podržavanje SDG-a u tim dejstvima razmotreni su odvojeno, u poglavlju 6.4.4.

odluke predsjednika Republike bosanskih Srba o objedinjavanju svih oružanih snaga u zoni odgovornosti 1. i 2. krajiškog korpusa. Ispred MUP-a Republike bosanskih Srba, Kovač je imenovao Nenada Gojkovića, Milorada Novakovića i Mladenka Vasiljevića u zajednički štab operativne grupe za Doboj, a Savu Cvjetinovića, Simu Drljaču, Mileta Mećeda, Ljubišu Borovčanina i Željka Ražnatovića u zajednički štab operativne grupe za Prijedor.<sup>3618</sup> Dana 26. septembra 1995. godine, Kovač je specijalnoj jedinici MUP-a Tigrovi izdao naređenje da izvrši pokret na pravcu Sanski Most-Mrkonjić Grad i poveže se s ostalim jedinicama MUP-a pod komandom Brane Pećanca.<sup>3619</sup>

1805. Dana 11. oktobra 1995. godine, Kovač je naredio da komandant specijalne jedinice Tigrovi Željko Ražnatović, načelnik Centra javne bezbednosti Prijedor i komandant odreda Janja odmah počnu da hapse dezertere s fronta, da ih ustroje i vrata u njihove matične brigade.<sup>3620</sup> Dana 12. oktobra 1995. godine, predsjednik Radovan Karadžić ovlastio je "Specijalnu jedinicu Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Tigrove" da hapsi dezertere i begunce iz redova oružanih snaga Republike i da ih predaje komandama vojske radi upućivanja u borbu.<sup>3621</sup>

1806. Pored gorenavedenih dokumentarnih dokaza, Pretresno veće je razmotrilo svedočenja nekolicine svedoka koja su relevantna za to da se utvrdi da li su optuženi rukovodili učešćem SDG-a u dejstvima u Banjaluci. Prema rečima **svedoka JF-010**, Srbina iz jednog sela u opštini Sanski Most,<sup>3622</sup> arkanovci su u oktobru 1995. godine u opštini Prijedor hapsili vojno sposobne Srbe. Ti ljudi su bežali iz Sanskog Mosta.<sup>3623</sup> **Borislav Pelević** je rekao da je Arkan dobijao naređenja od komandanta 1. krajiškog korpusa Momira Talića i od ministra unutrašnjih poslova Republike bosanskih Srba Tomislava Kovača, koji je tesno saradivao s komandantom brigade specijalne policije Republike bosanskih Srba Borovčaninom.<sup>3624</sup> **Svedok JF-027**, Srbin iz Hrvatske i bivši pripadnik SDG-a,<sup>3625</sup> u svedočenju je rekao da je, nakon što je Armija Bosne i Hercegovine zauzela Sanski Most, njegov bataljon prešao u

<sup>3618</sup> D140 (Odluka u vezi s objedinjavanjem oružanih snaga, s potpisom zamenika ministra, Tomislava Kovača, 20. septembar 1995. godine).

<sup>3619</sup> P2946 (Naredba Tomislava Kovača specijalnoj jedinici Tigrovi, 26. septembar 1995. godine); P2947 (Izveštaj Ljubana Ećima za period od 26. do 28. septembra 1995, 28. septembar 1995. godine).

<sup>3620</sup> D28 (Naređenje Tomislava Kovača Željku Ražnatoviću i drugima da pristupe hapšenju dezertera, 11. oktobar 1995. godine).

<sup>3621</sup> D190 (Ovlašćenje za privođenje dezertera i begunaca iz redova oružanih snaga, s potpisom Radovana Karadžića, 12. oktobar 1995. godine), str. 1.

<sup>3622</sup> P262 (Svedok JF-010, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 1-5. maj 2003. godine), str. 19834-19835, 20029, 20077; P261 (Svedok JF-010, list sa pseudonimom); P263 (Rezime osnovnih podataka o svedoku JF-010).

<sup>3623</sup> P262 (Svedok JF-010, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 1-5. maj 2003. godine), str. 19917; svedok JF-010, T. 3766-3767, 3817.

<sup>3624</sup> Borislav Pelević, T. 16435-16436, 16441; D664 (Fotografija Arkana i Tomislava Kovača), str. 1.

<sup>3625</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), str. 1, par. 7; svedok JF-027, T. 8887, 8890, 8971.

Prijedor kako bi zajedno s jedinicama MUP-a i VRS branio grad. Prema rečima tog svedoka, njegov bataljon je naređenja dobijao od MUP-a Republike bosanskih Srba preko Sime Drljače, načelnika SJB, a ne od VRS, jer je svedok sve vreme viđao Arkana i Drljaču zajedno. VRS, dve jedinice MUP-a Republike bosanskih Srba (odnosno, odeljenje iz Janje i specijalno odeljenje iz Prijedora) i SDG učestvovali su u borbenim dejstvima koja su otprilike u to vreme izvođena u Oštroj Luci, u opštini Sanski Most, posle čega je svedokovoj jedinici naređeno da ide u Mrkonjić Grad. Svedokov bataljon je zatim s jedinicama MUP-a i Drinskim vukovima (specijalnom jedinicom VRS) krenuo ka Mrkonjić Gradu i Ključu.<sup>3626</sup> Svedok je potvrdio da dokazni predmet P1590 predstavlja oznaku Drinskih vukova.<sup>3627</sup>

1807. **Srđan Grekulović**, visoki funkcioner MUP-a Srbije i komandir 36. odreda PJP od 1995. do 1998. godine,<sup>3628</sup> rekao je u svedočenju da je u Banjaluci postojala zajednička operativna i ministarska komandna struktura, pri čemu je na čelu ministarskog dela, koji je bio viši, bio Tomislav Kovač, zamenik ministra unutrašnjih poslova Republike bosanskih Srba, čiji je kabinet tada bio premešten u Banjaluku.<sup>3629</sup> Ispod tog ministarskog nivoa postojala su tri operativna štaba i na čelu svakog od njih nalazio se načelnik bezbednosti. Gotovo svi oficiri u toj strukturi bili su iz Republike bosanskih Srba.<sup>3630</sup> Stevanović i svedok su u zajedničkom štabu predstavljali PJP.<sup>3631</sup> Snage MUP-a Srbije bile su podređene lokalnom MUP-u Republike bosanskih Srba i svedokov nadređeni je bio načelnik CSB Banjaluka Brane Pećanac.<sup>3632</sup>

1808. **Svedokinja JF-057** je rekla da su u septembru i oktobru 1995. godine pripadnici DB-a Banjaluka došli u sedište SDG-a; tražili su Arkana i rekli da će zajedno s Arkanom ići da se sastanu s Frenkijem. Među njima su bili Ljuban Ećim, načelnik DB-a Banjaluka, i pripadnici DB-a Banjaluka Radomir Sejmanović zvani Šubara, Simo Drljača i čovek koji se prezivao Kajkut, koji su, prema rečima svedokinje, kasnije učestvovali u akciji u Banjaluci.<sup>3633</sup> Pripadnici Tigrova su svedokinji rekli da su u akciji u Velikoj Kladuši bili s tim pripadnicima DB-a Banjaluka. Svedokinja je rekla da je DB Banjaluka bio "pod neformalnom komandom

<sup>3626</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 35-40; svedok JF-027, T. 8951.

<sup>3627</sup> Svedok JF-027, T. 8951.

<sup>3628</sup> D522 (Srđan Grekulović, izjava svedoka, 25. oktobar 2011. godine), par. 1.

<sup>3629</sup> D522 (Srđan Grekulović, izjava svedoka, 25. oktobar 2011. godine), par. 15-16; Srđan Grekulović, T. 15217; D533 (Zahtev za dostavljanje informacija, upućen CSB Zvornik, s potpisom Tomislava Kovača, 26. septembar 1995. godine).

<sup>3630</sup> Srđan Grekulović, T. 15218-15219.

<sup>3631</sup> D522 (Srđan Grekulović, izjava svedoka, 25. oktobar 2011. godine), par. 15.

<sup>3632</sup> D522 (Srđan Grekulović, izjava svedoka, 25. oktobar 2011. godine), par. 17; Srđan Grekulović, T. 15217.

<sup>3633</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 7; svedokinja JF-057, T. 9376, 9486-9489.

Frenkija i Stanišića. Oni su s beogradskim DB-om imali otprilike isti odnos kakav je Arkan imao s beogradskim DB-om".<sup>3634</sup>

1809. Pretresno veće je dalje razmotrilo svedočenje **svedokinje JF-057** u vezi s učešćem Simatovića u rukovođenju SDG-om u Banjaluci, uzimajući u obzir da je svedokinja rekla da se tokom akcija u Banjaluci 1995. godine Arkan gotovo svakodnevno sastajao sa Simatovićem i da je od njega dobijao naređenja preko telefona, kao što je izloženo u poglavlju 6.4.4.

1810. U Mladićevim dnevnicima, u belešci o sastanku s Draganom Filipovićem zvanim Fića i Radojicom Božovićem 3. oktobra 1995. godine, navodi se da je Filipović rekao da su arkanovci pod kontrolom Pećanca.<sup>3635</sup>

1811. Na osnovu gorenavedenih dokaza, posebno uzimajući u obzir operativna naređenja Kovača i Karadžića iz septembra i oktobra 1995. godine kojima su Arkan i SDG pozvani da se priključe ostalim jedinicama MUP-a i hapse dezertere s fronta, Pretresno veće zaključuje da je učešćem SDG-a u dejstvima u Banjaluci rukovodilo rukovodstvo Republike bosanskih Srba, odnosno Tomislav Kovač i Radovan Karadžić. To potvrđuju dokazi koji ukazuju na funkciju rukovođenja koju su imali njihovi podređeni: načelnik CSB Banjaluka Brane Pećanac i načelnik SJB Prijedor Simo Drljača. Imajući u vidu da je Pelević u svedočenju ukazao na to da je naređenja Arkanu izdavao general Momir Talić, Pretresno veće zaključuje da je učešćem SDG-a u određenim aspektima borbenih dejstava na području Banjaluke rukovodio Momir Talić.

1812. Gorenavedeni dokazi ukazuju na dva moguća načina kako su optuženi rukovodili angažovanjem SDG-a u Banjaluci. Prvi je putem neposrednog, ali ipak "neformalnog" komandovanja, budući da su se direktno sastajali s Arkanom u Beogradu. Drugi je putem posrednog komandovanja, preko Sime Drljače. U vezi s tim, Pretresno veće napominje da je svjedok JF-027 rekao da je njegovom jedinicom SDG-a komandovao Drljača i da je svedokinja JF-057 rekla da je Drljača u septembru i oktobru 1995. godine došao u Beograd da se sastane s Arkanom i Simatovićem. Međutim, Pretresno veće smatra da se na osnovu dokaza o tim sastancima ne može sa sigurnošću utvrditi da li su optuženi rukovodili učešćem SDG-a u dejstvima u Banjaluci, pošto se sadržaj tih sastanaka i njihove posledice ne preciziraju. To se podjednako može primeniti na dokaze koji ukazuju na to da je Simatović imao direktnu kontrolu nad angažovanjem SDG-a u Banjaluci. Pretresno veće takođe

---

<sup>3634</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 7.

napominje da nije precizirano na osnovu čega je svedokinja JF-057 znala da je DB Banjaluka pod "neformalnom komandom" Jovice Stanišića i Franka Simatovića i da tu informaciju ne potkrepljuju drugi dokazi. Shodno tome, Pretresno veće se nije oslonilo na taj deo svedočenja svedokinje JF-057. Za opštu diskusiju o pouzdanosti svedokinje JF-057, Pretresno veće upućuje na poglavlje 6.4.5.

1813. Na osnovu gorenavedenog, Pretresno veće smatra da mu nisu predočeni dovoljni dokazi koji pokazuju da su optuženi rukovodili SDG-om u dejstvima u Banjaluci 1995. godine. Pretresno veće zaključuje da, bez daljih dokaza, sama činjenica da su optuženi na druge načine imali veze sa SDG-om ne utiče na taj zaključak.

*6.4.4 Optuženi su organizovali, finansirali i podržavali učešće Srpske dobrovoljačke garde u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i u tu svrhu je snabdevali*

1814. Prema Optužnici, optuženi su organizovali, finansirali i podržavali učešće SDG-a u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i u tu svrhu ga snabdevali.<sup>3636</sup> Pretresnom veću su predočeni dokazi o navodnom učešću SDG-a u šest akcija: u akciji u SAO SBZS 1991. godine, u akcijama u Bosni i Hercegovini 1992. godine (Bijeljina i Zvornik), u operaciji "Pauk", u akcijama na Treskavici/u Trnovu u junu-julu 1995. godine, u akcijama u Banjaluci 1995. godine i u akcijama u SAO SBZS 1995. godine. U ovom potpoglavlju, Pretresno veće će se osvrnuti na navode tužilaštva u vezi s (a) akcijom u SAO SBZS 1991. godine, (b) akcijama u Bosni i Hercegovini u aprilu 1992. godine i (c) akcijama u Banjaluci 1995. godine. Pretresno veće će se u poglavljima 6.5.3 i 6.5.4 osvrnuti na ulogu optuženih u organizovanju učešća SDG-a i u finansiranju, podržavanju i snabdevanju SDG-a u operaciji "Pauk", kao i u akcijama u Trnovu/na Treskavici i u SBZS 1995. godine.

*SAO SBZS 1991. godine*

1815. Pretresnom veću su dokazi u vezi s navodima tužilaštva da su optuženi organizovali, finansirali i podržavali angažovanje SDG-a u SAO SBZS 1991. godine i da su ga u tu svrhu snabdevali predočeni putem dokumentarnih dokaza i putem svedočenja Nebojše Bogunovića, svedoka DST-035, svedoka JF-030, svedoka JF-015, Borislava Pelevića, Reynauda Theunensa i Jovana Dimitrijevića. Veće je takođe formalno primilo na znanje činjenice o kojima je presuđeno.

<sup>3635</sup> P2546 (Izvod iz Mladićevih dnevnika, 3. oktobar 1995. godine), str. 1.

<sup>3636</sup> Optužnica, par. 5, 7.

1816. Prema činjenicama o kojima je presuđeno, JNA, a posebno njeno vazduhoplovstvo, aktivno je saradivala s paravojsnim jedinicama i pomagala im tokom 1991. i 1992. godine, za vreme operacija u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, te ih velikodušno opremala oružjem i opremom.<sup>3637</sup>

1817. U vezi s organizovanjem angažovanja SDG-a u SAO SBZS 1991. godine, Pretresnom veću su predloženi sledeći dokazi.

1818. **Nebojša Bogunović** je po zanimanju bio policajac i od otprilike avgusta 1991. do negde 1992. godine obavljao je dužnost načelnika štaba TO-a SAO SBZS, čiji je komandant bio Radovan Stojičić zvani Badža.<sup>3638</sup> On je radio na kontrolnim punktovima u Erdutu u septembru/oktobru 1991. i u svedočenju je rekao da je u julu 1991. godine Arkan s još trojicom-četvoricom ljudi došao pred sumrak na prelaz da se preveze trajektom, pri čemu su u svom vozilu imali oružje.<sup>3639</sup> Svedok im nije dozvolio da prođu, uprkos tome što je Arkan tvrdio da ih je poslao Radmilo Bogdanović.<sup>3640</sup> Arkan je bio ljut i njegovi ljudi su već počeli da zauzimaju položaje s kojih bi mogli da pucaju, ali su na kraju ipak otišli, da bi se rano sledećeg jutra vratili s dozvolom na papiru sa zaglavljem MUP-a Srbije, koju je potpisao Bogdanović.<sup>3641</sup> Arkanovoj grupi je tada dozvoljeno da pređe preko kontrolnog punkta i uđe u istočnu Slavoniju.<sup>3642</sup> Svedok je takođe rekao da je Arkan, zajedno s jednim tenkom JNA, učestvovao u borbenim dejstvima tokom prvog napada na Bogdanovce, kada je ranjen Ilija Kojić.<sup>3643</sup>

1819. **Svedok JF-030**, bivši pripadnik MUP-a Srbije,<sup>3644</sup> rekao je da je nekoliko dana posle napada na Dalj Arkan došao u Borovo Selo i da su se on, Arkan, komandanti TO Borovo Selo i još dvojica ljudi iz DB-a Srbije (koje je svedok naveo po nadimcima) sastali u štabu TO-a koji se nalazio u kući Jovice Vučenovića. Dvojica ljudi iz DB-a objasnili su da je Arkan komandant SDG-a. Arkan je prisutnima na tom sastanku rekao da ih je "Tata" poslao u

<sup>3637</sup> Činjenice o kojima je presuđeno I, činjenica br. 202.

<sup>3638</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 3-4, 9, 51; D335 (Nebojša Bogunović, beleške s pripremnog razgovora, 15. avgust 2011. godine); Nebojša Bogunović, T. 13164, 13199-13200, 13239-13240, 13271.

<sup>3639</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 9, 17-18, 22, 24-30, 51; D335 (Nebojša Bogunović, beleške s pripremnog razgovora, 15. avgust 2011. godine); Nebojša Bogunović, T. 13164, 13199-13200, 13239-13240, 13271; D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 33-34; D337 (Mapa na kojoj je označen Novi Sad).

<sup>3640</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 34; Nebojša Bogunović, T. 13189-13190, 13219.

<sup>3641</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 33-34; Nebojša Bogunović, T. 13189-13190, 13257-13258, 13260-13261.

<sup>3642</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 34.

<sup>3643</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 60; Nebojša Bogunović, T. 13285-13286.

<sup>3644</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), str. 1, par. 4, 37.



Borovo Selo da oslobode srpski narod u SAO Krajini. Prema rečima svedoka, bilo je jasno da je "Tata" Milošević.<sup>3645</sup>

1820. Andrija Biorčević je u jednom govoru pohvalio doprinos Arkanovih dobrovoljaca i istakao da to nisu paravojne formacije, već da su dobrovoljci ljudi koji su dobrovoljno došli da se bore za srpski narod.<sup>3646</sup> Biorčević je rekao da bi njegovi ljudi obično opkolili selo, Arkanovi dobrovoljci bi uleteli u njega i pobili one koji bi odbili da se predaju, a Biorčevićevi ljudi bi onda išli dalje. Prema rečima vojnog veštaka **Reynauda Theunensa**,<sup>3647</sup> Biorčević je bio komandant 12. (novosadskog) korpusa JNA i za vreme akcija u SAO SBZS bio je komandant OG Sever JNA. Prema Theunensovim rečima, Biorčevićev govor se odnosi na akcije u SAO SBZS i ukazuje na saradnju između OG Sever JNA i SDG-a.<sup>3648</sup>

1821. **Svedok JF-015**, bivši pripadnik srpske policije u Dalju,<sup>3649</sup> rekao je da je Arkan morao imati podršku ili JNA ili DB-a pošto su on i njegovi ljudi slobodno putovali po teritoriji SAO SBZS i nisu imali problema s prelaskom preko kontrolnih punktova.<sup>3650</sup>

1822. Pretresnom veću su predloženi i dokazi u vezi s naoružavanjem i snabdevanjem SDG-a u SAO SBZS 1991. godine.

1823. **Svedok DST-035**, bivši visoki funkcioner DB-a Srbije u Beogradu,<sup>3651</sup> u svedočenju je rekao da je DB imao informacije da Arkan dobija oružje iz skladišta TO-a u Lipovici, da "[za] MUP" prodaje automate i da ima kontakte s Kekovićem, načelnikom SDB-a Crne Gore, Krajgerom i Zdravkom Mustaćem, načelnikom "SSDB-a".<sup>3652</sup>

1824. **Svedok JF-015** je potvrdio da su arkanovci saradivali s jedinicama JNA i da je Arkan još 1991. godine snabdevan oružjem i municijom JNA.<sup>3653</sup>

1825. Dana 13. oktobra 1991. godine, Milinko Đoković iz Organa bezbednosti Štaba TO Srbije u Beogradu izvestio je da "Srpska garda" učestvuje u borbenim dejstvima u SAO

<sup>3645</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), par. 16.

<sup>3646</sup> P1219 (Transkript govora generala Biorčevića).

<sup>3647</sup> Reynaud Theunens, T. 8049-8057; P1574 (Kratka biografija Reynauda Theunensa).

<sup>3648</sup> Reynaud Theunens, T. 8592; P1575 (Reynaud Theunens, izveštaj veštaka, 30. jun 2007. godine), str. 237; P1219 (Transkript govora generala Biorčevića).

<sup>3649</sup> P306 (Svedok JF-015, izjave svedoka), izjava svedoka od 18. januara 2001. godine, str. 1, par. 1, 22, 43; P312 (Rešenje o promeni radnog mesta svedoka JF-015 u miliciji u Dalju, koje je u ime ministra za unutrašnje poslove SAO potpisao Boro Bogunović, 1. oktobar 1991. godine).

<sup>3650</sup> P306 (Svedok JF-015, izjave svedoka), izjava svedoka od 18. januara 2001. godine, par. 33; svedok JF-015, T. 4088-4089, 4126.

<sup>3651</sup> D270 (Svedok DST-035, izjava svedoka, 27. jun 2011. godine), str. 1, par. 1-5.

<sup>3652</sup> D270 (Svedok DST-035, izjava svedoka, 27. jun 2011. godine), par. 76; D273 (SDB, informacija o ilegalnom skladištenju oružja, 18. jul 1991. godine), str. 2.

<sup>3653</sup> Svedok JF-015, T. 4105, 4128-4129; P337 (Fond "Kapetan Dragan", dosje Nenada Markovića), potvrda o učešću u borbi koju je u ime komandanta Enesa Tase potpisao Arkan, 4. decembar 1991. godine; D31 (Informacija o aktivnostima arkanovaca, s potpisom načelnika 1. vojne oblasti general-majora Mileta Babića, 18. oktobar 1991. godine).

SBZS. Prema tom izveštaju, u centru TO-a Vojvodine u Erdutu formirana je komanda na čelu sa Željkom Ražnatovićem Arkanom, u kojoj je posebnu ulogu imao i Goran Mijačić, a obojica su uživala privilegovan tretman kod srpskih ministara i drugih državnih funkcionera. Đoković je izvestio da ta grupa vrši nekontrolisani genocid i razne oblike terorizma i da širi intenzivnu propagandu na širem području Vukovara i predložio da se ovo pitanje pokrene na nivou saveznih organa i organa Srbije.<sup>3654</sup>

1826. Kako se navodi u izveštaju s potpisom Mileta Babića od 18. oktobra 1991. godine, Arkan je izjavio da naoružanje, mine i eksploziv obezbeđuju MUP i Ministarstvo odbrane Republike Srbije i da on to distribuira štabovima TO-a u Erdutu, Sarvašu i Borovu Selu.<sup>3655</sup>

1827. Prema službenoj belešci od 10. decembra 1991. godine s potpisom Frenkija, Arkanov SDG je bio povezan s preduzećem "Jugoskandik".<sup>3656</sup> Dana 14. septembra 1992. godine, Radovan Radojević je Saveznom sekretarijatu za narodnu odbranu dostavio analizu Arkanovog delovanja, ukazujući na ulogu privatnih preduzetnika koji su mu pomagali u građanskom ratu i na njegovu kontrolu nad crnim tržištem derivata.<sup>3657</sup>

1828. **Borislav Pelević**, pripadnik SDG-a od 10. januara 1992. godine,<sup>3658</sup> rekao je da je TO u Dalju jednom nedeljno besplatno dostavljao SDG-u u Erdutu potrepštine i municiju, zolja, ručne bombe, a povremeno i puške za obuku. Privrednici u SAO SBZS i Vojvodini (u Srbiji) takođe su snabdevali SDG. Prema rečima ovog svedoka, Arkan je od Radmila Bogdanovića, ministra unutrašnjih poslova SFRJ, zatražio pomoć u oružju i opremi. Bogdanović je Arkana uputio na generala Tomislava Simovića, ministra odbrane SRJ. Arkan, general Biorčević iz Novosadskog korpusa i Dobrila Glišić, koja je bila šef Simovićevog kabineta, rekli su svedoku da je JNA davala oružje (automatske puške, municiju, ručne bombe, zolja i ose) SDG-u na osnovu dogovora koji je Arkan postigao sa Simovićem.<sup>3659</sup>

1829. **Jovan Dimitrijević** je rekao da je prisustvovao jednom sastanku krajem februara ili početkom marta 1992. godine u Beogradu, kada je Arkan zatražio određeni broj vozila od JNA, čiji su predstavnici tom prilikom bili general Simović i još dva vojnika. General Simović nije odobrio taj zahtev jer nije imao mogućnosti. Uprkos tome, saradnja se nastavila u pogledu oružja i municije. Svedok je rekao da je Arkan obezbedio snabdevanje zahvaljujući

<sup>3654</sup> P1076 (Izveštaj Republičkog štaba TO Srbije o delatnosti "Štaba srpske garde", 13. oktobar 1991. godine), str. 1-2.

<sup>3655</sup> D31 (Informacija o aktivnostima arkanovaca, s potpisom načelnika I. vojne oblasti general-majora Mileta Babića, 18. oktobar 1991. godine), str. 1.

<sup>3656</sup> D407 (MUP Srbije, službena beleška s Frenkijevim potpisom, 10. decembar 1991. godine).

<sup>3657</sup> D391 (Informacija s kontraobaveštajnim podacima o Arkanu, s potpisom Radovana Radojevića, 14. septembar 1992. godine).

<sup>3658</sup> Borislav Pelević, T. 16319, 16321-16322, 16515.

svom odnosu s generalom Simovićem, koji je uspostavljen na osnovu Bogdanovićeve preporuke.<sup>3660</sup>

1830. Prema izveštaju iz januara meseca koji je pukovnik Milić Jovanović uputio organima bezbednosti 1. vojne oblasti i 12. korpusa i Saveznom sekretarijatu za narodnu odbranu, Arkan, komandant SDG-a, nalazio se na teritoriji Slavonije od maja. Jovanović je napisao da je SDG nabavio vozila i naoružanje (škorpione za vojnike, heklere za starešine) "od TO, MUP-a i ... [rezervnog sastava] JNA". Jovanović je naveo da se Centar finansira i snabdeva na razne načine, koji nisu u potpunosti proučeni. Centar je formiran o trošku Ministarstva za narodnu odbranu Republike Srbije. Centar je finansirala Socijalistička partija Srbije, kao i brojna preduzeća, uključujući ekonomiju Dalj, koja je SDG-u davala novac na osnovu pismenog naređenja Gorana Hadžića. Novosadska rafinerija i komandant 12. korpusa snabdevali su SDG gorivom. Prema tom izveštaju, Arkan je zvanično bio podređen 12. korpusu, ali je u borbu ulazio i napuštao je kad je hteo.<sup>3661</sup>

1831. Pretresnom veću su u vezi s finansiranjem centra za obuku u Erdutu predočeni i sledeći dokazi. Dana 17. januara 1992. godine, Arkan je uputio dopis preduzeću "Dalj" u kojem je dao specifikaciju troškova centra za obuku u Erdutu i zatražio da se oni ubuduće odvoje od troškova Vlade i ministarstava.<sup>3662</sup> Dana 22. januara 1992. godine, Milan Panišić, direktor preduzeća "Dalj", potpisao je fakturu, izdatu Ministarstvu odbrane, u vezi s troškovima centra za obuku u Erdutu za 1991. godinu.<sup>3663</sup> Dana 23. januara 1992. godine, SDK (Služba društvenog knjigovodstva) Republike Srbije dostavio je Ministarstvu finansija SAO SBZS spisak vlasnika računa u jednoj njegovoj ekspozituri.<sup>3664</sup> Račun preduzeća "Dalj", s Panišićem kao zastupnikom, kao i račun budžeta SAO SBZS, kod kojeg se kao zastupnik navodi Goran Hadžić, bili su na tom spisku.<sup>3665</sup> Godine 1992, Milan Milanović iz Ministarstva odbrane SAO SBZS u Vukovaru dao je saglasnost za refundiranje troškova centra TO-a u Erdutu od strane društvenog preduzeća "Dalj".<sup>3666</sup>

<sup>3659</sup> Borislav Pelević, T. 16328-16331, 16363, 16497, 16517.

<sup>3660</sup> Jovan Dimitrijević, T. 16171-16174; P404 (Razgovor s Radmilom Bogdanovićem), str. 3.

<sup>3661</sup> P1078 (Informacija Komande 12. korpusa u vezi s Arkanom i SDG-om, s potpisom Milića Jovanovića, januar 1992. godine), str. 1-5, 9.

<sup>3662</sup> P332 (Dopis s Arkanovim potpisom, upućen preduzeću "Dalj", 17. januar 1992. godine).

<sup>3663</sup> Svedok JF-015, T. 4054-4056; P330 (Sekretarijat Vlade SAO SBZS, potvrda da se za vršioca dužnosti direktora imenuje Milan Panišić, koju je u ime Gorana Hadžića potpisalo nepoznato lice, 27. septembar 1991. godine); P331 (Faktura preduzeća "Dalj" izdata Ministarstvu odbrane, s potpisom Milana Panišića, 22. januar 1992. godine).

<sup>3664</sup> P333 (Služba društvenog knjigovodstva u Republici Srbiji, spisak vlasnika žiro-računa otvorenih u ekspozituri SDK u Somboru, s potpisom šefa ekspoziture Dušanke Ignjatović, 23. januar 1992. godine).

<sup>3665</sup> Svedok JF-015, T. 4058; P333 (Služba društvenog knjigovodstva u Republici Srbiji, spisak vlasnika žiro-računa otvorenih u ekspozituri SDK u Somboru, s potpisom šefa ekspoziture Dušanke Ignjatović, 23. januar 1992. godine), str. 4, 7.

<sup>3666</sup> P1187 (Saglasnost Ministarstva odbrane Vukovar za refundiranje troškova u Erdutu, s potpisom Milana Milanovića).

1832. U svom Završnom pretresnom podnesku, tužilaštvo se nije usredsredilo na različite oblike pomoći koju su, kako ono navodi, optuženi pružali SDG-u u akcijama u SAO SBZS, već zaključuje da je Stanišić imao ključnu ulogu u tome zbog prirode njegovog odnosa s Arkanom.<sup>3667</sup> Ovaj aspekt je razmotren u odeljku koji govori o tome da li su optuženi rukovodili učešćem SDG-a u dejstvima u SAO SBZS 1991/1992. godine. Tužilaštvo tvrdi da je Arkanu, zbog njegovog odnosa s DB-om Srbije, bilo omogućeno da s oružjem prelazi granicu između Srbije i SAO SBZS.<sup>3668</sup> Tužilaštvo takođe tvrdi da je Stanišić poslao Arkana u SAO SBZS.<sup>3669</sup> Tužilaštvo se u svojoj argumentaciji oslanja, između ostalog, na dokazni predmet P327, izveštaj Uprave bezbednosti Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu od 1. oktobra 1991. godine, kao dokaz da je Arkan imao punu podršku MUP-a Srbije i Ministarstva odbrane.<sup>3670</sup> Međutim, Pretresno veće smatra da relevantan deo tog izveštaja, u najboljem slučaju, predstavlja dokaz iz druge ruke i dokaz uopštene prirode, i da nije jasno ukazano na dokaze koji ga potkrepljuju. S obzirom na ograničenu dokaznu vrednost tog navoda, Pretresno veće se neće osloniti na njega.

1833. Stanišićeva odbrana tvrdi da su Arkana oružjem snabdevali MUP Srbije i JNA, a ne DB Srbije.<sup>3671</sup> Ona navodi da svedočenja Milomira Kovačevića i svedoka JF-030, u kojima se sugeriše da je DB Srbije snabdevao Arkana i SDG oružjem, nemaju dokaznu vrednost.<sup>3672</sup> Pretresno veće podseća da je svedoka Kovačevića ocenilo kao nepouzdanog, pa neće dalje razmatrati njegovo svedočenje.<sup>3673</sup> Kada je reč o dokaznoj vrednosti svedočenja svedoka JF-030, Pretresno veće podseća na svoj zaključak iz poglavlja 6.4.2. Stanišićeva odbrana osporava tezu tužilaštva da je Arkan imao mogućnost da se slobodno kreće verovatno zato što je uživao podršku DB-a Srbije.<sup>3674</sup> Pretresno veće zaključuje da je ta teza neubedljiva.

1834. Simatovićeva odbrana navodi da je Arkana naoružavala JNA iz svojih magacina, što je omogućio general Simović.<sup>3675</sup> Simatovićeva odbrana tvrdi da je Arkan, kada je osnovao i opremao SDG u Erdutu, tesno sarađivao s Radmilom Bogdanovićem i Tomislavom Simovićem i da DB Srbije, a posebno Simatović, nisu imali ulogu u snabdevanju SDG-a oružjem, opremom i potrepštinama.<sup>3676</sup>

<sup>3667</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 655-656.

<sup>3668</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 308.

<sup>3669</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 655.

<sup>3670</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 656.

<sup>3671</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 438-445.

<sup>3672</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 439-442.

<sup>3673</sup> V. poglavlje 2.

<sup>3674</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 441-442.

<sup>3675</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 473.

<sup>3676</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 526, 529.

1835. Pretresno veće podseća na svoje zaključke iz poglavlja 3.2.6 i 6.4.2 da su u periodu od avgusta do novembra 1991. godine SDG, JNA i TO zauzeli sela u Vukovarsko-srijemskoj županiji, konkretno, Bršadin, Đeletovce, Nijemce i Lužac. Pretresno veće podseća i na svoje zaključke iz poglavlja 3.2.6 i 6.4.2 da su SDG, JNA i šešeljevci zauzeli Vukovar 18. novembra 1991. godine. Osim toga, Pretresno veće podseća na svoje zaključke iz poglavlja 3.2 da je SDG tokom 1991. i 1992. godine počinio brojne zločine na području SAO SBZS, posebno u centru za obuku u Erdutu.

1836. Na osnovu dokaza čiji je prikaz dat gore u tekstu i u poglavljima 3.2.6 i 6.4.2, Pretresno veće zaključuje da je SDG 1991. i 1992. godine u SAO SBZS saradivao s JNA, SNB-om, šešeljevcima i TO-om. Kada je reč o snabdevanju oružjem i municijom, Pretresno veće zaključuje da su SDG snabdevali JNA/Ministarstvo odbrane, MUP Srbije i TO. Preduzeća u SAO SBZS i u Vojvodini (Srbija) takođe su obezbeđivala dotur zaliha SDG-u, a JNA je obezbeđivala gorivo.

1837. Tužilaštvo navodi da je komandanta TO-a Badžu, dok je bio u SAO SBZS, plaćao MUP Srbije i da njegove kasnije veze sa Stanišićem pokazuju da mu je bio podređen.<sup>3677</sup> Tužilaštvo sličan argument iznosi i u vezi s Ilijom Kojićem, Badžinim prethodnikom.<sup>3678</sup> Pretresno veće nije ubeđeno da je zbog eventualnih kasnijih veza jedini razuman zaključak taj da su te veze već postojale tokom dejstava u SAO SBZS 1991. godine. Dokazi o eventualnim vezama između Badže i Stanišića tokom dejstava u SAO SBZS 1991. godine potiču od Borislava Bogunovića, koji je bio ministar unutrašnjih poslova SAO SBZS u periodu od maja do decembra 1991. godine<sup>3679</sup> i koji je u svedočenju naveo da mu je Hadžić rekao da je Stanišić bio veza između Miloševića i Badže.<sup>3680</sup> Pretresno veće ne može isto to da zaključi na osnovu tih dokaza, pošto oni nisu dovoljno utemeljeni. Dokazi o eventualnim vezama između Kojića i Stanišića tokom početnih dejstava u SAO SBZS, otprilike u vreme kada je Kojić bio komandant TO-a, potiču od svedoka JF-030, koji je rekao da su dva čoveka iz DB-a Srbije često posećivala Kojića i davala mu uputstva.<sup>3681</sup> Imajući u vidu svoje ranije zaključke u vezi s pouzdanošću svedočenja svedoka JF-030, iznete u poglavlju 6.4.2, Pretresno veće ne može da prida nikakvu težinu tom svedočenju budući da se ono odnosi na tvrdnje da su određena lica imala veze sa DB-om Srbije. U svakom slučaju, Pretresno veće je zaključilo da je TO bio podređen JNA (poglavljje 6.4.2), a čak ako je i postojala nekakva veza između komandanata

<sup>3677</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 162; T. 20195, 20221.

<sup>3678</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 864.

<sup>3679</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 6, 8, 73; Borislav Bogunović, T. 6005.

<sup>3680</sup> P554 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 8. februar 2007. godine), par. 18; Borislav Bogunović, T. 6061-6062.

<sup>3681</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), par. 8.

TO-a i DB-a Srbije, Pretresno veće ne može da zaključi da ta veza, šta god da je ona značila u to vreme, predstavlja dokaz da su optuženi kontrolisali TO.

1838. Kada je reč o finansiranju, na osnovu dokumentarnih dokaza P331 (faktura), P1187 (saglasnost za isplatu), P1078 (izveštaj), D391 (kontraobaveštajne informacije) i D407 (službena beleška), Pretresno veće zaključuje da su centar za obuku u Erdutu, barem delimično, finansirali Vlada SAO SBZS, Socijalistička partija Srbije i druga preduzeća. Pretresnom veću nisu predloženi drugi dokazi u vezi s finansiranjem SDG-a tokom dejstava u SAO SBZS 1991. godine. Pretresno veće smatra u vezi s tim da spisak vlasnika računa kod Službe društvenog knjigovodstva (dokazni predmet P333) nije dovoljan da bi izvelo zaključke u vezi s finansiranjem.

1839. Pretresnom veću nisu predloženi dovoljni dokazi da bi utvrdilo da su optuženi imali ikakvu ulogu u vezi sa snabdevanjem, finansiranjem ili podržavanjem učešća SDG-a u dejstvima u SAO SBZS 1991. godine. Pretresno veće zaključuje da, bez daljih dokaza, sama činjenica da su optuženi u kasnijoj fazi imali veze sa SDG-om ne utiče na taj zaključak.

1840. Kada je reč o organizovanju angažovanja SDG-a, Pretresnom veću su predloženi dokazi koji ukazuju na postojanje odnosa između Arkana i Radmila Bogdanovića/MUP-a Srbije (putem Nebojše Bogunovića) i Arkana i Miloševića (putem svedoka JF-030). Pretresno veće smatra da se iz dokaza o ovom pitanju ne mogu izvesti definitivni zaključci, ali, u svakom slučaju, napominje da ti dokazi ne pokazuju da su optuženi organizovali angažovanje SDG-a u SAO SBZS 1991. godine. Pretresno veće zaključuje da, bez daljih dokaza, sama činjenica da su optuženi u kasnijoj fazi imali veze sa SDG-om ne utiče na taj zaključak. Prema shvatanju Pretresnog veća, a uzimajući u obzir i vezu između Arkana i Bogdanovića,<sup>3682</sup> kada se u kontekstu ovog potpoglavlja govori o MUP-u Srbije, ne misli se na DB kao deo MUP-a Srbije.

*Bosna i Hercegovina 1992. godine (Bijeljina i Zvornik)*

1841. Kada je reč o navodu tužilaštva da su optuženi organizovali, finansirali i podržavali angažovanje SDG-a u Bosni i Hercegovini 1992. godine i u tu svrhu ga snabdevali, Pretresno veće je formalno primilo na znanje činjenice o kojima je presuđeno, a dokazi su mu predloženi putem svedokinje JF-057, Jovana Dimitrijevića, Borislava Pelevića i svedoka JF-026, kao i putem dokumentarnog materijala. U svom Završnom pretresnom podnesku, tužilaštvo tvrdi da je između optuženih i Kostića i Radmila Bogdanovića postojao odnos preko koga su optuženi,

---

<sup>3682</sup> V. takođe poglavlje 6.4.2.

posle zauzimanja Bijeljine, poslali SDG u Zvornik.<sup>3683</sup> Stanišićeva odbrana u svom Završnom pretresnom podnesku navodi da tužilaštvo nije dokazalo da je Stanišić davao uputstva ili naređenja Kostiću ili da su Kostićevi postupci predstavljali sprovođenje bilo kakve politike DB-a Srbije.<sup>3684</sup> U vezi s tim, Stanišićeva odbrana osporava svedočenje svedoka JF-026 da je Kostić imao ulogu u slanju SDG-a u Zvornik, kao i njegovo svedočenje da je Bogdanović njega poslao kod Kostića zbog oružja.<sup>3685</sup> Simatovićeva odbrana u svom Završnom pretresnom podnesku navodi da je Biljana Plavšić tražila da Arkan ide u Bijeljину i da je zatim insistirala na tome da on nastavi u Zvornik, a da Simatović nije bio umešan u Arkanov dolazak ili njegove aktivnosti na toj teritoriji.<sup>3686</sup>

1842. Prema činjenicama o kojima je presuđeno, paravojne snage su saradivale s JNA i korišćene su kao udarne pešadijske snage koje su nadoknađivale opadanje brojnog stanja redovne vojske. Među njima su bili Srpska dobrovoljačka garda Željka Ražnatovića (kasnije poznata kao Arkanovi Tigrovi) i četnici Vojislava Šešelja, a muslimansko stanovništvo posebno je strahovalo zbog nediscipline i okrutnosti i jednih i drugih.<sup>3687</sup> Pretresno veće takođe podseća na činjenice o kojima je presuđeno u vezi s naoružavanjem paravojnih formacija od strane JNA 1991. i 1992. godine, kao što je izloženo gore u potpoglavlju o SAO SBZS.

1843. Kada je reč o angažovanju SDG-a u Bijeljini i Zvorniku 1992. godine, prema činjenicama o kojima je presuđeno, lokalni odbori SDS-a, krizni štabovi i regionalne (SAO) vlade često su pozivali paravojne grupe i pomagali im.<sup>3688</sup> Tako je, na primer, bilo sa Žutim osama, Crvenim beretkama, Mauzerovim ljudima i arkanovcima, koji su delovali u severoistočnoj Bosni i Hercegovini (Bijeljina, Brčko i Zvornik).<sup>3689</sup>

1844. U intervjuu iz jednog video-snimka bez datuma, Arkan je rekao da je u Bijeljину došao na poziv SDS-a.<sup>3690</sup> Prema intervjuu iz jednog drugog video-snimka, koji je navodno snimljen dan posle akcije u Bijeljini, Arkan je rekao da je u Bijeljину došao na poziv TO-a i srpskog naroda Semberije i Bijeljine.<sup>3691</sup>

<sup>3683</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 658.

<sup>3684</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 734.

<sup>3685</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 730-733, 736-737.

<sup>3686</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 530-551.

<sup>3687</sup> Činjenice o kojima je presuđeno I, činjenica br. 201.

<sup>3688</sup> Činjenice o kojima je presuđeno IV, činjenica br. 161.

<sup>3689</sup> Činjenice o kojima je presuđeno IV, činjenica br. 162.

<sup>3690</sup> P644 (Video-snimak intervjua s Arkanom), str. 1.

<sup>3691</sup> D52 (Video-snimci intervjua, između ostalog, s Arkanom), str. 1.

1845. Jedan broj svedoka svedočio je u vezi s angažovanjem Arkana i SDG-a u Bijeljini. **Svedokinja JF-057**, Srпкиnja iz Srbije,<sup>3692</sup> rekla je da je DB Srbije izdavao naredjenja u vezi s akcijama koje su izvođene u Bijeljini i Zvorniku.<sup>3693</sup> Kada joj je dalje postavljeno pitanje o tome ko je Arkanu i SDG-u naredio da idu u Bijeljину i Zvornik, svedokinja je rekla da je "Arkan [...] uvek govorio da bez naredjenja Državne bezbednosti Tigrovi nigde ne idu".<sup>3694</sup> Međutim, svedokinja je takođe rekla da Arkan nije rekao da je morao da dobije dozvolu od DB-a ili MUP-a Srbije da bi učestvovao u odbrani srpskih teritorija. Osim toga, svedokinja JF-057 je rekla da su joj Tigrovi koji su učestvovali u zauzimanju Bijeljine rekli da ih je Biljana Plavšić pozvala da tamo dođu i da je cilj bio da se zauzme grad i razoruža muslimansko stanovništvo.<sup>3695</sup>

1846. U vezi sa zahtevom za pomoć Predsedništva Bosne i Hercegovine koje je predstavljala Biljana Plavšić, **Jovan Dimitrijević**, bivši pripadnik SDG-a,<sup>3696</sup> rekao je da je obavešten da je akcija pripremljena dan pre operacije. Iz Erduta je 60 ljudi s Arkanom otišlo u Bijeljину. Prema rečima ovog svedoka, sedam-osam dana posle operacije u Bijeljini, oko 60 arkanovaca produžilo je za Zvornik, prema uputstvima Biljane Plavšić.<sup>3697</sup>

1847. Dana 29. septembra 1992. godine, Simeun Čuturić, načelnik Obaveštajnog organa Istočnobosanskog korpusa VRS, izvestio je da su u Brčko nahrnuli patriotski orijentisani pojedinci koji pod izgovorom odanosti "srpstvu" čine zločine, među kojima su u maju i junu bili i arkanovci. Prema tom izveštaju, rukovodstvo Bijeljine je na početku rata skupilo 550 boraca, od kojih su najozloglašeni bili Ljubiša Savić zvani Mauzer, major Gavrilović zvani Brne i arkanovci koje je predvodio Peja. Kako se navodi u tom izveštaju, radikali "četnici" koje su predvodili vojvoda Mirko Blagojević i njegov pomoćnik Mile (Bolero) Gatarević bili su aktivni na delovima Burića brda, u Ciganluku i Brčkom, u centru grada. U izveštaju se za situaciju koja je dovela do toga da pojedinci iz Arkanove jedinice koji su se oteli kontroli počine ubistava krivi loša organizacija. Prema tom izveštaju, Simo Radovanović (instruktor Kapetana Dragana) predložio je civilnim vlastima da leševe prevezu na neko sigurno mesto kako bi sprečilo oticanje podataka.<sup>3698</sup>

<sup>3692</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 1-2.

<sup>3693</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 9.

<sup>3694</sup> P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19425-19426.

<sup>3695</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 9; svedokinja JF-057, T. 9414.

<sup>3696</sup> Jovan Dimitrijević, T. 16055.

<sup>3697</sup> Jovan Dimitrijević, T. 16099-16100, 16109, 16288.

<sup>3698</sup> P1432 (Izveštaj o prikupljenim obaveštajnim podacima u vezi sa zločinima počinjenim u toku zauzimanja Brčkog, s potpisom Simeuna Čuturića, 29. septembar 1992. godine), str. 1-3.



1848. Pretresnom veću su predloženi i dokazi u vezi s angažovanjem Arkana i SDG-a u Zvorniku. **Borislav Pelević**, pripadnik SDG-a od 10. januara 1992. godine,<sup>3699</sup> rekao je da je posle zauzimanja Bijeljine Biljana Plavšić insistirala na tome da se nastavi ka Zvorniku jer su Srbi bili ugroženi od muslimanskih snaga koje su se organizovale.<sup>3700</sup>

1849. **Svedok JF-026**, bosanski Srbin iz Zvornika,<sup>3701</sup> rekao je da je Biljana Plavšić tokom svoje prve posete prostorijama Kriznog štaba u zgradi fabrike "Alhos" u aprilu 1992. godine zatražila da se Arkan dovede u Zvornik.<sup>3702</sup> Svedok JF-026 je rekao i da je Krizni štab Zvornik zatražio pomoć, između ostalih, skupštinskog odbora za Srbe izvan Srbije na čijem čelu je bio Bogdanović.<sup>3703</sup> Kriznom štabu je rečeno da kontaktira Radoslava Kostića.<sup>3704</sup> Kostić je obavestio Krizni štab da je Arkanova jedinica u Bijeljini i predložio da Štab obavesti Arkanu o situaciji u Zvorniku i zatraži njegovu pomoć.<sup>3705</sup> Dana 3. ili 4. aprila 1992. godine, delegacija Kriznog štaba Zvornik otišla je u Dom kulture u Bijeljini da zatraži Arkanovu pomoć u vezi sa situacijom u Zvorniku.<sup>3706</sup> Pošto je saslušao njihov zahtev, Arkan je svedoka upoznao s majorom Pejićem, koji je s nekim pripadnicima SDG-a otišao u Zvornik.<sup>3707</sup>

1850. Posle tog sastanka, delegacija je, zajedno s jedinicom u kojoj je bilo 20-30 arkanovaca, skelom prešla Drinu kod sela Badovinci i tokom noći nastavila prema Zvorniku.<sup>3708</sup> Jedinica se smestila u hotelu u Radaljskoj banji, koji se nalazio desetak kilometara od Zvornika.<sup>3709</sup> Tokom sastanka u Zvorniku sledećeg dana, Pejić je objasnio da je jedinica tu da pomogne srpskom narodu u Zvorniku ukoliko dođe do sukoba.<sup>3710</sup> Svedoku nije poznato da je Krizni

<sup>3699</sup> Borislav Pelević, T. 16319, 16321-16322, 16515.

<sup>3700</sup> Borislav Pelević, T. 16351, 16479.

<sup>3701</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 1; P1654 (Svedok JF-026, list sa pseudonimom); P2507 (Rezime osnovnih podataka o svedoku JF-026).

<sup>3702</sup> D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 15024-15025, 15031; svedok JF-026, T. 9744.

<sup>3703</sup> Svedok JF-026, T. 9679-9680, 9745, 9821-9822.

<sup>3704</sup> P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21913; svedok JF-026, T. 9680, 9745.

<sup>3705</sup> P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21913; svedok JF-026, T. 9680-9681, 9745, 9823.

<sup>3706</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 50; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21195-21196; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14933-14934, 15024; svedok JF-026, T. 9682, 9819-9820.

<sup>3707</sup> P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21196; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14935-14936, 15024; svedok JF-026, T. 9682.

<sup>3708</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 51; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21196-21197, 21846, 21867-21868; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14995; svedok JF-026, T. 9745-9746, 9820.

<sup>3709</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 51; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21196-21197, 21846; svedok JF-026, T. 9681, 9820.

<sup>3710</sup> P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21197, 21866-21867.

štab Zvornik išta platio Arkanu za razmeštanje njegove jedinice u Zvornik; međutim, nešto kasnije bilo je razgovora o kupovini džipova za SDG.<sup>3711</sup>

1851. Svedok JF-026 je rekao da je Arkan došao u Zvornik u vozilu s registarskim tablicama Saveznog SUP-a, pod punom policijskom opremom, odnosno u uniformi, s oružjem i opremom za vezu, i da je na putu za Zvornik prešao preko službenih kontrolnih punktova.<sup>3712</sup>

1852. Iako svedok nije upoznat s tim kada je Kostić postao službenik DB-a Srbije, on je rekao da je barem do aprila 1992. godine, kada je naoružavanje u Zvorniku završeno, Kostić radio u Slavoniji i Baranji, najpre kao komandir stanice policije u Dardi, a zatim kao visoki funkcioner MUP-a RSK.<sup>3713</sup> U februaru 1992. godine ili približno u to vreme, Kostić je bio ministar unutrašnjih poslova RSK za Slavoniju i Baranju.<sup>3714</sup> Stanišićeva odbrana prihvata da je Kostić, kao operativni radnik, još 1992. godine imao određene obaveze u smislu prikupljanja informacija za RDB Srbije.<sup>3715</sup> Međutim, prema rečima svedoka, u MUP-u Srbije bila je standardna praksa da se policajcima koje su Hrvati oterali iz SUP-ova u RSK daju stipendije ili da se zaposle.<sup>3716</sup>

1853. Pretresno veće podseća na svoj zaključak iz poglavlja 3.3.1 i 6.4.3 da su arkanovci, jedna lokalna paravojna grupa koja je delovala pod komandom Mirka Blagojevića, TO i bijeljinski SDS preuzeli kontrolu nad gradom Bijeljinom 4. aprila 1992. godine, kao i na zaključak iz poglavlja 3.8.2 i 6.4.3 da su 8. aprila 1992. godine združene srpske snage – policija, TO, JNA i SDG – napale grad Zvornik.

1854. Na samom početku, Pretresno veće podseća da je u poglavlju 3.8.2 zaključilo da je svedočenje svedoka JF-026 pouzdano. Uprkos tome, Pretresno veće ima u vidu nepodudarnosti u svedočenju tog svedoka u vezi s pitanjima koja su relevantna za sadašnji zaključak. Prvo, kako je gore rezimirano, svedok JF-026 je rekao da je Krizni štab Zvornik zatražio pomoć skupštinskog odbora za Srbe izvan Srbije na čelu s Bogdanovićem i da mu je rečeno da kontaktira Radoslava Kostića. Međutim, u transkriptu na stranicama 9821-9822 svedok je takođe rekao da je Krizni štab Zvornik kontaktirao, između ostalog, Kostića na sopstvenu inicijativu. Drugo, kako je gore rezimirano, svedok JF-026 je rekao da je Kostić

<sup>3711</sup> D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 15032-15033.

<sup>3712</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 51; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21882; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14934-14935; svedok JF-026, T. 9682, 9819.

<sup>3713</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 37; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21173; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14901-14902, 14910; svedok JF-026, T. 9669, 9802, 9806, 9716-9717, 9730.

<sup>3714</sup> Svedok JF-026, T. 9804.

<sup>3715</sup> Svedok JF-026, T. 9813.

predložio da Krizni štab Zvornik obavesti Arkana o situaciji u Zvorniku i zatraži njegovu pomoć. Međutim, svjedok je takođe ranije rekao da je Kostić kontaktirao Krizni štab u Zvorniku i naložio im da idu u Bijeljino kako bi obezbudili logističku podršku Arkanovoj jedinici koja je trebalo da bude preraspoređena u Zvornik.<sup>3717</sup> Imajući to u vidu, Pretresno veće će s oprezom primiti svjedočenje svjedoka JF-026 u vezi s ovim.

1855. Kada je reč o svjedočenju svjedokinje JF-057 o tome da je DB Srbije izdavao naredjenja u vezi s dejstvima u Bijeljini i Zvorniku, Pretresno veće smatra da je ta izjava uopštene prirode i da svjedokinja za svoja saznanja nije navela jasan osnov. Pretresno veće takođe primećuje da je svjedokinja zatim rekla da Arkan nije naveo da je tražio odobrenje od DB-a Srbije da učestvuje u odbrani srpskih teritorija i da je čula da je Biljana Plavšić pozvala SDG da ide u Bijeljino. Shodno tome, Pretresno veće je pridalo malu težinu uopštenoj izjavi svjedokinje u vezi s ovim.

1856. Kada je reč o pouzdanosti svjedočenja svjedoka Borislava Pelevića i Jovana Dimitrijevića, Pretresno veće podseća na svoj zaključak iz poglavlja 6.4.5 da je na delove njihovih svjedočenja negativno uticala njihova povezanost s Arkanom i očigledna lojalnost njemu. Pretresno veće primećuje da su oba svjedoka svjedočila o jednoj vrlo konkretnoj stvari, odnosno o tome da je Biljana Plavšić naložila/insistirala na tome da posle Bijeljine Arkan produži za Zvornik. Imajući u vidu druge dokaze iz ovog potpoglavlja u vezi s prisustvom Biljane Plavšić na tom području otprilike u to vreme i s obzirom na to da se svjedočenja ova dva svjedoka uzajamno potkrepljuju, Pretresno veće zaključuje da se u ovom konkretnom kontekstu, a u vezi s umešanošću Plavšićeve, može osloniti na svjedočenja Borislava Pelevića i Jovana Dimitrijevića.

1857. Pretresno veće će sada oceniti dokaze u vezi s Bijeljinom. Kada je reč o snabdevanju oružjem i municijom i o drugim vrstama podrške, Pretresno veće, na osnovu činjenica o kojima je presuđeno, zaključuje da je JNA obezbeđivala oružje i opremu i da je lokalni SDS pomagao SDG-u tokom dejstava u Bijeljini 1992. godine. Pretresnom veću nisu predloženi dovoljni dokazi da su optuženi finansirali, snabdevali ili podržavali SDG tokom dejstava u Bijeljini 1992. godine. Pretresno veće zaključuje da, bez daljih dokaza, sama činjenica da su optuženi u kasnijoj fazi imali veze sa SDG-om ne utiče na taj zaključak.

<sup>3716</sup> Svjedok JF-026, T. 9814.

<sup>3717</sup> P1700 (Svjedok JF-026, izjava svjedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 50; P1701 (Svjedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21174-21175; D215 (Svjedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14933.

1858. Kada je reč o organizovanju angažovanja SDG-a u Bijeljini, iako su Pretresnom veću predloženi dokazi da je TO pozvao Arkana i SDG u Bijeljinu (dokazni predmet D52 (video-snimak)), ono, na osnovu ogromne većine dokaza (dokazni predmet P644 (video-snimak), svedokinja JF-057, Borislav Pelević i Jovan Dimitrijević), zaključuje da su njih u Bijeljinu pozvali Biljana Plavšić/SDS. Pretresnom veću nisu predloženi dovoljni dokazi da bi moglo da zaključi da su optuženi organizovali angažovanje SDG-a u Bijeljini 1992. godine. Pretresno veće zaključuje da, bez daljih dokaza, sama činjenica da su optuženi u kasnijoj fazi imali veze sa SDG-om ne utiče na taj zaključak.

1859. Pretresno veće će sada oceniti dokaze u vezi sa Zvornikom. Kada je reč o snabdevanju oružjem i municijom, Pretresno veće, na osnovu činjenica o kojima je presuđeno, zaključuje da je JNA obezbeđivala oružje i opremu, a da je lokalni SDS pomagao SDG-u tokom dejstava u Zvorniku 1992. godine. Pretresnom veću nisu predloženi dovoljni dokazi da su optuženi finansirali, snabdevali ili podržavali SDG tokom dejstava u Zvorniku 1992. godine. Pretresno veće zaključuje da, bez daljih dokaza, sama činjenica da su optuženi u kasnijoj fazi imali veze sa SDG-om ne utiče na taj zaključak.

1860. Kada je reč o organizovanju angažovanja SDG-a u Zvorniku, Pretresnom veću su predloženi dokazi da je Krizni štab Zvornik zatražio od Arkana da dođe u Zvornik (svedok JF-026), kao i svedočenja Borislava Pelevića i Jovana Dimitrijevića da je, posle zauzimanja Bijeljine, Biljana Plavšić naložila/insistirala na tome da Arkan i SDG produže za Zvornik. Imajući u vidu gorenavedenu diskusiju o pouzdanosti ovih svedoka, Pretresno veće ne može s dovoljnom sigurnošću da zaključi ko je organizovao angažovanje SDG-a u Zvorniku. Pretresnom veću nisu predloženi dovoljni dokazi da bi moglo da zaključi da su optuženi organizovali angažovanje SDG-a u Zvorniku 1992. godine. Pretresno veće zaključuje da, bez daljih dokaza, sama činjenica da su optuženi u kasnijoj fazi imali veze sa SDG-om ne utiče na taj zaključak.

*Banjaluka 1995. godine*

1861. U Optužnici se navodi da su optuženi organizovali, finansirali i podržavali učešće SDG-a u dejstvima u Banjaluci i da su ga u tu svrhu snabdevali.<sup>3718</sup> U vezi s tim, Pretresnom veću su predloženi dokazi putem svedokinje JF-057, Borislava Pelevića, Manojla Milovanovića, Srđana Grekulovića, svedoka JF-050 i svedoka JF-010, kao i dokumentarnih dokaza koji su izneti dole u tekstu. U ovom potpoglavlju, Pretresno veće će takođe razmotriti da li su optuženi organizovali, finansirali i podržavali učešće specijalne jedinice MUP-a Srbije – PJP-a – tokom dejstava u Banjaluci i u tu svrhu je snabdevali.

1862. Dana 16. aprila 1994. godine, Željko Ražnatović, komandant SDG-a i predsednik Stranke srpskog jedinstva, pisao je predsedniku Republike bosanskih Srba Radovanu Karadžiću, izražavajući podršku otporu snagama NATO i SAD i navodeći da je SDG spreman da zaštiti srpski narod i da očekuje Karadžićev poziv da se priključi snagama Republike bosanskih Srba u zaštiti srpstva i pravoslavlja.<sup>3719</sup>

1863. Pretresno veće je razmotrilo jedan broj svedočenja relevantnih za to da se utvrdi da li su optuženi organizovali učešće SDG-a u dejstvima u Banjaluci 1995. godine, kao i beleške i izveštaje Ratka Mladića u vezi s događajima relevantnim za isto. **Svedokinja JF-057** je rekla da su otprilike u septembru 1995. godine Arkan i još oko 300-400 ljudi otišli iz Erduta u Banjaluku.<sup>3720</sup> Ako se nešto važno događalo, a pod uslovom da se nije nalazio u Banjaluci, Arkan se gotovo svakog dana sastajao sa Simatovićem tokom dejstava u Banjaluci 1995. godine. Svedokinja je rekla da su se tokom tog perioda njih dvojica sastajala u proseku tri puta nedeljno.<sup>3721</sup> Kada se nije događalo ništa važno, sastajali su se otprilike dva puta mesečno. Arkan je na sastanke uvek odlazio u Frenkijevu kancelariju.<sup>3722</sup> U Banjaluci, Arkan je naređenja dobijao preko telefona od MUP-a Srbije, a svedokinja je precizirala da to znači od "Frenkija ili nekog drugog".<sup>3723</sup> VRS je počeo da se povlači sa bojišta na području Ključa i Sanskog Mosta, pa su Arkanovi Tigrovi s "određenim snagama generala Talića, komandanta

<sup>3718</sup> Optužnica, par. 7. U Optužnici se navodi da su optuženi bili odgovorni za specijalne jedinice DB Republike Srbije i da su organizovali, finansirali i podržavali njihovo učešće u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i BiH i u tu svrhu ih snabdevali.

<sup>3719</sup> D29 (Stranka srpskog jedinstva, dopis Željka Ražnatovića upućen Radovanu Karadžiću, 16. april 1994. godine).

<sup>3720</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 5; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 8-9; svedokinja JF-057, T. 9374, 9385; P1620 (Tabela s dokaznim predmetima i komentarima svedokinje JF-057, 22. novembar 2010. godine), str. 4.

<sup>3721</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 4; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 12; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19449-19450; P1619 (Svedokinja JF-057, memorandum u vezi s izmenama ranijih izjava i ranijeg iskaza, 22. novembar 2010. godine), str. 1; P1645 (Mapa koju je označio svedok).

<sup>3722</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 4; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 12; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19449-19450; P1619 (Svedokinja JF-057, memorandum u vezi s izmenama ranijih izjava i ranijeg iskaza, 22. novembar 2010. godine), str. 1.

<sup>3723</sup> Svedokinja JF-057, T. 9380-9381.

1. krajiškog korpusa" i pripadnicima DB-a Banjaluka poslati da preuzmu te položaje i ojačaju liniju fronta.<sup>3724</sup> Banjalučka operacija je obuhvatala područja Sanskog Mosta, Mrkonjić Grada, Banjaluke, Prijedora i Ključa.<sup>3725</sup> Svedokinja JF-057 je rekla da su, kada su Tigrovi u septembru 1995. godine otišli u Banjaluku, formirane jedinice u kojima su bili pripadnici Tigrova, vojne policije Tigrova i DB-a (Banjaluke i Srbije).<sup>3726</sup> Svedokinja je rekla da je Toma Kovač, ministar unutrašnjih poslova Republike bosanskih Srba, takođe učestvovao u banjalučkoj operaciji, u Sanskom Mostu.<sup>3727</sup> Mihajlo Ulemek je došao s Tigrovima u Banjaluku kao komandir odeljenja vojne policije Tigrova.<sup>3728</sup> Saša Aščerić zvani Asteriks, pripadnik SDG-a koji je učestvovao u operaciji u Velikoj Kladuši, takođe je učestvovao u banjalučkoj operaciji u septembru 1995. godine.<sup>3729</sup>

1864. U belešci u Mladićevim dnevnicima u vezi sa sastankom održanim 22. septembra 1995. godine navodi se da je stiglo 300 arkanovaca i da su stavljeni u MUP Republike bosanskih Srba. **Manojlo Milovanović**, načelnik Glavnog štaba VRS od maja 1992. do 1996. godine,<sup>3730</sup> rekao je da su ti ljudi stigli ranije tog meseca, a ne na dan održavanja sastanka, i da je on na tom sastanku izvestio Mladića o istorijatu događaja u Banjaluci.<sup>3731</sup> Milovanović je rekao da je oko 16. septembra 1995. godine Arkan došao nepozvan u opštinu Ključ i priključio se VRS u borbi.<sup>3732</sup> Prema rečima ovog svedoka, na jednom sastanku kojem su prisustvovali i Karadžić i Momčilo Krajišnik, Arkan je rekao da je došao po Karadžićevom naređenju, ali Karadžić to nije potvrdio kada su ga pitali. Arkan tada nije pokazao to naređenje, niti ga je Milovanović ikada video.<sup>3733</sup> **Svedok JF-010**, Srbin iz jednog sela u opštini Sanski Most,<sup>3734</sup> rekao je da je Arkan došao u Sanski Most 1995. godine na poziv rukovodstva SDS-a.<sup>3735</sup>

1865. Dana 23. septembra 1995. godine, komandant Glavnog štaba VRS Ratko Mladić izvestio je MUP Republike bosanskih Srba da su formacije SDG-a poznate kao Tigrovi, pod

<sup>3724</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 5; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 8-9; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19515-19517.

<sup>3725</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 5, 8; svedokinja JF-057, T. 9374; P1645 (Mapa koju je označio svedok).

<sup>3726</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 9.

<sup>3727</sup> Svedokinja JF-057, T. 9481-9482.

<sup>3728</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 5.

<sup>3729</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 5.

<sup>3730</sup> P375 (Kratka biografija svedoka Manojla Milovanovića), str. 2.

<sup>3731</sup> Manojlo Milovanović, T. 15525; P2543 (Izvod iz Mladićevih dnevnika, 22. septembar 1995. godine), str. 5.

<sup>3732</sup> Manojlo Milovanović, T. 4374, 4497, 15525.

<sup>3733</sup> Manojlo Milovanović, T. 4397-4398, 4497-4498; P377 (Insert iz dokumentarnog filma "Jedinica"), str. 17-18.

<sup>3734</sup> P262 (Svedok JF-010, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 1-5. maj 2003. godine), str. 19834-19835, 20029, 20077; P261 (Svedok JF-010, list sa pseudonimom); P263 (Rezime osnovnih podataka o svedoku JF-010).

<sup>3735</sup> Svedok JF-010, T. 3775, 3777, 3809; P282 (BBC, Vesti iz sveta, video-snimak dolaska Arkanovih vojnika u Sanski Most); P283 (Video-snimak Arkanove izjave da je Srpska dobrovoljačka garda na 800 metara od Ključa, koji drže Muslimani).

komandom Arkana, prisutne u zoni odgovornosti 2. krajiškog korpusa. Tigrovi su bili paravojne formacije koje su delovale nezavisno od VRS-a. Tigrovi su fizički zlostavljali i kidnapovali pripadnike VRS-a na komandnim mestima, razoružavali delove jedinica i oduzimali materijalno-tehnička sredstva. Prema tom izveštaju, Arkan je posedovao odluku kojom ga je Karadžić ovlastio da privodi, ispituje i pritvara vojno sposobne muškarce. Tigrovi su na silu uključivali pripadnike VRS-a u svoj sastav i vrbovali ih obećavajući im platu od 600 dinara, naknadu od 10.000 dinara u slučaju da budu ranjeni i socijalno i zdravstveno osiguranje preko MUP-a Srbije. Mladić je tražio da Karadžić Arkanu oduzme ovlašćenje da hapsi pripadnike VRS-a i civile i da MUP preduzme mere protiv Arkana i njegovih formacija zbog krivičnih dela počinjenih nad pripadnicima VRS-a i civilima, budući da se Arkan predstavljao kao pripadnik MUP-a Srbije i Republike bosanskih Srba.<sup>3736</sup> **Manojlo Milovanović** je rekao da je Mladić to tražio uprkos tome što nije znao da li je to naređenje zaista postojalo.<sup>3737</sup>

1866. **Borislav Pelević** je rekao da je u septembru i oktobru 1995. godine oko 200 pripadnika SDG-a, pod Arkanovom komandom, učestvovalo u borbama u Banjalučkoj krajini.<sup>3738</sup> Svedok je obišao Arkana u Banjaluci sredinom oktobra 1995. godine i saznao da je Arkan član štaba zajedničkih snaga ili zajedničke komande VRS-a.<sup>3739</sup> U vezi s tim, svedoku je pokazan dokazni predmet D140, dopis s potpisom zamenika ministra Kovača iz Republike bosanskih Srba u kojem se naređuje formiranje te zajedničke komande, u čiji sastav je ušao i Arkan.<sup>3740</sup> Jedna brigada iz jedne dobrovoljačke jedinice iz Republike bosanskih Srba, zvana Vukovi sa Drine, takođe je bila prisutna u Banjaluci kao deo zajedničkih srpskih snaga.<sup>3741</sup>

1867. Pretresnom veću su takođe predočeni dokazi o upućivanju jedinica MUP-a Srbije u Banjaluku 1995. godine.

1868. **Manojlo Milovanović** je rekao da mu je Karadžić, dan-dva pre sastanka održanog 22. septembra 1995. godine na IKM-u VRS u Banjaluci, rekao da će jedinice specijalne policije iz MUP-a Srbije doći da pomognu u odbrani Banjaluke.<sup>3742</sup> Mladić je u belešci sa sastanka održanog 22. septembra 1995. godine naveo da je Milovanović izjavio da je stigla jedna ekipa

<sup>3736</sup> P289 (Izveštaj Ratka Mladića u vezi s prisustvom Srpske dobrovoljačke garde, podnet MUP-u i predsedniku Republike bosanskih Srba, 23. septembar 1995. godine), str. 2-3.

<sup>3737</sup> Manojlo Milovanović, T. 4608.

<sup>3738</sup> Borislav Pelević, T. 16433-16434, 16603-16604, 16606, 16633; D666 (Video-snimak govora Borislava Pelevića na proslavi godišnjice SDG-a 10. oktobra 1995. godine).

<sup>3739</sup> Borislav Pelević, T. 16434-16435, 16450, 16604-16605.

<sup>3740</sup> D140 (Odluka u vezi s objedinjavanjem oružanih snaga, s potpisom zamenika ministra, Tomislava Kovača, 20. septembar 1995. godine).

<sup>3741</sup> Borislav Pelević, T. 16435.

<sup>3742</sup> Manojlo Milovanović, T. 15522.

iz DB-a Srbije i da mu je rečeno da će doći tri brigade.<sup>3743</sup> Članovi te ekipe predstavili su se kao Filipović i Božović i, prema rečima svedoka, najpre su pomenuli da će doći tri brigade, a zatim se to svelo na 900 ljudi; međutim, svedok je rekao da misli da pripadnici PJM-a nisu ni došli.<sup>3744</sup> **Svedokinja JF-057** je rekla da su pripadnici DB-a Banjaluka i pripadnici Crvenih beretki koje je predvodio Raja Božović učestvovali u operaciji u Banjaluci.<sup>3745</sup>

1869. **Srdan Grekulović**, visoki funkcioner MUP-a Srbije i komandir 36. odreda PJP od 1995. do 1998. godine,<sup>3746</sup> rekao je da je krajem avgusta 1995. godine prisustvovao sastanku na kojem su bili Radovan Stojičić zvani Badža, načelnik SJB-a MUP-a Srbije i zamenik ministra unutrašnjih poslova Srbije, i pukovnik Obrad Stevanović, koji je tada komandovao svim PJP-ovima. On je na tom sastanku obavešten da je Vlada Republike bosanskih Srba zatražila od Vlade Srbije da uputi pripadnike MUP-a Srbije u Republiku bosanskih Srba.<sup>3747</sup> Stojičić je zatražio 400 policajaca iz PJP-ova kako bi pomogao MUP-u Republike bosanskih Srba da se nosi s prilivom izbeglica i problemima bezbednosti i dezerterstva. Dragan Filipović i DB Srbije trebalo je da koordiniraju te snage. Svedok misli da su tu odluku da se pripadnici MUP-a Srbije pošalju u Republiku bosanskih Srba najviši funkcioneri Vlade morali doneti još pre tog sastanka. Prema rečima svedoka, DB Srbije nije mogao na svoju ruku da odluči da pošalje pripadnike PJP-ova u Bosnu i Hercegovinu 1995. godine, ali je Jovica Stanišić mogao da predloži ministru unutrašnjih poslova Srbije da se policajci iz SJB-a pošalju na određene lokacije. Na ministru je tada bilo da naredi načelniku SJB-a da pošalje te ljude.<sup>3748</sup>

1870. Grekulović je u svedočenju rekao i da je ubrzo posle tog sastanka Stevanović otišao u sedište Kosovskog odreda PJP-a u Prištini da razgovara o njihovoj spremnosti da se zaštiti stanovništvo u Republici bosanskih Srba. Odlučeno je da se tri čete, odnosno, oko 400 ljudi iz Kosovskog odreda, početkom septembra 1995. godine upute u Doboj, Teslić, Banjaluku, Prijedor, Sanski Most i Mrkonjić Grad u Republici bosanskih Srba. Tim četama je na terenu komandovao svedok.<sup>3749</sup> Pripadnici tih četa su, zajedno s pripadnicima MUP-a Republike bosanskih Srba, izvršavali standardne policijske zadatke i sprečavali dezerterstvo pripadnika redovnog sastava VRS-a i MUP-a na teritoriji koju su pokrivali CSB Banjaluka, CSB Doboj i CSB Prijedor.<sup>3750</sup> Te zadatke više nisu izvršavali pripadnici PJP-ova Republike bosanskih

<sup>3743</sup> P2543 (Izvod iz Mladićevih dnevnika, 22. septembar 1995. godine), str. 5.

<sup>3744</sup> Manojlo Milovanović, T. 15522, 15527.

<sup>3745</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 9; svedokinja JF-057, T. 9374-9375.

<sup>3746</sup> D522 (Srdan Grekulović, izjava svedoka, 25. oktobar 2011. godine), par. 1.

<sup>3747</sup> D522 (Srdan Grekulović, izjava svedoka, 25. oktobar 2011. godine), par. 6, 14.

<sup>3748</sup> Srdan Grekulović, T. 15215-15217, 15250, 15308, 15314-15315.

<sup>3749</sup> D522 (Srdan Grekulović, izjava svedoka, 25. oktobar 2011. godine), par. 7-8, 10, 13.

<sup>3750</sup> D522 (Srdan Grekulović, izjava svedoka, 25. oktobar 2011. godine), par. 10-11; Srdan Grekulović, T. 15216, 15271; D526 (Izveštaj o aktivnostima preduzetim do 29. septembra 1995. godine, s potpisom Milenka Karišika, poslat CSB-u



Prevod

Srba i drugih snaga MUP-a, pošto su oni bili poslani na front zajedno s pripadnicima VRS-a. Te čete nisu učestvovala u borbenim dejstvima i nisu bile povezane s VRS-om niti su izvršavale bilo kakve zadatke s njim, osim što su učestvovala u privođenju vojnih obveznika. Pripadnici tih četa imali su lako naoružanje i nosili su regularne plave uniforme s činom PJP-a i oznakom koju je činio amblem PJP-a na trobojci.<sup>3751</sup> Dobijali su redovne plate i terenske dodatke. Pripadnici tih četa vratili su se u Srbiju krajem oktobra 1995. godine, posle 46-47 dana, bez ikakvih gubitaka u ljudstvu ili opremi.<sup>3752</sup>

1871. Najzad, Pretresno veće podseća na Grekulovićevo svedočenje o zajedničkoj operativnoj i ministarskoj komandnoj strukturi u Banjaluci, kako je izloženo u poglavlju 6.4.2. Pretresno veće posebno ima u vidu da njegovo svedočenje predstavlja dokaz da je načelnik CSB Banjaluka, Brane Pećanac, bio Grekulovićev nadređeni, kao i nadređeni pripadnika PJP-ova MUP-a Srbije. Pretresno veće takođe uzima u obzir da je svedok, kao komandant PJP-ova, podnosio izveštaje lokalnom MUP-u Republike bosanskih Srba, a povremeno i Operativnom centru MUP-a Srbije u Beogradu.<sup>3753</sup> Filipović iz DB-a Srbije nije bio član zajedničkog štaba, ali je koordinirao snage MUP-a Srbije.<sup>3754</sup> On je bio u stalnom kontaktu s visokim funkcionerima MUP-a Republike bosanskih Srba.<sup>3755</sup> Dujović zvani Duja, operativni radnik DB-a Srbije koji je bio dodeljen svedoku, održavao je vezu između svedoka i Filipovića u vezi sa snabdevanjem hranom i cigaretama iz Beograda.<sup>3756</sup> Čete su koristile sopstveno naoružanje i vozila, a gorivom su snabdevane iz Republike bosanskih Srba.<sup>3757</sup> Svedok je rekao da je kosovski SAJ MUP-a Srbije, kojim je komandovao Radoslav Stalević zvani Sava, u to vreme takođe bio prisutan na teritoriji CSB Banjaluka; ta jedinica je imala zadatke slične onima koje su imale svedokove čete.<sup>3758</sup>

1872. Dana 29. septembra 1995. godine, Mladić je u svojim dnevnicima zabeležio sledeće: "Jovica St[aničić] je nešto ljut (300 svojih nam je dao, a SAD nam je zamerila što smo mi

---

Bijeljina); D527 (Dnevna informacija dostavljena MUP-u Republike bosanskih Srba i CSB-u Banjaluka, 30. septembar 1995. godine); D528 (Dnevna informacija dostavljena MUP-u Republike bosanskih Srba i CSB-u Banjaluka, 1. oktobar 1995. godine); D529 (Izveštaj o akciji "Kosovski božur", s potpisom Vlade Đurđevića, 2. oktobar 1995. godine); D530 (Izveštaj o akciji "Kosovski božur", s potpisom Vlade Đurđevića, poslat MUP-u Republike bosanskih Srba, 3. oktobar 1995. godine); D531 (Izveštaj o privedenim vojnim obveznicima, s potpisom Braneta Pećanca, poslat MUP-u Republike bosanskih Srba, 3. oktobar 1995. godine); D532 (Izveštaj o privedenim vojnim obveznicima, s potpisom Braneta Pećanca, poslat MUP-u Republike bosanskih Srba, 5. oktobar 1995. godine).

<sup>3751</sup> D522 (Srđan Grekulović, izjava svedoka, 25. oktobar 2011. godine), par. 9, 12, 22; Srđan Grekulović, T. 15257-15258, 15269.

<sup>3752</sup> D522 (Srđan Grekulović, izjava svedoka, 25. oktobar 2011. godine), par. 21-22; Srđan Grekulović, T. 15226.

<sup>3753</sup> D522 (Srđan Grekulović, izjava svedoka, 25. oktobar 2011. godine), par. 17.

<sup>3754</sup> D522 (Srđan Grekulović, izjava svedoka, 25. oktobar 2011. godine), par. 18; Srđan Grekulović, T. 15227.

<sup>3755</sup> Srđan Grekulović, T. 15254-15255.

<sup>3756</sup> Srđan Grekulović, T. 15232-15234, 15253.

<sup>3757</sup> Srđan Grekulović, T. 15234-15235.

<sup>3758</sup> D522 (Srđan Grekulović, izjava svedoka, 25. oktobar 2011. godine), par. 14; Srđan Grekulović, T. 15267.

reklamirali Arkana).<sup>3759</sup> U belešci u Mladićevim dnevnicima od 30. septembra 1995. godine u vezi sa sastankom Mladića, Perišića i Stanišića u Beogradu piše da je Stanišić rekao sledeće: "Tamo nema nikakve komande, političke svađe, padaju gradovi, tamo se udenuo Arkan, mi smo poslali 400 ljudi. Koliko sam obavešten, to je pomoglo i na Sanskom Mostu i Novigradu."<sup>3760</sup> Grekuloviću je tokom svedočenja pokazana beleška od 30. septembra 1995. godine u kojoj se pominje "400 ljudi" i on je rekao da je Stanišić govorio o pripadnicima MUP-a Srbije, a ne o Arkanovim snagama.<sup>3761</sup>

1873. Razmatrajući pitanje finansiranja SDG-a tokom operacije u Banjaluci, Pretresno veće je svedočenja svedokinje JF-057 i svedoka JF-050 razmotrilo zajedno s dokumentarnim dokazima, kao što su spiskovi za isplatu JATD-a iz vremena kada su izvođena dejstva.

1874. **Svedokinja JF-057** je rekla da je DB Srbije u operaciji u Banjaluci i u drugim operacijama, izuzimajući Treskavicu, slao novac u sedište SDG-a u Beogradu, koji je zatim korišćen za plaćanje pripadnika SDG-a koji su učestvovali u operacijama.<sup>3762</sup> Svedokinja je rekla da, izuzimajući administrativno osoblje, Tigrovi nisu imali redovne plate, ali da bi im novac bio isplaćivan kad god bi stigao od DB-a Srbije.<sup>3763</sup> Svedokinja je rekla da je posle maja 1995. godine deo plata vojnika SDG-a ponekad isplaćivao general Lončar, mada je to bilo neredovno; svedokinja misli da je Lončar dobijao novac za Tigrove od Vlade RSK.<sup>3764</sup>

1875. Svedokinja JF-057 je osim toga napomenula da su tokom operacije u Banjaluci Mladen Šarac, pripadnik SDG-a koji je učestvovao i u operaciji na Treskavici, ili Rade Rakonjac, koji je bio zadužen za Arkanovo obezbeđenje, ponekad odlazili da podignu novac u beogradskim prostorijama DB-a Srbije u Ulici kneza Miloša, koji su zatim dopremali u sedište SDG-a u Beogradu.<sup>3765</sup>

1876. Pretresno veće je razmotrilo i spiskove za isplatu JATD DB-a Srbije iz perioda koji obuhvata dejstva u Banjaluci. Na tim spiskovima se kao primaoci u jesen 1995. godine navode Mihajlo Ulemek, Mladen Šarac i Rade Rakonjac, koji su u navedenim dokazima svi

<sup>3759</sup> P2544 (Beleška iz Mladićevih dnevnika, 29. septembar 1995. godine).

<sup>3760</sup> P2545 (Beleška iz Mladićevih dnevnika, 30. septembar 1995. godine).

<sup>3761</sup> D522 (Srđan Grekulović, izjava svedoka, 25. oktobar 2011. godine), par. 26; Srđan Grekulović, T. 15306.

<sup>3762</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 8.

<sup>3763</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 10-11.

<sup>3764</sup> P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19472; svedokinja JF-057, T. 9474, 9590.

<sup>3765</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3-4; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 5, 8, 11; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19454; svedokinja JF-057, T. 9467-9470, 9592-9599.

implicirani u vezi s angažovanjem SDG-a u Banjaluci.<sup>3766</sup> Kada su mu pokazani ti spiskovi za isplatu, svedok JF-050 je prepoznao određeni broj arkanovaca, među njima i Mileta Ulemeka.<sup>3767</sup> Pored toga, na jednom spisku za isplatu se pojavljuje i ime Žarice Radnova.<sup>3768</sup> Radnov, pripadnik SDG-a od 5. septembra 1994. godine, ubijen je 7. oktobra 1995. godine u Ključu, kako je zabeleženo u ličnom kartonu iz centra za obuku u Erdutu.<sup>3769</sup> Komentarišući taj dokument, Pelević se setio da je u to vreme SDG držao Ključ u okruženju, zajedno s pripadnicima specijalne brigade MUP-a Republike bosanskih Srba.<sup>3770</sup> Na pomenutom spisku za isplatu nalazi se i ime Momira Ristića.<sup>3771</sup> Svedokinja JF-057 je navela da je Ristić delovao s vojnom policijom tokom dejstava u Banjaluci.<sup>3772</sup> Najzad, na dva spiska zabeleženo je i ime Dragana Petrovića Kajmana.<sup>3773</sup> Svedok JF-027 naveo je da je Kajman učestvovao u operaciji u Banjaluci.<sup>3774</sup>

1877. Pretresnom veću su takođe predloženi opšti dokazi o odgovornosti za organizovanje, podržavanje i finansiranje učešća SDG-a u dejstvima u Banjaluci, koje je ono i razmotrilo. Prema rečima **Borislava Pelevića**, 10. oktobra 1995. godine održana je proslava godišnjice osnivanja SDG-a u Erdutu.<sup>3775</sup> Proslavi su prisustvovali general SDG Marko Pajić zvani Peja, kao i komandant PJP MUP-a Srbije Obrad Stevanović.<sup>3776</sup> Dana 22. oktobra 1995. godine, posle događaja u Banjaluci, predsednik Radovan Karadžić je poslao zahvalnicu SDG-u, kao i komandantu Arkanu lično.<sup>3777</sup> Dana 30. maja 1996. godine, Radovan Karadžić je odlikovao Arkana ordenom Karađorđeve zvezde, najvišim odlikovanjem Republike bosanskih Srba.<sup>3778</sup>

1878. Kada je reč o organizaciji učešća SDG-a u dejstvima u Banjaluci, Pretresno veće smatra da su pripadnici SDG-a otprilike u septembru 1995. godine otišli iz Erduta u

<sup>3766</sup> P348 (Spisak lica kojima se isplaćuju dnevnice, s potpisom komandanta JATD Milana Radonjića, 10. avgust 1995. godine), str. 52; P543 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. avgusta do 15. septembra 1995. godine), str. 8.

<sup>3767</sup> P588 (Tabelarni pregled komentara u vezi sa spiskovima za isplatu DB-a, koji je potpisao svedok JF-050, 28. jun 2010. godine), str. 6-7.

<sup>3768</sup> P348 (Spisak lica kojima se isplaćuju dnevnice, s potpisom komandanta JATD Milana Radonjića, 10. avgust 1995. godine), str. 54.

<sup>3769</sup> P3070 (Lični karton Žarice Radnova), str. 1.

<sup>3770</sup> Borislav Pelević, T. 16585.

<sup>3771</sup> P348 (Spisak lica kojima se isplaćuju dnevnice, s potpisom komandanta JATD Milana Radonjića, 10. avgust 1995. godine), str. 55.

<sup>3772</sup> P1632 (Spisak imena koja je pomenula svedokinja JF-057), str. 4.

<sup>3773</sup> P348 (Spisak lica kojima se isplaćuju dnevnice, s potpisom komandanta JATD Milana Radonjića, 10. avgust 1995. godine), str. 36; P543 (MUP Srbije, RDB, spisak lica kojima se isplaćuju dnevnice za period od 1. septembra do 15. septembra 1995. godine), str. 6, 8.

<sup>3774</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 31-32.

<sup>3775</sup> Borislav Pelević, T. 16449-16452; D666 (Video-snimak govora Borislava Pelevića na proslavi godišnjice SDG-a 10. oktobra 1995. godine).

<sup>3776</sup> Borislav Pelević, T. 16451, 16623.

<sup>3777</sup> Borislav Pelević, T. 16456; D668 (Zahvalnica Srpskoj dobrovoljačkoj gardi, s potpisom Radovana Karadžića, 22. oktobar 1995. godine).

<sup>3778</sup> Borislav Pelević, T. 16457; D669 (Potvrda o odlikovanju Željka Ražnatovića ordenom Karađorđeve zvezde, s potpisom Radovana Karadžića, 30. maj 1996. godine).

Banjaluku. Iako Milovanović kaže da je Arkan došao nepozvan na ratište u Ključu oko 16. septembra 1995. godine kako bi se priključio pripadnicima VRS-a u borbi, on napominje da je sam Arkan tvrdio da je došao po Karadžićevom naređenju. Tu tvrdnju potkrepljuje svjedok JF-010, koji je rekao da je SDG došao u Sanski Most na poziv najvišeg rukovodstva SDS-a. Uprkos tome, u belešci u Mladićevim dnevnicima od 29. septembra 1995. godine piše sledeće: "Jovica St[anišić] je nešto ljut (300 svojih je dao, a SAD nam je zamerila što smo mi reklamirali Arkana)." Dana 30. septembra 1995. godine, Mladić je zabeležio da je Stanišić rekao sledeće: "[T]amo se udenuo Arkan, mi smo poslali 400 ljudi. Koliko sam obavešten, to je pomoglo i na Sanskom Mostu i Novigradu." Tužilaštvo u Završnom pretresnom podnesku tvrdi da ova druga beleška pokazuje da je Stanišić poslao Arkana i SDG u Bosnu i Hercegovinu 1995. godine.<sup>3779</sup> Tužilaštvo takođe navodi da beleška u dnevnicima od 29. septembra 1995. godine ukazuje na to da su arkanovci dejstvovali pod okriljem MUP-a Srbije tokom njihovog angažovanja 1995. godine.<sup>3780</sup> Te navode tužilaštva osporava Stanišićeva odbrana, tvrdeći da se beleške u Mladićevim dnevnicima od 29. i 30. septembra 1995. godine odnose na ljude iz MUP-a Srbije poslate na način koji je opisao Grekulović, kako se navodi gore u tekstu.<sup>3781</sup> Simatovićeva odbrana se priključuje toj tvrdnji u vezi s dokaznim predmetom P2545: beleškom od 30. septembra 1995. godine.<sup>3782</sup>

1879. Pretresno veće smatra da su beleške u Mladićevim dnevnicima dvosmislene i napominje da se mogu protumačiti kao da se odnose i na snage MUP-a Srbije i na SDG. Pored toga, Pretresno veće napominje da se u belešci u Mladićevim dnevnicima od 30. septembra 1995. godine (dokazni predmet P2545) kaže da se Arkan "udenuo" na tom području. Ta formulacija ukazuje na to da Arkana nije poslao Stanišić. Takođe, u toj belešci dalje piše "mi smo poslali 400 ljudi", što upućuje na to da je Arkanova grupa bila odvojena od te grupe od 400 ljudi. Veću su takođe predloženi dokazi koji ukazuju na to da je SDG došao u Banjaluku nakon poziva ili naređenja Radovana Karadžića. Takođe ima dokaza koji upućuju na to da je SDG na ovo područje došao samoinicijativno. Pretresno veće smatra da se iz dokaza o upućivanju SDG-a na područje Banjaluke ne može izvesti definitivni zaključak. Na osnovu gorenavedenog, Pretresno veće smatra da postoji razumna sumnja u vezi s tim da li su optuženi organizovali učešće SDG-a u dejstvima u Banjaluci 1995. godine.

<sup>3779</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 595.

<sup>3780</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 665.

<sup>3781</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 1237-1245.

<sup>3782</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 1131, 1136.

1880. Kada je reč o finansiranju učešća SDG-a u dejstvima u Banjaluci, uzevši u obzir gorerezimirane spiskove za isplatu, Pretresno veće zaključuje da je jedan broj pripadnika SDG-a koji su učestvovali u dejstvima u Banjaluci, uključujući Mihajla Ulemeka, Mladena Šarca i Radeta Rakonjca, dobijao finansijsku podršku od DB-a Srbije. To se podudara sa zaključkom Pretresnog veća iz poglavlja 6.4.5 u vezi s finansiranjem SDG-a od strane DB-a Srbije tokom 1994. i 1995. godine nezavisno od konkretnih dejstava. Na osnovu gorenavedenog i svedočenja svedokinje JF-057, Pretresno veće zaključuje da je DB Srbije finansirao učešće SDG-a u dejstvima u Banjaluci 1995. godine. Pretresno veće takođe konstatuje da se imena pripadnika SDG-a pojavljuju na istim spiskovima za isplatu JATD-a na kojima se nalaze i imena pripadnika JATD-a, kao što su Radojica Božović, Davor Subotić i drugi.<sup>3783</sup> Pretresno veće osim toga konstatuje da je te spiskove za isplatu potpisao Milan Radonjić. Podsećajući na svoj zaključak iz poglavlja 6.3.2 da je Milan Radonjić bio na komandnom položaju u JATD-u i da je JATD bio jedinica DB-a Srbije podređena optuženima u relevantno vreme, Pretresno veće zaključuje da su optuženi finansirali učešće SDG-a u dejstvima u Banjaluci 1995. godine. Pretresno veće takođe napominje da su general Lončar i RSK takođe plaćali pripadnike SDG-a tokom njihovog učešća u dejstvima u Banjaluci.

1881. Pretresnom veću nisu predočeni dovoljni dokazi koji bi pokazali da su optuženi snabdevali ili na drugi način podržavali SDG tokom dejstava u Banjaluci 1995. godine na bilo koji način drugačiji od onoga koji je gore naveden.

1882. Kada je reč o organizovanju učešća drugih jedinica MUP-a Srbije u dejstvima u Banjaluci, Pretresno veće, na osnovu Grekulovićevog svedočenja, zaključuje da je posle upućivanja zahteva Vlade Republike bosanskih Srba, Vlada Srbije početkom septembra 1995. godine uputila snage MUP-a Srbije, takozvane PJP-ove, u Republiku bosanskih Srba. Pretresnom veću nije poznato da su optuženi na bilo koji način učestvovali u donošenju odluke o upućivanju tih jedinica u Banjaluku. U tom pogledu, beleška u Mladićevim dnevnicima od 29. septembra 1995. godine (dokazni predmet P2544) suviše je neodređena da bi se moglo zaključiti da su optuženi angažovali jedinice PJP. Shodno tome, Pretresno veće konstatuje da ne može da zaključi da su optuženi organizovali učešće PJP-ova u dejstvima u Banjaluci.

1883. Pretresnom veću nisu predočeni dovoljni dokazi koji bi pokazali da su optuženi finansirali PJP-ove tokom dejstava u Banjaluci 1995. godine.

---

<sup>3783</sup> Za zaključak Pretresnog veća u vezi s pripadnošću ovih lica JATD-u, v. poglavlje 6.3.2.

1884. Kada je reč o snabdevanju i podršci, Pretresno veće, na osnovu Grekulovićevog svedočenja, zaključuje da je DB Srbije tokom dejstava u Banjaluci snabdevao PJP-ove hranom i cigaretama i time ih podržavao. Pored toga, Pretresno veće svedočenje svedokinje JF-057 da su pripadnici Crvenih beretki pod komandom Božovića učestvovali u dejstvima u Banjaluci tumači tako da ono ukazuje na to da je Božović, kao što se navodi, koordinirao PJP-ove. Dalji dokazi upućuju na to da je, osim Božovića, u dejstvima u Banjaluci 1995. godine Filipović takođe koordinirao PJP-ove. Posebno zbog toga što predloženi dokazi ukazuju na to da je tokom dejstava u Banjaluci postojala zajednička operativna i ministarska komandna struktura na čelu s ministrom Kovačem iz Republike bosanskih Srba, koordinirajuća uloga Božovića i Filipovića je, prema shvatanju Pretresnog veća, podrazumevala održavanje veza, pružanje podrške i potpomaganje. Podsećajući na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 da su Božović i Filipović bili pripadnici JATD-a, jedinice DB-a Srbije koja je u relevantno vreme bila podređena optuženima, i da su obojica u toj jedinici bila na komandnom položaju, Pretresno veće zaključuje da su optuženi podržavali učešće PJP-ova u dejstvima u Banjaluci time što su im obezbeđivali hranu i cigarete. Pretresno veće dalje napominje da su ostale zalihe obezbeđivane iz Republike bosanskih Srba.

*6.4.5 Optuženi su organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Srpskoj dobrovoljačkoj gardi i rukovodili njima*

1885. Prema Optužnici, optuženi su organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške SDG-u i rukovodili njima.<sup>3784</sup>

1886. U ovom odeljku, Pretresno veće će razmotriti da li su optuženi organizovali finansiranje, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške SDG-u i rukovodili njima izvan perioda kada su izvođena konkretna dejstva o kojima je bilo reči u poglavljima 6.4.4, 6.5.3 i 6.5.4, kao i da li su organizovali obuku SDG-a i rukovodili njome. Pretresno veće će dole u tekstu izložiti i razmotriti svedočenja svedokinje JF-057, svedoka JF-035, Nebojše Bogunovića, Dejana Sliškovića, svedoka JF-050, svedoka C-015, svedoka DST-035, svedoka JF-027, svedoka JF-025, Reynauda Theunensa, Gvozdena Gagića, kao i dokumentarne dokaze. Tužilaštvo u svom Završnom pretresnom podnesku tvrdi da su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške SDG-u i rukovodili njima, budući da je SDG bio pod njihovom komandom.<sup>3785</sup> Prema navodima tužilaštva, DB Srbije je ostao u stalnom kontaktu sa SDG-om i finansirao ga

<sup>3784</sup> Optužnica, par. 5, 15(c).

<sup>3785</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 303-305.

je isplaćujući plate njegovim pripadnicima.<sup>3786</sup> Stanišićeva odbrana tvrdi da je Arkan bio dobro povezan s političarima i vojnim komandantima i da je zalihe dobijao preko njih, a ne preko DB-a Srbije.<sup>3787</sup> Simatovićeva odbrana uglavnom iznosi kritike na račun pouzdanosti svedokinje JF-057, kao što će biti detaljnije izloženo dole u tekstu.

1887. Pretresno veće će najpre izložiti dokaze koji su mu predloženi u vezi s finansiranjem SDG-a.

1888. **Svedokinja JF-057** je rekla da su pripadnici SDG-a odlazili u prostorije SDB-a da podignu novac koji im je tamo bivao uručen.<sup>3788</sup> DB Srbije je ponekad novac za isplatu plata pripadnika SDG-a direktno slao u centar u Erdutu.<sup>3789</sup> Svedokinja je rekla da je Arkan dobijao novac od DB-a Srbije – dinarski iznos u vrednosti od nekoliko miliona nemačkih maraka – i da je taj novac uvek isplaćivan u sveže odštampanim novčanicama i korišćen uglavnom za isplatu plata Tigrova.<sup>3790</sup> O primljenim iznosima nije vođena evidencija.<sup>3791</sup> Svedokinja je rekla da novac dobijen od DB-a nikada nije uplaćivan na bankovne račune i da su, na primer, Tigrovi svoje plate dobijali u kovertama, a da bi ostatak bio podeljen na dva jednaka dela, od kojih je jedan deo stavljan u Arkanov sef, a drugi deo je odlazio preduzimaču koji je gradio Arkanovu kuću.<sup>3792</sup> Svedokinja je potvrdila da su ta njena direktna saznanja o novcu koji je DB Srbije isplaćivao SDG-u ograničena na period od novembra 1994. do januara 1996. godine.<sup>3793</sup>

1889. Svedokinja JF-057 je rekla da je SDG bio sponzorisan i novcem i drugim priložima bogatih privrednika, kao i da su neka preduzeća davala donacije za finansiranje SDG-a.<sup>3794</sup> Taj novac je korišćen za kupovinu potrepština za centar za obuku u Erdutu. Svedokinja je rekla da za primljene donacije nisu postavljeni nikakvi konkretni uslovi; neki ljudi su davali novac "zbog Arkana", neki su mislili da treba da daju da bi "pomogli srpskom narodu" i da

---

<sup>3786</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 307-310.

<sup>3787</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 434-438.

<sup>3788</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3-4; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 11; P1619 (Svedokinja JF-057, memorandum u vezi s izmenama ranijih izjava i ranijeg iskaza, 22. novembar 2010. godine), str. 1.

<sup>3789</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 11; svedokinja JF-057, T. 9596.

<sup>3790</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 4; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 11; svedokinja JF-057, T. 9596-9597.

<sup>3791</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 4.

<sup>3792</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 11; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19454; svedokinja JF-057, T. 9467-9468, 9470.

<sup>3793</sup> Svedokinja JF-057, T. 9472.

<sup>3794</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 4; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 10; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19453, 19555-19556, 19558; svedokinja JF-057, T. 9379, 9463-9465, 9552-9555, 9561, 9563; P1620 (Tabela s dokaznim predmetima i komentarima svedokinje JF-057, 22. novembar 2010. godine), str. 1.

SDG brani srpski narod.<sup>3795</sup> Svedokinja je rekla da je preduzeće SDG-a u Ulici kneza Miloša čuvalo priznanice tih transakcija.<sup>3796</sup> Račun preduzeća SDG-a korišćen je za isplatu plata zaposlenima u Arkanovim preduzećima i zaposlenima u kancelarijama SDG-a.<sup>3797</sup>

1890. Dokaze u vezi s platama pripadnika SDG-a predložili su i drugi svedoci. Prema rečima **Nebojše Bogunovića**, Arkanova jedinica je delimično finansirana donacijama Srba iz inostranstva i bila je bolje opremljena od drugih formacija u istočnoj Slavoniji. Arkanovci su redovno isplaćivani u devizama, ili u nemačkim markama ili u švajcarskim francima.<sup>3798</sup>

**Dejan Slišковиć**, Srbin koji je u periodu od juna 1994. do maja 1995. godine bio pripadnik JATD-a,<sup>3799</sup> rekao je da je tokom perioda kada je bio u Arkanovim Tigrovima, posle maja 1995. godine, platu u iznosu od oko 300 nemačkih maraka mesečno dobijao u novim, sveže odštampanim novčanicama, u istim zatvorenim belim kovertama s plavim slovima kao i kada je bio pripadnik Crvenih beretki.<sup>3800</sup> U Erdutu, kapetan SDG-a Lada, koji je bio zadužen za centar u Erdutu, rekao je svedoku da novac stiže iz Srbije.<sup>3801</sup> **Svedok JF-050**, Hrvat iz Jajca u Bosni i Hercegovini,<sup>3802</sup> rekao je da je na spiskovima za isplatu JATD DB-a Srbije iz 1994. i 1995. godine prepoznao imena jednog broja pripadnika SDG-a.<sup>3803</sup> **Svedok JF-027**, Srbin iz Hrvatske i bivši pripadnik SDG-a,<sup>3804</sup> jednom prilikom je, kada je bio na odsustvu u Beogradu, platu primio u prostorijama MUP-a u Beogradu.<sup>3805</sup> U jednom intervjuu bez datuma, Arkan je rekao da je Šešelj bio glavni sponzor njegovih snaga, ali da je podrška pristizala i od patriota iz Beograda i iz cele Srbije.<sup>3806</sup>

1891. Dva svedoka su svedočila o tome da je Arkan bio agent DB-a SFRJ i Srbije. **Svedokinja JF-057** je rekla da je pripadnik SDG-a čiji je nadimak bio Kale, koji je radio s Arkanom tokom sedamdesetih i osamdesetih godina, rekao da je Arkan, pre nego što je 1991.

<sup>3795</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 10-11; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19569.

<sup>3796</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 4.

<sup>3797</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 10-11.

<sup>3798</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 64.

<sup>3799</sup> P440 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), str. 1, par. 3-4, 20; P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), str. 1, par. 13-14, 63.

<sup>3800</sup> P440 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 22; P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 24, 46, 68; Dejan Slišковиć, T. 5137-5138.

<sup>3801</sup> Dejan Slišковиć, T. 5255.

<sup>3802</sup> P570 (Svedok JF-050, izjava svedoka, 15. decembar 1998. godine), str. 2; P572 (Svedok JF-050, raniji iskaz), str. 18369.

<sup>3803</sup> P588 (Tabelarni pregled komentara u vezi sa spiskovima za isplatu DB-a, koji je potpisao svedok JF-050); v. takođe, na primer, spiskove za isplatu koji su uvršteni u spis kao dokazni predmeti P157, P541-P543, P545-P547, P1490-P1491, P1493-P1494, P1496-1497.

<sup>3804</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), str. 1, par. 7; svedok JF-027, T. 8887, 8890, 8971.

<sup>3805</sup> Svedok JF-027, T. 8886-8887, 8892.

<sup>3806</sup> P2924 (Intervju sa Željkom Ražnatovićem objavljen u listu *On*), str. 1.



godine počeo rat, bio agent DB-a SFRJ koji je radio izvan SFRJ.<sup>3807</sup> **Svedok DST-035**, bivši visoki funkcioner DB-a Srbije u Beogradu,<sup>3808</sup> rekao je da je beogradska uprava pratila Arkana u periodu od 1989. do 1990. godine.<sup>3809</sup> Prema informacijama DB-a, Arkan je od sredine osamdesetih godina radio za Savezni DB kao saradnik, posedovao je službenu legitimaciju Saveznog DB-a i plaćan je za taj posao.<sup>3810</sup> Prema rečima ovog svedoka, DB Srbije je u periodu od 1991. do 1995. godine Arkana stalno pratio.<sup>3811</sup> Stanišić je, nakon što je imenovan za načelnika, naredio da DB revnosno prati Arkana.<sup>3812</sup> Svedok je rekao da je DB, zahvaljujući tom praćenju, imao informacije da je Arkan od 1991. do 1992. godine imao kontrolu nad dobrovoljcima iz Srbije, koje je SDG regrutovao i slao u Erdut i na druge lokacije izvan Srbije, gde su obučavani i naoružavani.<sup>3813</sup> Izveštavanje o Arkanu kategorisano je kao strogo poverljivo i za njega su u izveštajima DB-a korišćena šifrirana imena, na primer, "Kafa". Iako je korišćenje pseudonima u izveštajima DB-a u principu ukazivalo na to da je dotična osoba registrovana kao saradnik DB-a, upotreba pseudonima za Arkana, prema rečima ovog svedoka, nije ukazivala na bilo kakvu pripadnost DB-u, već je to rađeno iz bezbednosnih razloga s obzirom na izuzetnu osetljivost njegovog slučaja.<sup>3814</sup> Postojala je praksa da se ne samo saradnicima, već i osobama koje su bile predmet obrade, u veoma osetljivim slučajevima daju šifrirana imena.<sup>3815</sup>

1892. U vezi s naoružavanjem i doturom drugih zaliha, Pretresnom veću su predloženi sledeći dokazi. **Dejan Slišković** je rekao da je automate, kakve su imali ljudi koji su čuvali sedište SDG-a u Beogradu, bilo zabranjeno nositi bez posebne dozvole MUP-a.<sup>3816</sup>

1893. **Svedokinja JF-057** je rekla da je SDG dobijao podršku – u vidu hrane i cigareta – od mnogih bogatih pojedinaca Srba, ali da im je naoružanje i municiju obezbeđivao SVK.<sup>3817</sup> Svedokinja je rekla da je general Dušan Lončar potpisao sve narudžbenice i dokumentaciju za

<sup>3807</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 2; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19445, 19551-19552; svedokinja JF-057, T. 9415, 9426-9427, 9614-9615; P1646 (MUP Srbije, Uprava SDB za grad Beograd, izveštaj podnet Trećoj upravi SDB MUP-a Srbije, 7. januar 1991. godine), str. 1-6.

<sup>3808</sup> D270 (Svedok DST-035, izjava svedoka, 27. jun 2011. godine), str. 1, par. 1-5.

<sup>3809</sup> D270 (Svedok DST-035, izjava svedoka, 27. jun 2011. godine), par. 70-72, 80; svedok DST-035, T. 12340.

<sup>3810</sup> D270 (Svedok DST-035, izjava svedoka, 27. jun 2011. godine), par. 71-73; svedok DST-035, T. 12239-12242; D272 (Depeša načelnika SDB RSUP-a Zorana Janačkovića u vezi s Arkanom, 9. januar 1990. godine), str. 1.

<sup>3811</sup> Svedok DST-035, T. 12166, 12176-12177, 12184, 12246-12248.

<sup>3812</sup> Svedok DST-035, T. 12166, 12168, 12250-12251, 12270.

<sup>3813</sup> Svedok DST-035, T. 12168.

<sup>3814</sup> Svedok DST-035, T. 12312-12313, 12339-12341.

<sup>3815</sup> Svedok DST-035, T. 12367-12369; D288 (Leković, službena beleška o radu Komisije za ispitivanje odliva podataka, 19. jul 1991. godine), str. 15.

<sup>3816</sup> Dejan Slišković, T. 5138-5139, 5253-5254.

<sup>3817</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 4; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19472. Svedokinja je govorila o snabdevanju koje je obezbeđivao VJ, konkretno, Dušan Lončar. Imajući u vidu dokaze u celini, koji Lončara jasno povezuju sa SVK-om, Pretresno veće smatra da je svedokinja pogrešila kada je govorila o VJ.

oružje i municiju koji su odlazili SDG-u.<sup>3818</sup> SVK je u Erdutu Tigrovima takođe obezbeđivao gorivo, ali samo onoliko koliko im je od dana do dana bilo potrebno za akciju i odlazak na front.<sup>3819</sup>

1894. Pretresnom veću su takođe predočeni dokazi u vezi s konkretnim slučajevima koji upućuju na to da su između DB-a Srbije i SDG-a postojale i druge veze. Svedokinja JF-057 je rekla da je tokom prve nedelje septembra 1995. godine jedan pripadnik SDG-a koji je bio na odsustvu u Beogradu tamo uhapšen i poslat u centralni zatvor u Beogradu.<sup>3820</sup> Svedokinja je rekla da je, kada je SDG u Beogradu kontaktirao Simatovićevu sekretaricu Slađanu u vezi s njegovim puštanjem na slobodu, to učinjeno odmah i da se taj pripadnik SDG-a pojavio u sedištu SDG-a u Beogradu sat vremena kasnije.<sup>3821</sup> Svedokinja JF-057 je rekla i da Tigrovi nisu dobijali legitimacije DB-a, iako su u dokumentaciji DB-a bili registrovani kao pripadnici rezervnog sastava DB-a. Kad god bi neki pripadnik Tigrova bio ranjen, njegova zdravstvena knjižica se nosila Simatovićevoj sekretarici Slađani koja bi na nju stavila pečat "rezervni sastav" kako bi srpska država platila njegovo lečenje.<sup>3822</sup> "Doktor Ivanović" je lečio ranjene pripadnike SDG-a u svojoj privatnoj klinici "Anlave", ali bilo je problema kod kojih on nije mogao da pomogne; u tim slučajevima, SDG se za pomoć obraćao DB-u Srbije.<sup>3823</sup>

1895. **Svedok JF-025**, Srbin iz Hrvatske,<sup>3824</sup> rekao je da su oni koji bi se prijavili za služenje u Arkanovim Tigrovima time ispunjavali obavezu služenja vojnog roka u JNA.<sup>3825</sup> Svedok je kasnije od ljudi u svom vođu čuo da su neki vojni obveznici uspeli da kompenzuju služenje zatvorske kazne služenjem kod Arkana.<sup>3826</sup>

1896. U jednom nepotpisanom obaveštajnom izveštaju bez datuma (dokazni predmet P1061) kaže se da je SDG, koji je predvodio Željko (Arkan) Ražnatović, bio povezan s MUP-om Srbije, što pokazuje činjenica da je jedan broj pripadnika SDG-a imao službene

<sup>3818</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 11; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19472, 19511; svedokinja JF-057, T. 9473.

<sup>3819</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 11-12. V. gore objašnjenje u vezi s tim što je svedokinja govorila o VJ.

<sup>3820</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 4; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19506.

<sup>3821</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 4; P1617 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 29. novembar 2002. godine), str. 2; svedokinja JF-057, T. 9618.

<sup>3822</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 10; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19450; svedokinja JF-057, T. 9381-9382, 9449-9453, 9618.

<sup>3823</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 10; svedokinja JF-057, T. 9450.

<sup>3824</sup> P612 (Svedok JF-025, raniji iskaz, 2003. godina), str. 18019, 18054; P611 (Svedok JF-025, drugi list sa pseudonimom); P613 (Svedok JF-025, prvi list sa pseudonimom).

<sup>3825</sup> P612 (Svedok JF-025, raniji iskaz, 2003. godina), str. 18023.

<sup>3826</sup> P612 (Svedok JF-025, raniji iskaz, 2003. godina), str. 18111; svedok JF-025, T. 6242.

legitimacije.<sup>3827</sup> Vojni veštak **Reynaud Theunens**<sup>3828</sup> je, na osnovu sadržaja i porekla tog dokumenta, zaključio da ga je sačinio organ bezbednosti VJ posle maja 1996. godine.<sup>3829</sup>

1897. **Svedokinja JF-057** je rekla da je svako od ukupno 12 vozila SDG-a imalo tri kompleta registarskih tablica: originalne tablice vozila, registarske tablice policije Krajine i registarske tablice MUP-a Srbije.<sup>3830</sup>

1898. Kada je reč o osnivanju centra za obuku u Erdutu 1995. godine i obuci uopšte, Pretresnom veću su predloženi sledeći dokazi.

1899. **Svedokinja JF-057** je rekla da je krajem 1993. godine situacija na frontu bila relativno mirna i da je SDG raspušten. Krajem 1993. godine, Radovan Stojičić zvani Badža preuzeo je centar za obuku u Erdutu za potrebe policije. U periodu od juna 1993. do marta 1994. godine u njemu je prošlo obuku oko 200 pripadnika SDG-a.<sup>3831</sup> Poslednjih 50 pripadnika SDG-a napustilo je centar u martu 1994. godine. Svedokinja je rekla da su ti Badžini "policajci" bili pripadnici SAJ, Specijalne antiterorističke jedinice.<sup>3832</sup> Svedokinja JF-057 je rekla da je Badža od 1991. godine imao dobre radne odnose s Arkanom, što se promenilo 1993. godine, a jedan od razloga je bio taj što je Arkan nastavio da se bavi švercom, što je opterećivalo njihove odnose.<sup>3833</sup> Svedokinji JF-057 se činilo da policija i DB Srbije to nisu odobraval.<sup>3834</sup> Prema rečima svedokinje, DB Srbije nije toliko interesovalo to što je šverc bio nezakonit, već ga je brinula činjenica što je to skretalo pažnju na Arkana i njegovu jedinicu i na ono što oni rade.<sup>3835</sup>

1900. Dana 15. aprila 1994. godine, pukovnik SVK Dušan Grahovac izvestio je da su komandant 11. korpusa i načelnik bezbednosti posetili načelnika SDB Stanišića i da su se dogovorili da 102. nastavni centar u Erdutu ostane u nadležnosti MUP-a Krajine i da se pripadnici vojne policije SVK obučavaju zajedno s pripadnicima MUP-a na toj lokaciji.<sup>3836</sup>

---

<sup>3827</sup> P1061 (Informacija o paravojnim jedinicama, nepotpisano, bez datuma), str. 1-2.

<sup>3828</sup> Reynaud Theunens, T. 8049-8057; P1574 (Kratka biografija Reynauda Theunensa).

<sup>3829</sup> Reynaud Theunens, T. 8233-8234.

<sup>3830</sup> P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19450-19451; svedokinja JF-057, T. 9353; P1624 (Dopis dobrovoljca SDG upućen predsedniku Srbije, bez datuma), str. 2.

<sup>3831</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 2; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 2; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19457.

<sup>3832</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 2.

<sup>3833</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 2; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19458, 19552, 19571-19572; svedokinja JF-057, T. 9581.

<sup>3834</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 2; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19552-19553.

<sup>3835</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 2; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 12.

<sup>3836</sup> P1688 (Izveštaj SVK o sastanku komandanta 11. korpusa i načelnika bezbednosti sa Stanišićem, s potpisom Dušana Grahovca, 15. april 1994. godine).

1901. **Svedokinja JF-057** je rekla da Arkan nije ništa radio bez podrške ili dozvole Frenkija ili DB-a i da, na primer, ne bi pozivao pripadnike SDG-a da se vrate na aktivnu dužnost i ne bi ih vodio u centar za obuku niti u bilo koju akciju bez odobrenja ili podrške DB-a.<sup>3837</sup> Svedokinja JF-057 je rekla da je, kada je u maju 1995. godine zapadna Slavonija pala u ruke Hrvata, DB-u bila potrebna pomoć. Svedokinja je rekla da je zbog toga otvoren novi centar za obuku za pripadnike SDG-a i da je to, prema onome što su govorili Arkan i pripadnici SDG-a, omogućio DB, bez koga to nije moglo da se uradi.<sup>3838</sup>

1902. Svedokinja JF-057 je rekla da je novi centar za obuku SDG-a u Erdutu imao direktnu telefonsku liniju sa sedištem SDG-a u Beogradu, što je sredio DB. Pored toga, DB je sredio da se dobiju i dve direktne radio-veze između sedišta SDG-a u Beogradu i (i) centra za obuku u Erdutu i (ii) obezbeđenja u Arkanovoj kući. Svedokinja je rekla da je Arkanu za te radio-veze bilo potrebno odobrenje DB-a budući da je za frekvenciju morala da se dobije dozvola kako bi se izbeglo ometanje drugih frekvencija. Svedokinja je rekla da je takva dozvola MUP-a Srbije bila zakonski potrebna.<sup>3839</sup>

1903. **Svedok C-015**, Srbin iz Hrvatske,<sup>3840</sup> rekao je da je jednom prilikom 1995. godine video Stanišića u centru za obuku u Erdutu, gde je Stanišić sleteo u helikopteru. Stanišić je bio u društvu Radovana Stojičića zvanog Badža.<sup>3841</sup>

1904. **Gvozden Gagić**, službenik MUP-a Srbije početkom devedesetih godina,<sup>3842</sup> rekao je da su pripadnike SDG-a u Erdutu obučavali pripadnici SAJ-a.<sup>3843</sup> SAJ je bio deo SJB-a MUP-a Srbije.<sup>3844</sup>

1905. **Svedok JF-035** je rekao da su, iste večeri sredinom avgusta 1994. godine kada je arkanovcima rečeno da će učestvovati u operaciji "Pauk", poslata dva autobusa da ih iz Beograda odvezu u Lipovičku šumu, gde je bila logistička baza DB-a Srbije.<sup>3845</sup> Autobuse su vozili policajci u plavim maskirnim policijskim uniformama. Kad su došli u Lipovičku šumu,

<sup>3837</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 4; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 12; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19425-19426, 19445-19446.

<sup>3838</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 4; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 2-3; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19510; svedokinja JF-057, T. 9373-9375, 9474-9475.

<sup>3839</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 3; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19451.

<sup>3840</sup> P2 (Svedok C-015, izjava svedoka, 13. maj 1999. godine), str. 2; P3 (Svedok C-015, dopuna izjave svedoka, 24. januar 2001. godine), str. 1.

<sup>3841</sup> Svedok C-015, T. 1624-1635.

<sup>3842</sup> Gvozden Gagić, T. 17101-17102.

<sup>3843</sup> Gvozden Gagić, T. 17122, 17136.

<sup>3844</sup> Gvozden Gagić, T. 17137.

<sup>3845</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 17; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12193.

napolju je bilo parkirano par landrovera spremnih za borbena dejstva – na jednom je bio postavljen minobacač, a na drugom teški mitraljez – a u okviru kompleksa zgrada je bilo parkirano još borbenih vozila. Pripadnici Crvenih beretki su već bili tamo.<sup>3846</sup> Arkanovci su još nosili civilnu odeću, dok su pripadnici Crvenih beretki imali zelene maskirne uniforme po ugledu na uniforme NATO i posedovali su prvorazrednu vojnu opremu. Arkanovci su poslali u restoran da sačekaju dok se oprema ne utovari u autobuse, a takođe im je podeljeno nešto jurišnih pušaka; kasnije su im te puške podeljene po registarskom broju, ali u to vreme još nisu bile zavedene u spisak.<sup>3847</sup> Tamo su čekali celu noć jer su autobusima stizali novi vojnici ili policajci. Najzad, oko pet-šest autobusa, punih ljudi i opreme, i tri-četiri kamiona s prikolicama, puna maskirnih borbenih vozila i kontejnera za gorivo, krenuli su ka planini Tari.<sup>3848</sup> Zaustavili su se kod hotela koji je bio pretvoren u centar za obuku Crvenih beretki. U tom centru za obuku bio je jedan broj pripadnika Crvenih beretki, uključujući čoveka čiji je nadimak bio Riki, kao i Raju Božovića, za koga je svedok JF-035 rekao da je bio komandant.<sup>3849</sup> Arkanovci su proveli tri-četiri noći u centru, gde su dobili opremu i prošli dodatnu obuku. U to vreme, Milorad Ulemek je počeo da razdvaja oficire od vojnika u jedinici i da uvodi strogu vojnu disciplinu među vojnicima.<sup>3850</sup>

1906. **Svedok JF-027** je takođe svedočio u vezi s tom obukom. On je rekao da su njega i druge pripadnike SDG-a odveli u Lipovičku šumu kod Beograda, gde je video oklopna vozila ofarbana u iste maskirne boje kao njegova uniforma.<sup>3851</sup> Na toj lokaciji, svedok je potpisao neki dokument, za koji misli da je možda bio ugovor, iako nije siguran šta je to bilo, i dobio je nešto novca. Sledećeg dana, svedoka su prebacili na Taru, gde je boravio u hotelu koji je pripadao MUP-u. Svedok je na Tari prvi put video Crvene beretke. Svedok je na Tari, a kasnije je saznao da je to bila baza MUP-a koju je koristio SDG, prošao jednonedeljnu obuku koja se sastojala od strojevih i taktičkih vežbi zajedno s Crvenim beretkama. Za obuku je bio zadužen Legija.<sup>3852</sup> **Svedokinja JF-057** je takođe rekla da su neki Arkanovi Tigrovi pričali da

<sup>3846</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 17; svedok JF-035, T. 5475.

<sup>3847</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 17; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12193.

<sup>3848</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 17; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 121923.

<sup>3849</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 17; svedok JF-035, T. 5418.

<sup>3850</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 17.

<sup>3851</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 12; P1597 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 8. novembar 2010. godine), str. 1.

<sup>3852</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 12-13; svedok JF-027, T. 8920-8921, 8924.

su, pre nego što su otišli u Veliku Kladašu, najpre bili u centru DB-a Srbije na Tari, gde su prošli obuku u trajanju od oko nedelju dana.<sup>3853</sup>

1907. Pretresno veće napominje da je o toj obuci svedočio i **Dragoslav Krsmanović**. Uzimajući u obzir ukupnu ocenu pouzdanosti ovog svedoka o kojoj je bilo reči u poglavlju 2, Pretresno veće se ipak neće osloniti na to svedočenje.

1908. Pretresno veće će se najpre osvrnuti na prigovore po pitanju verodostojnosti svedokinje JF-057. Stanišićeva odbrana poziva Pretresno veće da krajnje oprezno pristupi svedočenju svedokinje JF-057.<sup>3854</sup> Ona osporava verodostojnost i pouzdanost ove svedokinje po dva glavna osnova: (1) svedokinja je imala direktna saznanja o Arkanovom odnosu sa Simatovićem samo od kraja novembra 1994. godine nadalje i (2) svedokinja je promenila svedočenje u materijalnim aspektima.<sup>3855</sup> Simatovićeva odbrana tvrdi da dokazni predmeti D1356 i D1357 (elektronske poruke koje je svedokinja poslala Stanišićevoj odbrani i tužilaštvu posle svog svedočenja), gde svedokinja pominje "dogovor" s tužilaštvom oko svedočenja u ovom predmetu, "dramatično dovode u pitanje prihvatljivost svedočenja koje je dala ova svedokinja".<sup>3856</sup> Simatovićeva odbrana dodaje da su svedoci Pelević i Dimitrijević osporili nedosledno svedočenje svedokinje JF-057.<sup>3857</sup> U završnoj reči, tužilaštvo odgovara da dokazni predmeti D1356 i D1357 ne negiraju pouzdanost ove svedokinje. Tužilaštvo ukazuje na činjenicu da se dokazi iz ranije izjave i iskaza svedokinje, koji su predočeni pre no što su iskrsele okolnosti o kojima je bilo reči u pismima, podudaraju sa svedočenjem u ovom predmetu.<sup>3858</sup> Tužilaštvo dodaje da svedočenje ove svedokinje potkrepljuju i drugi dokazi, uključujući spiskove za isplatu DB-a Srbije.<sup>3859</sup> Najzad, tužilaštvo navodi da se u dokaznim predmetima D1356 i D1357 ne kaže da svedokinja nije govorila istinu kada je svedočila.<sup>3860</sup> U vezi sa svedocima Pelevićem i Dimitrijevićem, tužilaštvo navodi da je Dimitrijevićevo svedočenje o svedokinji JF-057 neosnovano i spekulativno.<sup>3861</sup> Prema rečima tužilaštva, očigledna pristrasnost Borislava Pelevića u odnosu na Arkana baca senu na njegovo svedočenje.<sup>3862</sup>

<sup>3853</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19460-19461, 19578-19579.

<sup>3854</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 1047, 1064.

<sup>3855</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 1048, 1229, 1231, Dodatak III.

<sup>3856</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 647-648.

<sup>3857</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 649, 663, 684 i dalje.

<sup>3858</sup> T. 20215.

<sup>3859</sup> T. 20215-20216.

<sup>3860</sup> T. 20216.

<sup>3861</sup> T. 20216-20217.

<sup>3862</sup> T. 20217-20218.

1909. Pretresno veće uvažava činjenicu da svedokinja JF-057 poseduje direktna saznanja u vezi sa SDG-om samo od kraja 1994. godine nadalje. Pretresno veće je to imalo na umu kada je ocenjivalo svedočenje ove svedokinje vezano za druge periode. Svedokinja je bila vrlo precizna u odgovorima i pokazala je da ima dobro pamćenje. Pretresno veće smatra da postoji razumna mogućnost da svedokinja nije bila obavještena o svim pojedinostima akcija SDG-a. Kada je reč o navodnim internim nepodudarnostima u svedočenju, Pretresno veće zaključuje da su prikazi ove svedokinje u celini uverljivi i da se navodne nepodudarnosti često pre mogu okvalifikovati kao pojašnjenja nepreciznosti.<sup>3863</sup> Kada je reč o navodnom "dogovoru" između svedokinje i tužilaštva, Pretresno veće napominje da se ni u dokaznom predmetu D1356 ni u dokaznom predmetu D1357 ne navodi da je svedokinja neistinito svedočila. Pretresno veće takođe napominje da je svedokinja, čak i pre bilo kakvog navodnog "dogovora", dala iskaz koji se podudara sa svedočenjem u ovom predmetu. Najzad, Pretresno veće je zadovoljno objašnjenjem tužilaštva u vezi s navodnim "dogovorom"<sup>3864</sup> i napominje da odbrana nije tražila da se svedokinja ponovo pozove kako bi dodatno pojasnila te dve elektronske poruke. Kada je reč o svedocima Peleviću i Dimitrijeviću, Pretresno veće napominje da su ovi svedoci, iako su bili u mogućnosti da pruže relevantne dokaze, kategorički negirali da je SDG činio bilo šta loše, čak i kada su bili suočeni s dokazima o tome za koje je Pretresno veće zaključilo da su pouzdani, vidi poglavlje 3.2. U vezi s tim, Pretresno veće takođe smatra da su njihova povezanost s Arkanom i očigledna lojalnost prema njemu negativno uticale na pouzdanost nekih delova njihovih svedočenja.

1910. Pretresno veće je razmotrilo Arkanovu vezu sa Saveznim DB-om tokom osamdesetih godina, kao i dokaze da ga je DB Srbije pratio u periodu od 1991. do 1995. godine. Imajući u vidu svedočenje svedoka DST-035, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da ova tematika ne daje definitivne odgovore, odnosno da niti potkrepljuje niti negira eventualnu povezanost optuženih sa SDG-om.

1911. U vezi s finansiranjem SDG-a, Pretresno veće napominje da se prikazi svedokinje JF-057, Dejana Sliškovića i svedoka JF-027, koji su svi bili povezani sa SDG-om, podudaraju sa spiskovima za isplatu JATD-a DB Srbije o kojima je govorio svedok JF-050. Na osnovu tih dokaza, Pretresno veće zaključuje da su pripadnici SDG-a u periodu od 1994. do 1995. godine dobijali od DB-a Srbije plate nezavisno od konkretnih dejstava. Pretresno veće takođe konstatuje da ti spiskovi za isplatu JATD-a sadrže imena ne samo pripadnika SDG-a, već i

<sup>3863</sup> V., na primer, u vezi s brojem pripadnika SDG-a koji su 1995. godine otišli u Banjaluku – up. Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 1229.

<sup>3864</sup> V. Zahtev tužilaštva na osnovu pravila 66(C), 15. mart 2012. godine, par. 6-9.

imena pripadnika JATD-a, kao što su Radojica Božović, Davor Subotić i drugi.<sup>3865</sup> Osim toga, mnoge od tih spiskova za isplatu, ako ne i većinu, potpisao je Milan Radonjić. Podsećajući na svoj zaključak iz poglavlja 6.3.2 da je Milan Radonjić bio na komandnom položaju u JATD-u i da je JATD bio jedinica DB-a Srbije podređena optuženima u relevantno vreme, Pretresno veće zaključuje da su optuženi u periodu od 1994. do 1995. godine i nezavisno od konkretnih dejstava organizovali finansiranje pripadnika SDG-a i rukovodili njime. Pretresno veće takođe napominje da je SDG dobijao dodatna finansijska sredstva kroz priloge i donacije privrednika i Srba iz inostranstva.

1912. U vezi sa snabdevanjem i drugim vrstama podrške, Pretresno veće napominje da dokazi upućuju na to da je SDG dobijao podršku iz raznih izvora. Na osnovu svedočenja svedokinje JF-057, Pretresno veće zaključuje da su SVK, kao i privatna lica, podržavali SDG, između ostalog, tako što su mu obezbeđivali oružje i municiju. Nezavisno od toga, Pretresno veće, na osnovu svedočenja svedokinje JF-057 i Dejana Sliškovića, kao i na osnovu dokaznog predmeta P1061, takođe zaključuje da je MUP Srbije pomagao SDG-u, između ostalog, time što je obezbeđivao registarske tablice za vozila SDG-a ili legitimacije za njegove pripadnike. Dokazi o podršci koju je obezbeđivao MUP Srbije sami po sebi ne govore o umešanosti DB-a Srbije. Kada je reč o Stanišićevom prisustvu u centru za obuku u Erdutu, Pretresno veće smatra da svedočenje svedoka C-015 i dokazni predmet P1688 sami po sebi nisu dovoljni da bi se izveli ikakvi zaključci o tome da su optuženi podržavali SDG. Svedokinja JF-057 je DB Srbije izričito dovela u vezu s podrškom koja je pružana SDG-u, pošto je navela da je DB Srbije pripadnicima SDG-a sređivao zdravstvenu zaštitu i vodio ih kao pripadnike rezervnog sastava MUP-a. Iako je ova svedokinja povremeno uopšteno govorila o stvarima koje su povezivale DB Srbije sa SDG-om, ona je takođe svedočila o konkretnim slučajevima koji potkrepljuju te tvrdnje, na primer, da je Frenkijeva sekretarica stavljala pečat na zdravstvene knjižice pripadnika SDG-a. Podsećajući na svoj zaključak u vezi s pouzdanošću svedokinje JF-057, Pretresno veće zaključuje da je DB Srbije pružao podršku SDG-u u periodu od 1994. do 1995. godine. Pretresno veće podseća da je Jovica Stanišić, kao načelnik DB-a Srbije, bio zadužen, između ostalog, da odlučuje o primeni sredstava i metoda.<sup>3866</sup> Osim toga, iako su Simatovićeva ovlašćenja u DB-u bila mnogo ograničenija, Simatovićeva sekretarica Slađana je pripadnicima SDG-a stavljala pečat na zdravstvene knjižice da su "rezervni sastav", sređujući na taj način da dobiju zdravstvenu zaštitu. Imajući u vidu gorenavedeno, Pretresno

<sup>3865</sup> Za zaključke Pretresnog veća u vezi s pripadnošću tih lica JATD-u, v. poglavlje 6.3.2.

<sup>3866</sup> V. diskusiju Pretresnog veća u poglavlju 6.2.1.



veće zaključuje da su optuženi u periodu od 1994. do 1995. godine organizovali podršku SDG-u i rukovodili njome, sređujući pripadnicima SDG-a zdravstvenu zaštitu.

1913. U vezi s obukom SDG-a konkretno, Pretresno veće, na osnovu svedočenja svedoka JF-035, svedoka JF-027 i svedokinje JF-057, zaključuje da je pripadnike SDG-a pre operacije "Pauk" obučavao Legija na Tari. Legija je bio pripadnik SDG-a (v. poglavlje 3.2). Pretresnom veću su predloženi nedovoljni dokazi da bi moglo da zaključi da je DB Srbije obučavao SDG. Pored toga, dokazi su nedovoljni za zaključak su tu obuku koordinirali DB Srbije ili optuženi. Najzad, svedočenje Gvozdena Gagića ukazuje na to da su pripadnici SJB-a obučavali pripadnike SDG-a u svom centru u Erdutu. U vezi s tim, tužilaštvo tvrdi da je SJB MUP-a Srbije pod komandom Radovana Stojičića zvanog Badža tesno koordinirao svoje aktivnosti sa DB-om MUP-a i JATD-om.<sup>3867</sup> Ono upućuje i na svedočenje Dejana Sliškovića, koji je rekao da su SDB i SJB imali vrlo korektnu saradnju i da su, prema onom što zna i što je čuo, Badžina jedinica SJB i jedinica SDB-a u nekim operacijama sadejstvovala.<sup>3868</sup> U vezi s tim, Pretresno veće takođe podseća na svedočenje **Manojla Milovanovića**, načelnika Glavnog štaba VRS u periodu od maja 1992. do 1996. godine,<sup>3869</sup> razmotreno u poglavlju 6.3.3 u vezi s centrom na Tari, da mu je, kada se u januaru 1993. godine na Tari sastao s generalom Panićem, Jovicom Stanišićem i Radovanom Stojičićem zvanim Badža, Badža rekao da je došao "sa šefom", ali nije precizirao ko je taj "šef". Međutim, Pretresno veće smatra da su mu predloženi nedovoljni dokazi da su Badža i SJB postupali po naređenjima DB-a Srbije ili optuženih. Imajući u vidu sve gorenavedeno, Pretresno veće ne može da zaključi da su optuženi organizovali obuku pripadnika SDG-a u Erdutu i na Tari i rukovodili njome.

#### *6.4.6 Optuženi nisu uputili Srpsku dobrovoljačku gardu da se uzdrži od činjenja protivpravnih dela*

1914. Prema Optužnici, optuženi nisu uputili pripadnike SDG-a da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela.<sup>3870</sup> Tužilaštvo se u svom Završnom pretresnom podnesku nije direktno bavilo tim optužbama.

1915. Pretresnom veću nisu predloženi nikakvi neposredni dokazi u vezi s tim. Tužilaštvo navodi da je DB Srbije dokumentovao zločine koje je SDG počinio u SAO SBZS, kao i u

<sup>3867</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 164; T. 20220-20221.

<sup>3868</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 164; T. 20221; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 20-21; Dejan Slišković, T. 5097-5098.

<sup>3869</sup> P375 (Kratka biografija svedoka Manojla Milovanovića), str. 2.

<sup>3870</sup> Optužnica, par. 5, 15(c).

Bijeljini i Zvorniku.<sup>3871</sup> Pretresno veće nije zaključilo da su optuženi rukovodili ijednim od konkretnih dejstava u kojima je učestvovao SDG, iz čega je mogla da proistekne obaveza da upute pripadnike SDG-a da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela.

---

<sup>3871</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 713, 769-771, 773.

## 6.5 Škorpioni

### 6.5.1 Uvod

1916. Pretresno veće će u ovom poglavlju dati prikaz dokaza koji se odnose na jedinicu poznatu kao Škorpioni. Pretresno veće će se osvrnuti na navode tužilaštva izložene u Optužnici. U vezi s tim, ono će prvo dati prikaz dokaza o formiranju Škorpiona. Drugo, ispitaće da li su optuženi organizovali učešće Škorpiona u konkretnim dejstvima i rukovodili njime, kao i da li su ih podržavali i snabdevali u konkretnim dejstvima. Treće, razmotriće da li su optuženi finansirali učešće Škorpiona u konkretnim dejstvima. Četvrto, Pretresno veće će se osvrnuti na navode da su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Škorpionima i rukovodili njima. Najzad, ono će razmotriti navode da optuženi nisu uputili Škorpione da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela.

1917. U vezi s organizovanjem učešća Škorpiona i rukovođenjem njime, kao i njihovog podržavanja i snabdevanja u konkretnim dejstvima, Pretresno veće uzima u obzir sledeće. Pretresnom veću su predloženi dokazi o navodnom učešću Škorpiona u tri operacije: (a) operaciji "Pauk" u APZB, (b) operacijama na Treskavici/u Trnovu u junu-julu 1995. godine i (c) u SAO SBZS 1995. godine.<sup>3872</sup> Tužilaštvo u svom Završnom pretresnom podnesku navodi da su u tim operacijama učestvovali i pripadnici SDG-a i JATD-a.<sup>3873</sup> Pošto je razmotrilo dokaze u vezi sa Škorpionima predložene u tom kontekstu, Pretresno veće smatra da su oni povezani s dokazima o učešću pripadnika SDG-a i JATD-a u tim istim operacijama. Pretresno veće će stoga zajedno razmotriti dokaze u vezi s organizovanjem učešća pripadnika SDG-a, Škorpiona i JATD-a u tri gorenavedene operacije i rukovođenjem njime, kao i u vezi s podrškom i snabdevanjem koje im obezbeđivano. Isto tako, budući da tužilaštvo navodi da su optuženi finansirali učešće Škorpiona u tim konkretnim dejstvima, Pretresno veće će razmotriti dokaze koji su mu u vezi s tim predloženi zajedno s dokazima predloženim u vezi s optužbama da su optuženi finansirali učešće pripadnika SDG-a i JATD-a u tim dejstvima.

1918. Pretresno veće je ulogu optuženih u organizovanju učešća SDG-a i Jedinice/JATD-a u drugim dejstvima i rukovođenju njime, kao i u njihovom finansiranju, podržavanju i snabdevanju u tu svrhu, razmotrilo u poglavljima 6.3.3 i 6.4.4.

---

<sup>3872</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 343-375.

<sup>3873</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 343-375.

### 6.5.2 Optuženi su organizovali formiranje Škorpiona i rukovodili njime

1919. Prema Optužnici, optuženi su organizovali formiranje Škorpiona i rukovodili njime.<sup>3874</sup> U vezi s tim, Pretresnom veću su predložena svedočenja Gorana Stoparića, svedoka JF-024, svedoka JF-029, svedoka C-015, Petra Đukića, Borivoja Savića i Ace Drače, a razmotrilo je i relevantne dokumentarne dokaze. Dokazi o eventualnoj daljoj podršci koja je pružena Škorpionima biće razmotreni dole u tekstu, u relevantnim odeljcima ovog poglavlja.

1920. **Goran Stoparić**, bivši pripadnik Škorpiona,<sup>3875</sup> rekao je da je jednog oficira u štabu Škorpiona u Đeletovcima pitao kako je formirana ta jedinica i da mu je on rekao da je to specijalna jedinica SDB-a, formirana kao pomoćna jedinica Crvenih beretki sa zadatkom da obezbeđuje naftna polja srpskog državnog naftnog preduzeća i da čuva granicu RSK sa Hrvatskom.<sup>3876</sup> Jedinica je osnovana na sastanku u Novom Sadu kojem su prisustvovali Mihalj Kertes, Dule Filipović, Slobodan Grahovac, Slobodan Medić, Radovan Stojičić zvani Badža, Rajo Božović, Živko Šokolovački, Milan Milanović zvani Mrgud i drugi, otprilike tri meseca pre nego što se on priključio jedinici krajem 1992. ili početkom 1993. godine.<sup>3877</sup> Mrgud je lično postavio Medića za komandanta te jedinice.<sup>3878</sup> Svedok je rekao da je on postao instruktor i komandant specijalne izviđačke jedinice u sastavu Škorpiona.<sup>3879</sup> On je takođe rekao da su pripadnici Škorpiona imali sopstvene vojne knjižice i da nisu imali nikakve legitimacije DB-a MUP-a Srbije.<sup>3880</sup> Svedoku su Škorpioni izdali crvenu legitimaciju u kojoj su se nalazili pečati MUP-a Srbije.<sup>3881</sup>

1921. **Svedok JF-029**, koji je u periodu od 1991. do aprila 1996. godine bio visoki funkcioner u SAO SBZS i Ministarstvu odbrane RSK,<sup>3882</sup> rekao je da je na zahtev Petra

<sup>3874</sup> Optužnica, par. 4, 15(b). U par. 4 Optužnice navodi se da su optuženi formirali ili pomagali formiranje jedinice Škorpioni. Tužilaštvo u svom Završnom pretresnom podnesku navodi da su optuženi osnovali jedinicu Škorpioni. (V. Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 187, 194, 610, 641.) Prema shvatanju Pretresnog veća, ta formulacija odražava gorenavedene optužbe iz Optužnice.

<sup>3875</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 68; Goran Stoparić, T. 10327.

<sup>3876</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 68-70, 72, 78; Goran Stoparić, T. 1027, 10333, 10419, 10492-10493.

<sup>3877</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 69-70; Goran Stoparić, T. 10327, 10419, 10493.

<sup>3878</sup> Goran Stoparić, T. 10419.

<sup>3879</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 68, 72.

<sup>3880</sup> Svedok JF-029, T. 10217.

<sup>3881</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 78; Goran Stoparić, T. 10437-10439.

<sup>3882</sup> Svedok JF-029, T. 10004-10007, 10083, 10089, 10156; P1665 (Svedok JF-029, list sa pseudonimom); P1668 (Tabela s dokumentima koje je pregledao svedok JF-029 i njegovim komentarima, 7. decembar 2010. godine), str. 5, 8-9, 11; P1678 (Naredba o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost u Ministarstvu odbrane, koju je u ime Ilije Kojića potpisao Goran Hadžić, 19. decembar 1991. godine); P1685 (Rešenje Ministarstva odbrane RSK o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost, s potpisom ministra, pukovnika Stojana Španovića, 1. februar 1993. godine); P1689 (Odluka Vlade RSK o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost, s potpisom predsednika Vlade Borislava Mikelića, 6. jul 1994. godine); P1692 (Rešenje VJ o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost u Ministarstvu odbrane RSK, s potpisom nadležnog starešine Steve Medakovića, 30. oktobar 1995. godine); D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 4, 15-16, 43.

Golubovića, koji je tada bio direktor Naftne industrije Krajine, Vlada SAO SBZS u decembru 1991. ili januaru 1992. godine odlučila da formira jedinicu koja će obezbeđivati naftna polja u Krajini.<sup>3883</sup> Prema zaključcima Vlade SAO SBZS, dana 20. januara 1992. godine, nakon što je Pero Golubović dostavio informacije u vezi sa strateškim značajem objekata elektroprivrede, Vlada SAO SBZS odlučila je da naloži Ministarstvu odbrane da, u saradnji s Golubovićem, preduzme neophodne mere kako bi se ti objekti obezbedili.<sup>3884</sup> Svedok je rekao da je zamenik ministra odbrane SAO SBZS u to vreme bio Milan Milanović zvani Mrgud (od 19. decembra 1991. godine), koji je u februaru 1992. godine postao pomoćnik ministra odbrane RSK.<sup>3885</sup>

1922. **Petar Đukić**, glavni inspektor policije RSK od 15. marta 1993. do 1. jula 1996. godine,<sup>3886</sup> rekao je da je specijalni bataljon poznat kao Škorpioni osnovan 1992. godine i da je njegov komandant bio major Slobodan Medić zvani Boca.<sup>3887</sup> **Borivoje Savić**, Srbin iz Vinkovaca, u opštini Vukovar, Hrvatska,<sup>3888</sup> u svedočenju je rekao da je jedinica Škorpioni formirana, kako se tvrdilo, s osnovnim ciljem da zaštiti naftna polja u Đeletovcima, ali da je učestvovala i u drugim zadacima.<sup>3889</sup> **Aco Drača**, koji je od kraja zime ili početka proleća 1991. bio načelnik SDB-a Benkovac, a od avgusta 1992. zamenik načelnika SDB-a Krajine,<sup>3890</sup> rekao je da je DB Krajine nadzirao Škorpione i da zato zna da je ta jedinica bila stacionirana u Đeletovcima i da je od Naftne industrije Krajine dobila zadatak da obezbeđuje naftna polja.<sup>3891</sup>

1923. **Svedok JF-024**, Srbin iz Hrvatske,<sup>3892</sup> rekao je da je čuo da je major JNA Antičić ovlastio Slobodana Medića zvanog Boca da osnuje jedinicu zvanu Škorpioni sa zadatkom da obezbeđuje naftna polja u Đeletovcima.<sup>3893</sup> Svedok je rekao da su, posle raspuštanja Škorpiona, neki pripadnici jedinice koje je preporučio Slobodan Medić dobili dokument u

<sup>3883</sup> Svedok JF-029, T. 10049, 10123-10124, 10213; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 7-9, 20-21; D214 (Dva dokumenta koja je Simatovićeve odbrana ponudila kao dokaz putem svedoka JF-029) (zaključak SAO SBZS kojim se Ministarstvu odbrane nalaže da preduzme mere obezbeđenja naftne industrije, s potpisom Gorana Hadžića, 21. januar 1992. godine), str. 3.

<sup>3884</sup> D217 (Zaključak Vlade SBZS, s potpisom Gorana Hadžića, 9. april 1992. godine).

<sup>3885</sup> Svedok JF-029, T. 10006; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 4, 43.

<sup>3886</sup> Petar Đukić, T. 17910, 17913, 17918-17920, 17971, 18003-18004, 18059, 18062, 18065; D759 (Pismo zahvalnosti generala Waltera Fallmanna, komesara Civilne policije, UNTAES, 22. avgust 1996. godine); D760 (Zahvalnica UNTAES-a u vezi s izborima u SBZS održanim 13. i 14. aprila 1997. godine); D761 (Dopis Jacques Paul Kleina, prelaznog upravnika UNTAES-a, u vezi s imenovanjem, 2. jun 1996. godine).

<sup>3887</sup> Petar Đukić, T. 17978, 18153.

<sup>3888</sup> Borivoje Savić, T. 1739.

<sup>3889</sup> Borivoje Savić, T. 1804.

<sup>3890</sup> Aco Drača, T. 16692, 16742, 16776-16777.

<sup>3891</sup> Aco Drača, T. 16875, 16877-16878.

<sup>3892</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), str. 1, par. 4-6; P2147 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 25. maj 2005. godine), str. 1-2; P2148 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 31. maj 2005. godine), str. 1; P2149 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 7. oktobar 2010. godine), str. 1.

<sup>3893</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 28, 42; svedok JF-024, T. 11088-11092.

kojem je pisalo da su oni pripadnici rezervnog sastava specijalne jedinice SDB-a Srbije poznate kao JSO.<sup>3894</sup> Jedan bivši pripadnik Škorpiona svedoku je pokazao taj dokument.<sup>3895</sup> Svedok je rekao i da je Goran Stoparić bio pripadnik izviđačke jedinice Škorpiona, ali da nije bio komandant, kao i da Škorpioni nisu imali nikakve legitimacije, iako se izgleda razgovaralo o tome.<sup>3896</sup>

1924. **Svedok C-015**, Srbin iz Hrvatske,<sup>3897</sup> u svedočenju je rekao da je naftna polja u Deletovcima čuvala jedinica Škorpioni.<sup>3898</sup> Svedok je rekao i da je Škorpione, koji su bili pod komandom Slobodana Medića Boce, osnovao lično Mrgud. Mrgud je svedoku tada rekao da sve što radi, radi za potrebe SDB-a, ali je svedok kasnije posumnjao u te tvrdnje, s obzirom na to da je Mrgud kasnije završio u zatvoru, kao i na njegovo navodno bogatstvo.<sup>3899</sup>

1925. Tužilaštvo u svom Završnom pretresnom podnesku tvrdi da su oznake svih specijalnih jedinica DB-a Srbije (Jedinice, SDG-a i Škorpiona) imale jedan uspravno podignut mač i četiri ocila, što pokazuje da su sve one bile povezane sa DB-om Srbije i razlikuje ih od drugih jedinica koje nisu imale takvu direktnu povezanost.<sup>3900</sup> Pretresno veće će sada razmotriti predložena svedočenja Gorana Stoparića, svedoka JF-005, svedoka JF-024, svedoka JF-027, svedoka JF-029, svedoka JF-048, svedoka C-1118, Borivoja Savića, Dejana Sliškovića, Slobodana Lazarevića, svedoka JF-035 i svedoka JF-050, kao i dokumentarne izvore koji se odnose na oznake koje su nosili pripadnici Škorpiona, SDG-a i Jedinice, koju su zvali i Crvene beretke. U vezi s tim, **Goran Stoparić** je rekao da su pripadnici jedinice Crvene beretke, kao i drugih pomoćnih jedinica DB-a, kao što su Škorpioni, Sivi vukovi sa područja Zvornika, specijalna jedinica CSB iz Doboja (kojom je komandovao čovek zvani Zenga), Arkanovi Tigrovi, Vukovi s Vučjaka i Guje (kojima je komandovao čovek zvani Gumar), nosili oznake s mačem i četiri ocila na levom ramenu, a oznaku konkretne jedinice na desnom ramenu.<sup>3901</sup> Škorpioni su na svojim crvenim beretkama i na većini vozila imali oznaku škorpiona.<sup>3902</sup> Kada je reč o Vukovima s Vučjaka ili Vučijaka, **svedok JF-005**, Srbin iz Hrvatske koji je od aprila 1992. godine bio pripadnik JSN ili Jedinice za specijalne

<sup>3894</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 47, 84.

<sup>3895</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 47.

<sup>3896</sup> Svedok JF-024, T. 11095, 11111-11112.

<sup>3897</sup> P2 (Svedok C-015, izjava svedoka, 13. maj 1999. godine), str. 2; P3 (Svedok C-015, dopuna izjave svedoka, 24. januar 2001. godine), str. 1.

<sup>3898</sup> P2 (Svedok C-015, izjava svedoka, 13. maj 1999. godine), str. 5; svedok C-015, T. 1698.

<sup>3899</sup> Svedok C-015, T. 1672-1673, 1698-1699, 1722-1725.

<sup>3900</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 376.

<sup>3901</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 70-71; Goran Stoparić, T. 10450-10451, 10453-10454, 10456-10459. V. takođe Završni pretresni podnesak tužilaštva, par. 87, gde tužilaštvo navodi da je "guja" jedno od značenja reči "poskok".

<sup>3902</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 71; Goran Stoparić, T. 10336, 10338-10339.

namene,<sup>3903</sup> prepoznao je oznaku sivog vuka na sivoj pozadini, ispod srpske trobojke.<sup>3904</sup> Svedok je u svedočenju rekao da Vukovi s Vučjaka nisu bili jedinica Crvenih beretki.<sup>3905</sup> Pretresno veće podseća i na svedočenje svedoka JF-005 o oznakama Jedinice, izloženo u poglavlju 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Doboju.

1926. Dana 24. oktobra 2006. godine, **svedok JF-029** je, svedočeći pred sudom u Beogradu u krivičnom postupku protiv Medića i drugih, rekao da su Škorpioni, kao deo SVK, nosili uniforme s oznakama vojske na jednom ramenu i s oznakama jedinice Škorpioni na drugom i da su imali oznake na kapama.<sup>3906</sup> **Borivoje Savić** je u svedočenju rekao da su pripadnici Škorpiona nosili uniforme i da su imali znak škorpiona na kombinezonima.<sup>3907</sup>

1927. **Svedok JF-024** je rekao da su Škorpioni nosili oznaku s mačem i natpisom "Škorpioni" ispod mača.<sup>3908</sup> Dokazni predmet P2157, koji je svedok prepoznao kao oznaku Škorpiona, takođe sadrži srpsku zastavu.<sup>3909</sup> Prema rečima ovog svedoka, mač je bio oznaka SDB-a Srbije.<sup>3910</sup> Svedok je rekao da je postojao i drugi amblem Škorpiona, bez mača, ali sa škorpionom, koji je nošen na drugom rukavu.<sup>3911</sup> Svedok je rekao da su oznake koje su nosili arkanovci bile slične oznakama Škorpiona, ali da su arkanovci ispod mača imali natpis "Srpska dobrovoljačka garda", kao i da su takve oznake nosili samo pripadnici Škorpiona i SDG-a.<sup>3912</sup> Svedok je oznake s mačem, za koje je rekao da su oznake DB-a, prepoznao na fotografijama Zvezdana Jovanovića i Milorada Ulemeka, na jednoj fotografiji crvene beretke i na stop-fotografiji iz video-snimka proslave u Kuli održane 1997. godine (dokazni predmet P61), gde se ona može videti na zidu iza dvojice optuženih.<sup>3913</sup> Svedok je za oznaku s vukom rekao da je to oznaka JSO.<sup>3914</sup>

<sup>3903</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), str. 1, par. 1, 3, 11; P136 (List sa pseudonimom svedoka); svedok JF-005, T. 2760, 2851, 2857.

<sup>3904</sup> P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 36; P149 (Oznaka Vukova s Vučijaka).

<sup>3905</sup> P137 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 25. januar 2004. godine), par. 26; P138 (Svedok JF-005, izjava svedoka, 4. novembar 2009. godine), par. 17.

<sup>3906</sup> Svedok JF-029, T. 10184; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 37, 75.

<sup>3907</sup> Borivoje Savić, T. 1804-1805.

<sup>3908</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 46; svedok JF-024, T. 11056-11057; P2157 (Oznaka Škorpiona).

<sup>3909</sup> P2157 (Oznaka Škorpiona).

<sup>3910</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 46; svedok JF-024, T. 11056.

<sup>3911</sup> Svedok JF-024, T. 11146; P255 (Knjiga oznaka i uniformi srpskih oružanih snaga) str. 77.

<sup>3912</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 46; svedok JF-024, T. 11058-11060; P2158 (Oznake i fotografije), br. 4, 7.

<sup>3913</sup> Svedok JF-024, T. 11059-11060; P2158 (Oznake i fotografije), br. 8, 9(b), 10, 12-13.

<sup>3914</sup> Svedok JF-024, T. 11060; P2158 (Oznake i fotografije), br. 14.

1928. **Slobodan Lazarević**, oficir KOS-a (1968-1998) i 21. korpusa SVK stacioniranog u Topuskom (1992-1995),<sup>3915</sup> u svedočenju je rekao da je tokom operacije "Pauk" video da su pripadnici specijalnih snaga srpske policije nosili oznaku na kojoj je bio mač okrenut nadole, sa srpskom zastavom.<sup>3916</sup>

1929. **Dejan Slišковиć**, Srbin koji je u periodu od juna 1994. do maja 1995. godine bio pripadnik JATD-a,<sup>3917</sup> rekao je da su pripadnici rezervnog/paravojnog dela JATD-a, kada su bili na terenu, uklanjali oznake sa svojih uniformi. Sve jedinice JATD imale su na beretkama iste oznake, mač sa četiri ocila i srpskom trobojkom.<sup>3918</sup> Te jedinice su nosile beretke na "bezbednim područjima".<sup>3919</sup> Prema rečima ovog svedoka, pripadnici SDG-a imali su ambleme s tigrom i skraćenicom SDG, s dvoglavim orlom i s mačem s dve oštrice.<sup>3920</sup>

1930. **Svedok JF-035**, Srbin iz Bosne i Hercegovine,<sup>3921</sup> rekao je da su pripadnici Crvenih beretki na beretkama imali znak s mačem i četiri ocila, a da su na ramenima nosili oznaku u obliku vučje glave s razjapljenim čeljustima.<sup>3922</sup>

1931. **Svedok JF-027**, Srbin iz Hrvatske i bivši pripadnik SDG-a,<sup>3923</sup> rekao je da je posle obuke s Crvenim beretkama na Tari dobio crvenu beretku, koju je povremeno nosio, kao i ovalnu metalnu značku sa srpskom zastavom, mačem i zmijom, koju nikada nije nosio.<sup>3924</sup>

**Svedok JF-050**, Hrvat iz Jajca u Bosni i Hercegovini,<sup>3925</sup> u svedočenju je rekao da su arkanovci sebe zvali Tigrovi ili Super Tigrovi i da su pripadnici tih dveju jedinica nosili različite oznake na uniformama.<sup>3926</sup> Svedok je prepoznao tri oznake arkanovaca, od kojih je svaka imala mač i četiri ocila u pozadini; na dve oznake je bio i orao, a na jednoj tigar.<sup>3927</sup>

<sup>3915</sup> P224 (Slobodan Lazarević, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. oktobar 2002. godine), str. 12315, 12317, 12319-12320, 12326, 12340; Slobodan Lazarević, T. 3275-3276, 3280-3281, 3284.

<sup>3916</sup> P224 (Slobodan Lazarević, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. oktobar 2002. godine), str. 12352; Slobodan Lazarević, T. 3327-3328; P227 (Oznaka).

<sup>3917</sup> P440 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), str. 1, par. 3-4, 20; P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), str. 1, par. 13-14, 63.

<sup>3918</sup> P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 39; Dejan Slišковиć, T. 5094.

<sup>3919</sup> P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 39.

<sup>3920</sup> P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 28; Dejan Slišковиć, T. 5103-5105.

<sup>3921</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 2; P495 (Svedok JF-035, dopuna izjave svedoka, 6. maj 2001. godine), str. 1; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12231.

<sup>3922</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 17; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12196-12197; svedok JF-035, T. 5416, 5476; P505 (Stop-fotografija crvene beretke s oznakom jedinice, preuzeta iz dokumentarnog filma "Jedinica – Crvene beretke", prvi deo).

<sup>3923</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), str. 1, par. 7; svedok JF-027, T. 8887, 8890, 8971.

<sup>3924</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 13.

<sup>3925</sup> P570 (Svedok JF-050, izjava svedoka, 15. decembar 1998. godine), str. 2; P572 (Svedok JF-050, raniji iskaz), str. 18369.

<sup>3926</sup> P570 (Svedok JF-050, izjava svedoka, 15. decembar 1998. godine), str. 4; P572 (Svedok JF-050, raniji iskaz), str. 18388-18391.

<sup>3927</sup> P572 (Svedok JF-050, raniji iskaz), str. 18390-18391; P580 (Oznaka SDG s tigrom); P582 (Oznaka SDG); P583 (Oznaka SDG).



**Svedok C-1118**, Hrvat iz opštine Osijek,<sup>3928</sup> rekao je da je vojnike koji su ga odveli u Erdut prepoznao kao Arkanove vojnike jer su na uniformama nosili oznake na kojima je pisalo "Tigrovi". Svedok je amblem arkanovaca prepoznao na slici na kojoj se nalaze tigar i mač sa četiri ocila.<sup>3929</sup>

1932. **Svedok JF-048**, bivši pripadnik Crvenih beretki,<sup>3930</sup> rekao je da su novi polaznici obuke na Pajzošu 1995. godine imali obične beretke, dok su instruktori nosili oznake s četiri ocila, sa zlatnim mačem na svetloplavoj pozadini, za koje svedok misli da su ih kasnije koristili pripadnici PJP-ova.<sup>3931</sup>

1933. Pretresno veće je dalje proučilo nekoliko amblema i oznaka srpskih oružanih snaga. U vezi s tim, ono napominje da se, kod drugih formacija koje su na svojim amblemima koristile mač, dva ukrštena mača, između ostalog, pojavljuju na amblemu oružanih formacija Krajine i amblemu SRS; jedan mač s oštricom okrenutom uvis nalazi se na amblemu PJP-a; i jedan mač s oštricom okrenutom nadole koristi se na amblemu "Srpske dobrovoljačke jedinice UBR-90".<sup>3932</sup>

1934. Pretresno veće će se najpre osvrnuti na navode odbrane u vezi s pouzdanošću Gorana Stoparića. Stanišićeva odbrana tvrdi da je Stoparićevo svedočenje nedosledno i da mu protivreči svedočenje svedoka JF-024.<sup>3933</sup> Simatovićeova odbrana tvrdi da je Goran Stoparić nepouzdan svedok koji je pred jednim sudom u Beogradu priznao da je lagao u krivičnom postupku protiv izvesnog lica i tvrdio da ga je na to naterao branilac.<sup>3934</sup> Pretresno veće napominje da je Stoparić to priznao pre nego što je stupio pred Pretresno veće i da je te navode potvrdio prilikom svedočenja u sudnici, rekavši da je lagao u predmetu protiv Saše Cvjetana za ubistvo u Podujevu.<sup>3935</sup> Pretresno veće smatra da ranije ponašanje ovog svedoka ne mora nužno da utiče na pouzdanost ili verodostojnost njegovog svedočenja datog u ovom predmetu i u drugačijem kontekstu. U vezi s navodima Stanišićeve odbrane, Pretresno veće primećuje neke nedoslednosti u svedočenju svedoka, ali smatra da one nisu dovoljno značajne da bi uticale na ukupnu tačnost i suštinu njegovog svedočenja u vezi sa Škorpionima. Osim toga, Pretresno veće napominje da je neke Stoparićeve izjave već razmotrilo u poglavljima

<sup>3928</sup> P23 (Svedok C-1118, izjava svedoka, 4. jun 1999. godine), str. 1-2; P24 (Svedok C-1118, izjava svedoka, 12. jun 1999. godine), str. 1; P25 (Svedok C-1118, izjava svedoka, 25. april 2007. godine), str. 1; svedok C-1118, T. 1950, 1968-1969.

<sup>3929</sup> Svedok C-1118, T. 1981-1982; P31 (Oznaka Tigrova).

<sup>3930</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 1-2, 5; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14576.

<sup>3931</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 7; P532 (Fotografija oznake Crvenih beretki).

<sup>3932</sup> P255 (Knjiga oznaka i uniformi srpskih oružanih snaga) str. 19-20, 22-23, 35-36, 43, 49, 80, 89, 96, 121; P1974 (Ukaz predsednika Vlade SAO Krajine o oznakama pripadnika oružanih snaga, 2. avgust 1991. godine).

<sup>3933</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 1075; dodaci III-D i III-E.

<sup>3934</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 892-893.

3.2.6 i 3.7.1, gde je navelo da ih smatra dovoljno uverljivim i doslednim da bi moglo da se osloni na njih u svojim zaključcima. U ovom predmetu, Stoparić se predstavio kao komandant specijalne izviđačke jedinice Škorpiona i rekao da mu je data legitimacija Škorpiona. Njegovom svedočenju u vezi s ovim protivreči svedočenje svedoka JF-024. Pretresno veće uvažava to da su izvesni delovi Stoparićevog svedočenja možda preuveličani, uključujući one delove koji se odnose na njegovu poziciju unutar Škorpiona. Pretresno veće će imati u vidu ta preuveličavanja. Ipak, s obzirom na njegovo ukupno svedočenje, kao i na druge predočene dokaze, Pretresno veće ne sumnja da je Stoparić u relevantno vreme zaista bio pripadnik Škorpiona. Pretresno veće će se s oprezom odnositi prema nedoslednostima u svedočenju ovog svedoka, kao i prema eventualnim pretpostavkama koje je izneo na osnovu tumačenja događaja kojima je prisustvovao ili o kojima je nešto čuo.<sup>3936</sup> Pretresno veće će prilikom izvođenja zaključaka takođe imati na umu da je ovaj svedok priznao da je lagao pod zakletvom i odmeriće njegovo svedočenje u odnosu na ukupne razmotrene dokaze, uključujući i svedočenje svedoka JF-024.

1935. Pretresno veće će sada preći na svoje zaključke. Na osnovu svedočenja svedoka JF-029, Borivoja Savića, Gorana Stoparića, Ace Drače, svedoka JF-024, svedoka C-015 i Petra Đukića, Pretresno veće zaključuje da su Škorpioni osnovani krajem 1991. ili početkom 1992. godine i da im je baza bila u Đeletovcima. Što se tiče osnovnih ciljeva te jedinice, Pretresno veće napominje da su svi svedoci u vezi s tim dosledno svedočili, navodeći da je zadatak Škorpiona bio da obezbeđuju naftna polja na tom području i da čuvaju granicu između RSK i Hrvatske.

1936. Pretresno veće će sada razmotriti dokaze predočene u vezi s oznakama. U vezi s tim, čak i pod pretpostavkom da su oznake koje su nosili Škorpioni, pripadnici SDG-a i Jedinice/JATD-a zvane Crvene beretke imale nešto zajedničko – mač i četiri ocila – Pretresnom veću nisu predočeni dokazi na osnovu kojih se može izvesti definitivni zaključak da su te oznake zaista bile zvanični amblem DB-a Srbije i da nijedna druga jedinica, osim onih koje su pripadale DB-u, nije imala sličnu oznaku. Naprotiv, imajući u vidu slike gorenavedenih oznaka, Pretresno veće smatra da je mač prilično uobičajen element vojnih amblema i oznaka. Iako je svedok JF-024, koji je tvrdio da je mač bio simbol DB-a, rekao da su oznaku s mačem nosili samo pripadnici SDG-a i Škorpioni, drugi svedoci su u svedočenjima ukazali i na to da su sličan amblem imali i pripadnici Crvenih beretki, a

<sup>3935</sup> Goran Stoparić, T. 10540-10541.

<sup>3936</sup> Na primer, u vezi s platama koje su primali Škorpioni, on nije naveo na osnovu čega je zaključio da je bilo kakvo upućivanje na MUP Srbije automatski podrazumevalo DB Srbije. V. svedočenje ovog svedoka u poglavlju 6.5.5.

Stoparić je rekao da su i druge "pomoćn[e] jedinica[e] DB-a", uključujući Vukove sa Vučjaka, nosile oznake na kojima je bio mač; Stoparić nije naveo na osnovu čega je izveo uopšteni zaključak da su te jedinice bile sateliti DB-a.<sup>3937</sup> Pored toga, svedok JF-005, koji je i sam bio insajder, nije pomenuo mač kada je svedočio o oznakama Crvenih beretki.

1937. Pretresnom veću su predloženi dokazi o licima i institucijama koji su učestvovali u formiranju Škorpiona. U vezi s tim, svedok JF-029 i svedok C-015 su rekli da su tu jedinicu osnovali Vlada SAO SBZS i Milan Milanović zvan Mrgud iz Ministarstva odbrane; svedok JF-024 je u svedočenju rekao da je Škorpione formirao Slobodan Medić zvan Boca po ovlašćenju majora JNA Antonića; i, najzad, Goran Stoparić je rekao da je čuo da je ta jedinica, kao pomoćna jedinica DB-a Srbije, formirana tokom sastanka u Novom Sadu kojem su prisustvovali Boca, Mrgud, Mihalj Kertes, Radovan Stojičić, Rajo Božović i drugi. Pretresno veće smatra da nije jasno na čemu se zasnivaju saznanja svedoka JF-024, kao i da su preostali razmotreni dokazi po svojoj prirodi uopšteni i neodređeni. Imajući u vidu gorenavedeno, Pretresno veće ne može s dovoljnom sigurnošću da utvrdi ko je od gorenavedenih lica organizovao formiranje Škorpiona. Shodno tome, Pretresno veće ne može da zaključi da su optuženi organizovali formiranje Škorpiona i rukovodili njime.

*6.5.3 Optuženi su organizovali učešće Škorpiona, SDG-a i JATD-a u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i rukovodili njime, kao i podržavali njihovo učešće u tim dejstvima i u tu svrhu ih snabdevali – u operaciji "Pauk" u periodu od novembra 1994. do jula 1995. godine, operaciji na Treskavici/u Trnovu u periodu od juna do jula 1995. godine i operacijama u SBZS 1995. godine*

1938. Prema Optužnici, optuženi su organizovali i podržavali učešće Škorpiona, SDG-a i JATD-a, zvanog Crvene beretke, u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, u tu svrhu su ih snabdevali i rukovodili su tim učešćem.<sup>3938</sup>

1939. Pretresno veće će se u ovom potpoglavlju osvrnuti na navode tužilaštva u vezi s (a) operacijom "Pauk", (b) operacijom na Treskavici/u Trnovu u periodu od juna do jula 1995. godine i (c) operacijama u SAO SBZS 1995. godine. Međutim, pre nego što pređe na dokaze u vezi s operacijom "Pauk", Pretresno veće će razmotriti predložene dokaze u vezi s opštom strukturom Škorpiona i komandovanjem Škorpionima.

---

<sup>3937</sup> Pretresno veće napominje da tužilaštvo u svom Završnom pretresnom podnesku nije iznelo nikakve navode u vezi s jedinicom koja se pominje kao Vukovi sa Vučjaka.

### *Opšta struktura Škorpiona i komandovanje Škorpionima*

1940. Pretresnom veću su dokazi u vezi sa strukturom Škorpiona predloženi putem svedočenja svedoka C-015, svedoka JF-027, svedoka JF-024, svedoka JF-029, Borivoja Savića, Dejana Sliškovića, Gorana Stoparića, Petra Đukića i Gvozdena Gagića, kao i putem dokumentarnih dokaza.

1941. Nekoliko svedoka je svedočilo o neposrednom komandovanju Škorpionima. U vezi s tim, svedok C-015, svedok JF-024, svedok JF-027, svedok JF-029, Dejan Slišković, Petar Đukić i Borivoje Savić rekli su u svedočenju da je Škorpionima komandovao Slobodan Medić zvani Boca.<sup>3939</sup>

1942. Dva svedoka su svedočila o povezanosti Škorpiona s Vladom SAO SBZS i sa SVK-om. **Petar Đukić** je u svedočenju rekao da su Škorpioni bili odgovorni Ministarstvu odbrane sa sedištem u Erdutu, na čijem čelu je bio Mrgud, koji je u to vreme bio pomoćnik ministra odbrane s neograničenim ovlašćenjima koja su mu dali predsednik Martić ili ministar odbrane Šuput.<sup>3940</sup> Prema rečima ovog svedoka, i Mrgud i general Dušan Lončar, načelnik štaba u SVK, imali su kontrolu nad Škorpionima, koji su delovali kao vojna jedinica i kao jedinica MUP-a zadužena za obezbeđenje.<sup>3941</sup> U vezi s određenim pitanjima Škorpioni su naređenja dobijali od generala Lončara, u vezi s obezbeđenjem naftnih postrojenja koja su čuvali naređenja su dobijali od direktora naftnog preduzeća, a u vezi s drugim konkretnim pitanjima – od Mrguda.<sup>3942</sup> Mrgud je ovoj jedinici izdavao naređenja od njenog formiranja 1992. godine do njenog odlaska s ovog područja 1996. godine. Što se tiče komandanta korpusa i direktora naftnog preduzeća, oni su se u periodu od 1992. do 1995. godine menjali.<sup>3943</sup>

1943. **Svedok JF-029**, koji je u periodu od 1991. do aprila 1996. godine bio visoki funkcioner u SAO SBZS i Ministarstvu odbrane RSK,<sup>3944</sup> rekao je da je 1991. godine jedinica

<sup>3938</sup> Optužnica, par. 7. Pretresno veće smatra da su par. 6, 342-346, 349, 354-355 i 366 Završnog pretresnog podneska tužilaštva odraz formulacija iz Optužnice.

<sup>3939</sup> P2 (Svedok C-015, izjava svedoka, 13. maj 1999. godine), str. 5; svedok C-015, T. 1671; P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 40; P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 46; Borivoje Savić, T. 1804; svedok JF-029, T. 10049-10050, 10125-10126; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 7; P1666 (Tabele s imenima ljudi koje pominje svedok JF-029 i važnim sastancima kojima je prisustvovao, 7. decembar 2010. godine), str. 3; Petar Đukić, T. 17978, 18153.

<sup>3940</sup> Petar Đukić, T. 17978-17979, 18036-18037, 18151; D764 (Centar RDB Novi Sad, informacija, 21. jun 1995. godine), str. 1.

<sup>3941</sup> Petar Đukić, T. 17992, 18038-18039, 18153; Manojlo Milovanović, T. 4392-4394.

<sup>3942</sup> Petar Đukić, T. 17979-17980.

<sup>3943</sup> Petar Đukić, T. 18153-18154.

<sup>3944</sup> Svedok JF-029, T. 10004-10007, 10083, 10089, 10156; P1665 (Svedok JF-029, list sa pseudonimom); P1668 (Tabela s dokumentima koje je pregledao svedok JF-029 i njegovim komentarima, 7. decembar 2010. godine), str. 5, 8-9, 11; P1678 (Naredba o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost u Ministarstvu odbrane, koju je u ime Ilije Kojića potpisao Goran

koja je formirana sa zadatkom da obezbeđuje naftna polja bila podređena TO-u SAO SBZS. U aprilu ili maju 1992. godine, jedinica je došla pod komandu PJM-a, poznatih i kao Plave brigade, koje je formirao MUP RSK. Godine 1993, jedinica je bila podređena novoformiranom SVK-u i došla je pod komandu generala Lončara, a ime joj je tada promenjeno u Škorpioni.<sup>3945</sup> Jedinica je tokom celog tog perioda bila prisutna na području SAO SBZS.<sup>3946</sup>

1944. Pored toga, nekoliko svedoka je svedočilo o povezanosti Škorpiona s optuženima i DB-om Srbije. **Goran Stoparić**, bivši pripadnik Škorpiona,<sup>3947</sup> rekao je da je izveštaje podnosio Mediću, komandantu jedinice, koji je, prema rečima svedoka, podnosio izveštaje Legiji, Mrgudu, Lončaru, Simatoviću i, na kraju, Stanišiću.<sup>3948</sup> Svedok je rekao da su ljudi koje su drugi pominjali kao operativne radnike SDB-a Srbije redovno dolazili u štab Škorpiona.<sup>3949</sup> Svedok je rekao i to da je trebalo da Škorpioni budu zvanično pod komandom SVK-a, ali da je MUP Srbije imao uticaj na jedinicu i da im je na sastancima uvek prenošeno da iza Škorpiona stoji DB Srbije.<sup>3950</sup> Kako je svedoku objasnio Medić, za granice je bila zadužena vojska, a za naftna polja DB.<sup>3951</sup>

1945. **Svedok JF-024**, Srbin iz Hrvatske,<sup>3952</sup> rekao je da su Škorpioni na početku bili pod komandom JNA, ali da je komandu nad njima preuzeo SDB Srbije, pretpostavlja, ili krajem 1992. ili početkom 1993. godine, kada je JNA otišla s tog područja.<sup>3953</sup> Svedok je čuo priču da se Boca sastao s Badžom i Mrgudom u Belom Manastiru i da je jedinica tako organizovana, ali nije znao pojedinosti.<sup>3954</sup> Svedok je takođe rekao da je nešto kasnije video kamione pune sirove nafte kako prelaze preko policijskog kontrolnog punkta u Tovarniku i odlaze za Srbiju i

---

Hadžić, 19. decembar 1991. godine); P1685 (Rešenje Ministarstva odbrane RSK o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost, s potpisom ministra, pukovnika Stojana Španovića, 1. februar 1993. godine); P1689 (Odluka Vlade RSK o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost, s potpisom predsednika Vlade Borislava Mikelića, 6. jul 1994. godine); P1692 (Rešenje VJ o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost u Ministarstvu odbrane RSK, s potpisom nadležnog starešine Steve Medakovića, 30. oktobar 1995. godine); D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 4, 15-16, 43.

<sup>3945</sup> Svedok JF-029, T. 10049, 10124-10125, 10172-10173; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 9, 11, 20-21, 53, 95.

<sup>3946</sup> Svedok JF-029, T. 10049-10050; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 7.

<sup>3947</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 68, 77; Goran Stoparić, T. 10327.

<sup>3948</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 77, 82; Goran Stoparić, T. 10333, 10355, 10419, 10445.

<sup>3949</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 73; Goran Stoparić, T. 10432-10433.

<sup>3950</sup> Goran Stoparić, T. 10460-10461.

<sup>3951</sup> Goran Stoparić, T. 10461.

<sup>3952</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), str. 1, par. 4-6; P2147 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 25. maj 2005. godine), str. 1-2; P2148 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 31. maj 2005. godine), str. 1; P2149 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 7. oktobar 2010. godine), str. 1.

<sup>3953</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 42; svedok JF-024, T. 11012-11014.

<sup>3954</sup> Svedok JF-024, T. 11089-11092, 11013-11014.

da je pomislio da to ne bi bilo moguće bez SDB-a.<sup>3955</sup> Svedok je rekao da je iz sredstava javnog informisanja saznao, nakon što je uhapšeno nekoliko pripadnika Škorpiona, da su Škorpioni i SDG pripadali DB-u Srbije.<sup>3956</sup> Svedok je rekao da su 1994. i tokom cele 1995. godine Škorpioni bili organizovani u dve čete i šest vodova, jedan izviđački i jedan radni vod.<sup>3957</sup> Izviđački vod je bio samostalan u odnosu na čete i naređenja je dobijao direktno od Medića. Svedok je rekao i da je jedinica dobijala naređenja od SDB-a Srbije i da se Slobodan Medić hvalio da se sastaje s optuženima i da od njih dobija naređenja. Prema rečima ovog svedoka, Milanović je bio posrednik između Medića i Ulemeka, s jedne strane, i rukovodstva SDB-a, Stanišića i Simatovića, s druge strane. Milanović se sastajao s optuženima, a zatim bi naređenja prenosio Mediću i Ulemeku.<sup>3958</sup>

1946. Prema obaveštajnom izveštaju o situaciji u istočnoj Slavoniji i Baranji, sačinjenom na osnovu razgovora s načelnikom bezbednosti 11. korpusa od 8. juna 1995. godine, Mrgud je podnosio izveštaje Stanišiću u Beogradu i "sve [je] radi[o] samo ne funkcionalnu dužnost". Osim toga, zadatak Mrguda, Kojića i Arkana, koji su imali podršku MUP-a Srbije, bio je "da se spreči odlazak novca u Knin", a Mrgud i Kojić su sve odluke donosili "pod direktnim patronatom MUP-a Srbije (Jovica Stanišić)". Mrgud je trebalo da plaća arkanovce, verovatno novcem koji je bio na "čuvanju" kod arkanovaca u Erdutu.<sup>3959</sup>

1947. **Borivoje Savić**, član SDS-a iz Vinkovaca, u opštini Vukovar, Hrvatska,<sup>3960</sup> rekao je da mu je u proleće 1992. godine Medić ispričao da mu je šef Jovica Stanišić, a **Dejan Sliškić**, Srbin koji je u periodu od juna 1994. do maja 1995. godine bio pripadnik JATD,<sup>3961</sup> rekao je da je Boca Medić bio podređen Jovici Stanišiću.<sup>3962</sup>

1948. Pored toga, prema nepotpisanim obaveštajnim izveštajima bez datuma,<sup>3963</sup> na osnovu čijeg sadržaja i porekla je veštak za vojna pitanja **Reynaud Theunens**<sup>3964</sup> zaključio da su ih sačinili organi bezbednosti VJ posle maja 1996. godine, paravojna jedinica s 150-200 naoružanih pripadnika kojom je rukovodio Slobodan (Boca) Medić delovala je na području SAO SBZS (RSK) i Republike bosanskih Srba od početka rata 1991. godine do početka

<sup>3955</sup> Svedok JF-024, T. 11013-11014.

<sup>3956</sup> Svedok JF-024, T. 11122-11123.

<sup>3957</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 50; svedok JF-024, T. 11093.

<sup>3958</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 42-43, 48, 50.

<sup>3959</sup> P1652 (Obaveštajni izveštaj o situaciji u istočnoj Slavoniji i Baranji, nepotpisano), str. 1.

<sup>3960</sup> Borivoje Savić, T. 1739-1740.

<sup>3961</sup> P440 (Dejan Sliškić, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), str. 1, par. 3-4, 20; P441 (Dejan Sliškić, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), str. 1, par. 13-14, 63.

<sup>3962</sup> Borivoje Savić, T. 1804; Dejan Sliškić, T. 5120; P483 (Video-snimak koji prikazuje dva čoveka u maskirnoj uniformi u rovu s dvogledom i radio-prijemnikom), 00:07-00:08.

<sup>3963</sup> P1061 (Informacija o paravojnim jedinicama, nepotpisano, bez datuma); P1075 (Informacija o formiranju JSO RDB Srbije, nepotpisano, bez datuma).

primene Dejtonskog sporazuma i bila je i ostala u neposrednoj vezi s RDB-om i MUP-om ili je bila angažovana pod maskom specijalnih jedinica RDB-a ili MUP-a.<sup>3965</sup> Ona se bavila švercom.<sup>3966</sup> Prema jednom od tih izvještaja, u vreme kada je on sačinjen, Škorpioni je trebalo da budu prebačeni na teritoriju Republike Srbije ili su već bili prebačeni tamo i nije trebalo da budu uključeni u JSO, već da se koriste za specijalne zadatke izvan RDB-a i MUP-a.<sup>3967</sup>

1949. Pretresnom veću su takođe predloženi dokazi koji upućuju na to da nije bilo povezanosti Škorpiona s DB-om Srbije. **Svedok JF-029** je kategorički tvrdio da niko u SAO SBZS nije dobijao naređenja spolja, odnosno iz Srbije, i u svedočenju je rekao da Mrgud nikad nije dobijao naređenja od Badže.<sup>3968</sup> Prema rečima ovog svedoka, Škorpioni nisu bili jedinica DB-a Srbije, pripadnici te jedinice nisu bili iz MUP-a Srbije i on ne zna da li je DB Srbije imao ikakve jedinice.<sup>3969</sup> Imajući u vidu položaj ovog svedoka u SAO SBZS i Ministarstvu odbrane RSK u to vreme, Pretresnom veću je teško da poveruje da on ne zna ništa o pitanjima od vrlo velike važnosti. Pored toga, Pretresno veće smatra da svedok nije mogao stvarno da zna da "niko" u SAO SBZS nije dobijao naređenja spolja, pa takve sveobuhvatne i uopštene izjave smatra nepouzdanim.

1950. **Gvozden Gagić**, službenik MUP-a Srbije početkom devedesetih godina,<sup>3970</sup> rekao je da je tokom istrage u vezi s ubistvima u Trnovu obavio razgovore s braćom Medić i da nijedan od njih nije naveo da je bio pripadnik DB-a Srbije ili da je radio za njega.<sup>3971</sup> Sam svedok je vršio neka istraživanja o Škorpionima pre nego što su oni izvedeni pred sud i nije mogao da utvrdi nikakvu vezu između njih i MUP-a ili SDB-a Srbije.<sup>3972</sup>

1951. Pretresno veće će ove dokaze razmotriti u vezi s gorenavedenim operacijama u kojima su učestvovali Škorpioni.

(a) *Operacija "Pauk", novembar 1994-jul 1995. godine*

<sup>3964</sup> Reynaud Theunens, T. 8049-8057; P1574 (Kratka biografija Reynauda Theunensa).

<sup>3965</sup> Reynaud Theunens, T. 8081-8083, 8201-8217, 8233-8237; P1575 (Reynaud Theunens, izveštaj veštaka, 30. jun 2007. godine), str. 109, 124, 130; P1061 (Informacija o paravojnim jedinicama, nepotpisano, bez datuma), str. 1; P1075 (Informacija o formiranju JSO RDB Srbije, nepotpisano, bez datuma), str. 2.

<sup>3966</sup> P1061 (Informacija o paravojnim jedinicama, nepotpisano, bez datuma), str. 1.

<sup>3967</sup> P1075 (Informacija o formiranju JSO RDB Srbije, nepotpisano, bez datuma), str. 2.

<sup>3968</sup> D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 15-16, 19-20.

<sup>3969</sup> Svedok JF-029, T. 10165-10166; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 98-100.

<sup>3970</sup> Gvozden Gagić, T. 17101-17102.

<sup>3971</sup> Gvozden Gagić, T. 17218-17222.

<sup>3972</sup> Gvozden Gagić, T. 17222.

1952. Tužilaštvo u svom Završnom pretresnom podnesku navodi da su u novembru 1994. godine optuženi angažovali Škorpione, SDG i JATD i komandovali njima u zajedničkim dejstvima radi podrške Fikretu Abdiću, predsedniku APZB, u njegovoj borbi protiv ABiH.<sup>3973</sup>

1953. U vezi s operacijom "Pauk", Pretresnom veću su dokazi predočeni putem nekoliko svedoka,<sup>3974</sup> kao i putem dokumentarnih dokaza.

1954. **Aco Drača**, koji je od kraja zime ili početka proleća 1991. bio načelnik SDB-a Benkovac, a od avgusta 1992. zamenik načelnika SDB-a Krajine,<sup>3975</sup> rekao je da je operacija "Pauk" počela 17. novembra 1994. godine.<sup>3976</sup> **Manojlo Milovanović**, načelnik Glavnog štaba VRS od maja 1992. do 1996. godine,<sup>3977</sup> rekao je da je, prema informacijama koje je dobio od Nikole Koljevića, VRS započeo operaciju "Pauk", koja se prvobitno zvala "Štit 1994", zbog neuspešne operacije "Breza" u septembru 1994. godine, kao i da je operacija "Pauk" obustavljena u decembru 1994. i ponovo započeta 12. ili 13. februara 1995. godine.<sup>3978</sup> Operacija "Pauk" je uključivala privremene snage čiji je zadatak bio da razbiju 5. korpus ABiH i vrate Fikreta Abdića na vlast na području Bihaća.<sup>3979</sup> Prema rečima **Mladena Karana**, penzionisanog kontraobaveštajca SSNO-a,<sup>3980</sup> operacija "Pauk" je okončana početkom avgusta 1995. godine, kada je pao RSK.<sup>3981</sup> Milovanović i još nekoliko svedoka rekli su da je komandant operacije "Pauk" bio general Mile Novaković.<sup>3982</sup>

1955. Pretresnom veću je takođe predočeno Milovanovićevo svedočenje da je od njega zatraženo da preuzme komandovanje operacijom "Pauk". Dana 22. februara 1995. godine, Milovanović je, po Mladićevom naređenju, stigao na Petrovu goru da preuzme komandovanje operacijom "Pauk".<sup>3983</sup> On je s generalom Miletom Novakovićem otišao na liniju fronta, gde su sreli Simatovića, koji je nosio maskirnu vojnu uniformu i rekao im da je tamo sa

<sup>3973</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 343-344, 346.

<sup>3974</sup> Za analizu argumentacije odbrane u vezi s verodostojnošću i pouzdanošću svedokinje JF-057 koju je dalo Pretresno veće, v. poglavlje 6.4.5.

<sup>3975</sup> Aco Drača, T. 16692, 16742, 16776-16777.

<sup>3976</sup> Aco Drača, T. 16816.

<sup>3977</sup> P375 (Kratka biografija svedoka Manojla Milovanovića), str. 2.

<sup>3978</sup> Manojlo Milovanović, T. 15465, 15468, 15478.

<sup>3979</sup> Manojlo Milovanović, T. 4390, 4575.

<sup>3980</sup> Mladen Karan, T. 17669-17671, 17679-17681; P3092 (Lični karton Mladena Karana, s potpisom Dragoljuba Đukića, *Službeni vojni list*, 8. april 1996. godine), str. 3; P3093 (Zabeleška o radu Mladena Karana, s potpisom Veljka Bosanca, bez datuma), str. 1; P3094 (SVK, Odeljenje bezbednosti, izveštaj Radeta Rašete o Mladenu Karanu, 3. februar 1995. godine), str. 1; P3096 (Onemogućavanje rada Organa bezbednosti 11. korpusa od strane pripadnika MUP-a (RDB) Srbije, s potpisom Mladena Karana, bez datuma), str. 3, 6-8.

<sup>3981</sup> Mladen Karan, T. 17851, 17889.

<sup>3982</sup> Manojlo Milovanović, T. 4626; P224 (Slobodan Lazarević, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. oktobar 2002. godine), str. 12422; Slobodan Lazarević, T. 3314, 3408; Aco Drača, T. 16811; svedok JF-027, T. 8935-8936, 8945; Dejan Plahuta, T. 19357.

<sup>3983</sup> Manojlo Milovanović, T. 4388-4390, 4540-4541; P377 (Insert iz dokumentarnog filma "Jedinica"), str. 8.



Stanišićem.<sup>3984</sup> Sledećeg dana, na kraju sastanka povodom primopredaje komandne dužnosti kojem su prisustvovali Stanišić, Simatović i oficiri i komandanti SVK-a, Stanišić je rekao da će Milovanović preuzeti komandovanje operacijom "Pauk" na osnovu odluke Vrhovnog saveta odbrane SRJ i Vrhovne komande VRS.<sup>3985</sup> Ispred Stanišića je bio komad papira i on je pokazao na ime Slobodana Miloševića, koje se nalazilo na tom papiru. Milovanović je odbio da preuzme komandovanje i rekao je Stanišiću da neće izvršavati njegova naređenja jer je Stanišić policajac, a ne vojnik.<sup>3986</sup> U vezi s tim, **Aco Drača** je u svedočenju rekao da tokom operacije "Pauk" nikada nije prisustvovao sastanku na kojem se razgovaralo o tome da Manojlo Milovanović zameni generala Novakovića i da misli da bi za takav sastanak znao da je on zaista održan.<sup>3987</sup>

1956. Pretresno veće će sada razmotriti dokaze koji su mu predočeni u vezi s pripremama za operaciju "Pauk". U vezi s tim, 30. juna 1994. godine, major Đuro Čelić poslao je Glavnom štabu SVK obaveštajni izveštaj o dejstvima u APZB u periodu od 14. do 29. juna 1994. godine. U tom izveštaju se navodi da su se pripadnici VRS i VJ sastali u Velikoj Kladuši s Fikretom Abdićem, koji je prihvatio predlog da se preduzmu ofanzivna dejstva. Abdić ih je takođe obavestio da je 21. juna 1994. godine prisustvovao sastanku s predsednikom Miloševićem, generalom Perišićem, general-majorom Čeleketićem, generalom Mladićem, Borislavom Mikelićem i Jovicom Stanišićem i da je Milošević za potrebe vojske APZB odobrio naoružanje i municiju u vrednosti od 9.000.000 američkih dolara.<sup>3988</sup> Abdić je i **Aci Drači** i **Mladenu Karanu** rekao da je predsednik Milošević pristao da mu pomogne da obezbedi svoj povratak i povratak svog naroda u Veliku Kladušu.<sup>3989</sup>

1957. Prema jednoj belešci u Mladićevim dnevnicima, on je 7. oktobra 1994. godine prisustvovao sastanku s predsednikom Miloševićem, generalom Perišićem, generalom Čeleketićem i Jovicom Stanišićem. Tokom tog sastanka, Mladić je zabeležio da je Milošević predložio da Stanišić angažuje 300-400 svojih ljudi da pomognu Abdiću u operaciji u Kladuši i da je Stanišić rekao da oni mogu da obezbede pomoć u artiljeriji i u vidu radio-izviđanja, da formiraju bataljon od 700-800 ljudi i da konsoliduju Abdićevu vojsku uz pomoć Vojske Jugoslavije.<sup>3990</sup> Mladić je napisao "zašto? ???" pored beleške koja glasi: "JS se zalaže za

<sup>3984</sup> Manojlo Milovanović, T. 4389, 4391-4392; P377 (Insert iz dokumentarnog filma "Jedinica"), str. 9.

<sup>3985</sup> Manojlo Milovanović, T. 4392-4394; P377 (Insert iz dokumentarnog filma "Jedinica"), str. 10.

<sup>3986</sup> Manojlo Milovanović, T. 4388-4390, 4393, 4395; P377 (Insert iz dokumentarnog filma "Jedinica"), str. 10.

<sup>3987</sup> Aco Drača, T. 16825-16826.

<sup>3988</sup> P1285 (Izveštaj o stanju u APZB, koji je poslao major Đuro Čelić, 30. jun 1994. godine), str. 1, 3.

<sup>3989</sup> Mladen Karan, T. 17703.

<sup>3990</sup> P2536 (Izvod iz Mladićevih dnevnika, 7. oktobar 1994. godine), str. 1, 6, 11.

zajedničku komandu njihovu (RSK+JS), a da JS koordinira dejstva"; takođe je zabeleženo da je, u vezi s formiranjem komande, "JS" rekao: "[T]reba ići naš Simatović."<sup>3991</sup>

1958. U jednom obaveštajnom izveštaju, pukovnik Stevan Bogojević je naveo da se 7. novembra 1994. godine sastao s načelnikom RDB-a Banjaluka Nedeljkom Kesićem, generalom Mommirom Talićem, Stanišićem i Simatovićem.<sup>3992</sup> Stanišić je rekao Bogojeviću da je cilj njegove posete pomaganje u vođenju "oružane borbe", da je obezbedio dovoljno municije i goriva i da će transporti za Republiku bosanskih Srba i RSK "ići nesmetano" sve dok se on, Stanišić, bude nalazio na toj teritoriji. Stanišić je rekao da će kasnije ići na Petrovu goru da se sastane s generalom Miletom Novakovićem i Milanom Martićem i da će tamo ostati onoliko koliko situacija bude zahtevala. Stanišić je rekao da je obezbedio dovoljno snaga koje će obezbediti "oslobađanje" Velike Kladuše, ali da je za to potrebna sinhronizacija sa snagama VRS i štabom Vrhovne komande SVK. Pošto je saznao da se Milovanović nalazi na bihaćkom delu ratišta, Stanišić je naložio Kesiću da mu ugovori susret s Milovanovićem.<sup>3993</sup> Dana 8. novembra 1994. godine, Milovanović je prisustvovao sastanku u vezi s operacijom "Pauk" održanom u Slunju, Hrvatska, na isturenom komandnom mestu Vrhovne komande SVK, s Martićem, Stanišićem, generalom SVK-a Čeleketićem, Fikretom Abdićem i nekoliko Abdićevih oficira.<sup>3994</sup> Milovanović je trebalo da Abdiću da 6.000 pušaka i započne ofanzivu u pravcu Bihaća, ali on je to odbio zbog toga što nije imao ovlašćenje da pregovara s Martićem i Abdićem.<sup>3995</sup> Pretresno veće će sada preći na dokaze u vezi s uspostavljanjem komande za operaciju "Pauk".

1959. Prema belešci od 31. decembra 1994. godine u Operativnom dnevniku Komande "Pauk", komandant operativne grupe "Pauk" obišao je Vrhovnu komandu u Velikoj Kladuši.<sup>3996</sup>

1960. Dana 6. januara 1995. godine ili približno tog datuma, pukovnik Rade Rašeta iz Glavnog štaba SVK dobio je dopis u kojem je navedeno da su 9. novembra 1994. godine načelnik i pripadnici odeljenja bezbednosti i članovi Glavnog štaba SVK otišli na istureno komandno mesto Glavnog štaba SVK koje se nalazi u Korenici, u Hrvatskoj. U tom dopisu je pisalo i da je sledećeg dana, 10. novembra 1994. godine, pukovnik Smiljanić obavestio Rašetu da je na području Korduna, u Hrvatskoj, formirano paralelno istureno komandno mesto na

<sup>3991</sup> P2536 (Izvod iz Mladićevih dnevnika, 7. oktobar 1994. godine), str. 15-16.

<sup>3992</sup> P379 (Komentari svedoka Milovanovića o autentičnosti dokumenata VRS, 22. april 2010. godine), str. 1; P380 (Obaveštajni izveštaj pukovnika Bogojevića podnet generalu Tolimiru, 8. novembar 1994. godine), str. 1.

<sup>3993</sup> P380 (Obaveštajni izveštaj pukovnika Bogojevića podnet generalu Tolimiru, 8. novembar 1994. godine), str. 1-2.

<sup>3994</sup> Manojlo Milovanović, T. 4540-4541, 4624-4625.

<sup>3995</sup> Manojlo Milovanović, T. 4541-4542, 4625.

kojem se nalaze Mile Novaković, pukovnik (u penziji) Čedo Bulat kao načelnik štaba, Mihajlo Knežević kao bezbednosno-obaveštajni organ, Jovica Stanišić ispred Republike Srbije i pripadnici MUP-a. Smiljanić je rekao Rašeti da ga je Stanišić obavestio da on, Smiljanić, treba da se prebaci na Kordun zbog operacije "Pauk", ali da je on to odbio. Smiljanić je izrazio sumnju da formiranje paralelne komande na Kordunu znači zapravo preuzimanje funkcija Glavnog štaba SVK od komandanta i njegovih pomoćnika. On je takođe rekao da je Stanišić tvrdio da iza svega što on govori stoji Slobodan Milošević. Dana 13. novembra 1994. godine, Martić, koji je stigao prethodnog dana, sazvao je sastanak s rukovodstvom operacije "Pauk", među kojim su bili i Novaković i Stanišić, i sve obavestio da se istureno komandno mesto SVK nalazi u Korenici. Iako su se Stanišić i Novaković saglasili s tim, dnevni izveštaji koje je bezbednosno-obaveštajni organ u njihovoj komandi slao isturenom komandnom mestu u Korenici bili su "površni, uopšteni i u nekim sadržajima dezorijentirajući". Smiljanić je rekao Rašeti i da je 10. decembra bio u Beogradu s Gledićem i Šuputom i da mu je Stanišić rekao da će mu, ako sve bude u redu, odmah predati ključeve jednog porodičnog stana i da će sigurno uslediti unapređenje u čin generala.<sup>3997</sup>

1961. **Slobodan Lazarević**, oficir KOS-a (1968-1998) i 21. korpusa SVK stacioniranog u Topuskom (1992-1995),<sup>3998</sup> rekao je u svedočenju da je Simatović krajem 1993. godine formirao štab operacije "Pauk" na Petrovoj gori, u RSK, za specijalne policijske snage Srbije.<sup>3999</sup> **Mladen Karan** i **Aco Drača** su takođe rekli da je vojna komanda za operaciju "Pauk" uspostavljena na vrhu Petrove gore, u radio-relejnem centru JNA koji se zvao Magarčevac.<sup>4000</sup> Vojnu komandu "Pauka" činili su oficiri SVK-a, uključujući generala Mileta Novakovića i Čedomira Bulata, kao i pripadnici lokalnog SUP-a iz Gline i Vojnića.<sup>4001</sup> **Lazarević** je rekao da se taj štab nalazio 600-800 metara od drugog štaba "Pauka", koji je bio u Bosni i Hercegovini.<sup>4002</sup> Na čelu specijalnih snaga iz Srbije nalazili su se Božović i Ulemek zvani Legija, kao i njihov nadređeni Simatović, svi iz SDB-a.<sup>4003</sup> Simatović je bio stacioniran

<sup>3996</sup> P235 (Operativni dnevnik Komande "Pauk", 16. novembar 1994-25. maj 1995. godine), str. 55.

<sup>3997</sup> P382 (Dopis br. 191-3 pukovnika Radeta Rašete, Glavni štab SVK, Odeljenje bezbednosti, 6. januar 1995. godine), str. 1-2, 8.

<sup>3998</sup> P224 (Slobodan Lazarević, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. oktobar 2002. godine), str. 12315, 12317, 12319-12320, 12326, 12340; Slobodan Lazarević, T. 3275-3276, 3280-3281, 3284.

<sup>3999</sup> P224 (Slobodan Lazarević, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. oktobar 2002. godine), str. 12352; Slobodan Lazarević, T. 3287-3289, 3295, 3327, 3334, 3337.

<sup>4000</sup> Mladen Karan, T. 17704-17705, 17709, 17811; Aco Drača, T. 16811.

<sup>4001</sup> Mladen Karan, T. 17705-17706, 17892.

<sup>4002</sup> Slobodan Lazarević, T. 3295, 3327.

<sup>4003</sup> P224 (Slobodan Lazarević, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. oktobar 2002. godine), str. 12426; Slobodan Lazarević, T. 3297, 3310.

na Petrovoj gori, dok su ostala dvojica bila u štabu "Pauka" u Bosni i Hercegovini.<sup>4004</sup> Božović je imao štab i u Kladaši, u Bosni i Hercegovini.<sup>4005</sup> Prema Lazarevićevim rečima, iako je Novaković zvanično bio komandant operacije "Pauk", on nije mogao da komanduje Arkanovim Tigrovima i Lazarević nikada nije video da je Novaković izdavao naređenja jedinicama specijalnih snaga iz Srbije.<sup>4006</sup> Lazarević je redovno viđao Arkanove jedinice kako dolaze u magacin preko puta njegove kuće u RSK po zalihe.<sup>4007</sup>

1962. Pretresno veće će sada razmotriti dokaze u vezi sa snagama koje su učestvovala u operaciji "Pauk". **Slobodan Lazarević** je u svedočenju rekao da su Arkanove snage bile razmeštene u zajednički štab komande "Pauk" u Bosni i Hercegovini.<sup>4008</sup> Pored Arkanovih Tigrova (100 ljudi), jedinicu "Pauk" činili su i pripadnici 21. korpusa SVK (400 ljudi), snage Fikreta Abdića, pripadnici specijalne policije iz Srbije (200 ljudi), 39. korpusa SVK, 15. korpusa SVK i 1. i 2. krajiškog korpusa VRS.<sup>4009</sup> Pripadnicima 21. korpusa SVK rečeno je da, kada učestvuju u operaciji "Pauk", skinu svoje oznake. Slično su činile i druge jedinice angažovane u operaciji "Pauk".<sup>4010</sup>

1963. **Mladen Karan** je rekao da su među grupama koje su bile privremeno prepotčinjene Komandi "Pauka" bile Taktička grupa 3, koju je činilo 100 ljudi pod komandom Raje Božovića, i Taktička grupa 2, brigada od 1.000 ljudi Fikreta Abdića pod komandom Milorada Ulemeka zvanog Legija.<sup>4011</sup> Svedoka je odeljenje bezbednosti Glavnog štaba obavestilo da je Legija poslat da obuču snage Fikreta Abdića na zahtev Milana Martića. Na osnovu te informacije dobijene od njegovih nadređenih i pretpostavljajući da je Legija bio pod komandom Vukovarskog korpusa čiji je komandant bio general Dušan Lončar, svedok je zaključio da je Legija bio pripadnik 11. korpusa.<sup>4012</sup> Taktičke grupe 2 i 3 delovale su u okviru operacije "Pauk" u periodu od maja do kraja operacije "Pauk" 1995. godine, ali svedok ne zna da li su Božović i Legija ostali tamo do kraja.<sup>4013</sup> Svedok je rekao da su pripadnici SDG-a i

<sup>4004</sup> P224 (Slobodan Lazarević, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. oktobar 2002. godine), str. 12426; Slobodan Lazarević, T. 3406, 3408.

<sup>4005</sup> Slobodan Lazarević, T. 3406, 3408-3409.

<sup>4006</sup> P224 (Slobodan Lazarević, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. oktobar 2002. godine), str. 12427.

<sup>4007</sup> P224 (Slobodan Lazarević, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. oktobar 2002. godine), str. 12434-12435.

<sup>4008</sup> P224 (Slobodan Lazarević, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. oktobar 2002. godine), str. 12356; Slobodan Lazarević, T. 3295.

<sup>4009</sup> P224 (Slobodan Lazarević, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. oktobar 2002. godine), str. 12357, 12422, 12426; Slobodan Lazarević, T. 3295, 3303, 3404.

<sup>4010</sup> P224 (Slobodan Lazarević, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. oktobar 2002. godine), str. 12426-12428.

<sup>4011</sup> Mladen Karan, T. 17811-17812, 17813-17814, 17888.

<sup>4012</sup> Mladen Karan, T. 17728, 17812-17813.

<sup>4013</sup> Mladen Karan, T. 17851, 17889.

Škorpiona zvanično bili pod komandom 11. korpusa SVK, kojim je komandovao general Bogdan Sladojević, a kasnije general Dušan Lončar.<sup>4014</sup>

1964. **Aco Drača** je rekao da je iz SRJ poslat konvoj pomoći u vidu uniformi, hrane i tehničke opreme, ali da nije bilo dostavljeno naoružanje. Žika Ivanović je s grupom od oko 10-15 ljudi stigao s konvojem, a kasnije je došao i Milorad Ulemek s oko 12 ljudi; oni je trebalo da obuče Abdićeve snage.<sup>4015</sup> Još jedna jedinica koja je stigla s konvojem, za koju svedok misli da je bila antiteroristička jedinica MUP-a Srbije, dobila je zadatak da obezbeđuje objekte na Magarčevcu i nije učestvovala u borbenim dejstvima.<sup>4016</sup> Instruktori koji su stigli s konvojem priključili su se taktičkim grupama na frontu; u međuvremenu, Rajo Božović je zamenio Ivanovića.<sup>4017</sup> Svedok je rekao da je, na zahtev Milana Milanovića, 11. korpus poslao Škorpione i grupu koju je predvodio Ulemek da učestvuju u operaciji "Pauk", ali da 11. korpus nije poslao sopstvene bataljone za tu operaciju.<sup>4018</sup> Prema saznanjima DB-a Krajine, jedan bataljon ili brigada 11. korpusa bili su stacionirani u Mirkovcima, blizu Opatovaca i Đeletovaca, ali jedinica Škorpioni, koja je bila stacionirana u Đeletovcima, nije bila pod komandom 11. korpusa. Svedok je rekao i da su samo jedinice pod komandom 11. korpusa mogle biti stacionirane na tom području. U vezi s tim, on se saglasio da se Đeletovci i Mirkovci nalaze na istom području, ali je smatrao da su Mirkovci bili od strateškog značaja za odbranu SVK.<sup>4019</sup>

1965. Pretresno veće će sada preći na dokaze predočene u vezi s navodnim učešćem Škorpiona u operaciji "Pauk". **Svedok JF-024** je rekao da su početkom novembra 1994. godine Škorpioni učestvovali u koordiniranom napadu na Bugare, mesto u bihačkoj enklavi u Bosni i Hercegovini, u kojem su učestvovali snage Fikreta Abdića i SVK pod komandom generala Dušana Lončara.<sup>4020</sup> Svedok je rekao da su naređenja za operaciju Slobodanu Mediću izdavali Milan Milanović zvani Mrgud i general Lončar.<sup>4021</sup>

1966. Početkom aprila 1995. godine, do 12. aprila, otprilike 150 pripadnika Škorpiona i snaga Fikreta Abdića učestvovalo je u dvonedeljnoj operaciji na području Velike Kladuše,

---

<sup>4014</sup> Mladen Karan, T. 17728-17730.

<sup>4015</sup> Aco Drača, T. 16812-16815, 16829.

<sup>4016</sup> Aco Drača, T. 16824-16825, 16830-16831.

<sup>4017</sup> Aco Drača, T. 16816-16817.

<sup>4018</sup> Aco Drača, T. 16881-16883.

<sup>4019</sup> Aco Drača, T. 16875-16877.

<sup>4020</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 51-53; P2149 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 7. oktobar 2010. godine), par. 2; P2151 (Fotografije koje je snimio svedok JF-024, s opisima), str. 6; P2152 (Fotografije koje je snimio svedok JF-024), str. 45.

<sup>4021</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 51, 55; svedok JF-024, T. 11103-11105, 11172.

kod sela Vrnograča u Bosni i Hercegovini.<sup>4022</sup> Škorpioni su prilikom prelaska iz RSK na teritoriju pod kontrolom Fikreta Abdića za vodiče imali lokalne policajce.<sup>4023</sup> Škorpioni su poslali da zamene jedinicu TO-a iz Dvora na Uni koja se borila protiv ABiH.<sup>4024</sup> Operaciju su isplanirali Milorad Ulemek zvani Legija, koji je komandovao i snagama Fikreta Abdića, general Mile Novaković iz SVK-a, Milan Milanović zvani Mrgud i Slobodan Medić.<sup>4025</sup> Tokom te operacije, Ulemeku je naređenja izdavao Milanović.<sup>4026</sup> Prema rečima svedoka, Ulemek je bio na višem položaju od Medića.<sup>4027</sup>

1967. **Svedok JF-029** je rekao da su predsednik RSK i Glavni štab SVK u intervalima angažovali do 35 jedinica SVK iz SAO SBZS, među kojima su bili Škorpioni, kako bi pomogli jedinicama SVK na području Knina, na jugu Krajine, i VRS-u u Bihaću, Kladaši i Trnovu.<sup>4028</sup> Dok su te jedinice bile u Bihaću, njima je komandovao general Mile Novaković, komandant operacije "Pauk", a štab je bio u Kladaši.<sup>4029</sup> U periodu od 1994. do 1995. godine, Škorpioni, koje je vodio general Lončar, učestvovali su u operaciji "Pauk" u Velikoj Kladaši i Bihaću, u Bosni i Hercegovini, pod komandom generala Novakovića.<sup>4030</sup> Svedok je rekao da nema informacije o ulozi MUP-a Srbije u ovoj operaciji.<sup>4031</sup> Svedok je primetio da se posle kraćeg vremena svih 300 ljudi iz sastava Škorpiona razbolelo, pa je Medić, u dogovoru s Novakovićem, naredio jedinici da se povuče iz operacije "Pauk".<sup>4032</sup>

1968. **Petar Đukić** je rekao da je RSK imao dogovor s Republikom bosanskih Srba da se obezbede zalihe za operacije u znak podrške zapadnoj Bosni i Fikretu Abdiću.<sup>4033</sup> Jedanaesti korpus SVK poslao je Škorpione na Kordun kao pojačanje Abdiću.<sup>4034</sup>

<sup>4022</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 57-58, 63; P2149 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 7. oktobar 2010. godine), par. 2, 8, 15, 25; svedok JF-024, T. 11173; P2151 (Fotografije koje je snimio svedok JF-024, s opisima), str. 5; P2152 (Fotografije koje je snimio svedok JF-024), str. 28, 41; P2153 (Komentari svedoka JF-024 u vezi s video-snimkom operacije "Pauk" i video-snimkom Škorpiona), str. 1.

<sup>4023</sup> Svedok JF-024, T. 11193-11194; P2153 (Komentari svedoka JF-024 u vezi s video-snimkom operacije "Pauk" i video-snimkom Škorpiona), str. 6; P2161 (Video-snimak akcije Škorpiona u Trnovu); D225 (Stop-fotografija iz video-snimka Škorpiona).

<sup>4024</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 58; P2149 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 7. oktobar 2010. godine), par. 7.

<sup>4025</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 58-59; P2149 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 7. oktobar 2010. godine), par. 9, 12, 14; svedok JF-024, T. 11172; P2151 (Fotografije koje je snimio svedok JF-024, s opisima) str. 7-10; P2152 (Fotografije koje je snimio svedok JF-024), str. 16-23; P2153 (Komentari svedoka JF-024 u vezi s video-snimkom operacije "Pauk" i video-snimkom Škorpiona), str. 1; D224 (Stop-fotografija Mileta Novakovića i Milorada Ulemeka).

<sup>4026</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 62.

<sup>4027</sup> Svedok JF-024, T. 11035.

<sup>4028</sup> Svedok JF-029, T. 10128-10129, 10159-10161, 10173, 10194.

<sup>4029</sup> Svedok JF-029, T. 10128-10129.

<sup>4030</sup> Svedok JF-029, T. 10050, 10129; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 96-97.

<sup>4031</sup> Svedok JF-029, T. 10050-10051.

<sup>4032</sup> Svedok JF-029, T. 10129-10130.

<sup>4033</sup> Petar Đukić, T. 18046.

<sup>4034</sup> Petar Đukić, T. 17995, 18040.

1969. Pretresno veće će sada razmotriti dokaze u vezi s angažovanjem i učešćem SDG-a u operaciji "Pauk". U vezi s tim, **svedokinja JF-057**, Srпкиnja iz Srbije,<sup>4035</sup> rekla je da je Arkan 4. i 18. novembra 1994. godine okupio ljude iz bivšeg SDG-a u štabu u Beogradu.<sup>4036</sup> Arkan je svedokinji kasnije ispričao da mu je otprilike 4. novembra 1994. godine Frenki rekao da su Arkanovi ljudi potrebni kako bi popunili njegovu jedinicu i pomogli na jednom zadatku.<sup>4037</sup> Svi ljudi koji su došli u štab morali su da predaju svoje legitimacije i stvari, koji su zatim evidentirani i čuvani do njihovog povratka.<sup>4038</sup> Pripadnici SDG-a su otišli automobilima koje je svedokinja prepoznala kao vozila MUP-a zbog plave boje njihovih registarskih tablica i slova M.<sup>4039</sup> Svedokinja je kasnije saznala da se radilo o zadatku u Velikoj Kladaši koji je bio poznat i kao operacija "Pauk".<sup>4040</sup> Svedokinja misli da se beleška od 19. novembra 1994. godine u Operativnom dnevniku Komande "Pauk" o dolasku 30 ljudi kod Legije odnosi na dolazak pripadnika SDG-a upućenih iz štaba SDG-a u Beogradu.<sup>4041</sup> **Borislav Pelević**, pripadnik SDG-a od 10. januara 1992. godine,<sup>4042</sup> rekao je da je SDG reaktiviran kada su njihovi instruktori u novembru 1994. godine otišli u Veliku Kladašu.<sup>4043</sup>

1970. Dalje, **svedokinja JF-057** je rekla da pripadnici Arkanovog SDG-a nisu nosili ambleme Tigrova tokom te operacije.<sup>4044</sup> Od otprilike 60 pripadnika SDG-a koji su učestvovali u operaciji u Velikoj Kladaši, svedokinja se seća sledećih: Milorada Ulemeka zvanog Milorad Luković ili Legija, Ranka Poletana, Dušana Gajića, Dragana Petrovića zvanog Kajman, Borisa Bateža, Saše Aščerića zvanog Asteriks, Slobodana Stojančevića zvanog Laki, Saše Milakovića, Nebojše Đorđevića, Mihajla Ulemeka, Jovice Stojisavljevića, Zorana Stojanovića, Radeta Rakonjca, Mladena Šarca, Jugoslava Simića, Svetozara Pejovića, Željka Stanivukovića, Nebojše Stojiljkovića, Žarka Aleksića zvanog Marinac, Čiča Pere, kao i Dimitrija Jašeka zvanog Mita i Jugoslava Mičića zvanog Juga (oboju poginula tokom te

<sup>4035</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 2.

<sup>4036</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3; svedokinja JF-057, T. 9359-9360, 9455.

<sup>4037</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19460.

<sup>4038</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 6; svedokinja JF-057, T. 9359-9360.

<sup>4039</sup> Svedokinja JF-057, T. 9360.

<sup>4040</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 2; P1645 (Mapa koju je označila svedokinja JF-057).

<sup>4041</sup> P1620 (Tabela s dokaznim predmetima i komentarima svedokinje JF-057, 22. novembar 2010. godine), str. 1.

<sup>4042</sup> Borislav Pelević, T. 16319, 16321-16322, 16515.

<sup>4043</sup> Borislav Pelević, T. 16398.

<sup>4044</sup> Svedokinja JF-057, T. 9584-9585.

operacije).<sup>4045</sup> DB Srbije je u operaciji u Velikoj Kladaši takođe izgubio jednog visokog funkcionera, Kojića ili Konjića, koji se pominje i kao Kole.<sup>4046</sup>

1971. Posle obuke na Tari, pripadnici SDG-a, zajedno s grupom frenkijevaca, otišli su u Veliku Kladašu i obučavali ljude Fikreta Abdića, a kasnije se i borili zajedno s njima.<sup>4047</sup> Tokom operacije u Velikoj Kladaši, iz koje se SDG vratio negde u avgustu 1995. godine, Tigrove je predvodio Milorad Ulemek.<sup>4048</sup> Sam Arkan nikada nije otišao u Veliku Kladašu jer je bio suviše poznat da bi lično predvodio tu akciju, ali su neki pripadnici SDG-a i Simatovićeva sekretarica Slađana rekli svedokinji da je Simatović često bio prisutan u Velikoj Kladaši.<sup>4049</sup> Neki od Arkanovih Tigrova rekli su svedokinji JF-057 da misle da je operacija "Pauk" vođena pod nadzorom DB-a.<sup>4050</sup>

1972. Svedokinja JF-057 je rekla da je tokom operacije u Velikoj Kladaši/operacije "Pauk", kao i tokom operacije na Treskavici, između Arkana i Simatovića održavan telefonski kontakt, otprilike dvaput nedeljno. Kada bi Arkan zvao Simatovića, to je radio na dva različita načina. Neko iz Arkanovog štaba zvao bi Simatovićevu sekretaricu i tražio Simatovića, a Simatović bi onda pozvao Arkana preko direktne linije.<sup>4051</sup> Drugi način je bio da neko iz Arkanovog štaba pozove određeni broj, izgovori reč "pauk", nakon čega bi Arkana povezali sa Simatovićem.<sup>4052</sup> Svedokinja JF-057 je rekla da "nikada nije bilo nikakvih pisanih dokumenata između Arkana i Frenkija [...]. Tim ratom se upravljalo preko telefona".<sup>4053</sup> Slađana je obaveštavala štab SDG-a kada pripadnici SDG-a koji su iz Velike Kladaše dolazili na odsustvo u Beograd treba da se vrate na dužnost u tu operaciju.<sup>4054</sup> Tokom operacije u Velikoj Kladaši, komunikacija između jedinice SDG-a koja je učestvovala u operaciji i

<sup>4045</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3; P1617 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 29. novembar 2002. godine), str. 2-3; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19464, 19468, 19561-19562.

<sup>4046</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 6; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19468.

<sup>4047</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19546-19547, 19562; svedokinja JF-057, T. 9584.

<sup>4048</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 6; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19461, 19465; svedokinja JF-057, T. 9480.

<sup>4049</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 6.

<sup>4050</sup> Svedokinja JF-057, T. 9582.

<sup>4051</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19446, 19449; P1619 (Svedokinja JF-057, memorandum u vezi s izmenama ranijih izjava i ranijeg iskaza, 22. novembar 2010. godine), str. 1.

<sup>4052</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19446, 19463.

<sup>4053</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3.

<sup>4054</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 6; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19466; svedokinja JF-057, T. 9618.



SDG-a išla je preko DB-a Srbije.<sup>4055</sup> Slađana je takođe prosleđivala pakete pojedinim pripadnicima SDG-a u Velikoj Kladuši.<sup>4056</sup>

1973. Svedokinja JF-057 je rekla da se posle operacije "Pauk" Milorad Ulemek vratio sa svojom grupom u Erdut, a Rajo Božović je trebalo da tu grupu odvede u Beograd.<sup>4057</sup> U novembru 1995. godine, Mihajlo Ulemek je dao intervju beogradskom časopisu *Intervju* u kojem je obelodanio pojedinosti u vezi s operacijom u Velikoj Kladuši, obukom ljudi Fikreta Abdića i drugim stvarima.<sup>4058</sup> Svedokinja je rekla da je Simatović kasnije pozvao Arkana i pitao ga: "Šta uradi ona tvoja budala?"<sup>4059</sup> Mihajla Ulemeka su zatim pozvali da ode u Arkanovu kancelariju, gde je Arkan urlao na njega.<sup>4060</sup>

1974. Pretresnom veću su putem dva svedoka takođe predočeni dokazi u vezi s učešćem SDG-a u operaciji "Pauk". **Svedok JF-035**, Srbin iz Bosne i Hercegovine,<sup>4061</sup> rekao je da je sredinom avgusta 1994. godine Arkan okupio pedesetak bivših pripadnika SDG-a i bivših pripadnika Super Tigrova u svojoj glavnoj kancelariji u štabu koji se nalazio u jednoj vili preko puta fudbalskog stadiona "Crvene zvezde" u Beogradu. Njima su po dolasku oduzete lične isprave.<sup>4062</sup> Svedok JF-035 je rekao da je to bila standardna procedura MUP-a Srbije kada su Arkanovi ljudi slani na front.<sup>4063</sup> Svedok JF-035 je rekao da je Arkan rekao tim ljudima da će biti stavljeni pod novu komandu, ali u toj fazi nije obelodanio nikakve detalje. Naglasio je da oni ne smeju nikome da kažu da su arkanovci. Grupom je trebalo da komanduje Milorad Ulemek zvani Legija.<sup>4064</sup> Operacija u kojoj je trebalo da učestvuju bila je operacija "Pauk".<sup>4065</sup>

1975. Nekoliko dana posle obuke u centru za obuku Crvenih beretki na Tari, arkanovce su ponovo ukrcali u autobuse i vratili ih za Beograd. Iz Beograda je kolona od desetak autobusa

<sup>4055</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 8; svedokinja JF-057, T. 9362.

<sup>4056</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 10; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19466-19467.

<sup>4057</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 7.

<sup>4058</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 5; svedokinja JF-057, T. 9362-9363.

<sup>4059</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 5; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19580; P1619 (Svedokinja JF-057, memorandum u vezi s izmenama ranijih izjava i ranijeg iskaza, 22. novembar 2010. godine), str. 1.

<sup>4060</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 5; svedokinja JF-057, T. 9362-9363.

<sup>4061</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 2; P495 (Svedok JF-035, dopuna izjave svedoka, 6. maj 2001. godine), str. 1; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12231.

<sup>4062</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 16; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12192; svedok JF-035, T. 5415-5416, 5435.

<sup>4063</sup> Svedok JF-035, T. 5415.

<sup>4064</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 16.

<sup>4065</sup> P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12203; svedok JF-035, T. 5419-5420.

(punih opreme i ljudstva) i nekoliko policijskih vozila otišla na Petrovu goru.<sup>4066</sup> Arkanovci su granicu prešli preko mosta, uprkos embargu.<sup>4067</sup> Izvesni Frenki, za koga je svedoku rečeno da je najistaknutiji ili glavni komandant Crvenih beretki, imao je štab koji se nalazio blizu memorijalnog kompleksa iz Drugog svetskog rata po imenu Partizanska bolnica.<sup>4068</sup> Arkanovci su tamo proveli dve noći. Tamo im je ponovo izdata vojna oprema i dobili su crvene beretke na kojima su bile oznake s mačem i četiri ocila koje su koristili "na početku prve akcije".<sup>4069</sup> Od tog trenutka nadalje arkanovci su dejstvovali pod opštom komandom Crvenih beretki i trebalo je da se predstavljaju kao pripadnici specijalne policije, ali su dobili uputstva da nikada ne smeju da priznaju da su iz Srbije u slučaju da se nađu u neprilici.<sup>4070</sup> Oni se nisu predstavljali kao arkanovci jer vojska Fikreta Abdića, koju su činili Muslimani, nije volela Arkana.<sup>4071</sup>

1976. Svedok JF-035 je rekao da je Milorad Ulemek naložio arkanovcima da sarađuju s vojskom Fikreta Abdića kako bi se borili protiv ABiH, posebno protiv 5. korpusa ABiH, i preuzeli vlast u Bihaću i Velikoj Kladuši.<sup>4072</sup> Arkanovcima i pripadnicima Crvenih beretki takođe je naređeno da obuče vojsku Fikreta Abdića i pripreme je za predstojeće bitke. Arkanovci su kasnije razmešteni u selo Ahovo i aktivno su učestvovali u borbama u okviru ofanzive na Veliku Kladušu. Svedok je rekao da je "deo Bosne koji je držao Fikret Abdić" bio podeljen na dve operativne zone, jednu pod kontrolom Raje Božovića, a drugu pod kontrolom Milorada Ulemeka.<sup>4073</sup> Telohranitelji Milorada Ulemeka bili su Mladen Šarac i Boban Gojaković.<sup>4074</sup> Milorad Ulemek je komandovao sledećim strukturama: (1) centrom za obuku mlade vojske koji se zvao Surovi, koji su vodili Nenad Bujošević zvani Veliki Rambo i njegov zamenik Vladan Panić zvani Pana.<sup>4075</sup> Ostali instruktori su bili Jugoslav Gluščević zvani Jugo, Novica Negović ili Njegović, lica čiji su nadimci bili Valjevac i Mali Rambo,

<sup>4066</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 17; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12193-12196.

<sup>4067</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 17; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12195.

<sup>4068</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 17; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12197; svedok JF-035, T. 5418-5419.

<sup>4069</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 17; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12196-12197, 12208; svedok JF-035, T. 5420.

<sup>4070</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 18; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12208.

<sup>4071</sup> P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12208; svedok JF-035, T. 5420.

<sup>4072</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 18; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12198, 12256; svedok JF-035, T. 5481.

<sup>4073</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 18; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12204-12205, 12209.

<sup>4074</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 19; svedok JF-035, T. 5421.

Dejan Gvojić zvani Srna i čovek koji se zvao Batez; (2) jedinicom za podršku kojom je komandovao pukovnik Rade Rakonjac; (3) grupom zaduženom za logistiku; (4) interventnim vodom vojne policije; (5) pograničnom policijom na čijem čelu je bio Božidar Cakić zvani Bugar ili Bugi i (6) Mihajlom (Miletom) Ulemekom, oficirom zaduženim za saslušavanje zarobljenika, koji je bio pripadnik jedinice Crvenih beretki pod komandom Milorada Ulemeke.<sup>4076</sup>

1977. Svedok JF-035 je rekao da su Milorad Ulemek, kao i drugi "viši oficiri", odlazili na Petrovu goru na svakodnevne koordinacione sastanke i da su ljudi govorili da su se oni tamo viđali s Frenkijem.<sup>4077</sup> Svedok je i sam video Frenkija jednom prilikom na Petrovoj gori tokom operacije "Pauk" 1994. godine.<sup>4078</sup> Svedok misli da je Milorad Ulemek tokom operacije "Pauk" vodio poverljive telefonske razgovore s Arkanom u vezi s gubicima ili ranjenicima, zahtevima za uniforme i rekvizicijom materijala.<sup>4079</sup> Svedok je rekao da je Milorad Ulemek dobijao uputstva od generala iz RSK Mileta Novakovića i da ih je prenosio svojim ljudima.<sup>4080</sup>

1978. Svedok je rekao da su posle početnih borbi u Velikoj Kladuši arkanovci i pripadnici Crvenih beretki poslani u razne centre za obuku, gde su nastavili da obučavaju pripadnike vojske Fikreta Abdića, ali nisu direktno učestvovali u borbama. Frenki je naredio da pripadnici Crvenih beretki ne učestvuju direktno u daljim borbama, a svedok je čuo da je razlog za to bio taj što je u izveštajima bilo teško opravdati zašto Srbi iz Srbije ginu na ratištu u Bosni. U tim operacijama su poginula tri lica: lice koje se zvalo Jugoslav zvani Jugo i pukovnici čiji su nadimci bili Mita i Kole.<sup>4081</sup> Kole je bio komandant "specijalne jedinice policije" koja je bila stacionirana u kasarni u Erdutu.<sup>4082</sup> Nakon probijanja neprijateljskog obruča na Petrovoj gori, arkanovci su se vratili u Erdut, gde su im vraćene lične isprave koje su predali pre početka operacije "Pauk".<sup>4083</sup>

<sup>4075</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 19; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12205; P499 (Izveštaj Muhameda Čovića o obilasku regrutno-nastavnog centra "Surovi", 11. mart 1995. godine), str. 1.

<sup>4076</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 19.

<sup>4077</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 19; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12211.

<sup>4078</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 19; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12211; svedok JF-035, T. 5419, 5496.

<sup>4079</sup> Svedok JF-035, T. 5420.

<sup>4080</sup> Svedok JF-035, T. 5493.

<sup>4081</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 18; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12199-12201, 12203-12204, 12293; P235 (Operativni dnevnik Komande "Pauk", 16. novembar 1994-25. maj 1995. godine), str. 13, 24.

<sup>4082</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 18; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12199-12200.

<sup>4083</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 20; svedok JF-035, T. 5435.

1979. **Svedok JF-027**, Srbin iz Hrvatske i bivši pripadnik SDG-a,<sup>4084</sup> takođe je govorio o učešću SDG-a u operaciji "Pauk" i njegovo svedočenje se suštinski podudara s gorenavedenim svedočenjem svedoka JF-035 u vezi s učešćem SDG-a i obukom koju je pružao Abdićevim snagama.<sup>4085</sup> Kada je reč o vremenu ovih događaja, svedok je rekao da je Arkan okupio pripadnike SDG-a u Beogradu u oktobru ili novembru 1994. godine.<sup>4086</sup> On je dodao i da je tokom operacije "Pauk" SDG bio prisutan u Bosni i Hercegovini "u sastavu Crvenih beretki". Oni su bili podeljeni u dve taktičke grupe, obe pod Komandom "Pauka": Taktičkom grupom 1 komandovao je Božović iz Crvenih beretki, a drugom je komandovao Legija iz SDG-a.<sup>4087</sup> Taktičku grupu 1 činili su ljudi Raje Božovića.<sup>4088</sup> Riki iz Krajine bio je Božovićev zamenik.<sup>4089</sup> Rade Rakonjac je bio Legijin zamenik.<sup>4090</sup> Tokom operacije "Pauk", pripadnici Crvenih beretki, SDG-a i Škorpiona tesno su saradivali.<sup>4091</sup> **Svedok JF-048**, bivši pripadnik Crvenih beretki,<sup>4092</sup> rekao je da su pripadnici Crvenih beretki saradivali s Bocinom jedinicom, ali misli da Bocina jedinica nije bila povezana sa SDB-om ili Arkanovim Tigrovima.<sup>4093</sup>

1980. Pretresno veće će sada preći na dokaze predložene u vezi s učešćem Crvenih beretki u operaciji "Pauk". **Svedokinja JF-057** je rekla da je tokom operacije "Pauk" jedinicu DB-a Srbije – Crvene beretke – predvodio Rajo Božović, pripadnik DB-a Srbije.<sup>4094</sup>

1981. **Dejan Slišковиć** je rekao da je sredinom septembra 1994. godine njegova jedinica natovarila svoja vozila i otišla na Petrovu goru, u opštini Vojnić, autobusom u konvoju u kome su bile dobrovoljačke jedinice iz Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine, kao i pripadnici rezervnih/paravojnih formacija JATD-a i Arkanovi Tigrovi.<sup>4095</sup> Konvoju su se priključila artiljerijska vozila JATD-a koja su bila stacionirana na Tari.<sup>4096</sup> Tokom tog putovanja, Draško Suvara je rekao svedoku da mu je Žika Crnogorac ispričao da je Franko

<sup>4084</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), str. 1, par. 7; svedok JF-027, T. 8887, 8890, 8971.

<sup>4085</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 11, 14-17, 19, 21; P1597 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 8. novembar 2010. godine), str. 1; svedok JF-027, T. 8925, 8927-8929, 8932-8933.

<sup>4086</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 11.

<sup>4087</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 24; svedok JF-027, T. 8878, 8925, 8933-8934, 8980.

<sup>4088</sup> Svedok JF-027, T. 8885, 8933-8934.

<sup>4089</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 24; svedok JF-027, T. 8934.

<sup>4090</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 24.

<sup>4091</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 25.

<sup>4092</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 1-2, 5; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14576.

<sup>4093</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 11; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14586.

<sup>4094</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 6; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19461, 19465; svedokinja JF-057, T. 9480.

<sup>4095</sup> P440 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 6; P441 (Dejan Slišковиć, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 25-29; Dejan Slišковиć, T. 5102-5105.

<sup>4096</sup> Dejan Slišковиć, T. 5103-5104.

Simatović u vozilu koje predvodi konvoj.<sup>4097</sup> JATD-ovi helikopteri gazela i bel ranger takođe su transportovani na Petrovu goru. JATD je, kada je učestvovao u izviđanju, obezbeđivanju i napadima na 5. korpus ABiH, imao vazдушnu podršku svojih helikoptera gazela.<sup>4098</sup> Svedoku i drugima su rekli da izbegavaju pripadnike VJ u Bosni i Hercegovini.<sup>4099</sup>

1982. U periodu od sredine ili kraja septembra 1994. do početka februara 1995. godine, svedok je, zajedno s Milošem Đukićem i Nebojšom Stankovićem, bio zadužen za bezbednost Stanišića i Simatovića u centru za vezu na Magarčevcu kod Petrove gore.<sup>4100</sup> Svedok je Stanišića prvi put video u tom centru za vezu i Stanišić je od njega i drugih pripadnika JATD-a zatražio da obezbeđuju njegovu kancelariju na prvom spratu zgrade, koju je delio sa Simatovićem.<sup>4101</sup> Kada je svedok stigao, u centru za vezu bili su i Franko Simatović, njegova sekretarica Slađana, Zvezdan Jovanović i Dragan Leštarić.<sup>4102</sup> Stanišić je odredio Jovanovića i Leštarića, koji su bili njegovi najbliži telohranitelji, za komandante i oni su referisali Stanišiću.<sup>4103</sup> Kada bi svedok i drugi iz njegove jedinice putovali na tom području, Slađana je unapred telefonirala da obavesti ljude koji su kontrolisali kontrolne punktove da ih propuste.<sup>4104</sup> Svedok je rekao da su tokom vremena koje je tamo proveo Stanišić i Simatović provodili većinu vremena u kancelariji.<sup>4105</sup> Kada su Stanišić ili Simatović bili odsutni, dužnost su preuzimali Radonjić i Dragan Krsmanović.<sup>4106</sup> U kancelariji je visila topografska karta područja zapadne Bosne, gde su se vodile operacije, i na njoj je bilo obeleženo oko 30 centara za vezu.<sup>4107</sup> Pripadnici JATD-a su komunicirali s tim centrima noću, koristeći šifre.<sup>4108</sup> Lica koja su radila u centru za vezu na Magarčevcu rekla su svedoku da Stanišić ima direktnu satelitsku telefonsku liniju s Miloševićem, kao i direktnu vezu sa sedištem MUP-a Srbije u Beogradu.<sup>4109</sup> Miroslav Kurak je Stanišića i Simatovića vozio u crnom terenskom vozilu mercedes puch.<sup>4110</sup>

<sup>4097</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 28; Dejan Slišković, T. 5105.

<sup>4098</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 13; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 43; Dejan Slišković, T. 5177-5178.

<sup>4099</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 14.

<sup>4100</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 7; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 30-31, 37, 99; Dejan Slišković, T. 5107-5108, 5174, 5182.

<sup>4101</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 30, 32-33, 37; Dejan Slišković, T. 5106-5107.

<sup>4102</sup> Dejan Slišković, T. 5107.

<sup>4103</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 30-31; Dejan Slišković, T. 5107.

<sup>4104</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 7; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 52.

<sup>4105</sup> Dejan Slišković, T. 5108.

<sup>4106</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 11; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 42.

<sup>4107</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 33-34; Dejan Slišković, T. 5109.

<sup>4108</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 34.

<sup>4109</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 9; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 35.

<sup>4110</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 31.

1983. Svedok je u centru za vezu video da se Stanišić i Simatović sastaju s Milanom Martićem, Fikretom Abdićem, Miloradom Ulemekom zvanim Legija, Stojanom Župljaninom i mnogim vojnim starešinama. Prema rečima ovog svedoka, Legijin prvi zamenik u Velikoj Kladaši bio je Šarac.<sup>4111</sup> Svedok je slučajno čuo da su u toj kancelariji planirana mnoga vojna dejstva u Bosni i Hercegovini i čuo je da ljudi koji su tu bili prisutni koriste reč "pauk", za koju misli da se odnosi na vojnu operaciju koja je tada vođena na tom području.<sup>4112</sup> Svedok je video da se Legija sastao sa Stanišićem i Simatovićem najmanje u tri navrata na brifingu u centru za vezu kod Petrove gore.<sup>4113</sup> Legija bi nosio uniformu i beretku s istim oznakama koje su imali pripadnici JATD-a.<sup>4114</sup> **Goran Stoparić** je potvrdio da su Arkanovi Tigrovi u Velikoj Kladaši nosili oznake JSO/Crvenih beretki.<sup>4115</sup> **Dejan Slišković** je, na osnovu komunikacije i interakcije koju je primetio između Stanišića, Simatovića i Legije, ocenio da je Legija bio njihov podređeni.<sup>4116</sup> U novembru 1994. godine, svedok je video da se Milan Martić sastao sa Stanišićem i Simatovićem na Petrovoj gori. U decembru 1994. godine, svedok je video da su se Martić i Mladić sastali sa Stanišićem i Simatovićem.<sup>4117</sup>

1984. U drugoj polovini novembra 1994. godine, dok je stajao ispred zgrade, blizu otvorenog prozora kancelarije koju su delili Stanišić i Simatović, svedok je slučajno čuo kako Legija traži dozvolu da napadne Kladašu, tvrdeći da će moći da izvrši frontalni napad i zauzme položaje, a zatim je čuo Abdića kako odgovara da to treba da bude klasičan pešadijski napad i da ne želi da ijedna zgrada bude uništena.<sup>4118</sup> Svedok je zatim čuo kako Simatović kaže da će sve biti onako kako su se dogovorili.<sup>4119</sup> Jednom prilikom, u komandnom centru na Petrovoj gori Simatović je pred svedokovom pešadijskom jedinicom rekao da je to poslednji put da će biti angažovani i da će posle toga moći da se vrate u Srbiju.<sup>4120</sup> Negde u februaru 1995. godine, svedok je razmešten u Široku Rijeku, na komandno mesto pet kilometara severno od

<sup>4111</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 8; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 46.

<sup>4112</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 8; Dejan Slišković, T. 5179.

<sup>4113</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 47; Dejan Slišković, T. 5125, 5194, 5250.

<sup>4114</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 47.

<sup>4115</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 89; Goran Stoparić, T. 10504.

<sup>4116</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 46; Dejan Slišković, T. 5126.

<sup>4117</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 49; Dejan Slišković, T. 5126-5128.

<sup>4118</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 8; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 37; Dejan Slišković, T. 5125-5126, 5250.

<sup>4119</sup> Dejan Slišković, T. 5125-5126, 5251.

<sup>4120</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 58.

Velike Kladaše.<sup>4121</sup> Stanišić je redovno obilazio to komandno mesto.<sup>4122</sup> Svedok je otpušten iz JATD-a u maju 1995. godine i priključio se VJ-u.<sup>4123</sup>

1985. **Dejan Plahuta** zvani Švabo, bivši pripadnik JATD-a i JSO-a,<sup>4124</sup> rekao je u svedočenju da je u periodu od aprila do kraja jula 1995. godine bio na Petrovoj gori, gde je poslat po naređenju Dragoslava Krsmanovića; sve vreme njegovog boravka na Petrovoj gori, starešina mu je bio Milan Karapandža. Na Petrovoj gori je bilo 15-20 pripadnika JATD-a, koji su vršili obezbeđenje objekata u kojima su se nalazila sredstva veze namenjena za elektronsko izviđanje. Svedok je Simatovića video na Petrovoj gori dvaput ili triput, verovatno u maju 1995. godine.<sup>4125</sup> Prvi put, Simatović je došao s Karapandžom, koji je svedoku rekao da je Simatović operativni radnik i da je poslat da objedini sistem veze na Petrovoj gori.<sup>4126</sup> Svedok je na Petrovoj gori upoznao neke od budućih pripadnika JATD-a, kao što su Mića Petraković, Zoran Gulić i Dušan Momčilović koji su, prema rečima svedoka, tada bili pripadnici policije RSK u Glini.<sup>4127</sup> Svedok im je jednom prilikom obezbedio gorivo. Posle ih je sreo 1996. godine u centru u Kuli.<sup>4128</sup>

1986. Svedok je rekao da su dve taktičke grupe bile podređene Komandi "Pauka" i da ni u jednoj nije bilo pripadnika JATD.<sup>4129</sup> Taktička grupa 2, pod komandom Milorada Ulemeka Legije, nalazila se u zgradi škole u Velikoj Kladaši. Ta škola je korišćena kao centar za obuku vojnika Fikreta Abdića zvanog Babo, koji su bili poznati kao Babina omladina, Čirokane ili Surovi. Za taj centar bio je zadužen Legija.<sup>4130</sup> Taktičkom grupom 3 komandovao je Rajo Božović.<sup>4131</sup> Komanda se nalazila u gradu Velikoj Kladaši.<sup>4132</sup> Svedok je sretao i Legiju i Božovića dok je bio na Petrovoj gori, ali nije s njima saradivao.<sup>4133</sup> Karapandža je svedoku rekao da su Legija i Božović pod direktnom komandom Komande "Pauka".<sup>4134</sup>

1987. Prema izveštaju JATD-a DB-a Srbije od 6. februara 1995. godine, u periodu od 10. decembra 1994. do 1. februara 1995. godine, 1. borbena grupa JATD-a bila je angažovana na

<sup>4121</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 12; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 55.

<sup>4122</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 12.

<sup>4123</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 21; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 64; Dejan Slišković, T. 5249-5250.

<sup>4124</sup> Dejan Plahuta, T. 19303, 19305, 19307.

<sup>4125</sup> Dejan Plahuta, T. 19350-19353, 19413.

<sup>4126</sup> Dejan Plahuta, T. 19353, 19413.

<sup>4127</sup> Dejan Plahuta, T. 19362-19364.

<sup>4128</sup> Dejan Plahuta, T. 19364.

<sup>4129</sup> Dejan Plahuta, T. 19354-19355, 19357, 19436.

<sup>4130</sup> Dejan Plahuta, T. 19354-19355; D863 (Izveštaj o obilasku regrutno-nastavnog centra "Surovi", s potpisom Muhameda Čovića, 11. mart 1995. godine), str. 1.

<sup>4131</sup> Dejan Plahuta, T. 19354, 19357.

<sup>4132</sup> Dejan Plahuta, T. 19354-19355, 19357.

<sup>4133</sup> Dejan Plahuta, T. 19354, 19515, 19436.

sledećim poslovima: obezbeđivanje objekta na Magarčevcu i obezbeđivanje starešinskog kadra, pratnja konvoja, postavljanje zaseda, izviđanje na Plješevici (ovde se pominje, između ostalih, Dragan Filipović) i izvođenje snajperskih dejstava u Velikoj Kladaši. U izveštaju se takođe pominje izdavanje opreme i oružja Radojici Božoviću, Zoranu Rajiću i Vasiliju Mijoviću.<sup>4135</sup>

1988. Pretresno veće će sada razmotriti dalje dokaze u vezi s učešćem optuženih u operaciji "Pauk". **Slobodan Lazarević** je rekao da je bio na terenu i da je video da su sve policijske strukture na terenu u RSK, uključujući komandante operacije "Pauk", u krajnjoj instanci bile odgovorne Jovici Stanišiću.<sup>4136</sup> Simatović i Rajko Božović su bili neposredno podređeni Stanišiću i bili su njegove "desne ruke".<sup>4137</sup>

1989. **Svedok JF-027** je dalje rekao da je početkom maja 1995. godine u štabu Abdićeve vojske u Velikoj Kladaši video jednog čoveka koga su drugi oficiri zvali Frenki.<sup>4138</sup> Taj čovek se sastao s Božovićem i Legijom, koji su mu se obraćali sa "šefe". Kada je otprilike krajem 1995. ili početkom 1996. godine, na kraju rata ili odmah nakon rata, video lice tog čoveka u sredstvima javnog informisanja, svedok je shvatio da je to bio Franko Simatović.<sup>4139</sup> Jednom prilikom, svedok je u Velikoj Kladaši video jednog oficira Crvenih beretki za koga su mu drugi pripadnici rekli da se zove Vaso Mijović i da ima visoku funkciju, da je nadređen Božoviću.<sup>4140</sup> Negde u periodu od početka maja do avgusta 1995. godine, Legija je otišao na Petrovu goru, gde se, kako je rekao svedoku, sastao sa "šefom", što je, po tumačenju svedoka, značilo s Frankom Simatovićem.<sup>4141</sup> Svedok je saznao da je tom sastanku prisustvovao i Božović.<sup>4142</sup> Svedok misli da je Simatović bio komandant Crvenih beretki.<sup>4143</sup> Pripadnici SDG-a su svedoku rekli da su Legija i Božović u više navrata helikopterom išli u Beograd da se sastanu sa Simatovićem i Jovicom Stanišićem.<sup>4144</sup> Legija se takođe viđao s Abdićem u Velikoj Kladaši.<sup>4145</sup> Na osnovu onoga što mu je ispričao Legija, svedok je rekao i da je Legija prisustvovao nekim sastancima s Novakovićem.<sup>4146</sup>

<sup>4134</sup> Dejan Plahuta, T. 19515-19516.

<sup>4135</sup> P3024 (Izveštaj podnet JATD-u DB-a Srbije, s potpisom Janka Kereša, 6. februar 1995. godine), str. 1-5.

<sup>4136</sup> Slobodan Lazarević, T. 3292.

<sup>4137</sup> Slobodan Lazarević, T. 3307, 3310, 3326.

<sup>4138</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 22, 27-28; svedok JF-027, T. 8941-8943.

<sup>4139</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 22; P1597 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 8. novembar 2010. godine), str. 2; svedok JF-027, T. 8941-8943.

<sup>4140</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 23.

<sup>4141</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 27-28; svedok JF-027, T. 8879, 8944.

<sup>4142</sup> Svedok JF-027, T. 8879.

<sup>4143</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 51.

<sup>4144</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 29.

<sup>4145</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 28.

<sup>4146</sup> Svedok JF-027, T. 8981.



1990. Pretresnom veću su takođe predočeni dokumentarni dokazi koji se odnose na optužene i njihovo učešće u operaciji "Pauk". U beleškama od 16. i 18-19. novembra 1994. godine u Operativnom dnevniku Komande "Pauk" navodi se da je Stanišić obavestio komandanta da Muslimani donose oružje; da Pauk mora da ide da se vidi s Jovicom i da je Pauk razgovarao s Jovicom o puškama.<sup>4147</sup> U belešci od 18. novembra 1994. godine piše sledeće: "Frenki traži da prvi ciljevi budu Altuša i Plazikur. Odraditi sa MB 82. To odrađivati uz našu koordinaciju. To što šaljem, šaljem u Ramiće. Kad dođeš na Altušu, onda tući Plazikur. Frenki razgovara sa Božovićem. [...]".<sup>4148</sup> Još jedna beleška, uneta kasnije u toku tog dana, glasi: "Frenki traži Božovića da ubace naše snage [MUP]".<sup>4149</sup>

1991. Dana 6. aprila 1995. godine, Mladić je napravio beleške o sastanku kojem je prisustvovao s generalom Perišićem, Stanišićem i Gverom.<sup>4150</sup> Milovanović je u svedočenju rekao da je u tim beleškama, po njegovom mišljenju, s obzirom na njihov sadržaj, navedeno ono što je Stanišić rekao Mladiću.<sup>4151</sup> Prema Mladićevim beleškama, Stanišić je rekao da su "ono" što je bilo namenjeno za "Pretis" (VRS-ova fabrika municije u Sarajevu) i cisterne goriva prevezli i da su "Martiću [...] prebacili sve".<sup>4152</sup> Stanišić je rekao i da je "150 ljudi [...] poslao iz Slavonije po Pauku" i da "traž[e] dobrovoljce", kao i da prelazak granice treba obaviti "u tišini".<sup>4153</sup> Milovanović je u svedočenju rekao da se, po njegovom mišljenju, reč "pauk" ne odnosi na operaciju "Pauk" zbog vremenske odrednice.<sup>4154</sup> Međutim, Pretresno veće ima u vidu gorenavedeno svedočenje ovog svedoka u vezi s tim da je operacija "Pauk", iako je bila obustavljena, ponovo nastavljena sredinom februara 1995. godine. Na sastanku sa Slobodanom Miloševićem i Fikretom Abdićem održanom 13. juna 1995. godine, na kojem se razgovaralo o borbama na području Bihaća i logističkim pitanjima, Mladić je zabeležio da je lice koje navodi kao "JS" reklo da može da nađe 120 ljudi iz istočnog sektora koji bi mogli da stignu za sedam dana.<sup>4155</sup> "JS" je takođe rekao da je dao 80 ljudi iz Erduta i 80 iz Đeletovaca.<sup>4156</sup> Osim toga, "JS" je predložio da Mladić dogovori s 1. i 2. krajiškim korpusom

<sup>4147</sup> P235 (Operativni dnevnik Komande "Pauk", 16. novembar 1994-25. maj 1995. godine), str. 1, 5, 10, 13, 16-17.

<sup>4148</sup> P235 (Operativni dnevnik Komande "Pauk", 16. novembar 1994-25. maj 1995. godine), str. 11.

<sup>4149</sup> P235 (Operativni dnevnik Komande "Pauk", 16. novembar 1994-25. maj 1995. godine), str. 13.

<sup>4150</sup> Manojlo Milovanović, T. 4441; P394 (Izvod iz Mladićevih dnevnika pod naslovom "Sastanak sa generalom Perišićem i J. Stanišićem", 6. april 1995. godine), str. 72.

<sup>4151</sup> Manojlo Milovanović, T. 4443-4444, 4447.

<sup>4152</sup> Manojlo Milovanović, T. 4440; P394 (Izvod iz Mladićevih dnevnika pod naslovom "Sastanak sa generalom Perišićem i J. Stanišićem", 6. april 1995. godine), str. 73.

<sup>4153</sup> P394 (Izvod iz Mladićevih dnevnika pod naslovom "Sastanak sa generalom Perišićem i J. Stanišićem", 6. april 1995. godine), str. 73.

<sup>4154</sup> Manojlo Milovanović, T. 4443.

<sup>4155</sup> P394 (Izvod iz Mladićevih dnevnika pod naslovom "Sastanak sa predsednikom Miloševićem", 30. jun 1995. godine), str. 207-208.

<sup>4156</sup> Manojlo Milovanović, T. 4454; P394 (Izvod iz Mladićevih dnevnika pod naslovom "Sastanak sa predsednikom Miloševićem", 30. jun 1995. godine), str. 208.

da se pronađu ljudi koji će zameniti 400 ljudi od Pećanca i da ih pošalje generalu Mrkšiću, kao i da se formira bataljon dobrovoljaca koje će opremiti general Perišić i angažuje za 10 dana.<sup>4157</sup> Lice koje je navedeno kao "SM" reklo je da je doneta odluka da se Komanda "Pauka" podredi Mrkšiću i da "Jovica treba da reši logističke probleme", a VRS da reši problem zadržavanja konvoja.<sup>4158</sup>

1992. U uputstvima komandama jedinica koje su učestvovala u operaciji "Pauk" od 17. januara 1995. godine, Čedomir Bulat, načelnik štaba Komande "Pauka", zatražio je, između ostalog, da se Komandi dostave informacije o jedinicama MUP-a i jedinicama Republike bosanskih Srba koje učestvuju u operaciji "Pauk".<sup>4159</sup> Dana 1. jula 1995. godine, Komanda "Pauka" SVK-a uputila je borbeni izveštaj MUP-u Srbije, na ličnost "J. Stanišića".<sup>4160</sup> Dana 31. jula 1995. godine, Uprava specijalnih jedinica MUP-a RSK obavestila je Upravu milicije MUP-a Srbije o ranjavanju pet lica 30. jula 1995. godine.<sup>4161</sup>

1993. Prema presretnutom telefonskom razgovoru u kojem se, između ostalog, razgovaralo o borbama u Velikoj Kladuši, nepoznati "govornik C" rekao je da su Legija i Božović sada obučeni i da mogu da se "ubace" da malo osete borbu. "Govornik C" je dalje rekao sledeće: "A u toj Kladuši koju smo oslobodili nismo uzeli jedan leš njihov." U tom razgovoru, nepoznati "govornik A" koristi reč "Jovica" kada govori o "govorniku C".<sup>4162</sup>

1994. Pretresno veće će sada preći na dokaze predočene u vezi s ulogom optuženih u uspostavljanju radio-praćenja i prikupljanju obaveštajnih podataka tokom operacije "Pauk". **Aco Drača** je rekao da je Simatović došao na Petrovu goru posle dolaska konvoja s opremom i instruktorima i da je sledećeg dana otišao na Plješevicu.<sup>4163</sup> Cilj njegove posete bio je da unapredi sistem za radio-izviđanje na Magarčevcu-Petrovoj gori i na Čelavcu-Plješevici.<sup>4164</sup> U periodu od oktobra do decembra 1994. godine, Drača je povremeno sretao Simatovića na Petrovoj gori i s njim razmenjivao relevantne obaveštajne podatke.<sup>4165</sup>

1995. **Mladen Karan** je u svedočenju rekao da je Simatović bio zadužen za grupu za elektronsko izviđanje stacioniranu na Petrovoj gori, gde ga je video otprilike tri puta, i da je o

<sup>4157</sup> P394 (Izvod iz Mladićevih dnevnika pod naslovom "Sastanak sa predsednikom Miloševićem", 30. jun 1995. godine), str. 209.

<sup>4158</sup> P394 (Izvod iz Mladićevih dnevnika pod naslovom "Sastanak sa predsednikom Miloševićem", 30. jun 1995. godine), str. 206-207.

<sup>4159</sup> P236 (Uputstva u vezi s dostavljanjem podataka o stanju naoružanja i municije izdatih jedinicama Komande "Pauk", s potpisom Čedomira Bulata, 17. januar 1995. godine).

<sup>4160</sup> P1302 (Borbeni izveštaj podnet MUP-u Srbije, s potpisom Mileta Novakovića, 1. jul 1995. godine).

<sup>4161</sup> P1303 (Obaveštenje Boška Dražića dostavljeno Upravi milicije MUP-a Srbije, 31. jul 1995. godine).

<sup>4162</sup> P2949 (Presretnuti telefonski razgovor), str. 18, 20-21.

<sup>4163</sup> Aco Drača, T. 16812, 16818.

<sup>4164</sup> Aco Drača, T. 16818-16819.

toj njegovoj funkciji svedočilo to što je imao slušalice i specijalno opremljeno vozilo.<sup>4166</sup> Svedok nije znao da li su materijalno-tehnička sredstva – MTS – poslata u Veliku Kladušu, ali je na toj lokaciji bila instalirana oprema za elektronsko izviđanje iz Srbije.<sup>4167</sup> Kao načelnik za bezbednost 21. korpusa, svedok je tokom operacije "Pauk", a pre operacije "Oluja", nekoliko puta išao u Topusko, ali nikada nije čuo da je Simatović imao kancelariju u Topuskom.<sup>4168</sup> Karan je rekao da Simatović nije imao kancelariju ni u štabu odeljenja bezbednosti u Vojniću, ni u hotelu "Muljava", gde je bila svedokova kancelarija.<sup>4169</sup> Prema rečima ovog svedoka, bilo bi nemoguće da Simatović istovremeno učestvuje u elektronskom praćenju i komandovanju borbenim dejstvima, a ako je i učestvovao u planiranju i komandovanju operacijom "Pauk", njegovo ime bi se, smatra svedok, pojavilo više od 15 puta u Operativnom dnevniku Komande "Pauk".<sup>4170</sup>

1996. **Rade Vujović**, inženjer i bivši načelnik odeljenja Sedme uprave SDB-a Srbije,<sup>4171</sup> rekao je u svedočenju da je oprema SDB-a za radio-izviđanje bila stacionirana na Petrovoj gori, na granici između Hrvatske i Bosne i Hercegovine.<sup>4172</sup> Godine 1995, svedok je saradivao sa Stanišićem na organizaciji obaveštajnih punktova, između ostalog, na Pajzošu, Petrovoj gori i Plješevici.<sup>4173</sup>

1997. **Radivoje Mičić**, bivši službenik SDB-a Srbije,<sup>4174</sup> rekao je u svedočenju da je Druga uprava DB-a dobijala veliku količinu informacija prikupljenih radio-izviđanjem na području Petrove gore i da je Simatović krajem 1994. ponekad odlazio na po nedelju dana na Petrovu goru, a tokom 1995. godine odlazio je tamo ređe i na kraće vreme.<sup>4175</sup>

1998. Na osnovu predloženih dokaza, Pretresno veće zaključuje da je general Mile Novaković bio komandant operacije "Pauk", pokrenute protiv snaga ABiH u novembru 1994. godine s ciljem da se preuzme kontrola nad delom severozapadne Bosne i Hercegovine koji su Fikret Abdić i njegove snage proglasili za APZB. Taktička grupa 2, koju je vodio Milorad Ulemek zvani Legija, i Taktička grupa 3, koju je vodio Radojica Božović, bile su podređene

<sup>4165</sup> Aco Drača, T. 16819.

<sup>4166</sup> Mladen Karan, T. 17715-17716.

<sup>4167</sup> Mladen Karan, T. 17704-17707; D1485 (Izvod iz Mladićevih dnevnika), str. 47-48.

<sup>4168</sup> Mladen Karan, T. 17757-17758.

<sup>4169</sup> Mladen Karan, T. 17758.

<sup>4170</sup> Mladen Karan, T. 17823-17832, 17890-17891; P3091 (Izvod iz Operativnog dnevnika Komande "Pauk", 18. novembar-27. decembar 1994. godine).

<sup>4171</sup> Rade Vujović, T. 19562-19565.

<sup>4172</sup> Rade Vujović, T. 19602, 19667, 19680, 19758; P3160 (Mapa jednog dela bivše Jugoslavije koju je Rade Vujović označio u sudnici, 23. maj 2012. godine).

<sup>4173</sup> Rade Vujović, T. 19756.

<sup>4174</sup> Radivoje Mičić, T. 19773-19774, 19812, 19824; P3166 (MUP Srbije, četiri dokumenta u vezi s Radivojem Mičićem, od kojih je jedan nepotpisan, a ostala tri su potpisali Jovica Stanišić, Milojka Vukićević, odnosno Radivoje Mičić, 10. juna 1994, 19. novembra 1990, 1995, odnosno 19. februara 1997. godine).

Novakovićevoj Komandi "Pauka". Komanda "Pauka" s generalom Miletom Novakovićem, Čedom Bulatom i, između ostalih, Jovicom Stanišićem i pripadnicima MUP-a, formirana je otprilike u novembru 1994. godine na Petrovoj gori, na Kordunu, Hrvatska, ili u njejoj blizini, paralelno s Komandom SVK-a koja se nalazila u Slunju, na području Korenice.<sup>4176</sup> U vezi s tim, Pretresno veće uzima u obzir navode Stanišićeve odbrane da se, imajući u vidu belešku od 31. decembra 1994. godine u Operativnom dnevniku Komande "Pauk", kao i Lazarevićevo svedočenje o lokacijama dva štaba u operaciji "Pauk", može zaključiti da se Komanda "Pauka" nije nalazila na Petrovoj gori.<sup>4177</sup> Nije jasno koja se vrhovna komanda pominje u Operativnom dnevniku "Pauka", pa Pretresno veće, imajući u vidu sve druge dokaze koji ukazuju na to da se Komanda "Pauka" zapravo nalazila na Petrovoj gori, smatra da tumačenje gorenavedenih dokaza od strane odbrane nije razumno. Imajući u vidu Lazarevićevo svedočenje i dopis SVK-a iz dokaznog predmeta P382, Pretresno veće uvažava da su se Komanda SVK i štab drugih snaga koje su učestvovala u toj operaciji možda nalazili u blizini Petrove gore i da je, kako je sugerisao Lazarević, pre nego što je počela operacija "Pauk", 1993. godine, štab na Petrovoj gori korišćen za jednu drugu operaciju koja je bila preteča "Pauka". Pretresno veće dalje zaključuje da je paralelna komanda na Petrovoj gori praktično preuzela dužnosti na tom području, pri čemu je Komanda SVK dobijala nevažne ili zbunjujuće izveštaje o situaciji na terenu.

1999. Pretresno veće će sada razmotriti dokaze o učešću Škorpiona u operaciji "Pauk". Ono će najpre ispitati komandovanje jedinicom Škorpioni. Na osnovu predočenih dokaza,<sup>4178</sup> Pretresno veće zaključuje da je Slobodan Medić zvani Boca bio komandant Škorpiona od formiranja te jedinice krajem 1991. ili početkom 1992. godine do barem kraja novembra 1995. godine.

2000. Imajući u vidu predočene dokaze,<sup>4179</sup> Pretresno veće zaključuje da su u periodu od novembra 1994. do barem aprila 1995. godine Škorpioni, predvođeni Slobodanom Medićem zvanim Boca, učestvovali u borbenim dejstvima u okviru operacije "Pauk". Pretresno veće nije ubeđeno da, na osnovu dokaza iz druge ruke dobijenih putem Savića da mu je Boca početkom 1992. godine rekao da mu je Stanišić šef, može da zaključi da je Stanišić imao bilo kakvu ulogu u rukovođenju Škorpionima u operaciji "Pauk". Iako je svedok JF-024 postavio

<sup>4175</sup> Radivoje Mičić, T. 19837-19838.

<sup>4176</sup> Svedočenja Manojla Milovanovića, Slobodana Lazarevića, Ace Drače, Dejana Sliškovića i Mladena Karana, kao i dopis SVK-a (dokazni predmet P382).

<sup>4177</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 1018.

<sup>4178</sup> Na osnovu svedočenja svedoka C-015, svedoka JF-027, Borivoja Savića, svedoka JF-024, Gorana Stoparića, svedoka JF-048, svedoka JF-029, Dejana Sliškovića i Petra Đukića, kao i obaveštajnih izveštaja (dokazni predmeti P1061 i P1075).

<sup>4179</sup> Svedočenja svedoka JF-029, svedoka JF-024, Petra Đukića i svedoka JF-027.

optužene na vrh komandne strukture Škorpiona, Pretresno veće smatra da se njegova saznanja u vezi s tim, po svemu sudeći, zasnivaju pretežno na informacijama iz sredstava javnog informisanja. Pretresno veće, na osnovu uopštenog svedočenja svedoka JF-024 da se Boca hvalio time da se sastajao s optuženima i od njih dobijao naređenja, nije ubedeno da su optuženi konkretno rukovodili Škorpionima u operaciji "Pauk". Kada je reč o svedočenju Gorana Stoparića u vezi s uticajem DB-a Srbije na Škorpione, Pretresno veće smatra da je ono suviše uopšteno da bi ukazivalo na to da su optuženi konkretno rukovodili Škorpionima u operaciji "Pauk". Međutim, Pretresno veće će se na te dokaze dodatno osvrnuti dole u tekstu, kada bude razmatralo ulogu optuženih u organizovanju učešća Škorpiona u toj operaciji. Uzimajući u obzir da su i Goran Stoparić i svedok JF-024 rekli da je Legija bio nadređen Boci, Pretresno veće zaključuje da su Škorpioni bili deo Legijine Taktičke grupe 2. Imajući u vidu svoj gorenavedeni zaključak o položaju Taktičke grupe 2 i svedočenje svedoka JF-029, Pretresno veće zaključuje da je Škorpionima tokom operacije "Pauk" rukovodio general Mile Novaković.

2001. Pretresno veće će se sada osvrnuti na SDG. Na osnovu predočenih dokaza,<sup>4180</sup> Pretresno veće zaključuje da je u periodu od novembra 1994. do otprilike jula 1995. godine oko 50-60 pripadnika SDG-a bilo prisutno na području Petrove gore. SDG je učestvovao u borbenim dejstvima u okviru operacije "Pauk" i obučavao je snage Fikreta Abdića. Pripadnike SDG-a vodili su Milorad Ulemek zvani Legija i njegov zamenik Rade Rakonjac. SDG je bio deo Taktičke grupe 2 koju je vodio Legija. Imajući u vidu svoj gorenavedeni zaključak o položaju Taktičke grupe 2, Pretresno veće zaključuje da je pripadnicima SDG-a tokom operacije "Pauk" rukovodio general Mile Novaković.

2002. Pretresno veće će sada razmotriti da li su optuženi konkretno rukovodili JATD-om, odnosno Crvenim beretkama, u operaciji "Pauk". Pretresno veće podseća na svoj zaključak iz poglavlja 6.3.2 da je JATD bio jedinica DB MUP-a Srbije koja je u relevantno vreme bila podređena optuženima. Imajući u vidu taj zaključak, u kojem se takođe navode pripadnici Jedinice od trenutka kad je ona ozvaničena kao JATD, i na osnovu gorerazmotrenih dokaza,<sup>4181</sup> Pretresno veće zaključuje da su krajem septembra 1994. godine pripadnici JATD-a, uključujući Radivoja Božovića, Davora Subotića zvanog Riki, Živojina Ivanovića zvanog Crnogorac, Zorana Rajića, Dragana Filipovića, Vasu Mijovića, Dragoslava

<sup>4180</sup> Na osnovu svedočenja Borislava Pelevića, svedokinje JF-057, svedoka JF-035 i svedoka JF-027.

<sup>4181</sup> Na osnovu svedočenja Ace Drače, Dejana Plahute, Dejana Sliškovića, svedokinje JF-057, svedoka JF-050 i svedoka JF-027, kao i dokaznih predmeta P236 (Podaci o jedinicama MUP-a Srbije angažovanim u operaciji "Pauk") i P3024 (Izveštaj o aktivnostima JATD-a, podnet DB-u Srbije).

Krsmanovića i Milana Radonjića, počeli da stižu na područje Petrove gore, gde su ostali do otprilike jula 1995. godine. Pripadnici JATD-a su vršili obezbeđenje centra za vezu na Magarčevcu, obučavali snage Fikreta Abdića i učestvovali u izviđanjima, postavljanju zaseda i snajperskim dejstvima. Stanišićeva odbrana tvrdi da je Sliškovićeve sugestija da je JATD učestvovao u borbama neubedljiva, da on preuveličava stvari i da nijedan drugi svedok nije potkrepio taj aspekt njegovog svedočenja.<sup>4182</sup> Pretresno veće smatra da taj aspekt Sliškovićeveog svedočenja potkrepljuju, konkretno, svedočenja svedokinje JF-057, svedoka JF-035 i svedoka JF-027, kao i izveštaj JATD-a MUP-a iz dokaznog predmeta P3024. Imajući u vidu gorenavedeno, Pretresno veće smatra da svedočenje Dejana Plahute da njegove kolege iz JATD-a nisu bile deo taktičkih grupa u operaciji "Pauk" nije pouzdano. Na osnovu tih dokaza i gorenavedenog zaključka o rukovođenju Taktičkom grupom 3, Pretresno veće zaključuje da su barem neki pripadnici JATD-a prisutni na području Petrove gore učestvovali u borbenim dejstvima, koja su počela u novembru 1994. godine, i da su bili pod direktnom komandom Božovića iz Taktičke grupe 3. Imajući u vidu svoj zaključak o položaju Taktičke grupe 3, Pretresno veće zaključuje da je JATD-om, odnosno Crvenim beretkama, tokom operacije "Pauk" rukovodio general Mile Novaković.

2003. Kada je reč o prisustvu optuženih na području Petrove gore u relevantno vreme, Pretresno veće zaključuje, na osnovu dokaza koji su mu predloženi,<sup>4183</sup> da su obojica optuženih bila prisutna na tom području u brojnim prilikama: Jovica Stanišić u periodu od kraja septembra 1994. do barem februara 1995. godine, a Franko Simatović u periodu od kraja septembra 1994. do barem maja 1995. godine. Pretresno veće se uverilo da su optuženi krajem septembra 1994. godine imali kontrolu nad centrom za vezu koji se nalazio na Petrovoj gori, gde su prikupljeni obaveštajni podaci s tog područja.<sup>4184</sup> U svojim završnim pretresnim podnescima, Stanišićeva i Simatovićeva odbrana tvrde da su optuženi tokom operacije "Pauk" bili prisutni na području Petrove gore upravo radi prikupljanja tih obaveštajnih podataka.<sup>4185</sup> S obzirom na položaj optuženih u DB-u MUP-a Srbije u relevantno vreme, kao što je razmotreno u poglavljima 6.2.1 i 6.2.2, i imajući u vidu sve predložene dokaze, Pretresno veće smatra da tumačenje dokaza po kojem je uloga optuženih na Petrovoj gori bila ograničena na prikupljanje obaveštajnih podataka nije razumno. Osim toga, ono

<sup>4182</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 1052-1055.

<sup>4183</sup> Na osnovu svedočenja Manojla Milovanovića, Slobodana Lazarevića, Dejana Sliškovića, Ace Drače, Dejana Plahute, Mladena Karana, Radivoja Mičića, svedoka JF-027, svedoka JF-035, kao i obaveštajnog izveštaja (dokazni predmet P382) i operativnog dnevnika Komande "Pauk" (dokazni predmet P235).

<sup>4184</sup> V. svedočenja Mladena Karana, Radeta Vujovića, Radivoja Mičića, Ace Drače, Dejana Sliškovića i Dejana Plahute.

<sup>4185</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 1045-1055; Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 781-803.

smatra da svedočenje Mladena Karana da Simatović nije mogao da vrši prikupljanje obaveštajnih podataka i da istovremeno učestvuje u komandovanju jedinicama nije uverljivo. Pretresno veće će sada oceniti ulogu koju su optuženi imali u toj operaciji.

2004. U vezi sa Stanišićem, Pretresno veće na osnovu predočenih dokaza<sup>4186</sup> zaključuje da je on učestvovao u pripremnim sastancima s visokim funkcionerima, uključujući predsednika Miloševića i generale Mladića, Perišića i Čeleketića, na kojima se razgovaralo o njegovom i Simatovićevom učešću u operaciji "Pauk". Pored toga, Stanišić je "predstavljao" Srbiju u Komandi "Pauka", koja je od SVK-a preuzela ovlašćenja, i Stanišić i Novaković su, između ostalih, barem prema rečima pukovnika SVK-a Rašete, smatrani "rukovodstvom" operacije "Pauk".<sup>4187</sup> Pored toga, Novaković je, postupajući u svojstvu komandanta operacije "Pauk", uputio borbeni izveštaj na ličnost Stanišića u julu 1995. godine.<sup>4188</sup> U vezi s tim, Pretresno veće je takođe razmotrilo obaveštajni izveštaj iz dokaznog predmeta P380, prema kojem je cilj Stanišićeve posete "Pauku" bio pomaganje u vođenju "oružane borbe", kao i svedočenje Slobodana Lazarevića o njegovim utiscima da su policijske snage i komandanti, u krajnjoj instanci, odgovarali Stanišiću. Istovremeno, Pretresno veće napominje da je Milanović, iako ga je Stanišić, pozivajući se na odluku SRJ i Vrhovne komande VRS, obavestio da treba da preuzme komandovanje operacijom "Pauk" od Novakovića, odbio da izvrši to "naređenje". U vezi s tim, Pretresno veće ne smatra uverljivim svedočenje Ace Drače da je on morao da bude prisutan ili barem obavešten o svakom pojedinom sastanku u vezi s komandovanjem operacijom "Pauk".

2005. U vezi sa Simatovićem, na osnovu svedočenja svedoka JF-027 i Dejana Sliškovića, Pretresno veće zaključuje da se on tokom operacije sastao barem u nekoliko navrata s Božovićem i Legijom, koji su se Frenkiju obraćali sa "šefe" i koji su obojica komandovali operativnim grupama podređenim Komandi "Pauka". Imajući u vidu svedočenje svedokinje JF-057, Pretresno veće zaključuje da je tokom te operacije Arkan ostao u stalnom telefonskom kontaktu sa Simatovićem. Pretresno veće je uzelo u obzir i svedočenje svedokinje JF-057 da su izvesni pripadnici SDG-a mislili da je operacija "Pauk" vođena pod nadzorom DB-a. Najzad, Pretresno veće je u vezi s ovim uzelo u obzir i Sliškovićevo svedočenje da su optuženi bili prisutni kada je Legija zatražio dozvolu da napadne Kladašu i da je Simatović odgovorio na to Legijino pitanje. S tim u vezi, Pretresno veće prima na znanje navod Stanišićeve odbrane da je Slišković lagao, jer je svoju izjavu da je Stanišić bio prisutan

---

<sup>4186</sup> Konkretno, na osnovu dokaznih predmeta P2536, P1285 i P380.

<sup>4187</sup> Dokazni predmet P382.

<sup>4188</sup> Dokazni predmet P1302.

tokom tog sastanka povukao kada je o tome govorio drugi put, u sudnici.<sup>4189</sup> Međutim, Pretresno veće primećuje da je tokom unakrsnog ispitivanja o ovom pitanju svedoku konkretno postavljeno pitanje u vezi s prisustvom Simatovića na tom sastanku. U vezi s tim, Pretresno veće smatra da to što je svedok propustio da pomene Stanišića tokom unakrsnog ispitivanja nema nikakvog uticaja na pouzdanost njegove prvobitne izjave.

2006. Podsećajući na svoje tumačenje izraza "rukovoditi učešćem" iz Optužnice, a u odsustvu dovoljnih dokaza o postojanju nekakvog odnosa nadređeni-podređeni između optuženih i generala Mileta Novakovića, komandanta operacije "Pauk", Pretresno veće ne može da zaključi da su optuženi rukovodili učešćem SDG-a, Škorpiona i JATD-a, odnosno Crvenih beretki, u operaciji "Pauk". Međutim, imajući u vidu gorenavedene zaključke i razmatranja u vezi s ulogom optuženih u dejstvima, Pretresno veće zaključuje da su optuženi podržavali učešće SDG-a i JATD-a u operaciji "Pauk". U vezi sa Škorpionima, Pretresnom veću nisu predloženi dovoljni dokazi da bi moglo da zaključi da su optuženi podržavali tu jedinicu u operaciji "Pauk".

2007. Pretresno veće će sada razmotriti ulogu optuženih u organizovanju učešća Škorpiona, SDG-a i Crvenih beretki u operaciji "Pauk". Pretresno veće najpre uzima u obzir činjenicu da je Aco Drača u svom svedočenju protivrečio sopstvenim izjavama, ne samo u vezi sa Škorpionima, već i u vezi s jedinicom SDG-a koju je predvodio Ulemek. Drača je u svedočenju rekao da su Škorpioni bili stacionirani u Đeletovcima, ali da nisu bili podređeni 11. korpusu, dok je kasnije tvrdio da nijedna druga jedinica osim bataljona Komande 11. korpusa nije mogla biti prisutna u to vreme na području Đeletovaca/Mirkovaca i da je 11. korpus poslao Škorpione u operaciju "Pauk". Isto tako, njegovo svedočenje da je 11. korpus poslao Ulemekove jedinice u operaciju "Pauk" protivreči njegovom svedočenju da je Ulemera i njegove ljude poslala SRJ. Imajući u vidu gorenavedeno, Pretresno veće se neće osloniti na njegovo svedočenje u vezi s ovim pitanjem.

2008. Pretresno veće je takođe pregledalo izvode iz Mladićevih dnevnika, u kojima se navodi da je lice navedeno kao "JS" reklo da je poslalo 150 ljudi po "Pauku" i da je obezbedilo 80 ljudi iz Erduta i 80 ljudi iz Đeletovaca, kao i da je Stanišić predložio da se formira bataljon od 700-800 ljudi, a pregledalo je i obaveštajni izveštaj iz dokaznog predmeta P380, prema kojem je Stanišić potvrdio da je obezbedio dovoljno snaga za oslobađanje Velike Kladuše. Pretresno veće smatra da ovi dokazi sami po sebi nisu dovoljno jasni da bi omogućili bilo kakve

---

<sup>4189</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 1069.



zaključke. Međutim, ono će ih dalje razmotriti kada bude ispitivalo konkretne dokaze u vezi s organizovanjem učešća Škorpiona, SDG-a i JATD-a u operaciji "Pauk".

2009. U vezi sa Škorpionima, što se tiče svedoka koji su negirali postojanje bilo kakvih veza između DB-a Srbije i Škorpiona, Pretresno veće se neće osloniti na spekulacije svedoka JF-048, niti na svedočenje Gvozdena Gagića, koji je ponovio izjave braće Medić u vezi s ovim pitanjem i predočio zaključke svojih "studija" o ovoj jedinici, čije izvore nije dostavio Pretresnom veću. Imajući u vidu svedočenja svedoka JF-029 i Petra Đukića, Pretresno veće zaključuje da su rukovodstvo RSK i SVK angažovali Škorpione za operaciju "Pauk". Pretresno veće je takođe uzelo u obzir svedočenje Gorana Stoparića o tome da su Škorpioni službeno bili povezani sa SVK-om i da je DB Srbije imao uticaj na tu jedinicu, kao i izveštaj iz dokaznog predmeta P1075, prema kojem su Škorpioni tokom rata bili u direktnoj vezi s MUP-om Srbije ili RDB-om ili su bili angažovani pod maskom MUP-a Srbije ili RDB-a, te obaveštajni izveštaj iz dokaznog predmeta P1652 u vezi s odnosom između Stanišića i Mrguda, koji je tada bio pomoćnik ministra odbrane RSK. Međutim, ti dokazi ne pokazuju da su optuženi učestvovali u donošenju odluke o angažovanju. Pretresnom veću stoga nisu predočeni dovoljni dokazi da bi moglo da zaključi da su optuženi organizovali učešće Škorpiona u operaciji "Pauk".

2010. U vezi sa SDG-om, Pretresno veće najpre napominje da se neće osloniti na svedočenje Mladena Karana o tome da je Legiju poslao Martić, budući da svedok nije naveo na osnovu čega je izveo zaključak u vezi s tim. Na osnovu svedočenja svedokinje JF-057, Pretresno veće zaključuje da je Arkan, posle telefonskog poziva Simatovića, okupio pripadnike SDG-a i poslao ih u operaciju "Pauk" i da su oni otišli iz Beograda u automobilima koji su pripadali MUP-u Srbije. Pretresno veće takođe podseća na svoj gorenavedeni zaključak da je Arkan često komunicirao sa Simatovićem i da se Simatović sastajao sa Legijom, koji mu s obraćao sa "šefe", u nekoliko prilika tokom operacije "Pauk". Pretresno veće takođe zaključuje, na osnovu svedočenja svedokinje JF-057, da su pripadnici SDG-a iz Simatovićeve kancelarije obaveštavani o tome kada se očekuje da se vrate na teren s odsustva. Imajući u vidu gorenavedeno, Pretresno veće zaključuje da je optuženi Simatović organizovao učešće SDG-a u operaciji "Pauk". Pored toga, Pretresno veće je uzelo u obzir presretnuti razgovor iz dokaznog predmeta P2949, u kojem je nepoznati "govornik C" govorio o "ubacivanju" Legije i Božovića u borbena dejstva. Ako se i pretpostavi da je Jovica Stanišić taj "govornik C", uzimajući u obzir dalju izjavu "govornika C" da je Kladuša već oslobođena, Pretresno veće nije ubeđeno da se "ubacivanje" Legije i Božovića odnosi na operaciju "Pauk", a ne na neka

druga borbena dejstva. Shodno tome, Pretresnom veću nisu predloženi dovoljni dokazi da bi moglo da zaključi da je optuženi Stanišić organizovao učešće SDG-a u operaciji "Pauk".

2011. Kada je reč o JATD-u, odnosno Crvenim beretkama, Pretresnom veću nisu predloženi nikakvi konkretni dokazi u vezi s organizovanjem učešća te jedinice u operaciji "Pauk". Ipak, podsećajući na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 da je JATD bio jedinica DB-a MUP-a Srbije podređena optuženima u relevantno vreme, i imajući u vidu dalje potkrepljujuće dokaze u vezi s tim,<sup>4190</sup> Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali učešće JATD-a, odnosno Crvenih beretki, u operaciji "Pauk".

*(b) Trnovo/Treskavica, jun-jul 1995. godine*

2012. Tužilaštvo u svom Završnom pretresnom podnesku navodi da su u junu i julu 1995. godine, dok su delovi JATD-a i SDG-a još učestvovali u operaciji "Pauk", optuženi poslali Škorpione i SDG, pod komandom Mijovića, na područje oko Trnova i na Treskavicu u zajednička dejstva s pripadnicima MUP-a Republike bosanskih Srba i VRS-a, gde su Škorpioni počinili zločine.<sup>4191</sup> Tužilaštvo navodi i da je Vasilije Mijović, starešina JATD-a, komandovao Škorpionima, SDG-om i Plavima u operaciji na Treskavici.<sup>4192</sup>

2013. Pretresnom veću su dokazi u vezi s učešćem Škorpiona i SDG-a u operaciji na Treskavici/u Trnovu predloženi putem brojnih svedoka, kao i putem dokumentarnih dokaza.<sup>4193</sup> U vezi s tim, Pretresno veće najpre podseća na svoj zaključak iz poglavlja 3.7.1 da su u julu 1995. godine, otprilike četiri-pet kilometara od baze Škorpiona na području Trnova, pripadnici Škorpiona iz vatrenog oružja ubili šest muškaraca Muslimana i da im je to naredio Slobodan Medić zvani Boca.

2014. Pretresno veće će najpre razmotriti dokaze koji se odnose na učešće SDG-a u operaciji u Trnovu. U vezi s tim, Pretresnom veću su predložena svedočenja dva svedoka, Borislava Pelevića i svedokinje JF-057. **Borislav Pelević**, pripadnik SDG-a od 10. januara 1992. godine,<sup>4194</sup> rekao je da mu je Arkan ispričao da se sastao s Milanom Milanovićem i Radovanom Stojičićem zvanim Badža, pomoćnikom ministra u MUP-u Srbije zaduženim za

<sup>4190</sup> Konkretno, imajući u vidu Simatovićeve sastanke s Božovićem u nekoliko navrata tokom te operacije; svedočenje svedoka JF-027, prema kojem je Frenki u jednom trenutku naredio da pripadnici Crvenih beretki više neće direktno učestvovati u borbama, kao i obaveštajni izveštaj, prema kojem je Stanišić rekao da je obezbedio dovoljno snaga za oslobađanje Velike Kladuše (dokazni predmet P380).

<sup>4191</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 355, 365.

<sup>4192</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 360.

<sup>4193</sup> Za analizu argumentacije odbrane u vezi s verodostojnošću i pouzdanošću svedokinje JF-057 koju je dalo Pretresno veće, v. poglavlje 6.4.5.

<sup>4194</sup> Borislav Pelević, T. 16319, 16321-16322, 16515.

javnu bezbednost.<sup>4195</sup> Arkan je rekao da je Radovan Karadžić zatražio od Badže pomoć u Trnovu, ali da je Badža odgovorio da Srbija tu ne može mnogo da uradi zbog mirovnih pregovora u Daytonu. Posle toga, Milanović je u prisustvu svedoka zatražio pomoć od Arkana. Tog istog poslepodneva, dok je svedok bio u kancelariji, Karadžić je pozvao telefonom i zatražio od Arkana da pošalje neke od pripadnika SDG-a u Trnovo i stavi ih pod komandu Dragomira Miloševića, komandanta Sarajevsko-romanijskog korpusa.<sup>4196</sup> Svedoku nije poznato da je Frenki Simatović mogao imati neku ulogu u slanju pripadnika SDG-a u Trnovo.<sup>4197</sup> Svedok je obišao odred SDG-a u Trnovu i rekao da su se i štab vojske pod komandom generala Dragomira Miloševića i štab MUP-a Republike bosanskih Srba na čelu s ministrom Tomislavom Kovačem nalazili na Palama.<sup>4198</sup> Svedok je rekao da je u leto 1995. godine jedan mali odred pripadnika SDG-a učestvovao u borbama na Treskavici kod Trnova, u Bosni i Hercegovini, pod komandom poručnika SDG-a Dragana Petrovića zvanog Kajman.<sup>4199</sup>

2015. **Svedokinja JF-057** je rekla da je otprilike u junu ili julu 1995. godine Arkan poslao grupu od oko 100 Tigrova iz Erduta na Treskavicu (kod Sarajeva).<sup>4200</sup> Arkan je svedokinji rekao da ga je, dok je bio u Erdutu, Frenki pozvao i da je sredio da Tigrovi učestvuju u operaciji na Treskavici.<sup>4201</sup> Vođe SDG-a za ovu operaciju bile su kapetan Svetozar Pejović zvani Peja, Mladen Šarac i Dragan Petrović zvani Kajman, penzionisani pripadnik SDG-a.<sup>4202</sup> S pripadnicima SDG-a u operaciji na Treskavici bila je i grupa ljudi iz DB-a Srbije predvođena Vasom Mijovićem, koji je tokom operacije tri puta dolazio u štab SDG-a u Beogradu da vidi kako napreduju Tigrovi.<sup>4203</sup> Svedokinja je znala da je Mijović iz DB-a jer ga je mnogo puta videla i s njim razgovarala u štabu SDG-a u Beogradu.<sup>4204</sup> Svedokinja je

---

<sup>4195</sup> Borislav Pelević, T. 16338, 16423.

<sup>4196</sup> Borislav Pelević, T. 16423-16424.

<sup>4197</sup> Borislav Pelević, T. 16425.

<sup>4198</sup> Borislav Pelević, T. 16426.

<sup>4199</sup> Borislav Pelević, T. 16422-16425; D661 (Fotografija koja prikazuje Arkana i Milana Milanovića kako u Erdutu vrše smotru jedinice SDG upućene u Trnovo, u kojoj je i Dragan Petrović).

<sup>4200</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 5; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 8; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19477; P1619 (Svedokinja JF-057, memorandum u vezi s izmenama ranijih izjava i ranijeg iskaza, 22. novembar 2010. godine), str. 1.

<sup>4201</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 8; svedokinja JF-057, T. 9366.

<sup>4202</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 5; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 4, 8; svedokinja JF-057, T. 9367.

<sup>4203</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 5; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 8; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19477-19478; svedokinja JF-057, T. 9372, 9491; P1620 (Tabela s dokaznim predmetima i komentarima svedokinje JF-057, 22. novembar 2010. godine), str. 3.

<sup>4204</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 5; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 8.

prilikom unakrsnog ispitivanja rekla da se njen zaključak da je Mijović iz DB-a Srbije zasniva isključivo na onome što je čula od pripadnika SDG-a.<sup>4205</sup>

2016. Pretresno veće podseća i na svedočenje ove svedokinje u poglavlju 6.5.3 u vezi s telefonskim kontaktom između Arkana i Simatovića tokom operacije u Trnovu i operacije "Pauk". Svedokinja JF-057 nije znala ni za kakvo učešće Simatovića u operaciji na Treskavici.<sup>4206</sup> Svedokinja JF-057 je rekla da je jedan od Arkanovih Tigrova, Jugoslav Simić, uspostavio telefonsku liniju na Treskavici za ovu operaciju i da su se na taj broj ponekad javljali Vaso Mijović i starešine SDG-a, na osnovu čega je zaključila da pripadnici SDG-a i Mijović dele komandno mesto.<sup>4207</sup> Pretresno veće će dalje dokaze u vezi s Mijovićem razmotriti dole u tekstu.

2017. Pretresno veće je u poglavlju 6.4.4 razmotrilo i Arkanovo pismo Karadžiću iz 1994. godine, u kojem je Arkan izrazio spremnost da se pridruži snagama Republike bosanskih Srba.<sup>4208</sup>

2018. Pretresno veće će sada razmotriti dokaze koji su mu predočeni u vezi sa Škorpionima. **Svedok JF-029** je u svedočenju rekao da je negde tokom 1995. godine Radovan Stojičić zvani Badža rekao Mrgudu da je Republika bosanskih Srba u teškoj situaciji i zatražio da im Mrgud pomogne "ako mož[e]".<sup>4209</sup> U maju 1995. godine, održan je sastanak s Radovanom Stojičićem u njegovoj kancelariji u MUP-u Srbije.<sup>4210</sup> Tom sastanku su prisustvovali Ilija Kojić, Željko Ražnatović zvani Arkan, Slobodan Medić, Stojičić, Ljubo Milojević (koji je predstavljao SUP Vukovar, poznat i kao Plavi), Milovanović, Milan Milanović zvani Mrgud i Milo Jovoković.<sup>4211</sup> Stojičić je na tom sastanku rekao da je Republika bosanskih Srba u nevolji, da je Muslimani napadaju sa svih strana, da mu je rukovodstvo Republike bosanskih Srba zatražilo pomoć i da, ako je moguće, Arkanova jedinica, Škorpioni i Plavi treba da odu da pomognu VRS-u u Trnovu na mesec dana.<sup>4212</sup> Stojičić, Kojić i Mrgud su odlučili da angažuju Škorpione i o tome su obavestili generala Lončara, koji je morao da odobri to

<sup>4205</sup> Svedokinja JF-057, T. 9372, 9491.

<sup>4206</sup> Svedokinja JF-057, T. 9482.

<sup>4207</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 5; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 8; svedok JF-035, T. 9600-9605; P1620 (Tabela s dokaznim predmetima i komentarima svedokinje JF-057, 22. novembar 2010. godine), str. 3.

<sup>4208</sup> D29 (Stranka srpskog jedinstva, dopis Željka Ražnatovića upućen Radovanu Karadžiću, 16. april 1994. godine).

<sup>4209</sup> Svedok JF-029, T. 10184-10185; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 23-24.

<sup>4210</sup> Svedok JF-029, T. 10051-10052, 10130, 10185-10187, 10194; P1666 (Tabele s imenima ljudi koje svedok pominje u svom svedočenju i važnim sastancima kojima je prisustvovao), str. 6.

<sup>4211</sup> Svedok JF-029, T. 10051-10052, 10130-10131, 10186, 10194, 10219.

<sup>4212</sup> Svedok JF-029, T. 10052, 10130, 10185-10187; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 24.

angažovanje, i Slavka Dokmanovića.<sup>4213</sup> Kojić je zatim odabrao 100-150 ljudi iz SUP-a Vukovar i poveo je tri ojačane čete u Trnovo.<sup>4214</sup> Te tri čete sastojale su se od Škorpiona, SDG-a, za koji je svedok smatrao da je bio "u sastavu" Daljske brigade vojske, i posebnih jedinica milicije iz Vukovara.<sup>4215</sup> Škorpioni su razmešteni u Trnovo zajedno s Plavima i Arkanovom jedinicom u junu 1995. godine, pod uslovom da djeluju samo na odbrambenim položajima.<sup>4216</sup>

2019. **Goran Stoparić** se seća da je Srđan Manojlović, zamenik komandanta Škorpiona, doneo naređenje generala Lončara da se Škorpioni razmeste u Trnovo.<sup>4217</sup> Svedok je napustio jedinicu Škorpiona 1995. godine, nešto posle operacije u Trnovu.<sup>4218</sup>

2020. **Svedok JF-024** je rekao da su se Škorpioni posle operacije u Velikoj Kladuši vratili u Deletovce i da im je Milan Milanović zvani Mrgud rekao da se pripreme za odlazak u Trnovo, u Bosni i Hercegovini, radi jedne operacije.<sup>4219</sup> Oni su od MUP-a Srbije dobili nove oznake i otputovali su u Trnovo.<sup>4220</sup> Pripadnici Škorpiona su skinuli oznake Škorpiona i umesto njih stavili oznake policije RSK i MUP-a Srbije.<sup>4221</sup> Tokom te operacije, Škorpioni su putem radio-veze komunicirali s Arkanovom jedinicom pošto su ih "dobro poznavali od ranije", a Medić je komunicirao sa VRS-om.<sup>4222</sup> Svedok je rekao da je Boca imao nekog nadređenog i da se u Trnovu svake noći sastajao s nekim.<sup>4223</sup> Svedok je rekao da su Medić i jedan od Arkanovih ljudi zvani Asteriks dobijali naređenja od Milana Milanovića zvanog Mrgud, koji je svoja naređenja dobijao od SDB-a Srbije. Medić i Milanović su komunicirali putem telefona.<sup>4224</sup> Tokom te operacije, srpske snage su započele napad na Srebrenicu.<sup>4225</sup>

2021. Pretresnom veću su takođe predloženi dokumentarni dokazi u vezi s učešćem Škorpiona u operaciji u Trnovu. Dana 22. jula 1995. godine, Savo Cvjetinović je izvestio da

<sup>4213</sup> Svedok JF-029, T. 10194-10195; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 55-56.

<sup>4214</sup> Svedok JF-029, T. 10131, 10139, 10187, 10197-10198, 10206.

<sup>4215</sup> Svedok JF-029, T. 10197-10198; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 25, 83-84.

<sup>4216</sup> Svedok JF-029, T. 10052-10053, 10137, 10140; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 25, 27, 63.

<sup>4217</sup> Goran Stoparić, T. 10508-10509.

<sup>4218</sup> Goran Stoparić, T. 10327.

<sup>4219</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 65, 87; P2151 (Fotografije koje je snimio svedok JF-024, s opisima), str. 1-3; P2152 (Fotografije koje je snimio svedok JF-024), str. 1, 29-30, 35-37.

<sup>4220</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 46, 65-72, 87, 88; P2148 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 31. maj 2005. godine), str. 4; svedok JF-024, T. 11042, 11124, 11140-11141, 11185-11186, 11188, 11190; P2151 (Fotografije koje je snimio svedok JF-024, s opisima), str. 11; P2152 (Fotografije koje je snimio svedok JF-024), str. 40-41; P2153 (Komentari svedoka JF-024 u vezi s video-snimkom operacije "Pauk" i video-snimkom Škorpiona), str. 3, 6-7, 9; P2161 (Video-snimak akcije Škorpiona u Trnovu), 1'38''46-1'57''44; D226 (Stop-fotografije iz video-snimka Škorpiona).

<sup>4221</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 65, 87; svedok JF-024, T. 11196-11198.

<sup>4222</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 73.

<sup>4223</sup> Svedok JF-024, T. 11139-11140.

<sup>4224</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 73.

Škorpioni (MUP Srbije) drže deo odbrambene linije kod Trnova, iznad sela Turovi, i da su se Panteri iz Bijeljine povukli, dok snage MUP-a Srbije odlaze 22. i 23. jula 1995. godine.<sup>4226</sup> Dana 23. jula 1995. godine, Dragomir Milošević je izvestio da je jedinica "MUP-a Srbije Škorpioni" uspešno odbila napad neprijatelja na frontu u Trnovu.<sup>4227</sup> Dana 24. jula 1995. godine, Savo Cvjetinović je izvestio da je jedna četa posebne jedinice policije Banjaluka preuzela dužnost od jedinice MUP-a Srbije Škorpioni.<sup>4228</sup>

2022. **Svedok JF-029** je rekao da ga je pred kraj angažovanja Škorpiona u Trnovu Slobodan Medić, komandant Škorpiona, pozvao i rekao mu da VRS ne može da nađe zamenu i da moraju da ostanu.<sup>4229</sup> Svedok je otišao u komandu na Palama i rekao Slobodanu Mediću da u roku od 48 sati mora da se pronađe zamena i da njegova jedinica mora da se vrati u svoj štab u Đeletovcima jer se plašio hrvatskog napada na područje SAO SBZS.<sup>4230</sup> Prema rečima ovog svedoka, dok su bili angažovani u Republici bosanskih Srba, Škorpioni su bili podređeni i korpusu VRS na čijem čelu je bio Dragomir Milošević, u njegovoj zoni odgovornosti.<sup>4231</sup> U roku od 10 sati od posete svedoka, Škorpioni i jedinica SDG-a povučeni su iz Trnova i vratili su se u Slavoniju.<sup>4232</sup> Svedok je rekao da je naređenje za povlačenje došlo od Miloševića.<sup>4233</sup> Medić je rekao svedoku da je Vaso Mijović komandant tri ojačane čete SDG-a, Škorpiona i Plavih.<sup>4234</sup> Prema rečima ovog svedoka, Vaso Mijović je radio u DB-u MUP-a Srbije.<sup>4235</sup> Svedok nije viđao Vasu Mijovića niti je čuo za njega kada je bio na Palama.<sup>4236</sup>

2023. Pretresnom veću su u vezi s Vasilijem Mijovićem predloženi dalji dokazi, koje će ono sada razmotriti. U svom svedočenju pred sudom u Beogradu u krivičnom postupku protiv, između ostalih, Slobodana Medića, u vezi s ubistvom više Muslimana u Godinjskim Barama kod Trnova, Tomislav Kovač, bivši zamenik ministra unutrašnjih poslova Republike bosanskih Srba i komandant svih policijskih snaga Republike bosanskih Srba 1995. godine, rekao je da je Vaso Mijović, pripadnik policije RSK i MUP-a Srbije i, kako je naveo, čovek

<sup>4225</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 74.

<sup>4226</sup> P1469 (Izveštaj Save Cvjetinovića o borbenim dejstvima na trnovskom ratištu, 22. jul 1995. godine).

<sup>4227</sup> P1470 (Izveštaj Dragomira Miloševića o trnovskom ratištu, 23. jul 1995. godine); P1471 (Izveštaj Save Cvjetinovića o borbenim dejstvima na trnovskom ratištu, 23. jul 1995. godine).

<sup>4228</sup> P1473 (Izveštaj Save Cvjetinovića o borbenim dejstvima na trnovskom ratištu, 24. jul 1995. godine).

<sup>4229</sup> Svedok JF-029, T. 10053, 10140.

<sup>4230</sup> Svedok JF-029, T. 10053, 10061, 10191, 10203-10204; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 27-29.

<sup>4231</sup> Svedok JF-029, T. 10192-10193, 10195-10197; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 30, 34, 60, 138.

<sup>4232</sup> Svedok JF-029, T. 10061, 10203-10204; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 27, 88.

<sup>4233</sup> D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 29-30.

<sup>4234</sup> Svedok JF-029, T. 10053, 10182-10183, 10207-10209.

<sup>4235</sup> Svedok JF-029, T. 10053, 10060, 10182-10183.

<sup>4236</sup> Svedok JF-029, T. 10203-10205.

Mrguda Milanovića, bio komandant tri čete koje su činile jedinicu Škorpiona.<sup>4237</sup> Kada je Kovač izdavao naređenja Milenku Kariški, komandantu štaba policijskih snaga, i Ljubiši Borovčaninu, zameniku komandanta specijalne jedinice, oni su ta naređenja prenosili Vasi Mijoviću.<sup>4238</sup>

2024. Dana 3. jula 2006. godine, u krivičnom postupku pred nacionalnim sudom, Slobodan Medić, jedan od optuženih, tvrdio je da ne zna da li je Vaso Mijović bio njegov komandant, da od njega nikada nije dobio nikakvo naređenje i da ga je samo jednom sreo u Trnovu. Medić je tvrdio da je otišao u Trnovo po zadatku i da je, po izvršenju tog zadatka, referisao Milanu Milanoviću.<sup>4239</sup>

2025. **Goran Stoparić** je u svedočenju rekao da mu ime Mijović zvuči poznato, ali da ne zna ko je ta osoba i da nije siguran da li je Mijović bio u Trnovu.<sup>4240</sup> **Svedok JF-024** nije znao ko je Vaso Mijović, kao ni da li je Mijović bio u Trnovu tokom operacije.<sup>4241</sup>

2026. Prema jednom obaveštajnom izveštaju bez potpisa i datuma,<sup>4242</sup> za koji je vojni veštak **Reynaud Theunens**,<sup>4243</sup> na osnovu njegovog sadržaja i porekla, zaključio da su ga sačinili organi bezbednosti VJ posle maja 1996. godine, jedinica kojom je komandovao Vasilije Mijović (Vaso) bila je aktivna u SAO SBZS od početka rata 1991. godine i zvanično je bila specijalna jedinica MUP-a direktno povezana s RDB-om MUP-a Srbije.<sup>4244</sup> Brojno stanje jedinice se menjalo i broj pripadnika se kretao do 300. U vreme kada je sačinjen pomenuti izveštaj, deo te jedinice bio je na jednom salašu kod Sombora, dok je većina pripadnika jedinice bila prebačena iz Baranje u centar MUP-a Srbije u Lipovičkoj šumi.<sup>4245</sup>

2027. Dana 19. jula 1995. godine, Vasilije Mijović, kao komandant JATD-a, obavestio je MUP Republike bosanskih Srba da je JATD-u MUP-a Srbije naređeno da se povuče iz zone borbenih dejstava u rejonu Trnova.<sup>4246</sup>

<sup>4237</sup> P2966 (Transkript iskaza Tomislava Kovača pred sudom u Beogradu), str. 1, 3-7, 9-10.

<sup>4238</sup> P2966 (Transkript iskaza Tomislava Kovača pred sudom u Beogradu), str. 7.

<sup>4239</sup> D213 (Transkript glavnog pretresa održanog 3. jula 2006. godine, s pitanjima koje je Veće postavilo optuženom Slobodanu Mediću), str. 1-2.

<sup>4240</sup> Goran Stoparić, T. 10515-10516.

<sup>4241</sup> Svedok JF-024, T. 11140.

<sup>4242</sup> P1061 (Informacija o paravojnim jedinicama, nepotpisano, bez datuma).

<sup>4243</sup> Reynaud Theunens, T. 8049-8057; P1574 (Kratka biografija Reynauda Theunensa).

<sup>4244</sup> Reynaud Theunens, T. 8201-8217; P1575 (Reynaud Theunens, izveštaj veštaka, 30. jun 2007. godine), str. 109, 130;

P1061 (Informacija o paravojnim jedinicama, nepotpisano, bez datuma), str. 2.

<sup>4245</sup> P1061 (Informacija o paravojnim jedinicama, nepotpisano, bez datuma), str. 2.

<sup>4246</sup> P1084 (Dopis pukovnika Vasilija Mijovića u vezi s povlačenjem JATD iz Trnova, upućen MUP-u, nepotpisano, 19. jul 1995. godine).

2028. Pretresno veće podseća i na svoj zaključak iz poglavlja 6.3.2 da je Vasilije Mijović bio pripadnik JATD-a, jedinice koja je u to vreme bila podređena optuženima, i da je imao komandni položaj u njoj.

2029. Pretresnom veću su predočeni dalji dokumentarni dokazi u vezi s jedinicama koje su učestvovala u ovoj operaciji. Dana 24. juna 1995. godine, Miodrag Josipović iz SJB-a Bratunac izvestio je da je grupa od 10 ljudi u uniformama specijalnih jedinica MUP-a Srbije (Frenki), pod komandom Mike Pilota, 23. juna 1995. godine ušla u Republiku bosanskih Srba i da je Miko Pilot rekao da su došli po zadatku da podignu borbenu gotovost avio-baze u Bratuncu.<sup>4247</sup> U periodu od 30. juna do 3. jula 1995. godine, i Štab policijskih snaga MUP-a Republike bosanskih Srba na Palama i Ljubiša Borovčanin iz Komande Specijalne brigade policije u Trnovu izvestili su da su po dva voda iz policijskih odreda Kajman, Plavi i Škorprije MUP-a Srbije učestvovala u napadima na trnovskom ratištu 29. i 30. juna 1995. godine.<sup>4248</sup> Prema rečima **svedokinje JF-057**, "odred Kajman" je bio jedinica SDG-a koju je vodio Dragan Petrović.<sup>4249</sup> Prema izveštajima o borbenim dejstvima na trnovskom ratištu, 27. juna i u periodu od 6. do 10. jula 1995. godine, na trnovskom ratištu je bilo angažovano 350 pripadnika snaga MUP-a Republike bosanskih Srba, Srbije i RSK, zajedno s pripadnicima VRS.<sup>4250</sup> Dana 10. jula 1995. godine, na osnovu naređenja Vrhovne komande VRS-a, Kovač je naredio da se četa združenih snaga MUP-a RSK, Srbije i Republike bosanskih Srba povuče s trnovskog ratišta i uputi, kao deo samostalne jedinice pod komandom Ljubiše Borovčanina, u rejon Srebrenice.<sup>4251</sup>

2030. Pretresnom veću su takođe predočeni dokazi u vezi s licima koja su ranjena na ratištu. Dana 1. jula 1995. godine, Ratko Mladić, pozivajući se na telegram JATD-a MUP-a Srbije od 30. juna 1995. godine, naložio je Sarajevsko-romanijskom i Hercegovačkom korpusu da

<sup>4247</sup> P1463 (Miodrag Josipović, informacija dostavljena Centru javne bezbednosti Zvornik, 24. jun 1995. godine).

<sup>4248</sup> P1453 (Pregled saznanja s trnovskog ratišta, 30. jun 1995. godine); P1451 (Depeša Ljubiše Borovčanina o borbenim dejstvima na trnovskom ratištu 29. juna 1995. godine, 30. jun 1995. godine); P1452 (Depeša Ljubiše Borovčanina o borbenim dejstvima na trnovskom ratištu 30. juna 1995. godine, 1. jul 1995. godine); P1455 (Depeša Ljubiše Borovčanina o borbenim dejstvima na trnovskom ratištu 2. jula 1995. godine, 3. jul 1995. godine); P1626 (Depeša Ljubiše Borovčanina o borbenim dejstvima na trnovskom ratištu, 1. jul 1995. godine); P1642 (Depeša Ljubiše Borovčanina o borbenim dejstvima na trnovskom ratištu, 29. jun 1995. godine); P1643 (Depeša Ljubiše Borovčanina o borbenim dejstvima na trnovskom ratištu, 1. jul 1995. godine).

<sup>4249</sup> Svedokinja JF-057, T. 9367-9368; P1626 (MUP Republike bosanskih Srba, borbeni izveštaj zamenika komandanta Ljubiše Borovčanina, 1. jul 1995. godine); P1642 (MUP Republike bosanskih Srba, borbeni izveštaj zamenika komandanta Ljubiše Borovčanina, 29. jun 1995. godine).

<sup>4250</sup> P1450 (Pregled saznanja s trnovskog ratišta, 26. jun 1995. godine); P1459 (Informacija o brojnem stanju policije angažovane na trnovskom ratištu, Tomislav Kovač, 7. jul 1995. godine); P1458 (Depeša Tomislava Kovača o borbenim dejstvima na platou Treskavice, 6. jul 1995. godine); P1461 (Depeša Tomislava Kovača o borbenim dejstvima na trnovskom ratištu, 10. jul 1995. godine); P1456 (Depeša Ljubiše Borovčanina o borbenim dejstvima na trnovskom ratištu 5. i 6. jula 1995. godine, 7. jul 1995. godine).

<sup>4251</sup> P1462 (Naređenje Tomislava Kovača za upućivanje snaga sa sarajevskog ratišta u rejon Srebrenice, 10. jul 1995. godine).



upotrebe helikoptere za evakuaciju teško ranjenih lica iz rejonu Trnova.<sup>4252</sup> Brojne depeše od 6, 8, 10, 22. i 28. jula 1995. godine govore o pripadnicima MUP-a Srbije koji su ranjeni na ratištu u Trnovu/na Treskavici.<sup>4253</sup> Dana 21. jula 1995. godine, Rade Radović iz SJB-a Srbije obavestio je MUP Republike bosanskih Srba da su 20. jula 1995. godine na trnovsko-kalinovačkom ratištu ranjeni ili poginuli sledeći pripadnici MUP-a Srbije i Republike bosanskih Srba: Ratko Mitrović, Simo Gajić, Srđan Marinković, Milovan Nešković, Saša Banović, Mane Rađan, Radovan Pjevčević, Ranko Tunguz i Nogo Janković.<sup>4254</sup> Prema dopisu koji je Stanišićeva odbrana 14. jula 2006. godine dobila od Republike Srbije, nijedno od ranjenih lica koja su u gorepomenutim depešama navedena kao pripadnici MUP-a Srbije nikada nije bilo zaposleno u DB-u MUP-a Srbije niti angažovano u rezervnim snagama RDB-a.<sup>4255</sup> Međutim, Pretresno veće napominje da je svedokinja JF-057 prepoznala imena Srđana Marinkovića i Njege Jankovića, koji su navedeni kao pripadnici MUP-a Srbije i Republike bosanskih Srba ranjeni na trnovskom ratištu. U vezi s tim, **svedokinja JF-057** je rekla da su tokom operacije na Treskavici ranjeni neki pripadnici SDG-a, uključujući Srđana Marinkovića i Njegu Jankovića, a da su poginula četiri pripadnika SDG-a, uključujući Zorana Marića.<sup>4256</sup> Pretresno veće je takođe razmotrilo dokaze u vezi s drugim pripadnicima SDG-a koji su ranjeni u Trnovu. **Borislav Pelević** je rekao da su pripadnici SDG-a Milovan Ristić i Miroslav Radušić ranjeni usled granatiranja u Trnovu.<sup>4257</sup> Dana 20. jula 1995. godine, Čedomir Sladoje iz Komande Sarajevsko-romanijskog korpusa u Trnovu izvestio je da su teško ranjena četiri pripadnika MUP-a Srbije (Tigrovi).<sup>4258</sup>

2031. Kada je reč o pouzdanosti svedočenja Borislava Pelevića, Pretresno veće podseća na svoj zaključak iz poglavlja 6.5.4 da su na delove njegovog svedočenja negativno uticale njegova povezanost s Arkanom i lojalnost prema njemu. Pretresno veće napominje da je svedočenje tog svedoka vezano za kontekst operacije u Trnovu vrlo konkretno i ograničeno na

<sup>4252</sup> P1454 (Uputstvo Ratka Mladića u vezi s korišćenjem helikoptera za evakuaciju teško ranjenih u rejonu Trnova, 1. jul 1995. godine).

<sup>4253</sup> P1457 (Depeša Radeta Radovića o pripadnicima MUP-a Srbije ranjenim na ratištu na Treskavici, 6. jul 1995. godine); P1460 (Depeša Radeta Radovića o pripadnicima MUP-a Srbije ranjenim na ratištu na Treskavici, 8. jul 1995. godine); P1472 (Izveštaj Dragomira Miloševića o trnovskom ratištu, 22. jul 1995. godine); P1474 (Depeša Radeta Radovića o pripadnicima MUP-a Republike bosanskih Srba i MUP-a Srbije ranjenim na trnovskom ratištu, 28. jul 1995. godine).

<sup>4254</sup> P1466 (Depeša Radeta Radovića o pripadnicima MUP-a poginulim i ranjenim na trnovsko-kalinovačkom ratištu, 21. jul 1995. godine).

<sup>4255</sup> D207 (Odgovor Republike Srbije na zahtev Stanišićeve odbrane, 14. jul 2006. godine, s potpisom ministra Dragana Jočića), str. 2-3.

<sup>4256</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 5; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 8; svedokinja JF-057, T. 9368, 9370-9371.

<sup>4257</sup> Borislav Pelević, T. 16425, 16427-16428, 16432-16433; D662 (Dva dokumenta u vezi s Miroslavom Radušićem) (zahtev predsednika Udruženja veterana ratova od 1990. godine Republike Srbije za dostavljanje izjave kojom se potvrđuje da je Miroslav Radušić učestvovao u odbrani Republike Srpske, 25. januar 2011. godine), str. 1-2, (izjava Borislava Pelevića kojom se potvrđuje da je Miroslav Radušić smrtno ranjen kao dobrovoljac 1995. godine u Trnovu, 10. februar 2011. godine), str. 3.

organizovanje učešća SDG-a u njoj i na komandante jedinice u toj operaciji. Kada je reč o komandantima jedinice, njegovo svedočenje potkrepljuju i svedočenja svedokinje JF-057 i svedoka JF-029. Pretresno veće stoga smatra da se može osloniti na Pelevićevo svedočenje u vezi s ovim pitanjem. Shodno tome, na osnovu predočenih dokaza, Pretresno veće zaključuje da su u junu i julu 1995. godine, Škorpioni i SDG, zajedno s Plavima i drugim snagama, učestvovali u borbenim dejstvima na trnovskom ratištu, na području Treskavice. Imajući u vidu svedočenja Borislava Pelevića i svedokinje JF-057, Pretresno veće zaključuje i da su SDG-om komandovali kapetan Svetozar Pejović zvan Peja, Mladen Šarac i Dragan Petrović zvan Kajman. Imajući u vidu svoje gorenavedene zaključke u vezi s operacijom "Pauk" i svedočenje svedoka JF-024, Pretresno veće zaključuje da je Slobodan Medić zvan Boca bio komandant Škorpiona tokom te operacije. Uzimajući dalje u obzir svedočenja Pelevića i svedoka JF-029, Pretresno veće zaključuje da su te dve jedinice dejstvovala pod komandom generala VRS Dragomira Miloševića.

2032. Pretresno veće će sada razmotriti ulogu optuženih. Kada je reč o prisustvu optuženih na relevantnom području, Simatovićeva odbrana u svom Završnom pretresnom podnesku navodi da se Simatović oženio 9. jula 1995. i otputovao na medeni mesec u Grčku, gde je boravio od 14. jula do 2. avgusta 1995. godine.<sup>4259</sup> Pretresnom veću nisu predočeni nikakvi dokazi da su optuženi u relevantno vreme bili prisutni na području Treskavice/Trnova.

2033. U vezi s rukovođenjem učešćem tih jedinica u dotičnoj operaciji, tužilaštvo navodi da su optuženi poslali Vasilija Mijovića u Trnovo da komanduje SDG-om i Škorpionima i da su preko njega koordinirali te jedinice tokom operacije.<sup>4260</sup> Kada je reč o Mijovićevoj ulozi u vezi s učešćem Škorpiona u operaciji, svedok JF-029 je rekao da mu je Slobodan Medić kazao da je Vasilije Mijović komandant Škorpiona, SDG-a i Plavih u operaciji u Trnovu. Tomislav Kovač, zamenik ministra unutrašnjih poslova Republike bosanskih Srba, izjavio je tokom krivičnog postupka protiv Medića pred nacionalnim sudom da smatra da je Mijović bio komandant Škorpiona. Međutim, Medić je u tom istom postupku negirao da raspolaže bilo kakvim informacijama o tome da mu je Mijović bio nadređeni. Pretresno veće takođe napominje da Goran Stoparić i svedok JF-024 nisu videli Mijovića na trnovskom ratištu i nisu znali ko je on. Pretresnom veću nisu predočene nikakve informacije o odnosu između Mijovića i Dragomira Miloševića, pod čijom komandom su Škorpioni dejstvovali. Imajući u

<sup>4258</sup> P1465 (Izveštaj Čedomira Sladoja o trnovskom ratištu, 20. jul 1995. godine).

<sup>4259</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 897-899. V. takođe D871 (Presuda o razvodu, 11. septembar 1996. godine) i D1358 (Stranice pasoša Franka Simatovića).

<sup>4260</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 189, 754.

vidu gore navedeno i u odsustvu daljih dokaza u vezi s ovim, Pretresno veće smatra da se iz dokaza o ulozi Vasilija Mijovića u komandovanju Škorpionima u operaciji na Treskavici/u Trnovu ne može izvesti definitivni zaključak. Pretresno veće će položaj Mijovića u odnosu na SDG razmotriti dole u tekstu.

2034. Pretresno veće će sada razmotriti dalje dokaze o navodima da su optuženi rukovodili Škorpionima u operaciji u Trnovu i podržavali ih. U vezi s tim, Pretresno veće smatra da svedočenje Gorana Stoparića o uticaju DB-a Srbije na Škorpione, čiji je prikaz dat gore u tekstu u vezi s operacijom "Pauk", samo po sebi ne predstavlja dovoljan osnov za zaključak o rukovođenju Škorpionima u Trnovu. Kada je reč o svedočenju svedoka JF-024, on nije naveo osnov za svoj zaključak da je Milan Milanović zvani Mrgud dobijao uputstva od DB-a Srbije, pa, kao što je već objašnjeno u vezi s operacijom "Pauk", Pretresno veće smatra da se njegova saznanja u vezi s tim pretežno zasnivaju na informacijama iz sredstava javnog informisanja. Pošto je razmotrilo i brojne depeše i dopise s trnovskog ratišta u kojima se konkretno ne pominju DB Srbije i optuženi, ali se o Škorpionima govori kao o jedinici MUP-a Srbije, Pretresno veće nije ubeđeno da na osnovu tih dokaza može da izvede ikakve zaključke o ulozi koju su optuženi u vezi sa Škorpionima imali tokom ove operacije. Shodno tome, Pretresno veće ne može da zaključi da su optuženi rukovodili Škorpionima u operaciji na Treskavici/u Trnovu i da su podržavali učešće Škorpiona u njoj.

2035. Kada je reč o SDG-u, Pretresno veće napominje da se u brojnim depešama i dopisima s trnovskog ratišta konkretno ne pominju DB Srbije i optuženi, ali se o pripadnicima odreda Kajman i Tigrovima govori kao o jedinici MUP-a Srbije. Pretresno veće će sada razmotriti odnos između Mijovića i SDG-a. U vezi s tim, Pretresno veće, na osnovu svedočenja svedokinje JF-057, zaključuje da je Arkan tokom operacije održavao redovan telefonski kontakt sa Simatovićem, da je Mijović otišao sa SDG-om u Trnovo i da se na komandnom mestu SDG-a u Trnovu u brojnim prilikama javljao na telefon, naizmenično s drugim starešinama SDG-a. Isto tako, Mijović je tokom ove operacije u nekoliko navrata išao u štab SDG-a u Beogradu da se raspita o rezultatima jedinice na terenu.

2036. Pretresno veće uzima u obzir i dopis Vasilija Mijovića o tome da je JATD-u MUP-a Srbije naređeno da se povuče iz zone borbenih dejstava.<sup>4261</sup> Kada je reč o tom dopisu, Stanišićeva i Simatovićeva odbrana tvrde da on ne pokazuje da je Mijović imao komandu nad

---

<sup>4261</sup> P1084 (Dopis pukovnika Vasilija Mijovića u vezi s povlačenjem JATD iz Trnova, upućen MUP-u, nepotpisano, 19. jul 1995. godine).

Škorpionima, te da taj dokument nema indicije pouzdanosti.<sup>4262</sup> Simatovićeve odbrana takođe navodi, pozivajući se na svedočenje Dragoslava Krsmanovića, da Mijović nikada nije bio komandant JATD-a i da u to vreme u DB-u nisu postojali činovi.<sup>4263</sup> Najpre, Pretresno veće podseća na svoju odluku o prihvatanju dotičnog dokumenta, u kojoj je konstatovalo da je taj dokument relevantan i da ima dokaznu vrednost.<sup>4264</sup> Pretresno veće dalje smatra da se, u pogledu sadržaja, taj dokument izgleda podudara s drugim dokazima, prema kojima je združenim snagama MUP-a i RSK-a 10. jula 1995. godine naređeno da se povuku s trnovskog ratišta.<sup>4265</sup> Kada je reč o svedočenju Dragoslava Krsmanovića u vezi s Mijovićem, Pretresno veće upućuje na svoj zaključak o Mijovićevom položaju u JATD-u, na koji je podsetilo gore u tekstu, kao i na dokaze u osnovi tog zaključka razmotrene u poglavlju 6.3.2. Osim toga, imajući u vidu ukupnu ocenu Krsmanovićeve pouzdanosti, kao što je obrazloženo u poglavlju 2, Pretresno veće se u vezi s ovim neće osloniti na njegovo svedočenje. Shodno tome, Pretresno veće smatra da je taj dokument pouzdan.

2037. Pretresno veće podseća i na svoj zaključak iz poglavlja 6.3.2 da je u relevantno vreme JATD bio jedinica podređena optuženima. Pretresno veće uzima u obzir i izveštaj iz dokaznog predmeta P1061, koji upućuje na to da je Mijović tokom rata bio zadužen za jednu jedinicu povezanu s DB-om Srbije. Imajući u vidu sve gore navedeno, kao i činjenicu da je Mijović bio pripadnik JATD-a, Pretresno veće nije ubeđeno da su optuženi, preko Vasilija Mijovića, rukovodili SDG-om u operaciji na Treskavici/u Trnovu, ali zaključuje da su optuženi preko njega podržavali učešće SDG-a u operaciji na Treskavici/u Trnovu u junu i julu 1995. godine.

2038. Pretresno veće će sada razmotriti angažovanje SDG-a i Škorpiona na trnovskom ratištu. U vezi s tim, ono će najpre razmotriti kontekst u kojem je doneta odluka da se te jedinice angažuju. Imajući u vidu svedočenja Borislava Pelevića i svedoka JF-029, Pretresno veće smatra da je zahtev za pružanje pomoći u operaciji u Trnovu potekao od Radovana Karadžića i da ga je Arkanu, Boci, Mrgudu, Iliji Kojiću i drugima preneo Radovan Stojičić zvani Badža, koji je rekao da Srbija tu ne može mnogo da uradi. U vezi s tim, Pretresnom veću nisu predočeni nikakvi dokazi o učešću optuženih u tom procesu.

2039. Kada je reč o organizovanju učešća SDG-a u toj operaciji, Pretresno veće napominje da svedočenje Borislava Pelevića i Arkanovo pismo Karadžiću u vezi s njegovom spremnošću

<sup>4262</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 1187-1190; Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 1270-1271, 1273-1275.

<sup>4263</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 1272.

<sup>4264</sup> Odluka o prihvatanju predloženog izveštaja veštaka Reynauda Theunensa i o prihvatanju dokumenata vezanih za Theunensa, 1. april 2011. godine, par. 28. Osim toga, Pretresno veće napominje da je Stanišićeva odbrana tada povukla svoje prigovore u vezi s dokaznim predmetom P1084.

da se priključi snagama Republike bosanskih Srba<sup>4266</sup> nisu u suprotnosti sa svedočenjem svedokinje JF-057 u vezi s tim da je Frenki telefonom pozvao Arkana. Pretresno veće smatra da se svedočenje svedokinje JF-057 o tome da ne zna za Frenkijevo učešće u operaciji u Trnovu odnosi na njegovu ulogu u samoj operaciji, dakle, nakon što je SDG upućen na ratište. Pretresno veće podseća na svoja gorenavedena razmatranja u vezi s pouzdanošću svedočenja Borislava Pelevića. Imajući u vidu druge dokaze u vezi sa sastankom Mrguda, Arkana i drugih koji je prethodio angažovanju SDG-a u Trnovu, koji dopunjuju svedočenje Borislava Pelevića u vezi s tim, Pretresno veće zaključuje da se u ovom konkretnom kontekstu može osloniti na Pelevićevo svedočenje. Shodno tome, ono smatra da su Mrgud i Karadžić zatražili od Arkana pomoć u operaciji u Trnovu. Osim toga, imajući u vidu svedočenje svedokinje JF-057, Pretresno veće zaključuje da je Simatović pozvao Arkana i organizovao da SDG učestvuje u operaciji u Trnovu. Imajući u vidu sve gore navedeno, Pretresno veće zaključuje da je optuženi Simatović, između ostalih, organizovao učešće SDG-a u operaciji na Treskavici/u Trnovu. U odsustvu bilo kakvih daljih dokaza o ulozi optuženog Stanišića u vezi s ovim pitanjem, Pretresno veće smatra da mu nisu predočeni dovoljni dokazi da bi moglo da zaključi da je optuženi Stanišić organizovao učešće SDG-a u operaciji na Treskavici/u Trnovu.

2040. U vezi sa Škorpionima, na osnovu svedočenja svedoka JF-029, svedoka JF-024 i Gorana Stoparića, Pretresno veće zaključuje da su odluku o angažovanju Škorpiona u Trnovu doneli Radovan Stojičić zvani Badža, Ilija Kojić i Milan Milanović zvani Mrgud, a da ju je formalno odobrio general Dušan Lončar iz 11. korpusa SVK. Ilija Kojić je poveo Škorpione, SDG i Plave na trnovsko ratište.

2041. Pretresno veće je razmotrilo i dokaze o odnosu Mrguda i Kojića s optuženima,<sup>4267</sup> ali smatra da ti dokazi ne pokazuju da su optuženi imali bilo kakvu ulogu u angažovanju Škorpiona u ovoj operaciji. Imajući u vidu gore navedeno, Pretresno veće ne može da zaključi da su optuženi organizovali učešće Škorpiona u operaciji na Treskavici/u Trnovu.

<sup>4265</sup> P1462 (Naređenje Tomislava Kovača za upućivanje snaga sa sarajevskog ratišta u rejon Srebrenice, 10. jul 1995. godine).

<sup>4266</sup> D29 (Stranka srpskog jedinstva, dopis Željka Ražnatovića upućen Radovanu Karadžiću, 16. april 1994. godine).

<sup>4267</sup> Uključujući obaveštajni izveštaj (dokazni predmet P1652), čiji prikaz se daje u poglavlju 6.5.3, svedočenje svedoka JF-029, dokazni predmet P1698 u vezi s angažovanjem Ilije Kojića kao operativnog radnika SDB-a podređenog Stanišiću u periodu od 1991. do 2001. godine, kao i njegov lični karton (dokazni predmet P325), prema kojem je Kojić bio zaposlen u MUP-u Srbije od 1. novembra 1991. godine, čiji prikaz se daje u poglavlju 6.7.2.

*(c) Operacije u SBZS tokom 1995. godine*

2042. Tužilaštvo u svom Završnom pretresnom podnesku navodi da su optuženi posle pada RSK-a rukovodili SDG-om, JATD-om, odnosno Crvenim beretkama, i Škorpionima u zajedničkim operacijama s drugim srpskim snagama u SAO SBZS tokom 1995. godine s ciljem da se zaštite srpska teritorijalna osvajanja.<sup>4268</sup> Krajem avgusta 1995. godine, pripadnici DB-a Srbije preuzeli su komandu nad organima bezbednosti SVK-a, a Škorpioni su starešine SVK-a sproveli iz zone odgovornosti 11. korpusa.<sup>4269</sup> Početkom septembra 1995. godine, združene formacije specijalnih jedinica DB-a Srbije i jedinica SVK-a angažovale su se u borbenim dejstvima na odbrani teritorije SAO SBZS.<sup>4270</sup>

2043. Pretresnom veću su dokazi u vezi s operacijama u SAO SBZS tokom 1995. godine predloženi putem svedočenja nekoliko svedoka, kao i putem dokumentarnih dokaza.

2044. Pretresno veće će najpre razmotriti dokaze koji su mu predloženi u vezi s jedinicama koje su učestvovala u operacijama u SAO SBZS tokom 1995. godine. **Svedok JF-024** je u svedočenju rekao da je negde 1995. godine, posle operacije "Oluja", možda pet do sedam meseci posle događaja u Trnovu, DB Srbije preuzeo kontrolu nad preostalim srpskim područjima u Hrvatskoj. Crvene beretke su bile u Čakovcima (pod komandom Zvezdana Jovanovića) i Nijemcima i Lipovcu (pod komandom izvesnog Prege), Boca je bio u Đeletovcima, a Milorad Ulemek je bio u okolini sela Ostrovo.<sup>4271</sup> TO je bio na liniji fronta između Đeletovaca, Laza i Mirkovaca.<sup>4272</sup> To je bila zajednička operacija sa SVK-om s ciljem da se selo Nuštar odseče od Hrvatske. DB je preuzeo odgovornost za mobilizaciju i kopanje rovova i imao je punu kontrolu na ovom području. Škorpioni nisu ulazili u Nuštar, iako su bili u blizini.<sup>4273</sup> Otrprike u to vreme, svedok je video da je Franko Simatović s Dušanom Lončarem ušao u štab Škorpiona u Đeletovcima.<sup>4274</sup> Nešto kasnije uspostavljen je prekid vatre, Crvene beretke su se povukle s tog područja i potpisan je Erdutski sporazum.<sup>4275</sup> Prema rečima **Petra Đukića**, Škorpioni su sremsko-baranjsku oblast napustili u septembru 1996. godine, pod pritiskom upravnika UNTAES-a Jacquesa Kleina.<sup>4276</sup>

<sup>4268</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 366, 372.

<sup>4269</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 371.

<sup>4270</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 372.

<sup>4271</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 82; svedok JF-024, T. 11050-11051.

<sup>4272</sup> Svedok JF-024, T. 11054-11055; P2156 (Mapa koju je označio svedok JF-024).

<sup>4273</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 82.

<sup>4274</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 43; svedok JF-024, T. 11049-11050.

<sup>4275</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 43, 82.

<sup>4276</sup> Petar Đukić, T. 17995-17997, 18154.

2045. **Svedok JF-027** je u svedočenju rekao da je, kada je pala Krajina, bio u novom centru za obuku u Erdutu.<sup>4277</sup> Nešto kasnije, možda u septembru 1995. godine, s dve čete SDG-a i starešinom, majorom Nenadom Bujoševićem, otišao je u selo Klisu. Legija je bio glavnokomandujući i redovno je dolazio u Klisu. Pripadnici SDG-a i Crvene beretke tesno su saradivali sa SVK-om.<sup>4278</sup> Jedan od oficira koji je u to vreme bio tamo prisutan bio je general Dušan Lončar, komandant Slavonsko-baranjskog korpusa.<sup>4279</sup> Posle mesec dana, svedok se vratio u Erdut, gde mu je Arkan rekao da uzme opremu i povede ostatak bataljona kao pojačanje u Bosnu i Hercegovinu.<sup>4280</sup>

2046. **Svedok JF-032**, bivši policajac iz SAO SBZS,<sup>4281</sup> u svedočenju je rekao da je Frenkijeva jedinica u relevantno vreme bila kod Đeletovaca. Prema rečima ovog svedoka, kada je pala zapadna Slavonija, iz MUP-a Srbije poslata je jedinica Frenkija Simatovića da pruži pomoć u slučaju eventualnog napada hrvatske strane.<sup>4282</sup> Nju je činilo oko 300 ljudi, koji su u periodu od maja do oktobra 1995. godine bili stacionirani u šumi blizu Đeletovaca.<sup>4283</sup> Tokom tri meseca, tamo je, po naređenju SUP-a u Vukovaru, kao ispomoć u smenama, na po mesec dana, slato po 35-40 policajaca (oko 50% ukupnog policijskog sastava u Tovarniku).<sup>4284</sup>

2047. **Svedok JF-036**, Srbin, službenik DB-a u SAO SBZS,<sup>4285</sup> svedočio je o prisustvu jedinice Vasilija Mijovića na ovom području. Ovaj svedok je rekao da su u periodu posle operacije "Oluja" pukovnik Vasilije Mijović i njegova jedinica JATD poslata u Baranju kako bi u njoj uspostavili potpunu kontrolu DB-a Srbije.<sup>4286</sup> Svedok je rekao da je Mijović upravljao policijom na području Baranje i kontrolisao ulazak u Baranju preko mosta u Batini.<sup>4287</sup>

2048. Pretresno veće će sada preći na dokaze koji su mu predloženi u vezi s komandovanjem tim jedinicama. Prema informativnom razgovoru koji su pripadnici obaveštajne službe 24. oktobra 1995. godine obavili s potpukovnikom Milosavom Gradincem, načelnikom Komande Novosadskog korpusa VJ, Novosadski korpus je u svojim borbenim formacijama imao

<sup>4277</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 27, 31.

<sup>4278</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 31; svedok JF-027, T. 8890.

<sup>4279</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 31; P1597 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 8. novembar 2010. godine), str. 3.

<sup>4280</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 32.

<sup>4281</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 1-2; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15119, 15217, 15291; svedok JF-032, T. 4672-4673, 4743, 4795.

<sup>4282</sup> Svedok JF-032, T. 4677, 4679-4680, 4782-4783, 4785-4786.

<sup>4283</sup> Svedok JF-032, T. 4678-4679, 4683.

<sup>4284</sup> Svedok JF-032, T. 4678, 4680, 4785-4786.

<sup>4285</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 1-2.

<sup>4286</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 15; svedok JF-036, T. 4194-4197.

Prevod

sledeće grupe: Arkanove gardiste, pripadnike MUP-a Srbije, Šešeljeve dobrovoljce i neke neidentifikovane formacije koje su sebe nazivale Kobrama ili Škorpionima i slično. Prema Gradinčevim rečima, te grupe su počele da pristižu u istočnu Slavoniju i Baranju od avgusta 1995. godine, bile su smeštene u pozadini i kontrolisale su most preko Dunava kod Iloka, odbijale su da se stave pod jedinstvenu komandu VJ-a, nisu prihvatale odluke Komande i ulazile su u svađe s pripadnicima VJ-a. Gradinac je rekao da je Frenki – Franko Simatović iz obaveštajne službe RDB-a Srbije – išamarao jednog vodnika iz vojne policije VJ-a zbog toga što mu je on zatražio da pokaže propusnicu za hotel u Vukovaru u kojem se nalazila Komanda Korpusa. Gradinac je naveo i da je Legija bio prgav i netrpeljiv prema pripadnicima VJ-a. Prema Gradinčevim rečima, pripadnike VJ-a iz RSK nasilno je mobilisao MUP Srbije, zatim su ih dovodili u Arkanovu grupu u Baranji, gde su u trajanju od deset dana "prevaspitavani", a onda su ih upućivali u Novosadski korpus.<sup>4288</sup>

2049. Pretresno veće je razmotrilo i izveštaj iz dokaznog predmeta P1080 o sastanku održanom 7. septembra 1995. godine sa saradnikom "Trgovcem", za koji vojni veštak **Reynaud Theunens**<sup>4289</sup> smatra, na osnovu njegovog porekla, da predstavlja obaveštajni izveštaj VJ-a.<sup>4290</sup> Taj saradnik, državljanin SFRJ srpske nacionalnosti, koji je radio kao vozač pukovnika SVK Jovanovića, govorio je o situaciji u SAO SBZS i rekao da su na tom području bile prisutne jedinice 11. korpusa pod komandom generala Lončara. On je takođe napomenuo da su u Baranji komandanti Mladenović i Miodrag Jovanović iz Operativne grupe 1 uspeali da oteraju pripadnike MUP-a i SDB-a i da ih spreče da vršljaju po terenu. Pored toga, u istočnoj Slavoniji, Operativnom grupom 2 komandovao je Milorad Ulemek zvani Legija, pripadnik Arkanove jedinice od 250 ljudi koji je, što je Arkanu bilo poznato, bio i pripadnik MUP-a Srbije. U zapadnom Sremu, Operativnom grupom 3 komandovali su Slobodan Antolić i njegov zamenik Zvezdan Jovanović i oni su imali jedinice koje su sebe nazivale Vukovi. Pored toga, jedinica od 400 ljudi u Đeletovcima (Operativna grupa 3), poznata kao Bocina vojska, u uniformama sličnim uniformama snaga NATO, bila je pod direktnom komandom Milana (Mrguda) Milanovića, a pukovnik Antolić je imao malo uticaja na sva ta dešavanja. Prema rečima ovog saradnika, MUP Srbije imao je oko 1.500 ljudi raspoređenih u SAO SBZS, koji su nosili plave uniforme i kojima je komandovao Obrad Stevanović, čovek direktno povezan s Badžom. SDB Srbije je u SAO SBZS imao oko 100 ljudi smeštenih na

<sup>4287</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 15.

<sup>4288</sup> P1193 (Obrazloženje: stanje na teritoriji istočne Slavonije i Baranje, informativni razgovor sa potpukovnikom Gradinac Milosavom, 24. oktobar 1995. godine), str. 1-3.

<sup>4289</sup> Reynaud Theunens, T. 8049-8057; P1574 (Kratka biografija Reynauda Theunensa).



Pajzošu kod Iloka i njih je predvodio izvesni Fića, Frenkijev zamenik, a na terenu se nalazio Rajo Božović. Načelnik DB-a u Baranji bio je Slavko Mijović, u istočnoj Slavoniji je to bio Gavra, a u zapadnom Sremu Zvezdan Jovanović. Saradnik je takođe naveo da je Stanišić pozvao pukovnika Zorana Jovanovića da formira za njega specijalnu brigadu SDB-a, ali da je Jovanović to odbio. Prema ovom izvoru, u prethodnoj nedelji, po povratku sa sastanka s Perišićem i generalom Borom Ivanovićem, Božović je pozvao Frenkija, obratio mu se sa "šefe" i rekao da Perišića treba odmah smeniti. DB je formirao centar za praćenje u Čvorkovcu, kod Dalja, i prisluškivao je sve razgovore u RSK. Prema rečima "Trgovca", general Boro Ivanović i Mrgud najviše su kritikovali VJ. U periodu od sedam dana pre ovog razgovora, Ivanović se u tri navrata sastao s Jovicom Stanišićem.<sup>4291</sup>

2050. U dokumentu od 23. oktobra 1995. godine upućenom JATD-u RDB-a Srbije u vezi s izvesnim Nikolom Pilipovićem, jednim od komandanata JATD-a, Zvezdan Jovanović je pomenuo, između ostalog, da se JATD priključio borbenom rasporedu 11. korpusa.<sup>4292</sup> Dana 25. oktobra 1995. godine, Vasilije Mijović, komandant JATD-a u Bilju, referisao je Radonjiću o odbrambenim aktivnostima jedinice u Baranji i naveo da su, između ostalih, mladi vojnici koje su obučili instruktori JATD-a stavljeni pod komandu Baranjske divizije.<sup>4293</sup>

2051. **Mladen Karan**, penzionisani kontraobaveštajac SSNO-a,<sup>4294</sup> u svedočenju je rekao da je posle pada RSK u avgustu 1995. godine preraspoređen u 11. korpus u Vukovaru.<sup>4295</sup> Dana 28. avgusta 1995. godine, general Lončar je svedoku uručio naređenje s Mrgudovim potpisom za momentalno udaljavanje 25 oficira bezbednosti, uključujući generala Gligorevića, iz zone odgovornosti 11. korpusa. Sledećeg dana, potpukovnik Kraguljac je preneo "naređenje" Radojice Božovića, u kojem se isticalo da su Božović i Gavra, službenik RDB-a, načelnici bezbednosti u 11. korpusu; to "naređenje" je preneto svedokovim podređenima bez njegovog znanja. Na kasnijem sastanku, Lončar je rekao Karanu da mu smeta ta "dvojnost u komandovanju", ali da je on tu potpuno nemoćan.<sup>4296</sup> Dana 30. avgusta 1995. godine, Lončar

<sup>4290</sup> P1575 (Reynaud Theunens, izveštaj veštaka, 30. jun 2007. godine), str. 131, 222-223, 369; Reynaud Theunens, T. 8606-8607; P1080 (Izveštaj saradnika "Trgovca" o stanju na teritoriji i u vojsci RSK, 9. septembar 1995. godine).

<sup>4291</sup> P1080 (Izveštaj saradnika "Trgovca" o stanju na teritoriji i u vojsci RSK, 9. septembar 1995. godine), str. 1-6. U verziji ovog dokaznog predmeta na b/h/s-u jasno se vide reči "slušni centar".

<sup>4292</sup> P3195 (Dokumenti u vezi s Nikolom Pilipovićem), depeša s potpisom Zvezdana Jovanovića, upućena JATD RDB-a MUP-a Srbije, 23. oktobar 1995. godine, str. 12.

<sup>4293</sup> D1623 (Dokumenti u vezi s Đuricom Banjcem), str. 12-13.

<sup>4294</sup> Mladen Karan, T. 17669-17671, 17679-17681; P3092 (Lični karton Mladena Karana, s potpisom Dragoljuba Đukića, 8. april 1996. godine), str. 3; P3093 (Zabeleška o radu Mladena Karana, s potpisom Veljka Bosanca, bez datuma), str. 1; P3094 (SVK, Odeljenje bezbednosti, izveštaj Radeta Rašete o Mladenu Karanu, 3. februar 1995. godine), str. 1; P3096 (Onemogućavanje rada Organa bezbednosti 11. korpusa od strane pripadnika MUP-a (RDB) Srbije, Mladen Karan, bez datuma), str. 3, 6-8.

<sup>4295</sup> Mladen Karan, T. 17873-17874.

<sup>4296</sup> P3096 (Onemogućavanje rada Organa bezbednosti 11. korpusa od strane pripadnika MUP-a (RDB) Srbije, s potpisom Mladena Karana, bez datuma), str. 3, 5-6.

je pozvao svedoka da dođe u njegovu kancelariju i, u prisustvu Obrada Stevanovića i Branka Ćurčića iz MUP-a Srbije, kao i Gavre, naredio mu da s još oko 21 pripadnikom službe bezbednosti napusti zonu odgovornosti 11. korpusa.<sup>4297</sup> Svedok ne zna koje su razloge imali DB Srbije i funkcioneri MUP-a da insistiraju na njegovom udaljavanju s ovog područja, kao i udaljavanju drugih starešina.<sup>4298</sup> Svedoka i druge starešine su prilikom odlaska pratili ljudi iz "Određa Boco" koji je, kako je kasnije saznao, pripadao Škorpionima.<sup>4299</sup>

2052. U razgovoru obavljenom 30. septembra 1995. godine, Predrag Milisavljević iz organa bezbednosti SVK rekao je da je otpušten s posla i da ga to boli. On je takođe rekao da "sada kolo vodi" DB Srbije, Frenki i Jovica, i da je Lončar sada "tamo jedan pijun". Frenki, Stanišić, Božović i Filipović su tamo bili glavne kolovođe. Boro Ivanović i pukovnik Petrović iz VJ-a takođe su bili tamo i radili su kao koordinatori između Perišića i Lončara. Milisavljević je rekao da se on verovatno vodi na njihovom platnom spisku, ali da neće da ga prime nazad da radi u Kneza Miloša. Rukovodstvo DB-a, uključujući Stanišića, Simatovića, Krsmanovića i Filipovića, nalazilo se na Pajzošu i odatle je komandovalo vojskom u Krajini. Rajo Božović, koji je imao četiri razreda osnovne škole, postavljen je za koordinatora između MUP-a i vojske, a Obrad Stevanović je tamo doveo "posebnu jedinicu MUP-a". Boca je radio na obezbeđenju Đeletovaca i tamo je napravio kasarnu.<sup>4300</sup>

2053. Pretresno veće će se najpre osvrnuti na svedočenje svedoka JF-024, koji je događaje o kojima je reč smestio u 1995. godinu, negde posle operacije "Oluja" i pet do sedam meseci posle događaja u Trnovu. Uzimajući u obzir da je svedok dalje u svedočenju naveo da su Erdutskim sporazumom završene operacije u SAO SBZS i da su se, kako je precizirano u gorenavedenom zaključku u vezi s Trnovom, događaji na Treskavici/u Trnovu odigrali u junu i julu 1995. godine, Pretresno veće se uverilo da su se događaji o kojima je on svedočio odigrali u periodu od kraja avgusta do kraja oktobra 1995. godine.

2054. Imajući u vidu dokumentarne dokaze<sup>4301</sup> i svedočenja svedoka JF-032, svedoka JF-024 i svedoka JF-027, i pošto je razmotrilo svedočenje Petra Đukića, Pretresno veće zaključuje da su u periodu od kraja avgusta do kraja oktobra 1995. godine pripadnici SDG-a, kojima je komandovao Nenad Bujošević, i pripadnici Škorpiona, kojima je komandovao Milan Milanović zvani Mrgud, zajedno s pripadnicima snaga SVK-a, učestvovali u operacijama u

<sup>4297</sup> Mladen Karan, T. 17873-17874, 17879-17884; P3096 (Onemogućavanje rada Organa bezbednosti 11. korpusa od strane pripadnika MUP-a (RDB) Srbije, s potpisom Mladena Karana, bez datuma), str. 4-9.

<sup>4298</sup> Mladen Karan, T. 17882, 17884.

<sup>4299</sup> Mladen Karan, T. 17883; P3096 (Onemogućavanje rada Organa bezbednosti 11. korpusa od strane pripadnika MUP-a (RDB) Srbije, s potpisom Mladena Karana, bez datuma), str. 8.

<sup>4300</sup> P2360 (Obaveštajni izveštaj o razgovoru s Predragom Milisavljevićem, bez datuma, nepotpisano), str. 1-2, 5-6.

SAO SBZS, uključujući područje Ostrova i Klise, pod ukupnom komandom generala Lončara iz 11. korpusa SVK. Pretresno veće takođe zaključuje da je SDG bio u sastavu Operativne grupe 2, pod komandom Milorada Ulemeka zvanog Legija, a da su Škorpioni bili u sastavu Operativne grupe 3, pod komandom pukovnika Antolića i Zvezdana Jovanovića. Prema dokaznom predmetu P1193, koji se zasniva na razgovoru s jednim pukovnikom VJ-a, SDG i Škorpioni su bili u borbenom sastavu VJ-a. Ipak, uzimajući u obzir da je kasnije u toku razgovora taj pukovnik VJ-a naveo da su te formacije odbijale da se stave pod jedinstvenu komandu VJ-a i da sprovode njene odluke, Pretresno veće smatra da taj dokaz nije u suprotnosti s gorenavedenim zaključkom da su te dve jedinice bile podređene SVK-u.

2055. Na osnovu obaveštajnog izveštaja,<sup>4302</sup> svedočenja svedoka JF-024, svedoka JF-032 i svedoka JF-027, kao i depeše od 23. oktobra 1995. godine upućene JATD-u Srbije (dokazni predmet P3195), i pošto je ponovo podsetilo na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2, Pretresno veće zaključuje da je u periodu od kraja avgusta do kraja oktobra 1995. godine JATD, odnosno Crvene beretke, pod komandom Zvezdana Jovanovića učestvovao u operacijama u SAO SBZS, uključujući područje Čakovaca, Nijemaca i Lipovca, u sastavu Operativne grupe 3 pukovnika Antolića koja je bila pod ukupnom komandom 11. korpusa SVK kojim je komandovao general Lončar. Pretresno veće takođe zaključuje da su, osim Jovanovića, u operacijama učestvovali, između ostalih, sledeći pripadnici JATD-a: Vasilije Mijović, Dragan Filipović zvani Fića i Radojica Božović.

2056. Pretresno veće će sada ispitati ulogu optuženih u gorenavedenim događajima. U vezi s tim, ono najpre napominje da je, kako je zaključilo u poglavlju 6.3.2, JATD bio jedinica DB-a MUP-a Srbije koja je u relevantno vreme bila podređena optuženima. Pretresno veće će razmotriti da li su u konkretnim dejstvima o kojima je reč optuženi konkretno rukovodili JATD-om, odnosno Crvenim beretkama, kao i SDG-om i Škorpionima. Imajući u vidu predočene dokumentarne dokaze<sup>4303</sup> i svedočenje svedoka JF-024, Pretresno veće zaključuje da su optuženi barem u nekoliko navrata bili prisutni na tom području u relevantno vreme, da su se sastali s pripadnicima SVK-a Lončarom i Ivanovićem i da su pratili telefonske razgovore na tom području preko centra za praćenje DB-a Srbije kod Dalja. Pretresno veće smatra da samo ti dokazi nisu dovoljni da se utvrdi da su optuženi rukovodili učesćem pomenute tri jedinice u operacijama u SAO SBZS tokom 1995. godine. U vezi s tim, Pretresno veće je uzelo u obzir i obaveštajni izveštaj o odnosu između Mrguda i Stanišića koji

---

<sup>4301</sup> Dokazni predmet P1080.

<sup>4302</sup> Dokazni predmet P1080.

<sup>4303</sup> Dokazni predmeti P1193 i P1080.

je razmotren u poglavlju 6.5.3 gore u tekstu,<sup>4304</sup> svjedočenje svjedoka JF-024 o tome da je DB preuzeo kontrolu nad srpskim područjima u Hrvatskoj, svjedočenje Mladena Karana o uticaju koji su DB i MUP Srbije imali na udaljšavanje starešina SVK-a s područja Vukovara i još jedan obavještajni izvještaj, u kojem se navodi da su optuženi "bili glavne kolovođe", da su "komandovali vojskom u Krajini" i da je Lončar tamo bio "jedan pijun".<sup>4305</sup> Pretresno veće smatra da taj izvještaj sadrži vrlo uopštene i ogorčene izjave Predraga Milisavljevića, koji je bio otpušten s posla i koji je očigledno teško prihvatao tu svoju novu situaciju, pa mu stoga treba prići s velikim oprezom. Osim toga, kada je reč o uticaju optuženih na SVK, Pretresno veće napominje da su, prema obavještajnom izvješčaju zasnovanom na razgovoru sa saradnikom "Trgovcem",<sup>4306</sup> komandanti SVK-a uklonili pripadnike MUP-a i DB-a iz Taktičke grupe 1 SVK-a. Sve u svemu, Pretresno veće smatra da se iz gorerazmotrenih dokaza ne može izvesti definitivni zaključak o eventualnoj ulozi koju su optuženi imali u rukovođenju jedinicama u operacijama u SAO SBZS.

2057. Shodno tome, Pretresno veće smatra da mu nisu predloženi dovoljni dokazi da bi moglo da zaključi da su optuženi rukovodili SDG-om, JATD-om, odnosno Crvenim beretkama, i Škorpionima u operacijama u SAO SBZS u periodu od kraja avgusta do kraja oktobra 1995. godine.

2058. Pretresno veće će sada razmotriti da li su optuženi organizovali učešće SDG-a, JATD-a, odnosno Crvenih beretki, i Škorpiona u operacijama u SAO SBZS. U odsustvu bilo kakvih dokaza o angažovanju SDG-a i Škorpiona u operacijama u SAO SBZS, Pretresno veće ne može da zaključi da su optuženi organizovali učešće te dve jedinice u operacijama tokom 1995. godine.

2059. Kada je reč o JATD-u, odnosno Crvenim beretkama, Pretresnom veću nisu predloženi nikakvi konkretni dokazi u vezi s organizovanjem učešća te jedinice u tim operacijama. Ipak, podsećajući na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 da je JATD bio jedinica DB-a MUP-a Srbije podređena optuženima u relevantno vreme i imajući u vidu dalje potkrepljujuće dokaze u tom pogledu, konkretno, dokaze o prisustvu optuženih na dotičnom području i o Simatovićevim telefonskim kontaktima s Božovićem, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali učešće JATD-a, odnosno Crvenih beretki, u operacijama u SAO SBZS tokom 1995. godine.

*Snabdevanje i druge vrste podrške*

---

<sup>4304</sup> Dokazni predmet P1652.

<sup>4305</sup> Dokazni predmet P2360.

<sup>4306</sup> Dokazni predmet P1080.

2060. Pretresno veće najpre podseća na svoje gorenavedene zaključke u vezi s operacijom "Pauk" i operacijom u Trnovu da su optuženi podržavali učešće SDG-a i JATD-a u operaciji "Pauk" i da su podržavali učešće SDG-a u operaciji na Treskavici/u Trnovu. Pretresno veće će sada razmotriti dalje dokaze koji su mu predočeni u vezi s podržavanjem učešća i snabdevanjem SDG-a, JATD-a, odnosno Crvenih beretki, i Škorpiona u gorerazmotrenim operacijama. Tužilaštvo u svom Završnom pretresnom podnesku navodi da su pripadnici DB-a Srbije, uključujući Zorana Raića,<sup>4307</sup> tokom operacije "Pauk" i operacije u Trnovu bili pratnja Škorpionima do Bosne i Hercegovine.<sup>4308</sup> Ono takođe navodi da su Škorpioni i SDG barem jednom prilikom u relevantno vreme dobili municiju i snabdevanje sa Pajzoša.<sup>4309</sup> Kada je reč o tim navodima, Pretresnom veću su predočena svedočenja svedoka JF-024, svedoka JF-048 i Dejana Plahute, kao i dokumentarni dokazi.

2061. U izveštaju JATD-a DB-a Srbije od 6. februara 1995. godine, Janko Kereš, pripadnik 1. borbene grupe JATD-a, navodi da je u periodu od 10. decembra 1994. do 1. februara 1995. godine Radojici Božoviću, Zoranu Raiću i Vasiliju Mijoviću, između ostalih, izdata specijalna oprema, uključujući dve snajperske puške, jedan pištolj Heckler i Koch, nešto municije, dogled za noćno osmatranje i lampe.<sup>4310</sup> Imajući u vidu svoje zaključke iz poglavlja 6.5.3, Pretresno veće napominje da su ta lica učestvovala u operaciji "Pauk" kao pripadnici JATD-a.

2062. **Svedok JF-048**, bivši pripadnik Crvenih beretki,<sup>4311</sup> koji je u periodu od kraja maja ili početka juna do kraja septembra ili početka oktobra 1995. godine prošao obuku u centru na Pajzošu, rekao je da su Arkanova jedinica i Bocina jedinica 1995. godine imale pristup skladištima na Pajzošu i da su mogle da, uz potrebnu dozvolu, uzmu sve što im je trebalo.<sup>4312</sup> Stražar bi obavestio komandanta koji je tada bio dežuran, obično Krsmanovića ili Zvezdana, da je neko došao. Zatim bi ih pustili u centar, ali su prvo morali da odu kod komandanta, posle čega bi sami uzeli municiju, hranu i druge zalihe.<sup>4313</sup>

2063. Jednom prilikom, u julu 1995. godine, svedok je video dva-tri pripadnika Bocine jedinice kako u kamion s oznakama Bocine jedinice utovaruju zelene vojničke sanduke.<sup>4314</sup>

<sup>4307</sup> Za tvrdnju tužilaštva o tome kako se pravilno piše Raićevo ime, v. Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, str. 3-4.

<sup>4308</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 349, 358.

<sup>4309</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 305, 375.

<sup>4310</sup> P3024 (Izveštaj podnet JATD-u DB-a Srbije, s potpisom Janka Kereša, 6. februar 1995. godine), str. 4-5.

<sup>4311</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 1-2, 5; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14576.

<sup>4312</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 4, 10; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14586-14587; svedok JF-048, T. 5806-5807.

<sup>4313</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 10.

<sup>4314</sup> Svedok JF-048, T. 5723-5724, 5805-5807; P538 (Stop-fotografije iz video-snimka Škorpiona (P2161) s komentarima svedoka JF-048), (stop-fotografija crnog kamiona s pripadajućim komentarima, vreme na snimku: 11' 52"), (stop-fotografija

Drugom prilikom, u julu ili avgustu 1995. godine, svedok je video kako arkanovci, u pratnji izvesnog Garića koji je bio zadužen za skladišta na Pajzošu, odnose tri-četiri sanduka s municijom i nešto uniformi i kapa iz skladišta pored kuhinje.<sup>4315</sup> Svedok je prepoznao Garićevo prezime na spisku za isplatu JATD-a za period od 1. do 15. avgusta 1995. godine.<sup>4316</sup> Svedok je video i Legiju, u pratnji dvojice drugih ljudi iz Arkanove jedinice, koji su nosili maskirne kape, kako preuzima zalihe i utovaruje ih u džip.<sup>4317</sup> Jednom prilikom je Arkan lično došao na Pajzoš, ali je odbio da se legitimiše. Stražar je insistirao na tome da se poštuje standardna procedura i uperio pušku u Arkanovo vozilo, posle čega je Arkan otišao.<sup>4318</sup>

2064. U vezi s tim istim, **Dejan Plahuta**, koji je početkom avgusta 1995. godine poslat iz Lipovice na Pajzoš, u svedočenju je rekao da, koliko je njemu poznato, tokom njegovog boravka na Pajzošu ni Arkanovi ljudi ni Boca ili neko od njegovih ljudi nikada nisu dolazili na Pajzoš po snabdevanje i da, u svakom slučaju, tamo nije bilo dovoljno municije i opreme da bi mogli da se daju nekom drugom.<sup>4319</sup> Početkom avgusta 1995. godine, Arkan je u pratnji sedam-osam naoružanih ljudi koji su nosili maskirne vojne uniforme došao u kompleks na Pajzošu, u Hrvatskoj.<sup>4320</sup> Iako on nije naveo razlog svoje posete, svedok pretpostavlja da je njegov dolazak bio povezan s vinom u vinskih podrumima na tom mestu jer je Arkan tom prilikom pomenuo vino i rekao da želi da ga kupi.<sup>4321</sup> Svedokov brat, koji je tada bio u patroli, nije dozvolio Arkanu da uđe na glavnoj kapiji jer ovaj nije imao dozvolu za to.<sup>4322</sup> Svedok, koga su s još ljudi pozvali kao pojačanje, video je da je Arkan bio jako iznerviran.<sup>4323</sup>

2065. U vezi s drugim vrstama podrške koja je pružana Škorpionima, Pretresnom veću je predloženo svedočenje **svedoka JF-024**, Srbina iz Hrvatske, koji je rekao da su u tri prilike, kada su Škorpionci preko prelaza u Sremskoj Rači prelazili u Bosnu i Hercegovinu, lica za

---

belog kamiona s pripadajućim komentarima, vreme na snimku: 18' 17"), (stop-fotografija zelenih sanduka s pripadajućim komentarima, vreme na snimku: 51' 53").

<sup>4315</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 10; svedok JF-048, T. 5807.

<sup>4316</sup> P536 (Tabelarni pregled u vezi s potvrdom autentičnosti spiskova za isplatu, s komentarima svedoka JF-048), (komentari u vezi s dokaznim predmetom P542), str. 2; P542 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. avgusta 1995. godine), str. 3.

<sup>4317</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 9-10; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14585-14587; P539 (Stop-fotografije iz video-snimka centra u Kuli (P61), s komentarima svedoka JF-048), (stop-fotografija Legije s pripadajućim komentarima, vreme na snimku: 24' 38"), str. 4.

<sup>4318</sup> P523 (Svedok JF-048, izjava svedoka, 6. maj 2000. godine), str. 10; P524 (Svedok JF-048, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. januar 2003. godine), str. 14576, 14586-14587.

<sup>4319</sup> Dejan Plahuta, T. 19364, 19382-19383.

<sup>4320</sup> Dejan Plahuta, T. 19367-19368, 19521-19522.

<sup>4321</sup> Dejan Plahuta, T. 19368-19369, 19522.

<sup>4322</sup> Dejan Plahuta, T. 19368, 19384-19385.

<sup>4323</sup> Dejan Plahuta, T. 19368.

koja je od drugih čuo da su pripadnici DB-a Srbije sprovela Škorpione kroz šumu.<sup>4324</sup> Svedok je na stop-fotografiji iz video-snimka koja mu je pokazana u sudnici (dokazni predmet P2159) prepoznao jedno od lica koja su im pomagala da pređu granicu između Srpske Krajine i Abdićeve teritorije.<sup>4325</sup>

2066. Pozivajući se na dokazni predmet P2978 i svedočenje Gorana Opačića, tužilaštvo u svom Završnom pretresnom podnesku navodi da je Zoran Raić lice koje je svedok JF-024 prepoznao kao pratnju Škorpiona.<sup>4326</sup> Dokazni predmet P2978 sadrži dve fotografije Zorana Raića s njegovih ličnih karata od 23. juna 1994. i 30. jula 2009. godine, koje je Vlada Srbije dostavila u odgovoru na zahtev Tužilaštva.<sup>4327</sup> Osim toga, Goran Opačić je na jednoj drugoj fotografiji, koja mu je pokazana u sudnici, prepoznao Zorana Raića.<sup>4328</sup>

2067. Na osnovu izveštaja JATD-a DB-a Srbije<sup>4329</sup> i imajući u vidu svoj zaključak, na koji je podsetilo ranije u ovom poglavlju, da je JATD bio jedinica koja je u predmetno vreme bila podređena optuženima, Pretresno veće zaključuje da su optuženi barem jednom prilikom, negde između 10. decembra 1994. i 1. februara 1995. godine, dali dve snajperske puške, jedan pištolj Heckler i Koch, nešto municije, dogled za noćno osmatranje i lampe pripadnicima JATD-a, odnosno Crvenih beretki, koji su bili angažovani u operaciji "Pauk", uključujući Radojicu Božovića, Vasilija Mijovića i Zorana Raića.

2068. U vezi sa snabdevanjem sa Pajzoša, Simatovićeve odbrana se u svom Završnom pretresnom podnesku poziva na svedočenje Dragoslava Krsmanovića.<sup>4330</sup> Krsmanović je rekao da na Pajzošu, na kojem je boravio u određenim intervalima u drugoj polovini 1995. godine, JATD nije imao nikakve magacine s oružjem i opremom, osim onih za sopstvene potrebe, i da odatle nikada nije vršeno snabdevanje drugih formacija s tog područja.<sup>4331</sup> Pretresno veće smatra da se takvom uopštenom izjavom ne negira konkretnije i detaljnije svedočenje svedoka JF-048 u vezi s tim. Osim toga, imajući na umu da je u poglavlju 2 data načelno niska ocena Krsmanovićeve pouzdanosti i uzimajući u obzir da Krsmanović nije bio

<sup>4324</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 66; P2148 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 31. maj 2005. godine), str. 2-4; svedok JF-024, T. 11036-11041, 11061, 11124-11133, 11147-11149; P2155 (Mapa na kojoj je u sudnici označen put kojim su Škorpioni došli u Bosnu i Hercegovinu); P2159 (Fotografija pratnje Škorpiona); D221 (Mapa na kojoj je u sudnici označen put kojim su Škorpioni došli u Bosnu i Hercegovinu).

<sup>4325</sup> Svedok JF-024, T. 11060-11061; P2159 (Fotografija pratnje Škorpiona); D221 (Mapa na kojoj je u sudnici označen put kojim su Škorpioni došli u Bosnu i Hercegovinu).

<sup>4326</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, slika 12, str. 280.

<sup>4327</sup> P2978 (Zahtev Tužilaštva za pomoć i odgovor Vlade Srbije, 16. mart 2011, odnosno 5. april 2011. godine), str. 5-6.

<sup>4328</sup> Goran Opačić, T. 18234-18235; P3098 (Fotografija Kapetana Dragana i Zorana Raića).

<sup>4329</sup> Dokazni predmet P3024.

<sup>4330</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 939, i svedočenje Dragoslava Krsmanovića na koje se tamo poziva.

<sup>4331</sup> D409 (Dragoslav Krsmanović, izjava svedoka, 27. avgust 2011. godine), par. 55; Dragoslav Krsmanović, T. 14508-14509.

Prevod

stalno prisutan na Pajzošu, Pretresno veće se neće osloniti na njegovo svedočenje u ovom kontekstu. Kada je reč o tvrdnjama Dejana Plahute, Pretresno veće napominje da je on došao na Pajzoš tek u avgustu 1995. godine, pa stoga nije mogao da svedoči o tome da li su Boca ili bilo koji drugi pripadnik njegove jedinice dolazili u centar za obuku u julu 1995. godine. U svakom slučaju, njegovo svedočenje o tome da u periodu od avgusta do decembra 1995. godine na Pajzošu nije video ni Bocu ni Arkana ni njihove jedinice samo po sebi ne protivreči svedočenju svedoka JF-048 da je Bocine ljude tamo video u julu 1995. godine, a Arkanove ljude u julu ili avgustu i kasnije te godine. Shodno tome, na osnovu svedočenja svedoka JF-048, Pretresno veće zaključuje da su Škorpioni barem u jednoj prilici u julu 1995. godine dobili municiju sa Pajzoša i da je SDG sa Pajzoša dobio snabdevanje, uključujući municiju i uniforme, u barem dve prilike u periodu između jula i kraja septembra ili početka oktobra 1995. godine. Pre nego što bi preuzeli to snabdevanje, pripadnici SDG-a i Škorpiona bi tražili dozvolu od tada dežurnog komandanta JATD-a na Pajzošu. Pošto je ponovo podsetilo na svoje zaključke o centru na Pajzošu iz poglavlja 6.3.3, u vezi s centrom za obuku na Pajzošu tokom 1992. i 1995-1996. godine, Pretresno veće zaključuje da su optuženi barem u jednoj prilici snabdeli Škorpione municijom tokom njihovog učešća u operaciji na Treskavici/u Trnovu, kao i da su pripadnike SDG-a u barem dve prilike snabdeli, između ostalog, municijom i uniformama tokom učešća SDG-a u operacijama u SAO SBZS 1995. godine.

2069. U vezi s ljudima koji su bili pratnja Škorpionima, Pretresno veće je stop-fotografiju iz video-snimka koja je svedoku JF-024 pokazana u sudnici uporedilo sa fotografijom na kojoj je Goran Opačić prepoznao Zorana Rajića, kao i s Rajićevim fotografijama s ličnih karata koje je dostavila Srbija. Pretresno veće ne može s dovoljnom sigurnošću da zaključi da je lice za koje je svedok JF-024 rekao da je jedno od onih koja su Škorpionima pomagala da pređu granicu zaista Zoran Rajić. Osim toga, imajući u vidu dokaze iz druge ruke koje je svedok JF-024 izneo u vezi s ljudima koji su bili pratnja Škorpionima, Pretresno veće ne može s dovoljnom sigurnošću da zaključi da su optuženi podržavali učešće Škorpiona u operaciji "Pauk" i u operacijama u Trnovu i u SAO SBZS time što su im pomagali u prelasku granice.

*6.5.4 Optuženi su finansirali učešće Škorpiona, SDG-a i JATD-a u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini – u operaciji "Pauk" u periodu od novembra 1994. do jula 1995. godine, operaciji na Treskavici/u Trnovu u periodu od juna do jula 1995. godine i operacijama u SBZS 1995. godine*



2070. Prema Optužnici, optuženi su finansirali učešće SDG-a, JATD-a, odnosno Crvenih beretki, i Škorpiona u konkretnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.<sup>4332</sup> Tužilaštvo u svom Završnom pretresnom podnesku navodi da se pripadnici SDG-a i JATD-a nalaze na nekoliko spiskova za isplatu dnevnica u 1994. i 1995. godini.<sup>4333</sup>

2071. U vezi s tim navodima, Pretresnom veću su predočena svedočenja svedoka JF-035, svedoka JF-027, svedokinje JF-057,<sup>4334</sup> Dejana Sliškovića i svedoka JF-050, kao i dokumentarni dokazi.

2072. Pre nego što pređe na razmatranje tih dokaza, Pretresno veće podseća na svoje zaključke iz poglavlja 6.5.3 da su SDG, Škorpioni i JATD, odnosno Crvene beretke, učestvovali u operaciji "Pauk" (novembar 1994 – jul 1995. godine) i u operacijama u SAO SBZS tokom 1995. godine (kraj avgusta – kraj oktobra 1995. godine) i da su SDG i Škorpioni učestvovali u operaciji na Treskavici/u Trnovu u junu-julu 1995. godine. Ono takođe podseća na svoj zaključak iz poglavlja 6.3.2 da je u relevantnim periodima JATD bio jedinica DB-a Srbije podređena optuženima.

2073. Pretresnom veću nisu predočeni nikakvi konkretni dokazi o isplatama ili drugoj podršci pruženoj Škorpionima u operaciji "Pauk", operaciji u Trnovu/na Treskavici ili operacijama u SAO SBZS tokom 1995. godine. Prema shvatanju Pretresnog veća, svedočenje Gorana Stoparića u vezi s dodatnim platama isplaćivanim Škorpionima 1994. i 1995. godine i svedočenje svedoka JF-024 u vezi s oružjem koje su Škorpioni dobijali pre operacija odnose se na uopštene navode tužilaštva o podršci koju su optuženi pružali Škorpionima van okvira konkretnih dejstava, pa će te dokaze razmotriti u poglavlju 6.5.5.

*(a) Operacija "Pauk", novembar 1994-jul 1995. godine*

2074. U belešci u Mladićevim dnevnicima od 7. oktobra 1994. godine opisuje se sastanak s predsednikom Miloševićem, generalom Perišićem, generalom Čeleketićem i Jovicom Stanišićem na kojem se razgovaralo o pomoći Fikretu Abdiću. Lice koje se navodi pod inicijalima "JS" reklo je da će pokupiti ljude "s koca i s konopca" i da će tražiti da ih plati "FA".<sup>4335</sup> U jednoj drugoj belešci u Mladićevim dnevnicima, od 13. juna 1995. godine, govori se o sastanku sa Slobodanom Miloševićem i Fikretom Abdićem na kojem se razgovaralo o borbama na području Bihaća i logističkim pitanjima. Mladić je zabeležio da je Mrkšić rekao

<sup>4332</sup> Optužnica, par. 7.

<sup>4333</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 280-281.

<sup>4334</sup> Za analizu argumentacije odbrane u vezi s verodostojnošću i pouzdanošću svedokinje JF-057 koju je dalo Pretresno veće, v. poglavlje 6.4.5.

<sup>4335</sup> P2536 (Izvod iz Mladićevih dnevnika, 7. oktobar 1994. godine), str. 1, 16.

da treba platiti korpus i da je "došlo [...] četiri miliona", ali da ne zna gde je taj novac, na šta je "JS" odgovorio da to drži MUP.<sup>4336</sup>

2075. **Svedokinja JF-057**, Srpkinja iz Srbije,<sup>4337</sup> u svedočenju je rekla da su vojnici koji su učestvovali u operaciji u Velikoj Kladuši rekli da su primali oko 1.500 nemačkih maraka mesečno.<sup>4338</sup> Svedokinja je rekla da su pripadnici SDG-a dobijali plate od Fikreta Abdića na terenu, a da su oni koji su bili ranjeni tokom te operacije novac dobijali preko DB-a u štabu SDG-a u Beogradu.<sup>4339</sup> Neki od ranjenih vojnika koji su se vratili iz Velike Kladuše rekli su svedokinji da su videli kako je jedan čovek izašao iz štaba Fikreta Abdića i dao novac Miloradu Ulemeku zvanom Legija i da je Legija tim novcem isplatio vojnike.<sup>4340</sup> Kada je reč o ranjenim pripadnicima SDG-a koji su se vratili iz operacije u Velikoj Kladuši u štab SDG-a u Beogradu, svedokinja je rekla da bi Simatovićeva sekretarica Slađana kontaktirala štab SDG-a kada bi stigao novac za te vojnike, da je novac podizao vozač SDG-a i da je on zatim korišćen za isplatu ranjenih pripadnika SDG-a.<sup>4341</sup> Ranjeni pripadnici SDG-a morali su da potpišu priznanicu da su primili novac. Nakon što je okončana operacija "Pauk", novac su nastavili da dobijaju samo teško ranjeni pripadnici SDG-a, ali su te isplate bile odvojene od isplata vezanih za operaciju "Pauk".<sup>4342</sup>

2076. **Svedok JF-027**, Srbin iz Hrvatske i bivši pripadnik SDG-a,<sup>4343</sup> u svedočenju je rekao da su pripadnici njegove jedinice u periodu od novembra 1994. do decembra 1995. godine govorili da ih plaća DB Srbije.<sup>4344</sup> Tokom operacije "Pauk", Rade Rakonjac, Legijin zamenik, potvrdio je svedoku da MUP Srbije isplaćuje plate pripadnicima SDG-a.<sup>4345</sup> Prema rečima ovog svedoka, pripadnici SDG-a koji su bili ranjeni tokom operacije "Pauk" dobijali su penziju od MUP-a, a u njihovim ispravama je pisalo da su ranjeni kao vojnici JNA na području Bihaća.<sup>4346</sup> Prema rečima svedoka, i Božovićevim ljudima i pripadnicima SDG-a plate su isplaćivane iz istog izvora i te plate su dobijali mesečno u srpskim dinarima u iznosu

<sup>4336</sup> P394 (Izvod iz Mladićevih dnevnika pod naslovom "Sastanak sa predsednikom Miloševićem", 30. jun 1995. godine), str. 209.

<sup>4337</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 2.

<sup>4338</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 3; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19466-19467.

<sup>4339</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 6; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19467, 19562, 19576; svedokinja JF-057, T. 9471-9472.

<sup>4340</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 6; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19467, 19576.

<sup>4341</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 6; P1618 (Svedokinja JF-057, raniji iskaz), str. 19467, 19569; svedokinja JF-057, T. 9471-9472, 9593-9594.

<sup>4342</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 7.

<sup>4343</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), str. 1, par. 7; svedok JF-027, T. 8887, 8890, 8971.

<sup>4344</sup> Svedok JF-027, T. 8893.

<sup>4345</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 26; svedok JF-027, T. 8892-8893.

<sup>4346</sup> P1596 (Svedok JF-027, izjava svedoka, 27. februar 2004. godine), par. 26.

od oko 200-300 nemačkih maraka.<sup>4347</sup> Dolazio bi neki kurir ili oficir i svedoku i drugima uručio plate.<sup>4348</sup> Na spisku za isplatu JATD-a DB-a za period od 16. do 31. decembra 1994. godine, svedok je prepoznao sledeće pripadnike SDG-a: Milorada Ulemeka, Nebojšu Đorđevića, Radeta Rakonjca, Bobana Gojkovića, Dragoljuba Kuveljevića, Sašu Milakovića, Milenka Kordu, Borisa Bateža, Jugoslava Glušćevića, Vladana Panića, Stevicu Anđelkovića, Vladu Vukotića, Božidara Cakića, Mileta Ulemeka, Dušana Gajića i Đorđa Opsenicu.<sup>4349</sup>

2077. **Svedok JF-035**, Srbin iz Bosne i Hercegovine,<sup>4350</sup> u svedočenju je rekao da su arkanovci plate dobijali iz Arkanovog štaba u Beogradu, a da su, kada su bili angažovani u operacijama na terenu, dobijali dnevnicu u iznosu od 1.500-2.000 nemačkih maraka mesečno, koje su tokom operacije "Pauk" podizali od Crvenih beretki na Petrovoj gori.<sup>4351</sup> Bilo je glasina da deo njihovih plata potiče od MUP-a Srbije.<sup>4352</sup>

2078. **Dejan Slišković**, Srbin koji je u periodu od juna 1994. do maja 1995. godine bio pripadnik JATD-a,<sup>4353</sup> rekao je da je, dok je obezbeđivao Stanišića i Simatovića na Magarčevcu u periodu od sredine ili kraja septembra 1994. do početka februara 1995. godine, njemu i drugim pripadnicima JATD-a plaćano dodatnih 4.000 nemačkih maraka mesečno, koje su dobili kada su se vratili u Beograd.<sup>4354</sup> Na kraju operacije u zapadnoj Bosni, svaki pripadnik svedokove jedinice otišao je u Simatovićevu kancelariju u zgradi DB-a Srbije u Beogradu i Slađana je svakom od njih uručila od 4.000 do 8.000 nemačkih maraka. Po prijemu novca, ti pripadnici su se potpisivali na spisak.<sup>4355</sup> U dva do četiri navrata, Slišković je video Abdića, koji je uvek nosio odelo, kako donosi aktovke u kancelariju i iz nje izlazi bez njih. Svedok misli da su te aktovke bile pune novca jer je posle Abdićevih poseta sekretarica menjala dinare pripadnika JATD-a u nemačke marke po deviznom kursu.<sup>4356</sup>

<sup>4347</sup> Svedok JF-027, T. 8885-8886, 8934, 8948. Pretresno veće podseća u vezi s tim da je u poglavlju 6.5.3 u vezi s operacijom "Pauk" konstatovalo da je JATD-om rukovodio Božović u sklopu Taktičke grupe 3.

<sup>4348</sup> Svedok JF-027, T. 8967-8968.

<sup>4349</sup> Svedok JF-027, T. 8888-8890, 8899-8900; P454 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. decembra 1994. godine), str. 19.

<sup>4350</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 2; P495 (Svedok JF-035, dopuna izjave svedoka, 6. maj 2001. godine), str. 1; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12231.

<sup>4351</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 18; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12208-12209, 12294; svedok JF-035, T. 5427-5430; P506 (Tabelarni pregled dnevnica iz dokaznih predmeta P349, P540-543 i P452-468 koje je JATD RDB-a isplatio 1994. i 1995. godine, s komentarima svedoka JF-035).

<sup>4352</sup> P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12294.

<sup>4353</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), str. 1, par. 3-4, 20; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), str. 1, par. 13-14, 63.

<sup>4354</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 8; Dejan Slišković, T. 5107-5108.

<sup>4355</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 64.

<sup>4356</sup> P440 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 14. septembar 2003. godine), par. 8; P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 50; Dejan Slišković, T. 5126.

2079. U vezi s finansiranjem pripadnika SDG-a i JATD-a, odnosno Crvenih beretki, tokom operacije "Pauk", Pretresno veće je pregledalo i više spiskova za isplatu DB-a Srbije za period od novembra 1994. do jula 1995. godine. Za pripadnike JATD-a, ono je takođe pregledalo spiskove za isplatu koji obuhvataju period od kraja septembra do kraja oktobra 1994. godine budući da su, kako je zaključilo u poglavlju 6.5.3 u vezi s operacijom "Pauk", mnogi pripadnici JATD-a počeli da stižu u "Pauk" pre nego što je ta vojna operacija stvarno počela. Kao primaoci na tim spiskovima pojavljuju se sledeća lica: Milorad Ulemek, Dragan Petrović zvani Kajman, Nenad Bujošević zvani Veliki Rambo, Slobodan Stojančević zvani Laki, Nebojša Đorđević, Rade Rakonjac, Mladen Šarac, Jugoslav Simić, Zvezdan Jovanović, Radojica Božović, Živojin Ivanović zvani Crnogorac, Dragan Filipović, Davor Subotić zvani Riki, Zoran Raić, Vaso Mijović, Milan Radonjić i Dragoslav Krsmanović.<sup>4357</sup> **Svedok JF-050**, Hrvat iz Jajca u Bosni i Hercegovini,<sup>4358</sup> prepoznao je ime pripadnika SDG-a Mileta (Mihajla) Ulemeka na spiskovima za isplatu JATD-a DB-a za decembar 1994. i januar 1995. godine, kao i ime pripadnika SDG-a Saše Asčerića zvanog Asteriks na spiskovima za isplatu za period od decembra 1994. do maja 1995. godine.<sup>4359</sup> **Dejan Plahuta** zvani Švabo, bivši pripadnik JATD i JSO,<sup>4360</sup> prepoznao je ime svog nadređenog u operaciji "Pauk", Milana Karapandže, na JATD-ovom spisku za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. jula 1995. godine.<sup>4361</sup> **Dejan Slišковиć** je na spiskovima pripadnika JATD-a za isplatu dnevnica za novembar 1994. godine prepoznao imena pripadnika JATD-a koji su s njim bili na Petrovoj

---

<sup>4357</sup> P449 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. septembra 1994. godine), str. 3, 5, 8; P450 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. oktobra 1994. godine), str. 4, 8; P451 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. oktobra 1994. godine), str. 2, 17; P452 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. novembra), str. 2, 19; P453 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. novembra 1994. godine), str. 13-14; P454 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. decembra 1994. godine), str. 4, 16, 19-20, 24; P455 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. decembra 1994. godine), str. 11, 16, 21-22, 25; P456 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. januara 1995. godine), str. 2-3, 10, 16, 22; P457 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. januara 1995. godine), str. 2, 4, 6-7, 23; P458 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. februara 1995. godine), str. 3, 5-6, 10, 21; P459 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. marta 1995. godine), str. 3-4, 8, 10, 17; P460 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 28. februara 1995. godine), str. 2-4, 7, 11; P461 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. marta 1995. godine), str. 7-8, 12-13, 16; P462 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. aprila 1995. godine), str. 8, 12, 14-15, 18; P463 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. aprila 1995. godine), str. 8, 11, 13-14, 17; P464 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. maja 1995. godine), str. 5, 9, 12, 17, 19, 22; P465 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. maja 1995. godine), str. 2, 5, 12-14, 25; P466 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. juna 1995. godine), str. 4, 6, 12, 16, 24; P467 (JATD, spisak pripadnika za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. juna 1995. godine), str. 3, 15, 22, 26-27; P468 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. jula 1995. godine), str. 4, 6, 8, 12, 19, 21; P540 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. jula 1995. godine), str. 3, 7, 16, 23-24, 28.

<sup>4358</sup> P570 (Svedok JF-050, izjava svedoka, 15. decembar 1998. godine), str. 2; P572 (Svedok JF-050, raniji iskaz), str. 18369.

<sup>4359</sup> P588 (Tabelarni pregled komentara u vezi sa spiskovima za isplatu DB-a, koji je potpisao svedok JF-050, 28. jun 2010. godine), str. 2-4.

<sup>4360</sup> Dejan Plahuta, T. 19303, 19305, 19307.

<sup>4361</sup> Dejan Plahuta, T. 19361-19362.

gori.<sup>4362</sup> Na Petrovoj gori, svedok je video omote tih spiskova za isplatu na kojima je potpisom i pečatom bila potvrđena isplata.<sup>4363</sup> Na stranici 15 tog istog spiska, svedok je prepoznao imena ljudi koji su čuvali objekat u kojem je boravio Jovica Stanišić, uključujući svoje ime.<sup>4364</sup> Na stranici 21 tog spiska, svedok je prepoznao imena pripadnika JATD-a iz njegove jedinice koji su bili na terenu s Rajom Božovićem.<sup>4365</sup> Na stranicama od 18 do 20, svedok je prepoznao imena pripadnika JATD-a, kao i pripadnika SDG-a, te imena komandanta SDG-a Milorada Ulemeka, poručnika SDG-a Jugoslava Gluščevića i visokog oficira SDG-a Nenada Bujoševića.<sup>4366</sup> Nenad Bujošević se nalazio i na JATD-ovom spisku za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. januara 1995. godine.<sup>4367</sup> Na spisku za isplatu JATD-a za period od 16. do 31. januara 1995. godine, svedok je prepoznao potpis instruktora JATD-a Draška Suvare, koji se nalazio pored nekoliko imena, uključujući i njegovo, i rekao je da je u januaru 1995. godine dobio novac od Draška Suvare.<sup>4368</sup> Svedok je rekao da je pečat na tom spisku službeni pečat koji je korišćen u štabu u Beogradu i da ga je video i na službenoj odluci koju je primio, a koju je potpisao Jovica Stanišić.<sup>4369</sup> Imajući u vidu svoje zaključke iz poglavlja 6.5.3 u vezi s operacijom "Pauk" i svedočenja svedokinje JF-057, Dejana Sliškovića, Dejana Plahute i svedoka JF-035 iz istog potpoglavlja, Pretresno veće napominje da su sva ta lica učestvovala u operaciji "Pauk" kao pripadnici SDG-a ili JATD-a.

2080. U vezi s pripadnicima JATD-a, odnosno Crvenih beretki, uzimajući u obzir spiskove za isplatu DB-a Srbije na koje se upućuje gore u tekstu i svedočenje Dejana Sliškovića da su pripadnici JATD-a podizali svoje plate u zgradi DB-a u Beogradu, Pretresno veće zaključuje da je DB Srbije tokom ove operacije isplaćivao pripadnike JATD-a. Imajući u vidu svoj zaključak, na koji je već podsetilo u ovom poglavlju, da je JATD, odnosno Crvene beretke, u relevantno vreme bio jedinica DB-a Srbije podređena optuženima, Pretresno veće zaključuje da su optuženi finansirali učešće JATD-a, odnosno Crvenih beretki, u operaciji "Pauk" u periodu od novembra 1994. do jula 1995. godine.

<sup>4362</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 83-85; P452 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 30. novembra), str. 4.

<sup>4363</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 24.

<sup>4364</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 88; P454 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. decembra 1994. godine), str. 15.

<sup>4365</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 91; P454 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. decembra 1994. godine), str. 21.

<sup>4366</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 46, 89-90; Dejan Slišković, T. 5133; P454 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. decembra 1994. godine), str. 18-20.

<sup>4367</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 97; P457 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. januara 1995. godine), str. 2.

<sup>4368</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 96; Dejan Slišković, T. 5102; P456 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. januara 1995. godine), str. 18.

<sup>4369</sup> P441 (Dejan Slišković, izjava svedoka, 8. april 2010. godine), par. 96; P456 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. januara 1995. godine), str. 22.

2081. Što se tiče SDG-a, imajući u vidu svedočenje svedokinje JF-057, i pošto je uzelo u obzir svedočenje Dejana Sliškovića i izvode iz dnevnika Ratka Mladića,<sup>4370</sup> Pretresno veće konstatuje da je tokom operacije "Pauk" pripadnike SDG-a isplaćivao Fikret Abdić na terenu, a oni koji su bili ranjeni na frontu dobijali su novac preko DB-a Srbije u sedištu SDG-a u Beogradu.

2082. Pretresno veće je takođe uzelo u obzir spiskove za isplatu DB-a Srbije na koje se upućuje gore u tekstu i svedočenja svedoka JF-050 i Dejana Sliškovića, koji su prepoznali pripadnike SDG-a na tim spiskovima. Imajući na umu i svedočenje svedoka JF-027, koji je rekao da je DB MUP-a Srbije plaćao pripadnike SDG-a tokom operacije "Pauk", i svedočenje svedoka JF-035 da su pripadnici SDG-a podizali svoje plate od Crvenih beretki na Petrovoj gori, Pretresno veće zaključuje da su pripadnici SDG-a tokom te operacije, pored plata koje su dobijali od Fikreta Abdića, dobijali i plate od DB-a Srbije.

2083. Pošto je pregledalo gorenavedene spiskove za isplatu, Pretresno veće zaključuje da se imena pripadnika SDG-a i JATD-a javljaju na istim spiskovima za isplatu JATD-a, kao i da je u dnu većine tih spiskova otkucano "zamenik komandanta JATD Milan Radonjić". U vezi s tim, Pretresno veće podseća na svoj zaključak iz poglavlja 6.3.2 da je Milan Radonjić imao komandni položaj u JATD-u. Pretresno veće takođe uzima u obzir da je većinu tih spiskova potpisao Radonjić. Neke od njih su u Radonjićevo ime potpisala druga lica. Tužilaštvo navodi da se na četiri spiska za isplatu, u njihovim verzijama na b/h/s-u,<sup>4371</sup> vidi da ih je u Radonjićevo ime potpisao ili parafirao Franko Simatović.<sup>4372</sup> Tužilaštvo se poziva na svedočenje Dragoslava Krsmanovića, koji je na tabeli dokaznih predmeta potvrdio autentičnost Frenkijevog potpisa.<sup>4373</sup> U vezi s tim, Pretresno veće podseća na svoje napomene u vezi s pouzdanošću svedočenja Dragoslava Krsmanovića, iznete u poglavlju 2. Istovremeno, Pretresno veće napominje da Simatovićeva i Stanišićeva odbrana ne osporavaju samu autentičnost Simatovićevog potpisa/parafa na tim spiskovima. Simatovićeva odbrana tvrdi da je broj spiskova koje je navodno potpisao Simatović procentualno zanemarljiv i da reč "za" pored potpisa ukazuje na to da Simatović nije bio zamenik komandanta JATD-a.<sup>4374</sup> Ona dalje navodi da je "notorna činjenica" da komandant ne bi potpisao neki dokument umesto svog

<sup>4370</sup> Dokazni predmet P2536.

<sup>4371</sup> P454 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. decembra 1994. godine); P456 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. januara 1995. godine); P457 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. januara 1995. godine); P465 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. maja 1995. godine).

<sup>4372</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 909.

<sup>4373</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 909. V. takođe Dragoslav Krsmanović, T. 14708-14710; P3039 (Dokument s potpisima pokazanim Dragoslavu Krsmanoviću).

<sup>4374</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 997-999.

zamenika.<sup>4375</sup> Imajući u vidu predočene dokaze, Pretresno veće smatra da je moguće da neki dokument u ime neke osobe potpiše nadređeni te osobe.<sup>4376</sup> Što se tiče argumenta odbrane o zanemarljivoj broju spiskova koje je navodno potpisao Simatović, a ostavljajući po strani pitanje da li se Simatovićev potpis zaista nalazi na tim spiskovima, Pretresno veće smatra da je Simatović, čak i ako je video samo četiri spiska za isplatu dnevnica, morao postati svestan prakse DB-a da isplaćuje ne samo pripadnike JATD-a, već i SDG-a. Stanišićeva odbrana navodi da se na tim spiskovima za isplatu dnevnica nalaze i bivši pripadnici JATD-a i kandidati za prijem u JATD, kao i ljudi koji su dobili neka posebna zaduženja, ali nisu bili pripadnici DB-a Srbije.<sup>4377</sup> Međutim, Pretresno veće napominje da su u ovom poglavlju na spiskovima za isplatu proveravana samo imena onih lica za koja je ono zaključilo da su aktivno učestvovala u konkretnim operacijama o kojima je ovde reč.<sup>4378</sup>

2084. Pretresno veće zaključuje da se imena pripadnika SDG-a koji su učestvovali u operaciji "Pauk" pojavljuju na istim JATD-ovim spiskovima za isplatu dnevnica na kojima su i imena pripadnika JATD-a, kao i da je većinu tih spiskova potpisao zamenik komandanta JATD-a Milan Radonjić ili neko drugi u njegovo ime. Uzimajući u obzir i činjenicu da je JATD, kao što je ranije podsetilo, u relevantno vreme bio jedinica DB-a Srbije podređena optuženima, Pretresno veće zaključuje da su optuženi finansirali učešće SDG-a u operaciji "Pauk".

*(b) Treskavica/Trnovo, jun-jul 1995. godine*

2085. **Svedokinja JF-057** je rekla da su u junu i julu 1995. godine pripadnici SDG-a koji su učestvovali u operaciji na Treskavici dobijali plate na Treskavici direktno od DB-a.<sup>4379</sup> Svedokinja je rekla da su pripadnici SDG-a Srđan Marinković i Njego/Noga Janković, čija je imena prepoznala na spisku za isplatu JATD-a MUP-a Srbije za period od 1. do 15. juna 1995. godine, učestvovali u operaciji na Treskavici.<sup>4380</sup>

2086. U vezi s finansiranjem SDG-a tokom operacije na Treskavici/u Trnovu, Pretresno veće je pregledalo i više spiskova za isplatu DB-a Srbije. Na tim spiskovima se u junu i julu 1995. godine među primaocima pominju imena Dragana Petrovića zvanog Kajman i Mladena

<sup>4375</sup> Završna reč, T. 20370-20371.

<sup>4376</sup> V., na primer, Radivoje Mičić, T. 19868, gde je svedok rekao da je uvek stavljao reč "za", bez obzira na to da li se potpisivao u ime svog nadređenog ili podređenog.

<sup>4377</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 184-188.

<sup>4378</sup> Kao što je navedeno u relevantnim pododeljcima poglavlja 6.5.3.

<sup>4379</sup> P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 8.

<sup>4380</sup> Svedokinja JF-057, T. 9370-9372; P466 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. juna 1995. godine), str. 2.

Šarca.<sup>4381</sup> Osim toga, **svedok JF-050** je na spiskovima za isplatu JATD-a DB-a za jun i period od 1. do 15. jula 1995. godine prepoznao ime pripadnika SDG-a Saše Asčerića zvanog Asteriks.<sup>4382</sup> Pored toga, **svedokinja JF-057** je prepoznala ime Vasilija Mijovića na spisku za isplatu JATD-a MUP-a Srbije za period od 1. do 15. juna 1995. godine.<sup>4383</sup> Mijovićevo ime se pojavljuje i na spisku za isplatu za preostale nedelje u junu, kao i na spiskovima za isplatu za jul mesec.<sup>4384</sup> Imajući u vidu svoje zaključke iz poglavlja 6.5.3 u vezi s operacijom na Treskavici/u Trnovu i svedočenje **svedoka JF-024** da je izvesni pripadnik SDG-a čiji je nadimak bio Asteriks učestvovao u operaciji u Trnovu, čiji prikaz je dat u istom potpoglavlju, Pretresno veće napominje da su sva ta lica učestvovala u operaciji u Trnovu kao pripadnici SDG-a i da su optuženi, putem pripadnika JATD-a Mijovića, podržavali učešće SDG-a u toj operaciji.

2087. Na osnovu svedočenja svedokinje JF-057 i svedoka JF-050, kao i spiskova za isplatu DB-a na koje se upućuje gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da je u operaciji na Treskavici/u Trnovu pripadnike SDG-a plaćao DB Srbije. Pretresno veće podseća i na svoju diskusiju o navodima odbrane u vezi sa spiskovima za isplatu, izloženu u poglavlju 6.5.4 u vezi s operacijom "Pauk". Pošto je pregledalo spiskove za isplatu za operaciju na Treskavici/u Trnovu koji su rezimirani gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da se imena pripadnika SDG-a pojavljuju na istim spiskovima za isplatu kao i ime pripadnika JATD-a Vasilija Mijovića i da je te spiskove potpisao zamenik komandanta JATD-a Milan Radonjić ili neko drugi u njegovo ime. Pretresno veće takođe napominje da se i drugi pripadnici JATD-a, kao što su Radojica Božović i Davor Subotić,<sup>4385</sup> nalaze na tim spiskovima za isplatu. Uzimajući u obzir i to da je JATD bio jedinica DB-a Srbije koja je u relevantnom periodu bila podređena optuženima, na što je ranije podsetilo, Pretresno veće zaključuje da su optuženi finansirali učešće SDG-a u operaciji na Treskavici/u Trnovu.

*(c) Operacije u SBZS, kraj avgusta-kraj oktobra 1995. godine*

<sup>4381</sup> P466 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnic za period od 1. do 15. juna 1995. godine), str. 4; P467 (JATD, spisak pripadnika za isplatu dnevnic za period od 16. do 30. juna 1995. godine), str. 26; P468 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnic za period od 1. do 15. jula 1995. godine), str. 12; P540 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnic za period od 1. do 15. jula 1995. godine), str. 24.

<sup>4382</sup> P588 (Tabelarni pregled komentara u vezi sa spiskovima za isplatu DB-a, koji je potpisao svedok JF-050, 28. jun 2010. godine), str. 4-5.

<sup>4383</sup> P1615 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 9. jul 2002. godine), str. 5; P1616 (Svedokinja JF-057, izjava svedoka, 10. novembar 2002. godine), str. 8; svedokinja JF-057, T. 9372, 9491; P466 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnic za period od 1. do 15. juna 1995. godine), str. 6.

<sup>4384</sup> P467 (JATD, spisak pripadnika za isplatu dnevnic za period od 16. do 30. juna 1995. godine), str. 15; P468 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnic za period od 1. do 15. jula 1995. godine), str. 6; P540 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnic za period od 1. do 15. jula 1995. godine), str. 7.



2088. Kada je reč o isplatama pripadnika SDG-a tokom operacija u SAO SBZS 1995. godine, Pretresno veće je razmotrilo relevantno svedočenje **svedokinje JF-057** u poglavlju 6.4.4 u vezi s Banjalukom.

2089. U vezi s finansiranjem SDG-a i JATD-a, odnosno Crvenih beretki, tokom operacija u SAO SBZS 1995. godine, Pretresno veće je pregledalo i više spiskova za isplatu DB-a Srbije. Na spiskovima za isplatu za jesen 1995. godine kao primaoci se navode sledeća lica: Milorad Ulemek, Nenad Bujošević, Zvezdan Jovanović, Vasilije Mijović, Dragan Filipović zvani Fića i Radojica Božović.<sup>4386</sup> Imajući u vidu svoje zaključke iz poglavlja 6.5.3 u vezi s operacijama u SBZS, Pretresno veće napominje da su sva ta lica učestvovala u operacijama u SAO SBZS 1995. godine kao pripadnici SDG-a ili JATD-a, odnosno Crvenih beretki.

2090. Kada je reč o JATD-u, odnosno Crvenim beretkama, uzimajući u obzir gorenavedene spiskove za isplatu DB-a Srbije, Pretresno veće zaključuje da je pripadnike JATD-a tokom operacija u SBZS 1995. godine plaćao DB Srbije. Imajući u vidu svoj zaključak, na koji je već podsetilo u ovom poglavlju, da je JATD, odnosno Crvene beretke, u relevantnom periodu bio jedinica DB-a Srbije podređena optuženima, Pretresno veće zaključuje da su optuženi finansirali učešće JATD-a, odnosno Crvenih beretki, u operacijama u SAO SBZS 1995. godine.

2091. Na osnovu svedočenja svedokinje JF-057 i spiskova za isplatu JATD-a DB-a Srbije na koje se upućuje gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da je tokom učešća u operacijama u SAO SBZS 1995. godine pripadnike SDG-a plaćao DB Srbije.

2092. Pretresno veće podseća na svoju diskusiju o navodima odbrane u vezi sa spiskovima za isplatu, izloženu u poglavlju 6.5.4 u vezi s operacijom "Pauk". Pošto je pregledalo spiskove za isplatu koji su rezimirani gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da se imena pripadnika SDG-a koji su učestvovali u operacijama u SAO SBZS 1995. godine pojavljuju na istim spiskovima za isplatu dnevnica JATD-a na kojima se vide imena pripadnika JATD-a i da je te spiskove potpisao zamenik komandanta JATD-a Milan Radonjić ili neko drugi u njegovo ime. Uzimajući u obzir i to da je JATD u relevantnom periodu bio jedinica DB-a Srbije podređena optuženima, na što je već podsetilo, Pretresno veće zaključuje da su optuženi finansirali učešće SDG-a u operacijama u SAO SBZS 1995. godine. Pretresno veće napominje, na

<sup>4385</sup> Za zaključke Pretresnog veća u vezi s pripadnošću tih lica JATD-u, v. poglavlje 6.3.2.

<sup>4386</sup> P347 (Spisak lica kojima se isplaćuju dnevnicе, s potpisom komandanta JATD Milana Radonjića, 29. septembar 1995. godine), str. 14, 24, 46; P348 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. do 15. oktobra 1995. godine), str. 19, 81; P349 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. oktobra 1995. godine), str. 2, 45, 56, 68;

osnovu svedočenja svedokinje JF-057, da je i SVK povremeno možda finansirao učešće pripadnika SDG-a u tim operacijama.

*6.5.5 Optuženi su organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Škorpionima i rukovodili njima*

2093. Prema Optužnici, optuženi su organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Škorpionima i rukovodili njima.<sup>4387</sup> Pošto je u poglavlju 6.5.3 već razmotrilo navode tužilaštva u vezi s pomoći koju su optuženi pružali Škorpionima u operaciji "Pauk", u operacijama u Trnovu/na Treskavici i u SAO SBZS 1995. godine, Pretresno veće će u ovom odeljku razmotriti da li su optuženi organizovali finansiranje, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Škorpionima i rukovodili njima van vremenskog okvira tih operacija i da li su organizovali obuku Škorpiona i njome rukovodili.

2094. U vezi s tim, Pretresnom veću su predočena svedočenja svedoka JF-024, Gorana Stoparića, svedoka JF-029, Petra Đukića i Gvozdena Gagića. Pretresno veće će se sada osvrnuti na dokaze koji se tiču finansijske i logističke podrške Škorpionima.

2095. **Svedok JF-024**, Srbin iz Hrvatske,<sup>4388</sup> rekao je da su 1994. godine pripadnici Škorpiona imali neograničeni pristup gorivu i da su dobijali 750 nemačkih maraka mesečno, kao i da misli da je te isplate vršila Naftna industrija Krajine.<sup>4389</sup> Pre neke operacije, Škorpioni su oružje dobijali od Milanovića, koji je obaveštavao Medića gde može da ode po kamione s municijom, oružjem i drugom opremom potrebnom za dotičnu operaciju. Svedok misli da je većina oružja poticala iz kasarne u Vukovaru. Svedok je rekao da su Škorpioni dobijali vozila s civilnim registarskim tablicama RSK i tablicama SVK od Srđana Manojlovića i da je Medićevo vozilo imalo plave registarske tablice, identične tablicama srpske policije i drugih državnih organa, sa slovom "M" koje, prema rečima ovog svedoka, označava miliciju.<sup>4390</sup>

P541 (Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 16. do 31. avgusta 1995. godine), str. 3, 14, 17, 30; P543

(Spisak pripadnika JATD za isplatu dnevnica za period od 1. avgusta do 15. septembra 1995. godine), str. 5, 8, 30, 32, 36.

<sup>4387</sup> Optužnica, par. 3, 5, 15(c). U Završnom pretresnom podnesku, Tužilaštvo navodi i da su optuženi obučavali i finansirali Škorpione i obezbeđivali im logističku podršku, što Pretresno veće tumači kao parafrazu gorenavedene formulacije iz Optužnice. V. Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 187, 192, 194, 610, 641, 755.

<sup>4388</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), str. 1, par. 4-6; P2147 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 25. maj 2005. godine), str. 1-2; P2148 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 31. maj 2005. godine), str. 1; P2149 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 7. oktobar 2010. godine), str. 1.

<sup>4389</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 41, 44; svedok JF-024, T. 11108-11110.

<sup>4390</sup> P2146 (Svedok JF-024, izjava svedoka, 17. februar 2005. godine), par. 45, 88; svedok JF-024, T. 11014-11015, 11099, 11112-11113, 11168, 11181-11184; P2153 (Komentari svedoka JF-024 u vezi s video-snimkom operacije "Pauk" i video-snimkom Škorpiona), str. 5; P2154 (Komentari svedoka JF-024 u vezi sa stop-fotografijama iz video-snimka Škorpiona); P2161 (Video-snimak akcije Škorpiona u Trnovu); D225 (Stop-fotografija iz video-snimka Škorpiona).

2096. **Goran Stoparić**, bivši pripadnik Škorpiona,<sup>4391</sup> rekao je da su u Đeletovcima pripadnike Škorpiona redovno posećivala lica za koja su neki vojnici tvrdili da su iz DB-a Srbije, koja su im donosila "kakvu god opremu [su] trebali", kao i plate u kovertama.<sup>4392</sup> Svedok je rekao da su Škorpioni dobijali plate (isplaćivane u nemačkim markama) od Naftne industrije Krajine; oni su primali još jednu platu (isplaćivanu u srpskim dinarima), za koju svedok misli da je dolazila iz DB-a Srbije, pošto im je čovek koji je taj novac distribuirao Škorpionima 1994. i 1995. godine rekao da je novac stizao iz MUP-a Srbije, a grupa od četiri-pet pripadnika Škorpiona, među kojima je bio Srđan Manojlović, obično je odlazila u Beograd da podigne plate.<sup>4393</sup> Škorpionima je rečeno da je nešto od oružja i opreme koji su im podeljeni došlo od MUP-a, za koji svedok misli da je bio MUP Srbije, pošto po njegovom mišljenju MUP Krajine nije mogao posedovati takve nove pištolje; nešto oružja obezbedio je i SVK.<sup>4394</sup>

2097. **Svedok JF-029**, koji je u periodu od 1991. do aprila 1996. godine bio visoki funkcioner u Ministarstvu odbrane RSK,<sup>4395</sup> rekao je da je, na osnovu odluke iz 1992. godine, Vlada RSK snabdevala Škorpione oružjem, ali da je naftna industrija u Mirkovcima nastavila da isplaćuje njihove plate (po odobrenju Vlade) i da je, pored toga, obezbeđivala većinu njihove opreme.<sup>4396</sup> Vukovarski korpus je Škorpione naoružao pištoljima, automatskim puškama, minobacačima, tromblonima, zoljama i minama iz svog centralnog magacina u Vukovaru.<sup>4397</sup>

2098. **Petar Đukić**, glavni inspektor policije RSK od 15. marta 1993. do 1. jula 1996. godine,<sup>4398</sup> rekao je da je učestvovao u istrazi o poslovanju naftnog preduzeća "NIK", tokom

<sup>4391</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 68, 77; Goran Stoparić, T. 10327.

<sup>4392</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 73-74; Goran Stoparić, T. 10432-10437.

<sup>4393</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 73-74, 78; Goran Stoparić, T. 10340-10341, 10375-10376.

<sup>4394</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 73; Goran Stoparić, T. 10424-10431.

<sup>4395</sup> Svedok JF-029, T. 10004-10007, 10083, 10089, 10156; P1665 (Svedok JF-029, list sa pseudonimom); P1668 (Tabela s dokumentima koje je pregledao svedok JF-029 i njegovim komentarima, 7. decembar 2010. godine), str. 5, 8-9, 11; P1678 (Naredba o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost u Ministarstvu odbrane, koju je u ime Ilije Kojića potpisao Goran Hadžić, 19. decembar 1991. godine); P1685 (Rešenje Ministarstva odbrane RSK o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost, s potpisom ministra, pukovnika Stojana Španovića, 1. februar 1993. godine); P1689 (Odluka Vlade RSK o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost, s potpisom predsednika Vlade Borislava Mikelića, 6. jul 1994. godine); P1692 (Rešenje VJ o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost u Ministarstvu odbrane RSK, s potpisom nadležnog starešine Steve Medakovića, 30. oktobar 1995. godine); D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 4, 15-16, 43.

<sup>4396</sup> Svedok JF-029, T. 10049, 10123-10124, 10215; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred sudom u Beogradu), str. 38-40, 49.

<sup>4397</sup> D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred sudom u Beogradu), str. 75-76.

<sup>4398</sup> Petar Đukić, T. 17910, 17913, 17918-17920, 17971, 18003-18004, 18059, 18062, 18065; D759 (Pismo zahvalnosti generala Waltera Fallmanna, komesara Civilne policije, UNTAES, 22. avgust 1996. godine); D760 (Zahvalnica UNTAES-a u vezi s izborima u SBZS održanim 13. i 14. aprila 1997. godine); D761 (Dopis Jacques Paul Kleina, prelaznog upravnika UNTAES-a, u vezi s imenovanjem, 2. jun 1996. godine).

koje se ispostavilo da su Škorpioni, pored plata koje su primali od SVK-a, od "NIK-a" dobijali znatne gotovinske iznose i gorivo za svoja vozila.<sup>4399</sup>

2099. **Gvozden Gagić**, službenik MUP-a Srbije početkom devedesetih godina,<sup>4400</sup> u svedočenju je rekao da su on i njegov tim tokom krivičnog postupka protiv Škorpiona pred nacionalnim sudom obavili razgovor s braćom Medić, koji su rekli da su pripadnike jedinice plaćale Naftna industrija Krajine i Vlada RSK, a da su od Vlade RSK dobijali i opremu.<sup>4401</sup> Gagićeve kolege, koje su obavile razgovore s drugim pripadnicima Škorpiona, dobile su slične odgovore na svoja pitanja.<sup>4402</sup>

2100. U vezi s obukom Škorpiona, Pretresnom veću je predloženo svedočenje **Gorana Stoparića**, koji je rekao da su mu, kada se krajem 1992. ili početkom 1993. godine priključio Škorpionima, rekli da je oko 30% od ukupno 200 pripadnika Škorpiona prošlo obuku s Crvenim beretkama u Erdutu i na Tari.<sup>4403</sup>

2101. Na osnovu predloženih dokaza, Pretresno veće zaključuje da je Naftna industrija Krajine bila glavni izvor finansiranja Škorpiona i da je pripadnicima Škorpiona isplaćivala plate po odobrenju Vlade RSK. Pretresno veće takođe napominje da je Goran Stoparić rekao da je DB Srbije Škorpionima dopunjavao plate. Imajući u vidu neodređeni i spekulativni karakter Stoparićevog svedočenja u ovom kontekstu i primećujući da on nije naveo na osnovu čega zaključuje da se, kada se govorilo o MUP-u Srbije, automatski mislilo na DB Srbije, Pretresno veće u vezi s tim ne može da izvede zaključak.

2102. Uzimajući u obzir Đukićevo svedočenje i svedočenje svedoka JF-024, Pretresno veće zaključuje da je Naftna industrija Krajine, pored toga što je Škorpionima isplaćivala plate, obezbedila barem deo opreme za tu jedinicu i snabdevala je gorivom. Na osnovu svedočenja svedoka JF-029, svedoka JF-024, Gvozdena Gagića i Gorana Stoparića, Pretresno veće zaključuje da je Vlada RSK Škorpione snabdevala opremom i obezbeđivala im oružje preko kasarne Vukovarskog korpusa SVK. Pretresno veće smatra da dokazi iz druge ruke čiji se izvor ne zna, a koje je predložio Goran Stoparić, da je deo oružja Škorpiona poticao od MUP-a nisu dovoljno jasni i da je njegov zaključak da je MUP o kojem je reč zapravo bio MUP Srbije spekulativne prirode, pa stoga neće dalje razmatrati njegovo svedočenje u vezi s tim.

<sup>4399</sup> Petar Đukić, T. 17993-17995.

<sup>4400</sup> Gvozden Gagić, T. 17101-17102.

<sup>4401</sup> Gvozden Gagić, T. 17218-17225.

<sup>4402</sup> Gvozden Gagić, T. 17225.

<sup>4403</sup> P1702 (Goran Stoparić, izjava svedoka, 24. novembar 2003. godine), par. 75; P1704 (Goran Stoparić, ispravke izjava svedoka, 13. decembar 2010. godine), str. 1; Goran Stoparić, T. 10327, 10494-10495.

2103. U vezi s obukom, Pretresno veće uzima u obzir svedočenje Gorana Stoparića da su pripadnici Škorpiona prošli obuku u centrima u Erdutu i na Tari. Imajući u vidu svoje zaključke iz poglavlja 6.4.3 u vezi s centrom u Erdutu i iz poglavlja 6.3.3 u vezi s centrom na Tari, kao i uopšteni karakter Stoparićevog svedočenja u vezi s tim, Pretresno veće ne može da zaključi da su Škorpioni prošli obuku na tim lokacijama.

2104. Pretresnom veću nisu predočeni dokazi da su optuženi imali bilo kakvu ulogu u finansiranju, obuci ili snabdevanju Škorpiona opremom i oružjem. Shodno tome, Pretresno veće ne može da zaključi da su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške Škorpionima i da su rukovodili njima izvan vremenskog okvira operacije "Pauk" (u kojoj su Škorpioni učestvovali u periodu od novembra 1994. do aprila 1995. godine), operacije u Trnovu/na Treskavici tokom juna-jula 1995. godine i operacija u SAO SBZS u periodu od avgusta do oktobra 1995. godine.

#### *6.5.6 Optuženi nisu uputili Škorpione da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela*

2105. Prema Optužnici, optuženi nisu uputili Škorpione da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela.<sup>4404</sup> Tužilaštvo se nije osvrnulo na te optužbe u svom Završnom pretresnom podnesku.

2106. Pretresnom veću nisu predočeni nikakvi neposredni dokazi u vezi s tim. Kako je precizirano u ovom poglavlju, Pretresno veće nije zaključilo da su optuženi rukovodili učešćem Škorpiona u bilo kojem od konkretnih dejstava, što je moglo da podrazumeva njihovu obavezu da ih upute da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela.

---

<sup>4404</sup> Optužnica, par. 5, 15(c).

## 6.6 Policija SAO Krajine i TO SAO Krajine

### *6.6.1 Uvod*

2107. Pretresno veće će u ovom poglavlju razmotriti dokaze u vezi s policijom SAO Krajine, koja se navodi i kao Martićeva policija ili martićevci, kao i dokaze u vezi s TO-om SAO Krajine. Pretresno veće će se osvrnuti na navode tužilaštva predočene u Optužnici. U tom pogledu, ono će najpre razmotriti dokaze u vezi s formiranjem policije i TO-a SAO Krajine. Zatim će ispitati da li su optuženi organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške policiji i TO-u SAO Krajine ili rukovodili njima tokom perioda na koji se odnosi Optužnica. Najzad, razmotriće navodni propust optuženih da upute jedinice policije i TO-a SAO Krajine da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela.

### *6.6.2 Optuženi su organizovali formiranje jedinica policije i TO-a SAO Krajine i rukovodili njime*

2108. Prema Optužnici, optuženi su organizovali formiranje policije i TO-a SAO Krajine i rukovodili njime.<sup>4405</sup> Pretresno veće napominje da je Skupština SAO Krajine 19. decembra 1991. godine proglasila RSK.<sup>4406</sup> Pretresno veće pretpostavlja da se u dokazima svako upućivanje na SAO Krajinu posle 19. decembra 1991. godine zapravo odnosi na RSK. Imajući u vidu gorenavedeno, Pretresno veće će radi doslednosti svuda u ovom poglavlju koristiti nazive "policija SAO Krajine" i "TO SAO Krajine". Tužilaštvo u svom Završnom pretresnom podnesku navodi da su optuženi uspostavili policijske stanice u SAO Krajini.<sup>4407</sup> Tužilaštvo takođe precizira da ono ne tvrdi da su optuženi davali doprinos u svim onim raznim oblicima koji se navode u Optužnici (formiranje, obuka, finansiranje, itd.) za svaku od jedinica navedenih u Optužnici.<sup>4408</sup> Primajući na znanje povlačenje tih navoda, Pretresno veće napominje da tužilaštvo nije predočilo nikakve konkretne argumente u vezi s formiranjem TO-a SAO Krajine, pa stoga neće izvoditi zaključke u vezi s tim.

2109. U vezi s formiranjem policije SAO Krajine, Pretresno veće je formalno primilo na znanje činjenice o kojima je presuđeno, a dokazi su mu predočeni putem brojnih svedoka, kao i putem dokumentarnog materijala. Pretresno veće će najpre razmotriti dokaze koji su mu predočeni u vezi s događajima u SAO Krajini u avgustu 1990. godine, uključujući navodno

---

<sup>4405</sup> Optužnica, par. 15(b).

<sup>4406</sup> V. Činjenice o kojima je presuđeno III, činjenica br. 149.

<sup>4407</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 23-30.

<sup>4408</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 187, fusnota 528.

stvaranje takozvanih "paralelnih struktura", kako je to opisao Milan Babić i kako se navodi u Optužnici.

2110. **Svedok JF-039**, Srbin iz Hrvatske,<sup>4409</sup> rekao je da je oko 17. avgusta 1990. godine video kako na stotine ljudi ide prema Omladinskom naselju u Golubiću.<sup>4410</sup> Preko puta Omladinskog naselja, pored jedne trosobne kuće, svedok je video Milana Martića, koga tada nije poznavao, Milenka Zelenbabu, policijskog inspektora iz Knina, Jovu Dmitrovića, za koga je kasnije saznao da je bio komandant rezervnog sastava policije u Kninu, i Jovicu Marića zvanog Jovo.<sup>4411</sup> Svedok je takođe video Mirka Cenića, koji je beležio imena pripadnika rezervnog sastava policije kojima je izdato oružje.<sup>4412</sup> Tu su bili i Dušan Orlović, Jovo Opačić, Dušan Zelenbaba, Nebojša Mandinić, Bogoljub Popović i Milan Babić.<sup>4413</sup> Martić je lično izdavao oružje koje je pripadalo rezervnom sastavu policije i bilo uskladišteno u magacinu stanice policije u Kninu.<sup>4414</sup> Svedok je mislio da sama policija nije bila u stanju da organizuje distribuciju oružja i finansiranje svega toga i zaključio da je iza toga stajao SDS, koji je u to vreme bio na vlasti.<sup>4415</sup> Međutim, Martić mu je kasnije rekao da je u to vreme već bio kontaktirao Jovicu Stanišića kako bi osigurao da dobije potrebnu količinu oružja, pošto nije imao poverenja u SDS.<sup>4416</sup> Onog dana kada je u Kninu izdato oružje, pojavile su se barikade od balvana.<sup>4417</sup> Martić je snažno podržavao postavljanje barikada i u stvari je želeo da ih se postavi još više kako bi bile zaštita od Hrvata.<sup>4418</sup> Na početku su se na barikadama nalazili lokalni pripadnici rezervnog sastava policije, ali kasnije su im se priključili ljudi iz Srbije.<sup>4419</sup> Svedok JF-039 je rekao da je kuća u Golubiću ispred koje je deljeno oružje postala štab za podizanje barikada. Branko Marjanović (sekretar SDS-a), Bogoljub Popović (pukovnik JNA u penziji) i Stojko Bjelanović (takođe pukovnik JNA u penziji) sastali su se u

<sup>4409</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), str. 1, par. 1, 5, 23; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1958-1959.

<sup>4410</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 9; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1961, 2067.

<sup>4411</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 10; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1961-1962, 2067, 2071-2072.

<sup>4412</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 10, 12; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1962-1963, 2072-2073.

<sup>4413</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 12-13; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1963, 1966, 2073.

<sup>4414</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 10; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1962, 1971, 2071-2072; svedok JF-039, T. 7372.

<sup>4415</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 13; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2073-2074; svedok JF-039, T. 7372-7373, 7376-7377, 7380.

<sup>4416</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 20.

<sup>4417</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 19; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1965, 2067, 2075-2076.

<sup>4418</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 30.

<sup>4419</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 20; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1971.

štabu s oficirima JNA, Martićem, Babićem i Orlovićem.<sup>4420</sup> Prema rečima ovog svedoka, Martić je tokom prve dve nedelje danonoćno boravio u štabu.<sup>4421</sup> On je imenovan za "komandanta barikada odbrane".<sup>4422</sup> Posle otprilike dve nedelje, krajem avgusta ili 1. septembra 1990. godine, štab je premešten u jednu kuću u Oton Polju.<sup>4423</sup> U drugoj polovini decembra 1990. ili početkom 1991. godine, barikade su uklonjene ili premeštene.<sup>4424</sup>

2111. Pretresno veće je razmotrilo i svedočenje **Milana Babića**, predsednika Vlade SAO Krajine,<sup>4425</sup> u vezi s podizanjem barikada, štabom u Golubiću i tvrdnjom da je Milan Martić bio vođa tog pokreta (koje je delom izloženo u poglavlju 6.3.2 u vezi s centrom za obuku u Golubiću) i smatra da se ono podudara s gorenavedenim svedočenjem svedoka JF-039.

2112. **Mile Bosnić**, član Regionalnog odbora SDS-a i predsednik Odbora SDS-a za Kordun,<sup>4426</sup> u svedočenju je rekao da su meštani uspostavili noćne straže kako bi zaštitili civilno stanovništvo sela od napada jedinica hrvatske policije ili ZNG-a.<sup>4427</sup> Barikade su spontano podignute u znak odgovora na pretnje i pokušaje pripadnika hrvatske policije da uđu na to područje.<sup>4428</sup> Tek nakon što su podignute barikade u Kninu, to pitanje je razmotreno na sastanku Glavnog odbora SDS-a, ali u tom trenutku nije doneta odluka o daljim akcijama.<sup>4429</sup> Svedok je rekao da je otprilike 16. ili 17. avgusta 1990. godine prešao preko nekih od barikada podignutih oko Knina i da su na njima bili meštani koji su nosili civilnu odeću i uniforme rezervnog sastava policije. Neki od tih ljudi imali su lovačke puške i pištolje, a neki automate za koje svedok pretpostavlja da su poticali od rezervnog sastava policije.<sup>4430</sup> Nije bilo drugog izvora iz koga je moglo da se dobije oružje, mada je u kasnijoj fazi oružje kupovano od švercera.<sup>4431</sup> Svedok nikada nije čuo da je Martić distribuirao oružje.<sup>4432</sup>

<sup>4420</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 14, 18; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1966-1967.

<sup>4421</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1972, 2079-2080.

<sup>4422</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1974.

<sup>4423</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 18; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1972, 2079, 2081-2082; svedok JF-039, T. 7303.

<sup>4424</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 25, 30; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2087-2089; svedok JF-039, T. 7307.

<sup>4425</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12965; P1880 (Potvrda o smrti za Milana Babića).

<sup>4426</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 2.

<sup>4427</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 4; Mile Bosnić, T. 12644-12645.

<sup>4428</sup> Mile Bosnić, T. 12666.

<sup>4429</sup> Mile Bosnić, T. 12646.

<sup>4430</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 9.

<sup>4431</sup> Mile Bosnić, T. 12645, 12666.

<sup>4432</sup> Mile Bosnić, T. 12649-12650.



2113. **Svedok JF-038**, aktivni pripadnik jugoslovenskog saveznog SDB-a do oktobra 1992. godine,<sup>4433</sup> u svedočenju je rekao da mu je Martić, kada je 20. maja 1991. godine otišao da ga vidi u Kninu, rekao da su Srbi sami organizovali noćne straže i kontrolne punktove, uz pomoć policije.<sup>4434</sup>

2114. Pretresno veće će sada preći na dokaze o počecima formiranja policije SAO Krajine. **Mile Bosnić** je rekao da je proces formiranja srpske policije Krajine počeo otprilike 17. ili 18. avgusta 1990. godine, kada su hrvatske snage napustile Knin, i da je trajao tokom 1990. i 1991. godine.<sup>4435</sup> Svedok nije video nikakvu policiju iz Srbije, niti je bilo kakva informacija o prisustvu tih policajaca prosleđena Glavnom odboru SDS-a, čiji je član bio. Takođe nikada nije čuo da je Jovica Stanišić imao ikakve veze s formiranjem srpske policije Krajine.<sup>4436</sup>

2115. **Svedok JF-039** je rekao da je Martić preuzeo kontrolu nad policijom u Krajini sredinom novembra 1990. godine i da je od tada nastojao da se, radi informisanja, svake nedelje sastaje s načelnicima policije.<sup>4437</sup> Prema rečima ovog svedoka, Martić je imao odlične odnose s načelnicima i komandirima policije.<sup>4438</sup> Martić je bio najpopularniji čovek u policiji i imao je "100 posto" kontrolu nad policijom.<sup>4439</sup> Martić je tokom cele 1991. godine komandovao policijom.<sup>4440</sup> Svedok je takođe rekao da su načelnici policije dolazili kod Martića u Knin da podignu plate za svoje ljude.<sup>4441</sup>

2116. **Svedok C-1211**, Hrvat iz Hrvatske Dubice, u opštini Kostajnica,<sup>4442</sup> rekao je da su, kada je 1990. godine formirana SAO Krajina, mnogi srpski mladići i srpski policajci iz cele Hrvatske otišli u Bosansku Dubicu i priključili se "Miliciji SAO Krajine", kojom je komandovao Milan Martić i koja je postala poznata pod nazivom Martićeva policija.<sup>4443</sup> **Svedok DST-043**, Srbin iz Knina,<sup>4444</sup> takođe je rekao da su specijalne jedinice policije SAO

<sup>4433</sup> P420 (Svedok JF-038, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 31. mart-4. april 2006. godine), str. 3021, 3023-3025, 3027, 3116.

<sup>4434</sup> P420 (Svedok JF-038, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 31. mart-4. april 2006. godine), str. 3075.

<sup>4435</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 11; Mile Bosnić, T. 12777-12778.

<sup>4436</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 12.

<sup>4437</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 58; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1980, 2021.

<sup>4438</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1979.

<sup>4439</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1980.

<sup>4440</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2007-2008; svedok JF-039, T. 7342-7343.

<sup>4441</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 58-59; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1984, 2134.

<sup>4442</sup> P1710 (Svedok C-1211, izjava svedoka, 9. novembar 2000. godine), str. 1, 3; P1713 (Svedok C-1211, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 12. jun 2006. godine), str. 5401.

<sup>4443</sup> P1710 (Svedok C-1211, izjava svedoka, 9. novembar 2000. godine), str. 3-4; P1713 (Svedok C-1211, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 12. jun 2006. godine), str. 5412.

<sup>4444</sup> D322 (Svedok DST-043, izjava svedoka, 29. jun 2011. godine), par. 1-2; svedok DST-043, T. 12914-12919, 13027-13030, 13032.

Prevod

Krajine bile pod komandom Milana Martića.<sup>4445</sup> **Svedok JF-006**, Srbin iz mesta Plaški,<sup>4446</sup> rekao je da su pripadnici Martićeve policije u Plaškom većinom bili dobri i poštteni ljudi.<sup>4447</sup> Svedok je rekao da su policajci iz redovnog sastava u Plaškom ostali pod komandom Dušana Latasa.<sup>4448</sup> Iako su te dve policije u određenoj meri bile odvojene, obe su obavljale redovne policijske dužnosti.<sup>4449</sup> **Josip Josipović**, Hrvat iz mešovitog sela Predore blizu Hrvatske Dubice, u opštini Kostajnica,<sup>4450</sup> rekao je da su posle izbora formirani nova hrvatska policija i Zbor narodne garde.<sup>4451</sup> Otprilike u to isto vreme, Srbi su formirali jedinice TO-a i sopstvenu policiju.<sup>4452</sup> Prema rečima ovog svedoka, bilo je teško razlikovati kojim jedinicama pripadaju Srbi (TO-u, policiji ili JNA), budući da su nosili raznovrsne kokarde i oznake, uključujući petokraku zvezdu i oznake s natpisom "SAO Krajina".<sup>4453</sup>

2117. Pretresno veće će sada preći na činjenice o kojima je presuđeno i dokaze o Martićevom položaju u Vladi SAO Krajine i stvaranju DB Krajine. Prema činjenicama o kojima je presuđeno, 4. januara 1991. godine Milan Martić je imenovan za sekretara za unutrašnje poslove SAO Krajine. Izvršno veće je 5. januara 1991. godine obavestilo MUP Hrvatske da osnivanjem SUP-a prestaju da važe ingerencije MUP-a Hrvatske na teritoriji SAO Krajine.<sup>4454</sup> Pretresno veće je razmotrilo dokumentarne dokaze koji se podudaraju s tim činjenicama o kojima je presuđeno.<sup>4455</sup>

2118. **Mile Bosnić** je rekao da je prisustvovao sastanku Glavnog odbora SDS-a kada je Martić imenovan za sekretara za unutrašnje poslove SAO Krajine. Martića je preporučio Babić koji je rekao, između ostalog, da je Martić iz Knina i da je poznat kao srpski rodoljub.<sup>4456</sup> Prema najboljim saznanjima svedoka, Jovica Stanišić nije učestvovao u procesu odlučivanja, niti ga je Babić pomenuo u vezi s tim ili u vezi s formiranjem SUP-a.<sup>4457</sup> Svedok je rekao da je, prema članu 7 Odluke o osnivanju SUP-a SAO Krajine, Babić bio zadužen za

<sup>4445</sup> Svedok DST-043, T. 13108.

<sup>4446</sup> P103 (Svedok JF-006, izjava svedoka, 20. januar 2001. godine), str. 1-2.

<sup>4447</sup> P103 (Svedok JF-006, izjava svedoka, 20. januar 2001. godine), str. 5; P105 (Svedok JF-006, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 28. mart 2006. godine), str. 2804, 2808; svedok JF-006, T. 2518-2519.

<sup>4448</sup> Svedok JF-006, T. 2453-2454, 2487.

<sup>4449</sup> P103 (Svedok JF-006, izjava svedoka, 20. januar 2001. godine), str. 5; svedok JF-006, T. 2487-2488.

<sup>4450</sup> P68 (Josip Josipović, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. april 2006. godine), str. 3293-3294, 3327; P73 (Službena zabeleška, Josip Josipović, 1. april 1992. godine), str. 1.

<sup>4451</sup> P68 (Josip Josipović, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. april 2006. godine), str. 3295-3297, 3331-3332, 3338.

<sup>4452</sup> P68 (Josip Josipović, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. april 2006. godine), str. 3297-3298, 3332.

<sup>4453</sup> P68 (Josip Josipović, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. april 2006. godine), str. 3299, 3303, 3335, 3353, 3383.

<sup>4454</sup> Činjenice o kojima je presuđeno III, činjenica br. 7.

<sup>4455</sup> P1907 (Odluka Izvršnog veća SAO Krajine o osnivanju Sekretarijata za unutrašnje poslove Srpske Autonomne Oblasti Krajine, s potpisom Milana Babića, 4. januar 1991. godine); P1908 (Zapisnik sa sednice Izvršnog veća SAO Krajine, 4. januar 1991. godine); P1909 (Uredba Izvršnog veća SAO Krajine o unutrašnjoj organizaciji i radu Sekretarijata za unutrašnje poslove, 19. januar 1991. godine); P1119 (Rešenje Izvršnog veća o imenovanju Milana Martića za sekretara za unutrašnje poslove SAO Krajine, s potpisom Milana Babića, 4. januar 1991. godine).

<sup>4456</sup> Mile Bosnić, T. 12669.

<sup>4457</sup> Mile Bosnić, T. 12670, 12672.

unutrašnju organizaciju Sekretarijata, a da je Martić učestvovao u pripremnim radnjama za SUP, ali nije donosio odluke u vezi s organizacijom i delovanjem.<sup>4458</sup> Svedok je rekao da sve do avgusta 1991. godine SDS i policija na Kordunu i Baniji nisu priznavali Martićevu vlast i da on stoga nije imao uticaj na tom području, a policiju na Kordunu i Baniji plaćale su hrvatske vlasti.<sup>4459</sup>

2119. **Svedok DST-043** je rekao da je, ubrzo nakon imenovanja Milana Martića za sekretara za unutrašnje poslove, prvi put formirana obaveštajna služba SAO Krajine u Kninu i da su nju činili ljudi koji su ranije radili u obaveštajnoj službi.<sup>4460</sup> Dušan Orlović je imenovan za načelnika DB-a Krajine u januaru 1991. godine. Posle je na njegovo mesto došao Slobodan Pecikozić.<sup>4461</sup> **Mile Bosnić** je rekao da je od Babića na sednici Glavnog odbora SDS-a nezvanično saznao da postoji SDB Krajine na čijem čelu je Orlović.<sup>4462</sup> Pretresno veće podseća na svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 u vezi s centrom za obuku u Golubiću da je Dušan Orlović bio pripadnik jedinice DB-a Srbije poznate kao Crvene beretke, koja je formirana sredinom 1991. i koja je kasnije predložena za nagradu na proslavi u Kuli 1996. godine, kao i na svedočenja svedoka JF-031 da je Orlović bio veza između Martića i DB-a Srbije i svedoka JF-039 da je Orlović referisao DB-u Srbije, koja je razmotrilo u tom istom poglavlju. U vezi s tim, **Milan Babić** je rekao da je, u cilju sprečavanja kontrole DB-a Srbije nad Krajinom, Vlada Krajine 1. avgusta 1991. godine donela odluku o ukidanju DB-a Krajine.<sup>4463</sup>

2120. Pretresno veće će sada preći na dokaze koji su mu predočeni u vezi s takozvanim "paralelnim strukturama vlasti". **Milan Babić** je rekao da je paralelnu strukturu vlasti i moći u SAO Krajini DB Srbije počeo da formira u avgustu 1990. godine i da je ona počela s radom u aprilu 1991. godine.<sup>4464</sup> Ta struktura je funkcionisala u saradnji sa SUP-om i MUP-om SAO Krajine. Nju su činili pripadnici MUP-a Srbije, DB-a i SJB-a Srbije, policajci iz srpskih

<sup>4458</sup> Mile Bosnić, T. 12671-12673; D315 (Komentari Mileta Bosnića u vezi s dokaznim predmetima i potencijalnim dokaznim predmetima), str. 2.

<sup>4459</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 18, 30; D314 (Mile Bosnić, beleške s pripremnog razgovora, 8. jul 2011. godine), str. 2.

<sup>4460</sup> D322 (Svedok DST-043, izjava svedoka, 29. jun 2011. godine), par. 64; svedok DST-043, T. 13066.

<sup>4461</sup> D322 (Svedok DST-043, izjava svedoka, 29. jun 2011. godine), par. 64-65; svedok DST-043, T. 13076.

<sup>4462</sup> Mile Bosnić, T. 12785-12787.

<sup>4463</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1417-1418; P1903 (Odluka Vlade SAO Krajine o ukidanju Službe državne bezbednosti na teritoriji Srpske Autonomne Oblasti Krajine, 1. avgust 1991. godine).

<sup>4464</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1390-1391, 1418; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12918, 13490-13491; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3341-3342.

Prevod

opština u Hrvatskoj i članovi SDS-a, a njome su rukovodili Milošević i DB Srbije.<sup>4465</sup> Prema Babićevim rečima, ta struktura je formirana nelegalno i nije bila podređena Vladi Krajine.<sup>4466</sup> Ona je funkcionisala paralelno s vlastima Krajine i svoje odluke je silom nametala vlastima.<sup>4467</sup> Centralna ličnost te strukture bio je Jovica Stanišić, a zatim su sledili Franko Simatović, Kapetan Dragan ("Rasko" Vasiljković), Milan Martić, Dušan Orlović, Nebojša Mandinić, Jovo Vitas, Radmilo Bogdanović i Cvele Cvetković, novinar.<sup>4468</sup> Babić je rekao da su kasnije, pod Miloševićevim i Stanišićevim uticajem, predsednici i potpredsednici opština počeli da se priključuju toj strukturi i da je ona uspela da uspostavi formalnopravnu vlast u RSK.<sup>4469</sup> Prema Babićevim rečima, njen cilj je bio da isprovocira sukob s hrvatskim vlastima i u njega uvuče JNA.<sup>4470</sup> Babić je bio zabrinut zbog aktivnosti Orlovića, Stanišića, Simatovića i paralelne strukture, jer su oni uveli diskriminatorску praksu prema Hrvatima i provocirali su sukobe, pokušavajući da uspostave kontrolu nad Krajinom i da upravljaju njenom policijom i dobrovoljačkim jedinicama.<sup>4471</sup>

2121. U vezi s tim, **Mile Bosnić** je rekao da ne zna za postojanje paralelne strukture koja je Babiću oduzela vlast 1991. godine i da Babićeva tvrdnja da je Jovica Stanišić bio centralna ličnost paralelne strukture u Krajini ne može biti tačna jer to nije moglo da se dogodi bez znanja SDS-a.<sup>4472</sup>

2122. Pretresno veće će sada razmotriti dokaze koji su mu predočeni u vezi s podrškom koja je pružana Martiću pre nego što je formalno osnovana policija SAO Krajine. **Svedok JF-039** je rekao da su počev od septembra 1990. godine kamioni s oružjem dolazili u Bosansko Grahovo, odakle su ga Milan Martić i Dušan Orlović transportovali manjim vozilima u Knin i druge delove Krajine.<sup>4473</sup> Svedok je ispričao da ga je Martić negde u decembru 1990. godine

<sup>4465</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1390-1391; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12918; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3341.

<sup>4466</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13492-13493, 13499.

<sup>4467</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13492-13493.

<sup>4468</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1391; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12918-12919, 13491-13492; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3341.

<sup>4469</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13492-13493.

<sup>4470</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13065, 13501.

<sup>4471</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1418-1419.

<sup>4472</sup> Mile Bosnić, T. 12676, 12679.

<sup>4473</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1988-1989; svedok JF-039, T. 7311-7312.

zamolio da ode u stanicu policije u Kninu i obavesti policiju o tome da stiže oružje koje očekuje od Stanišića kako policajci ne bi greškom pomislili da su lica koja isporučuju oružje pripadnici hrvatske policije.<sup>4474</sup> Dok se približavao stanici policije, svedok je video kako lokalni policajci beže, a plava policijska vozila marke puch s registarskim tablicama MUP-a Srbije silaze niz ulicu.<sup>4475</sup> On je kasnije saznao da su u jednom od tih vozila bili Simatović i Boro Kostić.<sup>4476</sup> Svedok je rekao da je tada prvi put lično video Simatovića.<sup>4477</sup> Svedok je u policijskoj garaži iz ta dva vozila istovario automatske i poluautomatske puške; u svakom od vozila bilo je oko 200 cevi.<sup>4478</sup> Kostić je registarske tablice MUP-a zamenio civilnim.<sup>4479</sup> Simatović je zatim otišao da se vidi s Martićem u njegovoj kancelariji, a Martić je kasnije svedoku rekao da je dobio novac iz Beograda za isplatu plata.<sup>4480</sup>

2123. Pretresnom veću su takođe predloženi dokazi u vezi s daljom podrškom koja je pružana Martiću posle njegovog izbora za sekretara za unutrašnje poslove Krajine. U vezi s tim, Pretresno veće podseća na svedočenje svedoka JF-039 iz poglavlja 6.3.2 u vezi s centrom za obuku u Golubiću o Martićevom odlasku u Beograd u januaru 1991. godine i njegovom sastanku sa Stanišićem i Simatovićem. **Svedok JF-039** je rekao i da je u januaru 1991. godine, nakon što se vratio iz Beograda, Martić dobio zeleno svetlo od Stanišića i da su stanice policije formirane širom Krajine, pri čemu je prva formirana u Civljanima, a sledeća u Otočcu.<sup>4481</sup> Prema rečima ovog svedoka, Martić se zalagao da bude otvoreno još stanica policije, a Stanišić je naredio da se stanice policije uspostave kako bi se obezbedilo da ta teritorija ostane u rukama Srba.<sup>4482</sup> Kada je svedok pitao kako će Martić plaćati te dodatne stanice, Martić je odgovorio: "Jovica mi je to obećao."<sup>4483</sup> Svedok je rekao i da je 9. marta 1991. godine, kada su u Beogradu održane velike demonstracije, Stanišić pozvao Martića i

<sup>4474</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 20; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1985; svedok JF-039, T. 7198-7199, 7292-7295, 7298-7299, 7304.

<sup>4475</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 20; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1985-1986, 2084-2085; svedok JF-039, T. 7293-7294, 7298-7302.

<sup>4476</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 20; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1985-1987; svedok JF-039, T. 7294, 7297.

<sup>4477</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1985; svedok JF-039, T. 7346.

<sup>4478</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1987; svedok JF-039, T. 7347-7350, 7355, 7390-7391.

<sup>4479</sup> Svedok JF-039, T. 7352-7354.

<sup>4480</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1987; svedok JF-039, T. 7346-7347.

<sup>4481</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 26; svedok JF-039, T. 7309.

<sup>4482</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 26, 30; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2089.

<sup>4483</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 26; svedok JF-039, T. 7309.

rekao mu da pošalje 150 policajaca u uniformama Krajine u Beograd.<sup>4484</sup> Zbog toga je oko 60 policajaca odletelo s aerodroma u Udbini u Beograd.<sup>4485</sup>

2124. Prema obaveštenju Izvršnog veća SAO Krajine od 5. januara 1991. godine, novoformirani SUP Krajine obuhvatao je policijske stanice u Obrovcu, Benkovcu, Gračacu, Titovoj Korenici, Donjem Lapcu, Dvoru na Uni, Glini, Kostajnici, Vojniću i Kninu.<sup>4486</sup> **Mile Bosnić** je rekao da Jovica Stanišić nije naložio formiranje policijskih stanica u januaru 1991. godine jer su policijske stanice već postojale između Knina i Kostajnice, pa nije bilo potrebe za novim.<sup>4487</sup>

2125. **Svedok JF-039** je rekao da je krajem januara 1991. godine u Krajinu počelo da stiže oružje iz Srbije, u kamionima MUP-a Srbije.<sup>4488</sup> U januaru 1991. godine, jedan od dva kamiona skliznuo je s puta u Bosanskom Grahovu i prevrnuo se, pa se mnogo oružja koje je prevezio rasulo po zemlji.<sup>4489</sup> Kada je svedok stigao na mesto događaja, video je kamione s plavim registarskim tablicama MUP-a Srbije i Simatovića, u pratnji ljudi u uniformama specijalne policije Srbije.<sup>4490</sup> Simatović je isporučivao oružje iz Srbije do maja ili juna 1991. godine. Posle toga, otvoreni su magacini JNA i TO-a SFRJ i oružje je moglo da se obezbeđuje odatle.<sup>4491</sup>

2126. Svedok je rekao da je novac za policiju Krajine na početku stizao u gotovini, u vojnim transportnim torbama koje je donosio Simatović.<sup>4492</sup> Svedok je rekao da je posle decembra 1990. godine Simatović u brojnim prilikama dolazio u posetu, sve do maja ili juna 1991. godine, i pritom donosio stvari u torbi; Martić je svedoku rekao da je Simatović barem u dva navrata doneo gotovinu.<sup>4493</sup> Svedok je priznao da nije konkretno video novac, ali je primetio da su korišćene iste torbe i da je posle tih sastanaka bilo očigledno da je Martić zadovoljan onim što je dobio.<sup>4494</sup>

<sup>4484</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 27; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2091-2092; svedok JF-039, T. 7199.

<sup>4485</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 27; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2092; svedok JF-039, T. 7200.

<sup>4486</sup> P2061 (Obaveštenje Izvršnog veća SAO Krajine, 5. januar 1991. godine), str. 1.

<sup>4487</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 70; Mile Bosnić, T. 12792-12793.

<sup>4488</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1989; svedok JF-039, T. 7312.

<sup>4489</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1989-1991; svedok JF-039, T. 7311-7312.

<sup>4490</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1990-1991.

<sup>4491</sup> Svedok JF-039, T. 7286-7288.

<sup>4492</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 66.

<sup>4493</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1987; svedok JF-039, T. 7364-7365.

<sup>4494</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1988.

2127. Prema rečima **svedoka DST-043**, policija SAO Krajine je od novembra 1990. godine financirana iz donacija koje je sekretar za unutrašnje poslove držao u blagajni SUP-a Knin.<sup>4495</sup> On misli da je u aprilu 1991. godine policija dobijala novac i od Vlade Krajine.<sup>4496</sup> Svedok nikad nije čuo da je Vlada Srbije plaćala policiju Krajine.<sup>4497</sup>

2128. Prema Tanjugovom članku od 7. jula 1991. godine, Milan Martić je rekao da najznačajnija pomoć policiji Krajine, u gotovo svim oblicima, stiže od Vlade Srbije. On je takođe rekao da se vojska i policija međusobno pomažu.<sup>4498</sup>

2129. Na sastanku sa Slobodanom Miloševićem održanom 20. marta 1991. godine, kojem su prisustvovali Stanišić i Radmilo Bogdanović, Milošević je obavestio Babića da je u Mađarskoj kupio 20.000 komada oružja za Krajinu.<sup>4499</sup> Bogdanović je rekao da su već poslali 500 komada oružja na Baniju.<sup>4500</sup> Milenko Zelenbaba i Mihalj Kertes zvani Braco su kasnije Babiću pokazali to oružje s dugim cevima, puške i minobacače, i rekli mu da ono zapravo potiče iz magacina TO-a u Srbiji i da se u Krajinu doprema posredstvom Kertesa i MUP-a Krajine.<sup>4501</sup> **Svedok JF-031**, Srbin iz opštine Knin,<sup>4502</sup> rekao je da mu je, kada je mobilisan u policiju u aprilu 1991. godine, izdato oružje iz skladišta policije u Kninu.<sup>4503</sup>

2130. **Ante Marinović**, Hrvat iz Bruške, u opštini Benkovac,<sup>4504</sup> rekao je da ga je Sveto Drača obavestio da je JNA naoružavala lokalne Srbe u proleće 1991. godine.<sup>4505</sup>

2131. U dopisu Mladiću od 15. oktobra 1994. godine, pukovnik SVK-a Dušan Smiljanić navodi da je 1991. godine bio načelnik bezbednosti u 10. korpusu u Zagrebu. Posle događaja na Plitvicama 31. marta 1991. godine, on je s grupom oficira upućen u rejon Plitvica, gde je

<sup>4495</sup> D322 (Svedok DST-043, izjava svedoka, 29. jun 2011. godine), par. 55-56; svedok DST-043, T. 12978-12979.

<sup>4496</sup> D322 (Svedok DST-043, izjava svedoka, 29. jun 2011. godine), par. 55-56.

<sup>4497</sup> D322 (Svedok DST-043, izjava svedoka, 29. jun 2011. godine), par. 56.

<sup>4498</sup> P2593 (Tanjugov članak pod naslovom "Ministar unutrašnjih poslova Krajine: Policija 'dobro naoružana'", 7. jul 1991. godine).

<sup>4499</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1525-1526; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13103; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3350-3351.

<sup>4500</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1527; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13104; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3351.

<sup>4501</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1527-1528; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13104, 13106; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3351.

<sup>4502</sup> P998 (Svedok JF-031, izjava svedoka, 1. jun 2001. godine), str. 1-2.

<sup>4503</sup> Svedok JF-031, T. 7437-7438.

<sup>4504</sup> P490 (Ante Marinović, izjava svedoka, 30. septembar 2000. godine), str. 1-2; P491 (Ante Marinović, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 23. mart 2006. godine), str. 2470.

<sup>4505</sup> P490 (Ante Marinović, izjava svedoka, 30. septembar 2000. godine), str. 2; P491 (Ante Marinović, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 23. mart 2006. godine), str. 2474-2475, 2478, 2493; Ante Marinović, T. 5346.

ostao do jula 1992. godine. Pošto je uspostavio kontakte s lokalnim rukovodiocima SDS-a, on je ilegalno naoružavao srpski narod na tom području oružjem iz skladišta JNA u Otočcu, Perušiću, Gospiću, Svetom Roku i Skradniku. Pukovnik iz RSK Milan Škondrić učestvovao je u tim aktivnostima. Paralelno s tim, Smiljanić je izvršavao obaveštajne i bezbednosne zadatke. U periodu od marta do početka jula 1991. godine, na taj način je podeljeno oko 15.000 komada raznog pešadijskog naoružanja. Još 20.000 komada oružja prebačeno je u opštine Drvar i Čelinac u julu 1991. godine, a narednih 20.000 je izvučeno iz skladišta u periodu od avgusta do oktobra 1991. godine.<sup>4506</sup>

2132. U intervjuu od 14. oktobra 1994. godine, Martić je rekao da je naoružanje u Krajinu došlo iz obližnjih garnizona JNA i od pojedinaca iz inostranstva. On je takođe rekao da se ne pridržava u potpunosti dogovora postignutog s generalom Vasiljevićem da će biti vraćeno kompletno naoružanje konfiskovano od policije.<sup>4507</sup>

2133. Prema službenoj belešci DB-a MUP-a Srbije od 12. aprila 1991. godine koju je potpisao Milan Tepavčević, pomoćnik načelnika SDB-a, u Knin su po naređenju MUP-a poslata dva konvoja s oružjem i municijom.<sup>4508</sup> Pošto je pogledao to naređenje, **Vatroslav Staničić** je rekao da se na osnovu tog dokumenta može zaključiti da je SDB Srbije poslao oružje i municiju u Knin u aprilu 1991. godine, ali da je on siguran da je to oružje najvećim delom poteklo iz arsenala JNA.<sup>4509</sup> Svedok je rekao da je, ako je oružje predato Martiću ili MUP-u Krajine, to moralo biti urađeno preko JNA ili organizovano od strane JNA.<sup>4510</sup> Pored toga, svedok je rekao da je takav konvoj mogao nesmetano da se kreće kroz Srbiju jer ga je verovatno pratila JNA, koja je imala neograničenu slobodu kretanja preko jugoslovenske teritorije, izuzimajući Hrvatsku i Sloveniju.<sup>4511</sup>

2134. Dana 7. maja 1992. godine, Milenko Sučević je u izjavi rekao da su u aprilu 1991. godine, kada je bio načelnik veze u specijalnim jedinicama SUP-a Krajine, iz Beograda od MUP-a Srbije dobili četiri vozila veze landrover, s radio-uređajima RACAL. U junu 1991. godine, na osnovu "Frenkovog" naloga (glavni čovek ispred MUP-a Srbije), Sučević je demontirao opremu iz dva vozila s radio-uređajima i prebacio je u dva vozila marke lada niva.<sup>4512</sup>

<sup>4506</sup> D118 (Dopis pukovnika Smiljanića upućen Mladiću, 5. oktobar 1994. godine), str. 1-3, 6.

<sup>4507</sup> D296 (Intervju s Milanom Martićem, 14. oktobar 1994. godine), str. 7-9.

<sup>4508</sup> P2990 (Milan Tepavčević, potpisana službena beleška, 12. april 1991. godine).

<sup>4509</sup> Vatroslav Staničić, T. 12498-12499, 12501, 12601, 12603; P2990 (Milan Tepavčević, potpisana službena beleška, 12. april 1991. godine).

<sup>4510</sup> Vatroslav Staničić, T. 12499.

<sup>4511</sup> Vatroslav Staničić, T. 12500.

<sup>4512</sup> P2615 (Milenko Sučević, potpisana izjava, 7. maj 1992. godine), str. 1.



2135. U vezi s ovim, **Radoslav Maksić** je u svedočenju rekao da je MUP Srbije pružao tehničku pomoć MUP-u Krajine i policiji Krajine.<sup>4513</sup> Svedok je u više navrata primetio da je krajinska policija imala odlične radio-stanice dugog dometa.<sup>4514</sup> Srpska policija je imala iste uređaje za vezu kao i krajinska policija. Načelnik za operacije i obuku gradskog SUP-a Srbije Stojić rekao je svedoku da je MUP Srbije isporučio MUP-u Krajine tu opremu za vezu.<sup>4515</sup>

2136. Pretresno veće će sada preći na dokaze u vezi sa situacijom u Krajini posle 31. marta 1991. godine. **Mile Bosnić** je u svedočenju rekao da su se članovi Glavnog odbora kordunskog SDS-a posle događaja na Plitvicama od 31. marta 1991. godine složili da treba da se naoružaju. Na početku, naoružanje je ukradeno iz muzeja Drugog svetskog rata na Petrovoj gori.<sup>4516</sup> Doneta je i odluka da se formira nova policija.<sup>4517</sup> Svedok je rekao da nije bilo uplitanja MUP-a Srbije u policiju na Kordunu i Baniji i da bi on to znao pošto je tamo bio svakoga dana. Na sastancima s civilnim vlastima niko nije pominjao učešće MUP-a Srbije.<sup>4518</sup>

2137. Prema činjenicama o kojima je presuđeno, dana 1. aprila 1991, Milan Babić je, u svojstvu predsednika Izvršnog veća SAO Krajine, naredio mobilizaciju TO i dobrovoljačkih jedinica SAO Krajine. U istoj naredbi, Milan Babić je zatražio od MUP-a Srbije da pruži tehničku i kadrovsku podršku SUP-u SAO Krajine.<sup>4519</sup> Dana 29. maja 1991. godine, formirana je Vlada SAO Krajine i za njenog predsednika imenovan je Milan Babić. Milan Martić je imenovan za ministra odbrane.<sup>4520</sup> Tog istog dana, Skupština SAO Krajine je osnovala policijske "jedinice specijalne namene" pod nazivom "Milicija Krajine", pored ranije osnovane policije Službe javne bezbednosti i policije Službe državne bezbednosti. Služba javne bezbednosti bila je odgovorna za sprovođenje zakona i održavanje reda. SDB je bio zadužen za obradu političkih krivičnih dela, terorizma i ekstremizma i za obaveštajne poslove. Jedinice Milicije Krajine branile su teritorijalni integritet SAO Krajine, obezbeđivale objekte od ključnog značaja, vršile ubacivanje diverzantskih grupa, a mogle su da budu korišćene i u vojnim operacijama. Milicija Krajine je bila osnovana u okviru MUP-a, ali je stavljena pod nadležnost Ministarstva odbrane. Jedinice Milicije Krajine nosile su na rukavima svojih

<sup>4513</sup> P951 (Radoslav Maksić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. februar 2006. godine), str. 1142-1143; P955 (Šema organizacije TO SAO Krajine, koju je izradio Radoslav Maksić, 26. januar 2005. godine).

<sup>4514</sup> P951 (Radoslav Maksić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. februar 2006. godine), str. 1178; Radoslav Maksić, T. 6915.

<sup>4515</sup> P951 (Radoslav Maksić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. februar 2006. godine), str. 1179; Radoslav Maksić, T. 6915-6916.

<sup>4516</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 28.

<sup>4517</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 39.

<sup>4518</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 78.

<sup>4519</sup> Činjenice o kojima je presuđeno III, činjenica br. 9.

<sup>4520</sup> Činjenice o kojima je presuđeno III, činjenica br. 14.

uniformni oznake na kojima je ćirilicnim pismom pisalo "Milicija Krajine".<sup>4521</sup> Dana 27. juna 1991. godine, Milan Martić je imenovan za ministra unutrašnjih poslova.<sup>4522</sup>

2138. **Milan Babić** je rekao da su se u periodu od januara do avgusta 1991. godine naoružane jedinice u Krajini sastojale od policije Krajine i dobrovoljačkih jedinica pod kontrolom paralelnih struktura.<sup>4523</sup> Vlada SAO Krajine nije imala nikakvu kontrolu nad Martićem i policijom Krajine.<sup>4524</sup> Upravo u cilju vraćanja kontrole nad policijom, Skupština Krajine je 29. maja 1991. godine izabrala Martića za ministra odbrane i Dušana Vješticu za ministra unutrašnjih poslova, ali su Stanišić i Simatović savetovali Martiću da ostane u MUP-u kako bi zadržao kontrolu nad policijom Krajine; dana 27. juna 1991. godine, Martić je ponovo imenovan za ministra unutrašnjih poslova.<sup>4525</sup> Skupština Krajine je potvrdila njegovo imenovanje na te dužnosti, čime je neformalno prihvaćena vlast DB-a Srbije.<sup>4526</sup>

2139. U vezi s formalnim osnivanjem policije SAO Krajine i njenim dužnostima, kao i položajem Milana Martića u strukturama Krajine, Pretresnom veću su dalji dokazi predloženi putem Milana Babića i svedoka JF-041, Srbina iz opštine Knin,<sup>4527</sup> kao i putem dokumentarnih dokaza, i oni se podudaraju s gorenavedenim činjenicama o kojima je presuđeno.<sup>4528</sup> Pored toga, **Stanko Erstić**, Hrvat iz Medvide,<sup>4529</sup> i **Vlado Vuković** svedočili su o oznakama pripadnika Martićeve srpske policije u Krajini i njihova svedočenja se podudaraju s činjenicama o kojima je presuđeno.<sup>4530</sup>

<sup>4521</sup> Činjenice o kojima je presuđeno III, činjenica br. 15.

<sup>4522</sup> Činjenice o kojima je presuđeno III, činjenica br. 14.

<sup>4523</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1394.

<sup>4524</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13156, 13505-13507.

<sup>4525</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1408; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13156-13158, 13499-13500; P1902 (Rešenje o izboru Dušana Vješticu za ministra unutrašnjih poslova SAO Krajine, 29. maj 1991. godine).

<sup>4526</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13501, 13507; P1118 (Rešenje o izboru Milana Martića za ministra unutrašnjih poslova SAO Krajine, Velibor Matijašević, 27. jun 1991. godine).

<sup>4527</sup> P1545 (Svedok JF-041, list sa pseudonimom); P1546 (Svedok JF-041, izjava svedoka, 18. februar 2005. godine), str. 1, par. 3, 7, 12-15; P1548 (Svedok JF-041, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 23-25. maj 2006. godine), str. 4374-4377, 4391, 4393, 4399, 4500.

<sup>4528</sup> P1546 (Svedok JF-041, izjava svedoka, 18. februar 2005. godine), par. 20, 41; P1548 (Svedok JF-041, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 23-25. maj 2006. godine), str. 4426, 4427, 4435, 4498; P1562 (Spisak pripadnika Jedinice za posebne namene, s potpisom Ilije Prijića, 12. septembar 1991. godine), str. 1-2; svedok JF-041, T. 8004-8005; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13156-13157, 13505; P1116 (Rešenje o izboru Milana Martića za ministra odbrane SAO Krajine, Velibor Matijašević, 29. maj 1991. godine); P1117 (Odluka o formiranju jedinica za specijalne namene SAO Krajine, Velibor Matijašević, 29. maj 1991. godine).

<sup>4529</sup> P1777 (Stanko Erstić, izjava svedoka, 31. oktobar 2000. godine), str. 1-2.

<sup>4530</sup> P1770 (Vlado Vuković, izjava svedoka, 20. januar 2001. godine), str. 3; P1775 (Vlado Vuković, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 27-28. mart 2006. godine), str. 2703; P1777 (Stanko Erstić, izjava svedoka, 31. oktobar 2000. godine), str. 2; P1781 (Stanko Erstić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 24-25. jul 2003. godine), str. 24996; P1782 (Stanko Erstić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 26. april 2006. godine), str. 3872-3873.

2140. **Vatroslav Staničić**, načelnik kontraobaveštajnog sektora Saveznog SDB-a MUP-a 1991. godine,<sup>4531</sup> i **svedok JF-038** takođe su svedočili o položaju Martića i situaciji njegovih snaga u Krajini u maju 1991. godine. **Vatroslav Staničić** je rekao da je sredinom maja 1991. godine video Martića u stanici policije u Kninu, gde je došao s radnom grupom iz Saveznog MUP-a radi rutinske kontrole na tom području, i da ga je obavestio da će njihov izveštaj biti dostavljen saveznom sekretaru za unutrašnje poslove i vojsci.<sup>4532</sup> Iako Martić nije bio srećan zbog toga, nije imao dovoljno ljudi da ih spreči.<sup>4533</sup> Svedok je rekao da je Martić kontrolisao samo policijsku stanicu u Kninu, gde je bilo oko 12 policajaca, a teritorija za koju je tvrdio da je pod njegovom kontrolom zapravo je bila u rukama vojske.<sup>4534</sup> Svedok je rekao da policija tada zaista nije imala mogućnosti, u smislu obučenosti i opreme, da se nosi s kriminalom.<sup>4535</sup> Martićevi govori o tome da je policija dobro opremljena i pripremljena za rat bili su obična propaganda.<sup>4536</sup>

2141. **Svedok JF-038** je u svedočenju rekao da ga je, kada je 19. maja 1991. godine došao u Šibenik, hrvatski pomoćnik ministra obavestio da se Milan Martić proglasio za sekretara za unutrašnje poslove u Kninu, da je izdvojio policiju iz hrvatske države i stavio je pod svoju kontrolu.<sup>4537</sup> Pomoćnik ministra je tvrdio da Martić postupa pod uticajem Beograda i da želi da stvori autonomnu pokrajinu ili republiku za Srbe koji žive u Hrvatskoj.<sup>4538</sup> Sledećeg dana, svedok je otišao u Knin, gde mu je Martić rekao da je organizovao združene policijske snage SAO Krajine i da u tim snagama mogu da ostanu svi policajci koji žele da poštuju zakone Jugoslavije.<sup>4539</sup>

2142. U vezi s prisustvom optuženih u Krajini u relevantno vreme, Pretresno veće podseća na Babićevo svedočenje razmotreno u poglavlju 6.3.2 u vezi s centrom za obuku u Golubiću da ga je Martić upoznao sa Stanišićem 1990. godine u jednom kafiću kod Knina. Babić je rekao i da je Simatovića prvi put video u aprilu 1991. godine, kada je Simatović došao zajedno sa Stanišićem u Babićev novi stan u Kninu da proveri da vojska nije postavila

<sup>4531</sup> Vatroslav Staničić, T. 12394, 12481.

<sup>4532</sup> Vatroslav Staničić, T. 12400, 12409-12410, 12412-12413.

<sup>4533</sup> Vatroslav Staničić, T. 12412-12413.

<sup>4534</sup> Vatroslav Staničić, T. 12413.

<sup>4535</sup> Vatroslav Staničić, T. 12422.

<sup>4536</sup> Vatroslav Staničić, T. 12501-125-3; 12598-12600; P2991 (Intervju Milana Četnika s Martićem, objavljen u *Politici*, 7. jul 1991. godine), str. 3; D312 (Intervju s Martićem objavljen u *Pobjedi*, 7. jul 1991. godine), str. 1.

<sup>4537</sup> P420 (Svedok JF-038, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 31. mart-4. april 2006. godine), str. 3048, 3071; svedok JF-038, T. 4913.

<sup>4538</sup> P420 (Svedok JF-038, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 31. mart-4. april 2006. godine), str. 3049, 3057, 3129.

<sup>4539</sup> P420 (Svedok JF-038, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 31. mart-4. april 2006. godine), str. 3062, 3068-3069, 3072-3073.

prislušne uređaje.<sup>4540</sup> Kako je on shvatio, Stanišić je bio Simatovićev nadređeni.<sup>4541</sup> Simatović je bio u SAO Krajini u periodu od aprila do 8. avgusta 1991. godine.<sup>4542</sup>

2143. Stanišićeva odbrana i Simatovićeva odbrana osporavaju verodostojnost svedoka JF-039 i pouzdanost njegovog svedočenja, posebno u vezi s ulogom Simatovića u SAO Krajini. U pogledu toga, Simatovićeva odbrana ukazuje na nedoslednosti u njegovom svedočenju i na indikacije da je on možda bio umešan u šverc, pa stoga tvrdi da je svjedok zbog lične umešanosti možda bio motivisan da izmisli ovakav prikaz događaja kako bi prikrio svoju ulogu u njima.<sup>4543</sup> Simatovićeva odbrana tvrdi da je svedočenje svedoka JF-039 o tome da je oružje transportovano Martiću u Knin vozilima MUP-a neuverljivo.<sup>4544</sup> Ona takođe navodi da je svjedok DFS-014, koji je bio dobro obavešten o događajima u Kninu, rekao da nikada nije čuo da su neki policajci tada napustili stanicu policije u Kninu, kao što je ispričao svjedok JF-039.<sup>4545</sup> Međutim, imajući u vidu nisku ukupnu ocenu pouzdanosti svedoka DFS-014 datu u poglavlju 2, Pretresno veće ne smatra da njegovo svedočenje dovodi u pitanje svedočenje svedoka JF-039.

2144. Stanišićeva odbrana tvrdi da svjedok JF-039 ponekad prelazi u "sferu fantazije" i da je njegovo svedočenje nedosledno i konfuzno, kao i da se ne podudara sa svedočenjem Milana Babića.<sup>4546</sup> Nijedan drugi dokaz ne potkrepljuje tvrdnju da je postojao lanac snabdevanja na liniji Simatović-Martić, kako to navodi svjedok JF-039.<sup>4547</sup> Stanišićeva odbrana navodi i da je, suprotno Babićevoj teoriji o stalnoj podršci koju su optuženi pružali Krajini, svjedok JF-039 rekao da je Simatović isporučivao pomoć samo do prve polovine 1991. godine.<sup>4548</sup>

2145. Stanišićeva odbrana tvrdi da je Babić u svom svedočenju sam sebi protivrečio kada je govorio o "teoriji paralelnih struktura" koje su, po njegovom mišljenju, stvorene u avgustu 1990. godine, ali su počele s radom tek u aprilu 1991. godine.<sup>4549</sup> Nasuprot njegovoj teoriji o

<sup>4540</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1523; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13118.

<sup>4541</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1392; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13118; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3341-3342.

<sup>4542</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13128.

<sup>4543</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 209, 212-219.

<sup>4544</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 204-208, 212.

<sup>4545</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 210-211.

<sup>4546</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 339-344, 376; T. 20274-20275, 20278.

<sup>4547</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 374-381.

<sup>4548</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 342-343.

<sup>4549</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 339-340.

sveobuhvatnoj logističkoj podršci DB-a Srbima u Krajini od sredine 1991. godine, on je sam rekao da je policiju u Krajini 1992. godine finansiralo Ministarstvo odbrane Srbije.<sup>4550</sup>

2146. U vezi s pouzdanošću svedočenja Milana Babića, Pretresno veće podseća na svoju diskusiju iz poglavlja 3.1.7. Kada je reč o navodima odbrane, Pretresno veće smatra da je Babićevo svedočenje o postojanju paralelnih struktura vlasti dosledno. Osim toga, ono ne smatra da je Babić, kada je rekao da je Ministarstvo odbrane Srbije finansiralo policiju Krajine 1992. godine i posle toga, protivrečio svojim načelnim izjavama o podršci paralelnih struktura policiji SAO Krajine pre i posle 1992. godine. Pretresno veće smatra da je svedočenje Milana Babića načelno pouzdano. Kada je reč o eventualnim manjim nepodudarnostima u tom svedočenju, Pretresno veće će ih uzeti u obzir kada bude donosilo svoje zaključke.

2147. U vezi s pouzdanošću svedočenja svedoka JF-039, Pretresno veće se već delimično osvrnulo na tvrdnje odbrane u poglavlju 6.3.2. Pored toga, Pretresno veće smatra da je svedočenje ovog svedoka, uprkos nekim manjim nepodudarnostima, logično i koherentno. Kada je reč o svedočenju svedoka JF-039 da je Simatović pružao pomoć Martiću samo do sredine 1991. godine, u kontekstu ukupnog svedočenja ovog svedoka, Pretresno veće shvata da se to odnosi na Simatovićeve lične posete Krajini. Prema shvatanju Pretresnog veća, to ne podrazumeva potpuni prekid podrške policiji SAO Krajine, posebno u smislu finansijske pomoći. Shodno tome, Pretresno veće smatra da to svedočenje nije u suprotnosti s Babićevim svedočenjem o navodnoj stalnoj pomoći DB-a Srbije policiji SAO Krajine. Pretresno veće takođe smatra da se svedočenja Milana Babića i svedoka JF-039 međusobno potkrepljuju u važnim tačkama, uključujući navod o angažovanju DB-a Srbije na podršci Martiću.

2148. Kada je reč o navodima Stanišićeve odbrane i Simatovićeve odbrane da je Simatović išao u SAO Krajinu da prikuplja obaveštajne podatke i prati aktivnosti Kapetana Dragana,<sup>4551</sup> Pretresno veće je u poglavlju 6.3.2 zaključilo da smatra da se dokazi koji su mu predočeni ne mogu razumno protumačiti tako da je Simatovićeva uloga u Kninu bila ograničena na vršenje praćenja i nadzora.

2149. U celini, Pretresno veće smatra da su predočeni dokazi pouzdani, da se međusobno potkrepljuju i da se podudaraju s činjenicama o kojima je presuđeno.

---

<sup>4550</sup> Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 339-340.

<sup>4551</sup> Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 185-192, 227-229, 336; Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine (poverljivo), par. 298, 301, 314.

2150. U vezi s paralelnim strukturama vlasti u Krajini, Pretresno veće smatra da to što Bosnić nije znao za postojanje tih struktura samo po sebi ne pobija dokaze o suprotnom. Imajući u vidu Babićev centralni položaj u Vladi, koji mu je pružao bolji uvid u situaciju u Krajini od onog koji je Bosnić mogao da ima u to vreme, Pretresno veće smatra da je Babićevo svedočenje u pogledu ovoga pouzdano i da ga potkrepljuju dokazi iz druge ruke koje je naveo svedok JF-038 u vezi s tim da je Martić bio pod uticajem Beograda. U vezi s tim, Pretresno veće takođe napominje da je načelnik DB-a SAO Krajine Dušan Orlović kasnije postao pripadnik jedinice DB-a Srbije zvane Crvene beretke. Pretresno veće će sada preći na zaključke o konkretnim dokazima predloženim u vezi s policijom SAO Krajine.

2151. Na osnovu dokaza koji su mu predloženi,<sup>4552</sup> Pretresno veće zaključuje da su otprilike u avgustu 1990. godine lokalni civili Srbi i policajci iz rezervnog sastava počeli da podižu barikade i prepreke na putevima u Kninu i njegovoj okolini. U to isto vreme, Milan Martić je podelio oružje policajcima u Golubiću, a kasnije je postao vođa pokreta postavljanja barikada sa štabom u Golubiću. Pretresno veće smatra da to što Mile Bosnić nije imao saznanja u vezi s Martićevom ulogom na barikadama ne negira svedočenja drugih, koji su bili očevici tih događaja.

2152. Pretresno veće je razmotrilo predložene dokaze, posebno svedočenje svedoka JF-039 da je Martić sredinom novembra 1991. godine preuzeo kontrolu nad policijom u Krajini, kao i svedočenja Josipa Josipovića i svedoka C-1211 da su Srbi počeli da se priključuju Martićevim snagama posle izbora 1990. godine. Imajući u vidu te dokaze, Pretresno veće smatra da Vatroslav Staničić, koji je rekao da je sredinom maja 1991. godine Martić imao kontrolu nad samo dvanaestak policajaca u policijskoj stanici u Kninu, nije imao potpuna saznanja o situaciji na tom području koje je, kako se čini, obišao samo tom prilikom. Pretresno veće ima u vidu svedočenje Mileta Bosnića da Martić nije uspeo da uspostavi vlast nad policijom na Kordunu i Baniji sve do avgusta 1991. godine, ali smatra da ono ne negira gorepomenuta svedočenja da se Martićeva vlast prostirala, i da su se njegovi ljudi nalazili, i izvan okvira stanice policije u Kninu. Shodno tome, Pretresno veće zaključuje da je krajem 1990. ili početkom 1991. godine Milan Martić već postavio temelje policije SAO Krajine, koja je pokrivala većinu teritorije Krajine. Taj zaključak potkrepljuju i svedočenja Milana Babića i svedoka DST-043 da je policija SAO Krajine kojom je komandovao Martić bila deo oružanih snaga od januara 1991. godine.

---

<sup>4552</sup> Konkretno, svedočenja svedoka JF-039, Milana Babića, svedoka JF-038 i Mileta Bosnića.

2153. Na osnovu nepobijenih činjenica o kojima je presuđeno, Pretresno veće zaključuje da je Milan Martić 4. januara 1991. godine imenovan za sekretara za unutrašnje poslove SAO Krajine. Dana 29. maja 1991. godine, Martić je postao ministar odbrane u novoformiranoj Vladi SAO Krajine. Kada je reč o finansijskim sredstvima koja su tada obezbeđivana Martiću, Pretresno veće uzima u obzir svedočenje svedoka JF-039 i napominje da je svedok, iako nije video šta je bilo u torbama koje je Simatović donosio Martiću, rekao da su te iste torbe uvek korišćene u toj situaciji i da mu je barem u jednoj prilici posle posete Simatovića Martić rekao da je dobio novac iz Beograda. Shodno tome, Pretresno veće zaključuje da je Simatović barem u dva navrata u periodu od decembra 1990. do maja ili juna 1991. godine lično u torbama doneo gotovinu Martiću u Knin. Imajući u vidu svedočenje svedoka DST-043, Pretresno veće napominje da je u to vreme policija Krajine dobijala i privatne donacije. Pretresno veće je razmotrilo mišljenje ovog svedoka da je u jednom trenutku policiju finansirala i Vlada Krajine, ali taj isti zaključak ne može da izvede na osnovu ovog svedočenja jer ono nije dovoljno osnovano.

2154. Pretresno veće takođe zaključuje, na osnovu svedočenja svedoka JF-039 i pošto je razmotrilo službenu belešku DB-a Srbije o prevozu municije u Knin, kao i Martićevo saopštenje za štampu iz jula 1991. godine,<sup>4553</sup> da je Stanišić organizovao isporuke oružja Martiću. Ono takođe zaključuje da je Simatović lično nadgledao isporuku oružja i municije Martiću u periodu od decembra 1990. do maja ili juna 1991. godine. Pretresno veće je uzelo u obzir napomene Vatroslava Staničića da je u pratnji konvoja s oružjem koje su optuženi slali do Knina bila JNA, budući da je jedino JNA mogla slobodno da se kreće kroz Srbiju. Pretresno veće smatra da postoji razumna mogućnost da je JNA bila u pratnji tih kamiona do Knina, ali napominje da to nije jedino razumno objašnjenje koje mu je predočeno u vezi s tim. U tu svrhu, ono podseća na svedočenje svedoka B-179 razmotreno u poglavlju 6.6.3 da su konvoji s oružjem Matice Srba i iseljenika Srbije slobodno prolazili kroz zemlju pošto je Milan Prodanić iz DB-a Srbije organizovao da se kamioni puste preko kontrolnih punktova. Pretresno veće smatra da se time takođe odgovara na sumnje koje je odbrana izrazila u pogledu toga da li su u to vreme kamioni natovareni oružjem mogli da putuju kroz Srbiju do Krajine, a da ne budu kontrolisani.<sup>4554</sup> Imajući u vidu svedočenja Ante Marinovića, Milana Babića, svedoka JF-031, Mileta Bosnića, prikaz pukovnika Smiljanića o naoružavanju Srba

<sup>4553</sup> P2990 (Milan Tepavčević, potpisana službena beleška, 12. april 1991. godine), odnosno P2593 (Tanjugov članak pod naslovom "Ministar unutrašnjih poslova Krajine: Policija 'dobro naoružana'", 7. jul 1991. godine). U vezi s dokaznim predmetom P2990, Simatovićeva odbrana navodi da nema informacija o njegovoj autentičnosti i verodostojnosti, ali izgleda da ne osporava sam dokument. V. Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 31.

početkom 1991. godine<sup>4555</sup> i Martićevo saopštenje za štampu (iako nije jasno o kojem periodu Martić govori u dokaznom predmetu D296), Pretresno veće napominje da postoji mogućnost da su u procesu formiranja policije SAO Krajine Martić i njegove snage dobijali oružje i iz skladišta rezervnog sastava policije, JNA i TO-a u Srbiji i u Krajini, kao i preko švercera. Pretresno veće ne smatra da je svedočenje Milana Bosnića da je policija došla do oružja iz muzeja Drugog svetskog rata pouzdano. Čak i da je tako, imajući u vidu da se svedok nalazio na Kordunu, kao i njegovo svedočenje da Kordun i Banija u to vreme nisu prihvatili Martićevu vlast, Pretresno veće smatra da je on možda bio bolje upoznat sa situacijom u policijskim snagama na Kordunu i Baniji, nego sa situacijom u ostalom delu teritorije Krajine.

2155. Pretresno veće, na osnovu svedočenja svedoka JF-039, dalje zaključuje da je počev od januara 1991. godine, uz finansijsku podršku Stanišića, Milan Martić formirao barem dve nove srpske policijske stanice u Krajini. U tom kontekstu, Pretresno veće uzima u obzir svedočenje Mileta Bosnića i obaveštenje Izvršnog veća SAO Krajine iz januara 1991. godine<sup>4556</sup> u vezi s postojanjem brojnih policijskih stanica u Krajini u to vreme. Međutim, ono primećuje da se u ovom dokumentu ne navode dva sela u kojima su, prema rečima svedoka JF-039, otvorene nove stanice. Pretresno veće takođe uzima u obzir da je Martić, da bi Stanišiću i Simatoviću uzvratilo na podršci, poslao oko 60 svojih policajaca da pomognu tokom demonstracija u Beogradu u martu 1991. godine. Pretresno veće dalje smatra da načelna izjava Mileta Bosnića da nije video da su MUP Srbije, policija ili Stanišić učestvovali u događajima koji su počeli krajem avgusta 1990. godine niti je za to čuo sama po sebi ne protivreći dokazima o podršci koja je iz tih izvora pružana Martiću. To se posebno odnosi na činjenicu da su Banija i Kordun, gde je svedok bio baziran, teško prihvatili Martićevu vlast, pa SDS, uključujući svedoka, na tom području stoga nije mogao znati za sve Martićeve aktivnosti.

2156. Na osnovu svedočenja Radoslava Maksića i izjave Milenka Sučevića iz dokaznog predmeta P2615, Pretresno veće zaključuje da je MUP Srbije obezbedio policiji SAO Krajine opremu za vezu. Imajući u vidu da je Sučević pominjao "Frenka" iz MUP-a Srbije koji je izdavao naređenja u vezi s opremom za vezu, Pretresno veće zaključuje da je Simatović barem u jednoj prilici, u aprilu 1991. godine, obezbedio policiji SAO Krajine opremu za vezu.

---

<sup>4554</sup> V. Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine, par. 212; Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 376.

<sup>4555</sup> D118 (Dopis pukovnika Smiljanića upućen Mladiću, 5. oktobar 1994. godine).

<sup>4556</sup> V. gore dokazni predmet P2061 (Obaveštenje Izvršnog veća SAO Krajine, 5. januar 1991. godine).



2157. Kada je reč o prisustvu optuženih, imajući u vidu svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 i svedočenja Milana Babića i svedoka JF-039 koja su razmotrena gore, Pretresno veće zaključuje da je Jovica Stanišić bio na području Knina u barem dve prilike u periodu od avgusta 1990. do aprila 1991. i da je Franko Simatović bio u Krajini u nekoliko navrata u periodu od decembra 1990. do aprila 1991. godine, kao i na trajnijoj osnovi u periodu od aprila do avgusta 1991. godine. Osim toga, imajući u vidu činjenice o kojima je presuđeno i svedočenja svedoka DST-043, Mileta Bosnića i Milana Babića, kao i svoje zaključke iz poglavlja 6.3.2 i svedočenja svedoka JF-031 i JF-039 iz tog istog poglavlja, na šta je podsetilo gore u tekstu, Pretresno veće zaključuje da je Dušan Orlović, koji je bio prvi načelnik DB-a Krajine, izveštaje podnosio DB-u Srbije.

2158. Na osnovu činjenica o kojima je presuđeno i svedočenja Milana Babića, Pretresno veće zaključuje da je postojanje policije SAO Krajine formalno potvrđeno odlukom Skupštine SAO Krajine od 29. maja 1991. godine. Policija je trebalo da funkcioniše u okviru MUP-a Krajine, ali je stavljena pod nadležnost ministra odbrane Krajine, a tu dužnost je tada obavljao Martić. Imajući u vidu gorenavedeno, Pretresno veće zaključuje da je formiranje policije SAO Krajine bilo proces koji je trajao od kraja avgusta 1990. godine, kada su postavljene barikade oko Knina, do 29. maja 1991. godine, kada je doneta formalna odluka o formiranju policije SAO Krajine.

2159. Imajući u vidu gorenavedeno, Pretresno veće zaključuje da su optuženi, između ostalih, organizovali formiranje policije SAO Krajine, u saradnji s Milanom Martićem, da su i rukovodili njime. Pretresno veće će dalje razmotriti gorenavedene činjenične nalaze o podršci pružanoj policiji SAO Krajine u sledećem odeljku.

*6.6.3 Optuženi su organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške jedinicama policije i TO-a SAO Krajine i rukovodili njima*

2160. Prema Optužnici, optuženi su organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške policiji SAO Krajine i TO-u SAO Krajine i rukovodili njima.<sup>4557</sup> Tužilaštvo u Završnom pretresnom podnesku tvrdi da su optuženi opremali i finansirali policijske strukture i policijske stanice u SAO Krajini i da su srpske snage u Krajini, u okviru kojih je bio i TO, snabdevali oružjem i opremom.<sup>4558</sup>

<sup>4557</sup> Optužnica, par. 3, 5, 6(b) i (f), 15(c).

<sup>4558</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 23-30, 611-623.

2161. U vezi s tim navodima, Pretresno veće formalno je primilo na znanje činjenice o kojima je presuđeno, a dokazi su mu predočeni i preko brojnih svjedoka, kao i putem dokumentarnog materijala.

2162. Pretresno veće najpre će dati prikaz činjenica o kojima je presuđeno i dokaza vezanih za položaj koji je policija SAO Krajine počev od 1. avgusta 1991. godine imala u okviru oružanih snaga Krajine. Prema činjenicama o kojima je presuđeno, Vlada SAO Krajine je 1. avgusta 1991. godine donela odluku da se u SAO Krajini primenjuje Zakon o odbrani Srbije.<sup>4559</sup> U skladu s tom odlukom, jedinice Milicije Krajine, zajedno sa TO-om, činile su oružane snage SAO Krajine.<sup>4560</sup> SSNO je vršio kadrovske promene i promene u jedinicama iz sastava oružanih snaga SAO Krajine.<sup>4561</sup> Milan Babić, kao predsednik, bio je komandant TO-a SAO Krajine. Dana 8. avgusta 1991. godine, Milan Martić je imenovan za zamenika komandanta TO-a SAO Krajine i na toj funkciji je ostao do 30. septembra 1991. godine. Dok je obavljao dužnost zamenika komandanta TO-a, i dalje je bio na položaju ministra unutrašnjih poslova.<sup>4562</sup> Svako prepotčinjavanje jedinica MUP-a snagama JNA za neki privremeni zadatak iziskivalo je prethodno odobrenje ministra unutrašnjih poslova SAO Krajine.<sup>4563</sup>

2163. **Radoslav Maksić**, Srbin, član Štaba TO Krajine od septembra do decembra 1991. godine,<sup>4564</sup> rekao je u svjedočenju da su u periodu od septembra do decembra 1991. godine oružane snage SAO Krajine činili 9. korpus JNA, jedinice MUP-a i jedinice opštinskog TO-a.<sup>4565</sup> Prema rečima **svedoka JF-041**, Srbina iz opštine Knin,<sup>4566</sup> TO je bio nadležan za teritoriju i za ljude koji su je štitali, dok je narodna odbrana bila nadležna za sprovođenje mobilizacije i odabir kadrova.<sup>4567</sup> Vojska je bila nadležna za ratne operacije, dok je policija bila odgovorna za čišćenje terena posle operacija.<sup>4568</sup> Tokom 1991. godine, TO, policija i

<sup>4559</sup> Činjenice o kojima je presuđeno III, činjenica br. 16.

<sup>4560</sup> Činjenice o kojima je presuđeno III, činjenica br. 16.

<sup>4561</sup> Činjenice o kojima je presuđeno III, činjenica br. 27.

<sup>4562</sup> Činjenice o kojima je presuđeno III, činjenica br. 17.

<sup>4563</sup> Činjenice o kojima je presuđeno III, činjenica br. 28.

<sup>4564</sup> P951 (Radoslav Maksić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. februar 2006. godine), str. 1134-1136, 1139-1140, 1155-1156, 1220, 1230, 1239, 1260; Radoslav Maksić, T. 6866, 6869; P952 (Naređenje za upućivanje 16 lica u garnizone TO SAO Krajine, s potpisom Gojka Krstića, 20. septembar 1991. godine), str. 1-2; P956 (Naređenje u vezi s organizacijom Štaba TO SAO Krajine, s potpisom Đure Pekića, 3. oktobar 1991. godine), str. 1.

<sup>4565</sup> Radoslav Maksić, T. 6879.

<sup>4566</sup> P1545 (Svedok JF-041, list sa pseudonimom); P1546 (Svedok JF-041, izjava svjedoka, 18. februar 2005. godine), str. 1, par. 3, 7, 12-15; P1548 (Svedok JF-041, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 23-25. maj 2006. godine), str. 4374-4377, 4391, 4393, 4399, 4500.

<sup>4567</sup> P1548 (Svedok JF-041, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 23-25. maj 2006. godine), str. 4442.

<sup>4568</sup> P1546 (Svedok JF-041, izjava svjedoka, 18. februar 2005. godine), par. 44.

Sekretarijat za narodnu odbranu su preko zasebnih institucija sarađivali s JNA po pitanju bezbednosti, a njihove komande i sekretari svakodnevno su bili u kontaktu.<sup>4569</sup>

2164. Dana 9. oktobra 1991. godine, predsednik SAO Krajine Milan Babić izdao je naredbu da se sve jedinice milicije na području Krajine potčine nadležnom starešini TO-a radi pripremanja i izvršavanja borbenih zadataka.<sup>4570</sup> **Maksić** je rekao da mu ta naredba nije poznata i da, prema zakonima koji su u to vreme bili na snazi, takvo prepotčinjavanje ne bi bilo moguće.<sup>4571</sup> Pretresnom veću nisu predočeni dokazi o tome da je ta naredba izvršena. Naprotiv, dokazi čiji se prikaz daje u nastavku teksta, u koje spadaju Babićevo svedočenje i dopis koji je Martić februara 1992. godine uputio ministru unutrašnjih poslova Srbije,<sup>4572</sup> upućuju na to da su policija i TO ostali zasebne strukture. Osim toga, Maksić je rekao da se Martić zalagao za to da se TO, kao i policija, potčini MUP-u, ali da su jedinice TO-a *de facto* bile odvojene od policije i MUP-a SAO Krajine i da oni nikad nisu imali zajedničku komandu, iako jesu imali slične zadatke.<sup>4573</sup>

2165. Što se tiče prisustva optuženih u Krajini posle formalnog osnivanja policije SAO Krajine 29. maja 1991. godine, Pretresno veće podseća na zaključak koji je iznelo u poglavlju 6.6.2 gore da je Simatović na tom području bio prisutan do početka avgusta 1991. godine. Dalje, **Milan Babić** rekao je da su mu početkom avgusta 1991. godine pretili ljudi Kapetana Dragana.<sup>4574</sup> Babić je onda zamolio Miloševića da udalji Simatovića iz Knina.<sup>4575</sup> Dana 26. avgusta 1991. godine, Milošević je rekao Babiću da je Simatović "dobar" i da će se vratiti u Krajinu.<sup>4576</sup> Babić je rekao da je Simatović bio u SAO Krajini i od septembra do kraja 1991.

<sup>4569</sup> P1548 (Svedok JF-041, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 23-25. maj 2006. godine), str. 4441-4442.

<sup>4570</sup> Radoslav Maksić, T. 6981; P1124 (Naredba s potpisom Milana Babića, 9. oktobar 1991. godine).

<sup>4571</sup> Radoslav Maksić, T. 6981-6982.

<sup>4572</sup> P970 (Dopis u vezi s uplatom novčanih sredstava upućen ministru unutrašnjih poslova Sokoloviću, s potpisom Milana Martića, 10. februar 1992. godine).

<sup>4573</sup> P951 (Radoslav Maksić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. februar 2006. godine), str. 1150-1151; Radoslav Maksić, T. 6873; P955 (Šema organizacije TO SAO Krajine 1. septembra 1991, koju je izradio Radoslav Maksić, 26. januar 2005. godine).

<sup>4574</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1426-1431; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13161-13163.

<sup>4575</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1431; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13163-13164.

<sup>4576</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1431-1432, 1556; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13164.

godine.<sup>4577</sup> **Svedok JF-039**, Srbin iz Hrvatske,<sup>4578</sup> rekao je u svedočenju da je Stanišić juna ili jula 1993. godine bio kod Martića u njegovoj kući u Kninu.<sup>4579</sup>

2166. Pretresno veće sad će preći na konkretne dokaze koji su mu predloženi u vezi s obučavanjem jedinica policije i TO-a SAO Krajine, kao i na dokaze o finansiranju, naoružavanju i drugim vrstama podrške i pomoći pružanim policiji i TO-u SAO Krajine. U poglavlju 6.6.2 i poglavlju 6.3.2 Pretresno veće je, kad je govorilo o centru za obuku u Golubiću, dalo prikaz dokaza u vezi s nekim od ovih navoda i iznelo zaključke o njima.

2167. Što se tiče obuke, Pretresno veće dalje podseća na svedočenje Mileta Bosnića, čiji je prikaz dat u poglavlju 6.3.2, kad je bilo govora o centru za obuku u Golubiću; Bosnić je rekao da je centar u Golubiću zatvoren pošto je okončana druga runda obuke, otprilike juna ili jula 1991. godine, zbog sukoba između Babića i Kapetana Dragana. **Svedok JF-039** rekao je da je centar za obuku u Golubiću februara ili marta 1992. godine, po Martićevom naređenju, pretvoren u policijsku školu.<sup>4580</sup> Posle 1992. godine, centar je bio pod patronatom MUP-a Srbije i zvao se "Školski centar" ili "Školski centar Golubići policije Krajina".<sup>4581</sup> **Svedok DST-043**, Srbin iz Knina,<sup>4582</sup> rekao je u svedočenju da je centar u Golubiću u periodu od 1992. do 1995. godine korišćen za obučavanje specijalnih policijskih jedinica MUP-a RSK.<sup>4583</sup>

2168. Osim toga, Pretresno veće razmotrilo je dva dopisa upućena MUP-u Srbije, jedan od avgusta 1992. i jedan od marta 1995. godine. Dana 3. avgusta 1992. godine, Martić se obratio R. Stojčiću, načelniku Resora MUP-a Srbije, i zamolio ga da mu za sledeći kurs za milicionere pripravnike pošalje dva nastavnika, jednog za pravo i jednog za kriminalistiku.<sup>4584</sup> Dana 22. marta 1995. godine, ministar unutrašnjih poslova RSK Nebojša Pavković obratio se zameniku ministra unutrašnjih poslova Srbije Radomiru Stojčiću.<sup>4585</sup> Pavković je naveo da Odeljenje diverzanata specijalne brigade MUP-a RSK završava jednomesečni kurs u sklopu

<sup>4577</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13128.

<sup>4578</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), str. 1, par. 1, 5, 23; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1958-1959.

<sup>4579</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 26.

<sup>4580</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 73.

<sup>4581</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2150-2151.

<sup>4582</sup> D322 (Svedok DST-043, izjava svedoka, 29. jun 2011. godine), str. 1, par. 1-2; svedok DST-043, T. 12914-12919, 13027-13030, 13032.

<sup>4583</sup> Svedok DST-043, T. 13029.

<sup>4584</sup> P2664 (Zahtev upućen MUP-u Srbije, s potpisom Milana Martića, 3. avgust 1992. godine).

<sup>4585</sup> P1551 (Tabela s komentarima svedoka JF-041 u vezi s dokaznim predmetima, 13. oktobar 2010. godine), str. 1; P1553 (Dopis upućen zameniku ministra unutrašnjih poslova Srbije, s potpisom Nebojše Pavkovića, 22. mart 1995. godine).

Stojičićevih antiterorističkih jedinica i zamolio Stojičića da omogući nastavak obuke za dva pripadnika brigade.<sup>4586</sup>

2169. Pretresno veće sad će razmotriti naoružavanje pripadnika policije i TO-a SAO Krajine. **Vatroslav Staničić**, načelnik kontraobaveštajnog sektora Saveznog SDB-a MUP-a 1991. godine,<sup>4587</sup> rekao je u svedočenju da su Martićeve jedinice, u trenutku kad je on odlazio iz Knina, 30. juna ili 1. jula 1991. godine, bile loše obučene i loše opremljene, da su imale samo lično naoružanje i oružje s dugim cevima, uključujući automatske puške i trofejno oružje, i rasparene uniforme.<sup>4588</sup>

2170. **Stanko Erstić**, Hrvat iz Medviđe,<sup>4589</sup> rekao je da je Martićeva milicija bila naoružana automatskim puškama koje je pravila fabrika "Zastava" iz Srbije.<sup>4590</sup> **Svedok JF-006** rekao je u svedočenju da su pripravnici u Martićevoj policiji, obučavani u Golubiću, bili naoružani automatskim puškama koje su posle obuke u Golubiću poneli sa sobom.<sup>4591</sup> Martićeva policija imala je minobacače kalibra oko 60 milimetara, ali nije imala ni tenkove ni haubice.<sup>4592</sup>

2171. **Svedok C-1211**, Hrvat iz Hrvatske Dubice, u opštini Kostajnica,<sup>4593</sup> rekao je da je 23. jula 1991. godine video kako u šumu sleće jedan vojni helikopter. Potom je video Branka Ovuku, Srbina koji je rukovodio jednim distribucijskim preduzećem, kako s mesta na koje je helikopter sleteo odvozi hladnjaču preduzeća, i pomislio da je Ovuka iz helikoptera pokupio oružje.<sup>4594</sup> **Josip Josipović**, Hrvat iz mešovitog sela Predore blizu Hrvatske Dubice, u opštini Kostajnica,<sup>4595</sup> takođe je rekao da je jednom prilikom video kako helikopter JNA sleće na put u blizini Predora i kako Srbi iz helikoptera istovaruju oružje i onda ga utovaruju u kamione i putnička vozila.<sup>4596</sup> Od majke i od drugih meštana čuo je da je taj helikopter već dolazio u

<sup>4586</sup> P1553 (Dopis upućen zameniku ministra unutrašnjih poslova Srbije, s potpisom Nebojše Pavkovića, 22. mart 1995. godine).

<sup>4587</sup> Vatroslav Staničić, T. 12394, 12481.

<sup>4588</sup> Vatroslav Staničić, T. 12597, 12599-12600, 12603.

<sup>4589</sup> P1777 (Stanko Erstić, izjava svedoka, 31. oktobar 2000. godine), str. 1-2.

<sup>4590</sup> P1777 (Stanko Erstić, izjava svedoka, 31. oktobar 2000. godine), str. 2; P1782 (Stanko Erstić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 26. april 2006. godine), str. 3872.

<sup>4591</sup> P104 (Svedok JF-006, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 15. oktobar 2002. godine), str. 11569-11570; svedok JF-006, T. 2455, 2460-2461.

<sup>4592</sup> P105 (Svedok JF-006, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 28. mart 2006. godine), str. 2827.

<sup>4593</sup> P1710 (Svedok C-1211, izjava svedoka, 9. novembar 2000. godine), str. 1, 3; P1713 (Svedok C-1211, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 12. jun 2006. godine), str. 5401.

<sup>4594</sup> P1710 (Svedok C-1211, izjava svedoka, 9. novembar 2000. godine), str. 4.

<sup>4595</sup> P68 (Josip Josipović, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. april 2006. godine), str. 3293-3294, 3327; P73 (Službena zabeleška, Josip Josipović, 1. april 1992. godine), str. 1.

<sup>4596</sup> P68 (Josip Josipović, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. april 2006. godine), str. 3298-3299, 3302-3303, 3341-3345, 3380-3381.

nekoliko navrata.<sup>4597</sup> Potom su kamioni otišli u pravcu Živaje, područja nastanjenog Srbima. Svedok je zaključio da je JNA naoružavala srpski TO i policiju.<sup>4598</sup>

2172. Mile Grbić rekao je Milanu Babiću da su avgusta 1991. godine on i Žika Rakić, obojica Srbi iz Bosanskog Novog, autoputem dopremali za Baniju i Kordun oružje koje su u Srbiji dobili preko Stanišića.<sup>4599</sup> Babić nije znao kome je to oružje bilo namenjeno, ali je rekao da su u to vreme već postojale 7. banijska divizija i druge paravojne grupe. Krajem jula i početkom avgusta 1991. godine, oružje je naručivano i preko pukovnika Dušana Smiljanića, načelnika za bezbednost 10. zagrebačkog korpusa; on je isporuke oružja za Krajinu organizovao uz pomoć generala Nikole Uzelca.<sup>4600</sup> S tim u vezi, Pretresno veće podseća na dopis o naoružavanju Srba u Krajini iz lokalnih depoa u periodu od marta do oktobra 1991. godine, koji je pukovnik SVK Dušan Smiljanić 15. oktobra 1994. godine uputio Mladiću, a o kom je bilo govora u poglavlju 6.6.2.

2173. **Mile Bosnić**, član Regionalnog odbora SDS-a i predsednik Odbora SDS-a za Kordun,<sup>4601</sup> rekao je u svedočenju da je, pošto je prisustvovao sastancima Glavnog odbora SDS-a, znao da je rukovodstvo u Kninu dobijalo oružje iz magacina rezervne policije.<sup>4602</sup> Negde septembra 1991. godine, podeljeno je oružje iz skladišta TO-a.<sup>4603</sup> Policajci koji su ostali u policijskim stanicama već su zadužili uniforme i oružje.<sup>4604</sup> Glavni odbor SDS-a nije bio obavešten o tajnim operacijama SDB-a, kao ni o dopremanju i deljenju oružja.<sup>4605</sup>

2174. **Svedok JF-041** rekao je u svedočenju da je septembra ili oktobra 1991. godine Jedinica za posebne namene Krajine, zvana Policija SAO Krajine, u periodu od 15 do 20 dana bila podređena 75. motorizovanoj brigadi JNA, kako bi mogla da dobija oružje od nje.<sup>4606</sup> Posle toga je Jedinica za posebne namene u Kninu bila podređena MUP-u RSK.<sup>4607</sup> **Svedok JF-006** rekao je u svedočenju da je oktobra ili novembra 1991. godine oko osamnaest oficira JNA iz Beograda stiglo u Plaški, preuzelo komandu nad TO-om i formiralo od njega

<sup>4597</sup> P68 (Josip Josipović, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. april 2006. godine), str. 3303, 3341, 3343-3345.

<sup>4598</sup> P68 (Josip Josipović, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. april 2006. godine), str. 3298-3299, 3304.

<sup>4599</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1530-1531; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13098-13099.

<sup>4600</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1531-1532; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13274-13276; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3376.

<sup>4601</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 2.

<sup>4602</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 27.

<sup>4603</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 64; D314 (Mile Bosnić, beleške s pripremnog razgovora, 8. jul 2011. godine), str. 5.

<sup>4604</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 32.

<sup>4605</sup> Mile Bosnić, T. 12787.

<sup>4606</sup> Svedok JF-041, T. 8005-8007, 8010.

Prevod

Plašćansku brigadu.<sup>4608</sup> Martićeva policija bila je jedna od jedinica u okviru brigade.<sup>4609</sup> Jugoslovenska narodna armija je Plašćansku brigadu naoružala tenkovima, oklopnim transporterima, haubicama, minobacačima i protivavionskim oružjem.<sup>4610</sup> Svedok je povremeno viđao pripadnike Martićeve policije kako se snabdevaju u skladištu.<sup>4611</sup>

2175. Pretresno veće sad će preći na konkretne dokaze o naoružavanju u Krajini 1992. godine. Na razgovoru sa članovima Predsedništva SFRJ od 3. januara 1992. godine, na kom se raspravljalo o Vanceovom izveštaju o razoružavanju, Milan Martić pitao je da li može da dobije oficire koji bi vodili jedinice policije.<sup>4612</sup> Branko Kostić je odgovorio da će se to pitanje razmotriti, pošto ta stavka mora da se predvidi u saveznom budžetu.<sup>4613</sup> Osim toga, Kostić je rekao da, ako to bude potrebno, mogu da im daju još oružja, "da imate po jednu mašinku koju ćete 'sabiti' u sijeno, a drugu koju ćete odložiti u depoe, tamo, koji će biti pod zajedničkom kontrolom".<sup>4614</sup>

2176. Na sastanku predstavnika SSNO-a, 2. vojne oblasti, komandi korpusa i predstavnika MUP-a i Glavnog štaba TO-a RSK, održanom 13. marta 1992. godine, dogovoreno je da su komande korpusa obavezne da izvrše popunu opremom jedinica i organa TO-a i policije, a zahteve za popunu trebalo je da dostavi MUP.<sup>4615</sup> Ukoliko to same ne budu mogle da obave, komande korpusa treba da se obrate 2. vojnoj oblasti, koja će te zahteve po potrebi prosleđivati nadležnim organima SSNO-a.<sup>4616</sup> Dana 23. aprila 1992. godine, zamenik komandanta 608. TSB SSNO-a pukovnik Petar Pajčin izdao je Komandi 2. vojne oblasti hitno naređenje da brigadi kninske milicije bez naknade dostavi 10 oklopnih transportera tipa M60, kao i da brigadi kninske milicije i stanicama MUP-a u Kninu, Benkovcu, Korenici, Vojniću, Petrinji, Okučanima, Belom Manastiru i Vukovaru dostavi ukupno 500 pištolja. Jedinice koje su primale oružje trebalo je same da organizuju transport, dok je MUP RSK trebalo da utvrdi

<sup>4607</sup> Svedok JF-041, T. 8007-8008, 8011.

<sup>4608</sup> P103 (Svedok JF-006, izjava svedoka, 20. januar 2001. godine), str. 2-3; P104 (Svedok JF-006, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 15. oktobar 2002. godine), str. 11579-11581; P105 (Svedok JF-006, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 28. mart 2006. godine), str. 2783, 2823-2825; svedok JF-006, T. 2471.

<sup>4609</sup> P104 (Svedok JF-006, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 15. oktobar 2002. godine), str. 11588.

<sup>4610</sup> P103 (Svedok JF-006, izjava svedoka, 20. januar 2001. godine), str. 3; P104 (Svedok JF-006, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 15. oktobar 2002. godine), str. 11586; P105 (Svedok JF-006, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 28. mart 2006. godine), str. 2784.

<sup>4611</sup> P104 (Svedok JF-006, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 15. oktobar 2002. godine), str. 11588.

<sup>4612</sup> D1429 (Stenografske beleške sa razgovora članova Predsedništva SFRJ sa predstavnicima Republike Srpske Krajine, održanog 3. januara 1992. godine), str. 1, 10.

<sup>4613</sup> D1429 (Stenografske beleške sa razgovora članova Predsedništva SFRJ sa predstavnicima Republike Srpske Krajine, održanog 3. januara 1992. godine), str. 11.

<sup>4614</sup> D1429 (Stenografske beleške sa razgovora članova Predsedništva SFRJ sa predstavnicima Republike Srpske Krajine, održanog 3. januara 1992. godine), str. 11.

<sup>4615</sup> D680 (Komanda 2. vojne oblasti, dopis general-pukovnika Milutina Kukanjca u vezi s popunom jedinica TO i milicije materijalno-tehničkim sredstvima, upućen Komandi 9. korpusa, 7. april 1992. godine), str. 1-2.

<sup>4616</sup> D680 (Komanda 2. vojne oblasti, dopis general-pukovnika Milutina Kukanjca u vezi s popunom jedinica TO i milicije materijalno-tehničkim sredstvima, upućen Komandi 9. korpusa, 7. april 1992. godine), str. 2.

vreme i mesto primopredaje, a Komanda 1. vojne oblasti bila je odgovorna za obezbeđenje i celokupno izvršenje zadatka.<sup>4617</sup> Dana 25. aprila 1992. godine, na osnovu rešenja SSNO-a od 20. aprila 1992. godine o popunjavanju zaliha municije MUP-a RSK, pukovnik Gradimir Petrović iz 2. vojne oblasti izdao je 405. i 530. pozadinskoj bazi nalog da za potrebe stanica MUP-a u Kninu, Benkovcu, Okučanima i Petrinji iz svojih skladišta u Golubićima i Bosanskom Novom bez naknade izdaju razne vrste municije i da, po izvršenju zadatka, o tome obaveste Komandu 2. vojne oblasti.<sup>4618</sup>

2177. Dana 7. aprila 1992. godine, Marinko Mudrić rekao je hrvatskim policajcima iz MUP-a Ogulin da je avgusta 1991. godine u Plaškom, zajedno s pripadnicima redovne vojske, martićevcima i pripadnicima TO-a Plaški, učestvovao u izvlačenju oružja i opreme transportovanih u 13 kamiona iz skladišta Skradnik (Kutpolje), koje je napušteno nakon što se redovna vojska povukla iz Plaškog u Bosnu i ostavila za sobom sve oružje i municiju.<sup>4619</sup> Marta 1992. godine iz Beograda je došlo još municije.<sup>4620</sup>

2178. U dnevniku Ratka Mladića nalazi se nekoliko nedatiranih beležaka o Krajini: "naoružati 50.000 ljudi na legalan i ileg. način", "svako selo da ima stanicu milicije" i "vrlo brzo stvoriti uniforme i označiti miliciju Krajine".<sup>4621</sup> U borbenom izveštaju od 26. februara 1992. godine Ratko Mladić kaže da je odlučio da nastavi s pružanjem pomoći TO-u i MUP-u RSK u organizacionim i formacijskim promenama, kao i u opremanju jedinica TO-a i MUP-a.<sup>4622</sup> Dana 22. aprila 1992. godine, Ratko Mladić izdao je naređenje, čija je kopija poslata Milanu Martiću, o što hitnijem opremanju jedinica milicije RSK. Mladić je napomenuo da je ljudstvo ratnih jedinica korpusa preraspoređeno u stanice milicije MUP-a RSK i naredio da se lično naoružanje i municija kojim su ta vojna lica zadužena predaju zajedno s njima.<sup>4623</sup> S tim u vezi, Pretresno veće razmotrilo je i jedan nedatiran a potpisan izveštaj o raspodeli oružja u SAO Krajini oko 28. jula 1992. godine, u kom se kaže da bi

<sup>4617</sup> D681 (Naređenje Komande 608. TSB Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu Komandi 2. vojne oblasti, 23. april 1992. godine).

<sup>4618</sup> D682 (Nalog Komande 2. vojne oblasti 530. pozadinskoj bazi za izdavanje municije Stanici MUP-a Okučani, 25. april 1992. godine); D684 (Nalog Komande 2. vojne oblasti 405. pozadinskoj bazi za izdavanje municije Stanici MUP-a Knin, 25. april 1992. godine); D685 (Nalog Komande 2. vojne oblasti 530. pozadinskoj bazi za izdavanje municije Stanici MUP-a Petrinja, 25. april 1992. godine); D686 (Nalog Komande 2. vojne oblasti 405. pozadinskoj bazi za izdavanje municije Stanici MUP-a Benkovac, 25. april 1992. godine). Sudeći po prevodu dokaznog predmeta D681 na engleski, to se rešenje odnosi na "popunu stanica municijom". Pretresno veće na osnovu konteksta zaključuje da se to odnosi na popunjavanje zaliha municije MUP-a RSK.

<sup>4619</sup> P2628 (MUP Hrvatske, Policijska stanica Ogulin, zapisnik o uzimanju izjave s potpisom Marinka Mudrića, 7. april 1992. godine), str. 6.

<sup>4620</sup> P2628 (MUP Hrvatske, Policijska stanica Ogulin, zapisnik o uzimanju izjave s potpisom Marinka Mudrića, 7. april 1992. godine), str. 5.

<sup>4621</sup> D1458 (Izvod iz dnevnika Ratka Mladića, bez datuma), str. 3, 5.

<sup>4622</sup> P1226 (Borbeni izveštaj s potpisom Ratka Mladića, podnet Operativnom centru Komande 2. vojne oblasti, 26. februar 1992. godine), str. 1, 4.

<sup>4623</sup> P1235 (Naređenje Ratka Mladića za obezbeđenje jedinica milicije RSK naoružanjem i opremom, 22. april 1992. godine).



nekoordinirana raspodela oružja koju JNA sprovodi u SAO Krajini mogla da dovede do rascepa u odbrani Krajine i da će takve aktivnosti na vreme biti obustavljene ako zaista dovedu do poremećaja u odbrani.<sup>4624</sup>

2179. Dana 12. oktobra 1992. godine, operativni radnik RDB MUP-a Srbije za Beograd Branko Pavić izvestio je o informativnim razgovorima koji su 29. septembra i 10. oktobra 1992. godine vođeni s izvorom označenim kao "DŽ. V."; taj izvor je naveo da se Martić žalio što od Republike Srbije ne dobija očekivanu pomoć u oružju, uniformama i opremi i da je rekao da ubuduće neće slati izveštaje o stanju u Krajini.<sup>4625</sup>

2180. U vezi s naoružavanjem TO-a SAO Krajine, Pretresno veće razmotrilo je i svedočenje svedoka B-179. **Svedok B-179** rekao je da je Matica Srba i iseljenika Srbije u Beogradu slala humanitarnu i vojnu pomoć Srbima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.<sup>4626</sup> Svedok je rekao da se taj deo njegovog svedočenja odnosi na period od 1991. do 1993. godine. Predsednik Matice Branislav Crnčević često se sastajao sa Slobodanom Miloševićem. Svedok B-179 lično je video posebne "crvene telefone" u sedištu Matice preko kojih je Crnčević održavao direktnu vezu s Miloševićem i s MUP-om Srbije. Crnčević se često sastajao i sa Stanišićem. Prema rečima ovog svedoka, članovi Matice sastajali su se svakog jutra s pripadnicima Ministarstva odbrane. Sastanci su se održavali u zgradi DB-a i na njima su se razmatrale informacije s fronta. Njima su uglavnom prisustvovali Milan Prodanić, Jovica Stanišić, Mihalj Kertes i Milan Tepavčević. Prodanić je bio načelnik Šestog odeljenja DB-a i bio je neposredno podređen Stanišiću. Svedok je od Prodanića čuo da je tim sastancima povremeno prisustvovao i Milošević.<sup>4627</sup>

2181. Posle tih jutarnjih sastanaka Prodanić je odlazio u Bujanj Potok, u opštini Vožvodac, da se sastane s Borom Stanišićem. Boro Stanišić bio je nadležan za vojno skladište Bujanj Potok 2, nadomak Beograda, jedno od najvećih skladišta u SFRJ. Prodanić je Bori Stanišiću s tih jutarnjih sastanaka prenosio informacije i naređenja o isporuci oružja, municije i drugih zaliha iz skladišta Bujanj Potok 2 na frontove u raznim krajevima Bosne i Hercegovine i Hrvatske. Svedok B-179 rekao je da je Prodanić postupao u ime MUP-a Srbije kad je Bori Stanišiću izdavao naređenja. Prema rečima ovog svedoka, Boro Stanišić i Prodanić bili su jedina dva pripadnika MUP-a koja su spadala u uski krug ljudi upućenih u to da Matica deli

<sup>4624</sup> P2577 (Izveštaj u vezi s događajima u SAO Krajini, sačinjen približno 28. jula 1991. godine).

<sup>4625</sup> P2406 (MUP Srbije, RDB, službena beleška o informativnom razgovoru s potpisom Branka Pavića, 12. oktobar 1992. godine), str. 1, 3.

<sup>4626</sup> P408 (Svedok B-179, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 15. septembar 2003. godine), str. 26589-26592, 26628, 26646-26649, 26686; P413 (Legitimacija Matice).

vojne zalihe iz skladišta Bubanj Potok 2. To je bilo zato što se time redovno zaobilazio regularni lanac komandovanja za distribuciju oružja, koji bi morao da ide kroz Ministarstvo odbrane Srbije i JNA. Boro Stanišić davao je uputstva za pripremu konvoja, a potom bi kamioni došli u Bubanj Potok 2, gde su se na njih tovarili oružje i municija. Kamioni, koje je uglavnom slao MUP Srbije, odatle bi odlazili ka linijama fronta.<sup>4628</sup>

2182. U početku je veći deo vojnih zaliha koje je Matica delila odlazio u RSK, gde su civili počeli da formiraju TO. U jednom trenutku konvoji su gotovo svakodnevno odlazili iz Bubanj Potoka na razne lokacije u Bosni i Hercegovini. Svedok B-179 rekao je da je lično znao za konvoje koji su upućivani u Knin, Gračac, Lički Osijek, Banjaluku, Nevesinje, u Hercegovini, i u Trebinje. Na svakoj takvoj lokaciji postojala je jedna osoba za kontakt, uglavnom civil, kog bi odredio MUP Srbije. Sudeći po razgovorima između Bore Stanišića i Prodanića koje je slučajno čuo, svedok B-179 zaključuje da je samo tokom 1992. godine Matica učestvovala u slanju preko 1.200 kamiona punih oružja i municije iz Bubanj Potoka. Svedok B-179 lično je učestvovao u nekoliko konvoja kojim su prebacivani oružje i humanitarna pomoć.<sup>4629</sup> Konvoji nisu morali da imaju propusnice da bi prošli kontrolne punktove koje je držao MUP, pošto je policija bila obavještena o tome da će ta vozila proći i pošto je imala uputstva da ih ne proverava.<sup>4630</sup> Prodanić je bio zadužen da sredi da konvoji neometano prolaze preko kontrolnih punktova. Pominjanje prezimena Crnčević omogućavalo je bezbedan prolaz u većini slučajeva.<sup>4631</sup> U dopisu koji je 9. decembra 1998. uputio ministru unutrašnjih poslova Srbije, Milan Prodanić priznaje da je od septembra 1990. godine kao savetnik načelnika DB-a bio aktivno uključen u slanje pomoći srpskom narodu u RSK i Republici bosanskih Srba i da je svakodnevno upućivao razne vrste pomoći u te krajeve.<sup>4632</sup> Milan Prodanić je 17. jula 1990. postao savetnik u Republičkom SUP-u, a 13. aprila 1992. godine Jovica Stanišić ga je postavio za načelnika Osme uprave RDB-a Srbije.<sup>4633</sup>

2183. Sudeći po jednom razgovoru između Bore Stanišića i Prodanića koji je svedok B-179 slučajno čuo, dokumenti o prebacivanju oružja na front većinom su spaljeni. Svedok B-179

<sup>4627</sup> P408 (Svedok B-179, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 15. septembar 2003. godine), str. 26628, 26590-26591, 26594-26596, 26606-26608, 26618, 26656-26659, 26685.

<sup>4628</sup> P408 (Svedok B-179, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 15. septembar 2003. godine), str. 26591, 26594, 26596-26597, 26605, 26609, 26611, 26613, 26674.

<sup>4629</sup> P408 (Svedok B-179, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 15. septembar 2003. godine), str. 26596-26597, 26607, 26612-26614, 26626, 26634-26635, 26652, 26686-26688.

<sup>4630</sup> P408 (Svedok B-179, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 15. septembar 2003. godine), str. 26611.

<sup>4631</sup> P408 (Svedok B-179, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 15. septembar 2003. godine), str. 26618, 26636-26637, 26681-26683; P412 (Ovlašćenje Matice u vezi s transportom izbeglica).

<sup>4632</sup> P2669 (Dopis upućen ministru unutrašnjih poslova Srbije, s potpisom pomoćnika načelnika DB Milana Prodanića, 9. decembar 1998. godine).

<sup>4633</sup> P472 (Dokumenti u vezi s Milanom Prodanićem), str. 2-7.

rekao je da je DB prilikom pretresa njegove kuće zaplenio mnoge dokumente koje je on držao kod sebe. Dana 25. marta 1992. godine, svjedok B-179 dobio je zahvalnicu koju je, u ime JNA i VP 5055, potpisao pukovnik Radoslav Blažić i u kojoj se svjedoku izražava zahvalnost za zalaganje u pružanju pomoći borcima TO-a i srpskom narodu izloženom "ustaškom teroru i genocidu".<sup>4634</sup>

2184. Pretresno veće razmotrilo je i dokaze da je Ministarstvo odbrane S(F)RJ preko JNA, a kasnije i preko VJ, dostavljalo oružje jedinicama TO-a u SAO Krajini.<sup>4635</sup>

2185. Pretresno veće sad će preći na dokaze o finansiranju jedinica policije SAO Krajine i TO-a SAO Krajine. **Svedok DST-043** rekao je u svjedočenju da je Martićeva policija i posle aprila 1991. finansirana iz donacija i da je on jula 1991. godine od Martića dobio uputstvo da otputuje u Nemačku i uzme novac koji je prikupila srpska dijaspora; svjedok je doneo 9.970 DEM za kninski SUP, što je bilo dovoljno da se isplate plate za 50 ljudi za jedan mesec.<sup>4636</sup>

2186. **Milan Babić** rekao je da su policiju Krajine uglavnom finansirali MUP Srbije i DB.<sup>4637</sup> Policija je dobijala gotov novac i opremu, a novac je kasnije prebacivan i preko bankovnog računa.<sup>4638</sup> Prema rečima **svedoka JF-039**, u Krajinu je stizao gotov novac, a svi dogovori između Martića i Stanišića pravljani su lično ili preko telefona; nikad nije sastavljeno ništa u pisanom obliku.<sup>4639</sup> Martić je često govorio: "Nema više novca, moram da odem po njega u Beograd".<sup>4640</sup> Pomoć je stizala i u vidu goriva ili drugih artikala koji bi se prodavali, a gotovina bi se zatim koristila za plate i druge troškove policije i SDS-a.<sup>4641</sup> Jedan deo pomoći

<sup>4634</sup> P408 (Svedok B-179, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 15. septembar 2003. godine), str. 26620-26622, 26625, 26666, 26684; P409 (Dokumenti u vezi sa svjedokom B-179), str. 17.

<sup>4635</sup> V., na primer, P103 (Svedok JF-006, izjava svjedoka, 20. januar 2001. godine), str. 2-3; P104 (Svedok JF-006, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 15. oktobar 2002. godine), str. 11577; P105 (Svedok JF-006, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 28. mart 2006. godine), str. 2773, 2783; P951 (Radoslav Maksić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 6-7. februar 2006. godine), str. 1155-1156, 1241, 1243-1244; Radoslav Maksić, T. 6885, 6975; Radoslav Maksić, T. 6974; P961 (Tri dokumenta u vezi s TO) (zahtev TO SAO Krajine za popunu, s potpisom Miloša Pupavca, upućen Ministarstvu odbrane Srbije, 16. decembar 1991. godine), str. 1-2; P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1460; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12956, 13276-13277; P1886 (Službena zabeleška sa razgovora predstavnika SAO Krajine s predsednikom Slobodanom Miloševićem, s potpisom ministra odbrane Stojana Španovića), str. 2; D313 (Mile Bosnić, izjava svjedoka, 5. jul 2011. godine), par. 34, 68.

<sup>4636</sup> D322 (Svedok DST-043, izjava svjedoka, 29. jun 2011. godine), par. 55-56; svjedok DST-043, T. 12970-12974, 12982; D325 (Uplatnica koju je Sekretarijat za unutrašnje poslove SAO Krajine 29. jula 1991. godine izdao za 9.970 DM koje je svjedok doneo iz Münchena kao pomoć miliciji Krajine), str. 1.

<sup>4637</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1458-1459; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12955, 12967.

<sup>4638</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1465; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12955, 12967.

<sup>4639</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svjedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 26; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1996.

<sup>4640</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svjedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 66; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2134.

<sup>4641</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svjedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 66-67.

dolazio je iz Beograda, a drugi iz drugih delova Srbije, kao i iz Sjedinjenih Država, Kanade i Australije. I Martić i Babić slali su ljude da prikupljaju sredstva za policiju i SDS.<sup>4642</sup> Prema rečima ovog svedoka, snage policije Krajine ne bi dobijale platu da nije bilo pomoći iz Srbije.<sup>4643</sup>

2187. Ovaj svedok je rekao da ga je Martić septembra 1991. godine poslao u Beograd da pokupi novac od Jovice Stanišića.<sup>4644</sup> Svedok je u Stanišićevoj kancelariji i u Stanišićevom prisustvu od Stanišićevog vozača dobio malu vojnu putnu torbu. Ništa nije potpisao i ne zna koliko je novca bilo u torbi. Na putu iz Beograda svedok je imao saobraćajnu nesreću, a kad je policiji rekao da pozove Stanišića, prebačen je u bolnicu. Svedok ne zna šta je dalje bilo s novcem. Svedok je rekao da je nekoliko ljudi, među kojima i Nikola Rašević, još dva-tri puta išlo u Beograd po novac, ali je, prema svedokovim rečima, samo malom broju njih to bilo dozvoljeno.<sup>4645</sup>

2188. **Vatroslav Staničić** rekao je u svedočenju da policija Krajine od maja do početka jula 1991. godine nije dobijala pravu platu, nego samo neku vrstu nadoknade. Svi koji su radili za MUP u Kninu bili su poljoprivrednici, pa im život nije zavisio od plate.<sup>4646</sup> **Mile Bosnić** nije sa sigurnošću mogao da kaže kako se Martićeva policija finansirala u periodu od maja do oktobra 1991. godine, ali znao je da novac nije stizao iz Hrvatske, niti je Martićeva policija ili ma koja druga institucija u to vreme posebno finansirana.<sup>4647</sup> Svedok je rekao da se na sastancima SDS-a nije razgovaralo o finansijama.<sup>4648</sup> On je rekao da je SDS Kordun jula 1991. ušao u jedinstveni policijski sistem Krajine i da je otprilike od januara 1992. godine policija svake opštine plate dobijala od SAO Krajine.<sup>4649</sup>

2189. Dana 10. februara 1992. godine, ministar unutrašnjih poslova RSK Milan Martić uputio je ministru unutrašnjih poslova Srbije Sokoloviću dopis u kojem ga je zamolio da utiče na ministra finansija Srbije Zebića da sredstva za TO Krajine više ne uplaćuje preko SDK, pošto se tim sredstvima ne finansira MUP.<sup>4650</sup> Martić je naveo da je Mirovnim planom UN-a bilo predviđeno da se TO raspusti, a da policija Krajine ostane jedina odgovorna za red i mir u

<sup>4642</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 67.

<sup>4643</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2086-2087.

<sup>4644</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 68; svedok JF-039, T. 7311, 7316-7317, 7320.

<sup>4645</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 68-69; svedok JF-039, T. 7203, 7318-7321.

<sup>4646</sup> Vatroslav Staničić, T. 12421.

<sup>4647</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 31; D314 (Mile Bosnić, beleške s pripremnog razgovora, 8. jul 2011. godine), str. 2.

<sup>4648</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 31.

<sup>4649</sup> D313 (Mile Bosnić, izjava svedoka, 5. jul 2011. godine), par. 30; D314 (Mile Bosnić, beleške s pripremnog razgovora, 8. jul 2011. godine), str. 2.

<sup>4650</sup> Radoslav Maksić, T. 6859-6861; P970 (Dopis u vezi s uplatom novčanih sredstava upućen ministru unutrašnjih poslova Sokoloviću, s potpisom Milana Martića, 10. februar 1992. godine).

RSK. Martić je dodao da je za TO SDK-u Glina uplaćeno 380.000.000 dinara, ali da taj novac nije potrošen, pošto se TO finansira iz vojnog budžeta, i molio je Sokolovića da utiče na to da se ta sredstva prebace na račun MUP-a.<sup>4651</sup> **Radoslav Maksić** rekao je u svedočenju da je SDK bio krovna finansijska institucija preko koje su se odvijale sve bankarske transakcije. Štab TO-a SAO Krajine je novac od Ministarstva odbrane Srbije dobijao preko SDK, a potom bi ga raspoređivao zonskim štabovima TO-a u Banjaluci, na Kordunu i u severnoj Dalmaciji. Referent za finansije Štaba TO-a Krajine razgovarao bi sa svojim kolegom iz MUP-a Krajine kako bi uporedio koliko novca preko SDK dobija MUP, koliko TO, a koliko policija.<sup>4652</sup> Služba društvenog knjigovodstva osnovana je na sednici Skupštine SAO Krajine 16. maja 1991. godine.<sup>4653</sup>

2190. Na sastanku od 12. novembra 1992. godine Milošević je prihvatio koncept odbrambenog sistema Krajine čiju bi osnovu činile 23.000 ljudi u policiji, od čega 5.000 u redovnom sastavu, a 18.000 u sastavu brigada koje bi činile mirnodopsko jezgro vojske i garantovale bezbednost granica.<sup>4654</sup> Prihvaćeno je da se odmah počne s planiranjem sredstava za potrebe vojske i policije, kako je to 1992. godine učinjeno preko RSK i Ministarstva odbrane Srbije. Osim toga, Milošević je rekao i da sredstva za održavanje tehnike treba planirati preko VJ, koji treba da finansira i aktivne oficire i civile u Krajini, te da će on pomoći da se to realizuje. Ostale potrebe za finansiranje odbrane trebalo je da se planiraju preko Ministarstva odbrane.<sup>4655</sup> **Milan Babić** je potvrdio da je odbrana Krajine kasnije organizovana i plaćana na taj način.<sup>4656</sup>

2191. Dana 28. aprila 1993. godine, Milan Martić je predsednika Srbije Slobodana Miloševića, predsednika Vlade Srbije Nikolu Šainovića i ministra unutrašnjih poslova Srbije Zorana Sokolovića zamolio za finansijsku pomoć za MUP RSK.<sup>4657</sup>

2192. Dana 16. marta 1994. godine, Vrhovni savet odbrane odlučivao je o sredstvima koja će se dodeliti RSK. Republika Srpska Krajina dobila je 80 miliona dinara za finansiranje policije,

<sup>4651</sup> P970 (Dopis u vezi s uplatom novčanih sredstava upućen ministru unutrašnjih poslova Sokoloviću, s potpisom Milana Martića, 10. februar 1992. godine).

<sup>4652</sup> Radoslav Maksić, T. 6855-6856, 6860.

<sup>4653</sup> P2050 (Odluka Skupštine SAO Krajine, 16. maj 1991. godine), str. 1-2.

<sup>4654</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12979-12981; P1886 (Službena zabeleška sa razgovora predstavnika SAO Krajine s predsednikom Slobodanom Miloševićem, s potpisom ministra odbrane Stojana Španovića), str. 1-2.

<sup>4655</sup> P1886 (Službena zabeleška sa razgovora predstavnika SAO Krajine s predsednikom Slobodanom Miloševićem, s potpisom ministra odbrane Stojana Španovića), str. 2.

<sup>4656</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12981.

<sup>4657</sup> P2634 (Dopis Milana Martića upućen Slobodanu Miloševiću, Nikoli Šainoviću i Zoranu Sokoloviću, s potpisom Milana Martića, 28. april 1993. godine).

školstva, zdravstva i sličnog.<sup>4658</sup> Prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Republike Srpske Krajine od 10. novembra 1994. godine, budžetom RSK bili su pokriveni i troškovi vojske i policije.<sup>4659</sup> Prema jednom dopisu ministra finansija RSK, budžetski deficit RSK pokriven je sredstvima dobijenim od Narodne banke Jugoslavije.<sup>4660</sup>

2193. Pretresno veće je razmotrilo i druge dokaze o tome da je vlada S(F)RJ preko Ministarstva finansija, Ministarstva odbrane, JNA i VJ finansirala jedinice TO-a SAO Krajine.<sup>4661</sup>

2194. Pretresno veće sad će preći na dokaze o drugim vrstama podrške i pomoći pripadnicima policije i TO-a SAO Krajine. Dana 19. maja 1992. godine, Martić je obavestio ministra narodne odbrane da Komanda JNA nije uplatila sredstva za rezervni sastav MUP-a i da posebnim jedinicama milicije RSK nisu dostavljeni oružje i uniforme, kako je to bilo planirano, ali da je od Uprave bezbednosti SSNO-a primljeno 12 borbenih oklopnih vozila i 100 motornih vozila, na kojima su izvedeni farbarsko-lakirerski radovi.<sup>4662</sup> Pretresno veće razmotrilo je i nekoliko zahteva koje je Milan Martić uputio VJ (9. marta, 19. avgusta, 29. septembra i 6. oktobra 1993. godine) za slanje helikoptera i druge logističke i tehničke pomoći MUP-u RSK.<sup>4663</sup> Dana 6. aprila 1995. godine, Milan Martić zatražio je od predsednika SFRJ Zorana Lilića i predsednika Srbije Slobodana Miloševića da se u RSK uputi 2.000 pripadnika VJ i MUP-a Srbije kako bi pomogli da se situacija u RSK stabilizuje posle nedavne hrvatske agresije.<sup>4664</sup>

2195. Pretresno veće razmotrilo je i jednu službenu belešku SDB-a SUP-a SFRJ, prema kojoj su se službenici DB-a SUP-a SFRJ 9. marta 1992. godine sastali s Martićem, ministrom

<sup>4658</sup> D679 (Stenografske beleške sa 19. sednice Vrhovnog saveta odbrane, 16. mart 1994. godine), str. 23-25.

<sup>4659</sup> P2012 (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu, *Službeni glasnik Republike Srpske Krajine*, 10. novembar 1994. godine), str. 1, 5.

<sup>4660</sup> P2055 (Dopis Narodne banke Jugoslavije u vezi s deficitom budžeta Krajine, s potpisom ministra za finansije RSK Ratka Veselinovića, bez datuma).

<sup>4661</sup> V., na primer, P961 (Tri dokumenta u vezi s TO) (izveštaj o problemima u TO Krajine, s potpisom Dušana Kasuma, podnet Ministarstvu narodne odbrane Srbije, 25. decembar 1991. godine), str. 3-4; P968 (Informacija o pružanju pomoći srpskim oblastima u Hrvatskoj, s potpisom Tomislava Simovića, 1. novembar 1991. godine); P1668 (Tabela s dokumentima koje je pregledao svedok JF-029 i njegovim komentarima, 7. decembar 2010. godine), str. 4; P1677 (Narodna odbrana, Beograd, informacija o sredstvima obezbeđenim za pomoć srpskim oblastima u Hrvatskoj, 18. novembar 1991. godine); P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1460; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12956, 13276-13277; P1886 (Službena zabeleška sa razgovora predstavnika SAO Krajine s predsednikom Slobodanom Miloševićem, s potpisom ministra odbrane Stojana Španovića), str. 2; Radoslav Maksić, T. 6855-6856.

<sup>4662</sup> P1233 (Izveštaj Milana Martića o transformaciji jedinica MUP-a SAO Krajine, 19. maj 1992. godine), str. 2-3.

<sup>4663</sup> P2579 (Zahtev MUP-a SAO Krajine, upućen Operativnom centru VJ, s potpisom Milana Martića, 9. mart 1993. godine); P2580 (Ovlašćenje MUP-a RSK izdato Komandi Ratnog vazduhoplovstva VJ, s potpisom Milana Martića, 9. mart 1993. godine); P2579 (Zahtev MUP-a SAO Krajine, upućen Operativnom centru VJ, s potpisom Milana Martića, 9. mart 1993. godine); P2580 (Ovlašćenje MUP-a RSK izdato Komandi Ratnog vazduhoplovstva VJ, s potpisom Milana Martića, 9. mart 1993. godine).

<sup>4664</sup> P2582 (Dopis Milana Martića upućen Zoranu Liliću, s potpisom Milana Martića, 6. april 1995. godine); P2640 (Dopis Milana Martića upućen Slobodanu Miloševiću, s potpisom Milana Martića, 6. april 1995. godine).

unutrašnjih poslova RSK, i predložili uspostavljanje direktne saradnje s MUP-om RSK. Pomenuti službenici zatražili su od Martića imena i funkcije ljudi u MUP-u RSK s kojim bi službenici SDB-a SFRJ direktno kontaktirali. Martić je rekao da stručnjaci iz MUP-a Srbije pokušavaju da reše problem komunikacija u RSK.<sup>4665</sup> Na 190. sednici Predsedništva SFRJ, održanoj 11. marta 1992. godine, Blagoje Adžić, vršilac dužnosti saveznog sekretara za narodnu odbranu, zaključio je da se problemi u krajinama moraju rešiti u okviru Saveznog SUP-a, a da još treba videti da li će se angažovati i MUP Srbije.<sup>4666</sup>

2196. Dalje, Pretresno veće razmotrilo je nekoliko dokumenata u vezi sa zahtevima i nalozima za nesmetan prolaz za službenike MUP-a Srbije i MUP-a RSK.<sup>4667</sup>

2197. Što se tiče obučavanja pripadnika policije SAO Krajine, Pretresno veće najpre podseća na zaključak koji je u poglavlju 6.3.2 iznelo u vezi s centrom u Golubiću, naime, da su optuženi u periodu od kraja aprila ili početka maja do jula 1991. godine organizovali obuku pripadnika policije i TO-a SAO Krajine u centru u Golubiću i rukovodili njom. Obuka je u proseku trajala oko 20 dana i bila je vojne prirode, a obuhvatala je obuku u naoružanju i postavljanju zaseda, kao i obuku u postupanju s ratnim zarobljenicima i postupanju s civilima u oružanom sukobu.

2198. Imajući u vidu dokaze izložene u ovom poglavlju, Pretresno veće konstatuje da su pripadnici policije SAO Krajine od 1992. do 1995. godine prolazili kroz dodatnu obuku, između ostalog i u centru u Golubiću, koji je početkom 1992. godine pretvoren u policijsku školu. Međutim, Pretresnom veću nisu predočeni dokazi koji bi ukazivali na to da su DB Srbije ili optuženi u pomenutom periodu imali ikakvu ulogu u organizovanju obuke pripadnika policije ili TO-a SAO Krajine i rukovođenju njom. Dokazi o tome da je škola poslovala pod okriljem MUP-a Srbije sami po sebi ne inkriminišu DB Srbije. Shodno tome, Pretresno veće ne može da donese zaključak da su optuženi u periodu posle jula 1991. godine organizovali obuku pripadnika policije ili TO-a SAO Krajine i rukovodili njom.

2199. Što se tiče finansiranja policije SAO Krajine, Pretresno veće najpre podseća da je u poglavlju 6.6.2 konstatovalo da je policija SAO Krajine dobijala novac iz privatnih donacija. Dalje, Pretresno veće podseća na zaključke, iznete u istom odeljku, da je Simatović u periodu

<sup>4665</sup> P2445 (SFRJ, Savezni SUP, SDB, službena beleška s potpisom Dragana Đurovića, 10. mart 1992. godine), str. 1-2.

<sup>4666</sup> P2351 (Stenografske beleške sa 190. sednice Predsedništva SFRJ, 11. mart 1992. godine), str. 1-2, 39-41.

<sup>4667</sup> P1551 (Komentari u vezi s dokumentima korišćenim u ranijem svedočenju, koji su pokazani svedoku JF-041, 13. oktobar 2010. godine), str. 1-2; P1554 (Propusnica za Uroša Pokrajca, s potpisom Milana Martića, 16. februar 1993. godine); P1560 (Dopis Željka Škovrlja u vezi s graničnim prelazom, upućen MUP-u Srbije, 20. jul 1994. godine); P2581 (MUP RSK Knin, naređenje Milana Martića SUP-u RSK, prijem potpisom potvrdio Stevo Kresović, 30. mart 1993. godine); P2666 (MUP RSK, Uprava javne bezbednosti Knin, dopis upućen Upravi za granične poslove i strance MUP-a Srbije, 7. jun 1994. godine).

Prevod

od decembra 1990. do maja ili juna 1991. godine u najmanje dva navrata lično doneo Milanu Martiću torbe s gotovinom u Knin i da je Martić, sa Stanišićevom finansijskom podrškom, posle januara 1991. godine formirao najmanje dve nove srpske policijske stanice u Krajini.

2200. Pretresno veće sad prelazi na konkretne zaključke o finansiranju policije SAO Krajine posle njenog formalnog osnivanja 29. maja 1991. godine. Na osnovu svedočenja svedoka DST-043 i svedoka JF-039, Pretresno veće konstatuje da je policija SAO Krajine, i nakon što je formalno osnovana 29. maja 1991. godine, primala donacije od privatnih lica iz Srbije i iz drugih zemalja. Pošto je razmotrilo ostale dokaze koji su mu predloženi,<sup>4668</sup> Pretresno veće dalje konstatuje da je policija SAO Krajine, nakon što je formalno osnovana, tokom cele 1991. i 1992. godine dobijala sredstva od vlade S(F)RJ, i to preko Ministarstva finansija, Ministarstva odbrane i VJ. Osim toga, Pretresno veće smatra<sup>4669</sup> da je u budžetu RSK najkasnije od 1994. godine bilo predviđeno finansiranje policije, kao i da se budžetski deficit RSK pokrivaio sredstvima koje je obezbeđivala SRJ.

2201. Osim toga, na osnovu svedočenja svedoka JF-039 i pošto je razmotrilo svedočenje Milana Babića, Pretresno veće zaključuje da je Milan Martić septembra 1991. godine poslao svedoka JF-039 u Beograd, gde je ovaj od Jovice Stanišića primio torbu s gotovinom. U dva ili tri navrata i drugi ljudi slati su u Beograd da preuzmu novac od Stanišića.

2202. S obzirom na sve gorenavedeno, Pretresno veće zaključuje da su optuženi organizovali finansiranje policije SAO Krajine i rukovodili njime, i to Franko Simatović najmanje u dva navrata u periodu od decembra 1990. do maja ili juna 1991. godine, a Jovica Stanišić januara 1991. i otprilike septembra 1991. godine.

2203. Što se tiče finansiranja TO-a SAO Krajine, Pretresno veće, imajući u vidu dokaze koji su mu predloženi, prihvata da je vlada SRJ preko Ministarstva finansija, Ministarstva odbrane i VJ finansirala i jedinice TO-a SAO Krajine. Pretresnom veću nisu predloženi dokazi da su optuženi u tome imali ikakvu ulogu. Shodno tome, Pretresno veće ne može da izvede zaključak da su optuženi organizovali finansiranje TO-a SAO Krajine i rukovodili njime.

2204. Što se tiče finansiranja TO-a SAO Krajine, Pretresno veće, imajući u vidu dokaze koji su mu predloženi, konstatuje da je vlada S(F)RJ preko Ministarstva finansija, Ministarstva

---

<sup>4668</sup> Konkretno, dokazne predmete P1886 (Službena zabeleška sa razgovora predstavnika SAO Krajine s predsednikom Slobodanom Miloševićem, s potpisom ministra odbrane Stojana Španovića) i P970 (Dopis u vezi s uplatom novčanih sredstava upućen ministru unutrašnjih poslova Sokoloviću, s potpisom Milana Martića, 10. februar 1992. godine), kao i svedočenje Milana Babića.

<sup>4669</sup> S obzirom na dokazne predmete P2012 (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu, *Službeni glasnik Republike Srpske Krajine*, 10. novembar 1994. godine) i P2055 (Dopis Narodne banke Jugoslavije u vezi s deficitom budžeta Krajine, s potpisom ministra za finansije RSK Ratka Veselinovića, bez datuma).



odbrane i VJ finansirala i jedinice TO-a SAO Krajine. Pretresnom veću nisu predloženi dokazi da su optuženi u tome imali ikakvu ulogu. Shodno tome, Pretresno veće ne može da izvede zaključak da su optuženi organizovali finansiranje TO-a SAO Krajine i rukovodili njime.

2205. Što se tiče naoružavanja policije SAO Krajine, Pretresno veće najpre podseća da je u poglavlju 6.6.2 konstatovalo da je moguće da su Martić i njegove snage tokom procesa formiranja policije SAO Krajine dobijali oružje iz skladišta rezervnog sastava policije, JNA i TO-a u Srbiji i u Krajini, kao i preko krijumčara. Dalje, Pretresno veće podseća na zaključak koji je iznelo u istom tom poglavlju da je u periodu od decembra 1990. do maja ili juna 1991. godine Stanišić organizovao dostavu oružja za Martića, a da je Simatović nadgledao isporuku oružja i municije Martiću.

2206. Što se tiče naoružavanja policije SAO Krajine posle njenog formalnog osnivanja 29. maja 1991. godine, Pretresno veće, na osnovu svedočenja svedoka JF-006, zaključuje da su pojedini pripadnici policije SAO Krajine zadržali oružje koje su dobili tokom obuke u centru u Golubiću. S tim u vezi, Pretresno veće podseća na zaključak koji je u poglavlju 6.3.2 iznelo u vezi s centrom u Golubiću, naime, da je Simatović u periodu od kraja aprila ili početka maja do jula 1991. godine u centar donosio, između ostalog, zalihe i opremu. Dalje, Pretresno veće je u istom poglavlju kao razumnu dopustilo mogućnost da je policija SAO Krajine slala opremu i oružje u centar u Golubiću i da je taj centar finansirala. S obzirom na ono što je dosad rečeno i uzimajući u obzir gore izložene zaključke, Pretresno veće smatra da je moguće da su optuženi nabavljali oružje koje je deljeno polaznicima u centru u Golubiću, da je moguće da je to oružje uzimano iz skladišta JNA i TO-a u Srbiji i Krajini ili da je ono moglo poticati iz oba ta izvora. Dalje, Pretresno veće imalo je u vidu tvrdnju Milana Babića da je Stanišić avgusta 1991. godine organizovao dostavu oružja za Baniju i Kordun, ali pošto o tome nema drugih dokaza, Veće ne može da donese zaključak da su pripadnici policije ili TO-a SAO Krajine to oružje i dobili.

2207. Pretresno veće je, osim toga, razmotrilo svedočenje Vatroslava Staničića, koji je rekao da je policija SAO Krajine početkom jula 1991. godine bila loše opremljena, loše naoružana i loše obučena, ali smatra da to svedočenje, ako se imaju u vidu zaključci Veća o naoružavanju i obučavanju policije izneti u poglavljima 6.6.2 i 6.3.2, kao i drugi dokazi koji su razmotreni gore, ne pruža celovitu sliku stanja na terenu, pošto su bar neki pripadnici policije SAO Krajine prolazili obuku i dobijali opremu. S obzirom na ostale dokaze koji su mu

predočeni,<sup>4670</sup> Pretresno veće konstatuje da je policija SAO Krajine, pošto je formalno osnovana, dobijala oružje iz skladišta TO-a i JNA u Krajini i da su JNA/VJ od septembra 1991. do nekog trenutka 1992. godine snabdevali oružjem policiju SAO Krajine. Tužilaštvo u Završnom pretresnom podnesku, pozivajući se na gore razmotren izveštaj o distribuciji oružja u Krajini,<sup>4671</sup> tvrdi da je DB Srbije bio u mogućnosti da utiče na operacije naoružavanja koje je vodila JNA.<sup>4672</sup> Pretresno veće podseća na svoju diskusiju o autentičnosti tog dokumenta, izloženu u poglavlju 3.1.7 u vezi s Glinom i Strugom, ali smatra da mu nisu predočeni nikakvi dokazi da su Simatović ili DB Srbije sprečili distribuciju oružja JNA/VJ u Krajini ili na neki drugi način uticali na nju.

2208. S tim u skladu, i imajući u vidu zaključak o ulozi optuženih u naoružavanju policije SAO Krajine na koji je podsetilo, Pretresno veće zaključuje da su optuženi u periodu od decembra 1990. do maja ili juna 1991. godine organizovali pružanje logističke podrške u vidu slanja oružja policiji SAO Krajine i rukovodili njime.

2209. Što se tiče TO-a SAO Krajine, Pretresno veće, imajući u vidu dokaze koji su mu predočeni, konstatuje da je TO SAO Krajine dobijao oružje iz skladišta JNA i TO-a Srbije, kao i da mu je preko JNA, a kasnije preko VJ, oružje slalo i Ministarstvo odbrane S(F)RJ.

2210. Osim toga, na osnovu svedočenja svedoka B-179 i gore razmotrenih dokumentarnih izvora, Pretresno veće zaključuje da je Matica Srba i iseljenika Srbije oružje iz skladišta JNA u Bujanj Potoku slala TO-u SAO Krajine. Matica je za to često koristila kamione MUP-a Srbije. Jovica Stanišić, Milan Prodanić, Mihalj Kertes i Tepavčević svakodnevno su se sastajali s članovima Matice kako bi razmotrili informacije s fronta. Posle tih sastanaka Prodanić, savetnik načelnika DB-a a kasnije i načelnik Osme uprave DB-a, odlazio je u vojno skladište u Bujanj Potoku, gde je Boru Stanišića obaveštavao o naređenjima o isporuci oružja; posle toga su kamioni s oružjem i municijom upućivani u Hrvatsku. Svedok B-179 govorio je o događajima u periodu od 1991. do 1993. godine. S obzirom na činjenice o kojima je presuđeno i razmotrene dokaze, a pošto je uzelo u obzir i tvrdnju svedoka JF-029 da je TO, u skladu s jednom rezolucijom Saveta bezbednosti UN-a, aprila 1992. godine zvanično raspušten i pretvoren u civilnu organizaciju, Pretresno veće zaključuje da je TO-u SAO

---

<sup>4670</sup> Konkretno, D118 (Dopis pukovnika Smiljanica upućen Mladiću, 5. oktobar 1994. godine), D680 (Komanda 2. vojne oblasti, dopis general-pukovnika Milutina Kukanjca u vezi s popunom jedinica TO i milicije materijalno-tehničkim sredstvima, upućen Komandi 9. korpusa, 7. april 1992. godine), D681 (Naređenje Komande 608. TSB Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu Komandi 2. vojne oblasti, 23. april 1992. godine), D682 (Nalog Komande 2. vojne oblasti 530. pozadinskoj bazi za izdavanje municije Stanici MUP-a Okučani, 25. april 1992. godine), D1429 (Stenografske beleške sa razgovora članova Predsedništva SFRJ sa predstavnicima Republike Srpske Krajine, održanog 3. januara 1992. godine) i svedočenja svedoka DST-043 i Mileta Bosnića.

<sup>4671</sup> P2577 (Izveštaj u vezi s događajima u SAO Krajini, sačinjen približno 28. jula 1991. godine).

Krajine oružje isporučivano od kraja 1991. do aprila 1992. godine.<sup>4673</sup> S obzirom na gorenavedeno, Pretresno veće zaključuje da je Stanišić, zajedno s drugima, od kraja 1991. do aprila 1992. godine organizovao slanje logističke podrške u vidu oružja TO-u SAO Krajine, i rukovodio njime.

2211. Što se tiče drugih vrsta pomoći i podrške pružanih policiji SAO Krajine, Pretresno veće podseća na zaključak iznet u poglavlju 6.6.2 da je Simatović najmanje u jednoj prilici, aprila 1991. godine, policiji SAO Krajine poslao opremu za vezu.

2212. Što se tiče dalje pomoći policiji SAO Krajine posle aprila 1991. godine, Pretresno veće konstatuje da je SSNO u nekom trenutku pre maja 1992. godine policiji SAO Krajine isporučio 12 borbenih oklopnih vozila i 100 motornih vozila.<sup>4674</sup> Pretresno veće je dalje razmotrilo nekoliko zahteva za pomoć upućenih VJ, Predsedništvu S(F)RJ i MUP-u Srbije, ali ne može da donese zaključak o tome da li je ijedan od tih zahteva ispunjen i da li su optuženi imali ikakvu ulogu u pružanju tražene pomoći. Osim toga, Pretresno veće konstatuje da je MUP Srbije pomagao Martiću da reši problem komunikacija i da su MUP RSK i MUP Srbije saradivali kako bi ljudima zaposlenim u obe te organizacije omogućili da prelaze granicu, ali mu nisu predloženi nikakvi dokazi o ulozi koju su optuženi imali u tome.

2213. S obzirom na zaključak na koji je podsetilo, Pretresno veće zaključuje da je Simatović aprila 1991. godine organizovao pomoć policiji SAO Krajine, i rukovodio njome, tako što joj je poslao opremu za vezu.

2214. Što se tiče TO-a SAO Krajine, Pretresno veće, u nedostatku relevantnih dokaza, ne može da donese zaključak da su optuženi organizovali pružanje bilo kakve vrste podrške ili pomoći TO-u SAO Krajine, ili rukovodili njime, osim logističke podrške o kojoj je maločas bilo govora.

2215. Pretresno veće je navedene zaključke donelo ne oslanjajući se na dokaze o prisustvu optuženih u datom regionu u relevantno vreme. Dokazi koji su Pretresnom veću predloženi o tome nisu dovoljni da bi ono moglo da donese zaključak da su optuženi tamo bili prisutni kako bi se policiji SAO Krajine ili TO-u SAO Krajine pružila finansijska ili neka druga pomoć.

<sup>4672</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 623.

<sup>4673</sup> Svedok JF-029, T. 10034-10035, 10111-10112; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 9-11.

<sup>4674</sup> Na osnovu dokaznog predmeta P1233 (Izveštaj Milana Martića o transformaciji jedinica MUP-a SAO Krajine, 19. maj 1992. godine), str. 2-3.

#### *6.6.4 Optuženi nisu uputili policiju i TO SAO Krajine da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela*

2216. Prema Optužnici, optuženi nisu uputili jedinice policije SAO Krajine i TO-a SAO Krajine da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela.<sup>4675</sup> Tužilaštvo se u Završnom pretresnom podnesku ne osvrće na te optužbe.

2217. Pretresnom veću nisu predočeni nikakvi neposredni dokazi o tim navodima. Zato Pretresno veće upućuje na poglavlje 6.3.2, u delu koji se odnosi na centar u Golubiću, gde je iznelo zaključke o ulozi koju su optuženi imali u obučavanju pripadnika policije i TO-a SAO Krajine.

### 6.7 Druge srpske snage

#### *6.7.1 Uvod*

2218. Prema Optužnici, optuženi su organizovali formiranje, finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške raznim srpskim snagama, uključujući pripadnike dobrovoljačkih formacija poput četnika ili šešeljevaca, i rukovodili njima.<sup>4676</sup> U Optužnici se navodi i da optuženi nisu uputili te srpske snage da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela.<sup>4677</sup> Tužilaštvo je saopštilo da je odustalo od navoda da su optuženi u slučaju svake te jedinice dali doprinos putem svakog vida angažovanja navedenog u Optužnici (formiranje, obuka, finansiranje, i tako dalje).<sup>4678</sup> Pretresno veće ovim prima na znanje da su ti navodi povučeni.

2219. Tužilaštvo u Završnom pretresnom podnesku iznosi konkretne tvrdnje samo o policiji i TO-u SBZS i o TO-u Zvornik, o čemu će biti govora u nastavku teksta. Pretresno veće je, uprkos tome, razmotrilo dokaze o doprinosu optuženih drugim jedinicama, kako se to navodi u Optužnici, ali ne može da donese zaključak da su optuženi imali ikakvu ulogu u odnosu na te jedinice. S tim u skladu, Veće o tome neće donositi nikakve posebne zaključke.

#### *6.7.2 Optuženi su organizovali formiranje jedinica policije i TO-a SBZS i rukovodili njime*

---

<sup>4675</sup> Optužnica, par. 5, 15(c).

<sup>4676</sup> Optužnica, par. 3, 5-6, 15(b) i (c). Kod nekih od tih jedinica Pretresno veće je razmotrilo navodni doprinos optuženih putem različitih vidova angažovanja navedenih u Optužnici. V., na primer, diskusiju Pretresnog veća o navodnoj ulozi optuženih u vezi s PJP-om u poglavlju 6.4.4, gde se govori o događajima u Banjaluci 1995. godine.

<sup>4677</sup> Optužnica, par. 5-6, 15 (c).

<sup>4678</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 187, fusnota 528.

2220. Tužilaštvo u Završnom pretresnom podnesku tvrdi da je Stanišić operativne radnike DB-a Srbije, među kojima su bili i Kostić i Kojić, postavio na ključna mesta u SAO SBZS i da je DB Srbije omogućio osnivanje policijskih snaga SBZS.<sup>4679</sup> Pretresnom veću su u vezi s tim optužbama predloženi dokazi putem nekoliko svedoka i putem dokumentarnog materijala.

2221. **Borislav Bogunović**, ministar unutrašnjih poslova SBZS u periodu od maja do decembra 1991. godine,<sup>4680</sup> rekao je u svedočenju da je 7. januara 1991. godine osnovano Srpsko nacionalno veće SAO SBZS.<sup>4681</sup> Hadžić je izabran za predsednika, Borislav Bogunović za potpredsednika, a Ilija Končarević imenovan je za sekretara.<sup>4682</sup> **Nebojša Bogunović**, po struci policajac, koji je od negde avgusta 1991. do nekog trenutka 1992. godine bio na položaju načelnika štaba TO-a SAO SBZS kojim je komandovao Radovan Stojičić zvani Badža,<sup>4683</sup> rekao je u svedočenju da je Srpsko nacionalno veće SBZS 14. jula 1991. godine osnovalo SUP SBZS i imenovalo načelnika SUP-a i komandanta TO-a.<sup>4684</sup>

2222. **Borislav Bogunović** je dalje rekao da je Vlada SAO SBZS formirana avgusta 1991. godine u Dalju.<sup>4685</sup> Srpska demokratska stranka imenovala je svedoka za ministra unutrašnjih poslova, a Hadžić, u svojstvu predsednika stranke, složio se s tim.<sup>4686</sup> Hadžić je lično imenovao Iliju Kojića za ministra odbrane.<sup>4687</sup> Bogunović je rekao da su registarske tablice na Kojićevim kolima bile tablice MUP-a Srbije, za razliku od tablica na kolima drugih ministara u Vladi, i da on smatra da je između Kojića i Stanišića postojala neka veza.<sup>4688</sup> Prema rečima ovog svedoka, Hadžićevi odlasci u Beograd uticali su na neke njegove odluke o imenovanju pojedinih članova Vlade, pošto je vladajućim krugovima u Beogradu bilo važno da im ministri izveštaje podnose redovno i precizno.<sup>4689</sup> S tim u vezi, Pretresno veće podseća na svedočenje Borislava Bogunovića o Hadžićevim sastancima u Beogradu, čiji je prikaz dat u poglavlju 6.8. Bogunović je dalje rekao da je tokom mandata na mestu ministra unutrašnjih poslova bio u kontaktu i s Radovanom Stojičićem zvanim Badža, kog mu je Hadžić predstavio kao zamenika ministra unutrašnjih poslova Srbije.<sup>4690</sup> Bogunović misli da Hadžić

<sup>4679</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 49-58.

<sup>4680</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 6, 8, 73; Borislav Bogunović, T. 6005.

<sup>4681</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 7.

<sup>4682</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 7.

<sup>4683</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 3-4, 9, 51; D335 (Nebojša Bogunović, beleške s pripremnog razgovora, 15. avgust 2011. godine); Nebojša Bogunović, T. 13164, 13199-13200, 13239-13240, 13271.

<sup>4684</sup> D336 (Tabela s komentarima Nebojše Bogunovića u vezi s dokaznim predmetima), str. 7; D355 (Dokument Prve uprave SDB Srbije u vezi s aktuelnom situacijom u SBZS, 15. jul 1991. godine), str. 1.

<sup>4685</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 6.

<sup>4686</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 8.

<sup>4687</sup> Borislav Bogunović, T. 5982.

<sup>4688</sup> Borislav Bogunović, T. 5985-5986.

<sup>4689</sup> Borislav Bogunović, T. 5983-5984.

<sup>4690</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 13, 73.

nije mogao da uradi ništa bez Badžinog pristanka.<sup>4691</sup> **Milan Babić**, koji je bio predsednik Vlade SAO Krajine,<sup>4692</sup> rekao je da je Hadžić u potpunosti bio pod Stanišićevom kontrolom.<sup>4693</sup>

2223. **Borislav Bogunović** rekao je, osim toga, da je njegov prvi zadatak kao ministra unutrašnjih poslova bio da osnuje policijske stanice u Borovu Selu i Dalju. U to je spadalo zapošljavanje ljudi i obezbeđivanje uniformi, opreme i vozila.<sup>4694</sup> Svi policajci regrutovani su na lokalnom nivou.<sup>4695</sup> Većina ih je već radila za policiju i većinom su to bili Srbi, mada je bilo i Rusina, Mađara i Hrvata koji su se "izjašnjavali kao Jugosloveni", kao i dva Muslimana i jedan kosovski Albanac.<sup>4696</sup>

2224. **Svedok JF-032**, bivši policajac iz SAO SBZS,<sup>4697</sup> rekao je u svedočenju da su policajci koji su zbog napetosti između Srba i Hrvata napustili Vukovar krajem 1990. godine i on sam juna ili polovinom jula 1991. godine pozvani na sastanak mesne zajednice u Borovu Selu sa ciljem da tamo osnuju civilnu policiju, neku vrstu vukovarske policije u izgnanstvu.<sup>4698</sup> Prema svedokovim rečima, inicijativu je pokrenulo lokalno stanovništvo, koje je htelo da se ponovo uspostave red i mir, ali svedok kaže da je i Srbija to sigurno podržavala, s obzirom na svu podršku koju je im MUP Srbije slao kasnije.<sup>4699</sup> Sastankom su predsedavali Ilija Kojić i Goran Hadžić, a prisutan je bio i Ante, bivši policajac koji je saradivao s DB-om Srbije.<sup>4700</sup> Svedok je tek 1995. godine saznao da je Antino pravo ime bilo Radovan (Rade) Kostić.<sup>4701</sup> Svedok je po Kostićevom ponašanju zaključio da je on nadređen svima prisutnima, možda čak i ministru unutrašnjih poslova Bogunoviću.<sup>4702</sup> Kojić, ministar odbrane, bio je nadležan za sve policijske operacije i za organizovanje TO-a.<sup>4703</sup>

<sup>4691</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 73.

<sup>4692</sup> P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12965; P1880 (Potvrda o smrti za Milana Babića).

<sup>4693</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1644; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13230.

<sup>4694</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 12.

<sup>4695</sup> P554 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 8. februar 2007. godine), par. 6.

<sup>4696</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 12.

<sup>4697</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 1-2; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15119, 15217, 15291; svedok JF-032, T. 4672-4673, 4743, 4795.

<sup>4698</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 2, 4; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15133-15134, 15261-15263; svedok JF-032, T. 4769-4770.

<sup>4699</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15138, 15261-15263, 15312, 15344.

<sup>4700</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 4; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15136; svedok JF-032, T. 4646-4647, 4700-4702, 4752, 4763-4764, 4770-4771; P406 (Dokumenti u vezi s Radoslavom Kostićem).

<sup>4701</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 4.

<sup>4702</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 4; svedok JF-032, T. 4731-4735.

<sup>4703</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15126, 15133, 15201, 15279-15280; svedok JF-032, T. 4703, 4705-4707, 4726-4727.

2225. Što se tiče TO-a SBZS, **Borislav Bogunović** je rekao da su štabovi TO-a postojali na svim teritorijama koje su zauzele srpske snage i da su odgovarali Iliji Kojiću kao ministru odbrane. Kojić je s JNA koordinirao pitanja vezana za TO i odgovarao je direktno Vladi, s tim što je svedok s Kojićem samo povremeno razgovarao telefonom ili na sastancima Vlade.<sup>4704</sup> Iako regrutovanje pripadnika TO-a nije bilo u svedokovoj nadležnosti, Hadžić mu je izdao konkretna uputstva o regrutima. U skladu s tim uputstvima, Bogunovićevi službenici bi po školama u Novom Sadu ili Beogradu beležili imena mladića koji su hteli da se vrate u SAO SBZS i priključe se TO-u, a potom bi te podatke slali vojsci.<sup>4705</sup> Potom bi ih preuzimala vojska, pošto ti mladići nisu mogli da odu u SAO SBZS bez vojne pratnje. Nakon toga bi dobrovoljce odveli u neko od sela i uključili ih u TO.<sup>4706</sup> Svedok je rekao da Kojić ništa nije mogao da uradi bez odobrenja JNA i da nije imao ovlašćenja da izdaje naređenja štabovima i ljudstvu TO-a na terenu.<sup>4707</sup>

2226. Pretresno veće sad će razmotriti druge dokaze koji su mu predočeni u vezi s Ilijom Kojićem i Radoslavom Kostićem. **Svedok JF-015** rekao je u svedočenju da je Kojić bio zamenik ministra unutrašnjih poslova SAO SBZS.<sup>4708</sup> **Svedok JF-029**, koji je u periodu od 1991. do aprila 1996. godine bio visoki funkcioner u SBZS i Ministarstvu odbrane RSK,<sup>4709</sup> rekao je u svedočenju da je Ilija Kojić 1991. godine imenovan za prvog komandanta TO-a SBZS.<sup>4710</sup> Oko oktobra 1991. godine, nakon što je Kojić ranjen, Stojičić je obavestio svedoka da je Kojić službenik MUP-a Srbije, što je svedoku 1995. godine potvrdio i sam Kojić.<sup>4711</sup> U izjavi datoj Upravi kriminalističke policije MUP-a RS 15. februara 2008. godine Ilija Kojić je rekao da je kao operativni radnik SDB-a radio od završetka ratnih operacija 1991. do 2001. godine i da je bio podređen Jovici Stanišiću, načelniku SDB-a.<sup>4712</sup> Prema podacima iz ličnog kartona, Kojić je od 1. novembra 1991. godine bio zaposlen u OJB-u MUP-a Srbije, a 19.

<sup>4704</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 56-57.

<sup>4705</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 19, 21.

<sup>4706</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 19.

<sup>4707</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 56.

<sup>4708</sup> P306 (Svedok JF-015, izjave svedoka), izjava svedoka od 18. januara 2001. godine, par. 27.

<sup>4709</sup> Svedok JF-029, T. 10004-10007, 10083, 10089, 10156; P1665 (Svedok JF-029, list sa pseudonimom); P1668 (Tabela s dokumentima koje je pregledao svedok JF-029 i njegovim komentarima, 7. decembar 2010. godine), str. 5, 8-9, 11; P1678 (Naredba o postavljenju svedoka na dužnost u Ministarstvu odbrane, koju je u ime Ilije Kojića potpisao Goran Hadžić, 19. decembar 1991. godine); P1685 (Rešenje Ministarstva odbrane RSK o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost, s potpisom ministra, pukovnika Stojana Španovića, 1. februar 1993. godine); P1689 (Odluka Vlade RSK o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost, s potpisom predsednika Vlade Borislava Mikelića, 6. jul 1994. godine); P1692 (Rešenje VJ o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost u Ministarstvu odbrane RSK, s potpisom nadležnog starešine Steve Medakovića, 30. oktobar 1995. godine); D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 4, 15-16, 43.

<sup>4710</sup> Svedok JF-029, T. 10027, 10094; P1666 (Tabele s imenima ljudi koje pominje svedok JF-029 i važnim sastancima kojima je prisustvovao, 7. decembar 2010. godine), str. 3-5; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 17.

<sup>4711</sup> Svedok JF-029, T. 10027-10028, 10033, 10036, 10094-10096, 10222; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 17-18.

marta 1993. godine Jovica Stanišić potpisao je rešenje kojim je Kojić raspoređen u DB Srbije.<sup>4713</sup>

2227. Dana 18. februara 1993. godine, **Milenko Lemić**, operativni radnik u Centru RDB u Novom Sadu, u Vojvodini,<sup>4714</sup> napisao je u izveštaju da su pripadnici rezervnog sastava SVK 16. februara 1993. godine zauzeli zgradu MUP-a RSK u Vukovaru.<sup>4715</sup> Svedok u izveštaju kaže da je SVK održao sastanak u zgradi MUP-a, kom su, između ostalih, prisustvovali Arkan, Milan Milanović (zvani Mrgud) i Stevo Bogić (potpredsednik Vlade RSK zadužen za rad MUP-a), i na kojem je iznet zahtev da se Ilija Kojić (pomoćnik ministra unutrašnjih poslova RSK), celokupno rukovodstvo vukovarskog sekretarijata, dva operativna radnika zadužena za krađu vozila i referent za registraciju vozila smene zbog navodne saradnje s RDB-om MUP-a Srbije.<sup>4716</sup>

2228. Pretresno veće podseća i na obaveštajni izveštaj iz dokaznog predmeta P1652, sačinjen početkom juna 1995. godine, čiji je prikaz dat u poglavlju 6.5.3; prema tom izveštaju, Kojić, Mrgud i Arkan su, uz podršku MUP-a Srbije, "spreč[avali] odlazak novca u Knin", a Kojić i Mrgud su o svemu odlučivali "pod direktnim patronatom MUP-a Srbije (Jovica Stanišić)".

2229. Pretresno veće sad prelazi na dokaze vezane za Radoslava/Antu Kostića. Radoslav Kostić je 1. decembra 1990. godine počeo da radi kao savetnik u DB-u Republičkog SUP-a.<sup>4717</sup> Dana 21. juna 1991. godine, Kostić je raspoređen na druge zadatke i poslove.<sup>4718</sup> Dana 5. juna 1992. godine, Jovica Stanišić imenovao ga je za višeg savetnika u DB-u MUP-a Srbije.<sup>4719</sup>

2230. Pretresno veće podseća na svedočenje **svedoka JF-026**, bosanskog Srbina iz Zvornika,<sup>4720</sup> razmotreno u poglavlju 6.4.4, kad je bilo govora o Bosni i Hercegovini tokom 1992. godine; taj svedok je rekao da je Kostić najmanje do aprila 1992. godine radio u Slavoniji i Baranji, najpre kao komandir policijske stanice u Dardi, a kasnije je bio na visokom položaju u MUP-u RSK. Svedok ne zna kad je Kostić postao službenik DB-a Srbije.

<sup>4712</sup> P1698 (Ilija Kojić, potpisana izjava data MUP-u Republike Srpske, 15. februar 2008. godine), str. 3.

<sup>4713</sup> P325 (Dokumenti u vezi s Ilijom Kojićem), str. 3, 5, 7-8.

<sup>4714</sup> Milenko Lemić, T. 13557-13558.

<sup>4715</sup> D388 (Tabela s dokaznim predmetima za Milenka Lemića), str. 7; D398 (Informacija Centra RDB Novi Sad upućena Resoru državne bezbednosti MUP-a Republike Srbije, s potpisom Milenka Lemića i Zdenka Pinčira, 18. februar 1993, koju je Popivoda potpisao i 19. februara 1993. godine prosledio Stanišiću), str. 2-3.

<sup>4716</sup> D398 (Informacija Centra RDB Novi Sad upućena Resoru državne bezbednosti MUP-a Republike Srbije, s potpisom Milenka Lemića i Zdenka Pinčira, 18. februar 1993, koju je Popivoda potpisao i 19. februara 1993. godine prosledio Stanišiću), str. 2-3.

<sup>4717</sup> P406 (Dokumenti u vezi s Radoslavom Kostićem), str. 1-4.

<sup>4718</sup> P406 (Dokumenti u vezi s Radoslavom Kostićem), str. 5.

<sup>4719</sup> P406 (Dokumenti u vezi s Radoslavom Kostićem), str. 6-7.



**Borislav Bogunović** rekao je u svedočenju da je Kostića upoznao 1993. godine, u zgradi MUP-a Sremsko-baranjske oblasti, ali da u stvari nije znao ko je to.<sup>4721</sup> Dana 4. oktobra 1994. godine, Milan Martić požalio se Slobodanu Miloševiću na incident u kojem mu je pretila banda od petnaest muškaraca i zatražio od Miloševića da naredi Stanišiću da te ljude, uključujući i one za koje pretpostavlja da su Stanišićevi, udalji s tog područja.<sup>4722</sup> Kad je Milošević predložio Martiću da se sastane sa Stanišićem u Beogradu, Martić je odgovorio da se on "[nema šta] sa njim sretati" i da mu Stanišić "na svakom koraku klipove [...] podmeće i radi čuda".<sup>4723</sup> Milošević je odgovorio da će videti šta Jovica zna o tome, ali da to, kao što Martić dobro zna, "nije Jovicina stvar" i da on, Milošević, ne veruje da su Kostić i ostali Stanišićevi ljudi.<sup>4724</sup>

2231. Pretresno veće dalje podseća na svedočenje **svedoka JF-036**, Srbina, službenika DB-a u SAO SBZS,<sup>4725</sup> čiji je prikaz dat u poglavlju 6.3.3, gde je bilo govora o centru za obuku u Tikvešu; taj svjedok je rekao da je beogradski DB poslao Radoslava Kostića u SAO SBZS, da je Kostić bio direktno odgovoran Beogradu i da je radio klasičan obaveštajni posao DB-a na prikupljanju informacija. Pretresno veće je u istom poglavlju takođe uzelo u obzir da je Jedinica polovinom 1992. godine izgleda (u nekoj meri) saradivala i s operativnim radnikom DB-a Srbije Radoslavom Kostićem.

2232. Na osnovu dokaza koji su mu predloženi, Pretresno veće zaključuje da je rukovodstvo SBZS, uključujući i Gorana Hadžića, negde između polovine jula i avgusta 1991. godine osnovalo policiju i TO SBZS. Policija SBZS obuhvatala je pripadnike snaga vukovarske policije koji su krajem 1990. godine pobjegli odatle, kao i nove ljude, koje je regrutovao Borislav Bogunović, ministar unutrašnjih poslova SBZS. Osim toga, Bogunović je, uz pomoć JNA, bio uključen i u regrutovanje novih pripadnika TO-a, a Ilija Kojić bio je zadužen za organizovanje TO-a. Pretresno veće napominje da su mu o Kojićevoj funkciji u okviru Vlade SBZS predloženi protivrečni dokazi,<sup>4726</sup> ali da su svi svjedoci podudarno svjedočili o njegovom položaju u okviru TO-a SBZS. S obzirom na gorenavedeno, Pretresno veće zaključuje da je Ilija Kojić postao prvi komandant TO-a SBZS.

<sup>4720</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 1; P1654 (Svedok JF-026, list sa pseudonimom); P2507 (Rezime osnovnih podataka o svedoku JF-026).

<sup>4721</sup> Borislav Bogunović, T. 6030-6031.

<sup>4722</sup> P1605 (Presretnuti razgovor Milana Martića i Slobodana Miloševića, 4. oktobar 1994. godine), str. 2-5.

<sup>4723</sup> P1605 (Presretnuti razgovor Milana Martića i Slobodana Miloševića, 4. oktobar 1991. godine), str. 2.

<sup>4724</sup> P1605 (Presretnuti razgovor Milana Martića i Slobodana Miloševića, 4. oktobar 1994. godine), str. 3-5.

<sup>4725</sup> P342 (Svedok JF-036, izjava svedoka, 2. maj 2001. godine), str. 1-2.

<sup>4726</sup> Na primer, Borislav Bogunović rekao je u svedočenju da je Kojić bio ministar odbrane, a svjedok JF-015 rekao je da je on bio zamenik ministra unutrašnjih poslova.

2233. Pretresno veće sad će ispitati veze koje su navodno postojale između Kostića i Kojića s jedne i optuženih s druge strane. Što se tiče Kojića, Pretresno veće se na deo relevantnih navoda tužilaštva već osvrnulo u poglavljima 6.4.3 i 6.4.4, na mestima koja se odnose na SBZS tokom 1991. godine, i konstatovalo da svi eventualni dokazi o vezi između Kojića i optuženih nisu dovoljni da bi se izveo zaključak da su optuženi kontrolisali TO SBZS. Pošto je, osim toga, razmotrilo dokaze rezimirane u ovom poglavlju, Pretresno veće konstatuje da je Ilija Kojić radio za MUP Srbije, najpre za organ javne bezbednosti, a kasnije za SDB. Pretresno veće smatra da sama činjenica da je neko u dato vreme bio zaposlen u DB-u Srbije ne znači nužno da se njegovi postupci mogu pripisati optuženima. U tom smislu Pretresno veće podseća i na zaključke koje je u poglavljima 6.2.1 i 6.2.2 iznelo o položaju i ovlašćenjima optuženih, konkretno, da je Jovica Stanišić bio na položaju zamenika načelnika DB-a Srbije, a da je načelnik DB-a Srbije postao tek 31. decembra 1991. godine. Pretresno veće napominje i da je Kojić u MUP-u Srbije bio zaposlen od novembra 1991. godine, dakle nakon što su snage policije i TO-a SBZS formirane i u vreme kad više nije komandovao TO-om SBZS.<sup>4727</sup> Dalje, Pretresno veće podseća na svedočenje svedoka JF-032, čiji je prikaz dat u poglavlju 6.9, da je Stanišić u Dalj stigao krajem septembra 1991. godine kako bi, između ostalih, i s Hadžićem razgovarao o stanju u Vukovaru, te da su Kojić i Kostić došli zajedno sa Stanišićem. Kao što je izneto u zaključku u tom poglavlju, Pretresnom veću nisu predloženi nikakvi dokazi o razgovorima na tom sastanku. Pošto je razmotrilo i uopštene izjave Borislava Bogunovića, Milenka Lemića i obaveštajni izveštaj iz dokaznog predmeta P1652, većina Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da joj nisu predloženi dokazi iz kojih se može izvesti definitivni zaključak da je Kojić, u svojstvu komandanta TO-a, bio pod uticajem optuženih ili da je postupao po njihovim naređenjima ili uputstvima. Cela slika postaje još složenija ako se u obzir uzme svedočenje Borislava Bogunovića koji, s jedne strane, smatra da je između Kojića i Stanišića postojala nekakva veza, ali koji je, s druge strane, rekao da Kojić nije mogao da uradi ništa bez odobrenja JNA.

2234. Što se tiče Radoslava/Ante Kostića, Pretresno veće smatra da svedočenje svedoka JF-032 o tome da je Kostić u to vreme bio na visokom položaju u SBZS nije dovoljno utemeljeno i da se teško može pomiriti sa svedočenjem Borislava Bogunovića. Osim toga, mada sumnja u verodostojnost onog što je Slobodan Milošević rekao Martiću, Pretresno veće napominje da je Milošević rekao da ne zna ni za kakvu navodnu vezu između Stanišića i Kostića. Na osnovu dokaza koji su mu predloženi, Pretresno veće konstatuje da je Kostić u

---

<sup>4727</sup> Za diskusiju Pretresnog veća o tome kako je Badža preuzeo komandu nad TO-om i policijom SBZS, v. poglavlje 6.7.3.

dato vreme radio za policiju SBZS i da je istovremeno bio zaposlen u DB-u Srbije.<sup>4728</sup> Kao što je objašnjeno gore, Pretresno veće smatra da puka činjenica da je Kostić u dato vreme bio zaposlen u DB-u Srbije ne znači nužno da se njegovi postupci mogu pripisati optuženima. Prema mišljenju većine članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne postoje drugi dokazi o vezi između Kostića i optuženih, a ne postoje ni dokazi koji definitivno potvrđuju tvrdnju da je Kostić imao ulogu u formiranju policije i TO-a SBZS.

2235. Što se tiče eventualnih veza između Gorana Hadžića i Jovice Stanišića, Pretresno veće je uzelo u obzir svedočenje Borislava Bogunovića o Hadžićevim putovanjima u Beograd, razmotreno u poglavlju 6.8, i svedočenje Milana Babića o tome da je Stanišić kontrolisao predsednika SBZS. Međutim, kao što se takođe kaže u poglavlju 6.8, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da na osnovu tih nedovoljno utemeljenih svedočenja ne može da donese zaključak da je Stanišić kontrolisao odluke koje je predsednik SBZS donosio o formiranju TO-a i policije SBZS ili da je uticao na njih.

2236. S obzirom na gorenavedeno, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može da donese zaključak da su optuženi organizovali formiranje jedinica policije i TO-a SBZS i rukovodili njime.

2237. Tužilaštvo u Završnom pretresnom podnesku tvrdi da je MUP Srbije SUP-ovima i stanicama policije SBZS poslao dve grupe policajaca koje je trebalo da pomognu u formiranju policije.<sup>4729</sup> Dokaze koji su mu predloženi u vezi s tim Pretresno veće razmotriće u nastavku teksta, pošto se u njemu govori o periodu posle formiranja TO-a i policije SBZS.

### *6.7.3 Optuženi su organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške jedinicama policije i TO-a SBZS i rukovodili njima*

2238. Tužilaštvo u Završnom pretresnom podnesku tvrdi da je Stanišić, zajedno s MUP-om Srbije, bio direktno uključen u finansiranje i opremanje policijskih i vojnih struktura u SAO SBZS, i to preko Kojića, Kostića, Šarca i Ministarstva odbrane.<sup>4730</sup> Dalje, tužilaštvo tvrdi da je lokalnim jedinicama TO-a i Arkan delio oružje koje je dobio od MUP-a Srbije.<sup>4731</sup> Pretresnom veću su u vezi s tim optužbama predloženi dokazi putem više svedoka, kao i putem dokumentarnih izvora.

<sup>4728</sup> To se podudara s tvrdnjom Stanišićeve odbrane da je Kostić, kao operativni radnik DB-a, imao određene obaveze da prikuplja informacije. V. poglavlje 6.4.4, tamo gde se govori o Bosni i Hercegovini tokom 1992. godine.

<sup>4729</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 62.

<sup>4730</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 57, 59, 624-626.

2239. Pretresno veće najpre će razmotriti dokaze koji se odnose na dolazak policije i dobrovoljaca u SBZS, na obuku koju su oni pružali pripadnicima policije i TO-a SBZS, kao i na formiranje dodatnih policijskih stanica na tom području. **Nebojša Bogunović** rekao je u svedočenju da se prijavio kao dobrovoljac i da je otišao u istočnu Slavoniju nakon što je Dalj "oslobođen" 1. avgusta 1991. godine.<sup>4732</sup> Hadžić i Kojić obavestili su svedoka da traže dobrovoljce i ohrabрили ga da u tom svojstvu ode u SBZS.<sup>4733</sup> U istočnoj Slavoniji svedok i još četiri starešine iz SJB-a (Badža, Trajković, Zavišić i Simović zvani Tutinac) pridružili su se Goranu Hadžiću i šesnaestorici policajaca iz "specijaln[ih] snag[a] policije [u Beogradu]".<sup>4734</sup> Goran Hadžić je odlučio da svedok i dobrovoljci s kojima je on došao u istočnu Slavoniju budu stacionirani u Erdutu.<sup>4735</sup> Badža im je saopštio da će on biti komandant TO-a, a da će dobrovoljci obučavati pripadnike TO-a i formirati policijske stanice.<sup>4736</sup> Zavišić, pripadnik PJM-a, bio je zadužen za formiranje policijskih stanica.<sup>4737</sup> Trajković je imenovan za zamenika komandanta i bio je zadužen za obuku lokalnih jedinica TO-a, a svedok je postavljen za načelnika štaba.<sup>4738</sup> Svedok je dobio zadatak da napravi kartu s tačnim pozicijama i veličinom snaga na celoj teritoriji SBZS, kao i da obučava pripadnike TO-a, među kojima su bili meštani iz Borova Sela, Laslova, Tenje, Bogote, Erduta i Dalja.<sup>4739</sup> Obuka se odvijala u Borovu Selu, Sevovima, Srepolji, Erdutu i na još jednoj lokaciji, a sastojala se od osnovne pešadijske i nešto specijalističke obuke, kao što je razminiravanje, i trajala je 10-15 dana.<sup>4740</sup>

2240. **Dušan Knežević**, komandir srpske policije u Iloku u periodu od novembra 1991. do juna 1992. godine,<sup>4741</sup> rekao je u svedočenju da je septembra 1991. godine dobrovoljno otišao u Hrvatsku u sastavu redovnih policijskih snaga MUP-a Srbije koje su učestvovala u izvršavanju posebnog zadatka.<sup>4742</sup> U SUP-u Beograd održan je jedan sastanak na kom su policajci obavesteni o stanju u hrvatskom delu Srema i o konkretnom zadatku koji policijske

<sup>4731</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 625.

<sup>4732</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 48.

<sup>4733</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 47.

<sup>4734</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 48, 50; Nebojša Bogunović, T. 13237.

<sup>4735</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 50; Nebojša Bogunović, T. 13196.

<sup>4736</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 50.

<sup>4737</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 51, 58; Nebojša Bogunović, T. 13276.

<sup>4738</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 51.

<sup>4739</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 52-53.

<sup>4740</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 53; Nebojša Bogunović, T. 13199-13202.

<sup>4741</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), str. 1, par. 1, 28, 32; Dušan Knežević, T. 13378,

13504; D377 (Informacija u vezi sa situacijom u pakračkoj dolini, sa zahtevom da se obezbedi municija za lokalno stanovništvo, koju je Dušan Knežević dostavio pomoćniku načelnika SJB Bucalu, 23. april 1991. godine), str. 1.

<sup>4742</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 4, 7; Dušan Knežević, T. 13375-13377, 13464.

snage treba da obavljaju.<sup>4743</sup> Pripadnicima policije je rečeno da treba da zaštite stanovništvo tog kraja i da spreče činjenje zločina.<sup>4744</sup> Svedoku je ponuđeno da obavlja poseban zadatak: da obučava pripadnike policije u tom kraju.<sup>4745</sup> Sastanku je prisustvovalo nekoliko ljudi, među kojima su bili Anđić, šef u Upravi policije u Beogradu, i Jovica Stanišić, mada on nije učestvovao u raspravi.<sup>4746</sup> Svedok je 24. septembra 1991. godine otišao u Dalj, u opštini Erdut, a s njim je išao i vod SJB-a koji je činilo oko 30-40 pripadnika MUP-a Srbije.<sup>4747</sup> Komandant grupe bio je Veljko Bogunović, svedok je bio njegov zamenik, a Ninko Tarbuk pomoćnik.<sup>4748</sup>

2241. Što se tiče pripadnika MUP-a koji su došli na područje Dalja, Pretresnom veću predložena su svedočenja nekoliko svedoka. **Gvozden Gagić**, službenik MUP-a Srbije početkom devedesetih godina,<sup>4749</sup> rekao je u svedočenju da su krajem 1990. godine policajci koji su bili otpušteni iz službe u Hrvatskoj i drugim republikama posao dobili od Ministarstva unutrašnjih poslova a da nisu morali da prolaze kroz uobičajenu proceduru za zapošljavanje.<sup>4750</sup> Krajem septembra 1991. godine, neki od njih pridružili su se jednoj od dve dobrovoljačke jedinice SJB-a u MUP-u Srbije i upućeni su ili u Knin ili u Dalj.<sup>4751</sup> Jedinica koja je išla za Dalj pošla je 29. septembra 1991. godine.<sup>4752</sup> Ljudima koji su pristupili toj jedinici, pa i svedoku, rečeno je da će činiti četvu vojne policije Novosadskog korpusa. Komandant daljske jedinice bio je Veljko Bogunović, koji je bio pod komandom Štaba TO-a, drugim rečima, pod komandom Radovana Stojičića zvanog Badža.<sup>4753</sup> Badža je pak bio podređen Novosadskom korpusu.<sup>4754</sup> S tim u vezi, **svedok JF-029** rekao je u svedočenju da je Veljko Bogunović, pripadnik MUP-a Srbije, na područje SBZS došao s oko 100 bivših policajaca Srba koji su otišli iz Hrvatske i koje je MUP Srbije preuzeo kako bi ih rasporedio u tek osnovane SUP-ove i policijske stanice na području SBZS.<sup>4755</sup> Dalje, svedok je rekao da je Miodrag Zavišić, pripadnik SJB-a MUP-a Srbije, krajem 1991. godine bio zadužen za formiranje policijskih snaga SAO SBZS i da je pomagao Iliji Kojiću i drugima iz SUP-a

<sup>4743</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 5; Dušan Knežević, T. 13374-13375, 13463-13464.

<sup>4744</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 5.

<sup>4745</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 6; Dušan Knežević, T. 13376.

<sup>4746</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 5; Dušan Knežević, T. 13374-13375, 13464-13465.

<sup>4747</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 7; Dušan Knežević, T. 13464.

<sup>4748</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 8; Dušan Knežević, T. 13378-13379, 13466.

<sup>4749</sup> Gvozden Gagić, T. 17101-17102.

<sup>4750</sup> Gvozden Gagić, T. 17107-17108, 17127.

<sup>4751</sup> Gvozden Gagić, T. 17121-17122.

<sup>4752</sup> Gvozden Gagić, T. 17125.

<sup>4753</sup> Gvozden Gagić, T. 17124, 17129-17130.

<sup>4754</sup> Gvozden Gagić, T. 17134.

<sup>4755</sup> Svedok JF-029, T. 10032, 10094-10095, 10100.

Vukovar i Beli Manastir.<sup>4756</sup> **Nebojša Bogunović** rekao je u svedočenju da je, pošto je njegova grupa u nekom trenutku posle avgusta 1991. godine stigla u Erdut, MUP Krajine poslao grupu od 40 policajaca dobrovoljaca da formiraju i opreme policijske stanice. Tu grupu su vodili Veljko Bogunović, Momčilo Radović i bivši pripadnik hrvatskog MUP-a Tarbuk.<sup>4757</sup> **Svedok JF-032** rekao je u svedočenju da je Zavišić u Dalj došao oko 20. avgusta 1991. godine, zajedno s jednom jedinicom srpske policije iz SUP-a Beograd koja je ranije radila u Hrvatskoj i kojom je komandovao Veljko Bogunović.<sup>4758</sup> **Svedok JF-015** rekao je, osim toga, da je Veljko Bogunović komandovao jedinicom specijalne policije koja je brojala 70 ljudi i koja je bila stacionirana u Dalju, a da je zamenik komandanta bio Ninko Tarbuk.<sup>4759</sup> Bogunović i Tarbuk rekli su svedoku da se jedinica sastoji od policajaca koji su nekad služili u Hrvatskoj i da oni naređenja primaju direktno iz Beograda.<sup>4760</sup> Prema svedokovom mišljenju, ti su ljudi bili pod komandom MUP-a.<sup>4761</sup>

2242. Što se tiče tvrdnje da je Radovan Stojičić komandovao oružanim snagama SBZS, **Dušan Knežević** rekao je u svedočenju da je Badža bio komandant TO-a SAO SBZS i nadređeni jednoj grupi policajaca.<sup>4762</sup> **Svedok C-015**, Srbin iz Hrvatske,<sup>4763</sup> rekao je u svedočenju da je Badža u nekom trenutku između avgusta i decembra 1991. godine sazvao sastanak predsednika svih izvršnih odbora i skupština mesnih zajednica na području Erduta.<sup>4764</sup> Badža se na sastanku predstavio kao predstavnik SUP-a u Beogradu. Badža je rekao da su ga na to područje poslali kao stručnjaka kako bi preuzeo TO SAO SBZS, te da je on sad komandant TO-a.<sup>4765</sup> Rekao je i da će osnovati "stanice milicije" u selima u kojim one još ne postoje.<sup>4766</sup>

2243. **Svedok JF-032** rekao je u svedočenju da je krajem septembra 1991. godine u vinariji u Erdutu održan sastanak kom su prisustvovali Radovan Stojičić zvani Badža, Zavišić, Kostić, Hadžić, Obrad Stevanović iz MUP-a Srbije, oficiri JNA, komandanti TO-a i predstavnici

<sup>4756</sup> Svedok JF-029, T. 10032, 10097.

<sup>4757</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 58.

<sup>4758</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 7; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15167-15168, 15286-15288.

<sup>4759</sup> P306 (Svedok JF-015, izjave svedoka), izjava svedoka od 18. januara 2001. godine, par. 29; svedok JF-015, T. 4096.

<sup>4760</sup> P306 (Svedok JF-015, izjave svedoka), izjava svedoka od 18. januara 2001. godine, par. 30.

<sup>4761</sup> Svedok JF-015, T. 4032-4033.

<sup>4762</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 8, 17, 19; Dušan Knežević, T. 13377, 13380, 13404, 13433, 13466, 13479-13480, 13485-13486, 13491-13492, 13498; D372 (Tabela s dokaznim predmetima i potencijalnim dokaznim predmetima koju je označio Dušan Knežević), str. 2.

<sup>4763</sup> P2 (Svedok C-015, izjava svedoka, 13. maj 1999. godine), str. 2; P3 (Svedok C-015, dopuna izjave svedoka, 24. januar 2001. godine), str. 1.

<sup>4764</sup> P2 (Svedok C-015, izjava svedoka, 13. maj 1999. godine), str. 3.

<sup>4765</sup> P2 (Svedok C-015, izjava svedoka, 13. maj 1999. godine), str. 4; svedok C-015, T. 1657.

<sup>4766</sup> P2 (Svedok C-015, izjava svedoka, 13. maj 1999. godine), str. 4; svedok C-015, T. 1609-1610.

policije.<sup>4767</sup> Badža je rekao da je on iz MUP-a Beograd i najavio da će komandovati svim snagama, uključujući snage policije koje su došle iz Srbije, lokalnu policiju i štabove TO-a.<sup>4768</sup>

2244. Prema rečima **svedoka JF-015**, sastanak pripadnika TO-a i policije s Badžom održan je 5. ili 6. avgusta 1991. godine. Radovan Stojičić predstavio se kao predstavnik specijalne policije iz Srbije i obavestio prisutne da je od tog trenutka TO zadužen za sva civilna i vojna pitanja u regiji i da su njega poslali iz Beograda kao komandanta TO-a, a Miodraga Zavišića zvanog Zaviša kao njegovog zamenika.<sup>4769</sup> Prema rečima ovog svedoka, od tog trenutka nadalje sva ovlašćenja prešla su na komandanta Štaba TO-a i njegovog zamenika.<sup>4770</sup>

2245. Pretresno veće sad će preći na dokaze o naoružavanju i opremanju snaga SBZS. **Svedok JF-035**, Srbin iz Bosne i Hercegovine,<sup>4771</sup> rekao je u svedočenju da su mu "[l]judi koji su čuvali [to] područje" rekli da su pripadnici specijalne policije MUP-a Novi Sad doneli oružje u Borovo Selo preko Dunava.<sup>4772</sup> Ljudi iz DB-a Srbije još su aprila 1991. godine čamcima preko Dunava prevozili oružje do vile Okonja u Gracu, na području Borova Sela, pošto nisu hteli da ih vide u samom Borovu Selu. Potom su ljudi iz Borova Sela to oružje delili Borovu Selu, Trpinji, Bijelom Brdu, Dalju i drugim selima.<sup>4773</sup>

2246. **Svedok JF-030**, bivši pripadnik MUP-a Srbije,<sup>4774</sup> rekao je u svedočenju da je još oko 28. jula 1991. godine iz Novog Sada došla velika količina oružja i municije. Svedok je video kako oružje i municija iz Vajske (na srpskoj strani) preko Skele stižu u Borovo Selo. Svedok je od Kojića saznao da je to oružje poslao Mihalj Kertes.<sup>4775</sup> Avgusta 1991. godine, dok je bio u Borovu Selu, svedok je s Kojićem, Bracom Arsićem (pripadnikom TO-a), Draganom Lazićem i Dušanom Bosancem (Kojićevim telohraniteljem) otišao u prostorije DB-a u Novom Sadu.<sup>4776</sup> Kojić je ušao da se vidi s Kertesom, a zatim su obojica izašli i Kertes je svedoku i

<sup>4767</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15181-15185, 15311; svedok JF-032, T. 4753-4754.

<sup>4768</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15181-15182; svedok JF-032, T. 4753-4755, 4778.

<sup>4769</sup> P306 (Svedok JF-015, izjave svedoka), izjava svedoka od 18. januara 2001. godine, par. 26, 62; svedok JF-015, T. 4028-4029; P319 (Fotografija o kojoj je svedok JF-015 govorio u par. 62 izjave svedoka od 18. januara 2001. godine).

<sup>4770</sup> P306 (Svedok JF-015, izjave svedoka), izjava svedoka od 18. januara 2001. godine, par. 27, beleške s pripremnog razgovora od 11. februara 2008. godine, par. 6; svedok JF-015, T. 4029.

<sup>4771</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 2; P495 (Svedok JF-035, dopuna izjave svedoka, 6. maj 2001. godine), str. 1; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12231.

<sup>4772</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 3; P496 (Svedok JF-035, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. oktobar 2002. godine), str. 12264; svedok JF-035, T. 5396, 5444-5446.

<sup>4773</sup> P494 (Svedok JF-035, izjava svedoka, 18. oktobar 2000. godine), str. 3.

<sup>4774</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), str. 1, par. 4, 37.

<sup>4775</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), par. 9; P2092 (Svedok JF-030, beleške s pripremnog razgovora, 14. septembar 2009. godine), str. 1.

<sup>4776</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), par. 12, 37.

ostalima izdao uputstvo da iz skladišta policije/TO-a u Novom Sadu pokupe neko oružje i municiju i rekao da će uskoro obezbediti još.<sup>4777</sup> Svedok i ostali preneli su to oružje i municiju u Borovo Selo.<sup>4778</sup> Nekoliko dana kasnije svedok je od Kertesa dobio sledeću isporuku oružja i municije za pripadnike TO-a u Borovu Selu.<sup>4779</sup>

2247. **Svedok JF-032** rekao je u svedočenju da je krajem jula 1991. godine regrutovano 40 ljudi za upravo osnovanu civilnu policiju, koja je dobila prostorije u kući Pavla Čikanovića.<sup>4780</sup> Kostić ih je uveravao da će u roku od dva-tri dana dobiti oružje, opremu i plate, a svedok je pretpostavio da će to obezbediti MUP Srbije.<sup>4781</sup> Prema svedokovim rečima, Slavko Dokmanović je aprila ili maja 1991. godine dobio uputstva od predsednika Miloševića iz Beograda, a učestvovao je i u deljenju oružja dopremljenog iz Srbije.<sup>4782</sup> Nekoliko dana kasnije svedok i još jedan policajac otišli su u Beograd kako bi s ministrom unutrašnjih poslova Bogdanovićem lično razgovarali o pomoći koju je trebalo da dobiju.<sup>4783</sup> Izgledalo je da je Bogdanović dobro upoznat sa situacijom u SAO SBZS; rekao je da će sve njihove potrebe biti zadovoljene.<sup>4784</sup> Tokom sastanka u prostoriju je ušao Jovica Stanišić i predstavio se kao načelnik DB-a.<sup>4785</sup> U jednom trenutku pojavili su se i Kojić i Kostić i rekli svedoku da se ubuduće obraća njima u vezi sa svim što se tiče opreme i pomoći.<sup>4786</sup> Nekoliko dana potom Kostić je zamolio svedoka da dođe u Beograd i iz skladišta iza zgrade MUP-a pokupi nekoliko ruskih UAZ-a, pištolja i kratkog naoružanja. Policija je nešto kancelarijskog materijala dobila i od nekog čoveka po imenu Savo iz SUP-a Novi Sad.<sup>4787</sup> Dana 26. ili 27. jula 1991. godine, oko ponoći, iz Srbije je stigao kamion s opremom koja je sledećeg jutra podeljena pripadnicima policije; oružja nije bilo.<sup>4788</sup> Svedok je rekao da je juna 1991. godine velika količina oružja iz Srbije preko Dunava prebačena u Borovo Selo, pošto je tu bilo

<sup>4777</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), par. 12.

<sup>4778</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), par. 13.

<sup>4779</sup> P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), par. 14; P2092 (Svedok JF-030, beleške s pripremnog razgovora, 14. septembar 2009. godine), str. 1.

<sup>4780</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 4; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15137, 15146, 15267.

<sup>4781</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15137-15138, 15267-15268, 15344; svedok JF-032, T. 4779-4780.

<sup>4782</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15319.

<sup>4783</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15138-15142, 15263-15266; svedok JF-032, T. 4647-4648, 4725, 4742-4744, 4767-4768.

<sup>4784</sup> Svedok JF-032, T. 4648-4649.

<sup>4785</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15141, 15265; svedok JF-032, T. 4649, 4746, 4799-4800, 4803-4804.

<sup>4786</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15142; svedok JF-032, T. 4650-4651.

<sup>4787</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15143-15144, 15350-15351, 15335-15336; svedok JF-032, T. 4684-4685, 4745.

<sup>4788</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 5; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15335, 15351.



najlakše preći reku.<sup>4789</sup> Ilija Kojić rekao je svedoku da je dopremu organizovao DB Novi Sad, a da su za prebacivanje oružja zaduženi Kostić i Šarac.<sup>4790</sup> Oko 7. avgusta 1991. godine, SUP Vukovar dobio je naređenje od Kostića i Kojića da se preseli u Dalj, zajedno s Vladom SAO Krajine; dobili su kancelarije u centru grada.<sup>4791</sup> Kostić je policiju u Dalju snabdevaio iz MUP-a u Beogradu; svi pripadnici policije dobili su oružje i uniforme.<sup>4792</sup> Što se tiče Lazara Šarca, Pretresno veće razmotrilo je niz obaveštajnih izveštaja koje je on u periodu od 1991. do 1993. godine kao operativni radnik upućivao DB-u Srbije i DB-u Vojvodine.<sup>4793</sup>

2248. **Borislav Bogunović** rekao je u svedočenju da je Vlada otprilike 20 dana po osnivanju policijskih snaga od SUP-a u Novom Sadu dobila oko 200 kompleta policijskih uniformi i pušaka i da za to ništa nije morala da plati.<sup>4794</sup> Uputstva o nabavci uniformi i opreme dolazila su preko Badže.<sup>4795</sup> Krajem avgusta 1991. godine, Badža je u Novom Sadu organizovao sastanak kom su prisustvovali on sam, Hadžić i Bogunović. Sastanak je održan u zgradi policije Vojvodine.<sup>4796</sup> Tamo je svedok u kancelariji Ratka Sikimića, načelnika DB-a za Vojvodinu, video Stanišića. Svedok je ostao napolju, ali je Hadžić ušao i razgovarao sa Stanišićem i Sikimićem. U tom trenutku svedok je znao da je Stanišić iz DB-a Srbije.<sup>4797</sup> Posle sastanka svedok je otišao u skladište policije na Klisi, koje je pripadalo Pokrajinskom sekretarijatu MUP-a Srbije u Novom Sadu, da pokupi uniforme i oružje.<sup>4798</sup> Bogunović je rekao da su u selima u SAO SBZS koja su zauzimale srpske snage formirane nove policijske stanice, na primer, u Boboti, Bršadinu, Markušici, Erdutu, Mirkovcima, Oroliku, Negoslavcima, Tovarniku, Iloku i Vukovaru. Za svako to mesto opremu je slao Novi Sad.<sup>4799</sup> Oprema je obuhvatala jedan broj vozila, koja su dolazila bez registarskih tablica, da bi kasnije iz Novog Sada stigle srpske tablice.<sup>4800</sup> Svedok je rekao da su po dolasku JNA u taj kraj, posle

<sup>4789</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 4; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15123-15124, 15146, 15253-15254; svedok JF-032, T. 4645-4646.

<sup>4790</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 4; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15146, 15254-15256; svedok JF-032, T. 4645-4646, 4748-4751, 4762-4765.

<sup>4791</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 6; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15163.

<sup>4792</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 6.

<sup>4793</sup> V., na primer, P19 (Informacija s potpisom operativnog radnika Lazara Šarca, dostavljena DB-u Srbije, 25. jul 1992. godine); P407 (Informacija s potpisom operativnog radnika Lazara Šarca, dostavljena Jovici Stanišiću, DB Srbije, 23. februar 1993. godine); P2103 (Informacija s potpisom operativnog radnika Lazara Šarca, dostavljena DB-u Srbije, 7. jun 1993. godine); D241 (Informacija dostavljena DB-u Vojvodine, s potpisom operativnog radnika Lazara Šarca, 11. april 1991. godine).

<sup>4794</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 13; Borislav Bogunović, T. 6010.

<sup>4795</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 13.

<sup>4796</sup> P554 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 8. februar 2007. godine), par. 14; Borislav Bogunović, T. 5995-5996.

<sup>4797</sup> P554 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 8. februar 2007. godine), par. 14; Borislav Bogunović, T. 6041.

<sup>4798</sup> Borislav Bogunović, T. 5996.

<sup>4799</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 14.

<sup>4800</sup> Borislav Bogunović, T. 6016.

jula 1991. godine, preko TO-a počeli da dele automatske i poluautomatske puške.<sup>4801</sup> U početku su samo pripadnici TO-a dobijali oružje, ali je kasnije JNA "izgubil[a] kontrolu", pa je TO delio oružje svakom ko bi ga zatražio. Prema Bogunovićevim rečima, oko podele oružja je bilo mnogo tajnovitosti, pa on ne zna ko je bio zadužen za ceo taj proces.<sup>4802</sup>

2249. **Svedok JF-015** rekao je da je policija u Dalju posle 15. septembra 1991. godine dobijala opremu od SUP-a Novi Sad.<sup>4803</sup> Od TO-a su dobili automatske jurišne puške.<sup>4804</sup> Posle nekoliko dana dobili su i plave beretke s trobojnicom.<sup>4805</sup>

2250. Pretresno veće razmotrilo je i dokazne predmete P1078 i D31, čiji je prikaz dat u poglavlju 6.4.4 i iz kojih proizlazi da je Arkan lokalnim štabovima TO-a delio oružje koje je dobijao od MUP-a Srbije i Ministarstva odbrane.

2251. Što se tiče oružja dostavljenog snagama SBZS tokom 1992. godine, **svedok JF-029** rekao je da je JNA aprila i maja 1992. godine, kad se s područja SBZS povlačila na teritoriju Savezne Republike Srbije i Crne Gore, ostavila za sobom 50 tenkova, 70 protivavionskih topova, izvestan broj minobacača i oružje za oko 30.000 vojnika.<sup>4806</sup>

2252. Pretresno veće sad će preći na finansiranje snaga SBZS. **Nebojša Bogunović** rekao je u svedočenju da pripadnici TO-a SBZS, po svemu sudeći, nisu primali platu.<sup>4807</sup> On je, osim toga, rekao da su on i druge starešine iz SJB-a, kao i grupa "policajaca specijalaca" iz Beograda koji su se pridružili Hadžiću u SBZS, i dalje primali plate od MUP-a Srbije, kao i dodatne dnevnice za vreme provedeno u SBZS.<sup>4808</sup> **Dušan Knežević** rekao je u svedočenju da SDB Srbije nikad nije finansirao tu grupu pripadnika policije; neki pripadnici dobijali su plate od privatnih preduzetnika.<sup>4809</sup> Posle februara 1992. godine, policajci u Iloku počeli su da primaju plate od RSK.<sup>4810</sup> Svedok, koji se u Ilok preselio 2. novembra 1991. godine, kad je postavljen za komandira tamošnje policije, pokazao je dokument upućen Vlastimiru

<sup>4801</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 72; Borislav Bogunović, T. 6021-6023.

<sup>4802</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 72; Borislav Bogunović, T. 6024.

<sup>4803</sup> P306 (Svedok JF-015, izjave svedoka), izjava svedoka od 18. januara 2001. godine, par. 31; P324 (Video-snimak intervjua s Ilijom Kojićem i Milanom Martićem).

<sup>4804</sup> P306 (Svedok JF-015, izjave svedoka), izjava svedoka od 18. januara 2001. godine, par. 31.

<sup>4805</sup> P306 (Svedok JF-015, izjave svedoka), izjava svedoka od 18. januara 2001. godine, par. 31.

<sup>4806</sup> Svedok JF-029, T. 10179; D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 11.

<sup>4807</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 53.

<sup>4808</sup> D334 (Nebojša Bogunović, izjava svedoka, 15. avgust 2011. godine), par. 49; Nebojša Bogunović, T. 13270-13271, 13315.

<sup>4809</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 34; Dušan Knežević, T. 13388.

<sup>4810</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 34.

Đorđeviću, načelniku Uprave milicije u MUP-u Srbije, kojim svedok obaveštava Đorđevića o stanju s prehranom u policijskoj stanici u Iloku i pita ga kome da dostavi fakture.<sup>4811</sup>

2253. Imajući u vidu Kneževićovo svedočenje, kao i svedočenja svedoka C-015, svedoka JF-015 i svedoka JF-032, Pretresno veće zaključuje da je Radovan Stojičić zvan Badža u nekom trenutku u avgustu ili septembru 1991. godine preuzeo komandu nad TO-om i policijom SBZS. Tužilaštvo tvrdi da je komandanta TO-a Badžu dok je bio u SAO SBZS plaćao MUP Srbije, a da njegove kasnije veze sa Stanišićem pokazuju da je Badža bio njegov podređeni.<sup>4812</sup> Pretresno veće je o tim tvrdnjama govorilo u poglavlju 6.4.4, gde je zaključilo da dokazi o tome nisu dovoljno utemeljeni i da veza između komandanta TO-a i DB-a Srbije, čak i ako jeste postojala, nije dovoljna da pokaže da su optuženi kontrolisali TO. Kad je donosilo te zaključke, Pretresno veće je imalo u vidu i dokaze izložene u ovom poglavlju. Dalje, Pretresno veće ima u vidu i svedočenje Milomira Kovačevića o glasinama da je Badža bio podređen DB-u Srbije, ali se, s obzirom na procenu verodostojnosti tog svedoka, o kojoj je bilo govora u poglavlju 2, neće oslanjati na njega u vezi s tim.

2254. Na osnovu predočenih dokaza,<sup>4813</sup> Pretresno veće zaključuje da su dobrovoljci SJB-a MUP-a Srbije u SBZS došli u nekom trenutku između polovine avgusta i kraja septembra 1991. godine. Za njima su došli policajci iz SJB-a MUP-a Srbije,<sup>4814</sup> pod komandom Veljka Bogunovića, koji se priključio TO-u SBZS. Dušan Knežević, Nebojša Bogunović i Trajković, svi iz SJB-a MUP-a, držali su pešadijsku i specijalističku obuku pripadnicima TO-a i policije SBZS. Miodrag Zavišić, takođe iz SJB-a MUP-a Srbije, i policajci iz SJB-a imali su zadatak da u SBZS formiraju dodatne stanice policije. Stanišić je bio prisutan tokom sastanka održanog u Beogradu pre nego što su starešine i policajci iz SJB-a upućeni u SAO SBZS, ali nije učestvovao u diskusiji. Međutim, u nedostatku drugih dokaza o tome, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može da proceni kakvu su ulogu DB Srbije ili optuženi odigrali u upućivanju starešina i policajaca iz SJB-a MUP-a Srbije u SBZS, u obučavanju pripadnika TO-a i policije SBZS ili u formiranju novih policijskih stanica na tom području.

<sup>4811</sup> D371 (Dušan Knežević, izjava svedoka, 17. avgust 2011. godine), par. 28; Dušan Knežević, T. 13387-13389; D381 (Dokument u vezi s pozadinskim obezbeđenjem Stanice milicije Ilok, koji je Dušan Knežević uputio Upravi milicije, 20. maj 1992. godine).

<sup>4812</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 162; T. 20195, 20221.

<sup>4813</sup> Svedočenja Nebojše Bogunovića, Dušana Kneževića, Gvozdena Gagića, svedoka JF-029, svedoka JF-032 i svedoka JF-015.

<sup>4814</sup> Pretresno veće napominje da je Nebojša Bogunović rekao u svedočenju da su policajci došli iz MUP-a Krajine. Imajući u vidu dokaze koji su mu u vezi s tim predočeni putem drugih svedoka, a naročito dokaze da su ti policajci bili iz Hrvatske, Pretresno veće smatra da je Bogunović pogrešno procenio ko je te jedinice policije poslao u SBZS.

2255. Što se tiče obuke koja je usledila, Pretresno veće podseća na zaključak o centru za obuku u Ležimiru, iznet u poglavlju 6.3.3, da su optuženi od maja 1992. godine u Ležimiru organizovali obuku pripadnika grupe MUP-a SBZS kojoj je pripadao i svedok JF-047.

2256. Pretresno veće sad će preći na razmatranje navoda o naoružavanju i opremanju TO-a i policije SBZS. S tim u vezi, Veće će najpre razmotriti pitanje pouzdanosti svedočenja koje je dao svedok JF-032. Stanišićeva odbrana tvrdi da svedok nije objasnio nedoslednosti u svom prikazu isporuke oružja iz Novog Sada i iz Beograda.<sup>4815</sup> Pretresno veće napominje da je svedok, na izričito pitanje o tome, objasnio da ga u drugim predmetima nikad nisu pitali o umešanosti ministra unutrašnjih poslova Srbije ili Stanišića u naoružavanje snaga SBZS, ali da je on mislio da bi ti detalji u ovom predmetu mogli biti važni.<sup>4816</sup> Pretresno veće smatra da je to objašnjenje uverljivo. Osim toga, Pretresno veće smatra da svedočenje ovog svedoka time ne postaje nedosledno.

2257. Pretresno veće razmotrilo je i svedočenje svedoka JF-035 o tome da je DB aprila 1991. godine naoružavao žitelje Borova Sela, ali napominje da se ono odnosi na događaje koji su se odigrali pre nego što su osnovani TO i policija SBZS. S tim u vezi, Pretresnom veću nisu predloženi dokazi koji ukazuju na to da je to oružje kasnije stavljeno na raspolaganje TO-u. U svakom slučaju, Pretresno veće se u vezi s tim pitanjem neće oslanjati na svedočenje ovog svedoka, pošto je on imao poteškoća da objasni razliku između SDB-a i SJB-a.<sup>4817</sup> Imajući u vidu druge dokaze koji su mu predloženi, Pretresno veće napominje da su policija i TO SBZS oružje i uniforme dobijali iz skladišta MUP-a u Novom Sadu i na Klisi, a da je uputstva o dobijanju te opreme davao Stojičić, koji je ugovorio i sastanak s Bogunovićem i Hadžićem u vezi s tim. Dalje, Pretresno veće smatra da je i Kertes organizovao deljenje oružja iz skladišta policije/TO-a Novog Sada. Osim toga, imajući u vidu svedočenje svedoka JF-032, Pretresno veće napominje da je Stanišić prisustvovao sastanku s Bogdanovićem, održanom jula 1991. godine u Beogradu, ali da se nije uključivao u raspravu. Uzimajući takođe u obzir ono što je svedok JF-032 u svedočenju rekao o naoružavanju policije SBZS, Pretresno veće napominje da je svedok po tom pitanju ukazao na umešanost Kostića i MUP-a Srbije. Svedok je samo na jednom mestu rekao da je isporuku oružja organizovao DB Novi Sad, a da on sam to zna preko Ilije Kojića. Većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da se iz tog svedočenja ne mogu izvesti definitivni zaključci. Dalje, Pretresno veće podseća na

<sup>4815</sup> T. 20401-20402. V. takođe Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine, par. 447; Stanišićeva odbrana je kasnije povukla tvrdnju da je svedok JF-032 tek na suđenju u ovom predmetu naveo da je Stanišić umešan u to, T. 20401-20402.

<sup>4816</sup> Svedok JF-035, T. 4745-4746.

<sup>4817</sup> V. svedok JF-035, T. 1848-1849.

diskusiju, iznetu u poglavlju 6.7.2, o pripisivanju dela pripadnika DB-a optuženima i o položajima na kojima su optuženi bili u DB-u Srbije u dato vreme. S obzirom na to, čak i ako su Kojić, Kostić i Šarac organizovali raspodelu oružja i opreme policiji i TO-u SBZS, kako to tvrdi svedok JF-032, sama činjenica da su Kojić, Kostić i Šarac bili zaposleni u DB-u Srbije ne znači da se njihovi postupci mogu pripisati optuženima. U nedostatku drugih relevantnih dokaza, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može da proceni kakvu su ulogu optuženi imali u organizovanju raspodele oružja i opreme TO-u i policiji SBZS. Osim toga, Veće na osnovu Bogunovićevog svedočenja i svedočenja svedoka JF-032 o tome da je Stanišić bio prisutan na sastanku na kom se raspravljalo o snabdevanju u SBZS ili na kom se to dogovaralo ne može da izvede zaključak da je Stanišić organizovao naoružavanje snaga SBZS.

2258. Što se tiče dokumentarnih dokaza o tome da je Arkan naoružavao snage SBZS, Pretresno veće napominje da je Arkan u nekom trenutku polovinom 1991. godine TO-u SBZS delio oružje koje je dobio od Ministarstva odbrane i MUP-a Srbije i od JNA. Veće dalje primećuje da je, ako se u obzir uzmu svedočenja Borislava Bogunovića, svedoka JF-015 i svedoka JF-029, JNA posle jula 1991. godine naoružavala TO SBZS, a da je TO aprila i maja 1992. godine preuzeo oružje koje je JNA ostavila na tom području i potom ga podelio policiji. U dokazima se ne pominje ništa o ulozi koju su optuženi imali u naoružavanju koje su sprovodili JNA i Ministarstvo odbrane. Što se tiče oružja koje je MUP dostavljao Arkanu, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da mu nisu predočeni dokazi na osnovu kojih se može izvesti definitivni zaključak da su u tim aktivnostima učestvovali DB Srbije ili optuženi, a ne SJB MUP-a Srbije.

2259. S obzirom na sve što je rečeno, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može da izvede zaključak da su optuženi organizovali pružanje logističke i druge podrške jedinicama policije i TO-a SBZS i rukovodili njime.

2260. Što se tiče finansiranja snaga SBZS, Pretresno veće napominje da je MUP Srbije i dalje plaćao starešine i policajce iz SJB-a Srbije dok su oni bili u SBZS. Nema definitivnih dokaza da su te starešine i policajce iz SJB-a plaćali DB Srbije ili optuženi, a ne SJB MUP-a Srbije. Finansiranje se možda vršilo i putem privatnih donacija. Što se tiče drugih pripadnika policije i TO-a SBZS, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, u nedostatku drugih relevantnih dokaza ne može da izvede zaključak da su optuženi organizovali finansiranje jedinica policije i TO-a SBZS i rukovodili njime.

*6.7.4 Optuženi nisu uputili jedinice policije i TO-a SBZS da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela*

2261. Prema Optužnici, optuženi nisu uputili jedinice policije i TO-a SBZS da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela.<sup>4818</sup> Tužilaštvo se u Završnom pretresnom podnesku ne osvrće na te optužbe.

2262. Pretresnom veću nisu predloženi nikakvi neposredni dokazi o tim navodima. Kao što je to već reklo u ovom poglavlju, Pretresno veće nije izvelo zaključak da su veze između optuženih i jedinica policije i TO-a SBZS bile takve da su optuženi mogli imati obavezu da upute jedinice policije i TO-a SBZS da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela.

*6.7.5 Optuženi su organizovali formiranje jedinica TO-a Zvornik i rukovodili njime*

2263. Tužilaštvo u Završnom pretresnom podnesku tvrdi da su optuženi preko Kostića poslali Marka Pavlovića, iz DB-a Srbije, u Zvornik, gde je Pavlović postavljen za komandanta lokalnog TO-a, zaduženog za sve oružane snage i paravojne jedinice koje su dejstvovale u Zvorniku.<sup>4819</sup> Dalje, tužilaštvo tvrdi da činjenica da je Pavlović bio obavješten o tome da su Legija i drugi uhapšeni, kao i to što je odigrao "ključnu ulogu" u njihovom oslobađanju, govori o moći koju je imao na području Zvornika.<sup>4820</sup> U vezi s tim navodima, Pretresno veće je formalno primilo na znanje činjenice o kojima je presuđeno i razmotrilo relevantne dokaze.

2264. Prema činjenicama o kojima je presuđeno, Opštinski odbor SDS-a u Zvorniku izabrao je Krizni štab za tu opštinu, u koji su ušli vodeći ljudi SDS-a u Zvorniku, kao i ljudi iz opštinskog štaba Komande JNA.<sup>4821</sup> Dana 5. aprila 1992. godine, u skladu s naređenjem srpskog Kriznog štaba, mobilisan je srpski TO.<sup>4822</sup>

2265. **Svedok JF-061**, bosanski Musliman iz pretežno muslimanskog sela Kozluk, u opštini Zvornik,<sup>4823</sup> rekao je u svedočenju da je Zoran Subotić, jedan od šešeljevaca, bio komandant

<sup>4818</sup> Optužnica, par. 5, 15(c).

<sup>4819</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 497-498.

<sup>4820</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 497.

<sup>4821</sup> Činjenice o kojima je presuđeno IV, činjenica br. 245.

<sup>4822</sup> Činjenice o kojima je presuđeno IV, činjenica br. 312.

<sup>4823</sup> P2129 (Svedok JF-061, izjava svedoka, 9. februar 1998. godine), str. 1-2; P2130 (Svedok JF-061, izjava svedoka, 30. mart 2002. godine), str. 1; P2131 (Svedok JF-061, izjava svedoka, 6. maj 2003. godine), str. 1; P2132 (Svedok JF-061, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. i 19. maj 2003. godine), str. 20615; P2133 (Rezime osnovnih podataka o svedoku JF-061), str. 1.

TO-a Zvornik od 5. do 13. aprila 1992. godine.<sup>4824</sup> Potom je na njegovo mesto došao Zoran Pažin, koji je na tom položaju ostao od 14. do 20. aprila 1992. godine. Posle njega, komandant TO-a postao je Marko Pavlović, koji je na tom položaju ostao do kraja avgusta 1992. godine.<sup>4825</sup>

2266. **Svedok JF-026**, bosanski Srbin iz Zvornika,<sup>4826</sup> rekao je u svedočenju da je Branko Grujić, predsednik privremene vlade, 28. aprila 1992. godine postavio Marka Pavlovića na mesto komandanta Štaba TO-a za Srpsku opštinu Zvornik.<sup>4827</sup> Dana 26. juna 1992. godine, privremena vlada u Zvorniku postavila je Pavlovića na mesto komandanta vojno-teritorijalne komande.<sup>4828</sup> Prema rečima svedoka JF-026, Branka Popovića, poznatog i kao Marko Pavlović, u Mali Zvornik je krajem 1991. godine doveo Rade Kostić.<sup>4829</sup> Pavlović je u Zvornik došao početkom marta 1992. godine.<sup>4830</sup> Pavlović se Kostiću ponekad obraćao sa "šefe".<sup>4831</sup> Svedok misli da je Pavlović bio "obaveštajac srpskog MUP-a".<sup>4832</sup>

2267. **Svedok JF-061** je rekao da se Pavlović na prvom sastanku lokalnog stanovništva sa Srbima, koji je organizovao muslimanski krizni štab, predstavio kao pripadnik SDB-a Srbije koji je iz Beograda upućen u Zvornik da sredi situaciju.<sup>4833</sup> Pavlović je nosio uniformu i bio je naoružan; u njegovoj pratnji uvek je bilo nekoliko ljudi i, mada nijednom nije video njegovu legitimaciju, svedok je po Pavlovićevom ponašanju zaključio da je on odgovorni komandant.<sup>4834</sup>

2268. Pretresno veće sad će razmotriti dokaze o tome kako je Marko Pavlović intervenisao tokom hapšenja četvorice ljudi u Zvorniku uoči preuzimanja vlasti u tom mestu. **Fadil Mujić**, policajac muslimanske nacionalnosti iz Zvornika,<sup>4835</sup> rekao je s tim u vezi da su 8. aprila 1992. godine, oko 01:00 ujutru, četiri čoveka u uniformama bez oznaka, crnim majicama i

<sup>4824</sup> P2130 (Svedok JF-061, izjava svedoka, 30. mart 2002. godine), str. 3.

<sup>4825</sup> P2130 (Svedok JF-061, izjava svedoka, 30. mart 2002. godine), str. 3; svedok JF-061, T. 10924.

<sup>4826</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 1; P1654 (Svedok JF-026, list sa pseudonimom); P2507 (Rezime osnovnih podataka o svedoku JF-026). Za diskusiju Pretresnog veća o pouzdanosti svedoka JF-026, v. poglavlje 3.8.2.

<sup>4827</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 65-66; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21205; P2501 (Odluka o formiranju Komande TO Srpske opštine Zvornik, Branko Grujić, 28. april 1992. godine).

<sup>4828</sup> P1393 (Odluka Privremene vlade Srpske opštine Zvornik, s potpisom Branka Grujića, 16. jun 1992. godine).

<sup>4829</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 41-42; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21168-21169; svedok JF-026, T. 9685.

<sup>4830</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 28.

<sup>4831</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 41-42; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14910; svedok JF-026, T. 9804-9805.

<sup>4832</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 42.

<sup>4833</sup> P2129 (Svedok JF-061, izjava svedoka, 9. februar 1998. godine), str. 3-4; P2130 (Svedok JF-061, izjava svedoka, 30. mart 2002. godine), str. 2, 7; P2132 (Svedok JF-061, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 9. i 19. maj 2003. godine), str. 20676; svedok JF-061, T. 10924, 10938, 10961.

<sup>4834</sup> Svedok JF-061, T. 10924, 10940, 10962-10963.

crnim vunenim kapama uhapšena na jednom kontrolnom punktu iz pravca Karakaja.<sup>4836</sup> Jedan od njih zvao se Dušan, a jedan Nenad.<sup>4837</sup> U opremi koja je uhapšenima oduzeta bilo je noževa, kompasa, automatskih pušaka i žica za gušenje. Svedok je bio ubeđen da su ti uhapšeni ljudi arkanovci, ali su oni tvrdili da su pripadnici JNA.<sup>4838</sup> U 10:00 časova javio se kapetan Marko, za kog je svedok kasnije saznao da se zove Marko Pavlović, i zahtevao da se ti uhapšeni ljudi izruče JNA.<sup>4839</sup> Svedoka su zvali i pukovnik Bošković, iz štaba u Beogradu, i general Janković iz Tuzle, koji je rekao da su dvojica od tih uhapšenih ljudi policajci JNA i zatražio da se oni puste na slobodu.<sup>4840</sup> Kapetan Marko ponovo se javio u 15:00 časova i rekao da će ubiti sedmoricu zarobljenih Muslimana ako se uhapšenim ljudima išta dogodi.<sup>4841</sup> Svedok je pristao da uhapšene ljude razmeni za zarobljene Muslimane.<sup>4842</sup> Kad su stigli na ugovoreno mesto, kapetan Marko odveo je svedoka putničkim vozilom u hotel "Jezero" i zaključao ga u jednoj sobi.<sup>4843</sup> Nekoliko dana kasnije svedok je pušten na slobodu.<sup>4844</sup>

2269. Svedočenje **svedoka JF-026** o hapšenju te četvorice ljudi podudara se sa svedočenjem Fadila Mujića.<sup>4845</sup> Svedok JF-026 dodao je da su uhapšeni Milorad Luković zvan Legija, čovek s nadimkom Žuća, njegov brat s nadimkom Repić i Miroslav Bogdanović.<sup>4846</sup> Sudeći po pismenoj izjavi koju je službenicima SDB-a Srbije u Beogradu navodno dao Vojin Vučković, komandant jedinice Žute ose ili "Igor Marković", kao i po izjavama koje su Vojin i Dušan Vučković u svojstvu optuženih dali pred Okružnim sudom u Šapcu, Muslimani su 8. aprila 1992. godine u Zvorniku uhapsili Vojina, Duška, Zorana Rankića, Miroslava Bogdanovića i Ulemeka, pretili im, maltretirali ih i sutradan ih razmenili.<sup>4847</sup>

<sup>4835</sup> P1756 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 6. jun 1996. godine), str. 1-2; P1757 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 13. maj 1997. godine), str. 1-2.

<sup>4836</sup> P1756 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 6. jun 1996. godine), str. 6; P1757 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 13. maj 1997. godine), str. 2.

<sup>4837</sup> P1756 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 6. jun 1996. godine), str. 2, 7.

<sup>4838</sup> P1756 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 6. jun 1996. godine), str. 6; P1757 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 13. maj 1997. godine), str. 2-3.

<sup>4839</sup> P1756 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 6. jun 1996. godine), str. 7; P1757 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 13. maj 1997. godine), str. 3.

<sup>4840</sup> P1757 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 13. maj 1997. godine), str. 3.

<sup>4841</sup> P1756 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 6. jun 1996. godine), str. 7; P1757 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 13. maj 1997. godine), str. 3.

<sup>4842</sup> P1756 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 6. jun 1996. godine), str. 7.

<sup>4843</sup> P1756 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 6. jun 1996. godine), str. 4, 8.

<sup>4844</sup> P1756 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 6. jun 1996. godine), str. 8-9; P1757 (Fadil Mujić, izjava svedoka, 13. maj 1997. godine), str. 4.

<sup>4845</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 54; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 15020-15022; svedok JF-026, T. 9753-9754, 9782-9783; D160 (Duško Vučković, izjava data MUP-u Republike Srbije, 4. novembar 1993. godine), str. 2.

<sup>4846</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 54; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 15019; svedok JF-026, T. 9752-9754.

<sup>4847</sup> P1190 (Vojin Vučković, potpisana izjava, 4. novembar 1993. godine), str. 1; P1403 (Vojin Vučković, potpisana izjava data istražnom sudiji Okružnog suda u Šapcu, 8. novembar 1993. godine), str. 2; P1411 (Duško Vučković, izjava data istražnom sudiji Okružnog suda u Šapcu), str. 1-2.



2270. Na osnovu činjenica o kojima je presuđeno i svedočenja svedoka JF-061, Pretresno veće zaključuje da je srpski Krizni štab 5. aprila 1992. godine formirao TO Zvornik, čiji je komandant bio Zoran Subotić. Imajući u vidu svedočenja svedoka JF-026 i svedoka JF-061, Pretresno veće zaključuje da je Branko Grujić, predsednik privremene vlade u Zvorniku, 28. aprila 1992. godine imenovao Marka Pavlovića, poznatog i kao Branko Popović, za komandanta TO-a Zvornik.

2271. Tužilaštvo tvrdi da je Marka Pavlovića, pripadnika DB-a Srbije, u Zvornik doveo Kostić. Pretresno veće podseća da je u poglavlju 6.7.2 razmatralo odnos između Radoslava Kostića i optuženih, kao i dokaze koji govore o tome. S obzirom na svedočenja svedoka JF-026 i svedoka JF-061, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra mogućim da je Pavlović zaista radio za DB Srbije. Po mišljenju većine članova Veća, tvrdnja svedoka JF-026 da je Kostić "doveo" Pavlovića u Zvornik neodređena je i može se tumačiti na različite načine. U svakom slučaju, Pretresno veće, podsećajući na svoju diskusiju u poglavlju 6.7.2 o pripisivanju dela pripadnika DB-a optuženima, smatra da puka činjenica da je Kostić u dato vreme bio zaposlen u DB-u i da je Pavlović možda radio za DB Srbije<sup>4848</sup> ne znači da se njihova dela mogu pripisati optuženima. U nedostatku drugih relevantnih dokaza, uključujući informacije o eventualnim kontaktima između Kostića i Pavlovića, s jedne, i optuženih, s druge strane, ili informacije o sadržaju uputstava koja su optuženi eventualno izdali, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može da donese zaključak o tome da li su i kakvu ulogu optuženi imali u postavljanju Marka Pavlovića na položaj komandanta TO-a Zvornik.

2272. Dalje, Pretresno veće razmotrilo je dokaze o hapšenju Legije i još trojice ljudi uoči preuzimanja vlasti u Zvorniku, kao i o ulozi koju je Pavlović odigrao u njihovom oslobađanju, ali smatra da iz tih dokaza ne proizlazi ni da je Pavlović učestvovao u formiranju TO-a Zvornik, koji je u to vreme već postojao, ni da su njegovi postupci i na koji način povezani s optuženima. Štaviše, Pretresno veće napominje da su i zvaničnici JNA intervenisali kod muslimanske policije u vezi s hapšenjem te četvorice ljudi.

2273. S obzirom na sve što je rečeno, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može da donese zaključak da su optuženi organizovali formiranje TO-a Zvornik i rukovodili njime.

---

<sup>4848</sup> Sudija Picard po tom pitanju zastupa suprotno mišljenje i potpuno je uverena da je Pavlović bio zaposlen u DB-u Srbije.

6.7.6 Optuženi su organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške jedinicama TO-a Zvornik i rukovodili njima

2274. Prema Optužnici, optuženi su organizovali finansiranje, obuku, logističku podršku i druge vrste znatne pomoći ili podrške TO-u Zvornik i rukovodili njima.<sup>4849</sup> Tužilaštvo u Završnom pretresnom podnesku tvrdi da je DB Srbije novembra 1991. godine počeo da šalje oružje u opštinu Zvornik, a da je posle toga oružje slao preko Kostića i Pavlovića.<sup>4850</sup> Pretresno veće sad će razmotriti dokaze koji su mu o tome predočeni.

2275. Pretresno veće najpre će izložiti dokaze o naoružavanju TO-a Zvornik. **Svedok JF-026** rekao je u svedočenju da se s deljenjem oružja srpskom stanovništvu Zvornika počelo 1991. godine i da se ono, osim legalizacijom oružja koje su Srbi već imali u vlasništvu, vršilo legalnim deljenjem oružja 450-ici pripadnika rezervnog sastava policije i rezervnog sastava JNA, kao i ilegalnim kanalima iz Hrvatske i Srbije.<sup>4851</sup> Oružje iz Srbije dostavljale su JNA i srpske službe bezbednosti, pod čim svedok, kako je rekao, podrazumeva službe bezbednosti jugoslovenskog Ministarstva odbrane, MUP-a i Ministarstva spoljnih poslova.<sup>4852</sup> Konkretno, od ukupne količine oružja podeljenog u Zvorniku najmanje su dve trećine podeljene tokom jeseni 1991. godine, a 90% ukupne količine došlo je iz depoa i skladišta JNA, što je delom podeljeno preko SDS-a, dok je preostalih 10% došlo iz Baranje.<sup>4853</sup> Savezni MUP, MUP Republike Srbije i MUP bosanskih Srba starali su se o prebacivanju oružja dobijenog od JNA i TO-a.<sup>4854</sup> Oružje je većinom deljeno direktno pripadnicima rezervnog sastava JNA.<sup>4855</sup> Prema proceni svedoka JF-026, na područje Zvornika je, pre nego što je rat izbio, stiglo ukupno 2.000 do 3.000 komada oružja.<sup>4856</sup> Prva pošiljka, od oko 30 komada oružja, prebačena je otprilike krajem oktobra ili početkom novembra 1991. godine čamcem preko Drine.<sup>4857</sup> Akciju je izveo SDB Srbije, a organizovao ju je Branko Grujić, predsednik Opštinskog odbora

<sup>4849</sup> Optužnica, par. 3, 5, 15(c).

<sup>4850</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 631-633.

<sup>4851</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 31; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14884-14885; svedok JF-026, T. 9723.

<sup>4852</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 32; svedok JF-026, T. 9667-9668, 9844-9845.

<sup>4853</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 34; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21184; svedok JF-026, T. 9719-9721, 9789.

<sup>4854</sup> D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14932-14933.

<sup>4855</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 31; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14911; svedok JF-026, T. 9705-9706, 9719, 9789.

<sup>4856</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 48; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14928-14929.

<sup>4857</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 32; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21183-21184; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14884-14886; svedok JF-026, T. 9804.

SDS-a u Zvorniku.<sup>4858</sup> Prema rečima ovog svedoka, Branko Grujić je u nekoliko navrata bio u kontaktu s Radmilom Bogdanovićem. Grujić je svedoku rekao da se u Malom Zvorniku sastao i s Jovicom Stanišićem, ali svedok ne može sa sigurnošću da kaže da li je do tog sastanka došlo pre nego što su Srbi preuzeli kontrolu nad Zvornikom ili posle toga.<sup>4859</sup>

2276. Dalje, što se tiče naoružavanja, svedok JF-026 rekao je da je Radmilo Bogdanović, predsednik odbora za Srbe izvan Srbije, upućivao opštinsko rukovodstvo SDS-a na Radoslava Kostića, koji je obezbedio 200 do 300 komada oružja iz depoa JNA u Baranji, u Hrvatskoj.<sup>4860</sup> Nakon što je u Hrvatskoj potpisan sporazum o prekidu vatre, i Kostić i Marko Pavlović uključili su se u organizovanje prevoza oružja.<sup>4861</sup> Pavlović je svedoku objasnio da se njegov, Pavlovićev, zadatak sastoji u tome da u slučaju rata srpskom stanovništvu razdeli oružje.<sup>4862</sup> Krajem jeseni 1991. ili početkom 1992. godine, i Bogdanović i Kostić učestvovali su i u organizovanju prevoza između 100 i 300 komada oružja iz Beograda za Zvornik za koje je Bogdanović ranije rekao da ga može dobiti od TO-a Srbije.<sup>4863</sup> Prema rečima ovog svedoka, Bogdanović, koji je pre toga bio na visokoj funkciji u Ministarstvu odbrane Srbije i MUP-u Srbije, i dalje je bio veoma moćan i u vojsci i u policiji.<sup>4864</sup> Osim toga, Pavlović je u periodu od 6. do 20. aprila 1992. godine preko svojih veza u JNA organizovao isporuku oružja, municije i uniformi za TO Zvornik.<sup>4865</sup> Opštinsko rukovodstvo znalo je da je Pavlović u veoma dobrim odnosima s Kostićem i ljudima iz DB-a, a s JNA u još boljim. Na primer, Pavlović je bio blizak s generalom Savom Jankovićem, komandantom Tuzlanskog korpusa, s potpukovnikom ili pukovnikom Dubajićem i s generalom Panićem, prvim čovekom JNA.<sup>4866</sup> Osim toga, Pavlović je često bio u kontaktu i s Goranom Žugićem, načelnikom DB-a u Tuzli, i s Draganom Šukom, načelnikom DB-a Srbije u Loznici; svedok je čuo da su Šuka i Pavlović

<sup>4858</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 19, 32; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21183; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14886; svedok JF-026, T. 9804.

<sup>4859</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 91; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21175; svedok JF-026, T. 9837-9838.

<sup>4860</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 36; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21182-21183; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14901; svedok JF-026, T. 9704-9705, 9730-9731.

<sup>4861</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 36; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14901, 14911, 15028-15029; svedok JF-026, T. 9670, 9684, 9730-9731, 9873.

<sup>4862</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 41.

<sup>4863</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 39-40; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21181-21183; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14889-14891, 14899-14901.

<sup>4864</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 39; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14899-14900; svedok JF-026, T. 9790, 9800-9801.

<sup>4865</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 47; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21172-21173; svedok JF-026, T. 9738.

zajedno organizovali deljenje oružja.<sup>4867</sup> **Svedok B-161** video je Pavlovića kako sedi u kancelariji Milana Tepavčevića, Stanišićevog pomoćnika, i smatra da je Tepavčević "bio dosta, dosta blizak" s Pavlovićem.<sup>4868</sup> **Svedok JF-061** čuo je da je Pavlović odigrao najvažniju ulogu u naoružavanju srpskih paravojskih i drugih jedinica i da su mu noću dolazili kamioni natovareni oružjem.<sup>4869</sup>

2277. Pretresno veće je razmotrilo i dokumentarne dokaze o aktivnostima JNA u vezi s naoružavanjem na tom području. Dana 20. marta 1992. godine, general JNA Milutin Kukanjac izneo je procenu da u zoni 2. vojne oblasti JNA na području Bosne i Hercegovine ima oko 69.198 prijavljenih dobrovoljaca (koji ne pripadaju ni JNA ni TO-u), kojima je JNA podelila 51.900, a SDS oko 17.298 komada oružja.<sup>4870</sup> Dana 9. aprila 1992. godine, komandant Komande 17. korpusa Savo Janković uputio je Komandi 2. vojne oblasti izveštaj u kojem je rekao da područje Zvornika treba snabdevati preko pozadinske baze Kragujevac.<sup>4871</sup>

2278. Što se tiče finansiranja TO-a Zvornik, **svedok JF-026** rekao je da je privremena vlada, koja je otprilike između 16. i 20. aprila 1992. godine zamenila Krizni štab u Zvorniku, vojne aktivnosti finansirala iz poreskih prihoda, kao i iz obaveznih i dobrovoljnih donacija državnih preduzeća.<sup>4872</sup> Prema rečima ovog svedoka, članove opštinskih organa ili TO-a nisu plaćali državni organi Republike Srbije.<sup>4873</sup> Nakon što je u Zvorniku preuzeta vlast, pripadnici paravojskih snaga počeli su da obrazuju formacije, a kasnije su se priključili TO-u.<sup>4874</sup> Kao i svi drugi pripadnici TO-a i policije, oni su od privremene vlade redovno dobijali plate.<sup>4875</sup> Pretresno veće razmotrilo je dokumentarne dokaze koji potvrđuju takve isplate.<sup>4876</sup>

<sup>4866</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 46; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21169, 21849, 21906; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14913; svedok JF-026, T. 9684, 9737-9738.

<sup>4867</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 46; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 14927.

<sup>4868</sup> P589 (Svedok B-161, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. maj i 2. jul 2003. godine), str. 23620, 23626.

<sup>4869</sup> P2130 (Svedok JF-061, izjava svedoka, 30. mart 2002. godine), str. 2.

<sup>4870</sup> D49 (Zaključci iz procene stanja na prostoru BiH u zoni odgovornosti 2. vojne oblasti, 20. mart 1992. godine), str. 4.

<sup>4871</sup> P1388 (Dnevni operativni izveštaj Save Jankovića, podnet Komandi 2. vojne oblasti, 9. april 1992. godine).

<sup>4872</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 63, 86; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21880-21881, 21909.

<sup>4873</sup> P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21880.

<sup>4874</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 71; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21201-21202, 21208; D215 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Šešelj*, 12-13. januar 2010. godine), str. 15004; svedok JF-026, str. 9685-9686.

<sup>4875</sup> P1700 (Svedok JF-026, izjava svedoka, 16. decembar 2008. godine), par. 72, 86; P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21203, 21879, 21882; svedok JF-026, T. 9725, 9727, 9850.

<sup>4876</sup> P2497 (Račun i odobrenje za isplatu u vezi s uslugama prevoza, april 1992. godine); D154 (Dokumenti u vezi s isplatom sredstava, sa spiskom pripadnika Žučine jedinice, maj i jun 1992. godine), str. 1.

2279. Što se tiče obučavanja TO-a Zvornik, **svedok JF-026** rekao je da su maja ili juna 1992. godine Kapetan Dragan, kog je, kako svedok smatra, poslao MUP Republike bosanskih Srba, i još dvojica ili trojica instruktora obučavali pripadnike lokalnog TO-a u Zvorniku.<sup>4877</sup>

2280. **Manojlo Milovanović**, načelnik Glavnog štaba VRS od maja 1992. do 1996. godine,<sup>4878</sup> rekao je u svedočenju da je Kapetan Dragan krajem juna 1992. godine u Diviču, u opštini Zvornik, osnovao centar za obuku pripadnika specijalne diverzantske jedinice.<sup>4879</sup> Prema rečima ovog svedoka, pukovnik JNA Denčić, u to vreme vršilac dužnosti komandanta Istočnobosanskog korpusa, dao je Kapetanu Draganu odobrenje da osnuje taj centar za obuku, koji je postojao otprilike mesec dana.<sup>4880</sup> **Svedok B-161**, Srbin iz Zvornika,<sup>4881</sup> rekao je da je tokom leta 1992. godine, kad su prestale borbe u Zvorniku, video postere Kapetana Dragana kojim su se svi vojno sposobni muškarci zvali da pohađaju njegovu obuku.<sup>4882</sup>

2281. Prema jednom odlomku iz dnevnika Ratka Mladića, Kapetan Dragan je na jednom sastanku s predstavnicima opštine Zvornik, održanom 30. juna 1992. godine, rekao da želi da pomogne, da u centru u Diviču može da obuči 2.000 ljudi i da je taj centar pogodan, pošto bi vojska odatle mogla rastresito da se rasporedi.<sup>4883</sup>

2282. Dana 17. juna 1992. godine, u izveštaju upućenom MUP-u Sarajevo navedeno je da Kapetan Dragan vodi centar za obuku u Diviču iako mu je opština to zabranila.<sup>4884</sup> Dana 14. juna 1992. godine, kapetan Ljubomir Kitanović, komandant centra za obuku VRS u Diviču, u opštini Zvornik, podneo je izveštaj potpukovniku Blagojeviću, komandantu Zvorničke brigade.<sup>4885</sup> U izveštaju od 5. jula 1992. godine Blagojević navodi da je Zvornička brigada 4. jula 1992. godine rasformirala nastavni centar Divič.<sup>4886</sup>

2283. Pretresno veće je u poglavlju 6.3.3, gde je bilo govora o centru za obuku u Skelanima, razmotrilo i svedočenje **Miroslava Deronjica**, srpskog opštinskog rukovodioca iz

<sup>4877</sup> P1701 (Svedok JF-026, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 23. i 26. maj 2003, 5. jun 2003. godine), str. 21842, 21891; svedok JF-026, T. 9834.

<sup>4878</sup> P375 (Kratka biografija svedoka Manojla Milovanovića), str. 2.

<sup>4879</sup> Manojlo Milovanović, T. 4378-4381, 15373.

<sup>4880</sup> Manojlo Milovanović, T. 15374, 15377, 15380.

<sup>4881</sup> P589 (Svedok B-161, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. maj i 2. jul 2003. godine), str. 21052; P601 (Izvod iz matične knjige umrlih za svedoka B-161, 27. april 2006. godine).

<sup>4882</sup> P589 (Svedok B-161, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 22-23. maj i 2. jul 2003. godine), str. 21033, 21080.

<sup>4883</sup> P2528 (Izvod iz dnevnika Ratka Mladića, 30. jun 1992. godine), str. 1, 21, 23-24.

<sup>4884</sup> P1406 (Izveštaj MUP-a BiH o izvršenom nadzoru i ostvarenom uviđu u bezbednosnu situaciju u stanicama javne bezbednosti u Zvorniku, Brčkom i Bijeljini, s potpisom Dragomira Andana i Danila Vukovića, 17. jun 1992. godine), str. 1, 5, 7.

<sup>4885</sup> P1407 (Komanda Zvorničke brigade, izveštaj s potpisom kapetana Ljubomira Kitanovića, podnet Komandi Istočnobosanskog korpusa, 14. jun 1992. godine).

<sup>4886</sup> P1408 (Komanda Zvorničke brigade, izveštaj Vidoja Blagojevića, podnet Komandi Istočnobosanskog korpusa, 5. jul 1992. godine).

Bratunca,<sup>4887</sup> o Simatovićevom sastanku s delegacijama TO-a iz Skelana i Zvornika tokom juna ili jula 1992. godine, kojem je prisustvovao i Pavlović i na kojem se raspravljalo o osnivanju centara za obuku u Skelanima, Zvorniku i Višegradu.

2284. Na osnovu svedočenja svedoka JF-026, Pretresno veće zaključuje da je DB Srbije krajem 1991. godine snabdevao oružjem područje Zvornika i da je Branko Grujić, tadašnji predsednik SDS-a, organizovao slanje tih zaliha. Međutim, Pretresno veće ne može da zaključi da je to oružje bilo namenjeno TO-u Zvornik, pošto je TO osnovan tek kasnije. Pretresno veće razmotrilo je svedočenje svedoka JF-026 o Stanišićevom sastanku s Grujićem pre ili nakon što je preuzeta vlast u Zvorniku, ali u nedostatku drugih informacija ne može da utvrdi da li je Grujićev i Stanišićev sastanak imao veze s naoružavanjem TO-a Zvornik. Osim toga, Pretresno veće smatra da tvrdnja svedoka JF-026 da je Pavlović oružje nabavljao zajedno s načelnikom DB-a Loznica, koja počiva na dokazima iz druge ruke, nije dovoljno utemeljena.

2285. S obzirom na svedočenje svedoka JF-026 i gore opisane dokumentarne dokaze, Pretresno veće napominje da je TO Zvornik oružje dobijao iz skladišta JNA. Pretresno veće prihvata mogućnost da su Radoslav/Ante Kostić i Marko Pavlović bili uključeni u organizovanje isporuke oružja TO-u Zvornik. Veće prihvata i da je Pavlović bio u kontaktu s Milanom Tepavčevićem, iako svedok B-161 nije u dovoljnoj meri obrazložio svoj zaključak da su Pavlović i Tepavčević bili veoma bliski. U svakom slučaju, Pretresno veće, podsećajući na svoju diskusiju u poglavlju 6.7.2 o pripisivanju postupaka pojedinih pripadnika DB-a optuženima, smatra da puka činjenica da su Kostić i Pavlović u dato vreme bili zaposleni u DB-u (ukoliko to za Pavlovića uopšte važi) ne znači da se njihovi postupci mogu pripisati optuženima. U nedostatku drugih relevantnih dokaza, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može da proceni kakvu su ulogu optuženi imali u naoružavanju. Shodno tome, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može da donese zaključak da su optuženi organizovali logističku podršku za TO Zvornik i rukovodili njome.

2286. Što se tiče finansiranja TO-a Zvornik, Pretresno veće, imajući u vidu dokaze koji su mu predočeni, napominje da je privremena vlada u Zvorniku finansirala aktivnosti TO-a Zvornik i isplaćivala plate njegovim pripadnicima. U nedostatku drugih relevantnih dokaza,

---

<sup>4887</sup> P2511 (Miroslav Deronjić, izjava svedoka, 25. novembar 2003. godine), par. 1-3, 46, 215, 231, str. 1; P2509 (Miroslav Deronjić, transkript iskaza u predmetu *Milošević*, 26-27. novembar 2003. godine), str. 29617, 29935, 29939, 29966; P2510 (Miroslav Deronjić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 12-13, 16, 18-19. februar 2004. godine), str. 856, 858-859, 862-865, 867-868, 873, 909, 923, 1126, 1223.

Pretno veće ne može da izvede zaključak da su optuženi organizovali finansiranje TO-a Zvornik i rukovodili njime.

2287. Što se tiče obuke, Pretno veće, na osnovu dokaza koji su mu predloženi,<sup>4888</sup> napominje da je Kapetan Dragan u periodu od maja do početka jula 1992. godine u nastavnom centru Divič, nedaleko od grada Zvornika, obučavao, između ostalog, i pripadnike TO-a Zvornik. S tim u vezi, Pretno veće podseća da je Kapetan Dragan prvobitno bio pripadnik Jedinice, ali da posle avgusta 1991. godine to više nije bio.<sup>4889</sup> Pretno veće je dalje uzelo u obzir svedočenje Miroslava Deronjića o Simatovićevom sastanku sa zvorničkim rukovodstvom, ali nije uvereno da je taj sastanak imao veze sa centrom Divič, koji je u to vreme očigledno već postojao i koji je zapravo zatvoren pre 5. jula 1992. godine. Pretno veće, u svakom slučaju, smatra da se samo na osnovu tog svedočenja ne mogu izvesti definitivni zaključci o ulozi koju je Simatović odigrao u osnivanju centra u Diviču. U svakom slučaju, drugi dokumentarni dokazi i svedočenje Manojla Milovanovića upućuju na to da je nastavni centar Divič pripadao VRS-u. Shodno tome, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može da izvede zaključak da su optuženi organizovali obuku TO-a Zvornik i rukovodili njome.

#### *6.7.7 Optuženi nisu uputili jedinice TO-a Zvornik da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela*

2288. Prema Optužnici, optuženi nisu uputili jedinice TO-a Zvornik da se uzdrže od činjenja protivpravnih dela.<sup>4890</sup> Tužilaštvo se u Završnom pretnom podnesku nije osvrnulo na te navode.

2289. Pretnom veću o tome nisu predloženi nikakvi konkretni dokazi. Kao što je to konkretno navedeno u ovom poglavlju, Pretno veće nije moglo da donese zaključak da su veze između optuženih i TO-a Zvornik bile takve da je iz njih proizlazila obaveza optuženih da upute TO Zvornik da se uzdrži od činjenja protivpravnih dela.

---

<sup>4888</sup> Na osnovu svedočenja svedoka JF-026, svedoka B-161 i Manojla Milovanovića, kao i dokumentarnih dokaza, uključujući izveštaje u dokaznim predmetima P1406, P1407 i P1408.

<sup>4889</sup> V. poglavlja 6.3.2 i 6.3.3 u vezi s centrom za obuku u Brčkom.

<sup>4890</sup> Optužnica, par. 5, 15(c).

## 6.8 Kanali veze

2290. Prema Optužnici, optuženi su, u periodu na koji se Optužnica odnosi, učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu tako što su obezbeđivali "kanale veze" među ključnim učesnicima u UZP-u u Beogradu, na konkretnim područjima i na lokalnom nivou, i između njih.<sup>4891</sup> Tužilaštvo u Završnom pretresnom podnesku konkretno tvrdi da je Stanišić bio kanal veze između Miloševića, s jedne, i Martića i Babića, s druge strane, zatim između Miloševića, s jedne, i Hadžića i Vlade RSK, s druge strane, i, konačno, između Miloševića i Karadžića.<sup>4892</sup> Što se tiče Simatovića, tužilaštvo tvrdi da je on bio kanal veze preko prikupljanja obavestajnih podataka.<sup>4893</sup> U tom svojstvu, obojica optuženih su koordinirali obiman udruženi zločinački poduhvat koji je pokrивao razna geografska područja, imao razne aspekte i obuhvatao moćne ličnosti koje su delile zajednički zločinački cilj.<sup>4894</sup> Prema shvatanju Pretresnog veća, tim navodima se optuženi terete za omogućavanje ili, u najmanju ruku, znatno olakšavanje kontakata između navodnih učesnika u udruženom zločinačkom poduhvatu.

2291. Pored dokaza razmotrenih u nastavku teksta, Pretresno veće razmotrilo je i dokaze o kontaktima između optuženih i drugih navodnih učesnika u udruženom zločinačkom poduhvatu, izložene u drugim delovima ove presude, uključujući dokaze o kontaktima između Martića i optuženih, izložene u poglavlju 6.3.2, tamo gde se govori o centru za obuku u Golubiću, i u poglavlju 6.6.2.

2292. U vezi s tvrdnjom da su optuženi bili kanal veze između Miloševića, s jedne, i Martića i Babića, s druge strane, Pretresno veće razmotrilo je relevantna svedočenja svedoka JF-039 i Milana Babića, između ostalih, kao i dokumentarni materijal.

2293. **Svedok JF-039**, Srbin iz Hrvatske,<sup>4895</sup> rekao je u svedočenju da je grupa tehničara iz DB-a Srbije krajem novembra ili početkom decembra 1990. godine došla u Knin i da je Martić tad dobio direktnu telefonsku liniju sa Stanišićem.<sup>4896</sup> Tom prilikom u toj grupi koja je posetila Krajinu bio je i Simatović.<sup>4897</sup> Prema rečima ovog svedoka, otprilike u to vreme "[p]ostajalo je jasno" da svi kontakti iz Krajine za Beograd moraju da idu preko Stanišića.<sup>4898</sup> Svedok JF-039 rekao je u svedočenju da je Martić, posle sastanka koji je januara 1991. godine

---

<sup>4891</sup> Optužnica, par. 15 (a).

<sup>4892</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 187, 669-681.

<sup>4893</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 192, 682-684.

<sup>4894</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 187-189, 192, 668-682, 729, 734.

<sup>4895</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), str. 1, par. 1, 5, 23; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1958-1959.

<sup>4896</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 22, 26; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1992, 1996, 2085-2086; svedok JF-039, T. 7345.

<sup>4897</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1991-1992; svedok JF-039, T. 7345.



održan u Beogradu, a koji je opisan u poglavlju 6.3.2 u vezi s centrom za obuku u Golubiću, često odlazio u Beograd da se sastane sa Stanišićem.<sup>4899</sup> Stanišić je juna ili jula 1993. godine otišao kod Martića u kuću.<sup>4900</sup> Martić je Stanišića zvao "moj brat" i potpuno mu je verovao.<sup>4901</sup> Martić se često razmetao da Stanišić njemu veruje više nego Babiću.<sup>4902</sup> Posle sastanaka u Beogradu, Martić bi često pričao kako je Stanišić rekao da se "Slobo" (Slobodan Milošević) složio s ovim ili s onim ili da je "Slobo" odobrio da se uradi ovo ili ono.<sup>4903</sup> Martić je Miloševića zvao "gazda".<sup>4904</sup> Svedok je rekao da je Martića bar u dva ili tri navrata odvezao u Stanišićevu kancelariju, a potom ga pokupio iz Miloševićeve kancelarije u Predsedništvu.<sup>4905</sup> Svedok misli da se to prvi put dogodilo neposredno pred izbore 1993. godine.<sup>4906</sup> Kad je izabran za predsednika RSK, Martić je u diplomatskoj četvrti Beograda dobio kuću i vlastite službenike.<sup>4907</sup>

2294. Pretresnom veću predočeni su dokazi o direktnim kontaktima, koje Stanišić nije ni omogućio ni olakšao, između Miloševića, s jedne, i Martića i Babića, s druge strane. Na primer, **Babić** je rekao da mu je početkom avgusta 1990. godine nekoliko ljudi iz SDS-a, među kojima je bio i Milan Martić, predložilo da od Miloševića zatraži pomoć kako bi se zaštitili Srbi u Hrvatskoj.<sup>4908</sup> Savetovano mu je da preko članova Predsedništva pokuša da uspostavi kontakt s Miloševićem, što je on i učinio.<sup>4909</sup> Babić je rekao i da se s Miloševićem sastao 20. marta 1991. godine, da su tom sastanku prisustvovali Stanišić i Radmilo Bogdanović i da se raspravljalo o obezbeđivanju oružja za Krajinu.<sup>4910</sup> Između oktobra 1990. i

---

<sup>4898</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 22.

<sup>4899</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1995.

<sup>4900</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 26; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1995.

<sup>4901</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 21; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2144.

<sup>4902</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 26.

<sup>4903</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 39.

<sup>4904</sup> P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1998-1999.

<sup>4905</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 70; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 1996-1997.

<sup>4906</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 70.

<sup>4907</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 70; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2167-2168.

<sup>4908</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1365; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 12912-12913, 12915; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3344.

<sup>4909</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1365-1368.

<sup>4910</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1525-1526; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13103; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3350-3351.

kraja 1991. godine Babić se s Miloševićem lično sreo oko 20 puta.<sup>4911</sup> Što se tiče Martića, Milošević i predstavnici srpske Vlade sastali su se 12. novembra 1991. godine s predstavnicima Vlade SAO Krajine u kabinetu predsjednika. Sastanku su, između ostalih, prisustvovali Hadžić i Martić.<sup>4912</sup> Razgovaralo se o finansijskoj pomoći Krajini, uključujući Ministarstvo odbrane RSK.<sup>4913</sup> Pretresno veće uzelo je u obzir i jedan presretnuti razgovor koji su Martić i Milošević vodili 4. oktobra 1994. godine, a čiji je prikaz dat u poglavlju 6.7.2. Pretresno veće uzelo je u obzir i tri presretnuta telefonska razgovora između Babića i Karadžića, vođena jula i septembra 1991. godine.<sup>4914</sup>

2295. Što se tiče uloge koju su optuženi imali kao kanal veze između Miloševića i Karadžića, Pretresno veće razmotrilo je niz presretnutih telefonskih razgovora. Tužilaštvo tvrdi da je Stanišić imao ulogu "filtera" između Miloševića i Karadžića, što, prema shvatanju Pretresnog veća, znači da je Stanišić odlučivao o tome kad Karadžić i kako može da razgovara s Miloševićem.<sup>4915</sup> U vezi s tim, tužilaštvo se poziva na pet presretnutih telefonskih razgovora između Karadžića i Stanišića, iz avgusta i novembra 1991. i iz januara 1992. godine.<sup>4916</sup> Pretresno veće napominje da bar u nekoliko presretnutih razgovora ima nagoveštaja da Karadžić pokušava da razgovara s Miloševićem ili da ugovori sastanak s njim.<sup>4917</sup>

2296. Pretresnom veću predočeni su i dokazi o direktnim kontaktima između Miloševića i Karadžića, u kojim optuženi nisu učestvovali. U telefonskom razgovoru od 20. juna 1991. godine Karadžić osobu po imenu Vukić obavještava o tome da je s Miloševićem u kontaktu svakog dana, kao i da je u kontaktu s Jovićem.<sup>4918</sup> Pretresno veće razmotrilo je transkripte brojnih presretnutih telefonskih razgovora između Karadžića i Miloševića, u periodu od jula

<sup>4911</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1368; P1879 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Krajišnik*, 2-4. i 7. jun 2004. godine), str. 3344.

<sup>4912</sup> P1886 (Službena zabeleška sa razgovora predstavnika SAO Krajine s predsjednikom Slobodanom Miloševićem, s potpisom ministra odbrane Stojana Španovića), str. 1.

<sup>4913</sup> P1886 (Službena zabeleška sa razgovora predstavnika SAO Krajine s predsjednikom Slobodanom Miloševićem, s potpisom ministra odbrane Stojana Španovića), str. 2-3.

<sup>4914</sup> P629 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Milana Babića, 17. jul 1991. godine); P637 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Milana Babića, 8. septembar 1991. godine); P638 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Milana Babića, 8. septembar 1991. godine). V. takođe P618 (Tabelarni pregled u vezi s potvrdom autentičnosti presretnutih razgovora, 19. jul 2010. godine), str. 2-3.

<sup>4915</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, par. 676-677.

<sup>4916</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, par. 676-677. V. P631 (Presretnuti telefonski razgovor Jovice Stanišića i Radovana Karadžića, 8. avgust 1991. godine); P670 (Presretnuti telefonski razgovor Jovice Stanišića i Radovana Karadžića, 28. novembar 1991. godine); P671 (Presretnuti telefonski razgovor Jovice Stanišića i Radovana Karadžića, 29. novembar 1991. godine); P683 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Jovice Stanišića, 5. januar 1992. godine); P684 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Jovice Stanišića, 5. januar 1992. godine). V. takođe P618 (Tabelarni pregled u vezi s potvrdom autentičnosti presretnutih razgovora, 19. jul 2010. godine), str. 2-3, 7-8.

<sup>4917</sup> V. P670 (Presretnuti telefonski razgovor Jovice Stanišića i Radovana Karadžića, 28. novembar 1991. godine); P671 (Presretnuti telefonski razgovor Jovice Stanišića i Radovana Karadžića, 29. novembar 1991. godine). V. takođe P666 (Presretnuti telefonski razgovor Jovice Stanišića i Ljilje Karadžić, 12. novembar 1991. godine); P715 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Jovice Stanišića, 6. januar 1992. godine).

<sup>4918</sup> P621 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Vukića, 20. jun 1991. godine), str. 2. V. takođe P618 (Tabelarni pregled u vezi s potvrdom autentičnosti presretnutih razgovora, 19. jul 2010. godine), str. 1.

do decembra 1991. godine, u kojim Karadžić i Milošević razgovaraju o raznim političkim i vojnim pitanjima.<sup>4919</sup>

2297. Što se tiče uloge koju su optuženi imali kao kanal veze između Miloševića, s jedne, i Hadžića i Vlade RSK, s druge strane, tužilaštvo se pre svega oslanja na svedočenja Borislava Bogunovića i svedoka JF-032.<sup>4920</sup>

2298. **Borislav Bogunović**, ministar unutrašnjih poslova SBZS u periodu od maja do decembra 1991. godine,<sup>4921</sup> rekao je u svedočenju da se u Novom Sadu i Beogradu još 2. maja 1991. godine razgovaralo o formiranju vlade za SAO SBZS. Tim razgovorima su, između ostalih, prisustvovali i Milošević i Hadžić.<sup>4922</sup> Na nekim sastancima bio je i Stanišić. Ovaj svedok rekao je da je Hadžić u periodu od januara do avgusta 1991. godine bio na sastancima u Beogradu pet ili šest puta.<sup>4923</sup> Prema svedokovim rečima, Hadžić je, nakon što je postavljen za predsednika, više puta odlazio u Beograd da bi se sastao s Miloševićem i Stanišićem.<sup>4924</sup> S tih sastanaka Hadžić bi se vraćao i izdavao uputstva Vladi.<sup>4925</sup> Neka uputstva imala su prirodu preporuke, a ponekad bi Hadžić jasno rekao kakve konkretne postupke Beograd traži od Vlade.<sup>4926</sup> Prema Bogunovićevim rečima, Hadžić je u vezi s uputstvima koja je dobijao od Beograda češće pominjao Miloševićevo nego Stanišićevo ime.<sup>4927</sup> Bogunović je rekao da je Hadžić morao imati podršku glavnih igrača u Beogradu, uključujući Miloševića, da bi uopšte mogao da zadrži svoj položaj.<sup>4928</sup> Osim toga, svedok je imao utisak da je Milošević Hadžića kontrolisao preko Arkana i Badže, a da je Stanišić bio veza između Miloševića i Arkana i Badže (v. poglavlje 6.4.3).<sup>4929</sup> Bogunović je rekao da je Hadžić u Novi Sad išao češće nego u

<sup>4919</sup> V., na primer, P625 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Slobodana Miloševića, 28. jun 1991. godine); P626 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Slobodana Miloševića, 8. jul 1991. godine); P641 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Slobodana Miloševića, bez datuma); P645 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Slobodana Miloševića, 20. decembar 1991. godine); P646 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Slobodana Miloševića, 10. septembar 1991. godine); P651 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Slobodana Miloševića, 8. oktobar 1991. godine); P660 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Slobodana Miloševića, 24. oktobar 1991. godine); P661 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Slobodana Miloševića, 29. oktobar 1991. godine); P662 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Slobodana Miloševića, 29. oktobar 1991. godine); P667 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Slobodana Miloševića, 15. novembar 1991. godine); P669 (Presretnuti telefonski razgovor Slobodana Miloševića i Radovana Karadžića, 23. novembar 1991. godine); P675 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Slobodana Miloševića, 17. decembar 1991. godine); P677 (Presretnuti telefonski razgovor Slobodana Miloševića i Radovana Karadžića, 20. decembar 1991. godine). V. takođe P618 (Tabelarni pregled u vezi s potvrdom autentičnosti presretnutih razgovora, 19. jul 2010. godine), str. 1-2, 4-8.

<sup>4920</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, par. 672-673.

<sup>4921</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 6, 8, 73; Borislav Bogunović, T. 6005.

<sup>4922</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 6, 62-63; P555 (Foto-panel br. SWK-01 i spisak br. 2, novembar 1991. godine).

<sup>4923</sup> Borislav Bogunović, T. 5972-5973.

<sup>4924</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 17, 83; P554 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 8. februar 2007. godine), par. 15; Borislav Bogunović, T. 6042-6043.

<sup>4925</sup> P554 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 8. februar 2007. godine), par. 15; Borislav Bogunović, T. 6042-6043.

<sup>4926</sup> Borislav Bogunović, T. 6046-6047.

<sup>4927</sup> Borislav Bogunović, T. 6043.

<sup>4928</sup> P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 82-83.

<sup>4929</sup> P554 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 8. februar 2007. godine), par. 18.

Beograd i da je tamo prisustvovao sastancima pokrajinske vlade ili pokrajinskog saveta, gde je tražio savet u vezi s pitanjima poput prodaje poljoprivrednih proizvoda Srbiji ili nedostatka finansijskih sredstava za Vladu.<sup>4930</sup>

2299. **Svedok JF-032**, bivši policajac iz SAO SBZS,<sup>4931</sup> svedočio je o jednoj Stanišićevoj poseti SAO SBZS. Svedok je rekao da je Stanišić oko 19. ili 20. septembra 1991. godine došao u zgradu Vlade SAO SBZS i počeo da viče na ljude i psuje zbog toga što se Vukovar još nije predao.<sup>4932</sup> Stanišić je prisutnima rekao da imaju svu opremu potrebnu za dejstva i da treba da je iskoriste.<sup>4933</sup> Potom je zatražio da razgovara s Hadžićem.<sup>4934</sup> S njim je bilo još nekoliko ljudi, među kojima i Kostić i Kojić.<sup>4935</sup> Za to veče Stanišić je u zgradi Vlade u Dalju sazvao sastanak s Hadžićem, Milanom Milanovićem zvanim Mrgud, Kojićem, Jovicom Vučenovićem, Slavkom Dokmanovićem (predsednikom opštine Vukovar), Zavišićem, predstavnicima JNA i svim komandantima TO-a.<sup>4936</sup> Svedok je čuo da je svrha sastanka bila da se razgovara o stanju u Vukovaru.<sup>4937</sup> Posle tog sastanka, Stanišić se vratio u Beograd.<sup>4938</sup>

2300. **Svedok JF-029**, koji je u periodu od 1991. do aprila 1996. godine bio visoki funkcioner u Ministarstvu odbrane RSK,<sup>4939</sup> rekao je u svedočenju da se od 1991. do 1995. godine sa Stanišićem sastao od pet do deset puta i da su tad razmenjivali informacije o političkoj i bezbednosnoj situaciji u SBZS.<sup>4940</sup> Svedok je imao telefonsku liniju preko koje je direktno mogao da kontaktira s članovima Ministarstva spoljnih poslova Srbije, s MUP-om Srbije i drugim organima Vlade Srbije.<sup>4941</sup> Preko tih linija mogao je direktno da kontaktira sa

<sup>4930</sup> Borislav Bogunović, T. 5974-5975.

<sup>4931</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 1-2; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15119, 15217, 15291; svedok JF-032, T. 4672-4673, 4743, 4795.

<sup>4932</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 8; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15178-15179, 15315-15316; svedok JF-032, T. 4658-4660, 4662, 4755-4758.

<sup>4933</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 8.

<sup>4934</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15178-15179, 15315-15316; svedok JF-032, T. 4658-4660, 4757-4758.

<sup>4935</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15179.

<sup>4936</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 8; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15179-15180, 15317, 15319; svedok JF-032, T. 4659-4662, 4759-4760.

<sup>4937</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 8; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15180-15181; svedok JF-032, T. 4662.

<sup>4938</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15180-15181; svedok JF-032, T. 4662.

<sup>4939</sup> Svedok JF-029, T. 10004-10007, 10083, 10089, 10156; P1665 (Svedok JF-029, list sa pseudonimom); P1668 (Tabela s dokumentima koje je pregledao svedok JF-029 i njegovim komentarima, 7. decembar 2010. godine), str. 5, 8-9, 11; P1678 (Naredba o postavljenju svedoka na dužnost u Ministarstvu odbrane, koju je u ime Ilije Kojića potpisao Goran Hadžić, 19. decembar 1991. godine); P1685 (Rešenje Ministarstva odbrane RSK o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost, s potpisom ministra, pukovnika Stojana Španovića, 1. februar 1993. godine); P1689 (Odluka Vlade RSK o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost, s potpisom predsednika Vlade Borislava Mikelića, 6. jul 1994. godine); P1692 (Rešenje VJ o postavljenju svedoka JF-029 na dužnost u Ministarstvu odbrane RSK, s potpisom nadležnog starešine Steve Medakovića, 30. oktobar 1995. godine); D212 (Transkript iskaza svedoka JF-029 datog 24. oktobra 2006. godine pred lokalnim sudom), str. 4, 15-16, 43.

<sup>4940</sup> Svedok JF-029, T. 10065-10069, 10082.

<sup>4941</sup> Svedok JF-029, T. 10023, 10072-10075.

Stojičićem, Milanom Milutinovićem i s kabinetom predsednika Miloševića.<sup>4942</sup> Svedok je bio i u direktnom kontaktu s VJ.<sup>4943</sup> Svedok je naveo jedan konkretan primer kad je, preko Stanišića, dobio poruku od Miloševića, u trenutku kad su Milošević i Stanišić bili u Daytonu, 1995. godine.<sup>4944</sup>

2301. Što se tiče obaveštajnih podataka koje je Simatović prikupljao, tužilaštvo se oslanja na izveštaje TO-a Krajine upućene "Frenkiju", kao i na svedočenje Ace Drače o Simatovićevim aktivnostima u SAO Krajini tokom 1991. godine.<sup>4945</sup> Od 21. jula do 8. avgusta 1991. godine, Štab TO SAO Krajine redovno je slao dnevne izveštaje o stanju u njegovoj zoni odgovornosti, i upućivao ih, između ostalih, predsedniku Saveta za narodnu odbranu ili vrhovnom komandantu TO-a SAO Krajine i "Frenkiju".<sup>4946</sup> Kako je to objasnilo u poglavlju 6.3.2, Pretresno veće smatra da Dračino svedočenje o Simatovićevim aktivnostima u SAO Krajini tokom 1991. godine nije pouzdano. Tužilaštvo se dalje oslanja na jednu službenu belešku s predlogom da se jedna obaveštajna grupa iz Republike bosanskih Srba uključi u obaveštajni sistem DB Srbije, koju je zamenik načelnika Druge uprave Dragan Filipović sačinio 27. juna 1994. godine.<sup>4947</sup> Preliminarne razgovore o tome obavili su Filipović i Simatović.<sup>4948</sup>

2302. Na osnovu gore razmotrenih dokaza, kao i na osnovu dokaza o kontaktima između optuženih i drugih navodnih učesnika u udruženom zločinačkom poduhvatu razmotrenih drugde u Presudi, Pretresno veće zaključuje da su optuženi bili u direktnom i čestom kontaktu s mnogim od njih. Dalje, Pretresno veće zaključuje da je Stanišić povremeno služio kao veza barem između Miloševića i Martića, kao i između Miloševića i Karadžića, i da je prenosio poruke i informacije. Međutim, ima i dokaza koji ukazuju na to da je Milošević i s Martićem i s Karadžićem održavao i direktne kontakte, bez Stanišićevog posredovanja. Osim toga, ima i dokaza koji ukazuju na to da je Milošević bio u redovnom i direktnom kontaktu s Babićem. Zato većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može da izvede zaključak

<sup>4942</sup> Svedok JF-029, T. 10023, 10074-10075.

<sup>4943</sup> Svedok JF-029, T. 10075.

<sup>4944</sup> Svedok JF-029, T. 10046-10049.

<sup>4945</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, par. 682.

<sup>4946</sup> P2670 (Izveštaj TO SAO Krajine, koji je podneo kapetan Petar Maglov, 27. jul 1991. godine); P2671 (Izveštaj TO SAO Krajine, s potpisom kapetana Dušana Miljevića, 28. jul 1991. godine); P2672 (Izveštaj TO SAO Krajine, koji je podneo Dušan Miljević, 26. jul 1991. godine); P2674 (Izveštaj TO SAO Krajine, s potpisom kapetana Petra Maglova, 21. jul 1991. godine); P2675 (Izveštaj TO SAO Krajine, s potpisom kapetana Petra Maglova, 29. jul 1991. godine); P2676 (Izveštaj TO SAO Krajine, s potpisom kapetana Petra Maglova, 8. avgust 1991. godine); P2677 (Izveštaj TO SAO Krajine, koji je podneo poručnik Slavenko Milivojević, 7. avgust 1991. godine); P2678 (Izveštaj TO SAO Krajine, s potpisom kapetana Petra Maglova, 4. avgust 1991. godine); P2679 (Izveštaj TO SAO Krajine, s potpisom kapetana Dušana Miljevića, 3. avgust 1991. godine); P2680 (Izveštaj TO SAO Krajine, s potpisom kapetana Petra Maglova, 2. avgust 1991. godine); P2681 (Izveštaj TO SAO Krajine, s potpisom kapetana Rajka Stojakovića, 1. avgust 1991. godine); P2682 (Izveštaj TO SAO Krajine, koji je podneo kapetan Petar Maglov, 31. jul 1991. godine).

<sup>4947</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 683.

<sup>4948</sup> P2420 (DB, Druga uprava, službena beleška u vezi s grupom Tajfun, 27. jun 1994. godine), str. 1.

da je Stanišić omogućavao ili čak u znatnoj meri olakšavao kontakte između tih navodnih učesnika u udruženom zločinačkom poduhvatu.

2303. Što se tiče kontakata između Miloševića, s jedne, i Hadžića i Vlade RSK, s druge strane, Pretresno veće imalo je u vidu Bogunovićev zaključak da je Milošević Hadžića kontrolisao preko Arkana i Badže, a da je Stanišić bio veza između Miloševića, s jedne, i Arkana i Badže, s druge strane. Kao što je rečeno u poglavlju 6.4.3, Pretresno veće na osnovu tog svedočenja ne može da donese isti zaključak, zato što ono nije dovoljno utemeljeno. Na osnovu dokaza koji su mu predloženi, Pretresno veće ne može da donese zaključak da je Stanišić igrao ikakvu ulogu u omogućavanju ili olakšavanju kontakata između Miloševića, s jedne, i Hadžića i Vlade RSK, s druge strane.

2304. Što se tiče Simatovića, dokazi ukazuju na to da je on dobijao obaveštajne podatke iz raznih izvora, ali Pretresno veće ne može da donese zaključak da je on bio kanal veze između učesnika u udruženom zločinačkom poduhvatu.

### 6.9 Mens rea Jovice Stanišića

2305. Prema Optužnici, Jovica Stanišić je najkasnije od aprila 1991. pa bar do 31. decembra 1995. godine posedovao nameru da ostvari zajednički zločinački cilj prisilnog i trajnog uklanjanja većine nesrba s velikih područja u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, putem ubistva, deportacije, prisilnog premeštanja i progona. Alternativno, zajednički zločinački cilj bio je da se nesrbi prisilno i trajno uklone s tih područja, putem deportacije i prisilnog premeštanja, pri čemu je Stanišić razumno mogao da predvidi krivična dela progona i ubistva.<sup>4949</sup>

2306. Tužilaštvo tvrdi da se namera optuženih odražava u njihovom doprinosu zločinačkom planu, "konkretno, u obuhvatnim i složenim planovima naoružavanja i obučavanja, koji su obuhvatali celo područje na koje se odnosi Optužnica i čitav period na koji se odnosi Optužnica, kao i u obrascu raspoređivanja [Jedinice, SDG i Škorpiona] koji se ponavljao".<sup>4950</sup> Osim toga, tužilaštvo u Završnom pretresnom podnesku upućuje na pojedinačne primere preduzetih radnji ili izgovorenih reči iz kojih navodno proizlazi da je Stanišić delio zajednički zločinački cilj.<sup>4951</sup> Pretresno veće najpre će na konkretnim primerima razmotriti dokaze, a potom će analizirati zaključke koji se o Stanišićevoj nameri mogu izvesti na osnovu njegovih postupaka (o kojima se detaljno govori u poglavljima 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7 i 6.8).

2307. U slučaju "izgovorenih reči" tužilaštvo, konkretno, upućuje na telefonski razgovor od 22. januara 1992. godine između Stanišića i Radovana Karadžića.<sup>4952</sup> U tom razgovoru Karadžić je obavestio Stanišića da su razgovarali s Hrvatima koji su, kako je Karadžić rekao, zabrinuti zbog plebiscita i zbog suverene Bosne i Hercegovine. Karadžić je Hrvatima rekao: "Mi nećemo cijepanje [Bosne i Hercegovine], jer je to i nepopularno i nepotrebno".<sup>4953</sup> Karadžić je rekao da je jednom čoveku bliskom Tuđmanu kazao da bi Srbi i Hrvati svoja sporna pitanja mogli da reše u roku od mesec ili dva. Zatim je nastavio: "[S]a jednom elastičnošću i dobrom voljom bi mogli da završe svoj spor. Inače im predstoji trideset godina mučenja. Sa plavim šljemovima, sa, sa sporovima, sa ovim, sa onim...". Na to je Stanišić rekao: "Sa ubijanjima", i nastavio: "Ne. Mi ćemo onda njih morati poterat' u Beograd, da znate! [...] Pa nema nam druge. [...] Ili ćemo ih istrebiti do kraja, pa da vidimo gde ćemo."

<sup>4949</sup> Optužnica, par. 11, 14.

<sup>4950</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 685.

<sup>4951</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 687-695.

<sup>4952</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 687-689. V. P690 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Jovice Stanišića, 22. januar 1992. godine).

<sup>4953</sup> P690 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Jovice Stanišića, 22. januar 1992. godine), str. 5.

Karadžić se s tim složio. Stanišić je dodao: "Ma ne, ako oni hoće to, onda će imati. Onda će imati totalni rat. [...] Bolje k'o ljudi".<sup>4954</sup>

2308. Tužilaštvo tvrdi da se po ovom razgovoru vidi da je Stanišić smatrao da su ubijanje i istrebljivanje adekvatan način da se postignu zajednički ciljevi u Hrvatskoj i da se opaska o istrebljivanju ne može olako uzeti kao "frazu".<sup>4955</sup> Stanišićeva odbrana tvrdi da taj razgovor treba sagledati u svjetlu drugih razgovora koje su Stanišić i Karadžić vodili otprilike u isto vreme i u kojima su obojica ispoljavali razočarenje time što Babić i rukovodstvo RSK ne uspevaju da se sporazumeju s Hrvatskom.<sup>4956</sup> Prema rečima Stanišićeve odbrane, "[t]vrđnjom da jedna jedina opaska može da bude eventualni dokaz Stanišićeve zločinačke namere izvrću se i sama ta opaska i kontekst razgovora".<sup>4957</sup>

2309. Pretresno veće smatra da se ovaj razgovor između Karadžića i Stanišića, po svemu sudeći, ticao sukoba u Hrvatskoj i teškoća i opasnosti koje će iskrsnuti ako sukobljene strane ne postignu dogovor. S tim u vezi, Karadžić je rekao da bi Srbi i Hrvati, uz nešto "elastično[sti] i dobr[e] volj[e]", mogli da se dogovore, a razgovarali su i o tome šta bi se moglo dogoditi ukoliko Srbi i Hrvati ne postignu taj dogovor, što bi, po Stanišićevom mišljenju, uključivalo ubijanja. Većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da su činjenica da Stanišić pominje ubistva i njegove reči "istrebi[ćemo ih] do kraja" suviše neodređene da bi se mogle protumačiti kao potvrda za navod da je Stanišić posedovao nameru da ostvari navodni zajednički zločinački cilj. S tim u vezi, većina članova Veća ima u vidu da je Stanišić kasnije spomenuo "totalni rat" i da je razgovor zaključio rečima "[b]olje k'o ljudi".

2310. Osim toga, tužilaštvo tvrdi da je Stanišić svojim rečima i postupcima tokom sastanka održanog 13–14. decembra 1993. godine u Beogradu pokazao da poseduje nameru da ostvari zajednički zločinački cilj.<sup>4958</sup> Po relevantnim odlomcima iz Mladićevih dnevnika vidi se da su sastanku, pored Stanišića, prisustvovali i Milošević, Perišić, Sokolović, Tepavčević i Mrkšić iz Srbije i Karadžić, Krajišnik, Mladić, Milovanović i Kovač iz Republike bosanskih Srba. Stanišić je na početku rekao da je sastanak sazvan na inicijativu delegacije iz Republike bosanskih Srba i ovako objasnio svrhu sastanka: "Na vašu inicijativu smo se sastali a u cilju poboljšanja oper.-takt. položaja i da vidimo pomoć Srbije". Karadžić je rekao da je trenutak

<sup>4954</sup> P690 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Jovice Stanišića, 22. januar 1992. godine), str. 6-7.

<sup>4955</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 687, 689; T. 20193.

<sup>4956</sup> T. 20284-20287. V. takođe P683 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Jovice Stanišića, 5. januar 1992. godine); P686 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Jovice Stanišića, 7. januar 1992. godine); P687 (Presretnuti telefonski razgovor Radovana Karadžića i Jovice Stanišića, 12. januar 1992. godine).

<sup>4957</sup> T. 20287.



za bosanske Srbe najpovoljniji, pošto drže 75 posto teritorije, i da su spremni da okončaju rat. Karadžić je priznao da će deo teritorije morati da se vrati, zato što će to zahtevati međunarodna zajednica. On je izneo strateške ciljeve bosanskih Srba i naglasio da cilj da se zadrži deo Sarajeva predstavlja prioritet.<sup>4959</sup> U strateške ciljeve spadali su i "državno razgraničenje od druge dve nacionalne zajednice" i uspostavljanje kontrole nad jednim brojem teritorija.<sup>4960</sup> Tokom drugog dana sastanka Stanišić je rekao: "Mi možemo izdvojiti 100–120 ljudi zajedno sa Karišikom". Stanišić je dodao da je njihova borbena grupa spremna da krene sutradan. Kovač je dodao da će za dva dana biti spreman da angažuje oko 200 ljudi koji mogu biti uvedeni u borbu.<sup>4961</sup>

2311. **Manojlo Milovanović**, načelnik Glavnog štaba VRS od maja 1992. do 1996. godine,<sup>4962</sup> rekao je u svedočenju da je tim sastankom predsedavao Slobodan Milošević, ali da ga je sazvaio Karadžić.<sup>4963</sup> Manojlović je rekao da je Stanišić otvorio sastanak kao domaćin, pošto je sastanak održan u zgradi DB-a.<sup>4964</sup> Što se tiče onog što je Mladić u dnevniku zabeležio kao Stanišićeve reči, "[m]i možemo izdvojiti 100–120 ljudi zajedno sa Karišikom", Milovanović je rekao da to ne znači da je Stanišić nudio Karišika VRS-u, pošto je Karišik već bio u sastavu VRS-a, već da je Stanišić nudio da 100–120 ljudi stavi pod Karišikovu komandu za potrebe dejstava oko Sarajeva.<sup>4965</sup> Svedok je rekao da Stanišić nije poslao nikog ko bi potpao pod Karišikovu komandu, već da je 100–120 ljudi stiglo iz 72. brigade Korpusa specijalnih jedinica VJ-a.<sup>4966</sup>

2312. Pošto je razmotrilo dokazni predmet P2532, Pretresno veće zaključuje da se na sastanku 13–14. decembra 1993. godine raspravljalo o praktičnim i logističkim mogućnostima Srbije za pružanje vojne pomoći Republici bosanskih Srba. Iz samih beležaka i Milovanovićevog svedočenja jasno proizlazi da je sastanak, doduše, održan u zgradi DB-a, ali da njega Stanišić nije ni sazvaio niti je njime predsedavao. Sudeći po beleškama, Stanišić se samo povremeno uključivao u raspravu. Većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da iz Stanišićevog, po svemu sudeći, ograničenog učešća u sastanku ne proizlazi da je on posedovao nameru da ostvari navodni zajednički zločinački cilj. S tim u

<sup>4958</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 139, 695.

<sup>4959</sup> P2532 (Izvod iz Mladićevih dnevnika, 13. decembar 1993. godine), str. 1-2.

<sup>4960</sup> P942 (Odluka o strateškim ciljevima srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, 12. maj 1992. godine); P2532 (Izvod iz Mladićevih dnevnika, 13. decembar 1993. godine), str. 1.

<sup>4961</sup> P2532 (Izvod iz Mladićevih dnevnika, 13. decembar 1993. godine), str. 8.

<sup>4962</sup> P375 (Kratka biografija svedoka Manojla Milovanovića), str. 2.

<sup>4963</sup> Manojlo Milovanović, T. 15445.

<sup>4964</sup> Manojlo Milovanović, T. 15446; P2532 (Izvod iz Mladićevih dnevnika, 13. decembar 1993. godine), str. 1.

<sup>4965</sup> Manojlo Milovanović, T. 15446-15447; P2532 (Izvod iz Mladićevih dnevnika, 13. decembar 1993. godine), str. 8.

<sup>4966</sup> Manojlo Milovanović, T. 15448.

vezi, većina članova Veća smatra da se ni iz konteksta sastanka ni iz sadržaja rasprave ne može izvesti zaključak da postoji veza između Stanišićeve ponude da pošalje 100 do 120 ljudi za dejstva oko Sarajeva i prisilnog i trajnog uklanjanja nesrba s pojedinih područja u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini putem deportacije i prisilnog premeštanja.

2313. Tužilaštvo tvrdi da je Stanišić pokazao nameru da ostvari zajednički zločinački cilj time što se lično uključio u operaciju u Vukovaru 1991. godine. Konkretno, tužilaštvo pominje Stanišićevu posetu Dalju septembra 1991. godine, tokom koje se Stanišić razbesneo zbog toga što Vukovar još nije pao.<sup>4967</sup> Stanišićeva odbrana tvrdi da dokazi koji su o tome izneti nisu ničim potkrepljeni, pošto je o tome svedočio samo svedok JF-032. Ni Borislav Bogunović ni svedok JF-029, za koje bi se moglo očekivati da znaju za taj događaj, nisu izneli nikakve dokaze o njemu.<sup>4968</sup>

2314. **Svedok JF-032**, bivši policajac iz SAO SBZS,<sup>4969</sup> rekao je u svedočenju da je Jovica Stanišić oko 19. ili 20. septembra 1991. godine, s pratnjom od četiri ili pet džipova s beogradskim tablicama, došao u zgradu Vlade SAO SBZS u Dalju i počeo da viče na ljude i psuje ih zbog toga što se Vukovar još nije predao.<sup>4970</sup> Stanišić je prisutnima rekao da imaju svu opremu potrebnu za operacije i da treba i da je iskoriste.<sup>4971</sup> Stanišić je zatražio da razgovara s Hadžićem.<sup>4972</sup> S njim je bilo još nekoliko ljudi, među kojim i Kostić, Zavišić i Kojić.<sup>4973</sup> Za to veče Stanišić je u zgradi Vlade u Dalju sazvaio sastanak s Hadžićem, Milanom Milanovićem zvanim Mrgud, Kojićem, Jovicom Vučenovićem, Slavkom Dokmanovićem (predsednikom opštine Vukovar), Zavišićem, predstavnicima JNA i svim komandantima TO-a.<sup>4974</sup> Svedok je čuo da je svrha sastanka bila da se raspravlja o situaciji u Vukovaru.<sup>4975</sup> Posle tog sastanka, Stanišić se vratio u Beograd.<sup>4976</sup>

2315. Pretresnom veću nisu predloženi dokazi o tome o čemu se raspravljalo na sastanku koji je Stanišić sazvaio. U nedostatku tih informacija, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje

<sup>4967</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 690-693.

<sup>4968</sup> T. 20290-20291, 20403.

<sup>4969</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 1-2; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15119, 15217, 15291; svedok JF-032, T. 4672-4673, 4743, 4795.

<sup>4970</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 8; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15178-15179, 15315-15316; svedok JF-032, T. 4658-4660, 4662, 4755-4758.

<sup>4971</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 8.

<sup>4972</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15178-15179, 15315-15316; svedok JF-032, T. 4658-4660, 4757-4758.

<sup>4973</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15179.

<sup>4974</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 8; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15179-15180, 15317, 15319; svedok JF-032, T. 4659-4662, 4759-4760.

<sup>4975</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 8; P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15180-15181; svedok JF-032, T. 4662.

sudije Picard, iz toga što je Stanišić prisustvovao dotičnom sastanku ne može da izvede zaključak da je on delio zajednički zločinački cilj. Isto tako, što se tiče Stanišićevog nezadovoljstva time što se Vukovar još nije predao, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može da izvede zaključak da se to može tumačiti kao dokaz da je Stanišić delio zajednički zločinački cilj. Većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da bi jednako razumno bilo i da se Stanišićevi postupci u vezi s Vukovarem tumače tako kao da je njegova namera bila ograničena na to da se srpskim snagama pruži podrška kako bi vojnim sredstvima uspešno zauzele Vukovar.

2316. Pretresno veće razmotrilo je dokaze o telefonskom razgovoru koji je Stanišić januara 1992. godine vodio s Karadžićem, kao i dokaze o sastancima u Beogradu decembra 1993. i u Dalju septembra 1991. godine. Iz već navedenih razloga, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da ti dokazi nisu dovoljni da bi se iz njih izveo zaključak da je Stanišić imao nameru da činjenjem zločina ostvari navodni zajednički zločinački cilj.

2317. U nedostatku neposrednih dokaza koji bi ukazivali na to da je Stanišić posedovao nameru da ostvari navodni zajednički zločinački cilj prisilnog i trajnog uklanjanja većine nesrba s velikih područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine, Pretresno veće sad će razmotriti pitanje da li se zaključak o takvoj nameri može izvesti iz njegovih drugih postupaka tokom perioda na koji se odnosi Optužnica. Tužilaštvo ne tvrdi, kao što ni Pretresno veće ne donosi zaključak, da je Stanišić izvršio ijedno delo na osnovu kojeg se može direktno izvesti zaključak o postojanju namere. Ta dela bi morala biti direktno povezana s navodnim zajedničkim zločinačkim ciljem, uključujući krivična dela. Za razliku od toga, tužilaštvo tvrdi da se zaključak o postojanju namere može izvesti iz Stanišićevih dela vezanih za srpske snage, uključujući njihovo naoružavanje, obuku i angažovanje.<sup>4977</sup> Na primer, tužilaštvo tvrdi da se zaključak o nameri optuženih delimično može izvesti iz dokaza o tome da su oni znali da ljudi koji su u njihovoj nadležnosti čine krivična dela i da su im i dalje dozvoljavali da ih čine.<sup>4978</sup> Zaključak o nameri optuženih može se, kako tvrdi tužilaštvo, izvesti i iz dokaza o tome da su oni znali da drugi učesnici u UZP-u doprinose činjenju zločina i da su nastavili da tesno sarađuju s njima.<sup>4979</sup> Zato će Pretresno veće razmotriti kako Stanišićeva dela vezana za srpske snage, tako i pitanje da li su srpske snage počinile krivična dela koja su bila deo cilja navodnog udruženog zločinačkog poduhvata. Taj zaključak mora biti jedini razuman

<sup>4976</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Stobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15180-15181; svedok JF-032, T. 4662.

<sup>4977</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 685.

<sup>4978</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 699, 719.

<sup>4979</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 699.

zaključak koji se može izvesti iz dokaza.<sup>4980</sup> Pretresno veće sad će redom razmotriti Stanišićeve postupke vezane za Jedinicu, policiju SAO Krajine, SDG i Škorpione.

2318. U vezi s Jedinicom, Pretresno veće podseća da su optuženi organizovali njeno formiranje i rukovodili njime, da su organizovali njeno učešće u nizu operacija u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, kao i da su tokom perioda na koji se odnosi Optužnica organizovali obezbeđivanje finansija, logističke podrške i drugih vrsta znatne pomoći ili podrške, i rukovodili njime.<sup>4981</sup> Najkasnije od septembra 1991. godine optuženi su komandovali Jedinicom i kontrolisali njeno angažovanje i obuku, i to preko vodećih pripadnika Jedinice, poput Ivanovića, koji su radili po nalogu optuženih i koji su im bili neposredno podređeni.<sup>4982</sup>

2319. Pretresno veće najpre će razmotriti Stanišićeve radnje vezane za učešće Jedinice u konkretnim dejstvima, a potom će preći na aktivnosti vezane za obuku Jedinice.

2320. Pretresno veće podseća na svoj zaključak da su pripadnici Jedinice tokom dve operacije počinili krivična dela ubistva, deportacije, prisilnog premeštanja i progona. Konkretno, pripadnici Jedinice počinili su dela ubistva, deportacije, prisilnog premeštanja i progona u opštini Bosanski Šamac i deportacije, prisilnog premeštanja i progona u opštini Doboj početkom 1992. godine.<sup>4983</sup>

2321. Dalje, Pretresno veće podseća da su optuženi organizovali učešće Jedinice u operacijama u Bosanskom Šamcu i Doboju 1992. godine.<sup>4984</sup> Što se, konkretno, tiče Bosanskog Šamca, Pretresno veće podseća da je Simatović marta ili početkom aprila 1992. godine u centru za obuku na Pajzošu održao sastanak, na kom je najavio da će Jedinica biti raspoređena u Bosanski Šamac. Simatović je rekao da Jedinica ima cilj da obezbedi Bosanski Šamac i okolna srpska sela. U dokazima nema drugih pojedinosti o tome kako su optuženi angažovali Jedinicu u Doboju, na primer, o odabiru pripadnika Jedinice za pojedina dejstva, o sastancima ili uputstvima vezanim za njih.

2322. Kao što je već rečeno u poglavlju 6.3.3, Pretresno veće nije donelo zaključak da su optuženi lično rukovodili Jedinicom tokom operacija u Bosanskom Šamcu i Doboju. Nema dokaza za to da je ijedan od optuženih upućivao Jedinicu da poćini zloćine u Bosanskom Šamcu ili u Doboju. Štaviše, nema dokaza da je Stanišić Jedinici izdavao ikakva naređjenja,

<sup>4980</sup> Drugostepena presuda u predmetu *Vasiljević*, par. 120, 128.

<sup>4981</sup> Pretresno veće podseća na zaključke o Jedinici, iznete, između ostalog, u poglavljima 6.3.2 i 6.3.3, u vezi s centrima za obuku u Ležimiru, na Pajzošu, na Ozrenu i u Vili.

<sup>4982</sup> Pretresno veće upućuje na zaključke o centru za obuku u Ležimiru, iznete u poglavlju 6.3.3.

<sup>4983</sup> Pretresno veće upućuje na zaključke koje je iznelo u poglavljima 3.4.1, 3.4.2 i 3.5.2.

<sup>4984</sup> Pretresno veće upućuje na zaključke o centru za obuku na Pajzošu i centrima za obuku na Ozrenu i u Vili, iznete u poglavlju 6.3.3.

uputstva ili informacije u vezi i sa jednom od ove dve operacije. Iz dokaza ne proizlazi ni da su optuženi na neki drugi način uticali na to kako će se operacije izvoditi. Tokom operacije u Bosanskom Šamcu Jedinica je bila podređena JNA.

2323. Uprkos tome, s obzirom na ulogu koju su optuženi imali u vezi s Jedinicom, o čemu je već bilo govora, i s obzirom na razmere zločina, Pretresno veće uverilo se da su optuženi morali znati da su pripadnici Jedinice činili krivična dela u Bosanskom Šamcu. To znači da su optuženi organizovali učešće Jedinice u dejstvima u Doboju znajući da su njeni pripadnici počinili krivična dela u Bosanskom Šamcu. Iako se sastav Jedinice promenio od operacije u Bosanskom Šamcu do operacije u Doboju,<sup>4985</sup> Pretresno veće smatra da su optuženi, posle krivičnih dela počinjenih u Bosanskom Šamcu, realno mogli da predvide da će pripadnici Jedinice počiniti krivična dela i u Doboju. To pitanje Pretresno veće će razmotriti u nastavku teksta.

2324. Da bi utvrdilo šta se može zaključiti na osnovu dejstava u kojim je Jedinica učestvovala, Pretresno veće je razmotrilo i dokaze koji ukazuju na to da je Stanišić organizovao učešće Jedinice u više dejstava u kojima je ona saradivala s drugima ili bila podređena drugima koji su možda imali nameru da ostvare navodni zajednički zločinački cilj. U vezi s tim, Pretresno veće podseća na zaključak o operaciji u Skelanima, početkom 1993. godine, da je Jedinica saradivala sa Šešeljevim četnicima dobrovoljcima, sa VRS-om, VJ i jedinicama PJM Srbije, kao i na dokaze koje je razmotrilo, iz kojih proizlazi da je Jedinica dejstvovala kao deo Taktičke grupe 1 pod komandom generala Mrkšića.<sup>4986</sup> Pre tih dejstava, novembra 1992. godine, Mladić je snagama VRS-a izdao direktivu kojom je Drinskom korpusu na širem području Podrinja naredio da prisili neprijatelja da područje Birača, Žepe i Goražda napusti zajedno s muslimanskim stanovništvom.<sup>4987</sup> Dalje, dokazi ukazuju na to da je Mrkšić neposredno pre dejstava 1993. godine održao govor trupama VJ i rekao da su bosanski Muslimani zauzeli grad Skelane i da to područje treba očistiti od Muslimana zato što je Srbija

<sup>4985</sup> Pretresno veće upućuje na svoje zaključke da je Jedinicom tokom dejstava u Bosanskom Šamcu, otprilike u aprilu 1992. godine, komandovao Dragan Đorđević (zvani Crni) i da su u njenom sastavu delom bili i novi članovi, regrutovani i obučavani početkom 1992. godine u centru za obuku na Pajzošu. Među njima su bili bivši dobrovoljci SRS-a, na primer Slobodan Miljković (zvani Lugar), Srećko Radovanović (zvani Debeli) i Goran Simović (zvani Tralja). Dokazi razmotreni u vezi s centrom za obuku na Pajzošu, u poglavlju 6.3.3, ukazuju na to da je onaj deo Jedinice koji je bio angažovan u Bosanskom Šamcu praktično raspušten posle tih dejstava. Dokazi razmotreni u tom istom poglavlju ukazuju i na to da su Dragan Đorđević i Srećko Radovanović posle dejstava u Bosanskom Šamcu postavljeni na položaje u Posavskoj brigadi VRS-a. Pretresno veće dalje upućuje na svoje zaključke da je maja i juna 1992. godine, tokom dejstava u Doboju, Jedinicom komandovao Radojica Božović i da je u njenom sastavu bilo novih članova koji su od aprila 1992. godine nadalje regrutovani i obučavani u centru za obuku u Doboju. Na osnovu dokaza koji su mu predočeni, Pretresno veće je utvrdilo da je Aleksandar Vuković (zvani Vuk) učestvovao u dejstvima i u Bosanskom Šamcu i u Doboju.

<sup>4986</sup> Pretresno veće upućuje na poglavlje 6.3.3, gde se govori o centru za obuku u Skelanima.

<sup>4987</sup> Pretresno veće upućuje na direktivu VRS-a, u spisu kao dokazni predmet P385, čiji prikaz se daje u poglavlju 6.10.

ugrožena.<sup>4988</sup> Na osnovu dokaza ne može se utvrditi da su Mrkšić ili Mladić o svojim planovima razgovarali sa Stanišićem ili da je Stanišić na neki drugi način bio obavešten o uputstvima i govorima koje su Mrkšić i Mladić održali pred pripadnicima svojih oružanih snaga. Uprkos tome, u svetlu ukupnih dokaza koji su mu predloženi, Pretresno veće smatra verovatnim da je Stanišić znao za njihovu nameru, ali da je Jedinicu uprkos tome angažovao u dejstvima u kojim je ona saradivala s pripadnicima VRS-a i VJ i bila podređena Mrkšiću. Pretresno veće će to pitanje razmotriti u nastavku teksta.

2325. Prema shvatanju Pretresnog veća, pomenuti zločini u Bosanskom Šamcu i Doboju počinjeni su u kontekstu dejstava Jedinice na tom području početkom 1992. godine. Ta dejstva podrazumevala su osvajanje teritorije koja još nije bila isključivo pod kontrolom opštinskog rukovodstva bosanskih Srba i oružanih snaga bosanskih Srba.<sup>4989</sup> U tom smislu, ta dejstva liče na druga dejstva u kojim je Jedinica učestvovala. Na primer, dokazi ukazuju na to da su rana dejstva Jedinice u SAO Krajini i SAO SBZS od polovine do kraja 1991. godine uključivala i izviđačke aktivnosti i napade na teritoriju koja još nije bila pod isključivom kontrolom vlasti i oružanih snaga SAO Krajine i SAO SBZS.<sup>4990</sup> Osim toga, dokazi ukazuju na to da su kasnija dejstva Jedinice, uključujući ona u Bratuncu i Skelanima 1993. i dejstva u SBZS 1995. godine, bila odgovor na vojne napade koje su vršile protivničke snage: snage Namera Orića u Podrinju januara 1993. godine i na operaciju "Oluja", koju su hrvatske snage izvele u RSK avgusta 1995. godine.<sup>4991</sup> Izuzev u slučaju dejstava u Bosanskom Šamcu i Doboju 1992. godine, Pretresno veće nije moglo da izvede zaključak da su pripadnici Jedinice počinili krivična dela tokom dejstava u kojima su učestvovali.

2326. Kao što je to već rečeno, Pretresno veće zaključuje da je Stanišić realno mogao predvideti da će pripadnici Jedinice počiniti krivična dela u opštini Doboju 1992. godine i smatra verovatnim da ih je Stanišić svesno angažovao u tim dejstvima, uključujući dejstva u Skelanima 1993. godine, tokom kojih su pripadnici Jedinice saradivali s drugim snagama i bili podređeni drugim licima koja su možda imala nameru da ostvare navodni zajednički zločinački cilj. Međutim, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne smatra da se iz Stanišićevih postupaka u vezi s dejstvima Jedinice kao jedini razuman može izvesti zaključak da je on posedovao nameru da ostvari navodni zajednički zločinački cilj prisilnog i

<sup>4988</sup> V. svedočenje svedoka JF-033, čiji prikaz se daje u poglavlju 6.3.3, gde se govori o centru za obuku u Skelanima.

<sup>4989</sup> Pretresno veće upućuje na svoje zaključke o napadima i osvajanju teritorije, uključujući zauzimanje grada Doboja i grada Bosanskog Šamca, iznete u poglavljima 3.4.2 i 3.5.2.

<sup>4990</sup> Pretresno veće upućuje na svoje zaključke o napadima i osvajanju teritorije, uključujući napade na Glinu i Strugu i izviđačke akcije u SBZS, iznete u poglavljima 3.1.7, 6.3.2 i 6.3.3.

<sup>4991</sup> Pretresno veće upućuje na dokaze u vezi s centrima za obuku na Tari, u Skelanima i u Bratuncu, čiji prikaz se daje u poglavlju 6.3.3, i na dokaze u vezi s dejstvima u SBZS 1995. godine, čiji prikaz se daje u poglavlju 6.5.3.

trajnog uklanjanja većine nesrba s velikih područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da postoji razumna mogućnost da je Stanišićeva namera u vezi s dejstvima Jedinice bila ograničena na uspostavljanje i održavanje srpske kontrole nad velikim područjima Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Kako većina članova Veća tumači dokaze, realno se jeste moglo predvideti da će Srbi tokom uspostavljanja i održavanja kontrole počinili krivična dela, ali ti dokazi nisu dovoljni da bi se njima potkrepile optužbe za prvi oblik odgovornosti za UZP. S obzirom na to, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne smatra da su dokazi o Stanišićevim postupcima u vezi s dejstvima Jedinice, sami po sebi ili u kontekstu ukupnih dokaza u vezi s ovim optuženim, dovoljni da bi se van razumne sumnje ustanovilo da je Stanišić posedovao nameru da činjenjem krivičnih dela ostvari navodni zajednički zločinački cilj.

2327. Pretresno veće sad prelazi na zaključke koji se mogu izvesti iz postupaka optuženog u vezi s obučavanjem srpskih snaga od 1991. do 1995. godine. Pretresno veće podseća da je Simatović 1991. godine saradivao s Martićem i Kapetanom Draganom u formiranju i vođenju centra za obuku u Golubiću, koji su optuženi finansirali.<sup>4992</sup> Simatović je u centar dopremao i gorivo, vozila, zalihe i opremu. Optuženi su 1991. godine u centru za obuku u Golubiću i na kninskoj tvrđavi organizovali obučavanje pripadnika Jedinice, 350–700 pripadnika policije SAO Krajine i TO-a SAO Krajine, kao i pripadnika snaga poznatih kao Knindže.<sup>4993</sup> Septembra i oktobra 1991. godine optuženi su obišli centar za obuku u Ležimiru i rekli pripadnicima Jedinice da će raditi kao instruktori ili treneri.<sup>4994</sup> Juna 1992. godine Simatović se u Bajinoj Bašti sastao s opštinskim rukovodiocima i razgovarao s njima o formiranju centara za obuku s instruktorima iz Srbije.<sup>4995</sup>

2328. Pored obuke za policiju SAO Krajine od 1991. do 1995. godine, optuženi su organizovali i obuku za pripadnike drugih srpskih snaga. U te snage spadali su pripadnici Jedinice/JATD, MUP SBZS, jedinice policije, VRS, TO Skelani, SVK, JNA i paravojne jedinice poznate kao Karagini ljudi i Miće. Obuka se odvijala u centrima u Ležimiru, Brčkom, u centru na Pajzošu, u Doboju, na Tari, u Skelanima, Bratuncu, Sovi, Bilju, Žirištu, na aerodromu Surčin, u centru bezbednosti na Banjici i u Lipovičkoj šumi.<sup>4996</sup>

<sup>4992</sup> U vezi s tim, Pretresno veće podseća na zaključke u vezi s centrom za obuku u Golubiću, iznete u poglavlju 6.3.2.

<sup>4993</sup> U vezi s tim, Pretresno veće podseća na zaključke u vezi sa ozvaničenjem Jedinice, iznete u poglavlju 6.3.2.

<sup>4994</sup> U vezi s tim, Pretresno veće podseća na zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru, iznete u poglavlju 6.3.3.

<sup>4995</sup> U vezi s tim, Pretresno veće podseća na zaključke u vezi s centrom za obuku u Skelanima, iznete u poglavlju 6.3.3.

<sup>4996</sup> U vezi s tim, Pretresno veće podseća na zaključke u vezi s centrima za obuku u Ležimiru, Brčkom, na Pajzošu, na Ozrenu i u Vili, na Tari, u Skelanima, Bratuncu i Bilju, iznete u poglavlju 6.3.3.

2329. U tim centrima odvijala se vojna obuka. Na primer, u Golubiću se održavala obuka u naoružanju i postavljanju zaseda, dok je obuka u Skelanima uključivala taktičke vežbe, kondicione treninge i obuku iz gađanja.<sup>4997</sup> Obuka u Golubiću obuhvatala je i postupanje s ratnim zarobljenicima i sa civilima u oružanom sukobu.<sup>4998</sup> Međutim, u Doboju je Jedinica, pored opšte borbene obuke, obučavala svoje pripadnike i za korišćenje živih štitova.<sup>4999</sup>

2330. Na osnovu predočenih dokaza ne može se ustanoviti u kojoj su meri optuženi odlučivali o konkretnom sadržaju obuke u centru u Doboju i u drugim centrima. Imajući u vidu svoje zaključke, Pretresno veće se uverilo da su optuženi organizovali borbenu obuku za pomenute srpske snage. Bilo je slučajeva kad su pripadnici pomenutih srpskih snaga počinili teška krivična dela nad licima nesrpske nacionalnosti u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini. Na primer, policija SAO Krajine, koja je pre toga obučavana u Golubiću, učestvovala je u napadu na Saborsko.<sup>5000</sup> Međutim, imajući u vidu opštu prirodu obuke, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne smatra da se iz Stanišićevih postupaka u vezi s obukom pripadnika srpskih snaga od strane pripadnika Jedinice kao jedini razuman može izvesti zaključak da je Stanišić posedovao nameru da ostvari navodni zajednički zločinački cilj prisilnog i trajnog uklanjanja većine nesrba s velikih područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine. U vezi s tim, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da zaključak Veća da je Jedinica jednom prilikom obučavala svoje pripadnike u Doboju u primenjivanju nezakonitih metoda ratovanja (korišćenje živih štitova) sam po sebi ne ukazuje na nameru da se nesrpsko stanovništvo prisilno i trajno ukloni s određenih područja. Većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da postoji razumna mogućnost da je Stanišićeva namera u vezi s obukom srpskih snaga od strane Jedinice bila ograničena na to da se tim snagama pomogne da uspostave i održe srpsku kontrolu nad velikim područjima Hrvatske i Bosne i Hercegovine. S obzirom na to, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne smatra da su dokazi o Stanišićevim postupcima vezanim za obučavanje srpskih snaga, sami po sebi ili u kontekstu ukupnih dokaza u vezi s ovim optuženim, dovoljni da bi se van razumne sumnje ustanovilo da je Stanišić posedovao nameru da činjenjem krivičnih dela ostvari navodni zajednički zločinački cilj.

2331. Što se tiče policije SAO Krajine, Pretresno veće podseća na zaključak da su pripadnici policije SAO Krajine 1991. godine u SAO Krajini počinili krivična dela ubistva i progona i da

<sup>4997</sup> U vezi s tim, Pretresno veće podseća na zaključke u vezi s centrom za obuku u Golubiću, iznete u poglavlju 6.3.2, i zaključke o centru u Skelanima, iznete u poglavlju 6.3.3.

<sup>4998</sup> U vezi s tim, Pretresno veće podseća na zaključke u vezi s centrom za obuku u Golubiću, iznete u poglavlju 6.3.2.

<sup>4999</sup> Pretresno veće upućuje na zaključke u vezi s centrima za obuku na Ozrenu i u Vili, iznete u poglavlju 6.3.3.

<sup>5000</sup> U vezi s tim, Pretresno veće podseća na zaključke iznete u poglavljima 3.1.7 i 4.4.2.



su učestvovali u sprovođenju deportacije 80.000 do 100.000 Hrvata i drugih civila nesrba iz SAO Krajine u periodu od aprila 1991. do aprila 1992. godine.<sup>5001</sup> Pretresno veće je, u poglavlju 6.6, iznelo zaključak i da su optuženi, između ostalih, u periodu od kraja avgusta 1990. do kraja maja 1991. godine u saradnji s Milanom Martićem organizovali formiranje policije SAO Krajine i rukovodili njime. U periodu od decembra 1990. do maja ili juna 1991. godine optuženi su organizovali dostavljanje logističke podrške policiji SAO Krajine i rukovodili njime, pri čemu je Stanišić organizovao oružje za Martića, a Simatović nadgledao isporuku oružja i municije Martiću. U periodu od decembra 1990. do septembra 1991. godine optuženi su organizovali finansiranje policije SAO Krajine i rukovodili njime, pri čemu je Stanišić obezbedio gotov novac kao finansijsku podršku za formiranje najmanje dve stanice policije u Krajini, a Simatović je Martiću najmanje u dva navrata lično doneo torbe s gotovinom.

2332. Tokom tih aktivnosti, i u vezi s centrom za obuku u Golubiću, optuženi su blisko saradivali s Milanom Martićem, koji je, budući na položaju ministra odbrane SAO Krajine od maja 1991. godine<sup>5002</sup> i na položaju ministra unutrašnjih poslova od juna 1991. godine,<sup>5003</sup> bio nadležan za policiju SAO Krajine. Imajući u vidu obim deportacija koje je policija SAO Krajine sprovela 1991. godine, Pretresno veće se uverilo da su optuženi morali znati za zločine koje je policija SAO Krajine počinila između aprila 1991. i aprila 1992. godine. Dalje, Pretresno veće podseća na to da je Milan Martić lično učestvovao u deportaciji nesrba iz SAO Krajine.<sup>5004</sup> Iz dokaza ne proizlazi u kojoj je meri Martić razgovarao s optuženima o svojoj nameri da deportuje nesrbe. Uprkos tome, s obzirom na njihovu blisku saradnju i imajući u vidu zločine koje je počinila policija SAO Krajine, Pretresno veće se uverilo da su optuženi morali znati za Martićevu nameru. Time što je nastavio da podržava policiju SAO Krajine i saraduje s Milanom Martićem i posle aprila 1991. godine, Stanišić je prihvatio rizik da policija SAO Krajine počini krivična dela kad bude uspostavljala i održavala kontrolu Srba nad velikim područjima u Hrvatskoj. Međutim, kao i u prethodnom slučaju, Pretresno veće smatra da to što su optuženi znali za to i prihvatili rizik da se takvi zločini počine nije dovoljno da bi se potkrepile optužbe za prvi oblik odgovornosti za UZP. Većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može da zaključi da se iz Stanišićevih postupaka u vezi s policijom SAO Krajine kao jedini razuman može izvesti zaključak da je on

<sup>5001</sup> U vezi s tim, Pretresno veće podseća na zaključke koje je iznelo u poglavljima 3.1.7 i 4.4.2.

<sup>5002</sup> Pretresno veće upućuje na zaključke koje je iznelo u poglavlju 6.6.2.

<sup>5003</sup> U vezi s tim, Pretresno veće oslanja se na činjenice br. 14 i 17, Činjenice o kojima je presuđeno III, i dokaze koji se s njima podudaraju, a koji su prikazani u poglavlju 6.6.2.

<sup>5004</sup> Ubaciti reference na poglavlja 3.1.7 i 4.4.2.

posedovao nameru da ostvari navodni zajednički zločinački cilj prisilnog i trajnog uklanjanja većine nesrba s velikih područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da postoji razumna mogućnost da je Stanišićeva namera u vezi s policijom SAO Krajine bila ograničena na to da se lokalnim vlastima SAO Krajine pomogne da uspostave i održe srpsku kontrolu nad velikim područjima Hrvatske. S obzirom na to, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može da izvede zaključak da su dokazi o Stanišićevim postupcima u vezi s policijom SAO Krajine, sami po sebi ili u kontekstu ukupnih dokaza u vezi s ovim optuženim, dovoljni da bi se van razumne sumnje ustanovilo da je Stanišić posedovao nameru da činjenjem krivičnih dela ostvari navodni zajednički zločinački cilj.

2333. Što se tiče SDG-a, Pretresno veće podseća na zaključke (iznete u poglavljima 3.6.1 i 3.6.2) da je SDG septembra 1995. godine počinio krivična dela progona i ubistva nad 65 civila nesrba u Sasini i 11 muškaraca, nesrba u Trnovi, i jedno i drugo u okviru dejstava u Banjaluci 1995. godine. Pretresno veće podseća i na zaključke, iznete u poglavlju 6.4.4, da su optuženi finansirali učešće SDG-a u tim dejstvima tako što su jednom broju pripadnika SDG-a isplaćivali dnevnice. Iz dokaza ne proizlazi da su optuženi preduzimali išta drugo, na primer, da su izdavali uputstva, dostavljali informacije ili pružali neki drugi vid podrške, u vezi s ubistvima koja su počinili pripadnici SDG-a. S obzirom na zločine koje je SDG 1991. i 1992. godine počinio u SAO SBZS, Bijeljini i Zvorniku,<sup>5005</sup> Pretresno veće uverilo se da su optuženi realno mogli predvideti da će SDG u periodu u kom su ga oni finansirali počiniti ubistva u opštini Sanski Most. Međutim, iako se na osnovu dokaza može ustanoviti da su optuženi finansirali SDG u vreme kad je SDG počinio ubistva, ne može se ustanoviti i da su optuženi finansirali SDG kako bi SDG počinio ubistva. S tim u vezi, Pretresno veće smatra da su optuženi finansirali SDG u nekoliko odvojenih prilika između 1994. i 1995. godine koje, po svemu sudeći, nisu povezane s krivičnim delima o kojim je Pretresno veće iznelo zaključke.<sup>5006</sup> Time što je tokom jednog perioda organizovao finansiranje SDG-a, Stanišić je prihvatio rizik da će SDG počiniti ubistva u tom periodu. Međutim, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da se na osnovu dokaza o tome da su optuženi

<sup>5005</sup> Pretresno veće upućuje na zaključke koje je iznelo u poglavljima 3.2, 3.3.1 i 3.8.2.

<sup>5006</sup> Pretresno veće podseća na zaključke koje je iznelo u poglavlju 6.4 da su optuženi: i) finansirali učešće SDG-a u operaciji "Pauk" 1994/1995. godine, u operaciji u Trnovu i na Treskavici 1995. godine i u SBZS 1995. godine tako što su jednom broju pripadnika SDG-a isplaćivali dnevnice; (ii) plaćali pripadnike SDG-a mimo konkretnih dejstava tokom 1994. i 1995. godine; (iii) podržavali SDG u operaciji "Pauk" 1994/1995. godine tako što su bili prisutni na terenu i angažovali se u štabu operacije "Pauk"; (iv) podržavali SDG u operaciji u Trnovu i na Treskavici 1995. godine tako što su na terenu pružali podršku pripadniku DB-a Srbije Vasiliju Mijoviću; (v) podržavali SDG u operaciji u SBZS 1995. godine tako što su pripadnicima SDG-a u najmanje dva navrata obezbedili, između ostalog, municiju i uniforme; (vi) podržavali SDG i mimo konkretnih dejstava tokom 1994. i 1995. godine tako što su im obezbeđivali zdravstvenu zaštitu.

finansirali SDG ne može ustanoviti da je Stanišić imao ikakvu drugačiju nameru nego da podrži te snage u uspostavljanju i održavanju srpske kontrole nad Banjalukom. Zato većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može van razumne sumnje da ustanovi da je Stanišić činjenjem krivičnih dela nameravao da ostvari navodni zajednički zločinački cilj.

2334. Što se tiče Škorpiona, Pretresno veće podseća na zaključak (iznet u poglavlju 3.7.1) da su Škorpioni jula 1995. godine u Godinjskim Barama počinili krivično delo ubistva šest muškaraca i dečaka muslimanske nacionalnosti, u okviru operacije na Treskavici i u Trnovu. Pretresno veće konstatovalo je i da su Škorpioni tokom te operacije najmanje jednom prilikom, tokom jula 1995. godine, dobili municiju iz centra za obuku na Pajzošu.<sup>5007</sup> Pre nego što su dobili zalihe, pripadnici SDG-a i Škorpiona zatražili su odobrenje od dežurnog komandanta JATD-a u centru na Pajzošu. Pretresno veće je na osnovu toga zaključilo da su optuženi najmanje jednom prilikom snabdeli Škorpione municijom tokom njihovog učešća u operaciji na Treskavici i u Trnovu. Iz dokaza se ne vidi da li je ta municija dostavljena pre ili posle ubistava, kao ni da li je municija koju su optuženi dostavili Škorpionima bila vezana za ta konkretna ubistva, a ne za širu operaciju na Treskavici i u Trnovu koja je bila u toku. S obzirom na to, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da dokazi o tome da su optuženi Škorpionima dostavljali municiju nisu dovoljni da bi se ustanovilo da je Stanišić imao ikakvu drugačiju nameru nego da podrži te snage u uspostavljanju i održavanju srpske kontrole nad Treskavicom, odnosno nad Trnovom. Zato većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može van razumne sumnje da ustanovi da je Stanišić imao nameru da činjenjem krivičnih dela ostvari navodni zajednički zločinački cilj.

2335. Konačno, Pretresno veće je razmotrilo zaključke koji se mogu izvesti iz Stanišićevih postupaka tokom perioda na koji se odnosi Optužnica. Kao što je već rečeno, Pretresno veće nije moglo da izvede zaključak da je Stanišić rukovodio angažovanjem ijedne od pomenutih srpskih snaga. To znači da on njima nije komandovao ni u jednoj vojnoj operaciji, pa ni u onima u okviru kojih su počinjena krivična dela. Stanišić jeste organizovao učešće Jedinice u brojnim vojnim operacijama, što često znači da ju je upućivao u operacije u kojim su njeni pripadnici stavljeni pod druge komandne strukture. Dokazi razmotreni u vezi s nizom operacija u kojim je Jedinica učestvovala ukazuju na to da su to bile vojne akcije usmerene protiv protivničkih hrvatskih snaga, a ne na to da su tokom njih počinjena ikakva krivična

---

<sup>5007</sup> U vezi s tim, Pretresno veće podseća na zaključke koje je iznelo u poglavlju 6.5.3.

dela.<sup>5008</sup> Stanišićevo angažovanje u vezi s drugim srpskim snagama, kako je opisano ranije u tekstu, bilo je još manje direktno. Stanišićeva veza s drugim srpskim snagama, pored Jedinice, labava je i ne ukazuje na to da je on imao uticaja na postupke njenih pripadnika ili kontrolu nad tim postupcima, barem ne u konkretnim dejstvima u kojim su počinjena krivična dela. Pretresno veće imalo je u vidu i zaključke koji bi se mogli izvesti iz Stanišićevih kontakata i saradnje s drugim licima, uključujući njegove postupke izložene u poglavlju 6.8. Kao što je već rečeno, Stanišić je s drugima sarađivao preko dejstava Jedinice i obuke pripadnika drugih snaga koju je ona vršila, kao i time što je organizovao finansiranje i druge vidove podrške, o čemu je već bilo reči. Među tim licima bili su Milan Martić, Mile Mrkšić i Ratko Mladić. Pretresno veće uverilo se da je Milan Martić imao nameru da deportuje ljude iz SAO Krajine<sup>5009</sup> i razmotrilo je dokaze iz kojih proizlazi da su Mrkšić i Mladić možda takođe delili navodni zajednički zločinački cilj. Međutim, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da, na osnovu dokaza koji su Veću predloženi i na osnovu Stanišićevih kontakata i saradnje s drugim licima, ne može van razumne sumnje da ustanovi da je Stanišić imao nameru da ostvari navodni zajednički zločinački cilj. Pretresno veće dalje upućuje na zaključke koje je iznelo u poglavlju 6.10.

2336. Na osnovu onog što je dosad rečeno i iz izloženih dokaza o Stanišićevim postupcima, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može kao jedini razuman da izvede zaključak da je on u periodu od aprila 1991. do kraja 1995. godine posedovao nameru da ubistvima, deportacijom, prisilnim premeštanjem i progonom (ili samo deportacijom i prisilnim premeštanjem) ostvari zajednički zločinački cilj prisilnog i trajnog uklanjanja većine nesrba s velikih područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

---

<sup>5008</sup> Pretresno veće upućuje na dokaze u vezi s centrom za obuku u Ležimiru, čiji prikaz se daje u poglavljima 6.3.2 i 6.3.3.

<sup>5009</sup> Pretresno veće upućuje na poglavlje 4.4.2.

### 6.10 Mens rea Franka Simatovića

2337. Prema Optužnici, Franko Simatović je najkasnije od aprila 1991. pa bar do 31. decembra 1995. godine posedovao nameru da ostvari zajednički zločinački cilj prisilnog i trajnog uklanjanja većine nesrba s velikih područja u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, putem ubistava, deportacije, prisilnog premeštanja i progona. Alternativno, zajednički zločinački cilj bio je da se nesrbi prisilno i trajno uklone s tih područja, putem deportacije i prisilnog premeštanja, pri čemu je Simatović razumno mogao da predvidi krivična dela progona i ubistva.<sup>5010</sup>

2338. Tužilaštvo tvrdi da se namera optuženih odražava u njihovom doprinosu zločinačkom planu, "konkretno, u obuhvatnim i složenim planovima naoružavanja i obučavanja, koji su obuhvatali celo područje na koje se odnosi Optužnica i čitav period na koji se odnosi Optužnica, kao i u obrascu raspoređivanja [Jedinice, SDG-a i Škorpiona]".<sup>5011</sup> Osim toga, tužilaštvo u Završnom pretresnom podnesku upućuje na pojedinačne primere preduzetih radnji ili izgovorenih reči iz kojih navodno proizlazi da je Simatović delio zajednički zločinački cilj. Pretresno veće najpre će razmotriti dokaze o tim konkretnim radnjama i izgovorenim rečima, a potom će analizirati zaključke koji se o Stanišićevoj nameri mogu izvesti na osnovu njegovih postupaka (o kojima se detaljno govori u poglavljima 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7 i 6.8).

2339. Tužilaštvo konkretno tvrdi da je Simatović nameru ispoljio time što je lično učestvovao u napadu na Lovinac 1991. i u dejstvima oko Vukovara, takođe 1991. godine, i time što je učestvovao u planiranju operacije "Udar" 1993. godine i komandovao jedinicama koje su učestvovala u s tim povezanim operacijama u istočnoj Bosni i Hercegovini iste godine.<sup>5012</sup>

2340. Pretresno veće najpre će razmotriti Simatovićeve postupke u vezi s Lovincem. S tim u vezi, Pretresno veće podseća na zaključke u vezi s Lovincem, iznete u poglavlju 3.1.7, da su Simatović, Martić i Dušan Orlović pre napada, juna 1991. godine, u jednom razgovoru kao cilj naveli da se Gračac poveže s drugim srpskim teritorijama, a da se što veći deo lokalnog stanovništva nagna da ode, kako bi se uspostavila čisto srpska teritorija. Na osnovu svedočenja svedoka JF-039 Pretresno veće nije moglo da utvrdi pojedinosti tog razgovora niti u kojoj se meri Simatović slagao sa ciljevima o kojim se razgovaralo.

---

<sup>5010</sup> Optužnica, par. 11, 14.

<sup>5011</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 685.

<sup>5012</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 696-698.

2341. Pretresno veće sad prelazi na Simatovićeve postupke tokom samog napada. Simatović je učestvovao u napadu i rukovodio je pripadnicima Jedinice tokom njega.<sup>5013</sup> Konkretno, Simatović je planirao upotrebu oklopnog voza na području Lovinca i učestvovao u tome. Iako je svjedok JF-039 u svjedočenju rekao da je cilj bio da se tim vozom seljani zastraše i nagnaju da odu iz Lovinca, na osnovu dokaza ne može se nedvosmisleno ustanoviti kako je voz korišćen između Gračaca i Lovinca, odnosno da li je iko od seljana zbog njega napustio Lovinac.<sup>5014</sup> U jednom izveštaju od 21. juna 1991. godine koji je Simatović potpisao ili parafirao<sup>5015</sup> kaže se da je svrha tog voza da se zaštiti pravac Gračac–Gospić i da bi njime mogao da se gađa i napada Lovinac. U Simatovićevom pismenom izveštaju ne navode se nikakve nameravane posledice po civile. S obzirom na to, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može s dovoljnom sigurnošću da utvrdi da je Simatović učestvovao u korišćenju oklopnog voza na području Lovinca s konkretnim ciljem da se seljani zastraše i nagnaju da odu iz Lovinca.

2342. Konačno, Pretresno veće prelazi na posledice napada na Lovinac. S tim u vezi, Pretresno veće podseća na zaključke iznete u poglavlju 3.1.7 da se na osnovu dokaza ne može s dovoljnom sigurnošću ustanoviti da li je iko napustio Lovinac tokom napada od juna 1991. godine ili neposredno posle njega. Naprotiv, iz dokaza proizlazi da je grad tokom avgusta i dela septembra 1991. godine ostao pod hrvatskom kontrolom. Kad bude procenjivalo koju težinu da prida Simatovićevom učešću u razgovoru o ciljevima napada, vođenom pre samog napada, Pretresno veće imaće u vidu nedostatak dokaza na osnovu kojih bi se jasno mogli utvrditi Simatovićevi postupci tokom napada. Pretresno veće će o tom faktoru raspravljati u nastavku teksta.

2343. Pretresno veće sad prelazi na tvrdnju tužilaštva da je Simatović lično učestvovao u napadu na Vukovar. Tužilaštvo tvrdi da je Simatović učestvovao na sastanku na kom se pripremao vojni plan, održanom pre pada Vukovara, da je u dejstvima oko Vukovara komandovao jednom jedinicom i da se pridružio slavlju posle pada grada.<sup>5016</sup> Sve te tvrdnje zasnivaju se na svjedočenju svjedoka JF-033.

2344. **Svedok JF-033**, dobrovoljac SRS-a 1991. i pripadnik VJ 1992. i 1993. godine,<sup>5017</sup> rekao je u svjedočenju da se seća jednog konkretnog sastanka, održanog neposredno pred

<sup>5013</sup> V. zaključke Pretresnog veća o Lovincu, iznete u poglavljima 3.1.7 i 6.3.2.

<sup>5014</sup> Pretresno veće upućuje na diskusiju i zaključke o Lovincu, iznete u poglavlju 3.1.7.

<sup>5015</sup> Njegov prikaz se daje u poglavlju 3.1.7.

<sup>5016</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 697.

<sup>5017</sup> P431 (Svedok JF-033, transkript ranijeg iskaza, 2-3. septembar 2003. godine), str. 11-12, 15; P432 (Svedok JF-033, list sa pseudonimom u ranijem predmetu); svedok JF-033, T. 4991.

napad na Vukovar, kom su, između ostalih, prisustvovali major Šljivančanin, Mile Mrkšić, Radovan Stojičić, Goran Hadžić, Blagoje Adžić, Simatović i Mihalj Kertes.<sup>5018</sup> Svedok je njihova imena znao s televizije ili ih je čuo od drugih vojnika.<sup>5019</sup> Kad je ušao u sobu u kojoj se održavao sastanak da posluži piće, svedok je na zidu video kartu Vukovara, s nekim označenim položajima.<sup>5020</sup> Posle pada Vukovara, svedok je bio u blizini jednog vojnog šatora u kom se slavilo i u kom su bili mnogi oficiri, na primer, Mrkšić, Šljivančanin, Stojičić, Petar Gračanin, Hadžić, Adžić, Šešelj, Arkan, Kertes, Radmilo Bogdanović i Simatović.<sup>5021</sup> Drugi vojnici rekli su svedoku imena svih tih ljudi.<sup>5022</sup>

2345. Pretresno veće podseća na zaključke o krivičnim delima počinjenim tokom i posle napada na Vukovar novembra 1991. godine, iznete u poglavljima 3.2.6 i 4.4.2, konkretno, na deportacije mnogih nesrba iz SAO SBZS, uključujući iz Vukovara. Osim toga, Veće podseća da je u poglavljima 3.2.6 i 6.3.3 u vezi s Ležimirom zaključilo da mu nije predloženo dovoljno dokaza na osnovu kojih bi se moglo ustanoviti da li su pripadnici Jedinice učestvovali u napadu na Vukovar. Što se tiče Simatovićevog učešća na sastanku i proslavi, o čemu je govorio svedok JF-033, Pretresno veće napominje da taj svedok nije naveo pojedinosti ni o onom o čemu se u tim prilikama razgovaralo, osim što je rekao da se radilo o napadu na Vukovar, ni o Simatovićevom učešću u razgovorima. Većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da iz toga što je Simatović bio prisutan u tim dvema prilikama ne proizlazi da je posedovao nameru da prisilno i trajno ukloni nesrbe iz Vukovara. Većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da bi se Simatovićevo prisustvo u tim dvema prilikama jednako uverljivo moglo protumačiti i kao znak da je njegova namera bila ograničena na podršku srpskim snagama u cilju uspešnog osvajanja Vukovara vojnim sredstvima.

2346. Što se tiče operacije "Udar", tužilaštvo tvrdi da je njen cilj bio da se muslimansko stanovništvo protera iz istočnog dela Bosne i Hercegovine, što je, opet, bilo deo šireg plana da se u dolini Drine napravi etnički čist koridor i da Drina prestane da bude granica između srpskih država.<sup>5023</sup> Tužilaštvo dalje tvrdi da je Jedinica pod Simatovićevom komandom i u

<sup>5018</sup> P431 (Svedok JF-033, transkript ranijeg iskaza, 2-3. septembar 2003. godine), str. 6-7, 76, 78.

<sup>5019</sup> P431 (Svedok JF-033, transkript ranijeg iskaza, 2-3. septembar 2003. godine), str. 7-8; svedok JF-033, T. 4998.

<sup>5020</sup> P431 (Svedok JF-033, transkript ranijeg iskaza, 2-3. septembar 2003. godine), str. 7; svedok JF-033, T. 4998.

<sup>5021</sup> P431 (Svedok JF-033, transkript ranijeg iskaza, 2-3. septembar 2003. godine), str. 10, 84; svedok JF-033, T. 4998-4999, 5030-5031.

<sup>5022</sup> Svedok JF-033, T. 5030.

<sup>5023</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 135, 698.

sadejstvu s VRS-om i VJ-om tokom tog perioda učestvovala u borbenim dejstvima u tom delu istočne Bosne i Hercegovine.<sup>5024</sup>

2347. Prema dokumentarnim dokazima, general-potpukovnik Ratko Mladić je 19. novembra 1992. godine uputio direktivu komandantu, odnosno načelniku štaba VRS-a.<sup>5025</sup> U njoj je Mladić snagama Drinskog korpusa na širem području Podrinja izdao naređenje da iscrpu neprijatelja, nanesu mu gubitke i nateraju ga da, zajedno s muslimanskim stanovništvom, napusti Birač, Žepu i Goražde.<sup>5026</sup>

2348. Prema činjenicama o kojima je presuđeno, u januaru 1993. snage bosanskih Muslimana napale su selo Kravica, u kom su živeli bosanski Srbi. Bosanski Srbi odgovorili su kontraofanzivom koja je trajala nekoliko narednih meseci i osvojili na kraju sela Konjević Polje i Cersku, prekinuvši vezu između Srebrenice i Žepe i smanjivši veličinu srebreničke enklave na 150 kvadratnih kilometara.<sup>5027</sup> Bosanski Muslimani, stanovnici obližnjih područja, slili su se u grad Srebrenicu, tako da se broj njegovih stanovnika popeo na 50.000 do 60.000 ljudi.<sup>5028</sup> Bosanski Srbi su 13. aprila 1993. predstavnicima UNHCR-a rekli da će u roku od dva dana napasti grad ako se bosanski Muslimani ne predaju i ne pristanu na evakuaciju.<sup>5029</sup> Savet bezbednosti je 16. aprila 1993. reagovao tako što je doneo rezoluciju kojom je proglasio da "sve strane i drugi Srebrenicu i njenu okolicu trebaju smatrati 'zaštićenom zonom' koju se ne smije oružano napadati niti izlagati nekom drugom neprijateljskom činu". Istovremeno je Savet bezbednosti još dve enklave, Žepu i Goražde, stavio pod zaštitu UN-a.<sup>5030</sup>

2349. Prema jednom dokumentu koji sadrži analizu borbenih dejstava u operaciji "Udar", ta je operacija trajala od 14. februara do 25. aprila 1993. godine. Realizacijom operacije "Udar" "završeno je oslobađanje" područja centralnog Podrinja, a neprijatelj je sateran u enklave čije su dimenzije odredile snage UN-a. Osim toga, oslobođeni su i važni putni pravci, a na nekoliko njih, kao na putu kroz Kravicu i Konjević Polje, ponovo je uspostavljen stalni saobraćaj.<sup>5031</sup>

2350. U vezi s tim, Pretresno veće razmotrilo je i jedan odlomak iz Mladićevih dnevnika, pod naslovom "Planiranje dejstava u sklopu oper. 'Udar'" (dokazni predmet P392), čiji je prikaz dat u poglavlju 6.3.3, tamo gde je bilo govora o centru za obuku u Skelanima, a iz kog

<sup>5024</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 137.

<sup>5025</sup> P385 (Direktiva Ratka Mladića za naredna dejstva VRS, 19. novembar 1992. godine), str. 1, 7.

<sup>5026</sup> P385 (Direktiva Ratka Mladića za naredna dejstva VRS, 19. novembar 1992. godine), str. 5.

<sup>5027</sup> Činjenice o kojima je presuđeno I, činjenica br. 408.

<sup>5028</sup> Činjenice o kojima je presuđeno I, činjenica br. 409.

<sup>5029</sup> Činjenice o kojima je presuđeno I, činjenica br. 412.

<sup>5030</sup> Činjenice o kojima je presuđeno I, činjenica br. 413.



se vidi da je Franko Simatović, zajedno s Mladićem, Panićem i Ojdanićem, između ostalih, 28. februara 1993. godine bio na sastanku na Tari u cilju planiranja operacije "Udar". Pretresno veće je u tom poglavlju bilo mišljenja da su dejstva u Skelanima i Bratuncu 1993. godine bila sastavni deo operacije "Udar".

2351. Imajući u vidu razmotrene dokumentarne dokaze, Pretresno veće zaključuje da je Simatović 28. februara 1993. godine učestvovao na sastanku na kom se planirala operacija "Udar", koja je trajala od 14. februara do 25. aprila 1993. godine. Pretresno veće podseća da su optuženi organizovali učešće Jedinice u borbenim dejstvima u Bratuncu i okolini od februara do avgusta 1993. godine i u borbenim dejstvima na području Skelana tokom marta i aprila 1993. godine.<sup>5032</sup> Tužilaštvo nije iznelo navode o tome da su tokom ili u okviru tih dejstava počinjena krivična dela, i Pretresno veće nije donelo zaključke o tome. Na osnovu dokaza ne može se do detalja ustanoviti o čemu se na sastanku od 28. februara 1993. godine razgovaralo u vezi s ciljevima operacije "Udar", niti se može utvrditi u kojoj je meri Simatović učestvovao u tom razgovoru. Dalje, Pretresno veće upućuje na raspravu o zaključcima koji se mogu izvesti iz postupaka optuženih u vezi s pomenutim dejstvima Jedinice, izloženu u poglavlju 6.9. S obzirom na to, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da dokazi o Simatovićevim postupcima u vezi s operacijom "Udar", sami po sebi ili u kontekstu ukupnih dokaza u vezi s ovim optuženim, nisu dovoljni da bi se van razumne sumnje ustanovilo da je on posedovao nameru da protera muslimansko stanovništvo iz istočne Bosne i Hercegovine ili da u dolini Drine napravi etnički čist koridor.

2352. Pored primera na koje upućuje tužilaštvo, Pretresno veće je razmotrilo dokaze i donelo zaključke o Simatovićevim postupcima vezanim za niz drugih vojnih dejstava. U tom smislu, Pretresno veće podseća na zaključke o ranim dejstvima, iznete u poglavlju 6.3.2, i na zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru, iznete u poglavlju 6.3.3, da je Simatović rukovodio Jedinicom tokom dejstava na Plitvicama i u SAO SBZS tokom avgusta i septembra 1991. godine.<sup>5033</sup> Konkretno, oko 25. avgusta 1991. godine Simatović je poveo nekoliko pripadnika Jedinice iz centra za obuku u Golubiću na Plitvice, u SAO Krajini. Tamo su pripadnici Jedinice izvršili napad na jednu zgradu koju je držala hrvatska policija i zauzeli je. Simatović i Ivanović razgovarali su o napadu dva-tri minuta pre samog napada. Dalje, Pretresno veće podseća da su pripadnici Jedinice otprilike septembra 1991. godine podneli Simatoviću izveštaj o izviđačkim akcijama u SAO SBZS i da je Simatović obavestio

<sup>5031</sup> P3118 (Analiza izvođenja borbenih dejstava u operaciji pod kodnim nazivom "Udar", bez datuma, nepotpisano), str. 1-3.

<sup>5032</sup> Pretresno veće upućuje na svoje zaključke o centrima za obuku u Skelanima i Bratuncu, iznete u poglavlju 6.3.3.

<sup>5033</sup> Pretresno veće upućuje na zaključke iznete u poglavlju 6.3.2.

pripadnike Jedinice o saradnji s JNA pre jedne akcije na istom tom području, tokom koje su hrvatske snage otvorile vatru na Jedinicu.<sup>5034</sup> Dokazi u vezi s ranim dejstvima, čiji je prikaz dat u poglavlju 6.3.2, i o centru za obuku u Ležimiru, čiji je prikaz dat u poglavlju 6.3.3, ukazuju na to da su te akcije bile vojna dejstva usmerena na protivničke hrvatske snage, a ne na to da su tokom njih počinjena ikakva krivična dela.

2353. Osim toga, što se tiče zaključaka koji bi se mogli izvesti iz drugih postupaka ovog optuženog u vezi s dejstvima Jedinice i obukom srpskih snaga koju su vršili njeni pripadnici, kao i iz njegovih drugih postupaka vezanih za policiju SAO Krajine, SDG, Škorpione i druge srpske snage, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, upućuje na svoju diskusiju u poglavlju 6.9. S tim u vezi, većina članova Veća uzela je u obzir i zaključke Veća, iznete u poglavlju 6.5.3, da je Simatović 1994. i 1995. godine organizovao učešće SDG-a u operaciji "Pauk" i operaciji u Trnovu.

2354. Konačno, kako je to izloženo ranije u tekstu, Simatović je učestvovao u razgovoru o ciljevima napada na Lovinac, među kojim je bio i cilj da se što veći deo lokalnog stanovništva nagna da ode kako bi se uspostavila čisto srpska teritorija. Ovi dokazi ukazuju na to da je Simatović u najmanju ruku znao za Martićevu nameru, a možda je i delio, da civile Hrvate prisilno udalji iz sela Lovinac juna 1991. godine, iako se na osnovu dokaza ne može s dovoljnom sigurnošću ustanoviti da li je neko zaista otišao iz Lovinca tokom napada ili neposredno posle njega. Ne postoje drugi dokazi koji bi neposredno ukazivali na to da je Simatović delio navodni zajednički zločinački cilj. Indikacije u vezi s Lovincem treba razmatrati u svetlu svih dokaza o Simatovićevim postupcima tokom perioda na koji se odnosi Optužnica, od 1991. do 1995. godine. Razmatrajući napad na Lovinac u svetlu ukupnih dokaza koji su predočeni Veću, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može na osnovu gore izloženih dokaza o Simatovićevim postupcima van razumne sumnje da zaključi da je Simatović u periodu od aprila 1991. do 1995. godine posedovao nameru da ubistvima, deportacijom, prisilnim premeštanjem i progonom (ili samo deportacijom i prisilnim premeštanjem) ostvari zajednički zločinački cilj prisilnog i trajnog uklanjanja većine nesrba s velikih područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

---

<sup>5034</sup> Pretresno veće upućuje na zaključke o centru za obuku u Ležimiru, iznete u poglavlju 6.3.3.

### 6.11 Drugi vidovi odgovornosti

2355. *Planiranje i naređivanje.* U vezi sa svim krivičnim delima kojima se optuženi terete u Optužnici tužilaštvo kao dodatne vidove odgovornosti navodi planiranje i naređivanje.<sup>5035</sup> Tužilaštvo u Završnom pretresnom podnesku tvrdi da su optuženi planirali i/ili naređivali navedena krivična dela počinjena u Glini, Strugi i Lovincu, o čemu je bilo govora u poglavlju 3.1.7, u Vukovaru, o čemu je bilo govora u poglavlju 3.2.6, i u Bosanskom Šamcu, o čemu je bilo govora u poglavlju 3.4, i u Doboju, o čemu je bilo govora u poglavlju 3.5.<sup>5036</sup> Pretresno veće podseća na zaključke koje je iznelo u poglavljima 4.3.2, 4.4.2, 4.5.2 i 6 i smatra da nije van razumne sumnje dokazano da su optuženi planirali i/ili naređivali ni krivična dela navedena u pomenutim poglavljima ni druga krivična dela za koja se terete u Optužnici.

2356. *Pomaganje i podržavanje.* U vezi sa svim krivičnim delima kojima se optuženi terete u Optužnici tužilaštvo kao dodatni vid odgovornosti navodi pomaganje i podržavanje.<sup>5037</sup> Tužilaštvo u Završnom pretresnom podnesku, konkretno, tvrdi da su optuženi pomagali i podržavali navedena krivična dela počinjena u SAO Krajini, konkretno, u Lovincu, u SAO SBZS, konkretno, u Vukovaru, u Bijeljini, Zvorniku, Bosanskom Šamcu, Doboju, Trnovu i u Sanskom Mostu.<sup>5038</sup> Pretresno veće najpre će proceniti da li su optuženi navodnim direktnim učešćem u napadima na Lovinac i Vukovar pomogli i podržali krivična dela počinjena tokom tih napada. Potom će Pretresno veće analizirati pitanje da li su optuženi svojim delima i ponašanjem prema pojedinim grupama, naročito prema Jedinici, pomogli i podržali ijedno krivično delo.

2357. Što se tiče Lovinca, tužilaštvo tvrdi da je Simatovićevo lično učešće u "napadu čiji je cilj bio da se doprinese etničkom čišćenju" značajno uticalo na činjenje zločina deportacije i prisilnog premeštanja.<sup>5039</sup> Pretresno veće podseća na analizu koju je iznelo u poglavlju 3.7.1 i prema kojoj ne postoji dovoljno dokaza za zaključak da su tokom napada na Lovinac juna 1991. godine počinjeni zločini deportacije, prisilnog premeštanja ili progona. Stoga ne postoji zločin za koji bi se Franku Simatoviću mogla pripisati krivična odgovornost za pomaganje i podržavanje.

---

<sup>5035</sup> Optužnica, par. 10, 16-17, 25, 63, 66.

<sup>5036</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 731, 736, 747, 753.

<sup>5037</sup> Optužnica, par. 10, 16-17, 25, 63, 66.

<sup>5038</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 762-782.

<sup>5039</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 765.

2358. Što se tiče Vukovara, tužilaštvo tvrdi da je Stanišić pomagao i podržavao zločine u Vukovaru tako što se "lično uključio u rukovođenje operacijom u Vukovaru".<sup>5040</sup> Tužilaštvo dalje tvrdi da je Simatović te zločine pomagao i podržavao tako što je prisustvovao sastanku na kom je taj napad planiran i tako što je komandovao jednom grupom u borbi.<sup>5041</sup> Što se tiče Simatovićevih dela, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, podseća da je Veće u poglavlju 6.10 procenilo da se na osnovu dokaza vezanih za to ne može izvesti nikakav konačan zaključak. Što se tiče Stanišićevih dela, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, podseća da je Veće u poglavlju 6.9 procenilo da se na osnovu dokaza vezanih za to ne može izvesti konačan zaključak o Stanišićevoj *mens rea* za zločin deportacije i prisilnog premeštanja. Dalje, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da se na osnovu dokaza ne može izvesti konačan zaključak o tome da li je Stanišić svojim postupcima pomagao ili ohrabrivao činjenje nekog konkretnog zločina ili pružao moralnu podršku za to. Zato većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, neće dalje razmatrati ta dela optuženih.

2359. Što se tiče dela optuženih vezanih za Jedinicu, Pretresno veće podseća na zaključke iz poglavlja 3.4.1, 3.4.2, 3.5.2, 4.3.2 i 4.4.2 da su pripadnici Jedinice 7. maja 1992. godine u Crkvini, u opštini Bosanski Šamac, počinili krivična dela ubistva i progona, kao i deportacije, prisilnog premeštanja i progona u opštinama Bosanski Šamac i Doboju. Dalje, Pretresno veće podseća na zaključke koje je u poglavljima 6.3.2 i 6.3.3 iznelo u vezi s centrom za obuku u Ležimiru da su optuženi od maja do avgusta 1991. godine organizovali formiranje Jedinice i rukovodili njime, kao i da su najkasnije od septembra 1991. godine komandovali Jedinicom i preko njenih istaknutih pripadnika, koji su postupali u ime optuženih i bili im neposredno podređeni, kontrolisali njeno angažovanje i aktivnosti vezane za obuku. Dalje, Pretresno veće podseća na zaključke iz poglavlja 6.3.3 u vezi s centrom za obuku na Pajzošu i centrima za obuku na Ozrenu i u Vili da su optuženi organizovali učešće Jedinice u operacijama u Bosanskom Šamcu i Doboju 1992. godine, organizovali obučavanje njenih pripadnika u centru u Doboju i centru na Pajzošu, kao i njihovo finansiranje. Pretresno veće zaključuje da su optuženi time pomogli činjenje zločina.

2360. Da bi procenilo da li je ta pomoć znatno uticala na činjenje zločina, Pretresno veće sad prelazi na pitanje da li su dela optuženih bila konkretno usmerena na pomaganje u činjenju krivičnih dela ubistva, deportacije, prisilnog premeštanja i progona u opštinama Doboju i

<sup>5040</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 767.

<sup>5041</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine, par. 767.

Bosanski Šamac. S tim u vezi, Pretresno veće smatra da optuženi tokom te dve operacije nisu bili fizički prisutni u Jedinici. Što se tiče organizovanja učešća Jedinice u operaciji u Bosanskom Šamcu, Pretresno veće podseća na to da je Simatović obišao Jedinicu u centru za obuku na Pajzošu u Iloku i obavestio je o predstojećoj operaciji u Bosanskom Šamcu. S tim u vezi, Pretresno veće podseća da je Simatović rekao da Jedinica treba da obezbedi Bosanski Šamac i okolna srpska sela, što će biti težak zadatak, a šanse na povratak male ako se u tome ne uspe.<sup>5042</sup> Pretresno veće podseća i na dokaze koji ukazuju na to da je obuka u centrima Jedinice imala vojni karakter (v. poglavlje 6.9). Kao što je razmotreno u poglavlju 6.9, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, nije mogla da izvede zaključak da su optuženi imali nameru da prisilno i trajno uklone nesrbe s velikih područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Pretresno veće podseća na zaključak Žalbenog veća da u većini slučajeva samo pružanje opšte pomoći, koja bi se mogla iskoristiti i za legalne i za nelegalne radnje, neće biti dovoljno da bi se dokazalo da je ta pomoć bila konkretno usmerena ka krivičnim delima koja su počinili glavni izvršioc.<sup>5043</sup> Većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, smatra da se može izvesti razuman zaključak da pomoć koju su optuženi pružali tokom operacija u Bosanskom Šamcu i Doboju, i uopšte pomoć koju su pružali Jedinici, nije bila konkretno usmerena na činjenje zločina ubistva, deportacije, prisilnog premeštanja ili progona. Naprotiv, takva je pomoć mogla biti usmerena i na uspostavljanje i održavanje srpske kontrole nad tim područjima. Zato većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, ne može da izvede zaključak da su optuženi, time što su Jedinici pružali pomoć, pomagali i podržavali činjenje zločina u Doboju i Bosanskom Šamcu.

2361. Pretresno veće podseća na zaključke iz poglavlja 6.3, 6.4, 6.5, 6.6 i 6.7 da je Jedinica bila jedina grupa koja je bila direktno podređena optuženima. Pretresno veće je zaključilo i da su između optuženih i drugih grupa, na primer, policije SAO Krajine ili SDG-a (v. poglavlja 6.4 i 6.6), takođe postojale izvesne veze, mada slabije nego veze s Jedinicom. Doprinos koji su optuženi pružali aktivnostima drugih grupa bio je slične prirode (i podrazumevao je finansiranje, snabdevanje, organizovanje angažovanja, podršku i obuku). Osim toga, optuženi ni u jednom incidentu u kom su pripadnici tih drugih grupa počinili krivična dela nisu igrali nikakvu konkretniju ulogu nego što je pružanje pomoći. Štaviše, sva ta krivična dela počinjena su u kontekstu vojnih operacija. Većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, podseća na zaključke o *mens rea* optuženih (v. poglavlja 6.9 i 6.10), kao i na zaključak da se na osnovu vrste pomoći koju su optuženi pružali Jedinici, grupi s kojom su bili u

---

<sup>5042</sup> V. poglavlje 6.3.3, gde se govori o centru za obuku na Pajzošu.

najtešnjoj vezi, ne može izvesti zaključak o njihovoj krivičnoj odgovornosti za pomaganje i podržavanje. Prema tome, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Picard, iz navedenih razloga ne može da izvede zaključak da su optuženi pomagali i podržavali krivična dela koja su počinili SDG, policija SAO Krajine, Škorpioni ili druge grupe.

---

<sup>5043</sup> V. poglavlje 5.2.

## 7. Dispozitiv

2362. Pretresno veće većinom glasova, uz suprotno mišljenje sudije Picard, zaključuje da Jovica Stanišić **NIJE KRIV** ni po jednoj tački Optužnice. Na osnovu pravila 99(A) Pravilnika, Pretresno veće nalaže da Jovica Stanišić odmah bude pušten iz Pritvorske jedinice Ujedinjenih nacija, čim sekretar Međunarodnog suda obavi neophodne organizacione pripreme za to.

2363. Pretresno veće većinom glasova, uz suprotno mišljenje sudije Picard, zaključuje da Franko Simatović **NIJE KRIV** ni po jednoj tački Optužnice. Na osnovu pravila 99(A) Pravilnika, Pretresno veće nalaže da Franko Simatović odmah bude pušten iz Pritvorske jedinice Ujedinjenih nacija, čim sekretar Međunarodnog suda obavi neophodne organizacione pripreme za to.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavan tekst na engleskom.

Dana 30. maja 2013. godine,  
U Hagu,  
Holandija

/potpis na originalu/

/potpis na originalu/

/potpis na originalu/

---

**sudija Michèle Picard**

---

**sudija Alphons Orie,**  
**predsedavajući**

---

**sudija Elizabeth Gwaunza**

## 8. Suprotno mišljenje sudije Michèle Picard

2364. Ova Presuda odnosi se na veliki broj događaja i aktera i pokriva veliku teritoriju i dug vremenski period; u njoj se govori o skoro celom ratu na području bivše Jugoslavije. Ja ću se usredsrediti na najvažnije aspekte koji se tiču zločinačke namere dvojice optuženih u ovom predmetu. Pre svega, želim jasno da stavim do znanja da se ne slažem ni sa zaključcima o čitavom nizu incidenata deportacije, ali se njima neću dalje baviti u ovom suprotnom mišljenju. Smatram da mnogi zaključci o umešanosti optuženih ne odgovaraju stepenu njihove stvarne umešanosti. Ne tvrdim da se ne slažem sa svim pojedinostima iz konstatacija iznetih u ovoj presudi, već da se ne slažem sa zaključcima koje je donela većina članova Veća.

2365. Ne mogu da se složim s kolegama, koje su procenile da se dokazi kojim raspolažemo mogu tumačiti na više jednako opravdanih načina i da stoga teza da su optuženi imali nameru (*mens rea*) da učestvuju u ostvarivanju zajedničkog cilja udruženog zločinačkog poduhvata (dalje u tekstu: UZP) nije jedino opravdano tumačenje događaja. Ja, naprotiv, smatram da je jedino opravdano tumačenje ogromne količine dokaza koji su predloženi Pretresnom veću to da su optuženi s drugim učesnicima u UZP-u delili nameru da uspostave kontrolu nad regionima na koje se Optužnica odnosi tako što će kriminalnim sredstvima deportovati nesrpsko stanovništvo.

2366. Bliske veze koje su optuženi održavali s kriminalnim grupama koje su počinile zločine, i to ne samo u SAO Krajini nego i u SAO SBZS, RSK i Bosni i Hercegovini, kao i znatna podrška koju su im pružali, pokazuju da su oba optužena imala ključnu ulogu u etničkom čišćenju čiji je cilj bio da se uspostave srpske teritorije, i da su oni to činili hotimično, pošto su delili tu nameru.

2367. Eliminirana je svaka sumnja u vezi s njihovom zločinačkom namerom. Kad su donosile zaključke, moje kolege su dokaze razmatrale pojedinačno, ali da bi se uopšte moglo proceniti kakva je situacija zaista bila, slika se, u to sam duboko ubeđena, mora sagledati u celini.

2368. Isto tako smatram da je neophodno da se ti događaji sagledaju u okviru šireg vojnog i političkog konteksta tog perioda. Pre nego što navedem faktore koje smatram odlučujućim za donošenje takvog zaključka, mislim da treba podsetiti da ova dvojica optuženih nisu vojnici već pripadnici srpske obaveštajne službe čija je dužnost bila da čuvaju bezbednost srpske (a ne savezne) države, a ne da učestvuju u vojnim ili paravojnim operacijama izvan granica



Republike Srbije kao jedinice savezne države. Treba reći da su oni uvek, čak i u prvim danima, kad su sukobi tek počeli da izbijaju, postupali u tajnosti, "s obzirom na međunarodni kontekst", a da je krajem rata arhiva odeljenja koje je vodio Jovica Stanišić gotovo u potpunosti uništena.

2369. Konačno, napominjem da su dvojica optuženih gotovo od samog početka bili umešani u proces koji je doveo do etničkog čišćenja, u vreme kad nije bilo ustanovljeno ni da su Srbi u Hrvatskoj na bilo koji način fizički ugroženi ni da je neophodno osnivati paravojne grupe. Naprotiv, iz dokaza jasno proizlazi da je JNA, kao vojska svih Jugoslovena, imala zadatak da štiti celokupno stanovništvo, bez obzira na etničke razlike, i da je takvu njenu ulogu trebalo jačati, a da je Srbija početkom leta 1991. godine *de facto* iskoristila JNA kako bi ostvarila sopstvene interese. Iz tog razloga, uloga JNA u etničkom čišćenju podudarala se s predviđenim ciljem učesnika u UZP-u, na kojem su oni već bili počeli da rade.

2370. Pošto nemamo neposredne dokaze o tome da su dvojica optuženih želela da ostvare zajednički cilj UZP-a, zaključak o tome možemo da izvedemo iz predočenih posrednih dokaza. Polazeći od onog što je izloženo u Optužnici, ukratko ću razmotriti nameru dvojice optuženih vezanu za događaje u svakom od tri relevantna područja.

#### *SAO Krajina*

2371. Avgusta 1990. godine, posle opštih izbora u Hrvatskoj aprila i maja 1990, SDS je u pojedinim opštinama pobedio na izborima. Ubrzo potom, SDS je u tim opštinama pozvao na referendum, koji je održan avgusta i septembra 1990. i koji je doveo do formiranja SAO Krajine decembra 1990. godine. Maja 1991. godine održana su dva referenduma: jedan u SAO Krajini, koja se izjasnila za ujedinjenje sa Srbijom, a drugi u ostatku Hrvatske, koja se izjasnila za nezavisnost. Dana 25. juna 1991. godine Hrvatska je proglasila nezavisnost. U proleće 1991. godine u SAO Krajini došlo je do oružanih sukoba. Vanceovim planom, koji je potpisan 23. novembra 1991. godine, taj region trebalo je da bude demilitarizovan. Dana 19. novembra 1991. godine tri autonomne oblasti ušle su u sastav RSK.

2372. Podsetiću na neke zaključke Pretresnog veća relevantne za događaje u SAO Krajini.

2373. Tokom 1991. godine pripadnici policije SAO Krajine počinili su ubistva u SAO Krajini i učestvovali u deportovanju 80.000 do 100.000 Hrvata i drugih civila nesrpske nacionalnosti iz SAO Krajine, u periodu od aprila 1991. do aprila 1992. godine.<sup>5044</sup> Iz dokaza

---

<sup>5044</sup> Upućujem na zaključke koje je Pretresno veće iznelo u poglavlju 3.1.7.

proizlazi da je Milan Martić, od maja 1991. na položaju ministra odbrane SAO Krajine,<sup>5045</sup> a od juna 1991. godine na položaju ministra unutrašnjih poslova,<sup>5046</sup> bio nadležan za policiju SAO Krajine u vreme kad su ti zločini počinjeni. Milan Martić je i lično učestvovao u deportaciji nesrba iz SAO Krajine, u okviru koje je i verbalno zastrašivao Hrvate u SAO Krajini, naročito one u Kninu.<sup>5047</sup>

2374. Martić je u nekoliko navrata jasno izrazio nameru da činjenjem zločina prisilno i trajno ukloni većinu nesrpskog stanovništva iz SAO Krajine. On je nedvosmisleno izjavio da je zajednički "život Srba i Hrvata u jednoj državi nemoguć".<sup>5048</sup> Pretresno veće je utvrdilo da je Milan Martić pre napada na Kijevo izdao ultimatum hrvatskom SJB-u u Kijevu, u kom je rekao da su oni onemogućili dalji suživot na srpskim teritorijama SAO Krajine i savetovao civilima da se sklone.<sup>5049</sup> Dalje, prema rečima svedoka JF-039, Martić je posle napada na Saborsko opisao taj kraj kao "spaljenu zemlju" i prokomentarisao to rečima: "sad je ovo čisto srpska zemlja".<sup>5050</sup> Prema rečima istog svedoka, Martić je posle napada na Škabrnju hvalio Boška Dražića za to što su on i njegova jedinica specijalne policije odlično obavili čišćenje Škabrnje i rekao da su "ludi Goran" (Opačić) i njegova braća odlično obavili posao.<sup>5051</sup> Prema rečima svedoka JF-039, Martić je Hrvatima u Kninu rekao da ne očekuju nikakvu pomoć i da odu iz SAO Krajine ako ne mogu da žive po njenim zakonima.<sup>5052</sup>

2375. Pretresno veće zaključilo je da su optuženi bili "tesno povezani" s Milanom Martićem i formiranjem, obučavanjem, finansiranjem i naoružavanjem policije SAO Krajine.<sup>5053</sup> Konkretno, optuženi su, u saradnji s Milanom Martićem, od kraja avgusta 1990. do kraja maja 1991. godine organizovali formiranje policije SAO Krajine i rukovodili njime. Tokom 1991. godine optuženi su organizovali obuku za 350–700 pripadnika policije SAO Krajine i TO-a SAO Krajine u centru za obuku u Golubiću i na kninskoj tvrđavi.<sup>5054</sup> U periodu od decembra 1990. do maja ili juna 1991. godine optuženi su organizovali i logističku podršku policiji SAO Krajine, uključujući nabavku oružja i nadgledanje isporuke oružja i municije Martiću, i rukovodili time. U periodu od decembra 1990. do septembra 1991. godine optuženi su, osim toga, organizovali finansiranje policije SAO Krajine i rukovodili time. Iako je Pretresno veće

<sup>5045</sup> Upućujem na zaključke koje je Pretresno veće iznelo u poglavlju 6.6.2.

<sup>5046</sup> Upućujem na činjenice br. 14 i 17. Činjenice o kojima je presuđeno III, i dokaze koji se podudaraju s tim činjenicama o kojima je presuđeno, čiji je prikaz dat u poglavlju 6.6.2.

<sup>5047</sup> Upućujem na zaključke koje je Pretresno veće iznelo u poglavljima 3.1.7 i 4.4.2.

<sup>5048</sup> Činjenice o kojima je presuđeno III, činjenica br. 39.

<sup>5049</sup> V. poglavlje 3.1.7 u vezi s Kijevom.

<sup>5050</sup> V. svedočenje svedoka JF-039 u vezi s napadom na Saborsko, čiji je prikaz dat u poglavlju 3.1.7.

<sup>5051</sup> V. svedočenje svedoka JF-039 u vezi s napadom na Škabrnju, čiji je prikaz dat u poglavlju 3.1.7.

<sup>5052</sup> V. svedočenje svedoka JF-038 u vezi s Kninom, čiji je prikaz dat u poglavlju 3.1.7.

<sup>5053</sup> Za detaljan prikaz zaključaka Pretresnog veća, v. poglavlja 6.3.2 i 6.6.

<sup>5054</sup> U vezi s tim, upućujem na zaključke koje je Pretresno veće iznelo u poglavlju 6.3.2.

napomenulo da su i drugi, uključujući i JNA/VJ, pomagali u naoružavanju i finansiranju policije SAO Krajine, ja smatram da se time ne negira uloga optuženih u naoružavanju Milana Martića i njegovih snaga. Što se tiče ovog potonjeg, upućujem na izveštaj od otprilike 28. jula 1991. godine, koji je potpisao Franko Simatović i u kom se on Babiću žali na isporuku oružja od strane JNA. Simatović kaže: "*Procenjujemo da bi usled ovakve nekoordinirane raspodele došlo do rascepa u za sada kompaktnoj odbrani Krajine, a da bi partijska milicija svojim nastupom poremetila ravnotežu, koju i onako teško održavamo [...] U slučaju da usled ovakve situacije dođe do poremećaja u odbrani reagovaćemo i na vreme preseći takve aktivnosti*".<sup>5055</sup> Po ovom izveštaju se vidi da optuženi nisu samo pomagali da se SAO Krajina naoruža, već su imali i kontrolu nad time.

2376. Pored tih zaključaka, oslanjam se i na Babićevo svedočenje, čiji je prikaz dat u poglavlju 6.6.2, da je Stanišić maja 1991. godine sugerisao Martiću da ostane u okviru MUP-a kako bi zadržao kontrolu nad policijom Krajine i da je skupština Krajine, time što je postavila Martića i za ministra unutrašnjih poslova i za ministra odbrane, neformalno prihvatila autoritet DB-a Srbije. Svedok C-015 rekao je u svedočenju da je Martić rekao da je Stanišić – zvani Ledeni – njegov "jedini i prvi komandant".<sup>5056</sup> Stanišić je na Martića imao takav uticaj da je na ključne položaje u SAO Krajini mogao da postavlja operativne radnike DB-a Srbije, na primer, Dušana Orlovića, koji je januara 1991. godine postao načelnik DB-a SAO Krajine (a kasnije i pripadnik Jedinice) i koji je bio podređen Stanišiću.<sup>5057</sup> Zahvaljujući tome, Martić je imao samo delimičnu kontrolu nad licima koja je DB polovinom 1991. godine postavljao u Krajini.<sup>5058</sup> Milan Babić je rekao da su posle avgusta 1991. godine među naoružanim grupama na području Krajine *de facto* postojala dva lanca komandovanja.<sup>5059</sup> Jedan je od Predsedništva Jugoslavije i JNA išao do TO-a.<sup>5060</sup> Drugi je išao od DB-a Srbije i MUP-a do policije Krajine, specijalnih dobrovoljačkih jedinica, redovne policije i jedinica DB-a.<sup>5061</sup>

<sup>5055</sup> P2577 (Izveštaj u vezi s događajima u SAO Krajini, sačinjen približno 28. jula 1991. godine), str. 1.

<sup>5056</sup> Svedok C-015, T. 1623-1624, 1684, 1721.

<sup>5057</sup> JF 31 p01000 pa. 11

<sup>5058</sup> P1000 (Svedok JF-031, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 14-15. april 2003. godine), str. 19179.

<sup>5059</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1567; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13129.

<sup>5060</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1567; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13129.

<sup>5061</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1567; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13129.

2377. Da bi se procenila namera optuženih, podsećam da je Pretresno veće zaključilo da su Simatović, Martić i Dušan Orlović pred napad na Lovinac<sup>5062</sup> juna 1991. godine razgovarali o tome da je cilj napada da se Gračac spoji s ostatkom srpske teritorije i da se što veći deo lokalnog stanovništva nagna da ode kako bi se uspostavila čisto srpska teritorija. Simatović je učestvovao u napadu i rukovodio je pripadnicima Jedinice tokom napada.<sup>5063</sup> Svedok JF-039 rekao je u svedočenju da je cilj bio da se tim vozom seljani zastraše i nagnaju da odu iz Lovinca.<sup>5064</sup> Milan Babić je u svedočenju rekao da su ljudi koji su orkestrirali napad na Lovinac, uključujući i Franka Simatovića, palili i pljačkali sela na području Lovinca. Simatović se kasnije čak i hvalio Babiću da su "sve to potabali" u Lovincu. Čak i ako bi se mogao steći utisak da je napad na Lovinac imao ikakav "vojni" cilj, i uprkos tome što napadači "ni[su] uspe[li]"<sup>5065</sup> da zauzmu selo Lovinac i isteraju njegove stanovnike, dokazi o činjenicama koje su izneli svedoci, a koji su relevantni za utvrđivanje *mens rea* napadača, ne ostavljaju, po mom ubeđenju, prostora za sumnju o istinskoj svrsi napada: Simatović, Orlović i Martić nameravali su da deportuju nesrbe iz Lovinca.

2378. Osim obuke koju je Jedinica davala, optuženi su organizovali i njeno učešće u dejstvima u SAO Krajini od juna do avgusta 1991. godine.<sup>5066</sup> Veću nije predloženo dovoljno dokaza na osnovu kojih bi se moglo ustanoviti da su tokom tih dejstava koje je Jedinica vodila 1991. godine činjeni zločini. Uprkos tome, ja smatram da su optuženi tokom tih dejstava pomagali Milanu Martiću u bezobzirnim i detaljno koordiniranim napadima koje je on 1991. godine izvodio protiv uglavnom nebranjениh gradova u SAO Krajini, i da su doprinosili tim napadima, zbog čega je to područje na kraju u velikoj meri ostalo etnički čisto.

2379. Osim toga, Pretresno veće je zaključilo da je Stanišić bio čovek za vezu između Miloševića i Martića jer je prenosio poruke i informacije, ali je napomenulo da je Milošević i s Martićem i s Babićem održavao i direktne kontakte.<sup>5067</sup> Moram, međutim, da skrenem pažnju na svedočenje svedoka JF-039, zasnovano na onim Martićevim postupcima koje je lično video; prema njegovim rečima, "[p]ostajalo je jasno" da su svi kontakti Krajine s Beogradom morali da idu preko Stanišića.<sup>5068</sup> Svedok je rekao da je u najmanje dva ili tri navrata vozio Martića u Stanišićevu kancelariju, da bi ga kasnije pokupio iz Miloševićevog

---

<sup>5062</sup> Upućujem na zaključke koje je Pretresno veće iznelo u poglavlju 3.1.7.

<sup>5063</sup> V. zaključke koje je Pretresno veće iznelo u poglavljima 3.1.7 i 6.3.2.

<sup>5064</sup> V. svedočenje svedoka JF-039, čiji je prikaz dat u poglavlju 3.1.7.

<sup>5065</sup> V. prikaz dat u poglavlju 3.1.7.

<sup>5066</sup> Upućujem na zaključke u vezi s dejstvima u Lovincu, na Plitvicama, u Glini i u Strugi koje je Pretresno veće iznelo u poglavljima 6.3.2 i 3.7.1.

<sup>5067</sup> V. diskusiju u poglavlju 6.8.

<sup>5068</sup> V. diskusiju u poglavlju 6.8.

kabineta u Predsedništvu.<sup>5069</sup> Po mom mišljenju, ti direktni kontakti između Martića i Miloševića mogli su se приметiti tek nakon što je Martić došao na čelo RSK. U svakom slučaju, smatram da to što su između Miloševića, s jedne, i Martića i Babića, s druge strane, postojali direktni kontakti ne menja ništa u mom zaključku da je Stanišić bio kanal veze između tih ljudi i da je omogućavao ili olakšavao kontakt među njima. Da bi imao funkciju kanala veze Stanišić nije morao da bude jedini preko kog se komunikacija odvijala.

2380. Obojica optuženih su u nekoliko navrata u periodu od kraja 1990. do početka 1991. godine bili na području Knina, a Simatović se, prema rečima Milana Babića, na intervenciju Slobodana Miloševića, vratio na to područje u jesen 1991. i ostao tamo sve do kraja 1991. godine.<sup>5070</sup>

2381. Podsećam na zaključak Pretresnog veća da su optuženi, s obzirom na "obim deportacija koje je policija SAO Krajine sprovela 1991. godine, [...] *morali znati za zločine koje je policija SAO Krajine počinila između aprila 1991. i aprila 1992. godine*".<sup>5071</sup> Uprkos tome, optuženi su nastavili da podržavaju Martića i policiju SAO Krajine u njihovim zločinačkim aktivnostima. Imajući u vidu da su obojica optuženih i Milan Martić još od avgusta 1990. godine tesno sarađivali (Martić je Stanišića jedno vreme čak zvao "moj brat" i "potpuno" mu je verovao),<sup>5072</sup> smatram nespornim da obojica optuženih nisu bili samo u potpunosti upoznati s Martićevim postupcima i namerama u vezi sa SAO Krajinom (agent DB-a Orlović, načelnik DB-a SAO Krajine, odgovarao je DB-u Srbije), već i da su sigurno delili njegovu nameru da se nesrpsko stanovništvo, činjenjem zločina, nasilno i trajno ukloni iz SAO Krajine.

#### SAO SBZS

2382. Nesporno je da su veze postojale i između optuženih i raznih grupa i lica koja su 1991. godine omogućavala činjenje zločina ili su činila zločine u SAO SBZS. U vezi s tim usredsrediću se na dokaze o vezama koje su postojale između optuženih i (a) Gorana Hadžića, (b) SDG-a i (c) Ilije Kojića i Radoslava Kostića.

<sup>5069</sup> V. diskusiju u poglavlju 6.8.

<sup>5070</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1426-1431, 1556; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13128, 13161-13164.

<sup>5071</sup> Naglasak dodat.

<sup>5072</sup> P978 (Svedok JF-039, izjava svedoka, 12. septembar 2003. godine), par. 21; P977 (Svedok JF-039, raniji iskaz), str. 2144.

2383. Pretresno veće je zaključilo da su pripadnici SDG-a 1991. i 1992. godine na području SAO SBZS činili zločine ubistva i progona u Čelijama,<sup>5073</sup> u zgradi policije u Dalju<sup>5074</sup> i u centru za obuku u Erdutu.<sup>5075</sup> Osim toga, Veće je zaključilo da su razne formacije, među kojima i TO, policija [SAO SBZS] i SDG, 1991. i 1992. godine činile zločine deportacije i progona na području SAO SBZS,<sup>5076</sup> kao i da je Goran Hadžić 1991. godine učestvovao u formiranju TO-a SAO SBZS.<sup>5077</sup> Iz dokaza dalje proizlazi da je Hadžić 1991. godine bio na čelu Vlade SAO SBZS.

2384. Što se tiče Hadžića, smatram da je većina članova Veća suviše lako odbacila dokaze o vezama koje su postojale između njega i Stanišića. Borislav Bogunović rekao je u svedočenju da je Hadžić, nakon što je imenovan za predsednika SAO SBZS, više puta išao u Beograd kako bi se sastao s Miloševićem i Stanišićem.<sup>5078</sup> Sa tih sastanaka Hadžić se vraćao s instrukcijama za Vladu SAO SBZS.<sup>5079</sup> Prema rečima Milana Babića, Hadžić je u potpunosti bio pod kontrolom Jovice Stanišića.<sup>5080</sup>

2385. Hadžić je bio u bliskoj vezi s optuženima, bilo direktno, bilo preko Kojića i Kostića. Kao i u slučaju Martića u SAO Krajini, Jovica Stanišić je i Hadžiću slao neke njihove operativne radnike za najvažnije položaje. Na primer, Lazar Šarac, koji je radio s Kostićem, koji je izveštaje za DB Srbije potpisivao kao "operativni radnik"<sup>5081</sup> i učestvovao u isporučivanju oružja za SBZS, bio je Hadžićev telohranitelj.<sup>5082</sup>

2386. Najvažniji predstavnici koje je DB Srbije imao u SBZS bili su Kostić i Kojić. Ilija Kojić postavljen je za ministra odbrane septembra 1991. godine. Nije jasno kakav je u to vreme tačno bio njegov položaj u odnosu na MUP. Međutim, poznato je da je on avgusta

---

<sup>5073</sup> V. poglavlje 3.2.1.

<sup>5074</sup> V. poglavlje 3.2.2.

<sup>5075</sup> V. poglavlja 3.2.3, 3.2.4 i 3.2.5.

<sup>5076</sup> V. poglavlje 3.2.6.

<sup>5077</sup> V. poglavlje 6.7.

<sup>5078</sup> V. poglavlje 6.8.

<sup>5079</sup> V. poglavlje 6.8.

<sup>5080</sup> P1877 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Martić*, 15-17, 20-21. februar, kao i 2-3. i 6. mart 2006. godine), str. 1644; P1878 (Milan Babić, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 18-22, 25-26. novembar, kao i 2-4, 6. i 9. decembar 2002. godine), str. 13230.

<sup>5081</sup> V., na primer, P19 (Informacija s potpisom operativnog radnika Lazara Šarca, dostavljena DB-u Srbije, 25. jul 1992. godine); P407 (Informacija s potpisom operativnog radnika Lazara Šarca, dostavljena Jovici Stanišiću, DB Srbije, 23. februar 1993. godine); P2103 (Informacija s potpisom operativnog radnika Lazara Šarca, dostavljena DB-u Srbije, 7. jun 1993. godine); D241 (Informacija dostavljena DB-u Vojvodine, s potpisom operativnog radnika Lazara Šarca, 11. april 1991. godine).

<sup>5082</sup> Borivoje Savić, T. 1803.

1991. godine isporučivao oružje koje je dobio od Stanišića,<sup>5083</sup> kao i da je polovinom jula 1991. godine već bio u kontaktu s Kostićem i da se smatralo da radi za DB Srbije.<sup>5084</sup>

2387. Što se tiče Kostića i Kojića, podsećam na to da je Pretresno veće zaključilo da je Ilija Kojić bio prvi komandant TO-a SAO SBZS, a da je Radoslav Kostić radio za policiju SBZS i da je ujedno bio i zaposlen u DB-u Srbije. Međutim, većina članova Veća smatrala je da joj nisu predočeni dokazi koji nedvosmisleno pokazuju da je Kojić, u svojstvu komandanta TO-a, bio pod uticajem optuženih ili da je postupao po njihovim naređenjima ili uputstvima. Osim toga, većina članova Veća smatrala je da to što je Kostić u dato vreme bio zaposlen u DB-u Srbije samo po sebi ne znači da se njegova dela mogu pripisati optuženima, kao i da nema dokaza koji nedvosmisleno pokazuju da je Kostić imao ikakvu ulogu u formiranju TO-a i policije SBZS. Što se tiče Kojićeve i Kostićeve uloge u naoružavanju snaga SBZS, većina članova Veća nije mogla da zaključi da su oni postupali u ime optuženih ili da su optuženi imali ikakvu ulogu u organizovanju raspodele oružja.<sup>5085</sup>

2388. Smatram da je većina članova Veća pogrešila kad je donela te zaključke i da su Kostić i Kojić činili dela u Stanišićevo ime. Svedok JF-032 rekao je u svedočenju da je Stanišić krajem septembra 1991. godine došao u Dalj da, između ostalih, i s Hadžićem razgovara o situaciji u Vukovaru, kao i da su ga tom prilikom pratili Kojić i Kostić.<sup>5086</sup> Svedok je dalje rekao da je u Beogradu prisustvovao sastanku u vezi s pomoći koju treba uputiti policiji SBZS. Tokom sastanka, Jovica Stanišić ušao je u prostoriju i predstavio se kao načelnik DB-a. U jednom trenutku pojavili su se i Kojić i Kostić i rekli svedoku da se u vezi s opremom i pomoći ubuduće obraća *njima*. Posle velikih isporuka oružja iz Srbije, Ilija Kojić rekao je svedoku da je te isporuke organizovao DB Novi Sad, a da su za prevoz oružja zaduženi Kostić i Šarac.<sup>5087</sup> Svedok JF-030 rekao je u svedočenju da su tokom prvih akcija u SBZS dva čoveka iz DB-a Srbije često posećivala Kojića i izdavala mu uputstva.<sup>5088</sup> Milenko Lemić napisao je u izveštaju da su 16. februara 1993. godine pripadnici rezervnih snaga SVK zauzeli zgradu MUP-a RSK u Vukovaru. Svedok u izveštaju kaže da je SVK u zgradi MUP-a održao sastanak kom su, između ostalih, prisustvovali Arkan, Milan Milanović (zvani Mrgud) i Stevo Bogić (potpredsednik RSK zadužen za rad MUP-a) i na kojem je iznet zahtev da Ilija Kojić

<sup>5083</sup> Borivoje Savić, T. 1758-1759.

<sup>5084</sup> P402 (Svedok JF-032, transkript iskaza u predmetu *Slobodan Milošević*, 29-31. januar 2003. godine), str. 15130-15143; P2091 (Svedok JF-030, izjava svedoka, 21. avgust 2003. godine), par. 7-14; v. P553 (Borislav Bogunović, izjava svedoka, 6. jun 2003. godine), par. 33.

<sup>5085</sup> V. poglavlja 6.7.3 i 6.7.4.

<sup>5086</sup> Svedočenje ovog svedoka razmotreno je u poglavlju 6.9, a Pretresno veće je navelo da se njime ne može sa sigurnošću dokazati veza između optuženih i Kojića.

<sup>5087</sup> V. poglavlja 6.7.3 i 6.7.4.

<sup>5088</sup> V. poglavlje 6.4.4.

(pomoćnik ministra unutrašnjih poslova RSK) i drugi budu smenjeni zbog navodne saradnje s RDB-om MUP-a Srbije.<sup>5089</sup> U obaveštajnom izveštaju koji je u spis kao dokazni predmet P1652, s početka jula 1995. godine, kaže se da su Kojić, Mrgud i Arkan, uz podršku MUP-a Srbije, "spreči[li] odlazak novca u Knin", kao i da Kojić i Mrgud za sve odluke "id[u] na referisanje u MUP Srbije (Jovica Stanišić)".<sup>5090</sup> Uticaj koji je Stanišić preko Kostića imao u SBZS veoma je očigledan u jednoj situaciji s početka avgusta 1991. godine, kada je Kostić policiji i Vladi SAO SBZS izdao naređenje da se presele u Dalj.<sup>5091</sup>

2389. Što se tiče SDG-a, Pretresno veće je zaključilo da su između te grupe i optuženih postojale brojne veze. U te zaključke spadaju i sledeći: (i) DB Srbije finansirao je učešće SDG-a u operaciji "Pauk" 1994/1995. godine, u operaciji u Trnovu/na Treskavici 1995. godine, u operacijama u Banjaluci 1995. godine i u SBZS 1995. godine, tako što je isplaćivao dnevnicu određenom broju pripadnika SDG-a; (ii) DB Srbije plaćao je pripadnike SDG-a mimo konkretnih dejstava u periodu od 1994. do 1995. godine; (iii) DB Srbije podržavao je SDG u operaciji "Pauk" 1994/1995. godine tako što je bio prisutan na terenu i angažovan u štabu operacije "Pauk"; (iv) DB Srbije podržavao je SDG u operaciji u Trnovu/na Treskavici 1995. godine preko predstavnika JATD Vasilija Mijovića, koji je bio na terenu; (v) DB Srbije opremio je SDG tokom operacije u SBZS 1995. godine, tako što je, između ostalog, najmanje u dva navrata opremio pripadnike SDG-a municijom i uniformama; (vi) DB Srbije pružao je podršku SDG-u mimo konkretnih dejstava u periodu od 1994. do 1995. godine tako što je njegovim pripadnicima obezbeđivao zdravstvenu zaštitu; (vii) Simatović je organizovao učešće SDG-a u operaciji "Pauk" 1994/1995. godine; i (viii) Simatović je organizovao učešće SDG-a u operaciji u Trnovu/na Treskavici 1995. godine.<sup>5092</sup>

2390. S tim u vezi, uzimam u obzir i druge dokaze koje je većina članova Veća, iz raznih razloga, odbila kao nedovoljno ubedljive. Na primer, svedok JF-030 rekao je da su Arkan i još dva pripadnika DB-a Srbije nekoliko dana posle napada na Dalj ispred škole u Borovu Selu pokazali legitimacije MUP-a i rekli da su iz DB-a Srbije.<sup>5093</sup> Borivoje Savić rekao je u svedočenju da se s Arkanom upoznao u Beogradu 16. maja 1991. godine i da mu je Arkan rekao da je *Jovica Stanišić njegov šef*.<sup>5094</sup> Na ovom mestu podsećam da je za Arkana konstatovano da je odgovoran za velik broj izrazito okrutnih zločina počinjenih u SBZS.

<sup>5089</sup> V. poglavlja 6.7.3 i 6.7.4.

<sup>5090</sup> V. poglavlje 6.5.3.

<sup>5091</sup> P401 (Svedok JF-032, izjava svedoka, 17. maj 1999. godine), str. 6.

<sup>5092</sup> V. poglavlja 6.4 i 6.5.

<sup>5093</sup> V. poglavlje 6.4.3 u vezi sa SAO SBZS 1991. godine.

<sup>5094</sup> V. poglavlje 6.4.3 u vezi s opštom strukturom SDG-a.



Moramo se zapitati da li je Stanišić polovinom 1991. godine mogao da zna Arkanov mentalni sklop? Jedan izveštaj DB-a Srbije od 7. januara 1991. godine nedvosmislen je po tom pitanju. U dokaznom predmetu P1646 na pet stranica detaljno se iznose krivična dela koja je Arkan lično počinio od 1966. godine, a u njih spadaju silovanje (još 1967. godine), oružana pljačka, otmica i ubistvo, a pominje se i hladnokrvnost s kojom je Arkan počinio jedno od ubistava za koja je osuđen. U izveštaju se navode i brojni sudski postupci u kojim je Arkan bio optužen i proglašen krivim za veoma teška krivična dela.

2391. Želim da naglasim da Savić nije jedini koji je u svedočenju govorio o bliskom odnosu između Stanišića i Arkana. Borislav Bogunović rekao je da je Arkan bio podređen MUP-u Srbije i Stanišiću.<sup>5095</sup> U dokaznom predmetu P1075, obaveštajnom izveštaju VJ iz maja 1997. godine, navodi se da je SDG bio jedna od paravojnih jedinica koja je od početka rata 1991. godine bila angažovana na teritoriji RSK i Republike bosanskih Srba, da je SDG bio i ostao u direktnom kontaktu s DB-om i MUP-om Srbije ili je bio angažovan u okviru specijalnih jedinica DB-a ili MUP-a.<sup>5096</sup> Svedokinja JF-057 rekla je u svedočenju da je jedan pripadnik SDG-a s nadimkom Kale, koji je sedamdesetih i osamdesetih radio s Arkanom, rekao da je Arkan pre početka rata, 1991. godine, bio agent DB-a SFRJ koji je radio izvan SFRJ.

#### *Bosna i Hercegovina*

2392. I operacije u Bosni i Hercegovini u kojima su dvojica optuženih učestvovali govore o njihovoj nameri. Te bi operacije trebalo analizirati u kontekstu šest strateških ciljeva koje je rukovodstvo bosanskih Srba utvrdilo i formulisalo u pismenom obliku 12. maja 1992. godine, i to cilja da se bosanski Srbi razdvoje od druge dve nacionalne zajednice i cilja da se povežu srpske teritorije, uključujući i posavski koridor ili drinski koridor.

2393. Podsećam na zaključke Veća da su i sami pripadnici Jedinice činili zločine i u opštini Bosanski Šamac i u opštini Doboj. Pretresno veće izvelo je sledeće zaključke: početkom 1992. godine pripadnici Jedinice počinili su krivična dela ubistva, deportacije i prisilnog premeštanja u opštini Bosanski Šamac i krivična dela deportacije i prisilnog premeštanja u opštini Doboj.<sup>5097</sup> Optuženi su tokom perioda na koji se odnosi Optužnica organizovali formiranje Jedinice i rukovodili njime, organizovali su učešće Jedinice u nizu dejstava u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini (uključujući i Bosanski Šamac i Doboj), a organizovali su i finansiranje i logističku podršku Jedinice, kao i druge vrste znatne pomoći ili podrške Jedinici

---

<sup>5095</sup> V. poglavlje 6.4.3 u vezi sa SAO SBZS 1991. godine.

<sup>5096</sup> V. poglavlje 6.4.3 u vezi s opštom strukturom SDG-a.

<sup>5097</sup> Upućujem na zaključke koje je Pretresno veće iznelo u poglavljima 3.4.1, 3.4.2 i 3.5.2.

i rukovodili time.<sup>5098</sup> Najkasnije od septembra 1991. godine optuženi su imali komandu nad Jedinicom i rukovodili su njenim angažovanjem i aktivnostima vezanim za obuku, i to preko vodećih pripadnika Jedinice koji su delovali u ime optuženih i bili im direktno podređeni.<sup>5099</sup> S tim u vezi, smatram da je naročito važno to što su među počiniocima pomenutih zločina bili i Dragan Đorđević i Radojica Božović, istaknuti pripadnici Jedinice, koji su krajem 1991. godine bili u centru za obuku u Ležimiru kad je Simatović pripadnicima Jedinice rekao da će naređenja primiti samo od njega ili od Stanišića.<sup>5100</sup> Pošto je u trenutku kad su počinjeni zločini u Bosanskom Šamcu Jedinica bila privremeno podređena JNA, smatram da je relevantno to što je i JNA činila zločine u Bosanskom Šamcu. Mislim da činjenica da je Jedinica bila podređena JNA ukazuje na to da su optuženi saradivali s drugim srpskim snagama koje su takođe činile zločine i da ne utiče na kontrolu optuženih nad Jedinicom. S tim u vezi pozvala bih se i na svedočenja svedoka JF-047 i svedoka JF-005, koji su rekli da je Simatović obišao centar za obuku Jedinice na Pajzošu i centar na Ozren u.

2394. I u opštini Bosanski Šamac i u opštini Doboju optuženi su organizovali obuku drugih grupa od strane pripadnika Jedinice, a te grupe su potom činile zločine. Konkretno, što se tiče opštine Bosanski Šamac, Pretresno veće je zaključilo da su optuženi organizovali obuku lica srpske nacionalnosti u centru Jedinice za obuku na Pajzošu, kao i da je 18 lokalnih Srba obučavanih u Iloku počinilo zločin deportacije u opštini Bosanski Šamac.<sup>5101</sup> Što se tiče opštine Doboju, Pretresno veće je zaključilo da su optuženi 1992. godine u centru Jedinice za obuku na Ozrenu i u Vili, u Doboju, organizovali obuku policijskih jedinica, jedinica JNA i paravojnih grupa poznatih kao Karagini ljudi i Miće. Obuka je obuhvatala korišćenje ljudi kao živog štita.<sup>5102</sup>

2395. Jedinica (prema rečima oficira JNA, gomila bandita i plaćenika) upućena je u Bosanski Šamac 11. aprila 1992. godine helikopterima JNA, i 17. aprila zauzela je grad ne naišavši na ozbiljniji otpor. Tokom tih "vojnih dejstava" i posle njih došlo je do mnogih slučajeva nasilničkog ponašanja, koje s vojnog stanovišta nije bilo neophodno i koje se može objasniti samo željom pripadnika Jedinice da terorišu stanovništvo kako bi ga nagnali da ode iz grada, što se na kraju i dogodilo.

<sup>5098</sup> Upućujem na zaključke u vezi s Jedinicom koje je Pretresno veće iznelo, između ostalog, u poglavljima 6.3.2 i 6.3.3, gde se govori o centrima za obuku u Ležimiru, na Pajzošu i u Doboju.

<sup>5099</sup> Upućujem na zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru, koje je Pretresno veće iznelo u poglavlju 6.3.3.

<sup>5100</sup> Upućujem na zaključke u vezi s centrom za obuku u Ležimiru, koje je Pretresno veće iznelo u poglavlju 6.3.3.

<sup>5101</sup> Upućujem na zaključke u vezi s centrom za obuku na Pajzošu, koje je Pretresno veće iznelo u poglavlju 6.3.3, i na zaključke iz poglavlja 3.4.2 i 4.4.2.

<sup>5102</sup> Upućujem na zaključke Pretresnog veća u vezi s centrima za obuku na Ozrenu i u Vili.

2396. Grad Doboj nije ozbiljnije branjen. Doboj je Srbima tako brzo pao u ruke (3. maja 1992. godine za manje od pet sati) da se nužno postavlja pitanje da li je bilo potrebno da se Jedinica angažuje na tom mestu i da tu ostane. Mnoge zločine u gradu Doboj i u opštini počinile su paravojne grupe, naročito Crvene beretke. Crvene beretke došle su 1992. godine i osnovale su centre za obuku za sopstvene potrebe, ali i za potrebe drugih paravojskih formacija koje su bile u tom kraju. U periodu od 3. do 7. maja 1992. godine srpsko stanovništvo najpre je odvojeno od muslimanskog, a potom su Muslimani deportovani. Jasno je da se u toj opštini cilj tih vojnih dejstava podudara sa zločinačkim ciljem. To važi za gotovo sve zločine, ali je u slučaju Doboja najočiglednije. Za nameru učesnika u udruženom zločinačkom poduhvatu važna je i činjenica da su u ovaj grad upućene Crvene beretke, koje su neposredno pre toga počinile niz zločina i deportovale nesrpsko stanovništvo iz Bosanskog Šamca. To nije moglo biti ni slučajno ni motivisano samo vojnim ciljevima. Činjenica da su optuženi znali da je njihova Jedinica učestvovala u zločinima počinjenim u Bosanskom Šamcu i činjenica da su je oni ubrzo potom poslali u Doboj svedoče o njihovoj nameri.

2397. Što se tiče Zvornika, Pretresno veće je zaključilo da je SDG počinio zločine ubistva, deportacije i progona, kao i da je TO Zvornik, između ostalih, u toj opštini 1992. godine počinio krivično delo deportacije.<sup>5103</sup> Podsećam na incident deportacije u selima Kozluk i Skočić, tokom kojeg je, između ostalih, Marko Pavlović, koji je potpisivao naređenja za deportaciju, civilnom nesrpskom stanovništvu uputio ultimatum da ode.<sup>5104</sup> Podsećam i na svedočenje svedoka JF-061, koji je rekao da je Marko Pavlović, u svojstvu načelnika TO-a, koordinirao sve oružane snage i paravojne formacije koje su delovale u Zvorniku. Na sastanku održanom 30. juna 1992. godine Mladić je zabeležio da je Pavlović rekao da su "dobrovoljačke formacije imale izuzetan uspeh, a bile pod vođstvom Šešelja i Arkana".

2398. Pretresno veće je dalje zaključilo da su između optuženih i SDG-a postojale očigledne veze. O tome sam već govorila. Smatram da te veze ukazuju na to da su između obojice optuženih i SDG-a postojale veze tokom čitavog perioda na koji se odnosi Optužnica. S tim u vezi pozvala bih se i na svedočenje svedokinje JF-057, koja je rekla: "Arkan je uvek govorio da, bez naređenja Državne bezbednosti, Tigrovi nigde ne idu".<sup>5105</sup>

2399. U poglavlju 6.7.5 Pretresno veće razmotrilo je svedočenje svedoka JF-026, koji je rekao da je Branko Grujić, predsednik privremene vlade, postavio Marka Pavlovića na mesto

<sup>5103</sup> Upućujem na zaključke koje je Pretresno veće iznelo u poglavljima 3.8.1, 3.8.2 i 4.4.2.

<sup>5104</sup> Svedok JF-061, T. 10959.

<sup>5105</sup> Upućujem na diskusiju Pretresnog veća o tom svedočenju, iznetu u poglavlju 6.4.4 u vezi s Bosnom i Hercegovinom tokom 1992. godine.

komandanta štaba TO-a za Srpsku opštinu Zvornik, a da je Pavlovića krajem 1991. godine u Mali Zvornik doveo Rade Kostić. Svedok smatra da je Pavlović bio "obaveštajac srpskog MUP-a" i napominje da se Pavlović Kostiću ponekad obraćao sa "šefe". U istom poglavlju Pretresno veće razmatralo je i svedočenje svedoka JF-061, koji je rekao da se Pavlović na prvom sastanku lokalnog stanovništva sa Srbima predstavio kao pripadnik DB-a Srbije upućen iz Beograda da sredi situaciju u Zvorniku. Na osnovu toga, Pretresno veće je zaključilo da je Pavlović "možda radio za DB Srbije".

2400. Nemam sumnje u to da je Pavlović radio za DB Srbije. S tim u vezi, podsećam na Mladićevu dnevničku belešku, sačinjenu tokom sastanka od 30. juna 1992. godine, da je Pavlović bio u Kninu i Borovu i da je radio s Kapetanom Draganom.<sup>5106</sup> Većina članova Veća smatrala je da je tvrdnja svedoka JF-026 da je Kostić "doveo" Pavlovića u Zvornik "neodređena" i da se može tumačiti na različite načine. Imala sam u vidu i svedočenje svedoka B-161, čiji je prikaz dat u poglavlju 6.7.6, prema kojem je Pavlović jednom prilikom viđen u kancelariji Milana Tepavčevića, Stanišićevog zamenika. S tim u vezi, naročito sam uzela u obzir tvrdnju svedoka B-161 da je Tepavčević "bio dosta, dosta blizak" s Pavlovićem. Po mom mišljenju, na osnovu pomenutih izjava svedoka JF-026 i svedoka JF-061 može se utvrditi postojanje potrebne veze između Pavlovića i DB-a Srbije, pa tako i obojice optuženih. Taj moj zaključak zasniva se i na zaključku koji je Pretresno veće iznelo u poglavlju 6.7 da je Kostić bio zaposlen u DB-u Srbije. Po mom mišljenju, pomenute Kostićeve i Pavlovićeve veze s DB-om dovoljno jasno pokazuju da je njih u Zvornik poslao Stanišić, sa zadatkom da kontrolišu opštinu, a da su oni ga izvršavali tako što su činili zločine. Na osnovu toga mogu dalje da zaključim da je Stanišić, koristeći Kostića kao "sredstvo", postavio Pavlovića na komandni položaj u TO-u Zvornik, kako bi se ostvarila svrha udruženog zločinačkog poduhvata.

2401. U poglavlju 6.7.6 Pretresno veće razmotrilo je svedočenje svedoka JF-026 o tome da li su Kostić i Pavlović bili uključeni u organizovanje prevoza oružja, do kog je došlo kad je potpisan sporazum o prekidu vatre u Hrvatskoj. Prema rečima svedoka JF-026, Kostić je krajem jeseni 1991. ili početkom 1992. godine učestvovao i u organizovanju prevoza 100–300 komada oružja iz Beograda u Zvornik. Dalje, Pretresno veće razmotrilo je svedočenje svedoka B-161, koji je rekao da je Pavlović odigrao najznačajniju ulogu u naoružavanju srpskih paravojnih i drugih jedinica. Pretresno veće je zaključilo da su dokazi iz druge ruke koje je svedok JF-026 predočio o tome da je Pavlović zajedno s načelnikom DB-a u Loznici

---

<sup>5106</sup> Izvod iz Mladićevih dnevnika, str. 7.

organizovao distribuciju oružja nedovoljno utemeljeni. Iako je prihvatilo mogućnost da su Kostić i Pavlović učestvovali u organizovanju isporuke oružja TO-u Zvornik i da je Pavlović bio u kontaktu s Milanom Tepavčevićem, Pretresno veće, u odsustvu drugih dokaza o ulozi koju su optuženi imali u tim aktivnostima naoružavanja, nije moglo da izvede zaključak da se Kostićevi i Pavlovićevi postupci mogu pripisati optuženima. S obzirom na veze između Kostića, Pavlovića i DB-a Srbije, smatram da nisu potrebni dokazi o direktnoj ulozi optuženih da bi se pokazalo da su oni bili umešani u te aktivnosti naoružavanja. Tezu da su Kostić i Pavlović samoinicijativno odlučili da naoružaju TO Zvornik smatram neuverljivom. Isto tako ne smatram da su oni mogli odlučiti da *to oružje obezbedi DB Srbije*. Ne vidim kako bi ijedan od ovih zaključaka mogao biti razuman. Zato zaključujem da jedino razumno tumačenje dokaza jeste da su optuženi preko Kostića i Pavlovića znatno doprineli činjenju zločina u Zvorniku i da su i sami imali nameru da oni budu počinjeni.

#### *Zaključak*

2402. Smatram da se na osnovu dokaza razmotrenih u Presudi van razumne sumnje može utvrditi da su optuženi:

- formirali najmanje jednu paravojnu jedinicu koja je delovala tokom celog rata. Jedinica je imala ključnu ulogu u etničkom čišćenju u Hrvatskoj i činila je krivična dela sa ciljem da se nesrpsko stanovništvo deportuje s velikih područja;
- osnivali centre za obuku, od kojih je prvi bio centar u Golubiću. U tim centrima obučavana je paravojna jedinica optuženih, Jedinica, ali i policija SAO Krajine i drugi;
- angažovali Jedinicu znajući da je ona, zajedno s drugima, već počinila krivične radnje u mnogim vojnim dejstvima sa zločinačkim ciljem;
- imali i održavali kontrolu nad ljudima koji su bili direktno odgovorni za etničko čišćenje, kao što su Martić, Arkan i Hadžić, i stavljali im na raspolaganje sredstva za ostvarivanje njihovih ciljeva i usmeravali ih u izvršenju njihovog zadatka;
- aktivno saradivali s Karadžićem i Mladićem tako što su im svoje ljude stavljali na raspolaganje za potrebe dejstava u kojima su nesrbi deportovani s teritorija koje su Karadžić i Mladić hteli da kontrolišu;
- sve vreme znali da se zločini čine i da će se činiti i da ljudi umešani u te zločine imaju nameru da ih čine. Sve je rađeno uz punu svest o posledicama koje će ti zločini imati po civilno stanovništvo.

*Prevod*

2403. Želela bih da naglasim i da su, osim operacije "Pauk", operacije u kojima su optuženi učestvovali direktno, tako što su angažovali Jedinicu, ili indirektno, tako što su angažovali druge paravojne grupe, kao što su policija SAO Krajine ili SDG, sve imale za cilj preuzimanje kontrole nad teritorijom putem deportovanja nesrpskog stanovništva. Sva nesrpska sela i gradovi na teritorijama na koje su srpske vlasti polagale pravo osvajani su sistematično. U mnogim slučajevima otpora skoro da i nije bilo. Civilno stanovništvo uvek je bilo meta, što znači da je cilj etničkog čišćenja postignut.

2404. Jedini zaključak koji mogu da izvedem jeste da je u ovom slučaju ostvaren cilj udruženog zločinačkog poduhvata i da su optuženi tome doprineli svesno i u znatnoj meri. Oni su svojim postupcima nameravali da doprinesu ostvarenju zajedničkog zločinačkog cilja.

*Pomaganje i podržavanje*

2405. Ne slažem se sa zaključkom mojih kolega da se na osnovu dokaza ne može van razumne sumnje ustanoviti da su optuženi krivi za pomaganje i podržavanje zločina počinjenih u SAO Krajini, SAO SBZS (i kasnije u RSK) i Bosni i Hercegovini. Iako smatram da je Žalbeno veće u predmetu *Perišić* primenilo suviše restriktivan kriterijum, mislim da postupci optuženih ispunjavaju uslov "konkretne usmerenosti", čak i ako na konkretne činjenice u ovom predmetu primenimo važeće kriterijume za pomaganje i podržavanje. Optuženi su imali direktnu kontrolu nad "svojom" Jedinicom, kao i nad zločinima koje je ona počinila, a uz to su pružali znatnu i svesnu podršku drugim paravojsnim grupama, kao što su SDG i policija SAO Krajine, koje su, kako je Pretresno veće zaključilo, činile zločine navedene u Optužnici, što mene navodi na jedini razuman zaključak da su postupci obojice optuženih bili konkretno usmereni na činjenje zločina za koje se terete.

*Konačni zaključak*

2406. Optuženi u ovom predmetu svesno su finansirali i naoružavali kriminalce, i čak ih obučavali da koriste nelegalna sredstva ratovanja (žive štitove) kako bi mogli počiniti zločine za koje su optuženi znali (većina članova Veća kaže: *morali znati*) da će ih ti ljudi na kraju i počiniti. Ako ne možemo da zaključimo da su optuženi pomagali i podržavali te zločine, bojim se da smo došli do mračnog trenutka za međunarodno pravo, trenutka kada se, kako je to 1949. rekao časni sudija Robert H. Jackson, "zakona boje samo obični ljudi i kad on važi samo za sitna zlodela".<sup>5107</sup> Čak i ako se na osnovu dokaza može ustanoviti "samo" da su optuženi bili ravnodušni prema tome što se ti gnusni zločini čine da bi se ostvario njihov

*Prevod*

krajnji "vojni" cilj, mislim da je većina članova Veća pogrešila kad ih je oslobodila svih optužbi.

Sačinjeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavan tekst na engleskom.

Dana 30. maja 2013. godine,  
U Hagu,  
Holandija

/potpis na originalu/

---

**sudija Michèle Picard**

---

<sup>5107</sup> Robert H. Jackson, Nuremberg in Retrospect: Legal Answers to International Lawlessness [Nirnberg u retrospektivi: pravni odgovori na bezakonje], iz obraćanja kanadskoj advokatskoj komori, Banff, Alberta, 1. septembar 1949. godine.

### 9. Izdvojeno mišljenje sudije Alphonsa Orijeja

2407. S poštovanjem primam k znanju da se sudija Picard u mnogim tačkama ne slaže s mišljenjem većine članova Veća. Oslobađajuća presuda po pravilu ne iziskuje duže obrazloženje. Naročito ako se na osnovu dokaza prosto ne može izvesti nijedan drugi zaključak nego da optužene treba osloboditi krivice, o tome se dalje ne mora mnogo govoriti. Međutim, ako je jedan od sudija na osnovu dokaza došao do uverenja da oni govore u prilog osuđujućoj presudi, dok su druge sudije zaključile da bi bilo pravično da se donese oslobađajuća presuda, to znači da tumačenje i procena dokaza, kao i težina koja će im se pripisati, možda zavređuju dodatnu pažnju. U obrazloženom mišljenju u Presudi navedeni su svi faktori koji su većinu članova Veća naveli da izrekne ovakvu presudu. Ja, međutim, smatram da treba zasebno da izložim kako sam, prilikom većanja, rezonovao i koji su me argumenti naveli na zaključak da optuženima treba izreći oslobađajuću presudu. Osim toga, izdvojeno mišljenje prilažem i da bih jasnije prikazao šta bi, po mom mišljenju, moglo biti razumno alternativno tumačenje dokaza (alternativno u odnosu na tumačenje koje je iznela sudija Picard), u smislu zaključaka koji se mogu izvesti iz dela i ponašanja optuženih. Potom ću ukratko reći nešto o pravnim problemima vezanim za primenu standarda *mens rea* za udruženi zločinački poduhvat.

2408. Pretresno veće je u Presudi ustanovilo da je tokom perioda na koji se odnosi Optužnica počinjen znatan broj zločina, među kojima i ubistvo (i kao kršenje zakona i običaja ratovanja i kao zločin protiv čovečnosti) i deportacija, prisilno premeštanje i progon kao zločini protiv čovečnosti. Pretresno veće je dalje zaključilo da su počiniooci tih zločina pre i tokom dejstava u kojima su učestvovali i tokom kojih su ti zločini počinjeni često dobijali razne vidove podrške za svoje aktivnosti. U tu podršku spadalo je formiranje jedinica, obučavanje, opremanje, finansiranje, organizovanje angažovanja i rukovođenje. Pretresno veće zaključilo je da su optuženi u nekim slučajevima bili direktno odgovorni za pružanje takve podrške, a često su i na druge načine učestvovali u njoj.

2409. Zašto optuženi onda, uprkos svemu što je rečeno, ne snose individualnu krivičnu odgovornost za te zločine? Zločine koji su često bili gnusni i koji su imali nezamisliv uticaj na živote mnogih ljudi? Osećam potrebu da, tamo gde sudija Picard izvodi drugačije zaključke o individualnoj krivičnoj odgovornosti optuženih, detaljnije objasnim zašto se na osnovu dokaza nisam van razumne sumnje uverio da su ispunjeni svi uslovi da bi se smatralo da optuženi snose individualnu krivičnu odgovornost.



2410. Prilikom zauzimanja regiona, gradova i sela srpske snage nailazile su na slabiji ili na jači otpor, od skoro nikakvog do žestokog. Ponekad su vojna dejstva neprijateljskih snaga bile povod za vojne aktivnosti srpskih snaga.<sup>5108</sup> U potpunosti se slažem sa zaključkom da je uspostavljanje i održavanje srpske vojne i civilne kontrole često bilo praćeno činjenjem zločina, uključujući zločine protiv čovečnosti. Takve se konstatacije u Presudi mogu naći na više mesta. Ako želimo detaljno da analiziramo činjenice u ovom predmetu, moramo imati u vidu da su ta dejstva imala dva aspekta.

2411. Formiranje srpskih jedinica, njihova obuka, podrška koja im je pružana, finansiranje, snabdevanje ili organizovanje njihovog angažovanja i rukovođenje tim jedinicama u borbenim dejstvima, što je sve detaljno opisano u Presudi, samo po sebi je išlo u prilog ostvarenju teritorijalnih pretenzija koje su srpske vođe imale na velike delove Hrvatske i Bosne i Hercegovine. To je možda doprinelo i prisilnom i trajnom uklanjanju većine nesrpskog stanovništva s tih područja i zločinima činjenim u tom cilju.

2412. Ako su dejstva bila praćena činjenjem zločina koji su doveli do odlaska nesrpskog stanovništva, ima li potrebe da se utvrđuje da li je namera optuženih bila ograničena na uspostavljanje i održavanje srpske vojne i civilne kontrole ili je išla dalje od toga? Nije li dovoljno to što su optuženi znali da postoji realna opasnost da će snage, koje su u raznim prilikama već pokazale sklonost ka kriminalnom ponašanju, počiniti zločine tokom dejstava? Snage koje su, kako je to objašnjeno u Presudi, povremeno bile pod njihovom kontrolom? Da li je bitno da li su optuženi imali nameru da zločini budu počinjeni kako bi se postigao zajednički cilj prisilnog i trajnog uklanjanja većine nesrpskog stanovništva ili su samo znali da postoji verovatnoća da će u operacijama koje oni podržavaju ti zločini biti počinjeni i bili ravnodušni prema tome? Pravno gledano, to jeste bitno.

2413. Mnogi dokazi o formiranju, obučavanju, organizovanju angažovanja, finansiranju, snabdevanju, podržavanju srpskih snaga i rukovođenju njima tiču se praktičnih pitanja, na primer: ko je obezbeđivao oružje, kako su formirani centri za obuku, ko je koga obučavao, odakle je dolazio novac, pod čijom su komandom delovale srpske snage i kome su bile podređene u kontekstu date operacije. Sve te aktivnosti podudaraju se s pružanjem podrške ili uspostavljanjem i održavanjem srpske vojne i civilne kontrole ili omogućavanjem činjenja zločina čiji je cilj bilo ostvarivanje zajedničkog cilja, ili oboma. Po mom mišljenju, uspostavljanje i održavanje srpske vojne i civilne kontrole ne podrazumeva nužno iseljavanje nesrpskog stanovništva. U tom smislu, čak i ako bi se zaključilo da je uspostavljanje i

---

<sup>5108</sup> V., na primer, operacija u Skelanima 1993. godine; v. poglavlje 6.3.3 u vezi sa centrom za obuku u Skelanima.

održavanje srpske vojne i civilne kontrole bilo praćeno zločinima kao što je deportacija, i dalje bi trebalo utvrditi da li je namera optuženih podrazumevala oba ta aspekta datih operacija. Da li je jedino razumno tumačenje dokaza to da su optuženi delili zajednički zločinački cilj? Ja smatram da postoji i jedno drugačije tumačenje koje se ne može odbaciti kao nerazumno.

2414. Optužbe u ovom predmetu iznete su pre svega u kontekstu koncepta udruženog zločinačkog poduhvata. Krivična odgovornost po osnovu udruženog zločinačkog poduhvata postoji ukoliko su učesnici u njemu nameravali da ostvare zajednički cilj putem činjenja zločina za koje ih Optužnica tereti. Na osnovu merodavnog prava izloženog u Presudi već se može zaključiti da *dolus eventualis* ne ispunjava uslov *mens rea* za učesnika u udruženom zločinačkom poduhvatu.<sup>5109</sup> Tužilaštvo mora van razumne sumnje da dokaže da su učesnici, konkretno, optuženi u ovom predmetu, delili nameru da se većina nesrpskog stanovništva prisilno i trajno ukloni iz velikih delova Hrvatske i Bosne i Hercegovine, i to u najmanju ruku deportacijom i prisilnim premeštanjem.<sup>5110</sup> Kad se to utvrdi, individualna krivična odgovornost može se proširiti i tako što će se u obzir uzeti zločini koje su učesnici udruženog zločinačkog poduhvata mogli predvideti (takozvani kriterijum za treći oblik UZP-a). Krivična odgovornost za zločine koji su bili predvidljiva posledica zločina za čije je činjenje postojala namera može se pripisati samo ako je najpre ustanovljeno da je postojala namera da se počine "ključni zločini" u okviru udruženog zločinačkog poduhvata (takozvani prvi oblik UZP-a). U protivnom bi se izgubila razlika između koncepta prvog i trećeg oblika UZP-a, a pojam udruženog zločinačkog poduhvata mogao bi se primenjivati na još širi spektar slučajeva.

2415. U nekim slučajevima se na osnovu dokaza može izvesti zaključak da su optuženi znali da postoji verovatnoća da će tokom dejstava biti počinjeni zločini. Pomoć koju su optuženi pružali putem priprema i podrške doprinela je tim dejstvima. Po mom mišljenju, dokazi ukazuju na to da su optuženi mogli biti ravnodušni prema činjenju bilo kakvih zločina tokom tih dejstava. Međutim, to nije dovoljno da bih se van razumne sumnje uverio u to da su optuženi imali nameru da ti zločini budu počinjeni. To ne bi bio jedini razuman zaključak koji se može izvesti iz predloženih dokaza. Jednako razuman, po mom mišljenju, bio bi i zaključak da su optuženi želeli da pomognu da se uspostavi i održi srpska vojna i civilna kontrola i da

<sup>5109</sup> Zločinačka namera često obuhvata i nehat, poznat i kao *dolus eventualis*. Ne postoji jasna definicija pojma *dolus eventualis*, ali on se može shvatiti na sledeći način: ako je neko lice svesno toga da postoji znatna verovatnoća da bi njegovi postupci mogli dovesti do određenog rezultata, ali uprkos tome istrajava u takvim postupcima, to se lice može smatrati krivično odgovornim za namerno izazivanje tog rezultata, bez obzira na to da li je ono želelo taj rezultat.

<sup>5110</sup> To su "ključni zločini" alternativne optužbe za treći oblik UZP-a. "Ključni zločini" za optužbe za prvi oblik UZP-a obuhvataju i ubistvo i progono. Međutim, napominjem da se ubistvo takođe stavlja na teret kao sredstvo deportacije i prisilnog premeštanja.

im je možda bilo svejedno da li će nesrpsko stanovništvo ostati u onim oblastima Hrvatske i Bosne i Hercegovine koje su bile pod srpskom vlašću (i možda biti tlačeno), dokle god su oni na vlasti.

2416. Moj zadatak nije da procenim šta je namera optuženih *mogla biti*, nego da procenim da li na osnovu dokaza mogu *van razumne sumnje* da ustanovim šta je ta namera bila. Moguće je da su se optuženi prećutno zalagali ne samo za uspostavljanje i održavanje srpske vojne i civilne kontrole nego i za stvaranje čisto srpskih područja putem prisilnog i trajnog uklanjanja nesrpskog stanovništva. Međutim, dokazi o tome nisu jasni. Iz njih se vidi da su optuženi učestvovali u mnogim aktivnostima, da su često prisustvovali sastancima, koji su mogli ići u prilog jednom od tih ciljeva ili u prilog oba cilja. Na primer, iz nekih dokaza se vidi da su se optuženi sastajali s Miloševićem, Hadžićem ili drugima, ali se u njima često ne mogu naći detalji o sadržaju razgovora ili o stavu koji su optuženi zastupali. Lako bismo mogli doći u iskušenje da činjenicu da su optuženi prisustvovali tim sastancima tumačimo u svetlu događaja koji su im sledili. Međutim, moramo imati na umu i da u te događaje na spadaju samo činjenje zločina deportacije i prisilnog premeštanja nego i vojne operacije u kojima su zauzimani gradovi ili sela. Ako bismo pošli od prisustva na tim sastancima, pa preko činjenja zločina olako došli do zaključka da je svako ko je tim sastancima prisustvovao posedovao nameru da ti zločini budu počinjeni, ozbiljno bismo rizikovali da ih proglasimo krivim na osnovu povezivanja. Još jedan primer je sastanak između Simatovića, Mladića, Panića i Ojdanića na Tari 28. februara 1993. godine, o kom u stvari znamo samo to da se na njemu razgovaralo o planiranju operacije "Udar". Pored toga, dobro pamtim da se u Presudi kaže da se na osnovu dokaza nije moglo utvrditi da su tokom ili u okviru te operacije počinjeni ikakvi zločini. Usled nedostatka informacija o sadržaju mnogih razgovora ili sastanaka ne mogu jasno da sagledam pitanja koja su od presudnog značaja za utvrđivanje *mens rea* optuženih.<sup>5111</sup> Tamo gde se u dokazima i navode teme pojedinih sastanaka, diskusija se često svodi na logistička ili finansijska pitanja. Kao primer navešću sastanke koji su krajem 1991. godine održani u SUP-u Beograd i na kojim se raspravljalo o pripadnicima policije koje treba uputiti u SAO SBZS kako bi tamo obučavali lokalne policajce, ili sastanke koji su 1991. godine održavani u Beogradu, vezane za opremu i pomoć koju treba pružiti policiji SAO

---

<sup>5111</sup> Na primer, v. poglavlja 6.9 i 6.10 u vezi s jednim sastankom u Dalju, održanim pre nego što je pao Vukovar, kojem je prisustvovao Stanišić, i s još jednim sastankom pred pad Vukovara kojem je prisustvovao Simatović. O sadržaju tih sastanaka nije bilo dovoljno dokaza. Da li onda moram da pretpostavim da optuženi nisu razgovarali samo o vojno-operativnim aspektima te operacije, već i o prisilnom i trajnom premeštanju većine nesrpskog stanovništva, kao i da su posedovali nameru da taj cilj ostvare putem zločina počinjenih tokom tih dejstava? Možda i jeste verovatno da su oni to činili, ali to nije jedino razumno tumačenje. Ravnodušnost prema zločinima koji će možda biti počinjeni i usredsređenost na vojne aspekte operacije ipak je zaključak za koji ne mogu da kažem da je toliko nerazuman da ga mogu isključiti.

SBZS (v. poglavlje 6.7). Konačno, želim da kažem nešto o sastanku kojem je Simatović prisustvovao pre napada na Lovinac juna 1991. godine. Taj sastanak se izdvaja time što postoje dokazi da se na njemu razgovaralo o činjenju zločina. No, kao što je rečeno u Presudi, dokazi u vezi s tim takvog su kvaliteta (dokazi iz druge ruke, nejasna činjenična osnova za pojedine tvrdnje, detalji o razgovorima vođenim tokom sastanka koji nedostaju) da, po mom mišljenju, ne mogu da navedu na zaključak da je Simatović posedovao nameru da deportacijom i prisilnim premeštanjem u periodu od 1991. do 1995. godine prisilno i trajno ukloni većinu nesrpskog stanovništva iz velikih delova Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Osim toga, napominjem da je, kako se to kaže u Presudi, i dalje nejasno šta se tačno dogodilo tokom napada na Lovinac juna 1991. godine.

2417. Pitao sam se u kojoj meri bi se na osnovu obrasca događaja mogao izvesti zaključak da su optuženi imali nameru da trajno uklone nesrpsko stanovništvo s velikih područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Međutim, taj obrazac je po mnogo čemu nejasan. Šta je to što zamagljuje sliku? Sastav Jedinice se menjao. Ljudi različitog porekla i iz različitih miljea učestvovali su u aktivnostima Jedinice u kraćem ili u dužem periodu. Što se tiče SDG-a, moglo se ustanoviti samo da su njega optuženi finansirali, podržavali i organizovali njegovo učešće u raznim dejstvima, u ograničenom periodu od 1994. do 1995. godine.<sup>5112</sup> Konačno, sliku ponekad zamagljuje i to što su zločini u izvesnoj meri činjeni izvan konteksta samog vojnog dejstva, zbog čega je veza tih zločina s učešćem optuženih u datim dejstvima, ili s pripremanjem tih dejstava, još slabija.

2418. Sudija Picard se u svom suprotnom mišljenju usredsređuje na one dokaze koji sugerišu da između počinilaca zločina i optuženih postoji veza. U Presudi se jasno kaže da optuženi jesu na neki način bili povezani s osobama i grupama koje su takođe činile zločine. Sudija Picard izgleda smatra da razni dokazi, bez obzira na to kolika je njihova individualna dokazna vrednost, u celini ukazuju na kontrolu koju su optuženi imali nad počinocima, pa time i na kažnjivu *mens rea* optuženih, dok su u Presudi svi ti pojedinačni dokazi analizirani kako bi se utvrdila njihova dokazna vrednost. Postupajući tako, većina članova Veća, po mom mišljenju, nije ignorisala opštu sliku koju su dokazi davali. To što se neko nalazi na uticajnom položaju i što je sveprisutan u ratnoj situaciji ne znači nužno da poseduje nameru da se počine zločini. Matematički gledano, ako sam u pet različitih situacija svaki put bio po 70 posto ubeđen da su optuženi delili neophodnu nameru, to ne znači nužno da sam 100 posto ubeđen u to, a kamoli

---

<sup>5112</sup> Napominjem da je veći deo zločina za koje je odgovoran SDG počinjen 1991. i 1992. godine i da Pretresno veće nije zaključilo da su optuženi u tom periodu rukovodili SDG-om ili da su organizovali njegovo angažovanje, podržavali ga, obučavali ili finansirali.

*Prevod*

350 posto.<sup>5113</sup> Generalno govoreći, vjerojatnoća zapravo i dalje iznosi 70 posto. Naravno, nedvosmislenim utvrđivanjem obrasca veza, pomoći i učesća povećava se vjerojatnoća da su optuženi delili zajednički zločinački cilj. Međutim, obrazac koji se može utvrditi na osnovu dokaza izvedenih u ovom predmetu, po mom mišljenju, nije ni konsistentan ni nedvosmislen, pa stoga ne uvećava pomenutu vjerojatnoću toliko da bi standard za utvrđivanje "van razumne sumnje" bio zadovoljen. U nedostatku takvog konsistentnog i nedvosmislenog obrasca, i pošto sam utvrdio da pojedini dokazi o vezi DB-a Srbije ili optuženih sa zločinima imaju malu dokaznu vrednost, nisam mogao da ustanovim da su optuženi imali traženu *mens rea* da bi se zaključilo da su učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu.

Sačinjeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavan tekst na engleskom.

Dana 30. maja 2013. godine,  
U Hagu,  
Holandija

/potpis na originalu/

---

**sudija Alphons Orié**

---

<sup>5113</sup> Znam vrlo dobro da standard "van razumne sumnje" ne iziskuje stopostotnu uverenost.

### Dodatak A: Istorijat postupka

2419. *Optužnica*. Dana 25. aprila 2003. godine, tužilaštvo je podnelo prvu optužnicu protiv Jovice Stanišića i Franka Simatovića. Dana 1. maja 2003. godine, tužilac je na potvrđivanje podneo revidiranu verziju optužnice, koju je istog dana potvrdio i podigao sudija Agius, zadužen za pregled optužnice.<sup>5114</sup> Dana 9. decembra 2003. godine, u skladu s odlukom Pretpresnog veća, tužilaštvo je podnelo izmenjenu optužnicu.<sup>5115</sup>

2420. Dana 30. maja 2005, 1. juna 2005. i 19. jula 2005. godine, tužilaštvo je podnelo tri identična zahteva za spajanje predmeta *Tužilac protiv Milana Martića*, *Tužilac protiv Jovice Stanišića i Franka Simatovića* i *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*.<sup>5116</sup> Dana 10. novembra 2005. godine, Pretpresno veće donelo je odluku kojom je odbilo zahtev tužilaštva za spajanje postupaka zato što nisu bili ispunjeni uslovi navedeni u pravilu 48 Pravilnika.<sup>5117</sup>

2421. Dana 20. decembra 2005. godine, tužilaštvo je podnelo drugu izmenjenu optužnicu, u koju je unelo neke nove optužbe i iz koje je izbacilo pojedine navode.<sup>5118</sup> Dana 15. maja 2006. godine, u skladu s odlukom Pretpresnog veća, tužilaštvo je dostavilo revidiranu verziju druge izmenjene optužnice.<sup>5119</sup> Dana 4. februara 2008. godine, Pretpresno veće naložilo je tužilaštvu da smanji opseg optužnice.<sup>5120</sup> Nakon toga, tužilaštvo je 10. jula 2008. godine podnelo treću izmenjenu optužnicu, koja je i operativna optužnica u ovom predmetu.<sup>5121</sup>

<sup>5114</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-I, Predlog revidirane Optužnice za potvrdu, 1. maj 2003. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-I, Odluka o pregledu Optužnice, 1. maj 2003. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-I, Optužnica, 1. maj 2003. godine.

<sup>5115</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Preliminarni prigovor Stanišićeve odbrane na formu Optužnice, 3. septembar 2003. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Preliminarni prigovor Simatovićeve odbrane na formu Optužnice, 3. septembar 2003. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka po preliminarnim prigovorima odbrane, 14. novembar 2003. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Podnesak tužilaštva: Izmenjena optužnica, 9. decembar 2003. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Izmenjena optužnica, 9. decembar 2003. godine.

<sup>5116</sup> *Tužilac protiv Martića*, predmet br. IT-95-11-PT, Zahtev tužilaštva za spajanje postupaka, 30. maj 2005. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Zahtev tužilaštva za spajanje postupaka, 1. jun 2005. godine; i *Tužilac protiv Šešelja*, predmet br. IT-03-67-PT, Zahtev tužilaštva za spajanje postupaka, 19. jul 2005. godine.

<sup>5117</sup> *Tužilac protiv Martića*, *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, *Tužilac protiv Šešelja*, predmeti br. IT-95-11-PT, IT-03-69-PT, IT-03-67-PT, Odluka po zahtevu tužilaštva za spajanje postupaka, 10. novembar 2005. godine.

<sup>5118</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka po zahtevu tužilaštva da se odobri izmena Izmenjene optužnice, 16. decembar 2005. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Podnesak tužilaštva: Druga izmenjena optužnica, 20. decembar 2005. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Druga izmenjena optužnica, 20. decembar 2005. godine.

<sup>5119</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka po podnescima odbrane u vezi s nedostacima u formi Druge izmenjene optužnice, 12. april 2006. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Podnesak tužilaštva: Revidirana druga izmenjena optužnica, 15. maj 2006. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Revidirana druga izmenjena optužnica, 15. maj 2006. godine.

<sup>5120</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka na osnovu pravila 73bis(D), 4. februar 2008. godine. V. takođe *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Zahtev tužilaštvu na osnovu pravila 73bis(D) da smanji opseg Optužnice, 9. novembar 2007. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odgovor tužilaštva na "Zahtev tužilaštvu na osnovu pravila 73bis(D) da smanji opseg Optužnice", 3. decembar 2007. godine.

<sup>5121</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Obaveštenje tužilaštva o podnošenju Treće izmenjene optužnice, 10. jul 2008. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Treća izmenjena optužnica,

2422. *Hapšenje, dovođenje i prvo stupanje pred sud.* Dana 1. maja 2003. godine, sudija Agius uputio je vlastima Srbije i Crne Gore Nalog za hapšenje i Nalog za predaju za svakog optuženog ponaosob.<sup>5122</sup> Simatović je na Međunarodni sud prebačen 30. maja 2003. godine, a u pritvoru u PJUN-u bio je 2. juna 2003. godine.<sup>5123</sup> Stanišić je na Međunarodni sud prebačen 11. juna 2003. godine, a u pritvoru u PJUN-u bio je istog dana.<sup>5124</sup> Simatović je pred sud prvi put stupio 2. juna 2003, a Stanišić 13. juna 2003. godine, i tom prilikom i jedan i drugi izjasnili su se da nisu krivi ni po jednoj tački Optužnice.<sup>5125</sup> Dana 16. marta 2006. godine, optuženi su još jednom prvi put stupili pred sud; tom prilikom i jedan i drugi optuženi izjasnili su se da nisu krivi po dodatnim optužbama iznesenim protiv njih.<sup>5126</sup>

2423. *Dodela branilaca.* Simatovića je od 2. juna 2003. zastupala gđa Gajović, a od 18. jula 2003. godine g. Jovanović.<sup>5127</sup> Gospodin Jovanović preminuo je 2. avgusta 2009. godine, pa je Simatovića od 11. septembra 2009. godine do kraja postupka zastupao g. Bakrač kao glavni branilac.<sup>5128</sup> U tom periodu, g. Petrović zastupao je Simatovića u svojstvu kobranioca.<sup>5129</sup>

2424. Stanišića je od 18. jula 2003. zastupao g. Vukčević, a od 23. oktobra 2003. godine g. Knoops.<sup>5130</sup> Dana 23. novembra 2010. godine, ulogu glavnog branioca preuzeo je g. Jordash, koji je taj posao obavljao sve do kraja postupka.<sup>5131</sup> Od 18. maja 2011. godine do kraja postupka, g. Martin zastupao je Stanišića u svojstvu kobranioca.<sup>5132</sup>

2425. *Dodeljivanje predmeta pretresnom veću.* U pretpretresnoj fazi, ovaj predmet je u različitim periodima bio dodeljen Pretresnom veću I i Pretresnom veću III.<sup>5133</sup> Dana 18.

10. jul 2008. godine. V. takođe *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Zahtev tužilaštva za odobrenje da izmeni svoju Revidiranu drugu izmenjenu optužnicu u skladu s odlukom Pretpretresnog veća na osnovu pravila 73 bis(D) od 4. februara 2008. godine, 11. februar 2008. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka po zahtevu tužilaštva za izmenu Revidirane druge izmenjene optužnice, 4. jul 2008. godine, par. 114(4).

<sup>5122</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-I, Nalog za hapšenje, Nalog za predaju, 1. maj 2003. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-I, Nalog za hapšenje, Nalog za predaju, 1. maj 2003. godine.

<sup>5123</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-I, Nalog za pritvor, 2. jun 2003. godine.

<sup>5124</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-I, Nalog za pritvor, 11. jun 2003. godine.

<sup>5125</sup> T. 3-4, 9-10.

<sup>5126</sup> T. 548-549.

<sup>5127</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-I, Odluka Sekretarijata o dodeli branioca, zavedena 3. juna 2003. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka Sekretarijata o dodeli branioca, 18. jul 2003. godine.

<sup>5128</sup> Odluka Sekretarijata o dodeli branioca i kobranioca, 11. septembar 2009. godine.

<sup>5129</sup> Odluka Sekretarijata o dodeli branioca i kobranioca, 11. septembar 2009. godine.

<sup>5130</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka sekretara o dodeli branioca, 21. jul 2003. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka Sekretarijata o dodeljivanju branioca, 27. oktobar 2003. godine.

<sup>5131</sup> Odluka Sekretarijata o dodeli branioca i kobranioca, 24. novembar 2010. godine.

<sup>5132</sup> Odluka Sekretarijata o dodeli kobranioca, 19. maj 2011. godine. V. takođe *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka sekretara o dodeli kobranioca, 21. jul 2003. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka Sekretarijata o imenovanju kobranioca, 17. septembar 2003. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka Sekretarijata o dodeli branioca, 27. oktobar 2003. godine; Odluka Sekretarijata o imenovanju branioca i kobranioca, 24. novembar 2010. godine.

<sup>5133</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-I, Nalog o dodeli predmeta pretresnom veću, 30. maj 2003. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o dodeli predmeta drugom pretresnom veću,

februara 2009. godine, predsjednik Međunarodnog suda imenovao je sudiju Orijeja, predsjedavajućeg sudiju u Pretresnom veću I, u sastav Veća.<sup>5134</sup> Dana 19. februara 2009. godine, sudija Orije imenovao je sebe za pretpretresnog sudiju.<sup>5135</sup> Dana 28. maja 2009. godine, sudija Orije izdao je nalog kojim je za potrebe suđenja u ovom postupku u sastav Veća uvrstio sebe, sudiju Picard i sudiju Gwaunzu.<sup>5136</sup>

2426. *Pretpretresni podnesci*. Tužilaštvo je svoj prvi pretpretresni podnesak dostavilo 19. jula 2004. godine.<sup>5137</sup> Oba tima odbrane su svoje pretpretresne podneske dostavila 18. januara 2005. godine.<sup>5138</sup> Dana 2. aprila 2007. godine, tužilaštvo je dostavilo Pretpretresni podnesak i Objedinjeni pretpretresni podnesak.<sup>5139</sup> U skladu s uputstvima Pretpretresnog veća, Simatovićeve odbrana dostavila je pretpretresni podnesak 13. jula 2007.,<sup>5140</sup> a Stanišićeva odbrana dostavila je Objedinjeni pretpretresni podnesak 16. jula 2007. godine.<sup>5141</sup>

2427. *Preliminarni podnesci*. Dana 14. novembra 2003. godine, Pretpretresno veće donelo je odluku po preliminarnim prigovorima Stanišićeve odbrane i Simatovićeve odbrane u vezi s

27. septembar 2007. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o dodeli predmeta drugom pretresnom veću, 11. decembar 2007. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog kojim se određuju sudije *ad litem* za rad u pretpretresnoj fazi, 12. decembar 2007. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog kojim se određuje pretpretresni sudija, 12. decembar 2007. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o imenovanju sudija *ad litem* u predmetu pred pretresnim većem, 3. mart 2008. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o povlačenju sudije iz predmeta pred pretresnim većem, 19. novembar 2008. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o zameni sudije i imenovanju sudije *ad litem* u predmetu pred pretresnim većem, 18. decembar 2008. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, *Corrigendum* Naloga o izmeni sudije i imenovanju *ad litem* sudije za predmet koji razmatra pretresno veće, 14. januar 2009. godine.

<sup>5134</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog kojim se zamenjuje sudija u predmetu pred pretresnim većem, 18. februar 2009. godine.

<sup>5135</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o imenovanju pretpretresnog sudije, 19. februar 2009. godine.

<sup>5136</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o sastavu pretresnog veća, 28. maj 2009. godine. V. takođe *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o imenovanju sudije *ad litem* u predmetu pred pretresnim većem, 28. maj 2009. godine.

<sup>5137</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Pretpretresni podnesak tužilaštva, 19. jul 2004. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, *Corrigendum* Pretpretresnog podneska tužilaštva, s poverljivim Dodatkom A, 22. jul 2004. godine.

<sup>5138</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Pretpretresni podnesak [Simatovićeve] odbrane, 18. januar 2005. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Pretpretresni podnesak [Stanišićeve] odbrane, 18. januar 2005. godine. V. takođe T. 452-453; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Pravosnažna odluka po zahtevu odbrane Jovice Stanišića da se odobri podnošenje pretpretresnog podneska na poverljivoj osnovi, 26. april 2005. godine, str. 4; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Pretpretresni podnesak [Stanišićeve] odbrane, 10. maj 2005. godine.

<sup>5139</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Pretpretresni podnesak tužilaštva, 2. april 2007. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Objedinjeni pretpretresni podnesak tužilaštva, 2. april 2007. godine. V. takođe *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka po zahtevu za odobrenje da se u objedinjenom pretpretresnom podnesku prekorači dozvoljeni broj reči, 2. april 2007. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, *Corrigendum* i Dopunski dodatak E Objedinjenom pretpretresnom podnesku tužilaštva, 15. maj 2007. godine. Veće napominje da je Pretpretresno veće 17. jula 2007. godine odbilo zahteve oba branioca da se odbaci Završni pretpretresni podnesak tužilaštva, *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka po zahtevu odbrane da se odbaci Završni pretpretresni podnesak tužilaštva od 2. aprila 2007, 17. jul 2007. godine.

<sup>5140</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Pretpretresni podnesak [Simatovićeve] odbrane, 13. jul 2007. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka po nekoliko zahteva da se izmene termini plana rada i nalog nakon konferencije na osnovu pravila 65ter, 1. jun 2007. godine, str. 6.

<sup>5141</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Objedinjeni pretpretresni podnesak [Stanišićeve] odbrane, 16. jul 2007. godine.



formom optužnice, delimično ih prihvatilo i uputilo tužilaštvo da podnese izmenjenu optužnicu.<sup>5142</sup> Dana 12. aprila 2006. godine, pošto je odbrana dostavila podneske u kojima je iznela navode o nedostacima Druge izmenjene optužnice, Pretpretresno veće naložilo je tužilaštvu da do 15. maja 2006. godine podnese revidiranu verziju optužnice.<sup>5143</sup> Dana 9. juna 2006. godine, Pretpretresno veće odbilo je zahtev Simatovićeve odbrane, koja je iznela prigovore u vezi s tom revidiranom verzijom optužnice.<sup>5144</sup>

2428. Dana 29. marta 2010. godine, Pretresno veće odbilo je podnesak Stanišićeve odbrane od 3. novembra 2009. godine, u kojem je ova iznela navode o nedostacima u vezi s formom Optužnice.<sup>5145</sup> Dana 25. marta 2011. godine, Pretresno veće prihvatilo je podnesak u kojem se, između ostalog, govori i o jednom podnesku tužilaštva u vezi s brojem i identitetom žrtava zločina za koje se optuženi terete u Optužnici.<sup>5146</sup> Dana 15. avgusta 2012. godine, Pretresno veće je, reagujući na navode o nedostacima u vezi s formom Optužnice, odbilo još jedan zahtev Stanišićeve odbrane, zbog toga što je argumentacija u vezi s formom optužnice bila već u potpunosti sudski raspravljena.<sup>5147</sup> U toj odluci Pretresno veće podsetilo je na to da je već napomenulo da odbrana nije dostavila preliminarni podnesak u kom bi iznela navode o nedostacima u formi Treće izmenjene optužnice, podnete 10. jula 2008. godine.<sup>5148</sup>

2429. *Pretpretresna konferencija i početak suđenja.* Pretpretresna konferencija u ovom postupku prvobitno je bila zakazana za 27. februar 2008. godine.<sup>5149</sup> Ona je potom premeštena na 10. mart 2008. godine, pa na 17. mart i, konačno, na 1. april 2008. godine.<sup>5150</sup> Dana 9. aprila 2008. godine, Pretpretresno veće je, razmotrivši Stanišićevo zdravstveno stanje, odlučilo da se uspostavi video-konferencijska veza s PJUN-om kako bi Stanišić odatle mogao

---

<sup>5142</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka po preliminarnim prigovorima odbrane, 14. novembar 2003. godine, str. 6; v. dalje *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka o podnošenju Izmenjene optužnice, preliminarnom prigovoru odbrane (Jovica Stanišić), te prigovoru u vezi s nedostacima Izmenjene optužnice (Franko Simatović), 29. januar 2004. godine, str. 3.

<sup>5143</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka po podnescima odbrane u vezi s nedostacima u formi Druge izmenjene optužnice, 12. april 2006. godine, str. 10.

<sup>5144</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka po zahtevu odbrane da se odobri podnošenje preliminarnog podneska u vezi s Revidiranom drugom izmenjenom optužnicom, 9. jun 2006. godine, str. 3.

<sup>5145</sup> Odluka po podnesku Stanišićeve odbrane u vezi s formom Optužnice, 29. mart 2010. godine, par. 11.

<sup>5146</sup> Odluka po podnesku tužilaštva u vezi s dodatnim žrtvama i po zahtevu da se dodaju izvorni dokumenti na spisak na osnovu pravila 65ter i da se prihvati izveštaj dr Ewe Tabeau sa izvornim dokumentima, 25. mart 2011. godine.

<sup>5147</sup> Odluka po zahtevu odbrane za izuzimanje određenih dokaznih predmeta i prihvatanje raznih drugih dokumenata, 15. avgust 2012. godine, par. 11.

<sup>5148</sup> Odluka po zahtevu odbrane za izuzimanje određenih dokaznih predmeta i prihvatanje raznih drugih dokumenata, 15. avgust 2012. godine, par. 11. V. Odluka po podnesku Stanišićeve odbrane u vezi s formom Optužnice, 29. mart 2010. godine.

<sup>5149</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o rasporedu i okončanju privremenog puštanja na slobodu, 6. februar 2008. godine, str. 3.

<sup>5150</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o rasporedu, 11. februar 2008. godine, str. 2; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o rasporedu, 7. mart 2008. godine, str. 2; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o rasporedu, 19. mart 2008. godine, str. 2.

da prati suđenje ukoliko bude suviše lošeg zdravlja da bi bio prisutan u sudnici.<sup>5151</sup> Pretpretresno veće promenilo je raspored i pretpretresnu konferenciju i uvodnu reč tužilaštva zakazalo za 14. april 2008. godine, da bi potom još jednom odgodilo suđenje, do 28. aprila 2008. godine, pošto video-konferencijska veza još nije bila u funkciji.<sup>5152</sup> Pretresni postupak počeo je 28. aprila 2008, da bi Žalbena veće 16. maja 2008. godine izdalo nalog da se postupak odgodi na period od najmanje tri meseca.<sup>5153</sup>

2430. Postupak je vraćen u pretpretresnu fazu i odgođen je do proleća 2009. godine. Dana 24. aprila 2009. godine, Pretpretresno veće je ponovo procenilo Stanišićevo zdravstveno stanje i ukinulo optuženima privremeni boravak na slobodi, odobren 26. maja 2008. godine.<sup>5154</sup> Istog dana, Pretpretresno veće izdalo je nalog da se pretpretresna konferencija održi 18. maja 2009, a da suđenje ponovo počne 25. maja 2009. godine.<sup>5155</sup> Pretpretresno veće odlučilo je i da se svedoci koji su saslušani i dokazni predmeti koju su prihvaćeni prilikom prvobitnog početka sudskog postupka neće razmatrati kao dokazi bez ponovnog izvođenja dokaza i pozivanja svedoka nakon ponovnog početka suđenja.<sup>5156</sup> Dana 12. maja 2009. godine, Pretpretresno veće promenilo je raspored i zakazalo pretpretresnu konferenciju za 2. jun 2009. godine.<sup>5157</sup> Dana 5. juna 2009. godine, Pretpretresno veće izdalo je tužilaštvu nalog da uvodnu reč iznese 9. i 10. juna 2009. godine, što je tužilaštvo i učinilo.<sup>5158</sup> U tom trenutku, ni Stanišićeva ni Simatovićeva odbrana nije iznela uvodnu reč.<sup>5159</sup> Izvođenje dokaza počelo je 29. juna 2009. godine.<sup>5160</sup>

2431. *Okončanje dokaznog postupka tužilaštva i odluka po zahtevu za donošenje oslobađajuće presude na osnovu pravila 98bis.* Dana 6. aprila 2011. godine, tužilaštvo je dostavilo obaveštenje da je završilo svoj dokazni postupak.<sup>5161</sup> Dana 7. i 11. aprila 2011.

<sup>5151</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka o daljem toku postupka, 9. april 2008. godine, par. 17(1).

<sup>5152</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka o daljem toku postupka, 9. april 2008. godine, par. 17(3); T. 869, 880.

<sup>5153</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-AR73.2, Odluka po žalbi odbrane na Odluku o daljem toku postupka, 16. maj 2008. godine, par. 22.

<sup>5154</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka o privremenom puštanju na slobodu, 26. maj 2008. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka po zahtevu tužilaštva za ukidanje privremenog puštanja na slobodu Jovice Stanišića i ponovnu procenu njegovog zdravstvenog stanja i za ukidanje privremenog puštanja na slobodu Franka Simatovića, 24. april 2009. godine.

<sup>5155</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o rasporedu za ponovni početak suđenja, 24. april 2009. godine.

<sup>5156</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o rasporedu za ponovni početak suđenja, 24. april 2009. godine.

<sup>5157</sup> T. 1348-1349.

<sup>5158</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o rasporedu, 5. jun 2009. godine; T. 1440-1443, 1444-1481.

<sup>5159</sup> T. 1440-1443, 1444-1481, 1482-1543, 1546-1547.

<sup>5160</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog o rasporedu, 5. jun 2009. godine; T. 1580.

<sup>5161</sup> Obaveštenje tužilaštva o okončanju dokaznog postupka, 6. april 2011. godine.

godine, Pretresno veće saslušalo je usmene argumente Simatovićeve odbrane za donošenje oslobađajuće presude.<sup>5162</sup> Dana 5. maja 2011. godine, Pretresno veće donelo je usmenu odluku kojom je odbilo taj zahtev.<sup>5163</sup>

2432. Dana 7. juna 2011. godine, Pretresno veće odobrilo je zahtev tužilaštva za ponovno otvaranje dokaznog postupka tužilaštva i bez posredstva svedoka uvrstilo jedan dokument u spis.<sup>5164</sup> Dana 1. septembra 2011. godine, Pretresno veće odobrilo je još jedan zahtev tužilaštva za ponovno otvaranje dokaznog postupka tužilaštva i bez posredstva svedoka uvrstilo u spis još jedan dokument.<sup>5165</sup>

2433. *Početak dokaznog postupka odbrane.* Dana 8. juna 2011. godine, Pretresno veće odbilo je zahtev Simatovićeve odbrane za odobrenje da svoju uvodnu reč iznese kad počne da izvodi dokaze, a ne na početku dokaznog postupka odbrane u celom predmetu.<sup>5166</sup> Konferencija pre izvođenja dokaza odbrane održana je 14. juna 2011. godine, a Simatovićeve odbrane se tog dana odrekla prava na iznošenje uvodne reči.<sup>5167</sup> Stanišićeva odbrana iznela je uvodnu reč 15. juna 2011. godine, a narednog dana počela je da izvodi dokaze.<sup>5168</sup> Simatovićeve odbrane počela je da izvodi dokaze 13. decembra 2011. godine.<sup>5169</sup>

2434. *Zdravstveno stanje optuženog Jovice Stanišića.* Dana 27. aprila 2006. godine, Pretresno veće je, bez prejudiciranja, kao preuranjen odbilo zahtev Stanišićeve odbrane u vezi sa Stanišićevom procesnom sposobnošću.<sup>5170</sup> Po nalogu Pretresnog veća, Stanišićeva odbrana je 3. januara 2008. godine podnela zahtev u vezi sa Stanišićevom procesnom sposobnošću.<sup>5171</sup> Dana 10. marta 2008. godine, Pretresno veće odbilo je taj zahtev i konstatovalo da je Stanišić procesno sposoban.<sup>5172</sup> Tom odlukom Pretresno veće uvelo je

<sup>5162</sup> T. 11300-11353, 11355-11436. Dana 6. aprila 2011. godine, Stanišićeva odbrana je neformalnim putem obavestila Pretresno veće da neće iznositi argumentaciju na osnovu pravila 98bis.

<sup>5163</sup> T. 11463-11488.

<sup>5164</sup> Odluka po zahtevu tužilaštva za ponovno otvaranje dokaznog postupka tužilaštva i za prihvatanje dokumenata bez posredstva svedoka, 7. jun 2011. godine.

<sup>5165</sup> Odluka po zahtevu tužilaštva za ponovno otvaranje dokaznog postupka tužilaštva i za prihvatanje jednog dokumenta bez posredstva svedoka, 1. septembar 2011. godine.

<sup>5166</sup> T. 11504-11511. V. takođe T. 12622-12623. Pretresno veće napominje da je ta odluka stranama u postupku saopštena 8. juna 2011, da je u spis zavedena 14. juna 2011, a da je obrazloženje dato 11. jula 2011. godine.

<sup>5167</sup> T. 11504-11511. V. takođe T. 11612-11613 i Obaveštenje Simatovićeve odbrane, 2. jun 2011. godine, par. 4.

<sup>5168</sup> T. 11562-11612, 11625.

<sup>5169</sup> T. 15584.

<sup>5170</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka po zahtevu Stanišićeve odbrane u vezi s procesnom sposobnošću optuženog, s poverljivim priložima, 27. april 2006. godine, str. 6.

<sup>5171</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Nalog kojim se utvrđuju rokovi za podneske kojima se utvrđuje procesna sposobnost optuženog Stanišića, 18. decembar 2007. godine, str. 3; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Drugi zahtev Stanišićeve odbrane u vezi s procesnom sposobnošću optuženog, s poverljivim i delimično *ex parte* dodacima, 3. januar 2008. godine.

<sup>5172</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka po zahtevu u vezi sa procesnom sposobnošću, 10. mart 2008. godine (poverljivo i *ex parte*), par. 130, na koju se upućuje u *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-AR73.2, Odluka po žalbi odbrane na Odluku o daljem toku postupka (javno), 16. maj 2008. godine, fusnota 19.

dinamiku suđenja od četiri popodnevna pretresa nedeljno.<sup>5173</sup> Pretpretresno veće naložilo je i da Stanišića redovno pregleda gastroenterolog, kao i da lekar u PJUN-u Veću dostavlja redovne nedeljne izveštaje o Stanišićevom zdravstvenom stanju.<sup>5174</sup> U skladu s tom odlukom, lekar u PJUN-u je u periodu od 14. marta do 13. maja 2008. godine dostavljao Veću redovne nedeljne izveštaje u kojima je opisivao Stanišićevo zdravstveno stanje.<sup>5175</sup> Dana 17. marta 2008. godine, Pretpretresno veće odbilo je zahtev odbrane za odobrenje da uloži žalbu na odluku o procesnoj sposobnosti od 10. marta 2008. godine.<sup>5176</sup> Dana 8. aprila 2008. godine, Pretpretresno veće je većinom glasova, uz suprotno mišljenje sudije Robinsona, odlučilo da tu odluku ne razmatra ponovo.<sup>5177</sup>

2435. Postupak je odgođen do proleća 2009. godine, a Pretpretresno veće je 29. maja 2009. godine, imajući u vidu Stanišićevo zdravstveno stanje i obaveze sudija članova Veća, odlučilo da ponovo otpočne postupak u skladu s određenim modalitetima suđenja.<sup>5178</sup> Veće je odlučilo da se pretresi održavaju dva dana nedeljno, da nadležni lekar PJUN-a jednom nedeljno podnese Veću pismeni izveštaj o Stanišićevom zdravstvenom stanju i da gastroenterolog najmanje jednom u četiri nedelje pregleda Stanišića i podnese izveštaj o njegovom zdravstvenom stanju.<sup>5179</sup> Dalje, Pretpretresno veće odlučilo je da se Stanišiću omogući da putem video-konferencijske veze prati suđenje iz PJUN-a.<sup>5180</sup> Ukoliko se Stanišić ne odrekne prava da bude fizički prisutan u sudnici, ali tvrdi da zbog bolesti nije u stanju da prati postupak, nadležni lekar, ili nezavisni lekar specijalista, podneće Veću izveštaj.<sup>5181</sup> Na osnovu njega Veće će prosuditi da li će nastaviti u Stanišićevom odsustvu ili će odgoditi postupak do narednog zakazanog sudskog pretresa.<sup>5182</sup> Dana 9. juna 2009. godine, Pretpretresno veće

<sup>5173</sup> *Ibid.*, par. 131-132, 134.

<sup>5174</sup> *Ibid.*, par. 131-132, 134.

<sup>5175</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Lekarev izveštaj, 28. mart 2008. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Lekarev izveštaj, 7. april 2008. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, Lekarev izveštaj, 11. april 2008. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Lekarev izveštaj, 21. april 2008. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Lekarev izveštaj, 25. april 2008. godine; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Lekarev izveštaj, 5. maj 2008. godine.

<sup>5176</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka po zahtevu odbrane za odobrenje da uloži žalbu (poverljivo i *ex parte*), 17. mart 2008. godine, par. 7-8, na koju se upućuje u *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-AR73.2, Odluka po žalbi odbrane na Odluku o daljem toku postupka, 16. maj 2008. godine, fusnota 20.

<sup>5177</sup> T. 867.

<sup>5178</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka o početku suđenja i modalitetima suđenja, 29. maj 2009. godine, par. 25.

<sup>5179</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka o početku suđenja i modalitetima suđenja, 29. maj 2009. godine, Dodatak, par. 1-3.

<sup>5180</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka o početku suđenja i modalitetima suđenja, 29. maj 2009. godine, Dodatak, par. 4-5.

<sup>5181</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT Odluka o početku suđenja i modalitetima suđenja, 29. maj 2009. godine, Dodatak, par. 7.

<sup>5182</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka o početku suđenja i modalitetima suđenja, 29. maj 2009. godine, Dodatak, par. 8.

izmenilo je modalitete suđenja i dodatno odredilo da Stanišića jednom u osam nedelja pregleda i psihijatar, koji će o tome podneti izveštaj Veću.<sup>5183</sup>

2436. Dana 9. juna 2009. godine, primivši izveštaj nadležnog lekara, Pretresno veće odbilo je zahtev Stanišićeve odbrane da se postupak odgodi dok Stanišića ne pregleda psihijatar i nastavilo pretres u Stanišićevom odsustvu.<sup>5184</sup> Dana 10. juna 2009. godine, Stanišić je izjavio da se ne oseća dovoljno dobro da bi mogao da prisustvuje suđenju, ali da ne želi da koristi video-konferencijsku vezu niti da se odrekne prava da bude fizički prisutan u sudnici.<sup>5185</sup> Pretresno veće odlučilo je da postupak nastavi u Stanišićevom odsustvu.<sup>5186</sup> Dana 29. juna 2009. godine, a potom i 30. juna, pošto je dobilo najnovije lekarske izveštaje, Pretresno veće nastavilo je prema utvrđenom rasporedu pretresa uprkos tome što je Stanišić tvrdio da nije u stanju da prisustvuje suđenju.<sup>5187</sup> Slično se dogodilo i 6. i 7. jula 2009. godine.<sup>5188</sup> Dana 15. jula 2009. godine, Pretresno veće odbilo je zahtev Stanišićeve odbrane da se odgodi pretres zakazan za taj dan.<sup>5189</sup> Polazeći od dnevnih izveštaja nadležnog lekara i od toga da ni tužilaštvo ni Simatovićeve odbrane nisu imali prigovor, Pretresno veće odlučilo je da u Stanišićevom odsustvu nastavi sa sednicama zakazanim za 16. jul, 26. avgust, 27. avgust i 14. septembar 2009. godine.<sup>5190</sup>

2437. Dana 30. novembra 2009. godine, Stanišić je prvi put učestvovao u postupku putem video-konferencijske veze iz PJUN-a.<sup>5191</sup> Dana 20. januara 2010. godine, Stanišić je prvi put i lično prisustvovao suđenju.<sup>5192</sup> Dana 5. jula 2010. godine, Stanišić nije bio prisutan u sudnici zato što je hitno bio upućen u bolnicu.<sup>5193</sup> Pošto se Stanišić nije odrekao prava da bude prisutan u sudnici, Pretresno veće se u njegovom odsustvu bavilo samo proceduralnim

<sup>5183</sup> *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka o izmeni modaliteta suđenja, 9. jun 2009. godine, par. 3, Dodatak A, par. 3, Dodatak B, par. 11.

<sup>5184</sup> Formular za odsustvovanje sa suda i izveštaj nadležnog lekara, 9. jun 2009. godine, str. 1-2; T. 1432-1434, 1440, 1442; Razlozi za odbijanje zahteva Stanišićeve odbrane da se pretresi zakazani za 9. i 10. jun 2009. godine odgode i da psihijatar pregleda Jovicu Stanišića pre početka suđenja i za odluku da se rasprava zakazana za 9. jun 2009. godine održi u odsustvu optuženog, 2. jul 2009. godine, par. 11-16.

<sup>5185</sup> Formular za odsustvovanje sa suda i izveštaj nadležnog lekara, 10. jun 2009. godine, str. 1-2.

<sup>5186</sup> T. 1483.

<sup>5187</sup> T. 1559; Razlozi za odluku da se odbije zahtev Stanišićeve odbrane za odgodu suđenja i za odluku da se rasprava zakazana za 29. jun 2009. održi u odsustvu optuženog, 22. jul 2009. godine; Formular za odsustvovanje sa suda, 29. jun 2009. godine; Formular za neprisustvovanje suđenju, 29. jun 2009. godine; T. 1642-1643; Formular za odsustvovanje sa suda, 30. jun 2009. godine; Formular za neprisustvovanje suđenju, 30. jun 2009. godine.

<sup>5188</sup> Formular za odsustvovanje sa suda, 6. jul 2009. godine, str. 1; Formular za neprisustvovanje suđenju, 6. jul 2009. godine; T. 1732-1734, 1826-1827, 1829; Formular za odsustvovanje sa suda, 7. jul 2009. godine, str. 1-2; Formular za neprisustvovanje suđenju, 7. jul 2009. godine.

<sup>5189</sup> Formular za odsustvovanje sa suda, 15. jul 2009. godine, str. 1; Formular za neprisustvovanje suđenju, 15. jul 2009. godine; T. 1944-1946; Razlozi za odluku kojom se odbija zahtev Stanišićeve odbrane da se odgodi suđenje i za odluku da se rasprava od 15. jula 2009. godine nastavi u odsustvu optuženog, 16. oktobar 2009. godine, par. 7-8.

<sup>5190</sup> T. 2016-2017, 2045-2046, 2099-2100, 2189-2190.

<sup>5191</sup> T. 2201-2202.

<sup>5192</sup> T. 2736.

<sup>5193</sup> T. 6102.

pitanjima.<sup>5194</sup> Dana 22. juna, 29. septembra, 11. novembra 2010. godine, kao i 24. novembra, 13. 14. i 15. decembra 2011. godine, Stanišić se odrekao prava da bude prisutan u sudnici tokom sednice o tekućim pitanjima i to zbog toga što se nije osećao sposobnim da prisustvuje suđenju.<sup>5195</sup>

2438. Dana 1. septembra 2009. godine, Pretresno veće je, između ostalog, odlučilo da gastroenterolog više ne mora da dostavlja izveštaje s dotadašnjom učestalošću.<sup>5196</sup> Dana 17. septembra 2010. godine, Pretresno veće je, uzimajući u obzir promene u Stanišićevom zdravstvenom stanju i to što je počeo da prisustvuje suđenju, još jednom promenilo modalitete suđenja.<sup>5197</sup> Između ostalog, Veće je odlučilo da broj pretresa poveća s dva nedeljno na tri.<sup>5198</sup> Dana 17. avgusta 2012. godine, Pretresno veće je, uzimajući u obzir to što, osim završnih reči, u ovom predmetu nisu bile zakazane dalje sednice, izmenilo modalitete suđenja i ukinulo obavezu nadležnog lekara i lekara specijalista da podnose redovne izveštaje.<sup>5199</sup>

2439. *Privremeno puštanje na slobodu.* U periodu od jula 2009. do jula 2012. godine, Pretresno veće je u nekoliko navrata odbilo Stanišićeve zahteve za privremeno puštanje na slobodu, i to po različitim osnovima: zbog komplikacija vezanih za njegovo zdravlje, zbog nedovoljno ubedljivih humanitarnih razloga i zbog toga što je zahtev za privremeno puštanje na slobodu bio preuranjen.<sup>5200</sup> Međutim, Stanišiću je u pomenutom periodu u više navrata privremeni boravak na slobodi i odobran.<sup>5201</sup> Osim toga, u istom tom periodu Pretresno veće je u nekoliko navrata odobravalo i Simatovićeve zahteve za privremeno puštanje na slobodu.<sup>5202</sup>

<sup>5194</sup> T. 6102-6103.

<sup>5195</sup> T. 5909-5910, 7498, 9055, 15068, 15578-15579, 15675-15676, 15761-15762; Formular za odsustvovanje sa suda, 29. septembar 2010. godine, str. 1; Formular za odsustvovanje sa suda, 11. novembar 2010. godine, str. 1; Formular za odsustvovanje sa suda, 24. novembar 2011. godine; Formular za odsustvovanje sa suda, 13. decembar 2011. godine, str. 1; Formular za odsustvovanje sa suda, 14. decembar 2011. godine, str. 1; Formular za odsustvovanje sa suda, 15. decembar 2011. godine, str. 1.

<sup>5196</sup> Druga odluka o izmeni modaliteta suđenja, 1. septembar 2009. godine, par. 2, Dodatak A, par. 3, 7, Dodatak B, par. 3, 7; *Corrigendum* Druge odluke o izmeni modaliteta suđenja, 7. septembar 2009. godine, par. 1, Dodatak B, par. 3.

<sup>5197</sup> Treća odluka o izmeni modaliteta suđenja, 17. septembar 2010. godine.

<sup>5198</sup> *Ibid.*, u par. 13, Dodatak A, par. 1, i Dodatak B, par. 1.

<sup>5199</sup> Nalog kojim se ukida redovno lekarsko izveštavanje, 17. avgust 2012. godine.

<sup>5200</sup> Odluka po hitnom zahtevu Stanišićeve odbrane za privremeno puštanje na slobodu tokom predstojeće pauze u radu suda, 22. jul 2009. godine, par. 23; Odluka po hitnom zahtevu Stanišićeve odbrane za privremeno puštanje na slobodu, 31. mart 2010. godine, par. 31; Odluka po hitnom zahtevu Stanišićeve odbrane za privremeno puštanje na slobodu iz humanitarnih razloga i razloga saosećajnosti, 16. avgust 2010. godine, par. 7, 9-11; Odluka po zahtevu Stanišićeve odbrane za privremeno puštanje na slobodu, 16. jul 2012. godine, par. 6.

<sup>5201</sup> Javna redigovana verzija poverljive "Odluke po hitnom zahtevu Stanišića za privremeno puštanje na slobodu" od 11. oktobra 2010. godine, 23. novembar 2010. godine, par. 13-14; Odluka po hitnom zahtevu Stanišićeve odbrane za privremeno puštanje na slobodu, 21. april 2011. godine, par. 11, 14.

<sup>5202</sup> Odluka po zahtevu Simatovićeve odbrane za privremeno puštanje na slobodu tokom predstojećeg sudskog raspusta, 10. jul 2009. godine, par. 15; Hitan nalog za izmenu uslova privremenog puštanja na slobodu Franka Simatovića, 4. avgust 2009. godine, str. 2; Odluka po zahtevu Simatovićeve odbrane za privremeno puštanje na slobodu tokom zimskog sudskog raspusta, 10. decembar 2010. godine, par. 8.

2440. Dana 16. jula 2012. godine, Veće je odobrilo zahteve dvojice optuženih za privremeno puštanje na slobodu, a 7. decembra 2012. naloženo im je da se vrate najkasnije 24. januara 2013. godine, kad se očekivalo iznošenje završnih reči.<sup>5203</sup> Dana 15. maja 2013. godine, Pretresno veće okončalo je privremeni boravak optuženih na slobodi i naložilo im da se na Međunarodni sud vrate najkasnije 27. maja 2013. godine, pošto je izricanje presude bilo zakazano za 30. maj 2013. godine.<sup>5204</sup>

2441. *Odgadanje postupka i drugi slučajevi kašnjenja nevezani za Stanišićevo zdravstveno stanje.* Dana 27. avgusta 2009. godine, Simatović je zatražio da se postupak odgodi zbog toga što je njegov glavni branilac, g. Jovanović, preminuo 2. avgusta 2009. godine.<sup>5205</sup> U više odluka Pretresno veće odlučilo je da do kraja avgusta, tokom septembra i početkom oktobra 2009. godine ne održava redovne pretrese.<sup>5206</sup> Dana 15. oktobra 2009. godine, Pretresno veće je, između ostalog, odlučilo da pretresi u ovom predmetu ponovo počnu u nedelji koja počinje 30. novembra 2009. godine, kako je i bilo.<sup>5207</sup> Dana 23. februara 2010. godine, Pretresno veće odobrilo je hitni zahtev odbrane da se postupak odgodi u periodu od 1. marta do 12. aprila 2010. godine kako bi odbrana mogla valjano da se pripremi za nastavak postupka.<sup>5208</sup>

2442. Dana 29. decembra 2010. godine, Pretresno veće delimično je odobrilo zahtev Stanišićeve odbrane i odgodilo postupak za dve nedelje kako bi odbrana imala dovoljno vremena da analizira Mladićeve dnevnik i materijal vezan za njih.<sup>5209</sup>

2443. Dana 16. februara 2011. godine, Pretresno veće izdalo je nalog o rasporedu, koji je kasnije, 1. aprila 2011. godine, izmenjen i početak izvođenja dokaza odbrane pomeren je s prvobitno predviđene polovine maja 2011. na 15. jun 2011. godine.<sup>5210</sup> Dana 22. avgusta 2011. godine, Pretresno veće delimično je odobrilo zahtev Stanišićeve odbrane od 22. avgusta 2011. godine, u kojem je Stanišićeva odbrana zatražila da se postupak obustavi do kraja letnje pauze u radu suda kako bi mogla da se pripremi za izvođenje dokaza, i odlučilo da ne zaseda u periodu od četiri nedelje, počev od 5. septembra 2011. godine.<sup>5211</sup> Dana 11. januara 2012.

<sup>5203</sup> Nalog u vezi sa privremenim puštanjem optuženih na slobodu, 7. decembar 2012. godine, par. 3-4.

<sup>5204</sup> Nalog o rasporedu za izricanje presude i nalog kojim se okončava privremeno puštanje na slobodu optuženih, 15. maj 2013. godine.

<sup>5205</sup> Zahtev Franka Simatovića za odgađanje postupka, 27. avgust 2009. godine.

<sup>5206</sup> V. T. 2186; Nalog o rasporedu, 11. septembar 2009. godine.

<sup>5207</sup> Odluka po zahtevu Simatovićeve odbrane za odgađanje suđenja, 15. oktobar 2009. godine, par. 30 (i); T. 2201.

<sup>5208</sup> Odluka po hitnom zahtevu Simatovićeve odbrane za odgađanje suđenja, 23. februar 2010. godine.

<sup>5209</sup> Odluka po zahtevu Stanišićeve odbrane za odgađanje postupka, 25. januar 2011. godine, par. 3, 5-6. Pretresno veće napominje da je ova odluka stranama u postupku saopštena neformalnim putem 29. decembra 2010. godine.

<sup>5210</sup> Nalog o rasporedu, 16. februar 2011. godine; Nalog o rasporedu i odluka po zahtevima odbrane za izmene Naloga o rasporedu od 16. februara 2011. godine, 1. april 2011. godine, str. 3.

<sup>5211</sup> T. 13393; Obrazloženje odluke kojom je delimično odobren zahtev Stanišićeve odbrane za obustavu postupka nakon letnje pauze u radu, 28. septembar 2011. godine. Dana 28. novembra 2011. godine, Pretresno veće donelo je odluku po zahtevu Stanišićeve odbrane da joj se odobri ulaganje žalbe na odluku kojom je Pretresno veće delimično odobrilo zahtev

godine, Pretresno veće objavilo je da će se pretresi u ovom predmetu nastaviti najranije 17. januara 2012. godine zato što pojedini svjedoci nisu dostupni.<sup>5212</sup> Dana 28. februara 2012. godine, Pretresno veće donelo je usmenu odluku da ne zaseda tokom aprila 2012. godine kako bi Simatovićeve odbrana dobila još jednu priliku da obavi pripreme sa svojim svjedocima.<sup>5213</sup>

2444. *Kraj dokaznog postupka odbrane, postupak pobijanja i duplika.* Dana 17. septembra 2012. godine, Pretresno veće odlučilo je da je, za svrhu pravila 85(ii) Pravilnika, dokazni postupak odbrane završen.<sup>5214</sup> Dana 20. septembra 2012. godine, Pretresno veće odbilo je zahtev kojim je tužilaštvo zatražilo da se prihvate određeni dokazi u svrhu pobijanja.<sup>5215</sup> Dana 31. oktobra i 5. novembra 2012. godine, Pretresno veće prihvatilo je drugi dokumentarni materijal kao dokaze tužilaštva u svrhu pobijanja.<sup>5216</sup> Kasnije je Pretresno veće odlučilo i da je, za svrhu pravila 85(iii) Pravilnika, postupak pobijanja od strane tužilaštva završen.<sup>5217</sup> Dana 5. decembra 2012. godine, Pretresno veće prihvatilo je određeni dokumentarni materijal kao Stanišićeve dokaze u svrhu duplike i odbilo zahtev Stanišićeve odbrane da podnese još jedan zahtev za prihvatanje dokaza u svrhu duplike.<sup>5218</sup> Istog dana, Pretresno veće odbilo je zahtev Simatovićeve odbrane da se u spis uvrsti materijal u svrhu duplike.<sup>5219</sup>

2445. *Završni pretresni podnesci i završne reči:* Dana 5. decembra 2012. godine, Pretresno veće okončalo je dokazni postupak u ovom predmetu.<sup>5220</sup> Strane u postupku su svoje završne

---

Stanišićeve odbrane od 22. avgusta 2011. godine, i odobrilo zahtev Stanišićeve odbrane da uloži žalbu. Odluka po zahtevu Stanišićeve odbrane za odobrenje ulaganja žalbe na odluku Pretresnog veća kojom se delimično odobrava njegov zahtev za prekid postupka, 28. novembar 2011. godine, par. 8. Stanišićeva odbrana potom nije uložila žalbu.

<sup>5212</sup> T. 16037.

<sup>5213</sup> T. 17816-17818; Obrazloženje odluke kojom se delimično odobrava hitan zahtev Simatovićeve odbrane za obustavu postupka, 17. april 2012. godine.

<sup>5214</sup> Nalog o izvođenju dokaza, 17. septembar 2012. godine, str. 1.

<sup>5215</sup> Odluka po zahtevu tužilaštva da se dokazi u svrhu pobijanja vezani za svjedoka JF-057 prihvate bez posredstva svjedoka, 20. septembar 2012. godine.

<sup>5216</sup> Odluka po zahtevu tužilaštva za prihvatanje protivdokaza: Mladićevi dnevnic, 31. oktobar 2012. godine, par. 12; Odluka po zahtevu tužilaštva za prihvatanje protivdokaza: personalni dosjei DB-a Srbije, 31. oktobar 2012. godine, par. 12 (ii); Odluka po zahtevu tužilaštva da se dokazi u svrhu pobijanja prihvate bez posredstva svjedoka: razni dokumenti, 5. novembar 2012. godine, par. 25.

<sup>5217</sup> Odluka po zahtevu tužilaštva da se dokazi u svrhu pobijanja prihvate bez posredstva svjedoka: razni dokumenti, 5. novembar 2012. godine, par. 25 (xii)-(xiii).

<sup>5218</sup> Odluka po zahtevu Stanišićeve odbrane da se dokazi u svrhu duplike prihvate bez posredstva svjedoka, 5. decembar 2012. godine, par. 27.

<sup>5219</sup> Odluka po zahtevu Simatovićeve odbrane za uvrštavanje u spis materijala vezanog za dupliku, 5. decembar 2012. godine, par. 24.

<sup>5220</sup> Nalog o rasporedu završne reči i odluka po zahtevima odbrane za prekoračenje dozvoljenog broja reči za završne pretresne podneske, 5. decembar 2012. godine, par. 2-3.



*Prevod*

pretresne podneske dostavile 14. decembra 2012. godine.<sup>5221</sup> Završne reči strana u postupku Pretresno veće je saslušalo 29, 30. i 31. januara 2013. godine.<sup>5222</sup>

---

<sup>5221</sup> Završni pretresni podnesak tužilaštva, 14. decembar 2012. godine (javna redigovana verzija dostavljena je 1. marta 2013. godine); Završni pretresni podnesak Simatovićeve odbrane, 14. decembar 2012. godine (javna redigovana verzija dostavljena je 15. februara 2013. godine); Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane, 17. decembar 2012. godine (javna redigovana verzija dostavljena je 11. februara 2013. godine). Završni pretresni podnesak Stanišićeve odbrane dostavljen je 14. decembra 2012. godine, nekoliko minuta posle isteka roka. Zato je zaveden pod 17. decembrom 2012. godine. Pretresno veće je, uprkos tome, razmotrilo Stanišićev završni pretresni podnesak u celosti.

<sup>5222</sup> T. 20175-20415.

**Dodatak B: Spisak predmeta i skraćenica**

\* predmeti MKSJ-a, osim ako nije navedeno drugačije

<i>Aleksovski</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Zlatka Aleksovskog</i> , Presuda, 24. mart 2000.
<i>Blaškić</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Tihomira Blaškića</i> , Presuda, 29. jul 2004.
<i>Blagojević i Jokić</i>	Prvostepena presuda: <i>Tužilac protiv Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića</i> , Presuda, 17. januar 2005. Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića</i> , Presuda, 9. maj 2007.
<i>Boškoski i Tarčulovski</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Ljubeta Boškospog i Johana Tarčulovskog</i> , Presuda, 19. maj 2010.
<i>Brđanin</i>	Prvostepena presuda: <i>Tužilac protiv Radoslava Brđanina</i> , Presuda, 1. septembar 2004. Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Radoslava Brđanina</i> , Presuda, 3. april 2007.
<i>Čelebići</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Zejnula Delalića, Zdravka Mucića, Hazima Delića i Esada Landže</i> , Presuda, 20. februar 2001.
<i>Galić</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Stanislava Galića</i> , Presuda, 30. novembar 2006.
<i>Gotovina i drugi</i>	Prvostepena presuda: <i>Tužilac protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača</i> , Presuda, 15. april 2011.
<i>Halilović</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Sefera Halilovića</i> , Presuda, 16. oktobar 2007.
<i>Haradinaj i drugi</i>	Prvostepena presuda: <i>Tužilac protiv Ramusha Haradinaja, Idriza Balaja i Lahija Brahimaja</i> , Presuda, 3. april 2008. Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Ramusha Haradinaja, Idriza Balaja i Lahija Brahimaja</i> , Presuda, 19. jul 2010.
<i>Kalimanzira</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Callixtea Kalimanzire</i> , Presuda, 20. oktobar 2010. (MKSR)
<i>Kamuhanda</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Jeana de Dieua Kamuhande</i> , Presuda, 19. septembar 2005. (MKSR)
<i>Kayishema i Ruzindana</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Clémenta Kayisheme i Obeda Ruzindane</i> , Presuda (Obrazloženje), 1. jun 2001. (MKSR)
<i>Kordić i Čerkez</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Darija Kordića i Marija Čerkeza</i> , Presuda, 17. decembar 2004. (s <i>corrigendumom</i> od 26. januara 2005.)
<i>Krajišnik</i>	Prvostepena presuda: <i>Tužilac protiv Momčila Krajišnika</i> , Presuda, 27. septembar 2006. Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Momčila Krajišnika</i> , Presuda, 17. mart 2009.

<i>Krnojelac</i>	Prvostepena presuda: <i>Tužilac protiv Milorada Krnojelca</i> , Presuda, 15. mart 2002. Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Milorada Krnojelca</i> , Presuda, 17. septembar 2003.
<i>Krstić</i>	Prvostepena presuda: <i>Tužilac protiv Radislava Krstića</i> , Presuda, 2. avgust 2001. Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Radislava Krstića</i> , Presuda, 19. april 2004.
<i>Kunarac i drugi</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca, Radomira Kovača i Zorana Vukovića</i> , Presuda, 12. jun 2002.
<i>Kupreškić i drugi</i>	Prvostepena presuda: <i>Tužilac protiv Zorana Kupreškića, Mirjana Kupreškića, Vlatka Kupreškića, Drage Josipovića, Dragana Papića i Vladimira Šantića</i> , Presuda, 14. januar 2000. Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Zorana Kupreškića, Mirjana Kupreškića, Vlatka Kupreškića, Drage Josipovića i Vladimira Šantića</i> , Presuda po žalbama, 23. oktobar 2001.
<i>Kvočka i drugi</i>	Prvostepena presuda: <i>Tužilac protiv Miroslava Kvočke, Milojice Kosa, Mlađe Radića, Zorana Žigića i Dragoljuba Prcaća</i> , Presuda, 2. novembar 2001. Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Miroslava Kvočke, Mlađe Radića, Zorana Žigića i Dragoljuba Prcaća</i> , Presuda, 28. februar 2005.
<i>Martić</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Milana Martića</i> , Presuda, 8. oktobar 2008.
<i>Dragomir Milošević</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Dragomira Miloševića</i> , Presuda, 12. novembar 2009.
<i>Mrkšić i Šljivančanin</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Mileta Mrkšića i Veselina Šljivančanina</i> , Presuda, 5. maj 2009.
<i>Muvunyi</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Tharcissea Muvunyija</i> , Presuda, 1. april 2011.
<i>Nahimana i drugi</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Ferdinanda Nahimane, Jean-Bosca Barayagwize i Hassana Ngezeza</i> , Presuda, 28. novembar 2007. (MKSR)
<i>Naletilić i Martinović</i>	Prvostepena presuda: <i>Tužilac protiv Mladena Naletilića i Vinka Martinovića</i> , Presuda, 31. mart 2003. Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Mladena Naletilića i Vinka Martinovića</i> , Presuda, 3. maj 2006.
<i>Ntagerura i drugi</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Andréa Ntagerure, Emmanuela Bagambikija i Samuela Imanishimwea</i> , Presuda, 7. jul 2006. (MKSR)
<i>Nyiramasohoko i drugi</i>	Prvostepena presuda: <i>Tužilac protiv Pauline Nyiramasuhuko, Arsèna Shaloma Ntahobalija, Sylvaina Nsabimane, Alphonsa Nteziryayoa, Josepha Kanyabashija i Élija Ndayambajea</i> , Presuda, 24. jun 2011. (MKSR)
<i>Orić</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Nasera Orića</i> , Presuda, 3. jul 2008.

<i>Perišić</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Momčila Perišića</i> , Presuda, 28. februar 2013.
<i>Semanza</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Laurenta Semanze</i> , Presuda, 20. maj 2005. (MKSR)
<i>Simić i drugi</i>	Prvostepena presuda: <i>Tužilac protiv Blagoja Simića, Miroslava Tadića i Sime Zarića</i> , Presuda, 17. oktobar 2003. Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Blagoja Simića, Miroslava Tadića i Sime Zarića</i> , Presuda, 28. novembar 2006.
<i>Stakić</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Milomira Stakića</i> , Presuda, 22. mart 2006.
<i>Strugar</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Pavla Strugara</i> , Presuda, 17. jul 2008.
<i>Tadić</i>	Odluka o nadležnosti: <i>Tužilac protiv Duška Tadića</i> , "Odluka po Interlokutornoj žalbi odbrane na nadležnost suda", 2. oktobar 1995. Prvostepena presuda: <i>Tužilac protiv Duška Tadića</i> , Presuda, 7. maj 1997. Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Duška Tadića</i> , Presuda, 15. jul 1999.
<i>Vasiljević</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Mitra Vasiljevića</i> , Presuda, 25. februar 2004.